EGILS SAGA

EGILS SAGA

EDITED BY

BJARNI EINARSSON

VIKING SOCIETY FOR NORTHERN RESEARCH
UNIVERSITY COLLEGE LONDON
2003

© Sigrún Hermannsdóttir 2003

Published in cooperation with Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi

The maps are based on those in Íslenzk fornrit II (1933)

ISBN:
978 0 903521 54 3 paperback
978 0 903521 60 4 hardback

Printed by Short Run Press Limited, Exeter

PREFACE

When he died in the autumn of the year 2000, Bjarni Einarsson had for a number of years been working on an edition of *Egils saga* for English-speaking students. He had completed the text of the saga, the Foreword, Afterword and explanatory notes in English. A beginning had been made of a glossary. At the same time he had been preparing a textual edition of the Möðruvallabók version of the saga which was published in the year 2001 by Det Arnamagnæanske institut in Copenhagen (Editiones Arnamagnæanæ. Series A. Vol. 19).

It has been decided by Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi, where Bjarni worked on the students' edition, and the Viking Society for Northern Research, with the agreement of Bjarni's widow Sigrún Hermannsdóttir, that this should be published by the Viking Society. Anthony Faulkes has completed Bjarni's work, adjusting the English parts where necessary and revising the notes with the needs of the intended readership in mind, and has compiled a glossary, incorporating many of Bjarni's explanations of difficult words and phrases, and also others from Halldór Halldórsson, *Egluskýringar* (1950), and *Egils saga*, ed. Bergljót S. Kristjánsdóttir and Svanhildur Óskarsdóttir (1999). The remainder of the vocabulary has been glossed using the standard dictionaries, though occasionally *le mot juste* has been found either in the translation by Christine Fell (1975) or in that of Hermann Pálsson and Paul Edwards (1976). In consultation with me Dr Faulkes has introduced various changes to the orthography of the Icelandic text in order to reflect the characteristic word-forms of the manuscripts. This had also been the general policy of Bjarni, but we have now taken it somewhat further than he had done. Karl Óskar Ólafsson has read proofs of the entire text and checked it against Bjarni's 2001 edition, and also compiled the Index of Names. Before Bjarni's death Keneva Kunz went through the English parts of the book, and Bjarni also received valuable advice on language and style from Theodore Andersson and Robert Cook, for which he was most grateful.

Stofnun Árna Magnússonar is very pleased that it has been possible to publish this book so soon after agreement was reached with the Viking Society, and wishes to express its thanks to Anthony Faulkes for his co-operation and significant contribution to its preparation.

Vésteinn Ólason
Reykjavík, July 2002

CONTENTS

FOREWORD ix
SELECT BIBLIOGRAPHY xiii
MANUSCRIPTS AND FRAGMENTS CONSULTED xv
EGILS SAGA 1
AFTERWORD 183
GLOSSARY 190
INDEX OF NAMES 292

MAPS

The Surroundings of Borg viii
Southern Norway 303
Northern Norway 304
Borgarfjǫrðr ..... inside back cover

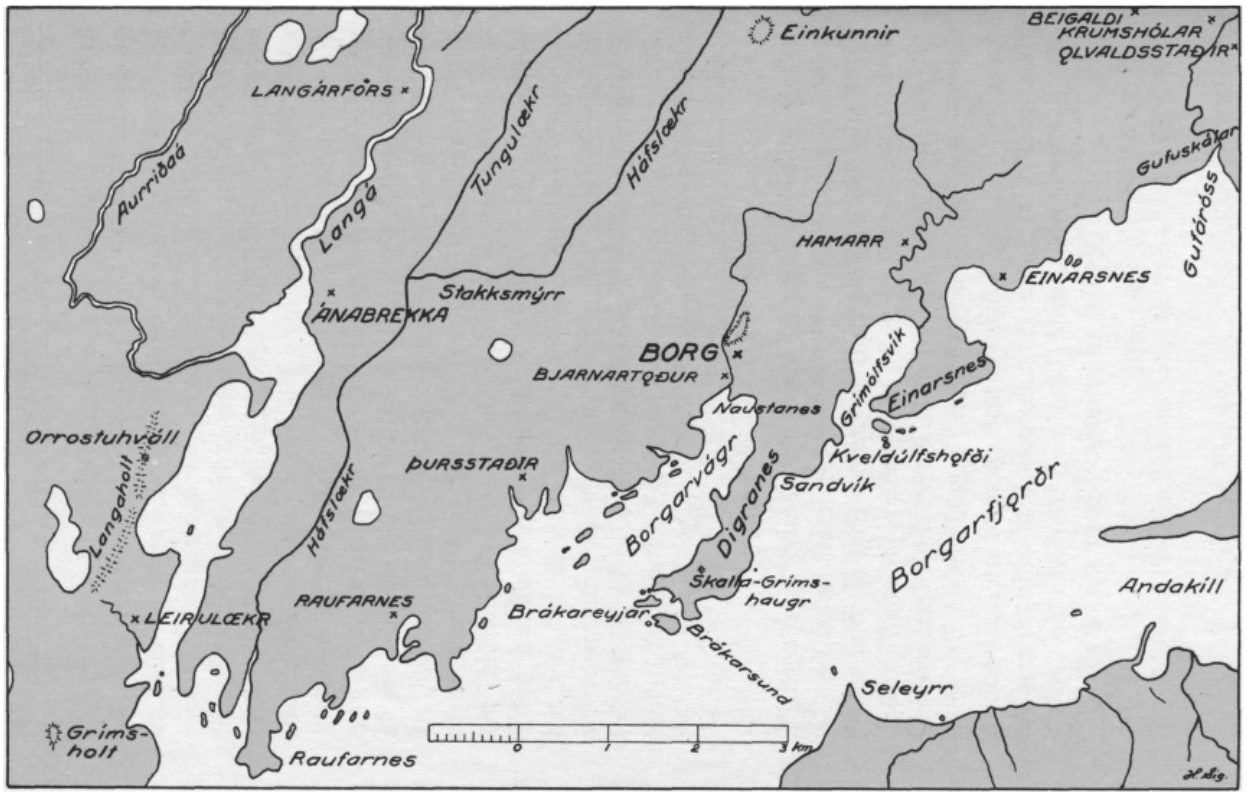

The Surroundings of Borg

FOREWORD

The purpose of the present edition of *Egils saga* is both to provide an annotated text of the saga for English-reading students who wish to read the saga in its original language, and to offer a revised text of the saga based on a fresh reading of the chief manuscript, Möðruvallabók (AM 132 fol., Reykjavík), a fourteenth-century collection of Sagas of Icelanders.

In addition to the text preserved in Möðruvallabók (M), there are two other extant redactions of the saga, W and K, both inferior to M. The main manuscript for W is a defective fourteenth-century codex preserved in Die Herzog August Bibliothek in Wolfenbüttel (9. 10. Aug. 4to). K is preserved in two almost identical copies, AM 453 and 462 4to, made by Ketill Jörundsson (d. 1670). In addition, parts of the saga are preserved in some parchment fragments and in whole, partially conflated, texts in later paper manuscripts. Among the first is the oldest fragment of a Saga of Icelanders in existence, the fragment called θ, from about the middle of the thirteenth century. This fragment seems to present an early, verbose, text of the M-class. Several seventeenth-century paper manuscripts are of special interest as they contain copies of the *Egils saga* text derived from Möðruvallabók before two folios of it were lost. In the present edition these two lacunas are filled with a text based on these manuscripts. Of great interest also are two eighteenth-century paper manuscripts and one from the early nineteenth century, which although they contain a conflated text of the saga, have preserved apparently old passages of the M-class, partially in close agreement with the text of the θ-fragment. The three last-mentioned manuscripts belong to Landsbókasafn in Reykjavík (Lbs.), and when collectively quoted here, they have the designation Eyf3 (alluding to their place of origin in Eyjafjörður, northern Iceland).

The M-text contains some important episodes lacking in W and K, and it is the only one of the manuscripts to contain the poem *Arinbjarnarkviða*, though defective and written on a page following the text of the saga. On the other hand, M has only the first stanza of the poem *Sonatorrek* and nothing at all of the poem *Hǫfuðlausn*. Only M has the first stanza and the refrain of a poem of praise about Aðalsteinn konungr (King Athelstan) and the first stanzas of two so-called 'shield-poems', while nothing is preserved of these in W and K, except that the refrain is preserved in W. But K and W, though generally inferior to M, also have their merits. Most important,

K contains the only complete text of *Sonatorrek*, and both K and the Wolfenbüttel-codex have *Hǫfuðlausn*. In this, as in most editions, all three poems have been put into the saga at the appropriate places.

Compared with the oldest fragment of the M-class manuscripts, θ, and also in comparison with some passages in K and W, the prose of *Egils saga* in M is clearly the result of a determined effort to abbreviate the text (the omission of the three long poems shows the same intention). On the whole this effort has succeeded very well, so that the M-text of *Egils saga* is a prime example of the much admired concise saga style. But the scribe was careless in too many places, leaving out essential words or even lines. The present edition, though based on M, supplies indispensable words and letters which the scribe of that manuscript omitted.

This edition does not at all attempt to present the total evidence of the manuscripts; in a few instances, however, θ and the three late Lbs. manuscripts (Eyf3), have been cited. In rare instances short passages from the other two redactions have been added to the saga text in angle brackets (e.g. the ending of the saga). Selected readings from the two other redactions, and from later manuscripts which fill lacunas in W, and also from a few manuscript fragments of the same class, are occasionally cited in the footnotes if they seem to preserve a more original reading or offer additional information. It should be noted that the three Lbs. manuscripts (Eyf3), and AM 463 4to and AM 560 d 4to, as well as the W-fragments, partially represent collateral branches of the W-tradition. AM 560 d 4to also contains a passage belonging to the M-class. Words inserted in the main text are distinguished by angle brackets, and when they are borrowed from the other redactions, the source is given in a footnote, though emendations in the verses are not always noted. In passages supplied from paper manuscripts where the text of Möðruvallabók is defective, too, some obvious errors are corrected and apparent omissions supplied without detailed textual notes, and late word-forms are replaced.

The saga is printed here with the normalised orthography used in the *Íslenzk fornrit* editions of the sagas; the variant readings in the footnotes have also been normalised. In the poems archaic forms are as a rule not supplied except where the metre requires them.

In all redactions the saga is divided into chapters, though the division is not always the same. In Möðruvallabók, as a rule, a heading in red ink gives the content of the following chapter. In a few instances the heading is only *capitulum* and in two cases the space has remained empty. The headings were written by another hand than that of the chief scribe, and still another hand copied some of the stanzas, filling blank spaces left for that purpose; in three cases the space left is still blank (and with no stanzas in the

comparable passages of the other redactions). In these three cases a space for a stanza is left blank in the edition. A fourth hand added the now almost totally illegible *Arinbjarnarkviða*.

Although the chapters are not numbered in the manuscript, in this edition they have been given Arabic numerals where the Latin *capitulum* is written. Numbers in the text, which as a rule are written with lower-case Roman numerals, are written out as words, with the appropriate endings. The stanzas have been given Arabic numerals.

Egils saga was first printed in 1782 on Hrappsey in Iceland. The printer's manuscript was obviously based on a now lost copy of the text in Möðruvallabók, which was derived from the same original copy as the above-mentioned seventeenth-century paper manuscripts (with the exception of the few last pages, which stem from the K-redaction). The fact that these late manuscripts (and the first printed edition) have preserved the text from the two lost folios of the *Egils saga* text in Möðruvallabók was unknown until Jón Helgason (1899–1986) published his paper 'Athuganir um nokkur handrit Egils sögu' in 1956. Jón Helgason called attention to the need to look more closely at the paper manuscripts of the saga, and many years later the present editor published a paper on this subject and produced a text filling the two lacunas, based on the paper manuscripts and the Hrappsey edition: 'Um Eglutexta Möðruvallabókar í 17du aldar eftirritum' (*Gripla* VIII, 1993). The same text is printed in the present edition. A critical edition of the text of *Egils saga* in Möðruvallabók and related fragments (also found in part in some conflated manuscripts) was prepared by the present editor, who had the benefit of the preliminary work that Jón Helgason left unfinished. It was published as volume 19 in Series A of Editiones Arnamagnæanæ of the Arnamagnæan Institute, the University of Copenhagen, in 2001. Jón Helgason had also planned to include the two other redactions of *Egils saga*, K and W, in his edition, and these will appear as volumes 20–21 of the series.

The second printed edition of *Egils saga* was published in 1809 in Copenhagen. It was produced for the Arnamagnæan Commission by Guðmundur Magnússon. It has a short introduction in Latin, followed by the text of the saga and a parallel translation in Latin. The text is in the main based on that of Möðruvallabók (possibly indirectly), but it is very unreliable because of countless alterations, only occasionally mentioned in the footnotes. Many variants are quoted, but without any evaluation or discernment. This voluminous book, 772 pages, became the standard edition of the saga for the greater part of the nineteenth century, and was the basis of popular editions and translations. W. C. Green, in the first English translation (1893), states that in addition to the 1809 edition, he used the editions of Einar

Þórðarson (the publisher), Reykjavík 1856, and Finnur Jónsson, Copenhagen 1888, and also consulted N. M. Petersen's Swedish (in fact Danish) translation of 1862. It is likely that Green benefitted also from the Latin translation.

Finnur Jónsson's edition appeared in Copenhagen in 1886–88, and it has since been the standard edition used by later editors and translators.

Three later English translations, by Gwyn Jones (1960), Christine Fell (1975) and Hermann Pálsson and Paul Edwards (1976), are all based on Sigurður Nordal's edition in Íslenzk fornrit II (1933), which in turn is mostly based on Finnur Jónsson's edition. The most recent English translation is in *The Complete Sagas of Icelanders*, five volumes, Reykjavík 1997. *Egils saga* is there translated by Bernard Scudder, and based on *Íslendinga sögur*, two volumes, Reykjavík 1985, and three volumes, Reykjavík 1987, edited by Bragi Halldórsson, Jón Torfason, Sverrir Tómasson and Örnólfur Thorsson. *Egils saga* is based there on the edition of Finnur Jónsson together with that of Sigurður Nordal; the text filling the two large lacunas was supplied by Bjarni Einarsson from the above-mentioned seventeenth-century manuscripts.

Select Bibliography

Anglo-Saxon Chronicle, The. A revised translation. Ed. Dorothy Whitelock. 1961.

Alfræði íslenzk I. Ed. K. Kålund. 1908.

Battle of Brunanburh, The. Ed. Alistair Campbell. 1938.

Bergljót S. Kristjánsdóttir. 'Fjöt foldar eða ein vísa Egils'. *OrðAfOrði heyjaður Guðrúnu Kvaran 21. júlí 1993*. 1993, 22–28.

Bjarni Einarsson. 'Fólgið fé á Mosfelli'. *Sjötíu ritgerðir helgaðar Jakobi Benediktssyni 20. júlí 1977*. 1977, 100–06.

Bjarni Einarsson. 'Gǫfugr bœr'. *Maal og minne*. 1966, 81–83.

Bjarni Einarsson. 'Hörð hǫfuðbein'. *Minjar og menntir. Afmælisrit helgað Kristjáni Eldjárn*. 1976, 47–54.

Bjarni Einarsson. *Litterære forudsætninger for Egils saga*. 1975.

Bjarni Einarsson. 'On the role of verse in saga-literature'. *Mediaeval Scandinavia* 7. 1974, 118–25.

Bjarni Einarsson. *Skáldasögur*. 1961.

Bjarni Einarsson. 'Skáldið í Reykjaholti'. *Eyvindarbók. Festskrift til Eyvind Fjeld Halvorsen*. 1992, 34–40.

Bjarni Einarsson. *To skjaldesagaer*. 1976.

Bley, A. *Eigla-Studien*. 1909.

Egils saga Skalla-Grímssonar. Ed. Sigurður Nordal. *ÍF* II. 1933.

Egils saga Skallagrímssonar. Ed. Finnur Jónsson. 1886–88.

Egils saga Skallagrímssonar. Ed. Bjarni Einarsson. Editiones Arnamagnæanæ A 19. 2001.

Fagrskinna. Ágrip af Nóregskonunga sǫgum. Fagrskinna – Nóregs konunga tal. Ed. Bjarni Einarsson. *ÍF* XXIX. 1985.

Grágás. Ed. Vilhjálmur Finsen. 1852.

Gylfaginning = Snorri Sturluson, *Edda: Prologue and Gylfaginning*. Ed. Anthony Faulkes. 1988.

Hafstað, Baldur. *Die Egils Saga und ihr Verhältnis zu anderen Werken des nordischen Mittelalters*. 1995.

Hallberg, Peter. *Snorri Sturluson och Egils saga Skallagrímssonar.* Studia Islandica 20. 1962.

Heimskringla = Snorri Sturluson, *Heimskringla* I–III. Ed. Bjarni Aðalbjarnarson. *ÍF* XXVI–XXVIII. 1941–51.

Helgi Guðmundsson. *Um haf innan*. 1997.

Hermann Pálsson. 'Egils saga Skallagrímssonar'. *Dictionary of the Middle Ages* IV. 1984, 402–03.

ÍF = Íslenzk fornrit. 1933–.
Jómsvíkinga saga. AM 291 4to. Ed. Ólafur Halldórsson. 1969.
Jón Helgason. 'Ek bar sauð'. *Acta Philologica Scandinavica* 23. 1955, 94–96.
Jón Helgason. 'Athuganir um nokkur handrit Egils sögu'. *Nordæla: Afmæliskveðja til Sigurðar Nordals 14. september 1956*. 1956, 110–48.
Jón Helgason. 'Hǫfuðlausnarhjal'. *Einarsbók: Afmæliskveðja til Einars Ól. Sveinssonar 12. desember 1969*. 1969, 156–76.
Jón Helgason. 'Norges og Islands digtning'. *Nordisk kultur* VIII B. *Litteraturhistorie. Norge og Island*. 1953. 3–179.
Kock, Ernst A. *Notationes norrœnæ*. 1923–44.
Julku, Kyösti. *Kvenland – Kainuunmaa*. 1986.
NION = A New Introduction to Old Norse I–III. Ed. Anthony Faulkes. 1999–2001.
Noreen, Erik. *Studier i fornvästnordisk diktning* II. 1922.
Ólafur M. Ólafsson. 'Skáldamál'. *Á góðu dægri. Afmæliskveðja til Sigurðar Nordals 14. september 1951*. 1951, 116–23.
Olsen, Magnus. 'Commentarii Scaldici. I. 1. *Sonatorrek*'. *Arkiv för nordisk filologi* 52. 1938, 209–55.
Orkneyinga saga. Ed. Finnbogi Guðmundsson. *ÍF* XXXIV. 1965.
Orkneyinga saga. Ed. Sigurður Nordal. 1913–16.
Poole, Russell. 'Variants and Variability in the Text of Egill's *Hǫfuðlausn*'. *The Politics of Editing Medieval Texts. Papers given at the twenty-seventh annual Conference on Editorial Problems. University of Toronto 1991*. Ed. Roberta Frank. 1993, 65–105.
Sagan af Eigle Skallagríms Syne. Hrappsey 1782.
Skáldskaparmál = Snorri Sturluson, *Edda: Skáldskaparmál* I–II. Ed. Anthony Faulkes. 1998.
Skj = Den norsk-islandske skjaldedigtning. Ed. Finnur Jónsson. 1912–15.
Skjaldevers. Ed. Jón Helgason. 1961.
'Sonatorrek'. English translation by Gabriel Turville-Petre in *Iceland and the Medieval World. Studies Presented to Ian Maxwell*. 1974, 33–55. Also, in modified form, in Gabriel Turville-Petre. *Scaldic Poetry*. 1976, 24–41.
Tulinius, Torfi. *The Matter of the North. The rise of Literary Fiction in Thirteenth-Century Iceland*. Translated by Randi C. Eldevik. 2002.
Turville-Petre, Gabriel. *Origins of Icelandic Literature*. 1953.
William of Malmesbury. *De Gestis Regum Anglorum*. Ed. William Stubbs. 1887–89.

Manuscripts and Fragments Consulted

AM 132 fol., Möðruvallabók (Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi, Reykjavík; M), provides the text of the saga in the present edition as in all earlier editions. The poem *Arinbjarnarkviða* (incomplete) is in this manuscript alone, but written after the text of the saga. The poem is now illegible here, but a copy of it is found in AM 146 fol., a copy of the *Egils saga* text of Möðruvallabók, written about 1700 by Ásgeir Jónsson, a secretary of Árni Magnússon.

There are two major lacunas in M, each of one leaf. Several manuscripts contain copies of a now lost copy of M written about 1640, before the leaves were lost (*M^1). The text of the two lost leaves is here provided from JS 28 fol. (Landsbókasafn–Háskólabókasafn, Reykjavík), a seventeenth-century copy derived from *M^1. Other manuscripts deriving from the same lost copy of Möðruvallabók are AM 145 fol., AM 426 fol., AM 455 4to, AM 568 4to (all four from the seventeenth century) and TCD 991 (Trinity College, Dublin). The oldest printed edition of the saga (Hrappsey 1782) is also mostly of the same origin. AM 455 4to seems to be the most useful in the case of the now illegible f. 69va in Möðruvallabók, as it appears to render most faithfully the apparently defective text of the same lost copy of the Möðruvallabók text of *Egils saga*.

The following conflated texts of the saga are also of some importance with respect to the lost text of the two large lacunas in Möðruvallabók: Thott 984 I fol. (Det kongelige Bibliothek, København), Lbs. 1421 8vo, Lbs. 1408 4to and Lbs. 2963 4to (Landsbókasafn–Háskólabókasafn, Reykjavík). Although these Lbs. paper manuscripts are from the late eighteenth and early nineteenth centuries, they contain a section closely related to the comparable part of the oldest fragment of *Egils saga*, the M-class fragment θ (in AM 162 A fol.) and may also be related to it in other sections not comparable in the present state of the fragment. The three Lbs. manuscripts are here designated Eyf3 as their common place of origin is Eyjafjörður in the north of Iceland.

Other M-class fragments of interest are two short sections of the conflated *Egils saga* text of AM 458 4to, which otherwise is mainly derived from W; part of the first section is closely related to the oldest fragment, θ, and it is possible that the whole first section and the latter section as well were both copied from the same, otherwise now lost, manuscript.

K is a secondary redaction of the saga preserved in two seventeenth-century copies written by Ketill Jörundarson, AM 453 and 462 4to. It is the only redaction containing both of the poems *Hǫfuðlausn* and *Sonatorrek*. Among fragments in AM 162 A fol. are ϵ and α; the latter is a remnant of a copy of ϵ, which in its turn was the original of K.

W, the Wolfenbüttel codex, 9. 10. Aug. 4to (Die Herzog August Bibliothek, Wolfenbüttel) has extensive lacunas. It contains the poem *Hǫfuðlausn*. It is used here in the facsimile edition in *Manuscripta Islandica* 3 (1956), which was edited by Jón Helgason with his transcriptions of difficult passages.

Stockholm perg. 4to nr 7 (Kungliga Biblioteket, Stockholm) is a fragment containing the beginning of the saga as far as the end of Ch. 5. Its text belongs to the W-redaction, but is generally speaking a better text than that of W itself.

AM 162 A fol. contains a total of ten vellum fragments of *Egils saga*, each designated with a Greek letter. The five fragments β, γ, δ, ζ and ι all contain pieces of text of the same kind as W itself or even a more original text of the same redaction. It also preserves the already mentioned fragment θ, the oldest fragment of a Saga of Icelanders, from about the middle of the thirteenth century, and α and ϵ, parts of the original of the K text of *Egils saga*. Lastly, two of the fragments, η and κ, may be related in some way to M.

AM 463 4to, which begins like M, together with AM 560 d 4to, which lacks the beginning of the saga, and several other manuscripts contain, from about the middle of Ch. 17, a text closely related to W. AM 560 d 4to also contains, earlier in the saga, a piece of text most closely related to M (see *Egils saga* 2001, lxi).

The designations 697 and 698 are abbreviations for R 697 and R 698 (Uppsala Universitetsbibliotek). Both belong to the same group as AM 463 4to, but diverge occasionally.

Hér hefr upp Egils sǫgu

1. Af Kveld-Úlfi búanda

Úlfr hét maðr, son Bjálfa ok Hallberu, dóttur Úlfs ins óarga; hon var systir Hallbjarnar hálftrǫlls í Hrafnistu, fǫður Ketils hœngs. Úlfr var maðr svá mikill ok sterkr at eigi váru hans jafningjar; en er hann var á unga aldri lá hann í víkingu ok herjaði. Með honum var í félagsskap sá maðr er kallaðr var Berðlu-Kári, gǫfugr maðr ok inn mesti afreksmaðr at afli ok áræði; hann var berserkr. Þeir Úlfr áttu einn sjóð báðir ok var með þeim in kærsta vinátta.

En er þeir réðusk ór hernaði fór Kári til bús síns í Berðlu; hann var maðr stórauðigr. Kári átti þrjú bǫrn; hét son hans Eyvindr lambi, annarr Ǫlvir hnúfa; dóttir hans hét Salbjǫrg; hon var kvenna vænst ok skǫrungr mikill; hennar fekk Úlfr; fór hann þá ok til búa sinna.[1]

Úlfr var maðr auðigr, bæði at lǫndum ok lausum aurum. Hann tók lends manns rétt[2] svá sem haft hǫfðu langfeðgar hans ok gerðisk maðr ríkr.

Svá er sagt at Úlfr var búsýslumaðr mikill; var þat siðr hans at rísa upp árdegis ok ganga þá um sýslur manna eða þar er smiðir váru ok sjá yfir fénað sinn ok akra, en stundum var hann á tali við menn þá er ráða hans þurftu; kunni hann til alls góð ráð at leggja, því at hann var forvitri. En dag hvern er at kveldi leið þá gerðisk hann styggr svá at fáir menn máttu orðum við hann koma; var hann kveldsvæfr ⟨ok myrginvakr⟩.[a] Þat var mál manna at hann væri mjǫk hamrammr; hann var kallaðr Kveld-Úlfr.[3]

Þau Kveld-Úlfr áttu tvá sonu; hét inn ellri Þórólfr, en inn yngri Grímr; en er þeir vóxu upp þá váru þeir báðir menn miklir ok sterkir svá sem faðir þeira var. Var Þórólfr manna vænstr ok gerviligastr; hann var líkr móðurfrændum sínum, gleðimaðr mikill, ǫrr ok ákafamaðr mikill í ǫllu ok inn mesti kappsmaðr;[b] var hann vinsæll af ǫllum mǫnnum. Grímr var svartr maðr ok ljótr, líkr feðr sínum, bæði yfirlits ok at skaplyndi; gjǫrðisk hann umsýslumaðr mikill; hann var hagr maðr á tré ok járn ok gjǫrðisk inn mesti smiðr; hann fór ok opt um vetrum í síldfiski með lagnarskútu ok með honum húskarlar margir.

[a] *Thus W*. [b] *Thus K and W;* kaupmaðr *M*.

[1] *til búa sinna*: to his own estates. The name of Úlfr's farm is not mentioned, but from Ch. 3 it is clear that it is in Firðafylki.

[2] *lends manns rétt:* in Ch. 5, Kveld-Úlfr speaks about having had *stjórn ok umboð*, 'administration and commission', from the former king, and being willing to serve King Haraldr in the same way. In stanza 2, he is called *hersir*. In Old Norwegian law the right to compensation for injury was called *réttr*, and it varied according to social status (cf. *jarls rétt* in Ch. 3). A *lendr maðr* was next below a *jarl* in status.

[3] Kveld-Úlfr's name means 'evening-wolf' and hints at the assumption that he became a wolf during the night; belief in werewolves was widespread in the Middle Ages.

En er Þórólfr var á tvítugsaldri þá bjósk hann í hernað; fekk Kveld-Úlfr honum langskip. Til þeirar ferðar réðusk synir Berðlu-Kára, Eyvindr ok Ǫlvir—þeir hǫfðu lið mikit ok annat langskip—ok fóru um sumarit í víking ok ⟨fengu⟩[a] sér fjár ok hǫfðu hlutskipti mikit. Þat var nǫkkur sumur er þeir lágu í víking, en váru heima um vetrum með feðrum sínum. Hafði Þórólfr heim marga dýrgripi ok fœrði fǫður sínum ok móður; var þá bæði gott til fjár ok mannvirðingar. Kveld-Úlfr var þá mjǫk á efra aldri, en synir hans váru rosknir.

2. Frá Ǫlvi ok Solveigu[b]

Auðbjǫrn hét þá konungr yfir Firðafylki; Hróaldr hét jarl hans, en Þórir son jarlsins. Þá var Atli inn mjóvi jarl; hann bjó á Gaulum; hans bǫrn váru þau Hallsteinn, Hólmsteinn, Hersteinn ok Solveig in fagra. Þat var á einu hausti at fjǫlmennt var á Gaulum at haustblóti; þá sá Ǫlvir hnúfa Solveigu ok gjǫrði sér um títt; síðan bað hann hennar, en jarlinum þótti mannamunr ok vildi eigi gipta hana. Síðan orti Ǫlvir mǫrg mansǫngskvæði ⟨um hana⟩.[c] Svá mikit gjǫrði Ǫlvir sér um Solveigu at hann lét af herfǫrum, ok váru þá í herfǫrum Þórólfr ok Eyvindr lambi.

3. Haraldr tók ríki[b]

Haraldr son Hálfdanar svarta hafði tekit arf eptir fǫður sinn ⟨í Vík austr⟩;[c] hann hafði þess heit strengt at láta eigi skera hár sitt né kemba fyrr en hann væri einvaldskonungr yfir Nóregi; hann var kallaðr Haraldr lúfa. Síðan barðisk hann við þá konunga er næstir váru ok sigraði þá ok eru þar langar frásagnir;[1] síðan eignaðisk hann Upplǫnd. Þaðan fór hann norðr í Þrándheim ok átti þar margar orrostur áðr hann yrði einvaldi yfir ǫllum Þrœndalǫgum.

Síðan ætlaðisk hann at fara norðr í Naumudal á hendr þeim brœðrum, Herlaugi ok Hrollaugi, er þá váru konungar yfir Naumudal. En er þeir brœðr spurðu til ferðar hans þá gekk Herlaugr í haug þann með tólfta mann er áðr hǫfðu þeir gera látit þrjá vetr; var síðan haugrinn aptr lokinn. En Hrollaugr konungr veltisk ór konungdómi[2] ok tók upp jarls rétt ok fór síðan á vald Haralds konungs ok gaf upp ríki sitt. Svá eignaðisk Haraldr konungr Naumdœlafylki ok Hálogaland; setti hann þar menn yfir ríki sitt.

[a] *Thus Stockholm perg. 4to nr 7 (W-class).* [b] *Chapter heading from W.* [c] *Thus K and W.*

[1] *eru þar langar frásagnir:* there are long stories about that (i.e. in *Heimskringla* or some other saga of the kings of Norway).

[2] *veltisk ór konungdómi:* (symbolically) tossed himself from his kingdom, a ceremony described in Ch. 8 of *Haralds saga hárfagra* in *Heimskringla*.

Síðan bjósk Haraldr konungr ór Þrándheimi með skipaliði ok fór suðr á Mœri, átti þar orrostu við Húnþjóf konung ok hafði sigr; fell þar Húnþjófr; þá eignaðisk Haraldr konungr Norðmœri ok Raumsdal.

En Sǫlvi klofi son Húnþjófs hafði undan komizk ok fór hann á Sunnmœri til Arnviðar konungs ok bað hann sér fulltings ok sagði svá:

'Þótt þetta vandræði hafi nú borit oss at hendi, þá mun eigi langt til at sama vandræði mun til yðvar koma, því at Haraldr ætla ek at skjótt man hér koma þá er hann hefir alla menn þrælkat ok áþját sem hann vill á Norðmœri ok í Raumsdal. Munu þér inn sama kost fyrir hǫndum eiga sem vér áttum, at verja fé yðvart ok frelsi ok kosta þar til allra þeira manna er yðr er liðs at ván, ok vil ek bjóðask til með mínu liði móti þessum ofsa ok ójafnaði; en at ǫðrum kosti munu þér vilja taka upp þat ráð sem Naumdœlir gerðu, at ganga með sjálfvilja í ánauð ok gerask þrælar Haralds. Þat þótti fǫður mínum vegr[a] at deyja í konungdómi með sœmð heldr en gerask undirmaðr annars konungs á gamals aldri; hygg ek at þér muni ok svá þikja ok ǫðrum þeim er nǫkkurir eru borði ok kappsmenn vilja vera.'

Af slíkum fortǫlum var konungrinn fastráðinn til þess at safna liði ok verja land sitt; bundu þeir Sǫlvi þá samlag sitt ok sendu orð Auðbirni konungi er réð fyrir Firðafylki at hann skyldi koma til liðs við þá. En er sendimenn kómu til Auðbjarnar konungs ok báru honum þessa orðsending, þá rézk hann um við vini sína ok réðu honum þat allir at safna liði ok fara til móts við Mœri sem honum váru orð til send. Auðbjǫrn konungr lét skera upp herǫr[1] ok fara herboð um allt ríki sitt; hann sendi menn til ríkismanna at boða þeim til sín.

En er sendimenn konungs kómu til Kveld-Úlfs ok sǫgðu honum sín erendi ok þat at konungr vill at Kveld-Úlfr komi til hans með alla húskarla sína, Kveld-Úlfr svarar svá:

'Þat mun konungi skylt þikja at ek fara með honum, ef hann skal verja land sitt ok sé herjat í Firðafylki; en hitt ætla ek mér allóskylt at fara norðr á Mœri ok berjask þar ok verja land þeira. Er yðr þat skjótast at segja, þá er þér hittið konung yðvarn, at Kveld-Úlfr mun heima sitja um þetta herhlaup ok hann mun eigi herliði safna ok eigi gera sína þá heimanferð at berjask móti Haraldi lúfu, því at ek hygg at hann hafi þar byrði gnóga hamingju er konungr várr hafi eigi krepping fullan.'

Fóru sendimenn heim til konungs ok sǫgðu honum erendislok sín, en Kveld-Úlfr sat heima at búm sínum.

[a] *Thus K;* sœmð *W;* sigr *M*.

[1] *lét skera upp herǫr:* had a war-arrow sent round (to summon men to arms; *skera upp* literally means 'carve out'; *herǫr* was perhaps originally a symbol carved on a piece of wood).

4. Frá ferðum Haralds[a]

Auðbjǫrn konungr fór með lið sitt þat er honum fylgði norðr á Mœri ok hitti þar Arnvið konung ok Sǫlva klofa ok hǫfðu þeir allir saman her mikinn. Haraldr konungr var þá ok norðan kominn með sínu liði ok varð fundr þeira fyrir innan Sólskel; var þar orrosta mikil ok mannfall mikit í hvárratveggju liði. Þar fellu ór Haralds liði jarlar tveir, Ásgautr ok Ásbjǫrn, ok tveir synir Hákonar Hlaðajarls, Grjótgarðr ok Herlaugr, ok margt annat stórmenni, en af liði Mœra Arnviðr konungr ok Auðbjǫrn konungr. En Sǫlvi klofi komsk undan á flótta ok var síðan víkingr mikill ok gerði opt skaða mikinn á ríki Haralds konungs ok var kallaðr Sǫlvi klofi.

Eptir þat lagði Haraldr konungr undir sik Sunnmœri. Vémundr bróðir Auðbjarnar konungs helt Firðafylki ok gerðisk þar konungr yfir. Þetta ⟨var síð⟩[b] um haustit ok gerðu menn þat ráð með Haraldi konungi at hann skyldi eigi fara suðr um Stað á haustdegi. Þá setti Haraldr konungr Rǫgnvald jarl yfir Mœri hváratveggju ok Raumsdal ok hafði ⟨hann⟩[c] um sik mikit fjǫlmenni.[d] Þat sama haust veittu synir Atla ⟨jarls⟩[e] heimfǫr at Ǫlvi hnúfu ok vildu drepa hann; þeir hǫfðu lið svá mikit at Ǫlvir hafði enga viðstǫðu ok komsk með hlaupi undan. Fór hann þá norðr á Mœri ok hitti þar Harald konung, ok gekk Ǫlvir til handa honum ok fór norðr til Þrándheims með konungi um haustit ok komsk hann í ina mestu kærleika við konung ok var með honum lengi síðan ok gerðisk skáld hans.

Þann vetr fór Rǫgnvaldr jarl it iðra um Eiðsjó[1] suðr í Fjǫrðu ok hafði njósnir af ferðum Vémundar konungs ok kom um nótt þar sem heitir Naustdalr ok var Vémundr þar á veizlu. Tók þar Rǫgnvaldr jarl hús á þeim ok brenndi konunginn inni með níu tigum manna. Eptir þat kom Berðlu-Kári til Rǫgnvalds jarls með langskip alskipat ok fóru þeir báðir norðr á Mœri; tók Rǫgnvaldr skip þau er átt hafði Vémundr konungr ok allt þat lausafé er hann fekk.

Berðlu-Kári fór þá norðr til Þrándheims á fund Haralds konungs ok gerðisk hans maðr. Um várit eptir fór Haraldr konungr suðr með landi með skipaher ok lagði undir sik Fjǫrðu ok Fjalir ok skipaði þar til ríkis mǫnnum sínum; hann setti Hróald jarl yfir Firðafylki.

Haraldr konungr var mjǫk gjǫrhugall, þá er hann hafði eignazk þau fylki er nýkomin váru í vald hans, um lenda menn ok ríka búendr ok alla þá er honum var grunr á at nǫkkurrar uppreistar var af ván. Þá lét hann hvern gera

[a] *Chapter heading from W*. [b] *Thus K*; var síðla *Stockholm perg. 4to nr 7 (and the related text of* Heimskringla). [c] *Thus W* (*and Codex Frisianus of* Heimskringla). [d] *K has:* Raumsdal ok sneri norðr aptr til Þrándheims. [e] *Thus K and W*.

[1] *it iðra um Eiðsjó:* by the inner route (between the coastal islands and the mainland) across Eiðsjór. (Some manuscripts of *Heimskringla*, which have a comparable text, read *um Eið* ‘across the isthmus’, implying the portage inland from Staðr.)

annat hvárt at gerask hans þjónustumann eða fara af landi á brott, en at þriðja kosti sæta afarkostum eða láta lífit, en sumir váru hamlaðir at hǫndum eða fótum.

Haraldr konungr eignaðisk í hverju fylki óðul ǫll ok allt land, byggt ok óbyggt, ok jafnvel sjóinn ok vǫtnin, ok skyldu allir búendr vera hans leiglendingar, svá þeir er á mǫrkina ortu ok saltkarlarnir ok allir veiðimenn, bæði á sjó ok landi, þá váru allir þeir honum lýðskyldir.

En af þessi áþján flýðu margir menn af landi á brott, ok byggðusk þá margar auðnir víða, bæði austr í Jamtaland ok Helsingjaland ok Vestrlǫnd, Suðreyjar, Dyflinnarskíði, Írland, Normandí á Vallandi, Katanes á Skotlandi, ⟨Orkneyjar⟩[a] ok Hjaltland, Færeyjar. Ok í þann tíma fannsk Ísland.

5. Konungr gjǫrði orð Kveld-Úlfi

Haraldr konungr lá með her sinn í Fjǫrðum; hann sendi menn þar um land á fund þeira manna er eigi hǫfðu komit til hans, er hann þóttisk erendi við eiga. Konungs sendimenn kómu til Kveld-Úlfs ok fengu þar góðar viðtǫkur. Þeir báru upp erendi sín, sǫgðu at konungr vildi at Kveld-Úlfr kœmi á fund hans.

‘Hann hefir,’ sǫgðu þeir, ‘spurn af at þú ert gǫfugr maðr ok stórættaðr; muntu eiga kost af honum virðingar mikillar; er konungi mikit kapp á því at hafa með sér þá menn at hann spyrr at afreksmenn eru at afli ok hreysti.’

Kveld-Úlfr svarar, sagði at hann var þá gamall svá at hann var þá ekki herfœrr at vera úti á herskipum. ‘Mun ek nú heima sitja ok láta af at þjóna konungum.’

Þá mælti sendimaðr: ‘Láttu þá fara son þinn til konungs; hann er maðr mikill ok garpligr. Mun konungr gera þik[b] lendan mann, ef þú vill þjóna honum.’

‘Ekki vil ek,’ sagði Grímr, ‘gerask lendr maðr meðan faðir minn lifir, því at hann skal vera yfirmaðr minn meðan hann lifir.’

Sendimenn fóru í brott; en er þeir kómu til konungs sǫgðu þeir honum allt þat er Kveld-Úlfr hafði rœtt fyrir þeim. Konungr varð við styggr ok mælti um nǫkkurum orðum, sagði at þeir mundu vera menn stórlátir, eða hvat þeir mundu fyrir ætlask.

Ǫlvir hnúfa var þá nær staddr ok bað konung vera eigi reiðan. ‘Ek mun fara á fund Kveld-Úlfs ok mun hann vilja fara á fund yðvarn þegar er hann veit at yðr þikir máli skipta.’

Síðan fór Ǫlvir á fund Kveld-Úlfs ok sagði honum at konungr var reiðr ok eigi mundi duga nema annarr hvárr þeira feðga fœri til konungs, ok sagði at þeir myndi fá virðing mikla af konungi ef þeir vildi hann þýðask; sagði frá

[a] *Thus K and W*. [b] hann *K and W*.

mikit sem satt var at konungr var góðr mǫnnum sínum, bæði til fjár ok metnaðar.

Kveld-Úlfr sagði at þat var hans hugboð ‘at vér feðgar munim ekki bera gæfu til þessa konungs, ok mun ek ekki fara á fund hans; en ef Þórólfr kemr heim í sumar þá mun hann auðbeðinn þessar farar ok svá at gerask konungs maðr. Segðu svá konungi at ek mun vera vinr hans ok alla menn, þá er at mínum orðum láta, halda til vináttu við hann; ek mun ok halda inu sama um stjórn ok umboð af hans hendi sem áðr hafða ek af fyrra konungi, ef konungr vill at svá sé, ok enn síðar sjá, hversu semsk með oss konungi.’

Síðan fór Qlvir aptr til konungs ok sagði honum at Kveld-Úlfr mundi senda honum son sinn ok sagði at sá var betr til fallinn er þá var eigi heima. Lét konungr þá vera kyrrt; fór hann þá um sumarit inn í Sogn, en er haustaði bjósk hann at fara norðr til Þrándheims.

6. Af Þórólfi ok Eyvindi

Þórólfr Kveld-Úlfsson ok Eyvindr lambi kómu um haustit heim ór víking; fór Þórólfr til fǫður síns. Taka þeir feðgar þá tal sín í milli; spyrr Þórólfr eptir hvat verit hefir í erendum þeira manna er Haraldr sendi þagat. Kveld-Úlfr sagði at konungr hafði til þess orð sent at Kveld-Úlfr skyldi gerask maðr hans eða sonr hans annarr hvárr.

‘Hverneg svaraðir þú?’ kvað Þórólfr.

‘Ek sagða svá sem mér var í hug at ek munda aldri ganga á hǫnd Haraldi konungi ok svá mundu þit gera báðir, ef ek skylda ráða; ætla ek at þær lykðir muni á verða at vér munim aldrtila hljóta af þeim konungi.’

‘Þat verðr ⟨þá⟩ allmjǫk á annan veg,’ sagði Þórólfr, ‘en mér segir hugr um, því at ek ætla mik skulu af honum hljóta inn mesta frama, ok til þess em ek fastráðinn at fara á fund konungs ok gerask hans maðr, ok þat hefi ek sannspurt at hirð hans er skipuð afreksmǫnnum einum. Þiki mér þat allfýsiligt at koma í þeira sveit, ef þeir vilja við mér taka; eru þeir menn haldnir miklu betr en allir aðrir í þessu landi. Er mér svá frá sagt konungi at hann sé inn mildasti af fégjǫfum við menn sína ok eigi síðr þess ǫrr at gefa þeim framgang ok veita ríki þeim er honum þikja til þess fallnir. En mér spyrsk á þann veg til um alla þá er bakverpask vilja við honum ok þýðask eigi hann með vináttu, sem allir verði ekki at manna: støkkva sumir af landi á brott, en sumir gerask leigumenn. Þiki mér þat undarligt, faðir, um svá vitran mann sem þú ert ok metnaðargjarnan, er þú vildir eigi með þǫkkum taka vegsemð þá er konungr bauð þér. En ef þú þikisk vera forspár um þat at vér munim hljóta af konungi þessum ófarnað ok hann muni vilja vera várr óvinr, hví fórtu eigi þá til orrostu í móti honum með konungi þeim er þú ert áðr handgenginn? Nú þiki mér þat ósœmiligast at vera hvárki vinr hans né óvinr.’

‘Eptir gekk þat,’ kvað Kveld-Úlfr, ‘er mér bauð hugr um at þeir mundu engir sigrfǫr fara er bǫrðusk við Harald lúfu norðr á Mœri; en slíkt sama mun þat vera satt at Haraldr mun verða at miklum skaða mínum frændum. En þú, Þórólfr, munt ráða vilja athǫfnum þínum. Ekki óttumk ek þat, þótt þú komir í sveit með hirðmǫnnum Haralds, at eigi þikir þú hlutgengr eða jafn inum fremstum í ǫllum mannraunum; varask þú þat at eigi ætlir þú hóf fyrir þér eða keppisk við þér meiri menn; en eigi muntu fyrir vægja at heldr.’

En er Þórólfr bjósk á brott þá leiddi Kveld-Úlfr hann ofan til skips, hvarf til hans ok bað hann vel fara ok bað þá heila hittask.[a]

7. Af Bjǫrgólfi

Bjǫrgólfr hét maðr á Hálogalandi; hann bjó í Torgum; hann var lendr maðr, ríkr ok auðigr, en hálfbergrisi at afli ok vexti ok kynferð. Hann átti son er hét Brynjólfr; hann var líkr feðr sínum. Bjǫrgólfr var þá gamall ok ǫnduð kona hans, ok hafði hann selt í hendr ǫll ráð syni sínum ok leitat honum kvánfangs. Brynjólfr átti Helgu dóttur Ketils hœngs ór Hrafnistu. Bárðr er nefndr son þeira; hann var snemma mikill ok fríðr sýnum ok varð inn mesti atgervismaðr.

Þat var eitt haust at þar var gildi fjǫlmennt ok váru þeir Bjǫrgólfr feðgar í gildinu gǫfgastir menn. Þar var hlutaðr tvímenningr[1] á ǫptnum sem siðvenja var til. En þar at gildinu var sá maðr er Hǫgni hét. Hann átti bú í Leku; hann var maðr stórauðigr, allra manna fríðastr sýnum, vitr maðr ok ættsmár ok hafði hafizk af sjálfum sér. Hann átti dóttur allfríða er nefnd er Hildiríðr. Hon hlaut at sitja hjá Bjǫrgólfi; tǫluðu þau margt um kveldit; leizk honum mærin fǫgr. Litlu síðar var slitit gildinu.

Þat sama haust gerði Bjǫrgólfr gamli heimanfǫr sína ok hafði skútu er hann átti ok á þrjátigi menn; hann kom fram í Leku ok gengu þeir heim til húss tuttugu, en tíu gættu skips. En er þeir kómu á bœinn þá gekk Hǫgni á mót honum ok fagnaði vel, bauð honum þar at vera með sínu fǫruneyti, en hann þekkðisk þat ok gengu þeir inn í stufu. En er þeir hǫfðu afklæzk ok tekit upp yfirhafnir þá lét Hǫgni bera inn skaptker ok mungát; Hildiríðr bóndadóttir bar ǫl gestum.

Bjǫrgólfr kallar til sín Hǫgna bónda ok segir honum at ‘erendi er þat hingat at ek vil at dóttir þín fari heim með mér ok mun ek nú gera til hennar lausabrullaup.’[2] En Hǫgni sá engan annan sinn kost en láta allt svá vera sem

[a] *W adds:* Fór Þórólfr þá norðr á konungs fund.

[1] *var hlutaðr tvímenningr:* lots were drawn to determine how they should pair off for drinking. The details of this custom are described in Ch. 48.

[2] *lausabrullaup:* a kind of informal wedding or morganatic marriage; its legality is subsequently denied by the heirs of Bjǫrgólfr.

Bjǫrgólfr vildi. Bjǫrgólfr keypti hana með eyri gulls[1] ok gengu þau í eina rekkju bæði; fór Hildiríðr heim með Bjǫrgólfi í Torgar. Brynjólfr lét illa yfir þessi ráðagerð.

Þau Bjǫrgólfr ok Hildiríðr áttu tvá sonu; hét annarr Hárekr, en annarr Hrœrekr. Síðan andask Bjǫrgólfr, en þegar hann var út hafiðr, þá lét Brynjólfr Hildiríði á brott fara með sonu sína. Fór hon þá í Leku til fǫður síns ok fœddusk þar upp synir Hildiríðar. Þeir váru menn fríðir sýnum, litlir vexti, vel viti bornir, líkir móðurfrændum sínum; þeir váru kallaðir Hildiríðarsynir. Lítils virði Brynjólfr þá ok lét þá ekki hafa af fǫðurarfi þeira.

Hildiríðr var erfingi Hǫgna ok tók hon ok synir hennar arf eptir hann ok bjuggu þá í Leku ok hǫfðu auð fjár. Þeir váru mjǫk jafnaldrar Bárðr Brynjólfsson ok Hildiríðarsynir. Þeir feðgar Brynjólfr ok Bjǫrgólfr hǫfðu lengi haft Finnferð ok Finnskatt.[2]

Norðr á Hálogalandi heitir fjǫrðr Vefsnir. Þar liggr ey í firðinum ok heitir Álǫst, mikil ey ok góð; í henni heitir bœr á Sandnesi.[3] Þar bjó maðr er Sigurðr hét; hann var auðgastr norðr þar; hann var lendr maðr ok spakr at viti. Sigríðr hét dóttir hans ok þótti kostr beztr á Hálogalandi; hon var einberni hans ok átti arf at taka eptir Sigurð fǫður sinn. Bárðr Brynjólfsson gerði heimanferð sína, hafði skútu ok á þrjá tigu manna; hann fór norðr í Álǫst ok kom á Sandnes til Sigurðar. Bárðr hefir uppi orð sín ok bað Sigríðar; því máli var vel svarat ok líkliga ok kom svá at Bárði var heitit meyjunni. Ráð þau skyldu takask at ǫðru sumri; skyldi þá Bárðr sœkja norðr þangat ráðit.

8.

Haraldr konungr hafði þat sumar sent orð ríkismǫnnum þeim er váru á Hálogalandi ok stefndi til sín þeim er áðr hǫfðu eigi verit á fund hans; var Brynjólfr ráðinn til þeirar ferðar ok með honum Bárðr son hans. Fóru þeir um haustit suðr til Þrándheims ok hittu þar konung; tók hann við þeim allfeginsamliga; gerðisk þá Brynjólfr lendr maðr konungs. Fekk konungr honum veizlur miklar, aðrar en áðr hafði hann haft. Hann fekk honum ok Finnferð, konungssýslu á fjalli ok Finnkaup. Síðan fór Brynjólfr á brott ok heim til búa sinna, en Bárðr var eptir ok gerðisk konungs hirðmaðr.

[1] *keypti hana með eyri gulls:* ‘paid one *eyrir* in gold for her’, a nominal bride-price (*mundr;* cf. note 1 on p. 12). Hence *brúðkaup*, ‘wedding’, and the phrase *kaupa konu*.

[2] *Finnferð ok Finnskatt:* the right to make the journey to Finnmǫrk in order to trade with the Finns (Lapps, Sami) and collect their tribute. Both the trade and the collecting of the tribute were royal prerogatives. Cf. *Finnkaup* in line 30 below.

[3] *heitir bœr á Sandnesi:* a place-name is often presented as a prepositional phrase, where the preposition varies according to topography and usage but the noun is always in the dative.

Af ǫllum hirðmǫnnum virði konungr mest skáld sín; þeir skipuðu annat ǫndvegi.[1] Þeira sat innast Auðun illskælda; hann var elztr þeira ok hann hafði verit skáld Hálfdanar svarta, fǫður Haralds konungs. Þar næst sat Þorbjǫrn hornklofi, en þar næst sat Ǫlvir hnúfa, en honum it næsta var skipat Bárði; hann var þar kallaðr Bárðr hvíti eða Bárðr sterki; hann virðisk þar vel hverjum manni; með þeim Ǫlvi hnúfu var félagsskapr mikill. Þat sama haust kómu til Haralds konungs þeir Þórólfr Kveld-Úlfsson ok Eyvindr lambi, son Berðlu-Kára; fengu þeir þar góðar viðtǫkur; þeir hǫfðu þangat snekkju, tvítugsessu, vel skipaða, er þeir hǫfðu áðr haft í víking. Þeim var skipat í gestaskála með sveit sína.

Þá er þeir hǫfðu þar dvalizk til þess er þeim þótti tími til at ganga á fund konungs, gekk þar með þeim Berðlu-Kári ok Ǫlvir hnúfa; þeir kveðja konung.

Þá segir Ǫlvir hnúfa at þar er kominn son Kveld-Úlfs ‘sem ek sagða yðr í sumar at Kveld-Úlfr mundi senda til yðvar; munu yðr heit hans ǫll fǫst; megu þér nú sjá sannar jartegnir at hann vill vera vinr yðvarr fullkominn, er hann hefir sent son sinn hingat til þjónustu við yðr, svá skǫruligan mann sem þér meguð nú sjá; er sú bœn Kveld-Úlfs ok allra vár at þú takir við Þórólfi vegsamliga ok gerir hann mikinn mann með yðr.’

Konungr svarar vel máli hans ok kvezk svá gera skyldu, ‘ef mér reynisk Þórólfr jafnvel mannaðr sem hann er sýnum fulldrengiligr.’

Síðan gerðisk Þórólfr handgenginn konungi ok gekk þar í hirðlǫg, en Berðlu-Kári ok Eyvindr lambi son hans fóru suðr með skip þat er Þórólfr hafði norðr haft; fór þá Kári heim til búa sinna ok þeir Eyvindr báðir.

Þórólfr var með konungi ok vísaði konungr honum til sætis milli þeira Ǫlvis hnúfu ok Bárðar ok gerðisk með þeim ǫllum inn mesti félagsskapr. Þat var mál manna um Þórólf ok Bárð at þeir væri jafnir at fríðleik ok á vǫxt ok afl ok alla atgervi. Nú er Þórólfr þar í allmiklum kærleikum af konungi ok báðir þeir Bárðr.

En er vetrinn leið af ok sumar kom þá bað Bárðr sér orlofs konung at fara at vitja ráðs þess er honum hafði heitit verit it fyrra sumar; en er konungr vissi at Bárðr átti skylt erendi þá lofaði hann honum heimferð. En er hann fekk orlof þá bað hann Þórólf fara með sér norðr þagat; sagði hann, sem satt var, at hann myndi þar mega hitta marga frændr sína gǫfga þá er hann mundi eigi fyrr sét hafa eða við kannask. Þórólfi þótti þat fýsiligt ok fá þeir til þess orlof af konungi, búask síðan, hǫfðu skip gott ok fǫruneyti; fóru þá leið sína er þeir váru búnir.

En er þeir koma í Torgar þá senda þeir Sigurði menn ok láta segja honum at Bárðr mun þá vitja ráða þeira er þeir hǫfðu bundit með sér it fyrra sumar.

[1] *skipuðu annat ǫndvegi:* ‘occupied the second high-seat’, i.e. opposite the king’s high-seat, in the middle of one of the platforms or benches along the long walls of the hall.

Sigurðr segir at hann vill þat allt halda sem þeir hǫfðu mælt; gera þá ákveðit um brullaupsstefnu ok skulu þeir Bárðr sœkja norðr þagat á Sandnes.

En er at þeiri stefnu kom, þá fara þeir Brynjólfr ok Bárðr ok hǫfðu með sér margt stórmenni, frændr sína ok tengðamenn. Var þat sem Bárðr hafði sagt, at Þórólfr hitti þar marga frændr sína þá er hann hafði ekki áðr við kannazk. Þeir fóru til þess er þeir kómu á Sandnes ok var þar in prúðligsta veizla. En er lokit var veizlunni fór Bárðr heim með konu sína ok dvalðisk heima um sumarit ok þeir Þórólfr báðir; en um haustit koma þeir suðr til konungs ok váru með honum vetr annan. Á þeim vetri andaðisk Brynjólfr. En er þat spyrr Bárðr at honum hafði þar arfr tœmzk, þá bað hann sér heimfararleyfis, en konungr veitti honum þat; ok áðr þeir skilðisk, gerðisk Bárðr lendr maðr sem faðir hans hafði verit ok hafði af konungi veizlur allar þvílíkar sem Brynjólfr hafði haft. Bárðr fór heim til búa sinna ok gerðisk brátt hǫfðingi mikill; en Hildiríðarsynir fengu ekki af arfinum þá heldr en fyrr. Bárðr átti son við konu sinni ok hét sá Grímr. Þórólfr var með konungi ok hafði þar virðingar miklar.

9.

Haraldr konungr bauð út leiðangri miklum ok dró saman skipaher, stefndi til sín liði víða um lǫnd; hann fór ór Þrándheimi ok stefndi suðr í land.[a] Hann hafði þat spurt at herr mikill var saman dreginn um Agðir ok Rogaland ok Hǫrðaland ok víða til safnat, bæði ofan af landi ok austan ór Vík, ok var þar margt stórmenni saman komit ok ætlar at verja land fyrir Haraldi konungi.

Haraldr konungr helt norðan liði sínu; hann hafði sjálfr skip[b] mikit ok skipat hirð sinni; þar var í stafni Þórólfr Kveld-Úlfsson ok Bárðr hvíti ok synir Berðlu-Kára, Ǫlvir hnúfa ok Eyvindr lambi, en berserkir konungs tólf váru í sǫxum.

Fundr þeira var suðr á Rogalandi í Hafrsfirði; var þar in mesta orrosta er Haraldr konungr hafði átta ok mikit mannfall í hvárratveggju liði. Lagði konungr framarliga skip sitt ok var þar strǫngust orrostan; en svá lauk at Haraldr konungr fekk sigr, en þar fell Þórir haklangr konungr af Ǫgðum, en Kjǫtvi inn auðgi flýði ok allt lið hans þat er upp stóð nema þat er til handa gekk. Eptir orrostuna, þá er kannat var lið Haralds konungs, var margt fallit ok margir váru mjǫk sárir. Þórólfr var sárr mjǫk, en Bárðr meir, ok engi var ósárr á konungsskipinu fyrir framan siglu nema þeir er eigi bitu járn, en þat váru berserkir. Þá lét konungr binda sár manna sinna ok þakkaði mǫnnum framgǫngu sína ok veitti gjafir ok lagði þar mest lof til er honum þótti makligt ok hét þeim at auka virðing þeira; nefndi til þess skipstjórnarmenn ok þar næst stafnbúa sína ok aðra frambyggja.

[a] með landi β *(W), 458 (W) and K.* [b] *Thus K and 458 (W);* lið *M*.

Þá orrostu átti Haraldr konungr síðarst innan lands, ok eptir þat fekk hann enga viðstǫðu ok eignaðisk hann síðan land allt. Konungr lét grœða menn sína þá er lífs var auðit, en veita umbúnað dauðum mǫnnum, þann sem þá var siðvenja til.

Þórólfr ok Bárðr lágu í sárum; tóku sár Þórólfs at gróa, en Bárðar sár gerðusk banvæn. Þá lét hann kalla konung til sín ok sagði honum svá:

'Ef svá verðr at ek deyja ór þessum sárum þá vil ek þess biðja yðr at þér látið mik ráða fyrir arfi mínum.'

En er konungr hafði því játat þá sagði hann: 'Arf minn allan vil ek at taki Þórólfr félagi minn ok frændi, lǫnd ok lausa aura; honum vil ek ok gefa konu mína ok son minn til uppfœzlu, því at ek trúi honum til þess bezt allra manna.'

Hann festir þetta mál sem lǫg váru til at leyfi konungs. Síðan andask Bárðr ok var honum veittr umbúnaðr ok var hann harmdauði mjǫk.

Þórólfr varð heill sára sinna ok fylgði konungi um sumarit ok hafði fengit allmikinn orðstír. Konungr fór um haustit norðr til Þrándheims; þá biðr Þórólfr orlofs at fara norðr á Hálogaland at vitja gjafar þeirar er hann hafði þegit um sumarit at Bárði frænda sínum. Konungr lofar þat ok gerir með orðsending ok jartegnir at Þórólfr skal þat allt fá er Bárðr gaf honum; lætr þat ⟨fylgja⟩[a] at sú gjǫf var gjǫr með ráði konungs ok hann vill svá vera láta. Gerir konungr þá Þórólf lendan mann ok veitir honum þá allar veizlur þær sem áðr hafði Bárðr haft, fær honum Finnferðina með þvílíkum skildaga sem áðr hafði haft Bárðr; konungr gaf Þórólfi langskip gott með reiða ǫllum ok lét búa ferð hans þaðan sem bezt. Síðan fór Þórólfr þaðan ferð sína ok skilðusk þeir konungr með inum mesta kærleik.

En er Þórólfr kom norðr í Torgar þá var honum þar vel fagnat; sagði hann þá fráfall Bárðar ok þat með at Bárðr hafði gefit honum eptir sik lǫnd ok lausa aura ok kvánfang þat er hann hafði áðr átt; berr fram síðan orð konungs ok jartegnir.

En er Sigríðr heyrði þessi tíðendi þá þótti henni skaði mikill eptir mann sinn, en Þórólfr var henni áðr mjǫk kunnigr ok vissi hon at hann var inn mesti merkismaðr ok þat gjaforð var allgott; ok með því at þat var konungs boð þá sá hon þat at ráði ok með henni vinir hennar at heitask Þórólfi, ef þat væri feðr hennar eigi í móti skapi. Síðan tók Þórólfr þar við forráðum ǫllum ok svá við konungssýslu.

Þórólfr gerði heimanfǫr sína ok hafði langskip ok á nær sex tigum manna ok fór síðan er hann var búinn norðr með landi; ok einn dag at kveldi kom hann í Álǫst á Sandnes; lǫgðu skip sitt til hafnar. En er þeir hǫfðu tjaldat ok um búizk fór Þórólfr upp til bœjar með tuttugu menn. Sigurðr fagnaði honum

[a] *Thus K and 458 (W).*

vel ok bauð honum þar at vera, því at þar váru áðr kunnleikar miklir með þeim síðan er mægð hafði tekizk með þeim Sigurði ok Bárði; síðan gingu þeir Þórólfr inn í stofu ok tóku þar gisting.

Sigurðr settisk á tal við Þórólf ok spurði at tíðendum. Þórólfr sagði frá orrostu þeiri er verit hafði um sumarit suðr á landi ok fall margra manna þeira er Sigurðr vissi deili á. Þórólfr sagði at Bárðr mágr hans hafði andazk ór sárum þeim er hann fekk í orrostu. Þótti þat báðum þeim inn mesti mannskaði. Þá segir Þórólfr Sigurði hvat verit hafði í einkamálum með þeim Bárði áðr hann andaðisk ok svá bar hann fram orðsendingar konungs at hann vildi þat allt haldask láta, ok sýndi þar með jartegnir. Síðan hóf Þórólfr upp bónorð sitt við Sigurð ok bað Sigríðar dóttur hans. Sigurðr tók því máli vel, sagði at margir hlutir heldu til þess: sá fyrstr at konungr vill svá vera láta, svá þat at Bárðr hafði þess beðit, ok þat með at Þórólfr var honum kunnigr ok honum þótti dóttir sín vel gipt. Var þat mál auðsótt við Sigurð; fóru þá fram festar ok ákveðin brullaupsstefna í Torgum um haustit.

Fór þá Þórólfr heim til bús síns ok hans fǫrunautar ok bjó þar til veizlu mikillar ok bauð þagat fjǫlmenni miklu; var þar margt frænda Þórólfs gǫfugra. Sigurðr bjósk ok norðan ok hafði langskip mikit ok mannval gott; var at þeiri veizlu it mesta fjǫlmenni.

Brátt fannsk þat at Þórólfr var ǫrr maðr ok stórmenni mikit; hafði hann um sik sveit mikla, en brátt gerðisk kostnaðarmikit ok þurfti fǫng mikil. Þá var ár gott ok auðvelt at afla þess er þurfti. Á þeim vetri andaðisk Sigurðr á Sandnesi ok tók Þórólfr arf allan eptir hann; var þat allmikit fé.

Þeir synir Hildiríðar fóru á fund Þórólfs ok hófu upp tilkall þat er þeir þóttusk þar eiga um fé þat er átt hafði Bjǫrgólfr faðir þeira. Þórólfr svarar svá:

'Þat var mér kunnigt of Brynjólf ok enn kunnara um Bárð at þeir váru manndómsmenn svá miklir at þeir mundu hafa miðlat ykr þat af arfi Bjǫrgólfs sem þeir vissi at réttindi væri til; var ek nær því at þit hófuð þetta sama ákall við Bárð ok heyrðisk mér svá sem honum þœtti þar engi sannyndi til, því at hann kallaði ykr frillusonu.'

Hárekr sagði at þeir mundu vitni til fá at móðir þeira var mundi keypt,[1] 'en satt var þat at vit leituðum ekki fyrst þessa mála við Brynjólf bróður okkarn; var þar ok með skyldum at skipta; en af Bárði væntu vit okr sœmðar í alla staði; urðu ok eigi lǫng vár viðskipti. En nú er arfr þessi kominn undir óskylda menn okr ok megu vit nú eigi með ǫllu þegja yfir missu okkarri; en vera kann at enn sé sem fyrr sá ríkismunr at vit fáim eigi rétt af þessu máli

[1] *mundi keypt:* paid for with *mundr* (bride-price, the sum paid by the bridegroom to the bride, which became her property after the wedding). In early Icelandic law it is stated that *sá maðr er eigi arfgengr er móðir hans er eigi mundi keypt*, 'a person is not entitled to inherit if his mother was not paid for with *mundr*' (*Grágás* 1852, I 222).

fyrir þér ef þú vill engi vitni heyra, þau er vit hǫfum fram at flytja, at vit sém menn aðalbornir.'[a]

Þórólfr svarar þá styggliga: 'Því síðr ætla ek ykr arfborna at mér er sagt móðir ykkur væri með valdi tekin ok hernumin heim hǫfð.'

Eptir þat skilðu þeir þessa rœðu.

10. Um ferð Þórólfs

Þórólfr gerði um vetrinn ferð sína á fjall upp ok hafði með sér lið mikit, eigi minna en níu tigu manna; en áðr hafði vanði á verit at sýslumenn hǫfðu haft þrjá tigu manna, en stundum færa; hann hafði með sér kaupskap mikinn. Hann gerði brátt stefnulag við Finna ok tók af þeim skatt ok átti við þá kaupstefnu; fór með þeim allt í makendum ok í vinskap, en sumt með hrælugœði.

Þórólfr fór víða um mǫrkina; en er hann sótti austr á fjallit spurði hann at Kylfingar[1] váru austan komnir ok fóru þar at Finnkaupum, en sumstaðar með ránum.

Þórólfr setti til Finna at njósna um ferð Kylfinga, en hann fór eptir at leita þeira ok hitti í einu bóli þrjá tigu manna ok drap alla svá at engi komsk undan, en síðan hitti hann saman fimmtán eða tuttugu. Alls drápu þeir nær hundraði manna ok tóku þar ógrynni fjár ok kómu aptr um várit við svá búit. Fór Þórólfr þá til bús síns á Sandnes ok sat þar lengi.

Um várit lét hann gera langskip mikit ok á drekahǫfuð, lét þat búa sem bezt, hafði þat norðan með sér. Þórólfr sópask mjǫk um fǫng þau er þá váru á Hálogalandi, hafði menn sína í síldveri ok svá í skreiðfiski; selver váru ok nóg ok eggver; lét hann þat allt at sér flytja. Hann hafði aldregi færa frelsingja heima en hundrað. Hann var ǫrr maðr ok gjǫfull ok vingaðisk mjǫk við stórmenni, alla þá menn er honum váru í nánd; hann gjǫrðisk ríkr maðr ok lagði mikinn hug á um skipa búnað sinn ok vápna.

11. Þórólfr bauð konungi

Haraldr konungr fór þat sumar á Hálogaland ok váru gervar veizlur í móti honum, bæði þar er hans bú váru ok svá gerðu lendir menn ok ríkir bœndr. Þórólfr bjó veizlu í móti konungi ok lagði á kostnað mikinn; var þat ákveðit nær konungr skyldi þar koma. Þórólfr bauð þangat fjǫlða manns ok hafði þar allt it bezta mannval þat er kostr var. Konungr hafði nær þremr hundruðum manna er hann kom til veizlunnar, en Þórólfr hafði fyrir fimm hundruð manna. Þórólfr hafði látit búa kornhlǫðu mikla er þar var, ok látit leggja bekki í ok

[a] óðalbornir *K and 458 (W)*; aðalbornir *in M seems to be a* hapax legomenon, *but both words must be synonyms of* arfbornir.

[1] The Kylfingar seem to have been a Finnish tribe. The name is not found elsewhere, but in an Old Icelandic geographical treatise it is stated that Kylfingaland is also called Garðaríki (the Russian state around Novgorod); cf. *Alfræði íslenzk* I (1908), 8.

lét þar drekka, því at þar var engi stofa svá mikil er þat fjǫlmenni mætti allt inni vera. Þar váru ok festir skildir umhverfis í húsinu.

Konungr settisk í hásæti; en er alskipat var it efra ok it fremra[1] þá sásk konungr um ok roðnaði ok mælti ekki ok þóttusk menn finna at hann var reiðr.

Veizla var in prúðligsta ok ǫll fǫng in beztu; konungr var heldr ókátr ok var þar þrjár nætr sem ætlat var.

Þann dag er konungr skyldi brott fara, gekk Þórólfr til hans ok bað at þeir skyldu fara ofan til strandar. Konungr gerði svá; þar flaut fyrir landi dreki sá er Þórólfr hafði gera látit, með tjǫldum ok ǫllum reiða. Þórólfr gaf konungi skipit ok bað at konungr skyldi svá virða sem honum hafði til gengit, at hann hafði fyrir því haft fjǫlmenni svá mikit at þat væri konungi vegsemð, en ekki fyrir kapps sakir við hann.

Konungr tók þá vel orðum Þórólfs ok gerði sik þá blíðan ok kátan; lǫgðu þá ok margir góð orð til; sǫgðu, sem satt var, at veizlan var in vegsamligsta ok útleizlan in skǫruligsta ok konungi var styrkr mikill at slíkum mǫnnum; skilðusk þá með kærleik miklum.

Fór konungr norðr á Hálogaland sem hann hafði ætlat ok sneri aptr suðr er á leið sumarit; fór þá enn at veizlum þar sem fyrir honum var búit.

12. Af Hildiríðarsonum

Hildiríðarsynir fóru á fund konungs ok buðu honum heim til þriggja nátta veizlu. Konungr þekkðisk boð þeira ok kvað á nær hann mundi þar koma. En er at þeiri stefnu kom, þá kom konungr þar með lið sitt ok var þar ekki fjǫlmenni fyrir, en veizla fór fram it bezta; var konungr allkátr.

Hárekr kom sér í rœðu við konung ok kom þar rœðu hans at hann spyrr um ferðir konungs, þær er þá hǫfðu verit um sumarit. Konungr sagði slíkt er hann spurði, kvað alla menn hafa sér vel fagnat ok mjǫk hvern eptir fǫngum sínum.

'Mikill munr,' sagði Hárekr, 'mun þess hafa verit at í Torgum mundi veizla fjǫlmennust.'

Konungr sagði at svá var. Hárekr segir:

'Þat var vís ván, því at til þeirar veizlu var mest aflat, ok báru þér, konungr, þar stórligar gæfur til er svá snerisk at þér kómuð í engan lífsháska. Fór þat sem líkligt var at þú vart vitrastr ok hamingjumestr, því at þú grunaðir þegar at eigi mundi allt af heilu vera er þú sátt fjǫlmenni þat it mikla er þar var saman dregit. En mér var sagt at þú létir allt lið þitt jafnan með alvæpni vera eða hafðir varðhǫld ørugg bæði nótt ok dag.'

[1] *it efra ok it fremra:* the inner part of the hall and the part nearest the door (or the seats on the long platform benches and the movable seats on the other side of the tables?).

Konungr sá til hans ok mælti: ‘Hví mælir þú slíkt, Hárekr, eða hvat kanntu þar af at segja?’

Hann segir: ‘Hvárt skal ek mæla í orlofi, konungr, þat er mér líkar?’

‘Mældu,’ segir konungr.

‘Þat ætla ek,’ segir Hárekr, ‘ef þú, konungr, ⟨heyrðir⟩[a] hvers manns orð er menn mæla heima eptir hugþokka sínum, hver ákúrun þat þikir er þér veitið ǫllu mannfólki, ⟨at þér þœtti ekki vel vera⟩.[b] En yðr er þat sannast at segja, konungr, at alþýðuna skortir ekki annat til mótgangs við yðr en dirfð ok forstjóra. En þat er ekki undarligt,’ sagði hann, ‘um slíka menn sem Þórólfr er, at hann þikisk um fram hvern mann. Hann skortir eigi afl, eigi fríðleik; hann hefir ok hirð um sik sem konungar; hann hefir morð fjár, þótt hann hefði þat eina er hann ætti sjálfr, en hitt er meira at hann lætr sér jafnheimilt annarra fé sem sitt. Þér hafið ok veitt honum stórar veizlur ok var nú búit við at hann mundi þat eigi vel launa, því at þat er yðr sannast frá at segja, þá er spurðisk at þér fóruð norðr á Hálogaland með eigi meira liði en þér hǫfðuð, þremr hundruðum manna, þá var þat hér ráð manna at hér skyldi herr saman koma ok taka þik af lífi, konungr, ok allt lið þitt, ok var Þórólfr hǫfðingi þeirar ráðagjǫrðar, því at honum var þat til boðit at hann skyldi konungr vera yfir Háleygjafylki ok Naumdœlafylki. Fór hann síðan út ok inn með hverjum firði ok um allar eyjar ok dró saman hvern mann er hann fekk ok hvert vápn, ok fór þat þá ekki leynt at þeim her skyldi stefna í móti Haraldi konungi til orrostu. En hitt er satt, konungr, þótt þér hefðið lið nǫkkuru minna þá er þér funduzk, at búandkǫrlum skaut skelk í bringu þegar þeir sá sigling yðra. Var þá hitt ráð tekit at ganga á móti yðr með blíðu ok bjóða til veizlu. En þá var ætlat, ef þér yrðið drukknir ok lægið sofandi, at veita yðr atgǫngu með eldi ok vápnum; ok þat til jartegna, ef ek hefi rétt spurt, at yðr var fylgt í kornhlǫðu eina, því at Þórólfr vildi eigi brenna upp stofu sína, nýja ok vandaða mjǫk. Þat var enn til jartegna at hvert hús var fullt af vápnum ok herklæðum; en þá er þeir fengu engum vélræðum við yðr komit, tóku þeir þat ráð sem helzt var til, drápu ǫllu á dreif um þessa fyrirrætlan. Ætla ek þat alla kunna at dylja þessa ráða, því at fáir hygg ek at sik viti saklausa ef it sanna kemr upp.

‘Nú er þat mitt ráð, konungr, at þú takir Þórólf til þín ok látir hann vera í hirð þinni, bera merki þitt ok vera í stafni á skipi þínu; til þess er hann fallinn allra manna bezt. En ef þú vilt at hann sé lendr maðr, þá fá honum veizlur suðr í Fjǫrðum; þar er ætterni hans allt. Megu þér þá sjá yfir at hann gerisk eigi of stórr. En fá hér sýslu á Hálogalandi í hǫnd þeim mǫnnum er hófsmenn sé ok yðr munu með trúleik þjóna ok hér eigu kyn ok þeira frændr hafa hér áðr haft þvílíkt starf. Skulu vit brœðr vera búnir ok boðnir til slíks

[a] *Thus 560 and K.* [b] *Thus K.*

sem þér vilið okr til nýta. Hafði faðir okkarr hér lengi konungssýslu; varð honum þat vel í hǫndum. Eru yðr, konungr, vandsettir hér menn yfir til forráða, því at þér munuð hér sjaldan koma sjálfir. Hér er lítit landsmegin til þess at þér farið með her yðvarn ok munuð þat eigi optar gera at fara higat með fá liði, því at hér er ótryggt lið margt.'

Konungr reiddisk mjǫk við rœður þessar ok mælti þó stilliliga sem hann var vanr jafnan þá er hann frétti þau tíðendi er mikils váru verð. Hann spurði þá hvárt Þórólfr væri heima í Torgum. Hárekr sagði at þess var engi ván.

'Er Þórólfr svá viti borinn at hann mundi kunna sér at vera eigi fyrir liði yðru, konungr, því at honum myndi þess ván at eigi skyldi allir svá haldinorðir at þú, konungr, mundir ⟨eigi⟩[a] varr verða við þessi tíðendi; fór hann norðr í Álǫst þegar er hann spurði at þér váruð norðan á leið.'

Konungr rœddi fátt um þessi tíðendi fyrir mǫnnum, en fannsk þat á at hann mundi trúnað á festa þessa orðrœðu er honum var sagt. Fór konungr síðan ferðar sinnar; leiddu Hildiríðarsynir hann virðuliga á brott með gjǫfum, en hann hét þeim vináttu sinni. Þeir brœðr gáfu sér erendi inn í Naumudal ok fóru svá í svig við konung at þeir hittu hann at ǫðru hverju; tók hann jafnan vel máli þeira.

13. Af Þorgísli gjallanda

Þorgils gjallandi hét maðr; hann var heimamaðr Þórólfs ok hafði af honum mesta virðing húskarla hans. Hann hafði fylgt Þórólfi þá er hann var í víking, var þá stafnbúi hans ok merkismaðr. Þorgils hafði verit í Hafrsfirði í liði Haralds konungs ok stýrði þá skipi því er Þórólfr átti ok hann hafði haft í víking. Þorgils var rammr at afli ok inn mesti hreystimaðr. Konungr hafði veitt honum vingjafir eptir orrostu ok heitit vináttu sinni. Þorgils var forstjóri fyrir búi í Torgum þá er Þórólfr var eigi heima; hafði Þorgils þá þar ráð.

En er Þórólfr hafði heiman farit þá hafði hann til greitt Finnskatt þann allan er hann hafði haft af fjalli ok konungr átti, ok fekk í hendr Þorgísli ok bað hann fœra konungi, ef hann kœmi eigi heim áðr um þat er konungr fœri norðan ok suðr um.

Þorgils bjó byrðing mikinn ok góðan er Þórólfr átti ok bar þar á skattinn ok hafði nær tuttugu mǫnnum; sigldi suðr eptir konungi ok fann hann inn í Naumudal. En er Þorgils kom á fund konungs þá bar hann konungi kveðju Þórólfs ok sagði at hann fór þar með Finnskatt þann er Þórólfr sendi honum. Konungr sá til hans ok svarar engu ok sá menn at hann var reiðr. Gekk þá Þorgils á brott ok ætlaði at fá betra dagráð at tala við konung; hann kom á fund Ǫlvis hnúfu ok sagði honum allt sem farit hafði ⟨með þeim konungi⟩[b] ok spurði ef hann vissi nǫkkut til hverju gegndi.

[a] ei *560*, *K and W*. [b] *Thus W*.

‘Eigi veit ek þat,’ sagði hann. ‘Hitt hefi ek fundit at konungr þagnar hvert sinn er Þórólfs er getit síðan er vér várum í Leku, ok grunar mik af því at hann muni rœgðr vera. Þat veit ek um Hildiríðarsonu at þeir eru lǫngum á einmælum við konung, en þat er auðfundit á orðum þeira at þeir eru óvinir Þórólfs; en ek mun þessa brátt víss verða af konungi.’

Síðan fór Ǫlvir til fundar við konung ok mælti: ‘Þorgils gjallandi er hér kominn, vinr yðvarr, með skatt þann er kominn er af Finnmǫrk ok þér eiguð, ok er skattrinn miklu meiri en fyrr hefir verit ok miklu betri vara. Er honum títt um ferð sína; gjǫr svá vel, konungr, gakk til ok sé, því at engi mun sét hafa jafngóða grávǫru.’

Konungr svaraði engu ok gekk þó þar er skipit lá. Þorgils bar þegar upp vǫruna ok sýndi konungi. En er konungr sá at þat var satt at skattrinn var miklu meiri ok betri en fyrr hafði verit, þá hóf honum heldr upp brún ok mátti Þorgils þá tala við hann. Hann fœrði konungi bjórskinn nǫkkur er Þórólfr sendi honum, ok enn fleiri dýrgripi er hann hafði fengit á fjalli. Konungr gladdisk þá ok spyrr hvat til tíðenda hefði vorðit um ferðir þeira Þórólfs. Þorgils sagði þat allt greiniliga.

Þá mælti konungr: ‘Skaði mikill er þat er Þórólfr skal eigi vera tryggr mér eða ⟨vilja⟩[a] vera banamaðr minn.’

Þá svǫruðu margir er hjá váru ok allir á eina lund, sǫgðu at vera mundi róg illra manna ef konungi væri slíkt sagt, en Þórólfr mundi ósannr at vera. Kom þá svá at konungr kvezk því mundu heldr af trúa; var konungr þá léttr í ǫllum rœðum við Þorgils ok skilðusk sáttir. En er Þorgils hitti Þórólf, sagði hann honum allt sem farit hafði ⟨með þeim konungi⟩.[b]

14. Af Þórólfi

Þórólfr fór þann vetr enn á mǫrkina ok hafði með sér nær hundraði manna; fór hann enn sem inn fyrra vetr, átti kaupstefnu við Finna ok fór víða um mǫrkina. En er hann sótti langt austr ok þar spurðisk til ferðar hans, þá kómu Kvenir[1] til hans ok sǫgðu at þeir váru sendir til hans ok þat hafði gjǫrt Faravið konungr af Kvenlandi; ⟨sǫgðu⟩[c] at Kirjálar herjuðu á land hans, en hann sendi til þess orð at Þórólfr skyldi fara þagat ok veita honum lið; fylgði þat orðsending at Þórólfr skyldi hafa jafnmikit hlutskipti sem konungr, en hverr manna hans sem þrír Kvenir. En þat váru lǫg með Kvenum at konungr skyldi hafa ór hlutskipti þriðjung við liðsmenn ok um fram at afnámi bjórskinn ǫll ok safala ok askraka.

[a] *Thus 560 and W* (*K has* vilja vera mér ótrúr ok vera banamaðr minn). [b] *Thus K and W*, *which adds*: Þórólfr lét sér fátt um finnask ok lét val af mundu reiða. [c] *Thus W*; ok segja *K*.

[1] The Kvenir were a Finnish tribe living in Kvenland, presumably the low coastal strip around the Gulf of Bothnia; cf. Kyösti Julku, *Kvenland – Kainuunmaa*, 1986.

Þórólfr bar þetta fyrir liðsmenn sína ok bauð þeim kost á hvárt fara skyldi eða eigi, en þat keru flestir at hætta til, er féfang lá við svá mikit, ok var þat af ráðit at þeir fóru austr með sendimǫnnum.

Finnmǫrk er stórliga víð; gengr haf fyrir vestan ok þar af firðir stórir, svá ok fyrir norðan ok allt austr um; en fyrir sunnan er Nóregr, ok tekr mǫrkin náliga allt it efra suðr svá sem Hálogaland it ýtra. En austr frá Naumudal er Jamtaland ok þá Helsingjaland ok þá Kvenland, þá Finnland, þá Kirjálaland; en Finnmǫrk liggr fyrir ofan þessi ǫll lǫnd ok eru víða fjallbyggðir upp á mǫrkina, sumt í dali, en sumt með vǫtnum. Á Finnmǫrk eru vǫtn furðuliga stór ok þar með vǫtnunum marklǫnd stór, en há fjǫll liggja eptir endilangri mǫrkinni, ok eru þat kallaðir Kilir.

En er Þórólfr kom austr til Kvenlands ok hitti konung Faravið þá búask þeir til ferðar ok hǫfðu þrjú hundruð manna, en Norðmenn it fjórða hundrað, ok fóru it efra um Finnmǫrk ok kómu þar fram er Kirjálar váru á fjalli, þeir er fyrr hǫfðu herjat á Kveni. En er þeir urðu varir við ófrið, sǫfnuðusk þeir saman ok fóru í mót, væntu sér enn sem fyrr sigrs. En er orrosta tóksk gingu Norðmenn hart fram; hǫfðu þeir skjǫldu enn traustari en Kvenir. Sneri þá mannfalli í lið Kirjála, fell margt, en sumir flýðu. Fingu þeir Faravið konungr ok Þórólfr þar ógrynni fjár, sneru aptr til Kvenlands, en síðan fór Þórólfr ok hans lið á mǫrkina. Skilðu þeir Faravið konungr með vináttu.

Þórólfr kom af fjallinu ofan í Vefsni, fór þá fyrst til bús síns á Sandnes, dvalðisk þar um hríð, fór norðan[a] um várit með liði sínu til Torga. En er hann kom þar, var honum sagt at Hildiríðarsynir hǫfðu verit um vetrinn í Þrándheimi með Haraldi konungi ok þat með at þeir mundu ekki af spara at rœgja Þórólf við konung; var Þórólfi margt sagt frá því hvert efni þeir hǫfðu í um rógit.

Þórólfr svarar svá: ‘Eigi mun konungr trúa því þótt slík lygi sé upp borin fyrir hann, því at hér eru engi efni til þessa at ek muna svíkja hann, því at hann hefir marga hluti gjǫrt stórvel til mín, en engan hlut illa; ok er at firr at ek munda vilja gera honum mein þótt ek ætta þess kosti, at ek vil miklu heldr vera lendr maðr hans en heita konungr ok væri annarr samlendr við mik sá er mik mætti gera at þræli sér ef vildi.’

15.

Hildiríðarsynir hǫfðu verit þann vetr með Haraldi konungi með tólfta mann ok hǫfðu með sér heimamenn sína ok nábúa. Þeir brœðr váru optliga á tali við konung ok fluttu[1] enn á sǫmu leið mál Þórólfs.

Hárekr spurði: ‘Líkaði yðr vel Finnskattrinn, konungr, er Þórólfr sendi yðr?’ ‘Vel,’ sagði konungr.

[a] *Thus K and W* (norðr *in M is obviously wrong*).

[1] Presumably used ironically here. Cf. 33/22.

‘Þá mundi yðr margt um finnask,’ segir Hárekr, ‘ef þér hefðið allan þann sem þér áttuð, en nú fór þat fjarri; var hitt miklu meiri hlutr er Þórólfr dró undir sik. Hann sendi yðr at gjǫf bjórskinn þrjú, en ek veit víst at hann hafði eptir þrjá tigu þeira er þér áttuð, ok hygg ek at slíkan mun hafi farit um annat. Satt mun þat, konungr, ef þú fær sýsluna í hǫnd okr brœðrum, at meira fé skulu vit fœra þér.’

En allt þat er þeir sǫgðu á hendr Þórólfi þá báru fǫrunautar þeira vitni með þeim. Kom þá svá at konungr var inn reiðasti.

16. Af Þórólfi

Þórólfr fór um sumarit suðr til Þrándheims á fund Haralds konungs ok hafði þar með sér skatt allan ok mikit fé annat ok níu tigu manna ok alla vel búna. En er hann kom til konungs var þeim skipat í gestaskála ok veitt þeim it stórmannligsta.

Eptir um daginn gekk Ǫlvir hnúfa til Þórólfs frænda síns; tǫluðusk þeir við; sagði Ǫlvir at Þórólfr var þá hrópaðr mjǫk ok konungr hlýddi á slíkar fortǫlur. Þórólfr bað Ǫlvi byrja mál sitt við konung, ‘því at ek mun,’ sagði hann, ‘vera skammtalaðr fyrir konungi, ef hann vill heldr trúa rógi vándra manna en sannyndum ok einurð er hann mun reyna at mér.’

Annan dag kom Ǫlvir til móts við Þórólf ok sagði at hann hefði rœtt mál hans við konung. ‘Veit ek nú eigi,’ sagði hann, ‘gjǫrr en áðr hvat honum er í skapi.’

‘Ek skal þá sjálfr ganga til hans,’ segir Þórólfr.

Gjǫrði hann svá, gekk til konungs þá er hann sat yfir matborði, ok er hann kom inn heilsaði hann konungi; konungr tók kveðju hans ok bað Þórólfi gefa at drekka.

Þórólfr sagði at hann hafði þar skatt þann er konungr átti, er kominn var af Finnmǫrk, ‘ok enn fleiri hluti hefi ek til minningar við yðr, konungr, þá er ek hefi yðr at fœra; veit ek at því mun mér vera ǫllu bezt varit er ek hefi gert til þakka yðvarra.’

Konungr segir at ekki mátti hann vænta at Þórólfi nema góðs eina, ‘því at ek em engis,’ segir hann, ‘annars af verðr; en þó segja menn nǫkkut tvennt til hversu varfœrr þú munt um vera hverneg mér skal líka.’

‘Eigi em ek þar fyrir sǫnnu hafðr,’ segir Þórólfr, ‘ef nǫkkurir segja þat at ek hafa ótrúleika lýst við yðr, konungr. Hygg ek at þeir muni vera þínir vinir minni[a] en ek, er slíkt hafa upp borit fyrir þér; en hitt er ljóst at þeir mundu vilja vera óvinir mínir fullkomnir, en þat er ok líkast at þeir komisk þar at keyptu, ef vér skulum einir við eigask.’

Síðan gekk Þórólfr á brott; en annan dag eptir greiðir Þórólfr skattinn af hendi ok var konungr við staddr, ok er þat var allt greitt þá bar Þórólfr fram

[a] *Thus K and W* (meiri *in M is obviously wrong*).

bjórskinn nǫkkur ok safala, sagði at þat vill hann gefa konungi. Margir mæltu er þar váru hjá staddir at þat var vel gert ok var vináttu fyrir vert. Konungr sagði at Þórólfr hafði þar sjálfr sér laun fyrir skapit.

Þórólfr sagði at hann hefði með trúleik gert allt þat er hann kunni til skaps konungs, 'ok ef enn líkar honum eigi þá mun ek fá ekki at gǫrt. Var konungi þat kunnigt þá er ek var með honum ok í hans sveit, hverja meðferð ek hafða, en þat þiki mér undarligt ef konungr ætlar mik nú annan mann en þá reyndi hann mik.'

Konungr segir: 'Vel fórtu, Þórólfr, með þínum háttum er þú vart með oss; ætla ek þat enn bezt af at gera at þú farir til hirðar minnar. Tak við merki mínu ok ver fyrir ǫðrum hirðmǫnnum. Mun þá engi maðr rœgja þik, ef ek má yfir sjá nótt ok dag hverjar meðferðir þú hefir.'

Þórólfr sá til beggja handa sér; þar stóðu húskarlar hans. Hann mælti:

'Trauðr mun ek af hendi láta sveit þessa; muntu ráða, konungr, nafngiptum við mik ok veizlum þínum, en sveitunga mína mun ek ekki af hendi láta meðan mér endask fǫng til, þótt ek véla um mína kosti eina. Er hitt bœn mín ok vili at þér, konungr, farið at heimboði til mín ok heyrið þá orð þeira manna er þú trúir, hvert vitni þeir bera mér um þetta mál; gerið þá eptir sem yðr finnask sannindi til.'

Konungr svarar ok segir at eigi mun hann optar veizlu þiggja at Þórólfi. Gekk Þórólfr þá í brott ok bjósk síðan til heimferðar. En er hann var í brott farinn þá fekk konungr í hǫnd Hildiríðarsonum sýslu þá á Hálogalandi er áðr hafði Þórólfr haft ok svá Finnferð. Konungr kastaði eigu sinni á bú í Torgum ok allar þær eignir er Brynjólfr hafði átt; fekk þat allt til varðveizlu Hildiríðarsonum.

Konungr sendi menn með jartegnum á fund Þórólfs at segja honum þessa tilskipan sem hann hafði gert. Síðan tók Þórólfr skip þau er hann átti ok bar þar á lausafé allt þat er hann mátti með fara ok hafði með sér alla menn sína, bæði frelsingja ok þræla; fór síðan norðr á Sandnes til bús síns. Hafði Þórólfr þar eigi minna fjǫlmenni ok eigi minni rausn.

17. Af Hildiríðarsonum

Hildiríðarsynir tóku við sýslu á Hálogalandi. Mælti engi maðr í móti fyrir ríki konungs, en mǫrgum þótti þetta skipti mjǫk í móti skapi, þeim er váru frændr Þórólfs eða vinir. Þeir fóru um vetrinn á fjall ok hǫfðu með sér þrjá tigu manna. Þótti Finnum miklu minni vegr at þessum sýslumǫnnum en þá er Þórólfr fór; greiddisk allt miklu verr gjald þat er Finnar skyldu reiða.

Þann sama vetr fór Þórólfr upp á fjall með hundrað manna; fór þá þegar austr á Kvenland ok hitti Faravið konung. Gjǫrðu þeir þá ráð sitt ok réðu þat at fara á fjall enn sem inn fyrra vetr ok hǫfðu fjǫgur hundruð manna ok kómu ofan í Kirjálaland, hlupu þar í byggðir er þeim þótti sitt fœri vera fyrir

fjǫlmennis sakir, herjuðu þar ok fingu óf fjár; fóru þá aptr er á leið vetrinn upp á mǫrkina.

Fór Þórólfr heim um várit til bús síns. Hann hafði þá menn í skreiðfiski í Vágum, en suma í síldfiski ok leitaði alls konar fanga til bús síns.

Þórólfr átti skip mikit. Þat var lagt til hafs; þat var vandat at ǫllu sem mest, steint mjǫk fyrir ofan sjó. Þar fylgði segl stafat með vendi blám ok rauðum; allr var reiði vandaðr mjǫk með skipinu. Þat skip lætr Þórólfr búa ok fekk til húskarla sína með at fara; lét þar á bera skreið ok húðir ok vǫru ljósa. Þar lét hann ok fylgja grávǫru mikla ok aðra skinnavǫru þá er hann hafði haft af fjalli ok var þat fé stórmikit.

Skipi því lét hann ⟨Þorgils gjallanda⟩[a] halda vestr til Englands at kaupa sér klæði ok ǫnnur fǫng þau er hann þurfti. Heldu þeir skipi því suðr með landi ok síðan í haf ok kómu fram á Englandi, fengu þar góða kaupstefnu, hlóðu skipit með hveiti ok hunangi, víni ok klæðum, ok heldu aptr um haustit; þeim byrjaði vel, kómu at Hǫrðalandi.

Þat sama haust fóru Hildiríðarsynir með skatt ok færðu konungi, en er þeir reiddu skattinn af hendi þá var konungr sjálfr við ok sá. Hann mælti:

'Er nú allr skattrinn af hǫndum reiddr, sá er þit tókuð við á Finnmǫrk?'

'Svá er,' sǫgðu þeir.

'Bæði er nú,' sagði konungr, 'skattrinn miklu minni ok verr af hendi goldinn en þá er Þórólfr heimti, ok sǫgðu þér at hann fœri illa með sýslunni.'

'Vel er þat, konungr,' segir Hárekr, 'er þú hefir hugleitt hversu mikill skattr er vanr at koma af Finnmǫrk, því at þá veiztu gjǫrr hversu mikils þér missið, ef Þórólfr eyðir með ǫllu Finnskattinum fyrir yðr. Vér várum í vetr þrír tigir manna á mǫrkinni svá sem fyrr hefir verit vanði sýslumanna. Síðan kom þar Þórólfr með hundrað manna; spurðu vér þat til orða hans at hann ætlaði af lífi at taka okr brœðr ok alla þá menn er okr fylgðu ok fann hann þat til saka er þú, konungr, hafðir selt okr í hendr sýslu þá er hann vildi hafa. Sá vér þann helzt váru kost at firrask fund hans ok forða oss, ok kómu vér fyrir þá sǫk skammt frá byggðum á fjallit, en Þórólfr fór um alla mǫrkina með her manns. Hafði hann kaup ǫll; guldu Finnar honum skatt, en hann bazk í því at sýslumenn yðrir skyldu ekki koma á mǫrkina. Ætlar hann at gerask konungr yfir norðr þar, bæði yfir mǫrkinni ok Hálogalandi, ok er þat undr er þér látið honum hvetvetna hlýða. Munu hér sǫnn vitni til finnask um fjárdrátt þann er Þórólfr hefir af mǫrkinni, því at knǫrr sá er mestr var á Hálogalandi var búinn í vár á Sandnesi ok kallaðisk Þórólfr eiga einn farm allan þann er á var. Hygg ek at nær væri hlaðinn af grávǫru, ok þar hygg ek at finnask mundi bjórr ok safali meiri en þat er Þórólfr fœrði þér, ok fór með Þorgils gjallandi. Ætla ek at hann hafi siglt vestr til Englands. En ef þú vill vita sannindi af þessu þá haldið til njósn um ferð Þorgils þá er hann ferr

[a] *Thus K and W*.

austr, því at ek hygg at á ekki kaupskip hafi komit jafnmikit fé á várum dǫgum. Ætla ek þat sannast at segja at þér, konungr, eigið hvern penning þann er þar var á.'

Þetta sǫnnuðu fǫrunautar hans allt er Hárekr sagði, en hér kunnu engir í móti at mæla.

18. Frá brœðrum tveim[a]

Sigtryggr snarfari ok Hallvarðr harðfari hétu brœðr tveir. Þeir váru með Haraldi konungi, víkverskir menn. Var móðurætt þeira á Vestfold ok váru þeir í frændsemistǫlu við Harald konung. Faðir þeira hafði kyn átt tveim megum Gautelfar. Hann hafði bú átt í Hísing ok var maðr stórauðigr, en þá hǫfðu þeir tekit við arfi eptir fǫður sinn. Þeir váru fjórir brœðr; hét einn Þórðr, ok Þorgeirr, ok váru þeir yngri; þeir váru heima ok réðu fyrir búi. Þeir Sigtryggr ok Hallvarðr hǫfðu sendiferðir konungs allar, bæði innan lands ok útan lands, ok hǫfðu margar ferðir þær farit er háskasamligar váru, bæði til aftǫku manna eða fé upp at taka fyrir þeim mǫnnum er konungr lætr heimferðir veita. Þeir hǫfðu sveit mikla um sik. Ekki váru þeir vingaðir alþýðu manns, en konungr mat þá mikils ok váru þeir allra manna bezt fœrir bæði á fœti ok á skíðum, svá ok í skipfǫrum váru þeir hvatfœrri en aðrir menn. Hreystimenn váru þeir ok miklir ok forsjálir um flest. Þeir váru þá með konungi er þetta var tíðenda.

Um haustit fór konungr at veizlum um Hǫrðaland. Þat var einn dag at hann lét kalla til sín þá brœðr, Hallvarð ok Sigtrygg; en er þeir kómu til hans sagði hann þeim at þeir skyldu fara með sveit sína ok halda njósn um skip þat sem Þorgils gjallandi fór með, 'ok hann hafði í sumar vestr til Englands. Fœrið mér skipit ok allt þat er á er nema menn; látið þá fara í brott leið sína í friði, ef þeir vilja ekki verja skipit.'

Þeir brœðr váru þess albúnir ok tók sitt langskip hvárr þeira; fara síðan at leita þeira Þorgils ok spurðu at hann var vestan kominn ok hann hafði siglt norðr með landi. Þeir fara norðr eptir þeim ok hitta þá í Furusundi, kenndu brátt skipit ok lǫgðu at annat skipit á útborða, en sumir gingu á land upp ok út á skipit at bryggj⟨u⟩num.

Þeir Þorgils vissu sér engis ótta ván ok vǫruðusk ekki; fundu þeir eigi fyrr en fjǫlði manns var uppi á skipinu með alvæpni ok þeir váru allir handteknir ok leiddir síðan á land upp ok vápnlausir ok hǫfðu ekki nema ígangsklæði ein. En þeir Hallvarðr skutu út bryggjunum ok slógu strenginum ok drógu út skipit, snúa síðan leið sína ok sigldu suðr þar til þess er þeir fundu konung; fœrðu honum skipit ok allt þat er á var. En er farmrinn var borinn af skipinu þá sá konungr at þat var stórfé ok eigi var þat lygi er Hárekr hafði sagt.

[a] *Heading from W.*

En Þorgils ok hans félagar fengu sér flutningar ok leita þeir á fund Kveld-Úlfs ok þeira feðga ok sǫgðu sínar farar eigi sléttar; fengu þar þó góðar viðtǫkur. Sagði Kveld-Úlfr at þá mundi þar til draga sem honum hafði fyrir boðat, at Þórólfr mundi eigi til alls endis gæfu til bera um vináttu Haralds konungs, 'ok þœtti mér ekki mikils vert um félát þetta er Þórólfr hefir misst nú, ef nú fœri eigi hér it meira eptir. Grunar mik enn sem fyrr at Þórólfr muni eigi gjǫrr kunna at sjá efni sín við ofrefli slíkt sem hann á at skipta;' ok bað Þorgils svá segja Þórólfi at 'mitt ráð er þat,' segir hann, 'at hann fari ór landi á brott, því at vera kann at hann komi sér betr, ef hann sœkir á hǫnd Englakonungi eða Danakonungi eða Svíakonungi.'

Síðan fekk hann Þorgísli róðrarskútu eina ok þar með reiða allan, svá tjǫld ok vistir ok allt þat er þeir þurftu til ferðar sinnar.

Síðan fóru þeir ok léttu eigi fyrr ferð sinni en þeir kómu norðr til Þórólfs ok sǫgðu honum þat er til tíðenda hafði gerzk. Þórólfr varð vel við skaða sinn, sagði svá at hann mundi ekki fé skorta; 'er gott félag at eiga við konung.'

Síðan keypti Þórólfr mjǫl ok malt ok þat annat er hann þurfti til framflutningar liði sínu; sagði hann at húskarlar mundu vera ekki svá fagrbúnir sem hann hafði ætlat um hríð.

Þórólfr seldi jarðir sínar, en sumar veðsetti hann, en helt upp kostnaði ǫllum sem fyrr. Hafði hann þá ok ekki færa lið með sér en ina fyrri vetr, heldr hafði hann nǫkkuru fleira manna; svá um veizlur ok heimboð við vini sína, þá hafði hann meira efni um þat allt en fyrr. Var hann heima þann vetr allan.

19. Af hernaði Þórólfs

Þá er vár kom ok snæ leysti ok ísa, þá lét Þórólfr fram setja langskip mikit er hann átti ok lét þat búa ok skipaði húskǫrlum sínum ok hafði með sér meir en hundrað manna. Var þat lið it fríðasta ok vápnat allvel.

En er byr gaf helt Þórólfr skipinu suðr með landi ok þegar er hann kom suðr um Byrðu þá heldu þeir útleið fyrir útan eyjar allar, en stundum svá at sjór var í miðjum hlíðum, létu svá ganga suðr fyrir landit, hǫfðu ekki tíðendi af mǫnnum fyrr en þeir kómu austr í Vík. Þá spurðu þeir at Haraldr konungr var í Víkinni ok hann ætlaði um sumarit at fara til Upplanda. Ekki vissu landsmenn til um ferð Þórólfs. Honum byrjaði vel ok helt hann suðr til Danmerkr ok þaðan í Austrveg ok herjaði þar um sumarit ok varð ekki gott til fjár.

Um haustit helt hann austan til Danmerkr í þann tíma er leystisk Eyrarfloti. Þar hafði verit um sumarit, sem vant var, fjǫlði skipa af Nóregi. Þórólfr lét þat lið sigla allt fyrir ok gjǫrði ekki vart við sik; hann sigldi einn dag at kveldi til Mostrasunds; þar var fyrir í hǫfninni knǫrr einn mikill kominn af Eyri. Þórir þruma hét maðr sá er stýrði; hann var ármaðr Haralds konungs; hann réð fyrir búi hans í Þrumu. Þat var mikit bú; sat konungr þar lǫngum

þá er hann var í Víkinni; þurfti þar stór fǫng til bús þess. Hafði Þórir farit fyrir þá sǫk til Eyrar at kaupa þar þunga, malt ok hveiti ok hunang, ok varit þar til fé miklu er konungr átti.

Þeir lǫgðu at knerrinum ok buðu þeim Þóri kost á at verjask, en fyrir því at þeir Þórir hǫfðu engan liðskost til varnar móti fjǫlmenni því er Þórólfr hafði, gáfusk þeir upp. Tók Þórólfr skip þat með ǫllum farmi, en setti Þóri upp í eyna; helt Þórólfr þá skipum þeim báðum norðr með landi.

En er hann kom fyrir Elfina þá lágu þeir þar ok biðu nætr; en er myrkt var reru þeir langskipinu upp í ána ok lǫgðu til bœjar þess er þeir áttu Hallvarðr ok Sigtryggr. Koma þeir þar fyrir dag ok slógu manngarð, œptu síðan heróp ok vǫknuðu þeir við þat er inni váru ok hljópu þegar upp til vápna sinna; flýði Þorgeirr þegar út ór svefnskemmunni. Skíðgarðr hár var um bœinn; Þorgeirr hljóp at skíðgarðinum ok greip hendinni upp á garðstaurinn ok kastaði sér út um garðinn. Þar var nær staddr Þorgils gjallandi; hann sveiflaði til sverðinu eptir Þorgeiri ok kom á hǫndina ok tók af við garðstaurinn. Hljóp Þorgeirr síðan til skógar, en Þórðr bróðir hans var þar felldr ok meir en tuttugu menn. Síðan ræntu þeir þar fé ǫllu ok brenndu bœinn, fóru síðan út eptir ánni til hafs.

Þeim byrjaði vel ok sigldu norðr í Víkina. Þá hittu þeir enn fyrir sér kaupskip mikit er áttu Víkverjar, hlaðit af malti ok mjǫlvi. Þeir Þórólfr lǫgðu at skipi því. En þeir er fyrir váru þóttusk engi fǫng hafa til varnar ok gáfusk upp. Gengu þeir á land upp slyppir, en þeir Þórólfr tóku skipit með farmi ok fóru leiðar sinnar. Hafði Þórólfr þá þrjú skip er hann sigldi austan um Foldina; sigldu þá þjóðleið til Líðandisness; fóru þá sem skyndiligast, en námu nesnám þar sem þeir kómu við ok hjuggu strandhǫgg.

En er þeir sigldu norðr frá Líðandisnesi fóru þeir meir útleið, en þar sem þeir kómu við land þá ræntu þeir. En er Þórólfr kom norðr fyrir Fjǫrðu þá sneri hann inn af leið ok fór á fund Kveld-Úlfs fǫður síns ok fingu þar góðar viðtǫkur; sagði Þórólfr fǫður sínum hvat til tíðenda hafði vorðit í fǫrum hans um sumarit.

Þórólfr dvalðisk þar litla hríð ok leiddi Kveld-Úlfr ok þeir feðgar hann til skips. En áðr þeir skilðusk, tǫluðusk þeir við; sagði Kveld-Úlfr:

‘Eigi hefir því fjarri farit, Þórólfr, sem ek sagða þér þá er þú fórt til hirðar Haralds konungs, at þér mundi svá út ganga at hvárki þér né oss frændum þínum mundi hamingja at verða. Hefir þú nú þat ráð upp tekit er ek varaða þik mest við, er þú etr kappi við Harald konung; en þótt þú sér vel búinn at hreysti ok allri atgervi þá hefir þú ekki til þess gæfu at halda til jafns við Harald konung, er engum hefir ǫðrum enzk hér í landi þótt áðr hafi haft ríki mikit ok fjǫlmenni. Er þat mitt hugboð at sjá verði fundr okkarr inn síðasti ok væri þat at skǫpuðu fyrir aldrs sakir at þú lifðir lengr okkar, en annan veg ætla ek at verði.’

Síðan steig Þórólfr á skip sitt ok helt á brott leið sína. Er þá ekki sagt frá ferð hans at til tíðenda yrði áðr hann kom á Sandnes heim ok lét flytja til bœjar herfang þat allt er hann hafði heim haft, en setja upp skip sitt; skorti þá eigi fǫng at fœða lið sitt um vetrinn. Sat Þórólfr heima jafnan ok hafði fjǫlmenni eigi minna en ina fyrri vetr.

20. Af Yngvari

Maðr hét Yngvarr, ríkr ok auðigr; hann hafði verit lendr maðr inna fyrri konunga, en síðan er Haraldr kom til ríkis settisk Yngvarr heima ok þjónaði ekki konungi. Yngvarr var maðr kvángaðr ok átti dóttur er hét Bera. Yngvarr bjó í Fjǫrðum; Bera var einberni hans ok stóð til arfs eptir hann.[1]

Grímr Kveld-Úlfsson bað Beru til handa sér ok var þat at ráði gert. Fekk Grímr Beru þann vetr er þeir Þórólfr hǫfðu skilizk áðr um sumarit. Var Grímr þá hálfþrítugr at aldri ok var þá skǫllóttr; síðan var hann kallaðr Skalla-Grímr. Hann hafði þá forráð ǫll fyrir búi þeira feðga ok tilǫflun alla, en þó var Kveld-Úlfr hress maðr ok vel fœrr. Margt hǫfðu þeir frelsingja með sér ok marga þá menn er heima þar hǫfðu upp vaxit ok váru nær jafnaldrar Skalla-Gríms; váru þeir margir afreksmenn miklir at afli, því at Kveld-Úlfr ok þeir feðgar vǫlðu menn mjǫk at afli til fylgðar við sik ok tǫmðu við skaplyndi sitt. Skalla-Grímr var líkr feðr sínum á vǫxt ok at afli, svá ok at yfirlitum ok skaplyndi.

21. Af Hildiríðarsonum[2]

Haraldr konungr var í Víkinni þá er Þórólfr var í hernaðinum ok fór um haustit til Upplanda ok þaðan norðr til Þrándheims ok sat þar um vetrinn ok hafði fjǫlmenni mikit.

Þar váru þá með konungi Sigtryggr ok Hallvarðr, ok hǫfðu spurt hverneg Þórólfr hafði búit at herbergjum þeira í Hísing ok hvern mannskaða ok fjárskaða er hann hafði þar gǫrt. Þeir minntu konung opt á þat ok svá þat með at Þórólfr hafði rænt konung ok þegna hans ok farit með hernaði þar innan lands. Þeir báðu konung orlofs til at þeir brœðr skyldu fara með liði því er vant var þeim at fylgja ok sœkja heim at Þórólfi.

Konungr svarar svá: ‘Vera munu ykr þikja sakar til þó at þit ráðið Þórólf af lífi, en ek ætla at ykr skorti mikit hamingju til þess verks; er Þórólfr ekki ykkarr maki, þó at þit þikisk vera menn hraustir eða vel at ykr gervir.’

Þeir brœðr sǫgðu at þat mundi brátt reynt verða ef konungr vill þeim lof til gefa, ok segja at þeir hafa opt lagt á hættu mikla við þá menn er þeir áttu minna í at hefna ok hafði þeim optast orðit sigrs auðit.

[1] Another daughter of Yngvarr is mentioned in Ch. 60.

[2] The heading is mistaken; this chapter deals with the brothers Sigtryggr and Hallvarðr.

En er váraði þá bjuggusk menn ferða sinna; þá var enn sem fyrr var sagt at þeir Hallvarðr brœðr heldu á því máli ⟨við konung⟩[a] at þeir fari til ok taki Þórólf af lífi.[b] Hann kvazk þá lofa at þeir tœki Þórólf af lífi, 'ok veit ek at þit munuð fœra mér hǫfuð hans er þit komið aptr ok með marga dýrgripi; en þó geta þess sumir menn,' segir konungr, 'ef þit siglið norðr, at þit munið bæði sigla ok róa norðan.'[1]

Nú búask þeir sem skjótast ok hǫfðu tvau skip ok hálft annat hundrað manna, ok er þeir váru búnir taka þeir landnyrðing út eptir firðinum, en þat er andviðri norðr með landi.

22. Fall Þórólfs Kveld-Úlfssonar[c]

Haraldr konungr sat þá á Hlǫðum er þeir Hallvarðr bjuggusk norðr, ok jafnskjótt bjósk konungr sem skyndiligast ok gekk á skip fjǫgur ok reru inn eptir firðinum ok ⟨um Skarnssund⟩[2] ok svá um Beitsjó inn til Eldueiðs. Lét hann þar eptir skipin ok fóru norðr um eiði ok til ⟨Naumudals⟩ ok tók hann þar langskip þau er bœndr áttu, gekk hann þar á með lið sitt; hafði hann hirð sína ok nær fjórum hundruðum manna; hann hafði ⟨fimm skip eða sex ok ǫll stór⟩. Þeir tóku andviðri hvasst ok reru nótt ok dag svá sem ganga mátti; nótt var þá farljós.

Þeir kómu aptan dags til Sandness eptir sólarfall ok sá þar fyrir bœnum fljóta langskip mikit tjaldat ok tilbúit. Kenndu þeir at þat var skip þat er Þórólfr átti; hafði hann þat látit til búa því hann ætlaði af landi í brott, en þá hafði hann heita látit fararmungát sitt.

Konungr bað menn alla ganga af skipunum gjǫrsamliga; lét hann fara upp merki sitt. Skammt var at ganga til bœjarins, en varðmenn Þórólfs sátu inni við drykkju ok váru eigi gengnir á vǫrðinn ok var engi maðr úti; sat allt lið inni við drykkju.

Konungr lét slá mannhring um stofuna; lustu þeir þá upp herópi ok var blásit í konungslúðr herblástr. En er þeir Þórólfr heyrðu þat hlupu þeir til vápna, því at hvers manns alvæpni hekk yfir rúmi hans. Konungr lét kalla at

[a] *Thus W (K not comparable).* [b] *The rest of the chapter is taken from W, as the top part of f. 69va in M is illegible.* [c] *The text of this chapter as far as* Skal nǫkkut, *p. 27, line 8, is from the seventeenth-century AM 455 4to, which is descended from a now lost copy of the Möðruvallabók text of* Egils saga, *which is here mostly illegible. In a few cases the text of 455 can be corrected with the help of a photograph of Möðruvallabók itself. Three minor lacunas in the copy, indicated here by pointed brackets, are filled in accordance with Finnur Jónsson's readings of M.*

[1] 'sail and row as well on the way back', i.e. be in a great hurry to get back.

[2] Skarnssund (Finnur Jónsson's reading) is not mentioned in the other redactions. It is the narrow channel between Trondheimsfjord and Beitstadfjord.

stofunni ok bað út ganga konurnar ok ungmenni ok gamalmenni, þræla ok mansmenn.[1]

Síðan gekk út Sigríðr húsfreyja ok með henni konur þær er inni váru ok aðrir þeir menn er útgǫngu var leyft. Sigríðr spurði eptir ef þeir væri þar synir Berðlu-Kára; þeir gengu fram báðir ok spurðu hvat hon vildi þeim.

'Fylgið mér til konungs,' sagði hon.

Þeir gjǫrðu svá. En er hon kom til konungs, spurði hon:

'Skal nǫkkut[a] um sættir tjóa at leita, herra, með ykr Þórólfi?'

Konungr svarar: 'Vill Þórólfr upp gefask ok ganga á vald mitt til miskunnar, ok[2] mun hann halda lífi ok limum, en menn hans munu sæta refsingum svá sem sakir falla til.'

Síðan gekk Ǫlvir hnúfa til stofunnar ok lét kalla Þórólf til máls við sik; hann sagði honum þann kost er konungr gerði. Þórólfr svarar:

'Enga vil ek nauðungarsætt taka af konungi; bið þú konung gefa oss útgǫngu; látum þá skeika at skǫpuðu.'

Ǫlvir gekk til konungs ok sagði hvers Þórólfr beiddisk. Konungr sagði:

'Beri eld at stofunni; ekki vil ek berjask við þá ok týna liði mínu. Veit ek at Þórólfr mun gera oss mannskaða mikinn ef vér skulum sœkja hann þar, er hann mun seint at vinna inni þótt hann hafi lið minna en vér.'

Síðan var eldr borinn at stofunni ok sóttisk þat skjótt, því at timbrit var þurrt ok bræddr viðrinn en næfrum þakit um ræfrit. Þórólfr bað menn sína brjóta upp bálkinn er var milli stufunnar ok forstofunnar ok sóttisk þat skjótt; en er þeir náðu timbrstokknum þá tóku svá margir stokkinn einn sem á fengu haldit ok skutu ǫðrum endanum í hyrningina svá hart at nafarnar hrutu af fyrir útan ok hljópu í sundr veggirnir svá at þar var útgangr mikill. Gekk þar Þórólfr fyrstr út ok þá Þorgils gjallandi ok svá hverr eptir annan.

Tóksk þá bardaginn ok var þat um hríð at stofan gætti á bak þeim Þórólfi, en er hon tók at brenna þá sótti eldrinn at þeim; fell þá ok margt lið þeira. Þá hljóp Þórólfr fram ok hjó til beggja handa, sótti þangat at er merki konungs var. Þá fell Þorgils gjallandi. En er Þórólfr kom fram at skjaldborginni lagði hann sverði í gegnum þann mann er merkit bar. Þá mælti Þórólfr:

'Nú gekk ek þremr fótum til skammt.'

[a] *The following text, corresponding to f. 69vb in M, is here based on the edition of Finnur Jónsson, as this column in M is now illegible. The original seventeenth-century copy of the saga in M had a lacuna here. This piece of text ends with* sár manna, *p. 28, line 8. The writing on the following page, f. 70ra–b, is partially obscure.*

[1] *mansmenn:* bondsmen. According to ancient laws it seems to mean slaves of both sexes; the phrase *þrælar ok mansmenn* here should probably be understood to mean male slaves and other enslaved people.

[2] An example of *ok* introducing the main clause of a sentence after a subordinate clause (see *NION* III, *ok; Vill Þórólfr* = 'If Þórólfr is willing'). Cf. 38/28 below.

Þá stóðu á honum bæði sverð ok spjót, en sjálfr konungr veitti honum banasár, ok fell Þórólfr fram á fœtr konungi. Þá kallaði konungr ok bað hætta at drepa fleiri menn ok var þá svá gert.

Síðan bað konungr menn sína fara ofan til skipa. Hann mælti við Ǫlvi ok þá brœðr:

'Takið nú Þórólf frænda ykkarn ok veitið honum umbúnað sœmiligan ok svá ǫðrum mǫnnum þeim er hér eru fallnir ok grafið val allra þeira,[a] en látið binda sár manna þeira er lífvœnir eru, en ekki skal hér rœna, því at þetta er allt mitt fé.'

Síðan gekk konungr ofan til skipanna ok flest lið með honum, en er þeir váru á skip komnir þá tóku menn at binda sár sín. Konungr gekk um skipit ok leit á sár manna; hann sá hvar maðr batt svǫðusár eitt. Konungr sagði at ekki hafði Þórólfr veitt þat sár, 'ok allt bitu honum annan veg vápnin; fáir ætla ek at þau bindi sárin er hann veitti ok skaði mikill er eptir menn slíka.'

En þegar at morgni dags lét konungr draga ⟨upp⟩[b] segl sín ok sigldi suðr ⟨með landi⟩[b] sem af tók. En er á leið daginn þá fundu þeir konungr róðrarskip mǫrg í hverju eyjarsundi, ok hafði lið þat ætlat til fundar við Þórólf, því at njósnir hans hǫfðu verit allt suðr í Naumudal ok víða um eyjar. Hǫfðu þeir orðit vísir at þeir Hallvarðr brœðr váru komnir sunnan með lið mikit ok ætluðu at Þórólfi. Hǫfðu þeir Hallvarðr haft jafnan andviðri ok hǫfðu þeir dvalizk í ýmsum hǫfnum til þess er njósn hafði farit it efra um land, ok hǫfðu þess orðit varir njósnarmenn Þórólfs ok hafði þetta herhlaup fyrir þá sǫk verit.

Konungr sigldi hraðbyrja til þess er hann kom í Naumudal; lét þar skipin eptir, en hann fór landveg í Þrándheim; tók hann þar skip sín sem hann hafði eptir látit; helt þá liðinu út til Hlaða.

Spurðusk brátt þessi tíðendi ok kómu fyrir þá Hallvarð þar er þeir lágu; sneru þeir þá aptr til konungs, ok þótti þeira ferð heldr hœðilig.

Þeir brœðr Ǫlvir hnúfa ok Eyvindr lambi dvǫlðusk um hríð á Sandnesi; létu þeir búa um val þann er þar hafði fallit. Bjuggu þeir um lík Þórólfs eptir siðvenju svá sem títt var at búa um lík gǫfugra manna; settu eptir hann bautasteina. Þeir létu grœða sjúka menn; þeir skipuðu ok til bús með Sigríði; var þar eptir allr fjárafli, en mestr hafði inni brunnit húsbúnaðr ok borðbúnaðr ok klœðnaðr manna.

En er þeir brœðr váru búnir þá fóru þeir norðan ok kómu á fund Haralds konungs er hann var í Þrándheimi ok váru með honum um hríð; þeir váru hljóðir ok mæltu fátt við menn.

Þat var einn hvern dag at þeir brœðr gengu fyrir konung. Þá mælti Ǫlvir: 'Þess orlofs vilju vit brœðr þik biðja, konungr, at þú lofir okr heimferð til búa okkarra, því at hér hafa þau tíðendi gjǫrzk er vit berum eigi skaplyndi til at eiga drykk ok sess við þá menn er báru vápn á Þórólf frænda okkarn.'

[a] grafið – þeira *unclear in M*. [b] *Thus K and W*.

Konungr leit við honum ok svarar heldr stutt: ‘Eigi mun ek þat lofa ykr; hér skulu þit vera með mér.’

Þeir brœðr gengu í brott ok aptr til sætis síns.

Annan dag eptir sat konungr í málstufu, lét kalla þangat þá Ǫlvi brœðr.

‘Nú skulu þit vita,’ segir konungr, ‘um erendi þat er þit hófuð við mik ok beidduzk heimferðar. Hafi þit verit hér um hríð með mér ok verit vel siðaðir; hafi þit vel jafnan dugat; hefir mér til ykkar allir hlutir vel hugnat. Nú vil ek, Eyvindr, at þú farir norðr á Hálogaland; vil ek gipta þér Sigríði á Sandnesi, konu þá er Þórólfr hafði átt; vil ek gefa þér fé þat allt er Þórólfr átti; skaltu þar hafa með vináttu mína, ef þú kannt til ⟨at⟩[a] gæta. En Ǫlvir skal mér fylgja; vil ek hann eigi lausan láta fyrir sakar íþrótta hans.’

Þeir brœðr þǫkkuðu konungi þann sóma er hann veitti þeim, sǫgðu at þeir vildu þat fúsliga þekkjask. Bjósk Eyvindr þá til ferðar, fekk sér gott skip þat er honum hœfði; fekk konungr honum jartegnir sínar til ráðs þessa. Greiddisk ferð Eyvindar vel ok kom fram norðr í Álǫst á Sandnesi; Sigríðr tók vel við þeim. Síðan bar Eyvindr fram jartegnir konungs ok erendi sín fyrir Sigríði ok hóf bónorð sitt við hana, sagði at þat var konungs orðsending at Eyvindr nái ráði þessu.

En Sigríðr sá þann einn sinn kost, svá sem þá var komit, at láta konung fyrir ráða. Fór þat ráð fram at Eyvindr fekk Sigríðar; tók hann þá við búi á Sandnesi ok við fé því ǫllu er Þórólfr hafði átt; var Eyvindr gǫfugr maðr. Var son[b] þeira Fiðr skjálgi, faðir Eyvindar skáldaspillis, ok Geirlaug er átti Sighvatr rauði. Fiðr inn skjálgi átti Gunnhildi dóttur Hálfdanar jarls; móðir hennar hét Ingibjǫrg, dóttir Haralds konungs ins hárfagra.

Eyvindr lambi helzk í vináttu við konung meðan þeir lifðu báðir.

23. Dráp Hildiríðarsona

Ketill hœngr hét maðr, son Þorkels Naumdœlajarls ok Hrafnhildar dóttur Ketils hœngs ór Hrafnistu. Hœngr var gǫfugr maðr ok ágætr. Hann hafði verit inn mesti vinr Þórólfs Kveld-Úlfssonar ok frændi skyldr. Hann var þá í úthlaupi því er liðsafnaðr var á Hálogalandi ok menn ætluðu til liðs við Þórólf, svá sem fyrr var ritat. En er Haraldr konungr fór norðan ok menn urðu þess varir at Þórólfr var af lífi tekinn þá rufu þeir safnaðinn. Hœngr hafði með sér sex tigu manna ok sneri hann til Torga, en þar váru fyrir Hildiríðarsynir ok hǫfðu fátt lið; en er Hœngr kom á bœinn veitti hann þeim atgǫngu. Fellu þar Hildiríðarsynir ok þeir menn flestir er þar váru fyrir, en þeir Hœngr tóku fé allt þat er þeir fengu.

Eptir þat tók Hœngr knǫrru tvá þá er hann fekk mesta; lét þar bera á út fé þat allt er hann átti ok hann mátti með komask. Hann hafði með sér konu sína ok bǫrn, svá þá menn alla er at þeim verkum hǫfðu verit með honum.

[a] *Thus K and W.* [b] *So M;* Váru bǫrn *would be better, since Geirlaug is female.*

Baugr hét maðr, fóstbróðir Hœngs, ættstórr maðr ok auðigr; hann stýrði
ǫðrum knerrinum. En er þeir váru búnir ok byr gaf þá sigldu þeir í haf út.
Fám vetrum áðr hǫfðu þeir Ingólfr ok Hjǫrleifr[1] farit at byggja Ísland ok
var mǫnnum þá alltíðrœtt um þá ferð; sǫgðu menn þar vera allgóða landkosti.
Hœngr sigldi vestr í haf ok leitaði Íslands; en er þeir urðu við land varir,
þá váru þeir fyrir sunnan at komnir. En fyrir því at veðr var hvasst en brim á
landit ok ekki hafnligt, þá sigldu þeir vestr um landit fyrir sandana; en er
veðrit tók minnka ok lægja brim þá varð fyrir þeim árόss mikill ok heldu
þeir þar skipunum upp í ána ok lǫgðu við it eystra[a] land. Sú á heitir nú
Þjórsá; fell þá miklu þrøngra ok var djúpari en nú er. Þeir ruddu skipin; tóku
þá ok kǫnnuðu landit fyrir austan ána ok fluttu eptir sér búfé sitt; var Hœngr
inn fyrsta vetr fyrir útan[b] Rangá ina ýtri. En um várit kannaði hann austr
landit ok nam þá land milli Þjórsár ok Markarfljóts, á milli fjalls ok fjǫru,
ok byggði at Hofi við Rangá ina eystri.
Ingunn kona hans fœddi barn um várit þá er þau hǫfðu þar verit inn fyrsta
vetr, ok hét sveinn sá Hrafn; en er hús váru þar ofan tekin þá var þar síðan
kallat Hrafntóptir.
Hœngr gaf Baugi land í Fljótshlíð ofan frá Merkjá til árinnar fyrir útan
Breiðabólstað ok bjó hann at Hlíðarenda, ok frá Baugi er komin mikil kynslóð
í þeiri sveit. Hœngr gaf land skipverjum sínum en seldi sumum við litlu
verði, ok eru þeir landnámamenn kallaðir.
Stórólfr hét son Hœngs; hann átti Hválinn ok Stórólfsvǫll; hans son var
Ormr inn sterki. Herjólfr hét annarr son Hœngs; hann átti land í Fljótshlíð til
móts við Baug ok út til Hvalslœkjar; hann bjó undir Brekkum; son hans hét
Sumarliði, faðir Vetrliða[c] skálds. Helgi var inn þriði son Hœngs; hann bjó á
Velli ok átti land til Rangár it efra ok ofan til móts við brœðr sína. Vestarr
hét inn fjórði son Hœngs; hann átti land fyrir austan Rangá milli ok Þverár
ok inn neðra hlut Stórólfsvallar; hann átti Móeiði dóttur Hildis ór Hildisey;
þeira dóttir var Ásný er átti Ófeigr grettir. Vestarr bjó at Móeiðarhváli.[d] Hrafn
var inn fimmti Hœngs son; hann var fyrstr lǫgsǫgumaðr á Íslandi; hann bjó
at Hofi eptir fǫður sinn. Þórlaug var dóttir Hrafns er átti Jǫrundr goði; þeira
son var Valgarðr at Hofi. Hrafn var gǫfgastr sona Hœngs.

[a] eystra *is a correction in accordance with W*; vestra *M*. [b] útan *is a correction in accordance with W and topography*; austan *M*. [c] Vetrliða: *thus K (a correction for* Vestliða *in M which is manifestly wrong)*. [d] *Here a passage is added in M about the previously mentioned third son of Hœngr:* Helgi Hœngsson átti Móbil, dóttur Hallgeirs í Hallgeirsey. Þeira dóttir var Helga, er átti Oddbjǫrn askasmiðr, er Oddbjarnarleið er við kennd. *This was probably a marginal note in the copyist's original*.

[1] Ingólfr and Hjǫrleifr came from the west of Norway; they were reckoned to be the first permanent settlers in Iceland.

24. Hryggð Kveld-Úlfs

Kveld-Úlfr spurði fall Þórólfs sonar síns; varð hann hryggr við þessi tíðendi svá at hann lagðisk í rekkju af harmi ok elli. Skalla-Grímr kom opt til hans ok talði fyrir honum, bað hann hressa sik, sagði at allt var annat athœfiligra en þat at auvirðask ok leggjask í kǫr; ‘er hitt heldr ráð at vér leitim til hefnda eptir Þórólf; má vera at vér komim í fœri við nǫkkura þá menn er verit hafa at falli Þórólfs; en ef þat er eigi, þá munu þeir vera menn er vér munum ná er konungi mun sér þikja móti skapi.’

Kveld-Úlfr kvað vísu:

1. Nú frá ek norð⟨r⟩ í eyju,
norn erum grimm, til snimma
Þundr fell þremja vandar,
Þórólf und lok fóru.
Létumk þung at þingi
Þórs fangvina at ganga,
skjótt munat hefnt, þótt hvetti
hugr, málm-Gnár brugðit.

Haraldr konungr fór þat sumar til Upplanda ok fór um haustit vestr á Valdres ok allt á Vors. Ǫlvir hnúfa var með konungi ok kom opt á mál við konung, ef hann mundi vilja bœta Þórólf, veita Kveld-Úlfi ok Skalla-Grími fébœtr eða mannsóma þann nǫkkurn er þeir mætti við una. Konungr varnaði þess eigi með ǫllu, ef þeir feðgar fœri á fund hans.

Síðan byrjaði Ǫlvir ferð sína norðr í Fjǫrðu, létti eigi fyrr en hann kom at kveldi dags til þeira feðga; tóku þeir þakksamliga við honum; dvalðisk hann þar nǫkkura hríð.

Kveld-Úlfr spurði Ǫlvi vandliga frá atburðum þeim er gjǫrzk hǫfðu á Sandnesi þá er Þórólfr fell, svá at því hvat Þórólfr vann til frama áðr hann felli, svá ok hverir vápn báru á hann, eða hvar hann hafði mest sár, eða

Stanza 1. Nú frá ek Þórólf und lok fóru norðr í eyju; norn erum grimm; til snimma fell Þundr þremja vandar. Þung Þórs fangvina létumk brugðit at ganga at þingi málm-Gnár; skjótt munat hefnt þótt hugr hvetti.

Þundr (Óðinn) *þremja vandar*, Óðinn of the rod of edges (sword), is a man, warrior; *Þórs (*an obvious correction for *þars* in the manuscripts) *fangvina*, the female wrestling-friend of Þórr, i.e. *Elli* = old age (see *Gylfaginning*, Chs 46–47); *Gná* is the name of a goddess, and *málm-Gná* (weapon-goddess) is a valkyrie, whose *þing* (meeting) is battle.

Now I have heard that Þórólfr has died north on the island (Álǫst). The Norn has been cruel to me. The warrior fell too early. Heavy old age made me unfit to go to battle. Revenge will not come soon, though I may be eager for it.

hverneg fall hans yrði. Qlvir sagði allt þat er hann spurði, svá þat at Haraldr konungr veitti honum sár þat er ærit mundi eitt til bana, ok Þórólfr fell nær á fœtr konungi á grúfu.

Þá svaraði Kveld-Úlfr: 'Vel hefir þú sagt, því at þat hafa gamlir menn mælt, at þess manns mundi hefnt verða ef hann felli á grúfu, ok þeim nær koma hefndin er fyrir yrði er hinn felli. En ólíkligt er at oss verði þeirar hamingju auðit.'

Qlvir sagði þeim feðgum at hann vænti, ef þeir vildi fara á fund konungs ok leita eptir bótum, at þat mundi sómafǫr verða, ok bað þá til þess hætta ok lagði mǫrg orð til.

Kveld-Úlfr sagði at hann var hvergi fœrr fyrir elli sakar; 'mun ek vera heima,' sagði hann.

'Vill þú fara, Grímr?' sagði Qlvir.

'Ekki erendi ætla ek mik eiga,' sagði Grímr; 'mun konungi ek þikja ekki orðsnjallr. Ætla ek mik ekki lengi munu biðja bótanna.'

Qlvir sagði at hann mundi þess eigi þurfa; 'skulu vér mæla allt fyrir hǫnd þína slíkt er vér kunnum.'

En með því at Qlvir sótti þat mál mjǫk, þá hét Grímr ferð sinni þá er hann þœttisk búinn; kváðu þeir Qlvir á með sér þá stund er Grímr skyldi koma á konungs fund. Fór þá Qlvir fyrst á brott ok til konungs.

25. Ferð Skalla-Gríms á konungs fund

Skalla-Grímr bjósk til ferðar þeirar er fyrr var frá sagt; hann valði sér menn af heimamǫnnum sínum ok nábúum þá er váru sterkastir at afli ok hraustastir þeira er til váru.

Maðr hét Áni, bóndi einn auðigr; annarr hét Grani, þriði Grímólfr ok Grímr bróðir hans, heimamenn Skalla-Gríms, ok þeir brœðr Þorbjǫrn krumr ok Þórðr beigaldi; þeir váru kallaðir Þórǫrnusynir. Hon bjó skammt frá Skalla-Grími ok var fjǫlkunnig; Beigaldi var kolbítr.[1] Einn hét Þórir þurs ok bróðir hans Þorgeirr jarðlangr. Oddr hét maðr einbúi; Gríss lausingi. Tólf váru þeir til fararinnar ok allir inir sterkustu menn ok margir hamrammir.

Þeir hǫfðu róðrarferju er Skalla-Grímr átti, fóru suðr með landi, lǫgðu inn í Ostrarfjǫrðu, fóru þá landveg upp á Vors til vatns þess er þar verðr, en leið þeira bar svá til at þeir skyldu þar yfir fara. Fengu þeir sér róðrarskip þat er við þeira hœfi var; reru síðan yfir vatnit, en þá var ⟨eigi⟩[a] langt til bœjar þess

[a] ei *K and W*.

[1] *kolbítr:* coal-biter or coal-eater, a common designation in many folktales of an idle youth who does nothing but lie at the fireside until one day something happens which makes him rise and demand clothes and arms, and he then shows himself to be a valiant man. In the present case the designation indicates that Beigaldi was a character of that type, but the point is not developed further.

er konungrinn var á veizlu. Kómu þeir Grímr þar þann tíma er konungr var genginn til borða. Þeir Grímr hittu menn at máli úti í garðinum ok spurðu hvat þar var tíðenda; en er þeim var sagt, þá bað Grímr kalla til máls við sik Ǫlvi hnúfu.

Sá maðr gekk inn í stofuna ok þar til er Ǫlvir sat ok sagði honum: 'Menn eru hér komnir úti tólf saman, ef menn skal kalla, en líkari eru þeir þursum at vexti ok at sýn en mennskum mǫnnum.'

Ǫlvir stóð upp þegar ok gekk út; þóttisk hann vita hverir komnir mundu. Fagnaði hann vel Grími frænda sínum ok bað hann ganga inn í stufu með sér. Grímr sagði fǫrunautum sínum:

'Þat mun hér vera siðr at menn gangi vápnlausir fyrir konung; skulu vér ganga inn sex, en aðrir sex skulu vera úti ok gæta vápna várra.'

Síðan ganga þeir inn; gekk Ǫlvir fyrir konunginn; Skalla-Grímr stóð at baki honum. Ǫlvir tók til máls:

'Nú er Grímr hér kominn, son Kveld-Úlfs; kunnu vér nú aufúsu, konungr, at þér gerið hans fǫr góða hingat, svá sem vér væntum at vera muni. Fá þeir margir af yðr sœmð mikla er til minna eru komnir en hann ok hvergi nær eru jafnvel at sér gervir um flestar íþróttir sem hann mun vera. Máttu þenna hlut svá gera, konungr, at mér þikir mestu máli skipta, ef ⟨þér⟩ þikir þat nǫkkurs vert.'

Ǫlvir talaði langt ok snjallt, því at hann var orðfœrr maðr; margir aðrir vinir Ǫlvis gingu fyrir konung ok fluttu þetta mál.

Konungr litaðisk um; hann sá at maðr stóð at baki Ǫlvi ok var hǫfði hæri en aðrir menn ok skǫllóttr.

'Er þetta hann Skalla-Grímr,' sagði konungr, 'inn mikli maðr?'

Grímr sagði at hann kenndi rétt.

'Ek vil þá,' sagði konungr, 'ef þú beiðisk bóta fyrir Þórólf, at þú gerisk minn maðr ok gangir hér í hirðlǫg ok þjónir mér. Má mér svá vel líka þín þjónusta at ek veita þér bœtr eptir bróður þinn eða aðra sœmð eigi minni en ek veitta honum Þórólfi bróður þínum, ok skildir þú betr kunna at gæta en hann, ef ek gerða þik at svá miklum manni sem hann var orðinn.'

Skalla-Grímr svaraði: 'Þat var kunnigt hversu miklu Þórólfr var framar en ek em at sér gerr um alla hluti ok bar hann enga gæfu til at þjóna þér, konungr. Nú mun ek ekki taka þat ráð. Eigi mun ek þjóna þér, því at ek veit at ek mun eigi gæfu til bera at veita þér þá þjónustu sem ek munda vilja ok vert væri. Hygg ek at mér verði meiri muna vant[1] en Þórólfi.'

Konungr þagði ok setti hann dreyrrauðan á at sjá. Ǫlvir sneri þegar í brott ok bað þá Grím ganga út; þeir gerðu svá, gingu út ok tóku vápn sín; bað

[1] *mér verði meira muna vant:* 'I would fall shorter'. An ironical allusion to 27/32, where Þórólfr had tried to kill the king in the battle at his farm, and then exclaimed: 'Now I came three feet short!' i.e. of reaching the king with his sword.

Qlvir þá fara í brott sem skjótast. Gekk Qlvir á leið með þeim til vatnsins ok margir menn með honum.

Áðr þeir Skalla-Grímr skilðisk mælti Qlvir: ‘Annan veg var fǫr þín, Grímr frændi, til konungs en ek munda kjósa. Fýsta ek þik mjǫk hingatfararinnar, en nú vil ek hins biðja, at þú farir heim sem skyndiligast ok þess með at þú komir eigi á fund Haralds konungs, nema betri verði sætt ykkur en mér þikir nú á horfask, ok gæt þín vel fyrir konungi ok hans mǫnnum.’

Síðan fóru þeir Grímr yfir vatnit, en þeir Qlvir gengu þar til er skip þau váru er upp váru sett við vatnit ok hjuggu svá at ekki var fœrt, því at þeir sá mannfǫr ofan frá konungsbœnum. Váru þeir menn margir saman ok vápnaðir mjǫk ok fóru œsiliga; þá menn hafði Haraldr konungr sent eptir þeim til þess at drepa Grím.

Hafði konungr tekit til orða litlu síðar en þeir Grímr hǫfðu út gengit, sagði svá: ‘Þat sé ek á skalla þeim inum mikla at hann er fullr upp úlfúðar ok hann verðr at skaða þeim mǫnnum nǫkkurum er oss mun þikja afnám í, ef hann náir. Megu þér þat ætla, þeir menn er hann mun kalla at í sǫkum sé við hann, at sá skalli mun engan yðvarn spara, ef hann kemsk í fœri; farið nú þá eptir honum ok drepið hann.’

Síðan fóru þeir ok kómu til vatnsins ok fengu þar engi skip þau er fœr væri; fóru aptr síðan ok sǫgðu konungi sína ferð ok svá þat at þeir Grímr mundu þá komnir yfir vatnit.

Skalla-Grímr fór leið sína ok fǫruneyti hans til þess er hann kom heim; sagði Skalla-Grímr Kveld-Úlfi frá ferð þeira. Kveld-Úlfr lét vel yfir því er Grímr hafði eigi farit til konungs þess erendis at ganga til handa honum, sagði enn sem fyrr at þeir mundu af konungi hljóta skaða einn, en enga uppreist.

Kveld-Úlfr ok Skalla-Grímr rœddu opt um ráðagjǫrð sína ok kom þat allt ásamt með þeim, sǫgðu svá at þeir mundu ekki mega vera þar í landi heldr en aðrir menn þeir er í ósætt ⟨væri⟩ við konung, ok mundi þeim hitt ráð at fara af landi á brott ok þótti þeim þat fýsiligt at leita til Íslands, því at þá var sagt þar vel frá landkostum. Þar váru þá komnir vinir þeira ok kunningjar, Ingólfr Arnarson ok fǫrunautar hans, ok ⟨hǫfðu⟩[a] tekit sér landskosti ok bústaði á Íslandi; máttu menn þar nema sér lǫnd ókeypis ok velja bústaði. Staðfestisk þat helzt um ráðagerð þeira at þeir mundi bregða búi sínu[1] ok fara af landi á brott.

Þórir Hróaldsson hafði verit í barnœsku at fóstri með Kveld-Úlfi ok váru þeir Skalla-Grímr mjǫk jafnaldrar; var þar allkært í fóstbrœðralagi. Þórir

[a] *Thus K and W*.

[1] *bregða búi sínu:* ‘give up their household’. This is the ordinary meaning and is used thus in Ch. 81, where Egill in old age gives up his household and hands it over to Þorsteinn, his son. But here much more is involved, as Kveld-Úlfr and Skalla-Grímr decide to abandon their possessions in Norway.

var orðinn lendr maðr konungs er þetta var tíðenda, en vinátta þeira Skalla-Gríms helzk ávallt.

Snemma um várit bjuggu þeir Kveld-Úlfr skip sín; þeir hǫfðu mikinn skipakost ok góðan, bjuggu tvá knǫrru mikla ok hǫfðu á hvárum þrjá tigu manna þeira er liðfœrir váru ok um fram konur ok ungmenni. Þeir hǫfðu með sér lausafé allt þat er þeir máttu með komask, en jarðir þeira þorði engi maðr at kaupa fyrir ríki konungs. En er þeir váru búnir þá sigldu þeir í brott; þeir sigldu í eyjar þær er Sólundir heita; þat eru margar eyjar ok stórar ok svá mjǫk vágskornar at þat er mælt at þar munu fáir menn vita allar hafnir.

26.

Guttormr hét maðr, son Sigurðar hjartar; hann var móðurbróðir Haralds konungs; hann var fóstrfaðir konungs ok ráðamaðr fyrir liði hans, því at konungr var þá á barns aldri fyrst er hann kom til ríkis. Guttormr var hertogi[1] fyrir liði Haralds konungs þá er hann vann land undir sik, ok var hann í ǫllum orrostum þeim er konungr átti þá er hann gekk til lands í Nóregi. En er Haraldr var orðinn einvaldskonungr yfir landi ǫllu ok hann settisk um kyrrt þá gaf hann Guttormi frænda sínum Vestrfold ok Austr-Agðir ok Hringaríki ok land þat allt er átt hafði Hálfdan svarti faðir hans.

Guttormr átti sonu tvá ok dœtr tvær; synir hans hétu Sigurðr ok Ragnarr, en dœtr hans Ragnhildr ok Áslaug. Guttormr tók sótt; en er at honum leið þá sendi hann menn á fund Haralds konungs ok bað hann sjá fyrir bǫrnum sínum ok fyrir ríki sínu; litlu síðar andaðisk hann. En er konungr spurði andlát hans þá lét hann kalla til sín Hallvarð harðfara ok þá brœðr, sagði at þeir skyldu fara sendifǫr hans austr í Vík; konungr var þá staddr í Þrándheimi.

Þeir brœðr bjuggusk til ferðar þeirar sem vegligast; vǫlðu sér lið ok hǫfðu skip þat er þeir fengu bezt; þeir hǫfðu þat skip er átt hafði Þórólfr Kveld-Úlfsson ok þeir hǫfðu tekit af Þorgísli gjallanda. En er þeir váru búnir ferðar sinnar þá sagði konungr þeim erendi at þeir skyldu fara austr til Túnsbergs; þar var þá kaupstaðr; þar hafði Guttormr haft atsetu.

'Skulu þit,' sagði konungr, 'fœra mér sonu Guttorms, en dœtr hans skulu þar upp fœðask til þess er ek gipti þær; skal ek fá menn til at varðveita ríkit ok veita meyjunum fóstr.'

En er þeir brœðr váru búnir þá fara þeir leið sína ok byrjaði þeim vel; kómu þeir um várit í Vík austr til Túnsbergs ok báru þar fram erendi sín;

[1] *hertogi:* leader, commander. In the corresponding part of *Haralds saga hárfagra* in *Heimskringla* the same Guttormr is called *hertogi*, and similarly in *Óláfs saga Tryggvasonar en mesta* and in *Hálfdanar þáttr svarta* in *Flateyjarbók*. Furthermore an interpolated passage in the A-text of *Fagrskinna* tells that King Haraldr hárfagri appointed Guðþormr Dagsson, his uncle, *hertogi* over Óðinssalr and other districts. Historically, the title *hertogi* was first introduced in Norway in 1237.

taka þeir Hallvarðr við sonum Guttorms ok miklu lausafé. Fara þeir þá er þeir eru búnir aptr á leið; byrjaði þeim þá nǫkkurum mun seinna ok varð ekki til tíðenda í þeira ferð fyrr en þeir sigla norðr um Sognsæ byr góðan ok bjart veðr ok váru þá allkátir.

27. Dráp þeira brœðra

Kveld-Úlfr ok þeir Skalla-Grímr heldu njósnum jafnan um sumarit inn á þjóðleiðinni. Skalla-Grímr var hverjum manni skyggnri; hann sá sigling þeira Hallvarðs ok kenndi skipit, því at hann hafði þat skip sét fyrr þá er Þorgils fór með. Skalla-Grímr helt vǫrð á um ferð þeira hvar þeir lǫgðu til hafnar um kveldit; síðan ferr hann aptr til liðs síns ok segir Kveld-Úlfi þat er hann hafði sét, svá þat at hann hafði kennt skipit þat er þeir Hallvarðr hǫfðu tekit af Þorgísli ok Þórólfr hafði átt, ok þar mundu þeir menn nǫkkurir fylgja er veiðr mundi í vera.

Síðan búask þeir ok búa báða bátana ok hǫfðu tuttugu menn á hvárum; stýrði qðrum Kveld-Úlfr, en qðrum Skalla-Grímr. Róa þeir síðan ok leita skipsins; en er þeir koma at þar er skipit lá þá lǫgðu þeir at landi.

Þeir Hallvarðr hǫfðu tjaldat yfir skipi sínu ok hǫfðu þá lagizk til svefns; en er þeir Kveld-Úlfr kómu at þeim þá hljópu varðmenn upp er sátu við bryggjusporð ok kǫlluðu á skip út, báðu menn upp standa, sǫgðu at ófriðr fór at þeim; hljópu þeir Hallvarðr til vápna sinna.

En er þeir Kveld-Úlfr kómu at bryggjusporðinum þá gekk hann út at skutbryggju, en Skalla-Grímr gekk fram at bryggjunni. Kveld-Úlfr hafði í hendi bryntrǫll. En er hann kom á skipit þá bað hann menn sína ganga it ýtra með borðum ok hǫggva tjǫldin ór klofum, en hann óð aptr til lyptingarinnar ok svá er sagt at þá hamaðisk hann ok fleiri váru þeir fǫrunautar hans er þá hǫmuðusk. Þeir drápu menn þá alla er fyrir þeim urðu; slíkt sama gerði Skalla-Grímr þar er hann gekk um skipit; léttu þeir feðgar eigi fyrr en hroðit var skipit. En er Kveld-Úlfr kom aptr at lyptingunni reiddi hann upp bryntrǫllit ok høggr til Hallvarðs í gegnum hjálminn ok hǫfuðit ok sǫkk allt at skapti; hnykkti hann þá svá hart at sér at hann brá Hallvarði á lopt ok sløngði honum útbyrðis.

Skalla-Grímr ruddi framstafninn ok drap Sigtrygg. Margt hljóp manna á kaf, en menn Skalla-Gríms tóku bátinn er þeir hǫfðu þagat haft ok reru til ok drápu þá alla er á sundinu váru.

Þar lézk alls manna Hallvarðs meir en fimm tigir manna, en þeir Skalla-Grímr tóku skipit þat er þeir Hallvarðr hǫfðu þangat haft ok fé allt þat sem á var. Þeir tóku hǫndum menn tvá eða þrjá þá er þeim þótti sem minnstir væri fyrir sér ok gáfu grið ok hǫfðu af þeim tíðendi, fréttu hverir menn hefði verit á skipinu ok svá hverneg ferð þeira hefði ætluð verit.

En er þeir váru vísir orðnir alls ins sanna þá kǫnnuðu þeir valinn þann er á skipinu lá; fannsk þeim þá þat á at meiri hlutr manna hafði fyrir borð hlaupit ok hǫfðu týnzk en þat er fallit hafði á skipinu. Þeir synir Guttorms hǫfðu fyrir borð hlaupit ok hǫfðu týnzk; þá var annarr þeira tólf vetra en annarr tíu, ok inir vænligstu menn.

Síðan lét Skalla-Grímr lausa fara þá menn er hann hafði grið gefit ok bað þá fara á fund Haralds konungs ok segja honum vendiliga frá þeim tíðendum er þar gerðusk, ok svá hverir þar hǫfðu at verit. ‘Skulu þér,’ sagði hann, ‘bera til konungs kviðling þenna:’

2. Nú er hersis hefnd
við hilmi efnd;
gengr úlfr ok ǫrn
of ynglings bǫrn.
Flugu hǫggvin hræ
Hallvarðs á sæ;
grár slítr undir
ari Snarfara.

Síðan fluttu þeir Grímr skipit með farmi út til skipa sinna; skiptu þá skipunum, hlóðu þetta er þá hǫfðu þeir fengit, en ruddu hitt er þeir hǫfðu áðr ok minna var, báru þar í grjót ok brutu þar á raufar ok søkktu niðr; sigldu síðan á haf út þegar byr gaf.

Svá er sagt at þeim mǫnnum væri farit er hamrammir eru eða þeim er berserksgangr var á, at meðan þat var framit þá váru þeir svá sterkir at ekki helzk við þeim, en fyrst er af var gengit þá váru þeir ómáttkari en at vanða. Kveld-Úlfr var ok svá at þá er af honum gekk hamremmin þá kenndi hann mœði af sókn þeiri er hann hafði veitt ok var hann þá af ǫllu saman ómáttugr svá at hann lagðisk í rekkju; en byrr bar þá í haf út.

Kveld-Úlfr réð fyrir skipi því er þeir hǫfðu tekit af þeim Hallvarði; þeim byrjaði vel ok heldu mjǫk samfloti svá at hvárir vissu lǫngum til annarra. En er sóttisk hafit þá elnaði sótt á hendr Kveld-Úlfi; en er dró at því at hann var banvænn þá kallaði hann til skipverja sína[a] ok sagði þeim at honum þótti líkligt at þá mundi brátt skilja vega þeira.

‘Hefi ek,’ sagði hann, ‘ekki kvellisjúkr verit, en ef svá ferr sem mér þikir nú líkligast, at ek ǫndumk, þá gerið mér kistu ok látið mik fara fyrir borð, ok verðr þetta annan veg en ek hugða at vera mundi, ef ek skal eigi koma til

[a] skipverja sína, *acc. pl., is a necessary correction in accordance with K and W* (til *is adverbial*); *M has* sinna.

Stanza 2. The *hersir* is Kveld-Úlfr, the *hilmir* is Haraldr hárfagri. The Ynglings were the royal line from Uppsala; *ynglingr* is here used as a common noun, = prince.

Íslands ok nema þar land. Þér skuluð bera kveðju mína Grími syni mínum þá er þér finnizk ok segið honum þat með, ef svá verðr at hann kemr til Íslands, ok beri svá at, þótt þat muni ólíkligt þikja, at ek sjá þar fyrir, þá taki hann sér þar bústað sem næst því er ek hefi at landi komit.'

Litlu síðar andaðisk Kveld-Úlfr; gjǫrðu skipverjar hans svá sem hann hafði fyrir mælt, at þeir lǫgðu hann í kistu ok skutu síðan fyrir borð.

Grímr hét maðr, son Þóris Ketilssonar kjǫlfara, kynstórr maðr ok auðigr; hann var skipveri Kveld-Úlfs. Hann hafði verit aldavinr þeira feðga ok hafði verit í ferðum bæði með þeim ok Þórólfi; hafði hann ok fengit reiði konungs fyrir þá sǫk. Hann tók til forráða skipit eptir er Kveld-Úlfr var dauðr.

En er þeir váru komnir við Ísland þá sigldu þeir sunnan at landi; þeir sigldu vestr fyrir landit, því at þeir hǫfðu þat spurt at Ingólfr hafði sér þar bústað tekit. En er þeir kómu fyrir Reykjanes ok þeir sá firðinum upp lúka þá stefna þeir inn í fjǫrðinn báðum skipunum. Veðr gerði hvasst ok væta mikil ok þoka;[1] skilðusk þá skipin. Sigldu þeir ⟨Grímr inn háleyski⟩[a] inn eptir Borgarfirði til þess er þraut sker ǫll; kǫstuðu þá akkerum til þess er veðr lægði ok ljóst gerði; þá biðu þeir flœðar. Síðan fluttu þeir skipit upp í árós nǫkkurn; sú er kǫlluð Gufuá. Leiddu þar skipit upp eptir ánni svá sem gekk; báru síðan farm af skipinu ok bjuggusk þar um inn fyrsta vetr.

Þeir kǫnnuðu landit með sæ, bæði upp ok út; en er þeir hǫfðu skammt farit þá fundu þeir í vík einni hvar upp var rekin kista Kveld-Úlfs; fluttu þeir kistuna á nes þat er þar varð, settu hana þar niðr ok hlóðu at grjóti.

28. Skalla-Grímr nam land

Skalla-Grímr kom þar at landi er nes mikit gekk í sæ út ok eið mjótt fyrir ofan nesit ok báru þar farm af; þat kǫlluðu þeir Knarrarnes.

Síðan kannaði Skalla-Grímr landit ok var þar mýrlendi mikit ok skógar víðir, langt í milli fjalls ok fjǫru, selveiðar gnógar ok fiskifang mikit. En er þeir kǫnnuðu landit suðr með sjónum ok[2] varð þá fyrir þeim fjǫrðr mikill, en er þeir fóru inn með firði þeim þá léttu þeir eigi fyrr ferðinni en þeir fundu fǫrunauta sína, Grím inn háleyska ok þá fǫrunauta; varð þar fagnafundr. Sǫgðu þeir Skalla-Grími ⟨andlát fǫður hans ok þat með⟩[b] at Kveld-Úlfr var þar til lands kominn ok þeir hǫfðu hann jarðat. Síðan fylgðu þeir Skalla-Grími þar til ok sýndisk honum svá sem þaðan mundi skammt á brott þar er bólstaðargjǫrð góð mundi vera.

Fór Grímr þá í brott ok aptr til skipverja sinna, ok sátu þar hvárir um vetrinn sem þeir hǫfðu at komit.

[a] *Thus K (similar in W).* [b] *Thus K and W.*

[1] *gerði* is impersonal; the verb to be must be understood before *væta*. In δ and W *væta – þoka* is acc. (written *vætu ok þoku* δ, *vátt ok þoku* W).

[2] Cf. p. 27, n. 2.

Þá nam Skalla-Grímr land milli fjalls ok fjǫru, Mýrar allar út til Selalóns ok it efra til Borgarhrauns, en suðr til Hafnarfjalla ok allt þat land er vatnfǫll deila til sjóvar. Hann flutti um várit eptir skipit suðr til fjarðarins ok inn í vág þann er næstr var því er Kveld-Úlfr hafði til lands komit ok setti þar bœ ok kallaði at Borg, en fjǫrðinn Borgarfjǫrð, ok svá heraðit upp frá kenndu þeir við fjǫrðinn.

Grími inum háleyska gaf hann bústað fyrir sunnan Borgarfjǫrð þar er kallat var á Hvanneyri. Þar skammt út frá skarsk inn vík ein eigi mikil; fundu þeir þar andir margar ok kǫlluðu Andakíl, en Andakílsá er þar fell til sjóvar. Upp frá á þeiri til þeirar ár er kǫlluð var Grímsá, þar í milli átti Grímr land.

Um várit þá er Skalla-Grímr lét reka kvikfé sitt útan með sjó, þá kómu þeir á nes eitt lítit ok veiddu þar álptir nǫkkurar ok kǫlluðu Álptanes.

Skalla-Grímr gaf land skipverjum sínum. Ána gaf hann land milli Langár ok Háfslœkjar ok bjó hann at Ánabrekku; son hans var Ǫnundr sjóni. Grímólfr byggði fyrst á Grímólfsstǫðum; við hann er kennd Grímólfsfit ok Grímólfslœkr. Grímr hét son hans er bjó fyrir sunnan fjǫrð; hans son var Grímarr er bjó á Grímarsstǫðum; um hann deildu þeir Þorsteinn ok Tungu-Oddr.[1] Grani bjó at Granastǫðum í Digranesi. Þorbirni krum gaf hann land upp með Gufuá ok Þórði beigalda; bjó Krumr í Krumshólum, en Þórðr at Beigalda. Þóri þurs ok þeim brœðrum gaf hann land upp frá Einkunnum ok it ýtra með Langá; Þórir þurs bjó á Þursstǫðum; hans dóttir var Þórdís stǫng er bjó í Stangarholti síðan; Þorgeirr bjó á Jarðlangsstǫðum.

Skalla-Grímr kannaði land upp um herað; fór fyrst inn með Borgarfirði til þess er fjǫrðinn þraut, en síðan með ánni fyrir vestan er hann kallaði Hvítá, því at þeir fǫrunautar hǫfðu eigi sét fyrr vǫtn þau er ór jǫklum hǫfðu fallit; þótti þeim áin undarliga lit. Þeir fóru upp með Hvítá ⟨til þess er sú á varð fyrir þeim, er fell ór norðri frá fjǫllum⟩;[a] þá kǫlluðu þeir Norðrá ok fóru upp með þeiri á til þess er enn varð á fyrir þeim ok var þat lítit vatnfall. Fóru þeir yfir á þá ok enn upp með Norðrá; sá þá brátt hvar in litla áin fell ór gljúfrum ok kǫlluðu þá Gljúfrá.

Síðan fóru þeir yfir Norðrá ok fóru aptr enn til Hvítár ok upp með henni; varð þá enn brátt á sú er þvers varð fyrir þeim ok fell í Hvítá; þá kǫlluðu þeir Þverá. Þeir urðu þess varir at þar var hvert vatn fullt af fiskum; síðan fóru þeir út aptr til Borgar.

[a] *Thus K (similar in W).*

[1] *um hann – Tungu-Oddr:* only in M, and the reference is obscure. It may have been a marginal note in the scribe's exemplar, relating to the above-mentioned Ǫnundr sjóni or rather to his son Steinarr (cf. Chs 82–83), whose name appears here in W and related manuscripts, but has probably been omitted in M. (In K only the grandfather of Steinarr, Áni, the first settler of this family, is mentioned here.)

29. Af iðju Skalla-Gríms

Skalla-Grímr var iðjumaðr mikill; hann hafði með sér jafnan margt manna, lét sœkja mjǫk fǫng þau er fyrir váru ok til atvinnu mǫnnum váru, því at þá fyrst hǫfðu þeir fátt kvikfjár hjá því sem þurfti til fjǫlmennis þess sem var; en þat sem var kvikfjárins þá gekk ǫllum vetrum sjálfala í skógum. Skalla-Grímr var skipasmiðr mikill, en rekavið skorti eigi vestr fyrir Mýrar. Hann lét gera bœ á Álptanesi ok átti þar bú annat, lét þaðan sœkja útróðra ok selveiðar ok eggver, er þá váru gnóg fǫng þau ǫll, svá rekavið at láta at sér flytja. Hvalakvámur váru þá ok miklar ok skjóta mátti sem vildi; allt var þat þá kyrrt í veiðistǫð er þat var óvant manni. It þriðja bú átti hann við sjóinn á vestanverðum Mýrum; var þar enn betr komit at sitja fyrir rekum ok þar lét hann hafa sæði ok kalla at Ǫkrum. Eyjar lágu þar út fyrir er hvalr fannsk í ok kǫlluðu þeir Hvalseyjar. Skalla-Grímr hafði ok menn sína uppi við laxárnar til veiða; Odd einbúa setti hann við Gljúfrá at gæta þar laxveiðar; Oddr bjó undir Einbúabrekkum; við hann er kennt Einbúanes. Sigmundr hét maðr er Skalla-Grímr setti við Norðrá; hann bjó þar er kallat var á Sigmundarstǫðum; þar er nú kallat at Haugum; við hann er kennt Sigmundarnes. Síðan fœrði hann bústað sinn í Munoðarnes, þótti þar hœgra til laxveiða. En er fram gekk mjǫk kvikfé Skalla-Gríms þá gekk féit upp til fjalla allt á sumrum; hann fann mikinn mun á at þat fé varð betra ok feitara er á heiðum gekk, svá þat at sauðfé helzk á vetrum í fjalldǫlum þótt eigi verði ofan rekit. Síðan lét Skalla-Grímr gera bœ uppi við fjallit ok átti þar bú; lét þar varðveita sauðfé sitt; þat bú varðveitti Gríss ok er við hann kennd Grísartunga. Stóð þá á mǫrgum fótum fjárafli Skalla-Gríms.

Stundu síðar en Skalla-Grímr hafði út komit kom skip af hafi í Borgarfjǫrð ok átti sá maðr er Óleifr var kallaðr halti; hann hafði með sér konu sína ok bǫrn ok annat frændlið sitt ok hafði svá ætlat ferð sína at fá sér bústað á Íslandi. Óleifr var maðr auðigr ok kynstórr ok spakr at viti. Skalla-Grímr bauð Óleifi heim til sín til vistar ok liði hans ǫllu, en Óleifr þekkðisk þat ok var hann með Skalla-Grími inn fyrsta vetr er Óleifr var á Íslandi. En eptir um várit vísaði Skalla-Grímr Óleifi til landskostar fyrir sunnan Hvítá, upp frá Grímsá til Flókadalsár. Óleifr þekkðisk þat ok fór þangat búferli sínu ok setti þar bústað er heitir at Varmalœk. Hann var gǫfugr maðr. Hans synir váru þeir Ragi í Laugardal ok Þórarinn Ragabróðir er lǫgsǫgu tók á Íslandi næst eptir Hrafn Hœngsson. Þórarinn bjó at Varmalœk; hann átti Þórdísi, dóttur Óláfs feilans, systur Þórðar gellis.

30. Útkváma Yngvars

Haraldr konungr inn hárfagri lagði eigu sína á jarðir þær allar er þeir Kveld-Úlfr ok Skalla-Grímr hǫfðu eptir átt í Nóregi ok allt þat fé annat er hann

náði. Hann leitaði ok mjǫk eptir mǫnnum þeim er verit hǫfðu í ráðum ok vitorðum eða nǫkkurum tilbeina með þeim Skalla-Grími um verk þau er þeir unnu áðr Skalla-Grímr fór ór landi á brott, ok svá kom sá fjándskapr er konungi var á þeim feðgum at hann hataðisk við frændr þeira eða aðra nauðleytamenn eða þá menn er hann vissi at þeim hǫfðu allkærir verit í vináttu. Sættu sumir af honum refsingum ok margir flýðu undan ok leituðu sér hælis; sumir innan lands, en sumir flýðu með ǫllu af landi á brott.

Yngvarr mágr Skalla-Gríms var einn af þessum mǫnnum er nú var frá sagt; tók hann þat ráð at hann varði fé sínu svá sem hann mátti í lausaeyri ok fekk sér hafskip, réð þar menn til ok bjó ferð sína til Íslands, því at hann hafði þá spurt at Skalla-Grímr hafði tekit þar staðfestu ok eigi mundi þar skorta landakosti með Skalla-Grími. En er þeir váru búnir ok byr gaf þá sigldi hann í haf ok greiddisk ferð hans vel; kom hann til Íslands fyrir sunnan landit ok helt vestr fyrir Reykjanes ok sigldi inn á Borgarfjǫrð ok helt inn í Langá ok upp allt til Fors; báru þar farm af skipinu.

En er Skalla-Grímr spurði atkvámu Yngvars þá fór hann þegar á fund hans ok bauð honum til sín með svá mǫrgum mǫnnum sem hann vildi. Yngvarr þekkðisk þat; var skipit upp sett, en Yngvarr fór til Borgar með marga menn ok var þann vetr með Skalla-Grími. En at vári bauð Skalla-Grímr honum landakosti; hann gaf Yngvari bú þat er hann átti á Álptanesi ok land inn til Leirulœkjar ok út til Straumfjarðar; síðan fór hann til útbús þess ok tók þar við, ok var hann inn nýzti maðr ok hafði auð fjár. Skalla-Grímr gerði þá bú í Knarrarnesi ok átti þar bú lengi síðan.

Skalla-Grímr var járnsmiðr mikill ok hafði rauðablástr mikinn á vetrinn; hann lét gera smiðju með sjónum mjǫk langt út frá Borg þar sem heitir Raufarnes; þótti honum skógar þar ⟨eigi⟩ fjarlægir.[a] En er hann fekk þar engan stein þann er svá væri harðr eða sléttr at honum þœtti gott at lýja járn við—því at þar er ekki ⟨nema⟩[b] malargrjót; eru þar smáir sandar allt með sæ—þat var eitt kveld þá er aðrir menn fóru at sofa at Skalla-Grímr gekk til sjóvar ok hratt fram skipi áttæru er hann átti ok reri út til Miðfjarðareyja; lét þá hlaupa niðr stjóra fyrir stafn á skipinu. Síðan steig hann fyrir borð ok kafaði ok hafði upp með sér stein ok fœrði upp í skipit; síðan fór hann sjálfr upp í skipit ok reri til lands ok bar steininn til smiðju sinnar ok lagði niðr fyrir smiðjudyrum ok lúði þar síðan járn við. Liggr sá steinn þar enn ok mikit sindr hjá ok sér þat á steininum at hann er barðr ofan ok þat er brimsorfit grjót ok ekki því grjóti glíkt ǫðru er þar er ok munu nú ekki meira hefja fjórir menn.

[a] *eigi* is required by the context. The other redactions have: *þar var skammt til skógar* (i.e. at Raufarnes; this would be an advantage for the making of the necessary charcoal for the forging of iron). [b] *Thus K (W not comparable).*

Skalla-Grímr sótti fast smiðjuverkit, en húskarlar hans vǫnduðu um ok þótti snemma risit; þá orti hann vísu þessa:

3. Mjǫk verðr ár, sá er aura,
ísarns meiðr at rísa,
váðir vidda bróður
veðrseygjar skal kveðja.
Gjalla læt ek á gulli
geisla njóts meðan þjóta,
heitu, hrœrikyt⟨j⟩ur
hreggs vindfrekar, sleggjur.

31. Hér segir af bǫrnum Skalla-Gríms

Skalla-Grímr ok þau Bera áttu bǫrn mjǫk mǫrg ok var þat fyrst at ǫll ǫnduðusk; þá gátu þau son ok var vatni ausinn ok hét Þórólfr. En er hann fœddisk upp þá var hann snemma mikill vexti ok inn vænsti sýnum; var þat allra manna mál at hann mundi vera inn líkasti Þórólfi Kveld-Úlfssyni er hann var eptir heitinn. Þórólfr var langt um fram jafnaldra sína at afli; en er hann óx upp gerðisk hann íþróttamaðr um flesta þá hluti er þá var mǫnnum títt at fremja, þeim er vel váru at sér gervir. Þórólfr var gleðimaðr mikill; snemma var hann svá fullkominn at afli at hann þótti vel liðfœrr með ǫðrum mǫnnum; varð hann brátt vinsæll af alþýðu; unni honum ok vel faðir ok móðir.

Þau Skalla-Grímr áttu dœtr tvær; hét ǫnnur Sæunnr, en ǫnnur Þórunn; váru þær ok efniligar í uppvexti.

Enn áttu þau Skalla-Grímr son; var sá vatni ausinn ok nafn gefit ok kallaðr Egill. En er hann óx upp þá mátti þat brátt sjá á honum at hann mundi verða mjǫk ljótr ok líkr feðr sínum, svartr á hár. En þá er hann var þrevetr þá var

Stanza 3. *verðr* in line 1 is adopted from the other redactions; *tekr* in M; *veðrseygjar* in line 4 is Sigurður Nordal's adaptation of the variant in ϵ (K), *veðr seggjar;* M has *veðr leggjar* and W has *veðr leggja*.

Mjǫk ár verðr at rísa ísarns meiðr, sá er skal kveðja veðrseygjar váðir vidda bróður aura. Læt ek sleggjur gjalla á heitu gulli geisla njóts, meðan vindfrekar hreggs hrœrikytjur þjóta.

ísarns meiðr, tree of iron, i.e. blacksmith; *veðrseygjar váðir*, wind-sucking clothes; *vidda bróður*, of the brother of the sea, the wind (cf. *Skáldskaparmál,* Ch. 27); the windsucking clothes of the wind are the smith's bellows; *heitu gulli geisla njóts*, the hot gold of the enjoyer of the beam (i.e. of the fire or of the smith), is the glowing iron; *vindfrekar hreggs hrœrikytjur*, the wind-greedy moving hovels of the wind, i.e. the smith's bellows.

The blacksmith must rise very early, he who shall demand wealth from the smith's bellows. I make sledge-hammers ring on the hot iron, while the wind-greedy smith's bellows howl.

hann mikill ok sterkr svá sem þeir sveinar aðrir er váru sex vetra eða sjau; hann var brátt málugr ok orðvíss; heldr var hann illr viðreignar er hann var í leikum með qðrum ungmennum.

Þat vár fór Yngvarr til Borgar ok var þat at erendum at hann bauð Skalla-Grími til boðs út þangat til sín ok nefndi til þeirar ferðar Beru dóttur sína ok Þórólf son hennar ok þá menn aðra er þau Skalla-Grímr vildu at fœri; Skalla-Grímr hét fqr sinni. Fór Yngvarr þá heim ok bjó til veizlunnar ok lét þá ql heita.

En er at þeiri stefnu kemr er Skalla-Grímr skyldi til boðsins fara ok þau Bera, þá bjósk Þórólfr til ferðar með þeim ok húskarlar svá at þau váru fimmtán saman.

Egill rœddi um við fqður sinn at hann vildi fara.

'Á ek þar slíkt kynni sem Þórólfr,' segir hann.

'Ekki skaltu fara,' segir Skalla-Grímr, 'því at þú kannt ekki fyrir þér at vera í fjqlmenni þar er drykkjur eru miklar, en þú þikir ekki góðr viðskiptis at þú sér ódrukkinn.'

Steig þá Skalla-Grímr á hest sinn ok reið í brott, en Egill unði illa við sinn hlut. Hann gekk ór garði ok hitti eykhest einn er Skalla-Grímr átti, fór á bak ok reið eptir þeim Skalla-Grími. Honum varð ógreiðfœrt um mýrarnar, því at hann kunni enga leið, en hann sá þó mjqk opt reið þeira Skalla-Gríms þá er eigi bar fyrir holt eða skóga. Er þat at segja frá hans ferð at síð um kveldit kom hann á Álptanes þá er menn sátu þar at drykkju; gekk hann inn í stufu. En er Yngvarr sá Egil þá tók hann við honum feginsamliga ok spurði hví hann hefði svá síð komit. Egill sagði hvat þeir Skalla-Grímr hqfðu við mælzk. Yngvarr setti Egil hjá sér; sátu þeir gagnvert þeim Skalla-Grími ok Þórólfi. Þat var þar haft ⟨at⟩[a] qlteiti at menn kváðu vísur. Þá kvað Egill vísu:

4. Kominn em ek til arna
Yngvars þess er beð lyngva,
hann var ek fúss at finna,
fránþvengjar gefr drengjum.
Mun eigi þú, þægir,
þrevetran mér betra,
ljósundinna landa
linns, óðarsmið finna.

Yngvarr helt upp vísu þeiri ok þakkaði vel Agli vísuna; en um daginn eptir þá fœrði Yngvarr Agli at skáldskaparlaunum kúfunga þrjá ok andaregg. En um daginn eptir við drykkju kvað Egill vísu aðra um bragarlaun:

[a] *Thus K*; til *W*.

Stanza 4. *arna* in line 1 is adopted from δ, ζ (both of the W-class) and ϵ (K); *árna* W; *erna* M; *þess er* in line 2 is adopted from K and W; omitted in M.

5. Síþǫgla gaf sǫglum
sárgagls þrjá Agli
hirðimeiðr við hróðri
hagr brimrótar gagra,
ok bekkþiðurs blakka
borðvallar gaf fjórða
kennimeiðr sá er kunni,
kørbeð, Egil gleðja.

Vel lagði Egill í þǫkk skáldskap sinn við marga menn. Ekki varð þá fleira til tíðenda í ferð þeira. Fór Egill heim með Skalla-Grími.

32.

Bjǫrn hét hersir ríkr í Sogni er bjó á Aurlandi; hans son var Brynjólfr er arf allan tók eptir fǫður sinn. Synir Brynjólfs váru þeir Bjǫrn ok Þórðr; þeir váru menn á ungum aldri er þetta var tíðenda. Bjǫrn var farmaðr mikill, var stundum í víking, en stundum í kaupferðum; Bjǫrn var inn gerviligsti maðr.

Þat barsk at á einu hverju sumri at Bjǫrn var staddr í Fjǫrðum at veizlu nǫkkurri fjǫlmennri; þar sá hann mey fagra þá er honum fannsk mikit um. Hann spurði eptir hverrar ættar hon var; honum var þat sagt at hon var systir Þóris hersis Hróaldssonar ok hét Þóra hlaðhǫnd. Bjǫrn hóf upp bónorð sitt ok bað Þóru, en Þórir synjaði honum ráðsins ok skilðusk þeir at svá gervu.

Kominn em ek til arna Yngvars, þess er gefr drengjum lyngva fránþvengjar beð; hann var ek fúss at finna. Eigi mun þú, þægir ljósundinna linns landa, finna þrevetran óðarsmið betra mér.

lyngva fránþvengjar beð, bed of the glittering thong of the heather, i.e. of the serpent, is gold, on which snakes were believed to sleep; *þægir ljósundinna linns landa*, shover, i.e. distributor, of the bright-twisted serpent-lands (gold objects) = generous man.

I have come to the home of Yngvarr, who gives gold to men. How eager I was to visit him! You will not, you generous man, find a three-year-old skald better than me.

Stanza 5. *hirðimeiðr* in line 3 is adopted from K and W for *herðimeiðr* in M; *bekkþiðurs* in line 5 is adopted from K instead of the inexplicable *bekk fiðrs* in M.

Hagr hirðimeiðr sárgagls gaf sǫglum Agli þrjá síþǫgla brimrótar gagra við hróðri, ok borðvallar blakka kennimeiðr, sá er kunni gleðja Egil, gaf fjórða, bekkþiðurs kørbeð.

hirðimeiðr sárgagls, herding-tree, the man who takes care of or feeds the wound-gosling (raven) is a warrior, a man; *brimrótar gagra*, the dogs of the bottom of the sea, are sea-snails; *borðvallar blakka kennimeiðr*, the tree who knows horses of the field of planks (ships), is a seafarer, man; *bekkþiðurs kørbeðr*, the favourite bed, chosen bed (or *kǫrbeðr*, sick-bed) of the capercaillie of the brook (duck), is a duck's egg.

The skilful man gave the loquacious Egill three taciturn (shells of) sea-snails for (his) praise (verse), and the man, who knew how to make Egill glad, gave as the fourth gift a duck's egg.

En þat sama haust fekk Bjǫrn sér liðs ok fór með skútu alskipaða norðr í Fjǫrðu ok kom til Þóris ok svá at hann var eigi heima. Bjǫrn nam Þóru á brott ok hafði heim með sér á Aurland; váru þau þar um vetrinn ok vildi Bjǫrn gera brúðlaup til hennar. Brynjólfi feðr hans líkaði þat illa er Bjǫrn hafði gǫrt, þótti svívirðing í því þar sem áðr hafði lǫng vinátta verit með Þóri ok Brynjólfi.

'Því síðr skaltu, Bjǫrn,' segir Brynjólfr, 'brúðlaup til Þóru gera hér með mér at óleyfi Þóris bróður hennar, at hon skal hér svá vel sett sem hon væri mín dóttir, en systir þín.'

En svá varð at vera allt sem Brynjólfr kvað á þar í hans híbýlum hvárt er Birni líkaði vel eða illa.

Brynjólfr sendi menn til Þóris at bjóða honum sætt ok yfirbœtr fyrir fǫr þá er Bjǫrn hafði farit. Þórir bað Brynjólf senda heim Þóru, sagði at ekki mundi af sætt verða ella. En Bjǫrn vildi fyrir engan mun láta hana í brott fara þó at Brynjólfr beiddi þess; leið svá af vetrinn.

En er vára tók þá rœddu þeir Brynjólfr ok Bjǫrn einn dag um ráðagerðir sínar; spurði Brynjólfr hvat hann ætlaðisk fyrir. Bjǫrn sagði þat líkast at hann mundi fara af landi á brott.

'Er mér þat næst skapi,' sagði hann, 'at þú fáir mér langskip ok þar lið með ok fara ek í víking.'

'Engi ván er þess,' sagði Brynjólfr, 'at ek fá þér í hendr herskip ok lið mikit, því at ek veit eigi nema þá komir þú þar niðr er mér er ǫll óaufúsa á, ok stendr þó nú áðr œrin óró af þér. Kaupskip mun ek fá þér í hendr ok þar með kaupeyri; farðu síðan suðr til Dyflinnar; sú er nú ferð frægst. Mun ek fá þér fǫruneyti gott.'

Bjǫrn segir svá at hann mundi þat verða upp at taka sem Brynjólfr vildi; lét hann þá búa kaupskip gott ok fekk menn til; bjósk Bjǫrn þá til þeirar ferðar ok varð ekki snemmbúinn. En er Bjǫrn var albúinn ok byrr rann á þá steig hann á bát með tólf menn ok reri inn á Aurland ok gengu upp til bœjar ok til dyngju þeirar er móðir hans átti. Sat hon þar inni ok konur mjǫk margar; þar var Þóra. Bjǫrn sagði at Þóra skyldi með honum fara; leiddu þeir hana í brott, en móðir hans bað konurnar vera eigi svá djarfar at þær gerði vart við inn í skálann, sagði at Brynjólfr mundi illa í hǫndum hafa, ef hann vissi, ok sagði at þá væri búit við geig miklum með þeim feðgum. En klæðnaðr Þóru ok gripir váru þar allir lagðir til handargagns ok hǫfðu þeir Bjǫrn þat allt með sér. Fóru þeir síðan um nóttina út til skips síns, drógu þegar ⟨upp⟩[a] segl sitt ok sigldu út eptir Sognsæ ok síðan í haf. Þeim byrjaði illa ok hǫfðu réttu stóra ok velkti lengi í hafi, því at þeir váru øruggir í því at firrask Nóreg sem mest.

[a] *Thus W*.

Þat var einn dag at þeir sigldu austan at Hjaltlandi hvasst veðr ok lestu skipit í landtǫku við Mósey, báru þar af farminn ok fóru í borg þá er þar var ok báru þangat allan varning sinn ok settu upp skipit ok bœttu er brotit var.

33.

Litlu fyrir vetr kom skip til Hjaltlands sunnan ór Orkneyjum; sǫgðu þeir þau tíðendi at langskip hafði komit um haustit til eyjanna; váru þat sendimenn Haralds konungs með þeim erendum til Sigurðar jarls at konungr vildi drepa láta Bjǫrn Brynjólfsson hvar sem hann yrði áhendr, ok slíkar orðsendingar gerði hann til Suðreyja, allt til Dyflinnar. Bjǫrn spurði þessi tíðendi ok þat með at hann var útlægr í Nóregi.

En þegar er Bjǫrn hafði komit til Hjaltlands gerði hann brullaup til Þóru; sátu þau um vetrinn í Móseyjarborg. En þegar um várit er sjó tók at lægja setti Bjǫrn fram skip sitt ok bjó sem ákafligast; en er hann var búinn ok byr gaf sigldi hann í haf; fengu þeir veðr stór ok váru litla stund úti, kómu sunnan at Íslandi. Gekk þá veðr á land ok bar þá vestr fyrir landit ok þá í haf út, en er þeim gaf byr aptr þá sigldu þeir at landinu. Engi var sá maðr þar innan borðs er verit hefði fyrr á Íslandi.

Þeir sigldu inn á fjǫrð einn furðuliga mikinn ok bar þá at inni vestri strǫndinni, sá þar til lands inn ekki nema boða eina ok hafnleysur; beittu þá sem þverast austr fyrir landit, allt til þess er fjǫrðr varð fyrir þeim ok sigldu þeir inn eptir firðinum til þess er lokit var skerjum ǫllum ok brimi. Þá lǫgðu þeir at nesi einu; lá þar ey fyrir útan, en sund djúpt í milli; festu þar skipit. Vík gekk upp fyrir vestan nesit, en upp af víkinni stóð borg mikil.[1]

Bjǫrn gekk á bát einn ok menn með honum; Bjǫrn sagði fǫrunautum sínum at þeir skyldu varask at segja þat ekki frá ferðum sínum er þeim stœði vandræði af því. Þeir Bjǫrn reru til bœjarins ok hittu þar menn at máli; spurðu þeir þess fyrst hvar þeir váru at landi komnir. Menn sǫgðu at þat hét at Borgarfirði, en bœr sá er þar var hét at Borg, en Skalla-Grímr bóndinn. Bjǫrn kannaðisk brátt við hann ok gekk til móts við Skalla-Grím ok tǫluðusk þeir við; spurði Skalla-Grímr hvat mǫnnum þeir væri. Bjǫrn nefndi sik ok fǫður sinn, en Skalla-Grími var allr kunnleiki á Brynjólfi ok bauð Birni allan forbeina sinn þann er hann þurfti; Bjǫrn tók því þakksamliga.

Þá spurði Skalla-Grímr hvat fleira væri þeira manna á skipi er virðingamenn væri. Bjǫrn sagði at þar var Þóra Hróaldsdóttir, systir Þóris hersis, ⟨ok hon væri eiginkona hans⟩.[a]

[a] *Thus K and W.*

[1] *borg mikil:* (here) a great rocky outcrop; hence the name of Skalla-Grímr's farm, which was named without explanation in Ch. 28. Fragment ϵ (K) has here, not inappropriately, *bœr mikill* (W not comparable).

Skalla-Grímr varð við þat allglaðr ok sagði svá at þat var skylt ok heimult um systur Þóris fóstbróður síns at hann gerði slíkan forbeina sem þurfti eða hann hefði fǫng til ok bauð þeim Birni báðum til sín með alla skipverja sína. Bjǫrn þekkðisk þat.

Var þá fluttr farmr af skipinu upp í tún at Borg; settu þeir þar búðir sínar, en skipit var leitt upp í lœk þann er þar verðr; en þar er kallat Bjarnartǫður sem þeir Bjǫrn hǫfðu búðir. Bjǫrn ok þeir skipverjar allir fóru til vistar með Skalla-Grími; hann hafði aldri færi menn með sér en sex tigu vígra karla.

34. Ávít Skalla-Gríms við Bjǫrn

Þat var um haustit þá er skip hǫfðu komit til Íslands af Nóregi at sá kvittr kom yfir at Bjǫrn mundi hafa hlaupizk á brott með Þóru ok ekki at ráði frænda hennar, ok konungr hafði gert hann útlaga fyrir þat ór Nóregi.

En er Skalla-Grímr varð þess varr þá kallaði hann Bjǫrn til sín ok spurði hverneg farit væri um kvánfang hans, hvárt þat hefði gǫrt verit at ráði frænda.

'Var mér eigi þess ván,' sagði hann, 'um son Brynjólfs at ek munda eigi vita it sanna af þér.'

Bjǫrn sagði: 'Satt eitt hefi ek þér sagt, Grímr, en eigi máttu ámæla mér fyrir þat, þótt ek segða þér eigi lengra en þú spurðir. En þó skal nú við ganga því er satt er at þú hefir sannspurt at ekki var þetta ráð gert við samþykki Þóris bróður hennar.'

Þá mælti Skalla-Grímr reiðr mjǫk: 'Hví vartu svá djarfr at þú fórt á minn fund, eða vissir þú eigi hver vinátta var með okr Þóri?'

Bjǫrn sagði: 'Vissa ek,' segir hann, 'at með ykr var fóstbrœðralag ok vinátta kær; en fyrir því sótta ek þik heim at mik hafði hér at landi borit ok ek vissa at mér mundi ekki týja at forðask þik. Mun nú vera á þínu valdi hverr minn hluti skal verða, en góðs vænti ek af, því at ek em heimamaðr þinn.'

Síðan gekk fram Þórólfr son Skalla-Gríms ok lagði til mǫrg orð ok bað fǫður sinn at hann gæfi Birni eigi þetta at sǫk, er þó hafði hann tekit við Birni; margir aðrir lǫgðu þar orð til. Kom þá svá at Grímr sefaðisk, sagði at Þórólfr mundi þá ráða, 'ok tak þú við Birni, ef þú vilt; ver til hans svá vel sem þú vilt.'

35. Fœdd Ásgerðr

Þóra ól barn um sumarit ok var þat mær; var hon vatni ausin ok nafn gefit ok hét Ásgerðr; Bera fekk til konu at gæta meyjarinnar. Bjǫrn var um vetrinn með Skalla-Grími ok allir skipverjar hans; Þórólfr gerði sér títt við Bjǫrn ok var honum fylgjusamr.

En er vár kom þá var þat einn hvern dag at Þórólfr gekk til máls við fǫður sinn ok spurði hann þess, hvert ráð hann vildi leggja til við Bjǫrn vetrgest

sinn eða hverja ásjá hann vildi honum veita. Grímr spurði Þórólf hvat hann ætlaðisk fyrir.

‘Þat ætla ek,’ sagði Þórólfr, ‘at Bjǫrn vildi helzt fara til Nóregs, ef hann mætti þar í friði vera; þœtti mér þat ráð fyrir liggja, faðir, at þú sendir menn til Nóregs at bjóða sættir fyrir Bjǫrn ok mun Þórir mikils virða orð þín.’

Svá kom Þórólfr fyrirtǫlum sínum at Skalla-Grímr skipaðisk við ok fekk menn til útanferðar um sumarit; fóru þeir menn með orðsendingar ok jartegnir til Þóris Hróaldssonar ok leituðu um sættir með þeim Birni. En þegar er Brynjólfr vissi þessa orðsending þá lagði hann allan hug á at bjóða sættir fyrir Bjǫrn ⟨son sinn⟩.[a] Kom þá svá því máli at Þórir tók sættir fyrir Bjǫrn, því at hann sá þat at þá var svá komit at Bjǫrn þurfti þá ekki at óttask um sik.[1] Tók Brynjólfr þá sættum fyrir Bjǫrn, en sendimenn Gríms váru um vetrinn með Þóri, en Bjǫrn var þann vetr með Skalla-Grími.

En eptir um sumarit fóru sendimenn Skalla-Gríms aptr ⟨út til Íslands⟩,[b] en er þeir kómu aptr um haustit þá sǫgðu þeir þau tíðendi at Bjǫrn var í sætt tekinn í Nóregi.

Bjǫrn var inn þriðja vetr með Skalla-Grími, en eptir um várit bjósk hann til brottferðar ok sú sveit manna er honum hafði þagat fylgt. En er Bjǫrn var búinn ferðar sinnar þá sagði Bera at hon vill at Ásgerðr fóstra hennar sé eptir, en þau Bjǫrn þekkðusk þat ok var mærin eptir ok fœddisk þar upp með þeim Skalla-Grími.

Þórólfr son Skalla-Gríms rézk til ferðar með Birni ok fekk Skalla-Grímr honum fararefni; fór hann útan um sumarit með Birni. Greiddisk þeim vel ok kómu af hafi útan at Sognsæ; sigldi Bjǫrn þá inn í Sogn ok fór síðan heim til fǫður síns; fór Þórólfr heim með honum; tók Brynjólfr þá við þeim feginsamliga.

Síðan váru gjǫr orð Þóri Hróaldssyni; lǫgðu þeir Brynjólfr stefnu sín í milli; kom þar ok Bjǫrn til þeirar stefnu; tryggðu þeir Þórir þá sættir með sér. Síðan greiddi Þórir af hendi fé þat er Þóra átti í hans garði ok síðan tóku þeir upp, Þórir ok Bjǫrn, vináttu með tengðum. Var Bjǫrn þá heima á Aurlandi með Brynjólfi. Þórólfr var ok þar í allgóðu yfirlæti af þeim feðgum.

36. Eiríkr þá karfann

Haraldr konungr hafði lǫngum atsetu sína á Hǫrðalandi eða Rogalandi at stórbúum þeim er hann átti at Útsteini eða Ǫgvaldsnesi eða á Fitjum, á Álreksstǫðum eða í Lygru, á Sæheimi; en þann vetr er nú var frá sagt var konungr norðr í landi.

[a] *Thus K and W*. [b] *Thus W*; til Íslands *K*.

[1] Bjǫrn then did not need to fear (because he had a haven in Iceland).

En er þeir Bjǫrn ok Þórólfr hǫfðu verit einn vetr í Nóregi ok vár kom, þá bjuggu þeir skip ok ǫfluðu manna til, fóru um sumarit í víking í Austrveg, en fóru heim at hausti ok hǫfðu aflat fjár mikils. En er þeir kómu heim þá spurðu þeir at Haraldr konungr var þá á Rogalandi ok mundi þar sitja um vetrinn.

Þá tók Haraldr konungr at eldask mjǫk, en synir hans váru þá mjǫk á legg komnir margir. Eiríkr son Haralds konungs er kallaðr var blóðøx var þá á ungum aldri; hann var á fóstri með Þóri hersi Hróaldssyni. Konungr unni Eiríki mest sona sinna. Þórir var þá í inum mestum kærleikum við konung.

Bjǫrn ok þeir Þórólfr fóru fyrst á Aurland er þeir kómu heim, en síðan byrjuðu þeir ferð sína norðr í Fjǫrðu at sœkja heim Þóri hersi. Þeir hǫfðu karfa þann er reru á borð tólf menn eða þrettán, ok hǫfðu nær þremr tigum manna; skip þat hǫfðu þeir fengit um sumarit í víking; þat var steint mjǫk fyrir ofan sjó ok var it fegrsta. En er þeir kómu til Þóris fengu þeir þar góðar viðtǫkur ok dvǫlðusk þar nǫkkura hríð, en skipit flaut tjaldat fyrir bœnum.

Þat var einn dag er þeir Þórólfr ok Bjǫrn gengu ofan til skipsins; þeir sá at Eiríkr konungsson var þar, gekk stundum á skipit út, en stundum á land upp, stóð þá ok horfði á skipit. Þá mælti Bjǫrn til Þórólfs:

‘Mjǫk undrask konungsson skipit, ok bjóð þú honum at þiggja at þér, því at ek veit at okr verðr þat at liðsemð mikilli við konung, ef Eiríkr er flutningsmaðr okkarr; hefi ek heyrt þat sagt at konungr hafi þungan hug á þér af sǫkum fǫður þíns.’

Þórólfr sagði at þat mundi vera gott ráð. Gengu þeir síðan ofan til skipsins ok mælti Þórólfr:

‘Vandliga hyggr þú at skipinu, konungsson; hversu lízk þér á?’

‘Vel,’ segir hann, ‘it fegrsta er skipit,’ segir hann.

‘Þá vil ek gefa þér,’ sagði Þórólfr, ‘skipit, ef þú vill þiggja.’

‘Þiggja vil ek,’ segir Eiríkr, ‘en þér munu lítil þikja launin, þótt ek heita þér vináttu minni, en þat stendr þó til vánar, ef ek held lífi.’

Þórólfr sagði at þau laun þótti honum miklu meira verð en skipit. Skilðusk þá síðan, en þaðan af var konungsson allkátr við þá Þórólf.

Þeir Bjǫrn ok Þórólfr koma á rœðu við Þóri, hvat hann ætlar, hvárt þat sé með sannindum at konungr hafi þungan hug á Þórólfi. Þórir dylr þess ekki at hann hefði þat heyrt.

‘Þá vilda ek þat,’ sagði Bjǫrn, ‘at þú fœrir á fund konungs ok flyttir mál Þórólfs fyrir honum, því at eitt skal ganga yfir okr Þórólf báða. Gerði hann svá við mik þá er ek var á Íslandi.’

Svá kom at Þórir hét ferðinni til konungs ok bað þá freista ef Eiríkr konungsson vildi fara með honum; en er þeir Þórólfr ok Bjǫrn kómu á þessar rœður fyrir Eiríki þá hét hann sinni umsýslu við fǫður sinn.

Síðan fóru þeir Þórólfr ok Bjǫrn leið sína í Sogn, en Þórir ok Eiríkr konungsson skipuðu karfa þann inn nýgefna ok fóru suðr á fund konungs ok

hittu hann á Hǫrðalandi; tók hann feginsamliga við þeim. Dvǫlðusk þeir þar um hríð ok leituðu þess dagráðs at hitta konung at hann var í góðu skapi; báru þá upp þetta mál fyrir konung, sǫgðu at sá maðr var þar kominn er Þórólfr hét, son Skalla-Gríms.

'Vildu vér þess biðja, konungr, at þú minntisk þess er frændr hans hafa vel til þín gǫrt, en létir hann eigi gjalda þess er faðir hans gerði þótt hann hefndi bróður síns.'

Talaði Þórir um þat mjúkliga, en konungr svaraði heldr stutt, sagði at þeim hafði ótili mikill staðit af Kveld-Úlfi ok sonum hans, ok lét þess ván at sjá Þórólfr[1] mundi enn vera skaplíkr frændum sínum.

'Eru þeir allir,' sagði hann, 'ofsamenn miklir svá at þeir hafa ekki hóf við ok hirða eigi við hverja þeir eigu at skipta.'

Síðan tók Eiríkr til máls, sagði at Þórólfr hefði vingazk við hann ok gefit honum ágætan grip, skip þat er þeir hǫfðu þar. 'Hefi ek heitit honum vináttu minni fullkominni; munu fáir til verða at vingask við mik, ef þessum skal ekki tjá. Muntu eigi þat vera láta, faðir, um þann mann er til þess hefir fyrstr vorðit at gefa mér dýrgripi.'

Svá kom at konungr hét þeim því áðr létti at Þórólfr skyldi í friði vera fyrir honum.

'En ekki vil ek,' kvað hann, 'at hann komi á minn fund; en gera máttu, Eiríkr, hann svá kæran þér sem þú vill eða fleiri þá frændr, en vera mun annat hvárt at þeir munu þér verða mjúkari en mér hafa þeir vorðit eða þú munt þessar bœnar iðrask ok svá þess, ef þú lætr þá lengi með þér vera.'

Síðan fór Eiríkr blóðøx ok þeir Þórir heim í Fjǫrðu; sendu síðan orð ok létu segja Þórólfi hvert þeira erendi var vorðit til konungs.

Þeir Þórólfr ok Bjǫrn váru þann vetr með Brynjólfi; en mǫrg sumur lágu þeir í víking, en um vetrum váru þeir með Brynjólfi, en stundum með Þóri.

37. Bjarmalandsferð

Eiríkr blóðøx tók þá við ríki;[a] hann hafði yfirsókn á Hǫrðalandi ok um Fjǫrðu; tók hann þá ok hafði með sér hirðmenn.

Ok eitt hvert vár bjó Eiríkr blóðøx fǫr sína til Bjarmalands ok vandaði mjǫk lið til þeirar ferðar. Þórólfr rézk til ferðar með Eiríki ok var í stafni á skipi hans ok bar merki hans. Þórólfr var þá hverjum manni meiri ok sterkari ok líkr um þat feðr sínum.

Í ferð þeiri var margt til tíðenda; Eiríkr átti orrostu mikla á Bjarmalandi við Vínu. Fekk Eiríkr þar sigr svá sem segir í kvæðum hans, ok í þeiri ferð

[a] *K and W add:* miklu af feðr sínum. *Some manuscripts of the W-class have* í Nóregi *instead of* miklu. *The sentence is clearly abbreviated in M. Cf. 93/18–20.*

[1] *sjá Þórólfr:* this Þórólfr (implying he has not forgotten the trouble he had had with the elder Þórólfr).

fekk hann Gunnhildar dóttur Qzurar tota ok hafði hana heim með sér. Gunnhildr var allra kvenna vænst ok vitrust ok fjǫlkunnig mjǫk. Kærleikar miklir váru með þeim Þórólfi ok Gunnhildi. Þórólfr var þá jafnan á vetrum með Eiríki, en á sumrum í víkingu.

⟨Þat varð þá nær til tíðenda at Þóra hlaðhǫnd tók sótt ok andaðisk. Nǫkkru síðar fekk Bjǫrn annarrar konu. Hon hét Óláf, dóttir Dags ins auðga. Þau Bjǫrn áttu dóttur er Gunnhildr hét.⟩[a]

Maðr hét Þorgeirr þyrnifótr; hann bjó á Hǫrðalandi í Fenhring; þar heitir á Aski; hann átti þrjá sonu; hét einn Haddr, annarr Berg-Qnundr, þriði hét Atli inn skammi. Berg-Qnundr var hverjum ⟨manni⟩ meiri ok sterkari ok var maðr ágjarn ok ódæll. Atli inn skammi var maðr ekki hár ok riðvaxinn ok var rammr at afli. Þorgeirr var maðr stórauðigr at fé; hann var blótmaðr mikill ok fjǫlkunnigr. Haddr lá í víking ok var sjaldan heima.

38. Útkváma Þórólfs

Þórólfr Skalla-Grímsson bjósk eitt sumar til kaupferðar; ætlaði þá sem hann gerði, at fara til Íslands ok hitta fǫður sinn. Hann hafði þá lengi á brottu verit; hann hafði þá ógrynni fjár ok dýrgripi marga. En er hann var búinn til ferðar þá fór hann á fund Eiríks konungs, en er þeir skilðusk seldi konungr í hendr Þórólfi øxi er hann kvezk gefa vilja Skalla-Grími. Øxin var snaghyrnd ok mikil ok gullbúin, upp skellt skaptit með silfri, ok var þat inn virðiligsti gripr.

Þórólfr fór ferðar sinnar þegar hann var búinn ok greiddisk honum vel ok kom skipi sínu í Borgarfjǫrð ok fór þegar bráðliga heim til fǫður síns; varð þar fagnafundr mikill er þeir hittusk. Síðan fór Skalla-Grímr til skips móti Þórólfi, lét setja upp skipit, en Þórólfr fór heim til Borgar með tólfta mann.

En er hann kom heim bar hann Skalla-Grími kveðju Eiríks konungs ok færði honum øxi þá er konungr hafði sent honum. Skalla-Grímr tók við øxinni, helt upp ok sá á um hríð ok ræddi ekki um; festi upp hjá rúmi sínu.

Þat var um haustit einn hvern dag at Borg at Skalla-Grímr lét reka heim yxn mjǫk marga er hann ætlaði til hǫggs. Hann lét leiða tvá yxn saman undir húsvegg ok leiða á víxl; hann tók hellustein vel mikinn ok skaut niðr undir hálsana. Síðan gekk hann til með øxina konungsnaut ok hjó yxnina báða senn svá at hǫfuðit tók af hvárumtveggja, en øxin hljóp niðr í steininn svá at muðrinn brast ór allr ok rifnaði upp í gegnum herðuna. Skalla-Grímr sá í eggina ok ræddi ekki um; gekk síðan inn í eldahús ok steig síðan á stokk upp ok skaut øxinni upp á hurðásа; lá hon þar um vetrinn.

En um várit lýsti Þórólfr yfir því at hann ætlaði útan at fara um sumarit. Skalla-Grímr latti hann, sagði at þá var gott heilum vagni heim at aka.

[a] *Thus K (similar in W, except that there Óláf is* dóttir Erlings ins auðga ór Ostr).

‘Hefir þú,’ sagði hann, ‘farit fremðarfǫr mikla, en þat er mælt, er ýmsar verðr er margar ferr; tak þú nú hér við fjárhlut svá miklum at þú þikisk verða mega gildr maðr af.’

Þórólfr sagði at hann vill enn fara einhverja ferð, ‘ok á ek nauðsynlig erendi til fararinnar; en þá er ek kem út ǫðru sinni mun ek hér staðfestask, en Ásgerðr fóstra þín skal fara útan með mér á fund fǫður síns; bauð hann mér um þat þá er ek fór austan.’

Skalla-Grímr kvað hann ok ráða mundu, ⟨‘en svá segir mér hugr um, ef vit skiljumsk nú, sem vit munim eigi finnask síðan’⟩.[a]

Síðan fór Þórólfr til skips síns ok bjó þat; en er hann var albúinn fluttu þeir út skipit til Digraness, ok lá þar til byrjar; fór þá Ásgerðr til skips með honum.

En áðr Þórólfr fór frá Borg þá gekk Skalla-Grímr til ok tók øxina ofan af hurðásum, konungsgjǫfina, ok gekk út með; var þá skaptit svart af reyk, en øxin ryðgengin. Skalla-Grímr sá í egg øxinni; síðan seldi hann Þórólfi øxina.

Skalla-Grímr kvað vísu:

6. Liggja ýgs í eggju,
á ek sveigar kǫr deiga,
fox er illt í øxi,
undvargs flǫsur margar.
Arghyrnu lát árna
aptr með roknu skapti.
Þǫrf erat mér til þeirar,
þat var hringa gjǫf, hingat.

39. Geirr fekk Þórunnar

Þat varð til tíðenda meðan Þórólfr hafði verit útanlendis, en Skalla-Grímr bjó at Borg, at eitt sumar kom kaupskip af Nóregi í Borgarfjǫrð; var þá víða hǫfð uppsát kaupskipum í ár eða í lækjarósa eða í sík. Maðr hét Ketill, er kallaðr var Ketill blundr, er átti skip þat; hann var norrœnn maðr, kynstórr

[a] *Thus* δ *and similar in K (shorter in other manuscripts).*

Stanza 6. Margar flǫsur liggja í eggju ýgs undvargs; á ek deiga sveigar kǫr; illt fox er í øxi. Lát arghyrnu með roknu skapti árna aptr. Þǫrf erat mér til þeirar hingat. Þat var hringa gjǫf.

undvargr, wound-wolf, is a kenning for axe; *sveigar kǫr*, sick-bed of the switch, a kenning for axe; *hringa* in M and K (and W by emendation) has not been satisfactorily explained, and neither *ringa* in δ and ζ and in 463 (W), nor the original *enga* in W (later corrected to *hringa*), is easily explicable (though *ringa* could be wk. f. adjective).

There are many flaws in the edge of this vicious-looking axe; I have got a soft axe; there is a bad fraud in the axe. Let this bad axe with the sooty shaft go back. I have no need for it (to come) here. It was a poor (?) present.

ok auðigr. Geirr hét son hans er þá var fulltíði ok var á skipi með honum. Ketill ætlaði at fá sér bústað á Íslandi; hann kom síð sumars. Skalla-Grímr vissi ǫll deili á honum; bauð Skalla-Grímr honum til vistar með sér með allt fǫruneyti sitt. Ketill þekkðisk þat ok var hann um vetrinn með Skalla-Grími.

Þann vetr bað Geirr son Ketils Þórunnar dóttur Skalla-Gríms ok var þat at ráði gǫrt; fekk Geirr Þórunnar. En eptir um várit vísaði Skalla-Grímr Katli til lands upp frá landi Óleifs með Hvítá frá Flókadalsárósi ok til Reykjadalsáróss ok tungu þá alla er þar var á milli upp til Rauðsgils ok Flókadal allan fyrir ofan brekkur. Ketill bjó í Þrándarholti, en Geirr í Geirshlíð; hann átti annat bú í Reykjadal at Reykjum inum efrum; hann var kallaðr Geirr inn auðgi. Hans synir váru þeir Blund-Ketill ok Þorgeirr blundr; þriði var Þóroddr hrísablundr er fyrstr bjó í Hrísum.

40. Egill drap mann sjau vetra

Skalla-Grímr hendi mikit gaman at aflraunum ok leikum; um þat þótti honum gott at rœða. Knattleikar váru þá tíðir; var þar í sveit gott til sterkra manna í þann tíma, en þó hafði engi afl við Skalla-Grím; hann gerðisk þá heldr hniginn at aldri.

Þórðr hét son Grana at Granastǫðum ok var hann inn mannvænligsti maðr ok var á ungum aldri; hann var elskr at Agli Skalla-Grímssyni. Egill var mjǫk at glímum; var hann kappsamr mjǫk ok reiðinn, en allir kunnu þat at kenna sonum sínum at þeir vægði fyrir Agli.

Knattleikr var lagiðr á Hvítárvǫllum allfjǫlmennr á ǫndverðan vetr; sóttu menn þar til víða um herað. Heimamenn Skalla-Gríms fóru þangat til leiks margir; Þórðr Granason var helzt fyrir þeim. Egill bað Þórð at fara með honum til leiks; þá var hann á sjaunda vetr. Þórðr lét þat eptir honum ok reiddi hann at baki sér. En er þeir kómu á leikmótit þá var mǫnnum skipt þar til leiks. Þar var ok komit margt smásveina ok gerðu þeir sér annan leik; var þar ok skipt til.

Egill hlaut at leika við svein þann er Grímr hét, son Heggs af Heggsstǫðum; Grímr var ellifu vetra eða tíu ok sterkr at jǫfnum aldri. En er þeir lékusk við þá var Egill ósterkari; Grímr gerði ok þann mun allan er hann mátti. Þá reiddisk Egill ok hóf upp knatttréit ok laust Grím, en Grímr tók hann hǫndum ok keyrði hann niðr fall mikit ok lék hann heldr illa ok kvezk mundu meiða hann, ef hann kynni sik eigi. En er Egill komsk á fœtr þá gekk hann ór leiknum, en sveinarnir œptu at honum.

Egill fór til fundar við Þórð Granason ok sagði honum hvat í hafði gerzk. Þórðr mælti:

‘Ek skal fara með þér ok skulu vit hefna honum.’

Hann seldi honum í hendr skeggøxi eina er Þórðr hafði haft í hendi; þau vápn váru þá tíð; ganga þeir þar til er sveinaleikrinn var.

Grímr hafði þá hent knǫttinn ok rak undan, en aðrir sveinarnir sóttu eptir. Þá hljóp Egill at Grími ok rak øxina í hǫfuð honum svá at þegar stóð í heila. Þeir Egill ok Þórðr gengu í brott síðan ok til manna sinna; hljópu þeir Mýramenn þá til vápna ok svá hvárirtveggju. Óleifr halti hljóp til þeira Borgarmanna með þá menn er honum fylgðu; váru þeir þá miklu fjǫlmennri ok skilðusk at svá gervu.

Þaðan af hófusk deildir með þeim Óleifi ok Hegg; þeir bǫrðusk á Laxfit við Grímsá. Þar fellu sjau menn, en Heggr varð sárr til ólífis ok Kvígr fell, bróðir hans.

En er Egill kom heim lét Skalla-Grímr sér fátt um finnask, en Bera kvað Egil vera víkingsefni ok kvað þat mundu fyrir ⟨honum⟩[a] liggja þegar hann hefði aldr til at honum væri fengin herskip. Egill kvað vísu:

7. Þat mælti mín móðir,
at mér skyldi kaupa
fley ok fagrar árar,
fara á brott með víkingum,
standa upp í stafni,
stýra dýrum knerri,
halda svá til hafnar,
hǫggva mann ok annan.

Þá er Egill var tólf vetra gamall var hann svá mikill vexti at fáir váru menn svá stórir ok at afli búnir at Egill ynni þá eigi flesta menn í leikum. Þann vetr er honum var inn tólfti var hann mjǫk at leikum. Þórðr Granason var þá á tvítugsaldri; hann var sterkr at afli. Þat var opt er á leið vetrinn at þeim Agli ok Þórði tveim var skipt í móti Skalla-Grími.

Þat var eitt sinn um vetrinn er á leið at knattleikr var at Borg suðr í Sandvík. Þá váru þeir Þórðr í móti Skalla-Grími í leiknum ok mœddisk hann fyrir þeim ok gekk þeim léttara. En um kveldit eptir sólarfall þá tók þeim Agli verr at ganga; gjǫrðisk Grímr þá svá sterkr at hann greip Þórð upp ok keyrði niðr svá hart at hann lamðisk allr ok fekk hann þegar bana; síðan greip hann til Egils. Þorgerðr brák hét ambátt Skalla-Gríms; hon hafði fóstrat Egil í barnœsku. Hon var mikil fyrir sér, sterk sem karlar ok fjǫlkunnig mjǫk. Brák mælti:

'Hamask þú nú, Skalla-Grímr, at syni þínum.'

Skalla-Grímr lét þá lausan Egil, en þreif til hennar. Hon brásk við ok rann undan, en Skalla-Grímr eptir; fóru þau svá í útanvert Digranes; þá hljóp hon út af bjarginu á sund. Skalla-Grímr kastaði eptir henni steini miklum ok setti milli herða henni ok kom hvárki upp síðan; þar er nú kallat Brákarsund.

[a] *Thus* K.

En eptir um kveldit er þeir kómu heim til Borgar var Egill allreiðr. En er Skalla-Grímr hafði sezk undir borð ok alþýða manna, þá var Egill eigi kominn í sæti sitt. Þá gekk hann inn í eldahús ok at þeim manni er þar hafði þá verkstjórn ok fjárforráð með Skalla-Grími ok honum var kærstr. Egill hjó hann banahǫgg ok gekk síðan til sætis síns. En Skalla-Grímr rœddi þá ekki um ok var þat mál þaðan af kyrrt, en þeir feðgar rœddusk þá ekki við, hvárki gott né illt, ok fór svá fram þann vetr.

En it næsta sumar eptir kom Þórólfr út sem fyrr var sagt; en er hann hafði verit einn vetr á Íslandi þá bjó hann eptir um várit skip sitt í Brákarsundi. En er hann var albúinn þá var þat einn dag at Egill gekk til fundar við fǫður sinn ok bað hann fá sér fararefni.

'Vil ek,' sagði hann, 'fara útan með Þórólfi.'

Grímr spurði ef hann hefði nǫkkut þat mál rœtt fyrir Þórólfi. Egill segir at þat var ekki; Grímr bað hann þat fyrst gera. En er Egill vakði þat mál við Þórólf þá kvað hann þess enga ván 'at ek muna þik flytja með mér á brott; ef faðir þinn þikisk eigi mega um þik tœla hér í híbýlum sínum, þá ber ek eigi traust til þess at hafa þik útanlendis með mér því at þér mun þat ekki hlýða at hafa þar slíkt skaplyndi sem hér.'

'Vera má,' sagði Egill, 'at þá fari hvárgi okkarr.'

Um nóttina eptir gerði á œðiveðr, útsynning. En um nóttina er myrkt var ok flóð var sjóvar þá kom Egill þar ⟨at er skipit lá⟩[a] ok gekk ⟨út á skipit⟩[b] fyrir útan tjǫldin; hjó hann í sundr festar þær er á útborða váru. Gekk hann þegar sem skjótast upp um bryggjuna, skaut út þegar bryggjunum ok hjó þær festar er á land upp váru. Rak þá út skipit á fjǫrðinn. En er þeir Þórólfr urðu varir við er skipit rak, hljópu þeir í bátinn, en veðrit var miklu hvassara en þeir fengi nǫkkut at gǫrt; rak skipit yfir til Andakíls ok þar á eyrar upp, en Egill fór heim til Borgar.

En er menn urðu varir við bragð þat er Egill hafði gǫrt þá lǫstuðu þat flestir. Hann sagði at hann skyldi skammt til láta at gera Þórólfi meira skaða ok spellvirki ef hann vildi eigi flytja hann í brott. En þá áttu menn hlut at í milli þeira ok kom svá at lykðum at Þórólfr tók við Agli ok fór hann útan með honum um sumarit.

Þegar Þórólfr kom til skips, þá er hann hafði tekit við øxi þeiri er Skalla-Grímr hafði fengit í hendr honum, þá kastaði hann øxinni fyrir borð á djúpi svá at hon kom ekki upp síðan.

Þórólfr fór ferðar sinnar um sumarit ok greiddisk vel um hafit ok kómu útan at Hǫrðalandi; stefnir Þórólfr þegar norðr til Sogns. En þar hǫfðu þau tíðendi vorðit um vetrinn at Brynjólfr hafði andazk af sótt, en synir hans hǫfðu skipt arfi. Hafði Þórðr Aurland, bœ þann er faðir þeira hafði búit á; hafði hann gerzk konungi handgenginn ok gǫrzk lendr maðr.

[a] *Thus W*. [b] *Thus K and W*.

Dóttir Þórðar hét Rannveig, móðir þeira Þórðar ok Helga; Þórðr var faðir Rannveigar, móður Ingiríðar er átti Óláfr konungr. Helgi var faðir Brynjólfs, fǫður þeira Serks ór Sogni ok Sveins.[1]

41. Af Birni

Bjǫrn hlaut annan bústað góðan ok virðiligan; gjǫrðisk hann ekki handgenginn konungi; því var hann kallaðr Bjǫrn hǫlðr. Var hann maðr vellauðigr ok stórmenni mikit.

Þórólfr fór brátt á fund Bjarnar þegar er hann kom af hafi ok fylgði heim Ásgerði dóttur hans; varð þar fagnafundr. Ásgerðr var in vænsta kona ok in gerviligsta, vitr kona ok allvel kunnandi.

Þórólfr fór á fund Eiríks konungs; en er þeir hittusk bar Þórólfr Eiríki konungi kveðju Skalla-Gríms ok sagði at hann hafði þakksamliga tekit sending konungs; bar fram síðan langskipssegl gott er hann sagði er Skalla-Grímr hefði sent konungi. Eiríkr konungr tók vel við gjǫf þeiri ok bauð Þórólfi at vera með sér um vetrinn. Þórólfr þakkaði konungi boð sitt.

'Ek mun nú fyrst fara til Þóris. Á ek við hann nauðsynja-erendi.'

Síðan fór Þórólfr til Þóris sem hann hafði sagt ok fekk þar allgóðar viðtǫkur; bauð Þórir honum at vera með sér. Þórólfr sagði at hann mundi þat þekkjask, 'ok er sá maðr með mér at þar skal vist hafa sem ek em; hann er bróðir minn ok hefir hann ekki fyrr heiman gengit, ok þarf hann at ek veita honum umsjá.'

Þórir sagði at þat var heimult þó at Þórólfr vildi fleiri menn hafa með sér þangat; 'þikir oss,' segir hann, 'sveitarbót at bróður þínum, ef hann er nǫkkut þér líkr.'

Síðan fór Þórólfr til skips síns ok lét þat upp setja ok um búa, en hann fór ok Egill til Þóris hersis. Þórir átti son er hét Arinbjǫrn; hann var nǫkkuru ellri en Egill. Arinbjǫrn var þegar snemma skǫruligr maðr ok inn mesti íþróttamaðr. Egill gerði sér títt við Arinbjǫrn ok var honum fylgjusamr, en heldr var fátt með þeim brœðrum.

42. Kvánfang Þórólfs

Þórólfr Skalla-Grímsson hóf rœðu þá við Þóri hverneg hann mundi taka því máli, ef Þórólfr bæði Ásgerðar frændkonu hans. Þórir tók því léttliga, sagði at hann mundi flytjandi þess máls. Síðan fór Þórólfr norðr í Sogn ok hafði með sér gott fǫruneyti. Þórólfr kom til bús Bjarnar ok fekk þar góðar viðtǫkur; bauð Bjǫrn honum at vera með sér svá lengi sem hann vildi. Þórólfr bar brátt upp erendi sitt við Bjǫrn; hóf þá bónorð sitt ok bað Ásgerðar dóttur Bjarnar. Hann tók því máli vel ok var þat auðsótt við hann, ok rézk þat af at þar fóru festar fram ok kveðit á brullaupsstefnu; skyldi veizla sú vera at

[1] This bit of genealogy implies the high status of Þórðr of Aurland.

Bjarnar þá um haustit. Síðan fór Þórólfr aptr til Þóris ok sagði honum þat sem til tíðenda hafði gerzk í fǫr hans; Þórir lét vel yfir er þau ráð skyldu takask.

En er at þeiri stefnu kom er Þórólfr skyldi sœkja til veizlunnar, þá bauð hann mǫnnum til farar með sér; bauð fyrst Þóri ok Arinbirni ok húskǫrlum þeira ok ríkum búendum, ok var til þeirar ferðar fjǫlmennt ok góðmennt. En þá er mjǫk var komit at stefnudegi þeim er Þórólfr skyldi heiman fara ok brúðmenn váru komnir, þá tók Egill sótt svá at hann var eigi fœrr. Þeir Þórólfr hǫfðu langskip eitt mikit alskipat ok fóru ferðar sinnar svá sem ákveðit var.

43. Af Qlvi

Qlvir hét maðr; hann var húskarl Þóris ok var forstjóri ok ráðamaðr fyrir búi hans; hafði hann skuldaheimtur ok var féhirðir. Qlvir var af œskualdri ok þó maðr inn hressasti.

Svá bar til at Qlvir átti heimanferð at heimta landskyldir Þóris, þær er eptir hǫfðu staðit um várit; hafði hann róðrarferju ok váru þeir á tólf húskarlar Þóris. Þá tók Egill at hressask ok reis hann þá upp; honum þótti þá gerask daufligt heima er alþýða manna var á brott farin; kom hann at máli við Qlvi ok sagði at hann vildi fara með honum. En Qlvi þótti eigi góðum liðsmanni of aukit, því at skipkostr var œrinn; rézk Egill til ferðar þeirar. Egill hafði vápn sín, sverð ok kesju ok buklara. Fara þeir ferðar sinnar er þeir váru búnir ok fengu veðrabálk harðan, hvǫss veðr ok óhagstœð, en þeir sóttu ferðina knáliga, tóku róðrarleiði ⟨ok hǫfðu mjǫk innan vátt⟩.[a]

Svá bar til ⟨um⟩[a] ferð þeira at þeir kómu aptan dags til Atlaeyjar ok lǫgðu þar at landi, en þar var í eyjunni skammt upp bú mikit er átti Eiríkr konungr. En þar réð fyrir maðr sá er Bárðr hét; hann var kallaðr Atleyjar-Bárðr ok var sýslumaðr mikill ok starfsmaðr góðr; ekki var hann kynstórr maðr, en kærr mjǫk Eiríki konungi ok Gunnhildi dróttningu.

Þeir Qlvir drógu upp skip sitt ór flœðarmáli, gengu síðan til bœjar ok hittu Bárð úti ok sǫgðu honum um ferð sína, svá þat at þeir vildu þar vera um nóttina. Bárðr sá at þeir váru vátir mjǫk ok fylgði hann þeim til eldahúss nǫkkurs; var þat brott frá ǫðrum húsum. Hann lét gera eld mikinn fyrir þeim ok váru þar þurkuð klæði þeira.

En er þeir hǫfðu tekit klæði sín þá kom Bárðr þar.

'Nú munu vér,' segir hann, 'hér setja yðr borð; ek veit at yðr mun vera títt at sofa; þér eruð menn móðir af vási.'

Qlvi líkaði þat vel. Síðan var sett borð ok gefinn þeim matr, brauð ok smjǫr, ok settir fram skyraskar stórir.

Bárðr sagði: 'Harmr er þat nú mikill er ǫl er ekki inni þat er ek mega yðr fagna sem ek vilda; verði þér nú at bjargask við slíkt sem til er.'

[a] *Thus W*.

Þeir Ǫlvir váru þyrstir mjǫk ok supu skyrit; síðan lét Bárðr bera inn afr[1] ok drukku þeir þat.

'Fúss munda ek,' kvað Bárðr, 'at gefa yðr betra drykk, ef til væri.'

Hálm skorti þar eigi inni; bað hann þá þar niðr leggjask til svefns.

44. Dráp Bárðar

Eiríkr konungr ok Gunnhildr kómu þat sama kveld í Atley ok hafði Bárðr þar búit veizlu móti honum ok skyldi þar vera dísablót ok var þar veizla in bezta ok drykkja mikil inn í stufunni.

Konungr spurði hvar Bárðr væri 'er ek sé hann hvergi.'

Maðr segir: 'Bárðr er úti ok greiðir fyrir gestum sínum.'

'Hverir eru gestir þeir,' segir konungr, 'er hann lætr sér þat skyldara en vera inni hér hjá oss?'

Maðrinn sagði honum at þar váru komnir húskarlar Þóris hersis. Konungr mælti:

'Gangi eptir þeim sem tíðast ok kalli þá inn hingat.'

Ok var ⟨svá⟩ gert, sagt at konungr vill hitta þá.

Síðan ganga þeir ⟨inn⟩;[a] fagnaði konungr vel Ǫlvi ok bað hann sitja gagnvert sér í ǫndvegi ok þar fǫrunauta hans útar frá. Þeir gerðu svá; sat Egill næstr Ǫlvi.

Síðan var þeim borit ǫl at drekka. Fóru minni mǫrg ⟨fram⟩[a] ok skyldi horn drekka í minni hvert. En er á leið um kveldit þá kom svá at fǫrunautar Ǫlvis gerðusk margir ófœrir; sumir spjó þar inni í stufunni, en sumir kómusk út fyrir dyrr. Bárðr gekk þá at fast at bera þeim drykk.

Þá tók Egill við horni því er Bárðr hafði fingit Ǫlvi ok drakk af; Bárðr sagði at hann þyrsti mjǫk ok fœrði honum þegar hornit fullt ok bað hann af drekka. Egill tók við horninu ok kvað vísu:

8. Sǫgðuð sverri flagða
sumleklu þér, kumla,
því tel ek, brjótr, þar er blétuð,
bragðvísan þik, dísir.

[a] *Thus K and W.*

[1] *afr* (*afra* K and W), perhaps the same as *áfir* f. pl., buttermilk. According to the context it was some inferior beverage. After *þat* M adds: *ok þá enn enn eptir lagar*, which is corrupt beyond correction.

Stanza 8. Þér sǫgðuð sverri flagða sumbleklu, þar er blétuð dísir, kumlabrjótr; því tel ek þik bragðvísan. Leynduð alls til illa hugar fári runna ókunna þér; hafið of brugðit illt bragð, Bárøðr.

sverrir flagða, enemy of giantesses or trolls, (probably) man; *kumlabrjótr*, breaker (desecrator) of (heathen) graves, derogatory term for a man.

Leynduð alls til illa
ókunna þér runna,
illt hafið bragð of brugðit,
Bárøðr, hugar fári.

Bárðr bað hann drekka ok hætta flimtun þeiri. Egill drakk full hvert er at honum kom ok svá fyrir Ǫlvi. Þá gekk Bárðr til dróttningar ok sagði henni at þar var maðr sá er skǫmm fœrði at þeim ok aldregi drakk svá at eigi segði hann sik þyrsta. Dróttning ok Bárðr blǫnduðu þá drykkinn ólyfjani ok báru þá inn; signdi Bárðr fullit, fekk síðan ǫlseljunni; fœrði hon Agli ok bað hann drekka. Egill brá þá knífi sínum ok stakk í lófa sér; hann tók við horninu ok reist á rúnar ok reið á blóðinu. Hann kvað:

9. Rístum rún á horni,
rjóðum spjǫll í dreyra,
þau vel ek orð til eyrna
óðs dýrs viðar róta.
Drekkum veig sem viljum
vel glýjaðra þýja;
vitum hvé oss of eiri
ǫl þat er Bárðr of signdi.

Hornit sprakk í sundr, en drykkrinn fór niðr í hálm. Þá tók at líða at Ǫlvi[a] ok stóð þá Egill upp ok leiddi hann til dyranna. Egill kastaði yfirhǫfn sinni[b] á ǫxl sér ok helt á sverðinu undir skikkjunni. ⟨En er þeir kómu at dyrunum⟩[c] þá gekk Bárðr eptir ⟨þeim⟩[d] Egli með horn fullt ok bað Ǫlvi drekka

[a] *Here a folio is missing in Möðruvallabók; the gap is filled from JS 28 fol., which is descended from a copy of the text in Möðruvallabók made before the folio was lost; cf. Foreword, p. xv. Occasionally a word has been exchanged in favour of one of the other manuscripts derived from M.* [b] yfirhǫfn sinni *is an emendation in accordance with K* (hans hǫfði *in manuscripts derived from M).* [c] *Thus W (a blank space in the original copy of M).* [d] *Thus K and* δ *(W).*

You told the man (me) there was a lack of beer as you worshipped the goddesses, you evil man; therefore I consider you cunning. You wickedly concealed your hostility for men not known to you; Bárøðr (archaic form of Bárðr), you have behaved very badly.

Stanza 9. Rístum rún á horni, rjóðum spjǫll í dreyra; vel ek þau orð til róta eyrna viðar óðs dýrs; drekkum sem viljum veig vel glýjaðra þýja; vitum hvé oss of eiri ǫl þat er Bárðr of signdi.

til viðar (for the tree) *róta eyrna* (of the roots of the ears, the part of the head where the ears are), *óðs dýrs*, of a wild animal, i.e. for the horn.

I carve a rune on the horn; I besmear the rune-words with blood; I choose these words for the horn; let us drink as much as we want of the beer of the excitable waitresses; let us find out how the beer which Bárðr has consecrated agrees with us.

⟨velfararminni sitt áðr hann gengi út⟩.[a] Egill stóð í dyrunum, ⟨tók við ok drakk⟩[b] ok kvað vísu:

10. Ǫlvar mik því at Ǫlvi
ǫl gerir nú fǫlvan;
atgeira læt ek ýrar
ýring of grǫn skýra.
Ǫllungis kannt illa,
oddskýs, fyrir þér nýsa,
rigna getr at regni,
regnbjóðr, Hárs þegna.

Egill kastaði þegar niðr horninu ok greip sverðit ok brá; myrkt var orðit í ⟨for⟩stofunni.[c] Egill lagði sverðinu at Bárði miðjum svá blóðrefillinn gekk út um bakit. Fell Bárðr niðr dauðr, en blóð hljóp út ór undinni. Þá fell Ǫlvir ok gaus spýja ór honum.

Egill hljóp út um forstofudyrrnar, en niðamyrkr var úti. Tók Egill þegar á rás af bœnum.

Gengu menn út ór stofunni ok sá at þeir váru fallnir báðir, Ǫlvir ok Bárðr, ok hugðu menn fyrst at hvárr þeira mundi hafa vegit annan. En af því at dimmt var lét konungr bera til ljós ok sá þá hvat títt var um Ǫlvi, at hann lá þar í spýju sinni í óviti, en Bárðr ⟨var⟩ dauðr ok flaut í blóði hans allt gólf.

Þá spurði konungr hvar sá inn mikli maðr var er mest hafði drukkit um kveldit. Menn sǫgðu at hann gekk fram fyrir Ǫlvi.

'Leitið at honum ok látið hann koma til mín.'

Síðan var hans leitat um bœinn ok fannsk hann hvergi; en er þeir kómu í eldhús þat er þeir Ǫlvir hǫfðu matazk í um kveldit þá lágu þar margir fǫrunautar Ǫlvis, en sumir lágu úti undir húsveggjum. Konungsmenn spurðu hvárt Egill hefði nǫkkut þar komit. Þeim var sagt at hann hefði hlaupit þar inn ok tekit ofan vápn sín ok gengit út síðan. Þeir fóru inn í stofu ok sǫgðu konungi

[a] *Another blank space, filled thus later, partially in accordance with K and W.*
[b] *Another blank space, later filled thus; agrees with W.* [c] for δ.

Stanza 10. Mik ǫlvar því at ǫl gerir nú Ǫlvi fǫlvan; læt ek atgeira ýrar ýring skýra of grǫn. Kannt ǫllungis illa nýsa fyrir þér, oddskýs regnbjóðr; regni Hárs þegna getr at rigna.

atgeira ýrar ýring, liquid of the spears of the aurochs, i.e. of the (drinking) horn, whose liquid is beer; *oddskýs regn* (shield's rain, battle), whose *bjóðr* (he who offers) is a warrior, man; *Hárs* (Óðinn's; the dissyllabic form *Háars* would improve the metre) *þegnar* (subjects, skalds?), whose *regn* (rain) is presumably poetry.

I am getting drunk, as the beer is making Ǫlvir pale; I let the beer flow through my beard (lips). You are not at all wary, my good man; now it is raining with the mead of poetry (i.e. verses are being declaimed).

allt þetta. Konungr bað menn sína fara sem hvatast ok taka skip ǫll er váru í eyjunni, ‘en á morgun sem ljóst er skal rannsaka eyna ⟨ok drepa þá manninn⟩.’[a]

45.

Egill fór um nóttina ok leitaði þar til er skipin váru, en hvar sem hann kom til strandar þá váru þar alls staðar menn fyrir; fór hann svá nótt þá alla at hann fekk ekki skip. En er dagaði ok lýsa tók þá var hann staddr á nesi nǫkkru. Hann sá þá ey aðra ok var þar sund í milli furðuliga langt. Þat var ráð hans at taka hjálminn ok sverðit—kesjuna braut hann af skapti ok skaut skaptinu á sjó út—en vápnin batt hann í bagga í yfirhǫfn sinni ok batt svá milli herða sér.

Síðan gekk hann á sund ok synti til eyjarinnar; er þat ekki mikit land, en grasloðin ok víða skógarrunnar. Fénaðr var þar stórmikill ok margr af nautum ok sauðum sem konungr hafði til bús síns í Atley. En er Egill kom í eyna þá vatt hann sjó ór fǫtum sínum ok bjósk um. Þá var dagr orðinn allljóss ok sól farin.

Eiríkr konungr lét þegar rannsaka eyna er lýsa tók ok varð þat seint at eyin yrði ǫll kǫnnuð því at Atley er mikit land, ok fannsk Egill eigi. Þá lét konungr fara til annarra eyja ok lét leita hans.

Var þat síðast um kveldit at tólf menn fara til Sauðeyjar á skútu ok skyldu þar leita Egils ok áttu at hafa þaðan slátrfé mikit. Egill sá skipfǫrina til eyjarinnar. Lagðisk hann þá niðr í hrísit ok falsk áðr skipit kom at landi. En er þeir gengu upp þá létu þeir eptir þrjá menn at gæta skips, en níu gengu upp ok skiptu þeir leitinni ok fóru þrír í hvern stað.

En er leiti bar í milli þeira ok skipsins þá stóð Egill upp ok hafði áðr greitt til um vápn sín. Hann gekk þvers til sjóvarins ok fram með sjónum. En þeir sem skipsins gættu fundu eigi fyrr en hann kom at þeim ok hjó þegar einn þeira banahǫgg, en annarr tók þegar á rás ok var þar at hlaupa upp á bakka nǫkkurn. Egill hjó eptir honum ok tók af fótinn; inn þriði hljóp á skipit út ok skauzk undan landi; Egill tók í festina ok dró at sér skipit ok hljóp síðan út á þat. Skiptusk þeir litla hríð hǫggum við áðr Egill drap hann ok fœrði útbyrðis. Síðan tók hann árar ok reri í brott skipinu ok þá nóttu alla ok eptir um daginn; létti hann eigi sinni ferð fyrr en hann kom heim til Þóris.

En Ǫlvir ok þeir fǫrunautar hans váru fyrst at øngu fœrir. En þegar þeir hresstusk leituðu þeir heim. Lét konungr þá fara í friði af þessum sǫkum.

En þeir menn er í Sauðey váru, váru þar nǫkkrar nætr ok drápu fénað til matar sér ok gerðu seyði ok bál mikit þar á eyjunni er vissi til Atleyjar, lǫgðu þar í eld ok gjǫrðu þar vita. En er þetta var sét ór Atley þá var róit til þeira ok váru fluttir til lands þeir er eptir lifðu. Konungr var þá brott ór Atley; fór hann þá til annarrar veizlu.

[a] *Thus* δ *(same sense in K).*

En af Qlvi er þat at segja at hann kom fyrri heim en Egill ok váru þeir Þórólfr ok Þórir þá áðr komnir heim. Qlvir sagði tíðendi, dráp Bárðar ok alla þá atburði er áðr hǫfðu gjǫrzk; en hann vissi ekki til ferða Egils síðan.

Þórólfr varð nú allókátr ok svá Arinbjǫrn, þótti þeim sem Egill mundi eigi aptr koma. En eptir um morguninn þá er ljóst var þá sá menn at Egill lá í rúmi sínu. En er Þórólfr varð þess víss þá stóð hann upp ok gekk til fundar við Egil ok spurði með hverju móti hann hefði undan komizk eða hvat til tíðenda hafði orðit í ferð hans. Þá kvað Egill vísu:

11. Svá hefi ek leystsk ór Lista
láðvarðaðar garði,
ne fága ek dul drjúgan,
dáðmilds ok Gunnhildar,
at þrifreynis þjónar
þrír nǫkkurir Hlakkar
til hásalar Heljar
helgengnir fǫr dvelja.

Arinbjǫrn lét vel yfir þessum verkum ok sagði fǫður sínum at hann væri skyldr til at sætta Egil ok konung. Þórir sagði at þat 'man mál manna at Bárðr hafði verðleika til at hann væri drepinn. En þér Egli er of mjǫk ættgengt at sjá lítt við því at þú fáir konungs reiði, því at flestum verðr þat þungbært; en þó man ek við leita at sinni at koma þér í sætt við Eirík konung.'

Þórir gjǫrði brátt heimanferð sína á fund Eiríks konungs, en Arinbjǫrn var heima meðan ok lét hann halda njósnum fyrir þeim Egli ok sagði at eitt skyldi yfir þá ganga alla. En er Þórir kom á fund konungs þá bauð hann boð fyrir Egil, bauð festu sína ok dóm konungs. Konungr var inn reiðasti ok var við hann orðum allóhœgt at koma, sagði at þat mundi sannask er Haraldr konungr hafði sagt at þá frændr mundi seint at tryggja mega, bað Þóri svá til haga at Egill væri ekki langvistum í hans ríki.

'En fyrir sakir bœnar þinnar, Þórir, þá man ek taka sátt ok fébœtr fyrir menn þessa.'

Stanza 11. Svá hefi ek leystsk ór garði dáðmilds Lista láðvarðaðar ok Gunnhildar—né fága ek dul drjúgan—at þrír nǫkkurir þjónar Hlakkar þrifreynis, helgengnir til hásalar Heljar, dvelja fǫr.

Lista láðvǫrðuðr, protector of Lister, one of the southernmost parts of Norway, i.e. the king of Norway; *fága dul drjúgan*, cultivate self-conceit very much; *Hlakkar* (valkyrie's) *þrifreynir*, thriving rowan-tree, i.e. warrior; *helgengnir til hásalar Heljar*, dead and gone to the high hall of Hel (the death-goddess); *dvelja fǫr*, postpone a journey, remain where one is.

I have escaped from the residence of the brave king of Norway and of Gunnhildr—I am not bragging—in such a way that three servants of the warrior (king), dead and gone to the hall of Hel, remain there.

Síðan festi Þórir konungi dóm sinn fyrir menn þá er látizk hǫfðu. Skilðu þeir konungr svá;[a] fór Þórir heim. Þórólfr ok Egill váru þann vetr með Þóri ok Arinbirni í góðu yfirlæti.

46.

Þórólfr ok Egill bjuggu um sumarit[b] langskip ok fengu manna til ok fóru um sumarit í Austrveg ok herjuðu þar; fengu þeir óf fjár ok áttu orrostur margar ok heldu um sumarit í Kúrland ok lágu þar við land um hríð. Þeir lǫgðu við landsmenn hálfs mánaðar frið ok hǫfðu kaupstefnu við þá; en er friði var lokit þá tóku þeir at herja; en landsmenn hǫfðu þá fyrir safnazk á landinu. Þeir Þórólfr lǫgðu at í ýmsum stǫðum þar sem þeim þótti vænst.

Einn dag lǫgðu þeir at við árós nǫkkurn ok var þar mǫrk mikil þegar á landit upp. Þeir réðu þar til uppgǫngu. Liði var skipt í sundr ok tólf menn saman í sveit; þeir gengu yfir skóginn ok var þat ekki langt áðr þar tók byggðin til ok var þá heldr þunnbýlt fyrst. Víkingar tóku þegar at ræna ok drepa menn, en liðit flýði allt undan. Gengu skógar milli byggðanna. En er þeir fengu øngva viðtǫku þá dreifðu þeir liðinu ok fóru þá sveitum.

En er á leið daginn þá lét Þórólfr blása liðinu til ofangǫngu; sneru menn þá aptr á skóginn hvar sem þeir váru staddir. En svá framt mátti kanna liðit sem þeir kómu til skipanna; en er þeir rannsǫkuðu þá var eigi Egill ofan kominn ok sveit hans. En þá tók at myrkva af nótt ok þóttusk þeir þá ekki leita mega.

Egill hafði gengit yfir skóg nǫkkurn ok tólf menn með honum ok sá þá sléttur miklar ok byggð víða. Bœr mikill stóð nær þeim ok eigi langt frá skóginum; þeir stefna til bœjarins. En er þeir kómu þar, hlupu þeir inn í hús, urðu þar ekki við menn varir, en tóku þar fé allt er laust var. Þar váru mǫrg hús at kanna ok dvalðisk þeim heldr; en er þeir kómu út ok sneru frá bœnum þá var lið komit milli þeira ok skógarins ok sótti þat móti þeim.

Skíðgarðr var hár frá bœnum til skógarins. Mælti Egill at þeir skyldu þar fara fram sem eigi mætti ǫllum megin at þeim ganga. Þeir gjǫrðu svá, gekk Egill fyrstr, en síðan hverr svá nær ǫðrum at ekki mátti skilja þá. Kúrir skutu at þeim, en gengu ekki í hǫggorrostu við þá. Þeir Egill fundu eigi fyrr en þeir gengu með garðinum en garðr gekk á aðra hǫnd þeim ok gjǫrðisk þar mjótt í milli þar til er lykkja varð á[c] ok mátti eigi fram komask. Kúrir sóttu eptir þeim í kvína, en sumir sóttu útan at ok lǫgðu spjótum ok sverðum í gegnum garðana, en sumir báru klæði á vápn þeira. Urðu þeir sárir ok því næst handteknir ok allir bundnir, leiddir svá heim til bœjarins.

[a] Síðan – svá] Gerði konungr fésekð slíka sem honum sýndisk, en Þórir galt allt fét *463 (other manuscripts of the W-class omit* fét). *Obviously both redactions, M and W, have an abridged text. Here K is in agreement with M.* [b] várit *K and W.* [c] *Again text from Möðruvallabók itself.*

Maðr sá er bœ þann átti var ríkr ok auðigr; hann átti son roskinn. Síðan var um rœtt hvat við þá skyldi gera; sagði bóndi at honum þótti þat ráð at drepinn væri hverr á fœtr qðrum. Bóndason sagði at þá gerði myrkt af nótt ok mætti þá enga skemmtan af hafa at kvelja þá; bað hann láta bíða morgins. Var þeim þá skotit í hús eitt ok bundnir rammliga. Egill var bundinn við staf einn, bæði hendr ok fœtr. Síðan var húsit læst rammliga, en Kúrir gingu inn í stufu ok mǫtuðusk ok váru allkátir ok drukku.

Egill fœrðisk við ok treysti stafinn til þess er upp losnaði ór gólfinu; síðan fell stafrinn; smeygðisk Egill þá af stafnum; síðan leysti hann hendr sínar með tǫnnum ⟨sér⟩.[a] En er hendr hans váru lausar, leysti hann bǫnd af fótum sér; síðan leysti hann félaga sína.

En er þeir váru allir lausir, leituðusk ⟨þeir⟩ um í húsin hvar líkast var út at komask. Húsit var gert at veggjum af timbrstokkum stórum, en í annan enda hússins var skjaldþili flatt; hljópu þeir þar at ok brutu þilit. Var þar hús annat er þeir kómu í; váru þar ok timbrveggir um. Þá heyrðu þeir manna mál undir fœtr sér niðr; leituðusk þeir þá um ok fundu hurð í gólfinu. Luku þeir þar upp; var þar undir grǫf djúp; heyrðu þeir þangat manna mál. Síðan spurði Egill, hvat manna þar væri; sá nefndisk Áki er við hann mælti. Egill spurði, ef hann vildi upp ór grǫfinni; Áki segir at þeir vildu þat gjarna. Síðan létu þeir Egill síga festi ofan í grǫfina þá er þeir váru bundnir með ok drógu þar upp þrjá menn.

Áki sagði at þat váru synir hans tveir ok þeir váru menn danskir, hǫfðu þar orðit herteknir it fyrra sumar.

'Var ek,' sagði hann, 'vel haldinn í vetr; hafða ek mjǫk fjárvarðveizlur búanda, en sveinarnir váru þjáðir ok unðu þeir illa. Í vár réðu vér til ok hlupum á brott ok urðum síðan fundnir; váru vér þá hér settir í grǫf þessa.'

'Þér mun hér kunnigt um húsaskipan,' segir Egill; 'hvar er oss vænst á brott at komask?'

Áki sagði at þar var annat skjaldþili. 'Brjóti þér þat upp; munu þér þá koma fram í kornhlǫðu, en þar má út ganga sem vill.'

Þeir Egill gerðu svá, brutu upp þilit, gengu síðan í hlǫðuna ok þaðan út; niðamyrkr var á. Þá mæltu þeir fǫrunautar at þeir skyldi skunda á skóginn. Egill mælti við Áka:

'Ef þér eru hér kunnig híbýli, þá muntu vísa oss til féfanga nǫkkurra.'

Áki segir at eigi mundi þar skorta lausafé. 'Hér er lopt mikit er bóndi sefr í; þar skortir eigi vápn inni.'

Egill bað þá þangat fara til loptsins, en er þeir kómu upp í riðit þá sá þeir at loptit var opit; var þar ljós inni ok þjónustumenn ok bjuggu rekkjur manna. Egill bað þá suma úti vera ok gæta at engi kœmisk út. Egill hljóp inn í loptit,

[a] *Thus K and W*.

greip þar vápn, því at þau skorti þar eigi inni. Drápu þar menn alla þá er þar váru inni; þeir tóku sér allir alvæpni. Áki gekk til þar er hlemmr var í gólfþilinu ok lauk upp, mælti at þeir skyldi þar ofan ganga í undirskemmuna. Þeir tóku sér ljós ok gengu þangat; váru þar féhirzlur bónda ok gripir góðir ok silfr mikit; tóku menn sér þar byrðar ok báru út. Egill tók undir hǫnd sér mjǫðdrekku eina vel mikla ok bar undir hendi sér; fóru þeir þá til skógar.

En er þeir kómu í skóginn, þá nam Egill stað ok mælti: 'Þessi ferð er allill ok eigi hermannlig; vér hǫfum stolit fé bónda svá at hann veit ekki til. Skal oss aldregi þá skǫmm henda; fǫrum nú aptr til bœjarins ok látum þá vita hvat títt er.'

Allir mæltu því í mót, sǫgðu at þeir vildu fara til skips. Egill setr niðr mjǫðdrekkuna; síðan hefr hann á rás ok rann til bœjarins. En er hann kom heim til bœjarins, þá sá hann at þjónustusveinar gengu frá eldaskála með skutildiska ok báru inn í stofuna. Egill sá at í eldahúsinu var eldr mikill ok katlar yfir; gekk hann þangat til. Þar hǫfðu verit stokkar stórir fluttir heim ok svá eldar gervir sem þar er siðvenja til at eldinn skal leggja í stokksendann ok brennr svá stokkrinn. Egill greip upp stokkinn ok bar heim til stofunnar ok skaut þeim endanum er logaði upp undir upsina ok svá upp í næfrina ⟨ok festisk þar brátt eldrinn við, ok viðir lágu þar í garðinum ok bar hann fyrir stofudyrrnar⟩;[a] eldrinn las skjótt tróðviðinn.

En þeir er við drykkjuna sátu fundu eigi fyrr en loginn stóð inn um ræfrit; hljópu menn þá til dyranna, en þar var ekki greiðfœrt út, bæði fyrir viðunum, svá þat at Egill varði dyrrnar. Felldi hann menn bæði í dyrunum ok úti fyrir dyrunum. En þat var svipstund ein áðr stufan brann svá at hon fell ofan. Týndisk þar lið allt er þar var inni, en Egill gekk aptr til skógarins, fann þar fǫrunauta sína; fara þá allir saman til skips. Sagði Egill at mjǫðdrekku þá vill hann hafa at afnámsfé, er hann fór með, en hon var reyndar full af silfri.

Þeir Þórólfr urðu allfegnir er Egill kom ofan; heldu þeir þá þegar frá landi er morgnaði.

Áki ok þeir feðgar váru í sveit Egils. Þeir sigldu um sumarit er á leið til Danmarkar ok lágu þar enn fyrir kaupskipum ok ræntu þar er þeir kómusk við.

47. Af Þórólfi ok Egli

Haraldr Gormsson hafði þá tekit við ríki í Danmǫrk, en Gormr faðir hans var þá dauðr; landit var þá herskátt; lágu víkingar mjǫk úti fyrir Danmǫrku. Áka var kunnigt í Danmǫrku bæði á sjá ok landi; spurði Egill hann mjǫk eptir hvar þeir staðir væri er stór féfǫng mundu fyrir liggja.

En er þeir kómu í Eyrarsund þá sagði Áki at þar var á land upp kaupstaðr mikill er hét í Lundi, sagði at þar var féván, en líkligt at þar mundi vera

[a] *Thus ζ (similar in K).*

viðtaka er bœjarmenn væri. Þat mál ⟨var⟩ upp borit fyrir liðsmenn hvárt þar skyldi ráða til uppgǫngu eða eigi; menn tóku þar allmisjafnt á, fýstu sumir, en sumir lǫttu; var því máli skotit til stýrimanna. Þórólfr fýsti heldr uppgǫngu; þá var rœtt við Egil hvat honum þótti ráð. Hann kvað vísu:

12. Upp skulum órum sverðum,
úlfs tannlituðr, glitra;
eigum dáð at drýgja
í dalmiskunn fiska.
Leiti upp til Lundar
lýða hverr sem bráðast.
Gerum þar fyrir setr sólar
seið ófagran vigra.

Síðan bjuggusk menn til uppgǫngu ok fóru til kaupstaðarins. En er bœjarmenn urðu varir við ófrið þá stefndu þeir í mót; var þar tréborg um staðinn. Settu þeir þar menn til at verja; tóksk þar bardagi.[1] Egill gengr fyrstr inn um borgina; síðan flýðu bœjarmenn; varð þar mannfall mikit. Ræntu þeir kaupstaðinn, en brenndu áðr þeir skilðusk við; fóru síðan ofan til skipa sinna.

48. Af viðrœðu Þóris ok konungs

Þórólfr helt liði sínu norðr fyrir Halland ok lǫgðu þar til hafnar er þeim bægði veðr; ræntu þar ekki. Þar var skammt á land upp jarl sá er Arnfiðr er nefndr; en er hann spurði at víkingar váru þar komnir við land þá sendi hann menn sína á fund þeira þess erendis at vita hvárt þeir vildi þar friðland hafa eða hernað.

En er sendimenn váru komnir á fund Þórólfs með sín erendi þá sagði hann at þeir mundu þar ekki herja, sagði at þeim var engi nauðsyn til at herja þar ok fara herskildi, sagði at þar var land ekki auðigt.

Sendimenn fara aptr til jarlsins ok sǫgðu honum erendislok sín; en er jarlinn varð þess varr at hann þurfti ekki liði at safna fyrir þá sǫk, þá reið

[1] The Battle of Lundr is described in more detail in W.

Stanza 12. Skulum, úlfs tannlituðr, glitra upp sverðum órum; eigum at drýgja dáð í dalmiskunn fiska. Leiti hverr lýða sem bráðast upp til Lundar. Gerum þar ófagran vigra seið fyrir sólar setr.

úlfs tannlituðr, he who colours, i.e. makes red with blood, the wolf's teeth, warrior; *glitra* cause to flash, glitter; *í dalmiskunn fiska*, i.e. *í miskunn dalfiska*, in the mercy of the fish of the valley, i.e. of snakes; what is merciful to snakes is the summer, when they come alive; *ófagr vigra seiðr,* ugly (magic) song of spears, i.e. fierce battle.

We shall, warrior, lift our glittering swords; we must accomplish a daring deed this summer. Let every man of us hasten up to Lund. Let us wage a great battle there before sunset.

hann ofan með ekki lið til fundar við víkinga. En er ⟨þeir⟩ fundusk þá fóru þar allt vel rœður með þeim; jarl bauð Þórólfi til veizlu með sér ok liði hans því er hann vildi. Þórólfr hét ferðinni.

En þá er á var kveðit lét jarlinn senda reiðskjóta ofan móti þeim; réðusk þeir til ferðar bæði Þórólfr ok Egill ok hǫfðu með sér þrjá tigu manna. En er þeir kómu til jarlsins fagnaði hann þeim vel; var þeim fylgt inn í stofu; var þar þegar inni mungát ok gefit þeim at drekka. Sátu þeir þar til kvelds.

En áðr borð skyldi upp fara þá sagði jarl at þar skyldi sæti hluta, skyldi drekka saman karlmaðr ok kona svá sem til ynnisk, en þeir sér er fleiri væri. Menn báru þá hluti sína í skaut ok tók jarlinn upp. Jarl átti dóttur allfríða ok þá vel frumvaxta; svá sagði hlutr til at Egill skyldi sitja hjá jarlsdóttur um kveldit; hon gekk um gólf ok skemmti sér. Egill stóð upp ok gekk til rúms þess er dóttir jarlsins hafði setit um daginn. En er menn skipuðusk í sæti sín þá gekk jarlsdóttir at rúmi sínu; hon kvað:

13. Hvat skaltu, sveinn, í sess minn?
Því at þú sjaldan hefir gefnar
vargi varmar bráðir;
vera vil ek ein um mína.
Sáttaðu hrafn í hausti
of hræsolli gjalla;
vartat ⟨at⟩ þar er eggjar
á skelþunnar runnusk.

Egill tók til hennar ok setti hana niðr hjá sér; hann kvað:

14. Farit hefi ek blóðgum brandi
svá at mér benþiðurr fylgði,
ok gjallanda geiri;
gangr var harðr af víkingum.
Gjǫrðum reiðir róstu,
rann eldr of sjǫt manna,
ek lét blóðga búka
í borghliðum sœfask.

Stanza 13. What do you want, boy, in my seat? For you have seldom given warm meat to the wolf (i.e. killed men in battle). I prefer to be on my own (to be alone with my people?). You did not see the raven shriek over the flowing blood in autumn; you were not there where edges thin as shell met each other.

Stanza 14. *benþiðurr*, wound-bird (capercaillie), i.e. raven.

I have gone with a bloody sword and a yelling spear so that the raven accompanied me; the vikings fought bravely. We fought a fierce battle, fire consumed houses, I made bloody bodies die in the gateways of the city wall.

Þá drukku þau saman um kveldit ok váru allkát. Var þar veizla in bezta ok svá um daginn eptir; fóru þá víkingar til skipa sinna; skilðusk þeir jarl með vináttu ok skiptusk gjǫfum við. Heldu þeir Þórólfr liðinu til Brenneyja; þar var í þann tíma víkingabœli mikit, því at þar sigldu kaupskip mjǫk í gegnum eyjarnar.

Áki fór heim til búa sinna ok synir hans; hann var maðr vellauðigr ok átti mǫrg bú á Jótlandi; skilðusk þeir með kærleik ok mæltu til vináttu mikillar milli sín.

En er haustaði sigldu þeir Þórólfr norðr fyrir Nóreg ok koma fram í Fjǫrðum, fara á fund Þóris hersis. Tók hann vel við þeim, en Arinbjǫrn son hans miklu betr; býðr hann at Egill skal þar vera um vetrinn; Egill tók þat með þǫkkum. En er Þórir vissi boð Arinbjarnar, þá kallaði hann þat heldr bráðmælt.

'Veit ek eigi,' sagði hann, 'hversu þat líkar Eiríki konungi, því at hann mælti svá eptir aftǫku Bárðar at hann vildi ekki at Egill væri hér í landi.'

'Ráða máttu vel, faðir,' sagði Arinbjǫrn, 'því við konung at hann teli ekki at um vist Egils; þú munt bjóða Þórólfi mági þínum hér at vera, en vit Egill munum hafa eitt vetrgrið báðir.'

En af þessi rœðu sá Þórir at Arinbjǫrn mundi þessu ráða; buðu þeir feðgar þá Þórólfi þar vetrgrið, en hann þekkðisk þat. Váru þeir þar við tólf menn um vetrinn.

Brœðr tveir eru nefndir Þorvaldr ofsi ok Þorfiðr strangi; þat váru náfrændr Bjarnar hǫlðs ok hǫfðu með honum fœzk; þeir váru menn miklir ok sterkir, kappsmenn miklir ok framgjarnir. Þeir fylgðu Birni þá er hann var í víking, en síðan er hann settisk um kyrrt þá fóru þeir brœðr til Þórólfs ok váru með honum í hernaði; þeir váru í stafni á skipi hans, en þá er Egill tók skipstjórn þá var Þorfiðr hans stafnbúi. Þeir brœðr fylgðu Þórólfi jafnan ok mat hann þá mest skipverja sinna; þeir brœðr váru þann vetr í hans sveit ok sátu næst þeim brœðrum. Þórólfr sat í ǫndvegi ok átti drykkju við Þóri, en Egill sat fyrir ádrykkju Arinbjarnar; skyldi þar um gólf ganga at minnum ǫllum.

Þórir hersir fór um haustit á fund Eiríks konungs; tók konungr við honum forkunnar vel; en er þeir tóku rœður sínar, þá bað Þórir konung at hann skyldi eigi fyrirkunna hann þess er hann hafði Egil með sér um vetrinn. Konungr svarar því vel, sagði at Þórir mátti þiggja af honum slíkt er hann vildi, 'en ekki mundi þetta svá fara, ef annarr maðr hefði við Agli tekit.'

En er Gunnhildr heyrði hvat þeir rœddu, þá mælti ⟨hon⟩: 'Þat ætla ek, Eiríkr, at nú fari enn sem optar at þú sér mjǫk talhlýðinn ok mant þat eigi lengi er illa er gǫrt til þín, enda muntu til þess draga fram sonu Skalla-Gríms at þeir munu enn drepa niðr nǫkkura náfrændr þína; en þótt þú látir þér engis þikja vert um dráp Bárðar, þá þiki mér eigi svá þó.'

Konungr segir: 'Meir frýr þú mér, Gunnhildr, grimmleiks en aðrir menn; en verit hefir kærra við Þórólf af þinni hendi en nú er. En ekki mun ek orð mín aptr taka við þá brœðr.'

‘Vel var Þórólfr hér,’ sagði hon, ‘áðr Egill spillti fyrir honum, en nú ætla ek engan mun.’

Þórir fór heim þá er hann var búinn ok sagði þeim brœðrum orð konungs ok dróttningar.

49. Dráp Þorvalds ofsa

Eyvindr skreyja ok Álfr ⟨askmaðr⟩[a] hétu brœðr Gunnhildar, synir Qzurar tota; þeir váru menn miklir ok allsterkir ok kappsmenn[b] miklir. Þeir hǫfðu þá mest yfirlát af Eiríki konungi ok Gunnhildi; ekki váru þeir menn þokkasælir af alþýðu, váru þá á ungum aldri ok þó fullkomnir at þroska.

Þat var um várit at blót mikit skyldi vera at sumri á Gaulum; þat var ágæzt hǫfuðhof. Sótti þangat fjǫlmenni mikit ór Fjǫrðum ok af Fjǫlum ok ór Sogni ok flest allt stórmenni; Eiríkr konungr fór þangat. Þá mælti Gunnhildr við brœðr sína:

‘Þat vil ek at þit hagið svá til í fjǫlmenni þessu at þit fáið drepit annan hváru þeira sona Skalla-Gríms ok bazt at báðir væri.’

Þeir sǫgðu at svá skyldi vera.

Þórir hersir bjósk til ferðar þeirar; hann kallaði Arinbjǫrn til máls við sik.

‘Nú mun ek,’ sagði hann, ‘fara til blótsins, en ek vil ekki at Egill fari þangat; ek kann rœðum[c] Gunnhildar, en kappsemð Egils, en ríki konungs, at þess mun eigi hœgt at gæta alls saman; en Egill mun ekki letjask láta nema þú sér eptir. En Þórólfr skal fara með mér,’ sagði hann, ‘ok aðrir þeir fǫrunautar; skal Þórólfr blóta ok leita heilla þeim brœðrum.’

Síðan sagði Arinbjǫrn Agli at hann mun heima vera, ‘ok vit báðir,’ sagði hann; Egill kvað svá vera skyldu. En þeir Þórir fóru til blótsins ok var þar allmikit fjǫlmenni ok drykkjur miklar. Þórólfr fór með Þóri hvar sem hann fór ok skilðusk aldregi dag né nótt.

Eyvindr sagði Gunnhildi at hann fekk ekki fœri við Þórólf; hon bað hann þá drepa einn hvern manna hans, ‘heldr en allt beri undan.’

Þat var eitt kveld þá er konungr var til svefns genginn ok svá þeir Þórir ok Þórólfr, en þeir sátu eptir Þorfiðr ok Þorvaldr, þá kómu þeir þar brœðr, Eyvindr ok Álfr, ok settusk hjá þeim ok váru allkátir; drukku fyrst sveitardrykkju. Þá kom þar er horn skyldi drekka til hálfs; drukku þeir saman Eyvindr ok Þorvaldr, en Álfr ok Þorfiðr. En er á leið kveldit þá var drukkit við sleitur ok því næst orðahnippingar ok þá stóryrði. Þá hljóp Eyvindr upp ok brá saxi einu ok lagði á Þorvaldi svá at þat var œrit banasár. Síðan hljópu upp hvárirtveggju, konungsmenn ok húskarlar Þóris, en menn váru allir vápnlausir inni, því at þar ⟨var⟩ hofshelgi, ok gengu menn í milli ok skilðu þá er óðastir váru; varð þá ekki fleira til tíðenda þat kveld.

[a] *Thus K; cf. Ch. 57.* [b] *Thus K;* kaupmenn *M; abbreviated in W.* [c] ráðum *K; the W-manuscripts have* kann *or* kenni vélræði.

Eyvindr hafði vegit í véum ok var hann vargr orðinn ok varð hann þegar brott at fara. Konungr bauð bœtr fyrir manninn, en Þórólfr ok Þorfiðr sǫgðu
3 at þeir hǫfðu aldregi tekit mannbœtr ok þeir vildu ekki þær taka; skilðusk at svá búnu; fóru þeir Þórir heim.

Eiríkr konungr ok þau Gunnhildr sendu Eyvind suðr til Danmerkr til
6 Haralds konungs Gormssonar, því at hann mátti þá eigi vera í norrœnum lǫgum; konungrinn tók vel við honum ok fǫruneyti hans. Eyvindr hafði til Danmarkar langskip allmikit; síðan setti konungr Eyvind þar til landvarnar
9 fyrir víkingum; Eyvindr var hermaðr inn mesti.

En er vár kom eptir vetr þann þá búask þeir Þórólfr ok Egill enn at fara í víking; en er þeir váru búnir þá halda þeir enn í Austrveg. En er ⟨þeir⟩ koma
12 í Víkina þá sigla ⟨þeir⟩ suðr fyrir Jótland ok herja þar, ok þá fara þeir til Frískands ok dveljask mjǫk lengi um sumarit, en þá halda ⟨þeir⟩ enn aptr til Danmerkr.

15 En er þeir koma til landamæris, þar er mœtisk Danmǫrk ok Frísland, ok lágu þá við land, þá var þat eitt kveld er menn bjuggusk til svefns á skipum at menn tveir kómu á skip Egils ok sǫgðu at þeir áttu við hann ørendi; var
18 þeim fylgt til hans. Þeir segja at Áki inn auðgi hafði sent þá þangat með þeim erendum at 'Eyvindr skreyja liggr úti fyrir Jótlandssíðu ok ætlar at sæta yðr þá er þér farið sunnan, ok hefir hann lið mikit saman dregit svá at
21 þér hafið engi áhǫld við, ef þér hittið lið hans allt. En hann sjálfr ferr með léttiskipum tveimr ok er nú hér skammt frá yðr.'

En er tíðendi þessi kómu fyrir Egil þá láta þeir þegar af sér tjǫldin; ⟨hann⟩
24 bað þá fara hljóðliga; þeir gerðu svá. Þeir kómu í dǫgun at þeim Eyvindi þar er þeir lágu um akkeri; lǫgðu þegar at þeim, létu ganga bæði grjót ok vápn; fell þar lið margt af Eyvindi, en hann sjálfr hljóp fyrir borð ok komsk með
27 sundi til lands, ok svá allt þat lið er undan komsk. En þeir Egill tóku skipin ok fǫt þeira ok vápn; fóru þá aptr um daginn til liðs síns, hittu þá Þórólf; spyrr hann hvert Egill hafði farit eða hvar hann hafði fengit skip þau er þeir
30 fara með. Egill segir at Eyvindr skreyja hafði haft skipin ok þeir hǫfðu af honum tekit; þá kvað Egill:

15. Gjǫrðum hǫlzti harða
33 hríð fyrir Jótlandssíðu,
barðisk vel sá er varði,
víkingr, Dana ríki,

Stanza 15. Gjǫrðum hǫlzti harða hríð fyrir Jótlandssíðu—víkingr sá er varði Dana ríki barðisk vel—áðr snarfengr Eyvindr skreyja of hljóp með lið drengja af unnar hesti á sund fyrir sandi austr.

In line 5 *sandi* is adopted in accordance with all other manuscripts instead of *sundi* in M. In line 7 *af* is adopted here in accordance with W and K instead of *frá* in

áðr á sund fyrir sandi
snarfengr með lið drengja
austr af ⟨unnar⟩ hesti
Eyvindr of hljóp skreyja.

Þórólfr segir: ‘Þetta ætla ek yðr svá hafa gert at oss mun ekki haustlangt ráð at fara til Nóregs.’

Egill sagði at þat var vel þótt þeir leitaði þá í annan stað.

50. Frá Elfráði inum ríka ok hans ætt[a]

Elfráðr[b] inn ríki réð fyrir Englandi; hann var fyrstr einvaldskonungr yfir Englandi sinna kynsmanna; þat var á dǫgum Haralds ins hárfagra Nóregskonungs. Eptir hann var konungr í Englandi son hans Játvarðr; hann var faðir Aðalsteins ins sigrsæla, fóstra Hákonar ins góða. Í þenna tíma tók Aðalsteinn konungdóm í Englandi eptir fǫður sinn; þeir váru fleiri brœðr, synir Játvarðs.

En er Aðalsteinn hafði tekit konungdóm þá hófusk upp til ófriðar þeir hǫfðingjar er áðr hǫfðu látit ríki sín fyrir þeim langfeðgum; þótti nú sem dælst mundi til at kalla er ungr konungr réð fyrir ríki; váru þat bæði Bretar ok Skotar ok Írar. En Aðalsteinn konungr safnaði herliði at sér ok gaf mála þeim mǫnnum ǫllum er þat vildu hafa til féfangs sér, bæði útlenzkum ok innlenzkum.

Þeir brœðr Þórólfr ok Egill heldu suðr fyrir Saxland ok Flæmingjaland; þá spurðu þeir at Englandskonungr þóttisk liðs þurfa ok þar var ván féfangs mikils; gera þeir þá þat ráð at halda þangat liði sínu. Fóru þeir þá um haustit til þess er þeir kómu á fund Aðalsteins konungs; tók hann vel við þeim ok leizk svá á at liðsemð mikil mundi vera at fylgð þeira. Verðr þat brátt í rœðum Englandskonungs at hann býðr þeim til sín at taka þar mála ok gerask landvarnarmenn hans. Semja þeir þat sín í milli at þeir gerask menn Aðalsteins.

England var kristit ok hafði lengi verit þá er þetta var tíðenda; Aðalsteinn konungr var vel kristinn; hann var kallaðr Aðalsteinn inn trúfasti. Konungr

[a] *Chapter heading from W, where the name is written* Aðalráði. [b] *Written* Álfráðr *here, and in W, but later* Elfráðr, *which is the commoner form.*

M; also *unnar* in accordance with W and K where M has a blank space. Instead of *hestum* dat. pl. in M, *hesti* dat. sg. is adopted here in accordance with all other manuscripts; *unnar hestr* is a kenning for ship.

We launched a pretty heavy attack off the coast of Jutland—the viking who defended the Danish realm fought bravely—until the tough (or bold) Eyvindr skreyja together with his men leapt overboard off the coast in the east and swam.

bað Þórólf ok þá brœðr at þeir skyldu láta prímsignask, því at þat var þá mikill siðr bæði með kaupmǫnnum ok þeim mǫnnum er á mála gengu með kristnum mǫnnum, því at þeir menn er prímsignaðir váru hǫfðu allt samneyti við kristna menn ok svá heiðna, en hǫfðu þat at átrúnaði er þeim var skapfelldast. Þeir Þórólfr ok Egill gerðu þat eptir bœn konungs ok létu prímsignask báðir. Þeir hǫfðu þar þrjú hundruð sinna manna, þeira er mála tóku af konungi.

51. Af Óláfi Skotakonungi

Óláfr rauði hét konungr á Skotlandi; hann var skozkr at fǫðurkyni, en danskr at móðurkyni ok kominn af ætt Ragnars loðbrókar; hann var ríkr maðr. Skotland var kallat þriðjungr ríkis við England; Norðimbraland er kallat fimmtungr Englands ok er þat norðast, næst Skotlandi fyrir austan. Þat hǫfðu haft at fornu Danakonungar. Jórvík er þar hǫfuðstaðr. Þat ríki átti Aðalsteinn ⟨konungr⟩[a] ok hafði sett yfir jarla tvá; hét annarr Álfgeirr, en annarr Goðrekr. Þeir sátu þar ⟨til⟩ landvarnar bæði fyrir ágangi Skota ok Dana eða Norðmanna, er mjǫk herjuðu á landit ok þóttusk eiga tilkall mikit þar til lands, því at á Norðimbralandi váru þeir einir menn, ef nǫkkut var til, at danska ætt átti at faðerni eða móðerni, en margir hvárirtveggju.

Fyrir Bretlandi réðu brœðr tveir, Hringr ok Aðils, ok váru skattgildir undir Aðalstein konung ok fylgði þat þá er þeir váru í her með konungi at þeir ok þeira lið skyldi vera í brjósti í fylking fyrir merkjum konungs; váru þeir brœðr inir mestu hermenn ok eigi allungir menn.

Elfráðr inn ríki hafði tekit alla skattkonunga af nafni ok veldi; hétu þeir þá jarlar er áðr váru konungar eða konungasynir. Helzk þat allt um hans ævi ok Játvarðar sonar hans, en Aðalsteinn kom ungr til ríkis ok þótti af honum minni ógn standa; gerðusk þá margir ótryggir þeir er áðr váru þjónustufullir.

52. Af liðssamandrætti

Óláfr Skotakonungr dró saman her mikinn ok fór síðan suðr á England, en er hann kom á Norðimbraland fór hann allt herskildi; en er þat spurðu jarlarnir er þar réðu fyrir, stefna þeir saman liði ok fara móti konungi. En er þeir finnask varð þar orrosta mikil ok lauk svá at Óláfr konungr hafði sigr, en Goðrekr jarl fell, en Álfgeirr flýði undan ok mestr hluti liðs þess er þeim hafði fylgt ok brott komsk ór bardaga. Fekk Álfgeirr[b] þá enga viðstǫðu. Lagði Óláfr konungr þá allt Norðimbraland undir sik.

Álfgeirr fór á fund Aðalsteins konungs ok sagði honum ófarar sínar. En þegar er Aðalsteinn konungr spurði at herr svá mikill var kominn í land hans þá gerði hann þegar menn frá sér ok stefndi at sér liði, gerði orð jǫrlum

[a] *Thus W*. [b] Óláfr konungr *W (more likely)*.

sínum ok ǫðrum ríkismǫnnum; sneri konungr þegar á leið með þat lið er hann fekk ok fór í mót Skotum.

En er þat spurðisk at Óláfr Skotakonungr hafði fengit sigr ok hafði lagt undir sik mikinn hluta af Englandi, hafði hann þá her miklu meira en Aðalsteinn, en þá sótti til hans margt ríkismanna. En er þetta spyrja þeir Hringr ok Aðils—hǫfðu þeir saman dregit lið mikit—þá snúask þeir í lið með Óláfi konungi; hǫfðu þeir þá ógrynni liðs.

En er Aðalsteinn ⟨konungr⟩[a] spurði þetta allt þá átti hann stefnu við hǫfðingja sína ok ráðamenn, leitaði þá eptir hvat tiltœkiligast væri, sagði þá allri alþýðu greiniliga þat er hann hafði frétt um athǫfn Skotakonungs ok fjǫlmenni hans. Allir mæltu þar eitt um at Álfgeirr jarl hafði inn versta hlut af ok þótti þat til liggja at taka af honum tignina;[1] en sú ráðagerð staðfestisk at Aðalsteinn konungr skyldi fara aptr ok fara á sunnanvert England ok hafa þá fyrir sér liðsafnað norðr eptir landi ǫllu, því at þeir sá elligar mundi seint safnask fjǫlmennit svá mikit sem þyrfti, ef eigi drœgi konungr sjálfr at liðit.

En sá herr er þá var þar saman kominn, þá setti konungr þar yfir hǫfðingja Þórólf ok Egil; skyldu þeir ráða fyrir því liði er víkingar hǫfðu þangat haft til konungs, en Álfgeirr sjálfr hafði þá enn forráð síns liðs; þá fekk konungr enn sveitarhǫfðingja þá er honum sýndisk. En er Egill kom heim af stefnunni til félaga sinna þá spurðu þeir hvat hann kynni at segja þeim tíðenda frá Skotakonungi. Hann kvað:

16. Óláfr of kom jǫfri,
ótt víg, á bak flótta,
þingharðan spyr ek þengil
þann, er felldi annan.

[a] *Thus K and W.*

[1] W has an interesting variant reading here, blaming the brothers Hringr and Aðils as traitors, but does not mention Álfgeirr: *Allir mæltu þar eitt um, at þeir Hringr ok Aðils hefði hinn versta hlut af, er þeir váru dróttinssvikar, ok þeir vildu þegar drepa þá er þeir næðisk* (K not comparable).

Stanza 16. Óláfr of kom flótta á bak jǫfri, er felldi annan: ótt víg. Spyr ek þann þengil þingharðan. Goðrekr lét gnóga glapstigu troðna á mó. Englaskerðir spenr hálfa jǫrð Álfgeirs und sik.

þingharðr is not found elsewhere, but probably means ‘hard or difficult to meet in battle’; *glapstigu*, fool’s paths; *Englaskerðir,* he who diminishes the Englishmen, i.e. their enemy; *Álfgeirs* is adopted from W instead of *Álfgeirr* in M and K. This makes the last two lines inconsistent with the preceding prose where it is said that King Óláfr conquered the whole of Northumbria. Discrepancies between prose and verse in Sagas of Icelanders are not unknown and the two lines in the verse would be hard to explain in any other way.

Glapstigu lét gnóga
Goðrekr á mó troðna.
Jǫrð spenr Englaskerðir
Álfgeirs und sik hálfa.

Síðan gera þeir sendimenn til Óláfs konungs ok finna þat til erenda at Aðalsteinn konungr vill hasla honum vǫll ok bjóða orrostustað á Vínheiði við Vínuskóga, ok hann vill at þeir heri eigi á land hans, en sá þeira ráði ríki á Englandi er sigr fær í orrostu; lagði til vikustef um fund þeira, en sá bíðr annars viku er fyrr kemr. En þat var þá siðr þegar konungi var vǫllr haslaðr at hann skyldi eigi herja at skammlausu fyrr en orrostu væri lokit; gjǫrði Óláfr konungr svá, at hann stǫðvaði her sinn ok herjaði ekki ok beið til stefnudags. Þá flutti hann her sinn til Vínheiðar.

Borg ein stóð fyrir norðan heiðina; settisk Óláfr konungr þar í borgina ok hafði þar mestan hlut liðs síns, því at þar var út í frá heruð stór, ok þótti honum þar betra til atflutninga um fǫng þau er herrinn þurfti at hafa. En hann sendi menn sína upp á heiðina þar sem orrostustaðrinn var ákveðinn; skyldu þeir taka þar tjaldstaði ok búask þar um áðr herrinn kvæmi.

En er þeir menn kómu í þann stað er vǫllrinn var haslaðr, þá váru þar settar upp heslistengr allt til ummerkja þar er sá staðr var er orrostan skyldi vera. Þurfti þann stað at vanda, at hann væri sléttr, er miklum her skyldi fylkja. Var þar ok svá er orrostustaðrinn skyldi vera at þar var heiðr slétt, en annan veg frá fell á ein, en á annan veg frá var skógr mikill.

En þar er skemmst var milli skógarins ok árinnar, ok var þat mjǫk lǫng leið, þar hǫfðu tjaldat menn Aðalsteins konungs; stóðu tjǫld þeira allt milli skógarins ok árinnar. Þeir hǫfðu svá tjaldat at eigi váru menn í inu þriðja hverju tjaldi ok þó fáir í einu.

En ⟨er⟩ menn Óláfs konungs kómu til þeira þá hǫfðu þeir fjǫlmennt fyrir framan tjǫldin ǫll ok náðu þeir ekki inn at ganga; sǫgðu menn Aðalsteins at tjǫld þeira væri ǫll full af mǫnnum svá at hvergi nær hefði þar rúm lið þeira. En tjǫldin stóðu svá hátt at ekki mátti yfir upp sjá hvárt þau stóðu mǫrg eða fá á þykkðina. Þeir hugðu at þar mundi vera herr manns.

Óláfs konungs menn tjǫlduðu fyrir norðan hǫslurnar ok var þangat allt nǫkkut afhallt. Aðalsteins menn sǫgðu ok annan dag frá ǫðrum at konungr þeira mundi þá koma eða vera kominn í borg þá er var sunnan undir heiðinni; lið drósk til þeira bæði dag ok nótt.

En er stefna sú var liðin er ákveðit var þá senda menn Aðalsteins ørendreka á fund Óláfs konungs með þeim orðum at Aðalsteinn konungr er búinn til

---

Óláfr made the earl turn in flight, when he killed another: a furious battle. I have learned that this king is pugnacious. Goðrekr has made enough false moves (i.e. has lived long enough, is dead). The enemy of the English conquers half the land of Álfgeirr.

orrostu ok hefir her allmikinn, en hann sendir Óláfi konungi þau orð at hann vill eigi at þeir geri svá mikit mannspell sem þá horfðisk til, bað hann heldr fara heim í Skotland, en Aðalsteinn vill fá honum at vingjǫf skilling silfrs af plógi hverjum um allt ríki sitt ok vill at þeir leggi með sér vináttu.

En er sendimenn koma til Óláfs konungs þá tók hann at búa her sinn ok ætlaði at at ríða; en er sendimenn báru upp erendi þá stǫðvaði konungr ferð sína þann dag; sat þá í ráðagerð ok hǫfðingjar hers[a] með honum. Lǫgðu menn þar allmisjafnt til; sumir fýstu mjǫk at þenna kost skyldi taka, sǫgðu at þat var þá orðin in mesta fremðarferð at þeir fœri heim ok hefði tekit gjald svá mikit af Aðalsteini; sumir lǫttu ok sǫgðu at Aðalsteinn mundi bjóða miklu meira í annat sinn, ef þetta væri eigi tekit, ok var sú ráðagerð staðfest.

Þá báðu sendimenn Óláf konung at gefa sér tóm til at þeir hitti enn Aðalstein konung ok freistaði ef hann vildi enn meira gjald af hendi reiða til þess at friðr væri; þeir beiddu griða einn dag til heimreiðar, en annan til umráða, en inn þriðja til aptrferðar; konungr játtaði þeim því. Fara sendimenn heim ok koma aptr inn þriðja dag sem ákveðit var, segja Óláfi konungi at Aðalsteinn ⟨konungr⟩[b] vill gefa allt slíkt sem hann bauð fyrr ok þar um fram til hlutskiptis liði Óláfs konungs skilling manni hverjum frjálsbornum, en mǫrk sveitar-hǫfðingja hverjum, þeim er réði fyrir tólf mǫnnum eða fleirum, en mǫrk gulls hirðstjóra hverjum, en fimm merkr gulls jarli hverjum.

Síðan lét konungr þetta upp bera fyrir lið sitt; var enn sem fyrr at sumir lǫttu, en sumir fýstu, en at lykðum veitti konungr órskurð, segir at þenna kost vill hann taka, ef þat fylgir at Aðalsteinn konungr lætr hann hafa Norðimbraland allt með þeim skǫttum ok skyldum er þar liggja.

Sendimenn biðja enn fresta um þrjá daga ok þess með at Óláfr konungr sendi þá menn sína at heyra orð Aðalsteins konungs, hvárt hann vill eða eigi þenna kost, segja at þeir hyggja at Aðalsteinn konungr mundi láta fátt við nema at sættin tœkisk. Óláfr konungr játtir því ok sendir menn sína til Aðalsteins konungs; ríða þá sendimenn allir saman ok hitta Aðalstein konung í borg þeiri er var næst heiðinni fyrir sunnan.

Sendimenn Óláfs konungs bera upp erendi sín fyrir Aðalstein konung ok sættaboð. Aðalsteins konungs menn sǫgðu ok með hverju⟨m boðum⟩[c] þeir hǫfðu farit til Óláfs konungs ok þat með at þat var ráðagerð vitra manna at dvelja svá orrostu meðan konungr kœmi eigi.

En Aðalsteinn konungr veitti skjótan órskurð um þetta mál ok sagði sendimǫnnum svá:

‘Berið þau orð mín Óláfi konungi at ek vil gefa honum orlof til þess at fara heim til Skotlands með lið sitt ok gjaldi hann aptr fé þat allt er hann tók

[a] *Probably an error for* hans *(thus K and 463).* [b] *Thus K and W.* [c] *Thus W;* erendum *560*.

upp at rǫngu hér í landi; setjum hér síðan frið í millum landa várra ok heri hvárigir á aðra. Þat skal ok fylgja at Óláfr konungr skal gerask minn maðr ok halda Skotland af mér ok vera undirkonungr minn; farið nú,' segir hann, 'aptr ok segið honum svá búit.'

Sendimenn sneru aptr leið sína þegar um kveldit ok kómu til Óláfs konungs nær miðri nótt; vǫkðu þá upp konung ok sǫgðu honum þegar orð Aðalsteins konungs. Konungr lét þegar kalla til sín jarlana ok aðra hǫfðingja, lét þá sendimenn koma til ok segja upp erendislok sín ok orð Aðalsteins konungs. En er þetta var kunnigt gert fyrir liðsmǫnnum þá var eitt orðtak allra at þat mundi fyrir liggja at búask til orrostu. Sendimenn sǫgðu ok þat með at Aðalsteinn hafði fjǫlða liðs ok hann hafði þann dag komit til borgarinnar sem sendimenn kómu.

Þá mælti Aðils jarl: 'Nú mun þat fram komit, konungr, sem ek sagða, at yðr mundu þeir reynask brǫgðóttir inir ensku; hǫfum vér hér setit langa stund ok beðit þess er þeir hafa dregit at sér allt lið sitt, en konungr þeira mun verit hafa hvergi nær þá er vér kómum hér; munu þeir nú hafa safnat liði miklu síðan vér settumsk. Nú er þat ráð mitt, konungr, at vit brœðr ríðim þegar í nótt fyrir með okru liði. Má þat vera at þeir óttisk nú ekki at sér[a] er þeir hafa spurt at konungr þeira er nær með her mikinn. Skulum vit þá veita þeim áhlaup, en er þeir verða forflótta þá munu þeir láta lið sitt, en ódjarfari síðan í atgǫngu at móti oss.'

Konungi þótti þetta ráð vel fundit; 'munum vér búa her várn þegar er lýsir ok fara til móts við yðr.'

Staðfestu þeir þetta ráð ok luku svá stefnunni.

53. Um bardaga

Hringr jarl ok Aðils bróðir hans bjuggu her sinn ok fóru þegar um nóttina suðr á heiðina. En er ljóst var þá sá varðmenn þeira Þórólfs hvar herrinn fór; var þá blásinn herblástr ok herklæddusk menn, tóku síðan at fylkja liðinu ok hǫfðu tvær fylkingar. Réð Álfgeirr jarl fyrir annarri fylking ok var merki borit fyrir honum; var í þeiri fylking lið þat er honum hafði fylgt ok svá þat lið er þar hafði til safnazk ór heruðum. Var þat miklu fleira lið en þat er þeim Þórólfi fylgði.

Þórólfr var svá búinn: hann hafði skjǫld víðan ok þykkvan, hjálm á hǫfði allsterkan, gyrðr sverði því er hann kallaði Lang, mikit vápn ok gott; kesju hafði hann í hendi; fjǫðrin var tveggja álna lǫng ok sleginn fram broddr ferstrendr, en upp var fjǫðrin breið, falrinn bæði langr ok digr, skaptit var eigi hæra en taka mátti hendi til fals ok furðuliga digrt; járnteinn var í falnum ok skaptit allt járnvafit; þau spjót váru kǫlluð brynþvarar.

[a] *K adds:* er á heiðinni eru.

Egill hafði inn sama búnað sem Þórólfr; hann var gyrðr sverði því er hann kallaði Naðr; þat sverð hafði hann fengit á Kúrlandi; var þat it bezta vápn; hvárgi þeira hafði brynju. Þeir settu merki upp ok bar þat Þorfiðr strangi. Allt lið þeira hafði norrœna skjǫldu ok allan norrœnan herbúnað; í þeiri fylking váru allir norrœnir menn þeir er þar váru. Fylktu þeir Þórólfr nær skóginum, en Álfgeirs fylking fór með ánni.

Aðils jarl ok þeir brœðr sá þat at þeir mundu ekki koma þeim Þórólfi á óvart; þá tóku þeir at fylkja sínu liði; gerðu þeir ok tvær fylkingar ok hǫfðu tvau merki. Fylkti Aðils móti Álfgeiri jarli, en Hringr móti víkingum. Síðan tóksk þar orrosta; gengu hvárirtveggju vel fram.

Aðils jarl sótti hart fram þar til er Álfgeirr lét undan sígask; en Aðils menn sóttu þá hálfu djarfligar; var þá ok eigi lengi áðr en Álfgeirr flýði ok er þat frá honum at segja at hann reið undan suðr á heiðina ok sveit manna með honum. Reið hann þar til er hann kom nær borg þeiri er konungr sat. Þá mælti jarlinn:

‘Ekki ætla ek oss fara til borgarinnar; vér fengum mikit orðaskak næst er vér kómum til konungs, þá er vér hǫfðum farit ósigr fyrir Óláfi konungi, ok ekki mun honum þikja batnat hafa várr kostr í þessi ferð; mun nú ekki þurfa at ætla til sœmða þar sem hann er.’

Síðan reið jarl suðr á landit ok er frá hans ferð þat at segja at hann reið dag ok nótt þar til er þeir kómu vestr á Jarlsnes. Fekk jarl sér þar far suðr um sæ ok kom fram á Vallandi; þar átti hann kyn hálft; kom hann aldregi síðan til Englands.

Aðils rak fyrst flóttann ok eigi langt áðr hann snýr aptr ok þar til er orrostan var ok veitti þá atgǫngu. En er Þórólfr sá þat sneri hann í mót jarli ok bað þangat bera merkit, bað menn sína fylgjask vel ok standa þykkt.

‘Þokum at skóginum,’ sagði hann, ‘ok látum hann hlífa á bak oss, svá at þeir megi eigi ǫllum megum at oss ganga.’

Þeir gerðu svá, fylgðu fram skóginum; varð þá hǫrð orrosta; sótti Egill móti Aðísli ok áttusk þeir við hǫrð skipti. Liðsmunr var allmikill ok þó fell meir lið þeira Aðils.

Þórólfr gerðisk þá svá óðr at hann kastaði skildinum á bak sér, en tók spjótit tveim hǫndum; hljóp hann þá fram ok hjó eða lagði til beggja handa; stukku menn þá frá tveggja vegna, en hann drap marga. Ruddi hann svá stíginn fram at merki jarlsins Hrings ok helzk þá ekki við honum. Hann drap þann mann er bar merki Hrings jarls ok hjó niðr merkistǫngina. Síðan lagði hann spjótinu fyrir brjóst jarlinum í gegnum brynjuna ok búkinn svá at út gekk um herðarnar ok hóf hann upp á kesjunni yfir hǫfuð sér ok skaut niðr spjótshalanum í jǫrðina, en jarlinn sœfðisk á spjótinu ok sá þat allir, bæði hans menn ok svá hans óvinir. Síðan brá Þórólfr sverðinu ok hjó hann þá til beggja handa; sóttu þá ok at hans menn; fellu þá mjǫk Bretar ok Skotar, en sumir snerusk á flótta.

En er Aðils jarl sá fall bróður síns ok mannfall mikit af liði hans, en sumir flýðu, en hann þóttisk hart niðr koma, þá sneri hann á flótta ok rann til skógarins; hann flýði í skóginn ok hans sveit; tók þá at flýja allt lið þat er þeim hafði fylgt. Gjǫrðisk þá mannfall mikit af flóttamǫnnum, ok dreifðisk þá flóttinn víða um heiðina. Aðils jarl hafði niðr drepit merki sínu, ok vissi þá engi hvárt hann fór eða aðrir menn. Tók þá brátt at myrkva af nótt, en þeir Þórólfr ok Egill sneru aptr til herbúða sinna, ok þá jafnskjótt kom þar Aðalsteinn konungr með allan her sinn ok slógu þá landtjǫldum sínum ok bjuggusk um.

Litlu síðar kom Óláfr konungr með sinn her; tjǫlduðu þeir ok bjuggusk um þar sem þeira menn hǫfðu tjaldat. Var Óláfi konungi þá sagt at fallnir váru þeir báðir jarlar hans, Hringr ok Aðils, ok mikill fjǫldi annarra manna hans.

54. Fall Þórólfs

Aðalsteinn konungr hafði verit áðr ina næstu nótt í borg þeiri er fyrr var frá sagt ok þar spurði hann at bardagi hafði verit á heiðinni, bjósk þá þegar ok allr herrinn ok sótti norðr á heiðina; spurði þá ǫll tíðendi gløggliga hverneg orrosta sú hafði farit. Kómu þá til fundar við konung þeir brœðr Þórólfr ok Egill; þakkaði hann þeim vel framgǫngu sína ok sigr þann er þeir hǫfðu unnit, hét þeim vináttu sinni fullkominni; dvǫlðusk þeir þar allir samt um nóttina.

Aðalsteinn konungr vakði upp her sinn þegar um morgininn árdegis; hann átti tal við hǫfðingja sína ok sagði hver skipun vera skyldi fyrir liði hans. Skipaði hann fylking sína fyrst ok þá setti hann í brjósti þeirar fylkingar sveitir þær er snarpastar váru. Þá mælti hann at fyrir því liði skyldi vera Egill.

'En Þórólfr,' sagði hann, 'skal vera með liði sínu ok ǫðru því liði er ek set þar. Skal sú vera ǫnnur fylking í liði váru er hann skal vera hǫfðingi fyrir, því at Skotar eru jafnan lausir í fylkingu, hlaupa þeir til ok frá ok koma í ýmsum stǫðum fram; verða þeir opt skeinusamir, ef menn varask eigi, en eru lausir á velli, ef við þeim er horft.'

Egill svaraði konungi: 'Ekki vil ek at vit Þórólfr skilimsk í orrostu, en vel þiki mér at okr sé þar skipat er mest þikir þurfa ok harðast er fyrir.'

Þórólfr mælti: 'Látum vit konung ráða, hvar[a] hann vill okr skipa; veitum honum svá at honum líki; mun ek vera heldr, ef þú vill, þar er þér er skipat.'

Egill segir: 'Þér munuð nú ráða, en þessa skiptis mun ek opt iðrask.'

Gengu menn þá í fylkingar svá sem konungr hafði skipat ok váru sett upp merki; stóð konungs fylking á víðlendit til árinnar, en Þórólfs fylking fór it efra með skóginum.

Óláfr konungr tók þá at fylkja liði sínu þá er hann sá at Aðalsteinn hafði fylkt; hann gerði ok tvær fylkingar ok lét hann fara sitt merki ok þá fylking er hann réð sjálfr fyrir móti Aðalsteini konungi ok hans fylking. Hǫfðu þá

[a] *Thus K and W;* hvat *M*.

hvárirtveggju her svá mikinn at engi var munr hvárir fjǫlmennri váru. En ǫnnur fylking Óláfs konungs fór nær skóginum móti liði því er Þórólfr réð fyrir; váru þar hǫfðingjar jarlar skozkir. Váru þat Skotar flest ok var þat fjǫlmenni mikit.

Síðan gangask á fylkingar ok varð þar brátt orrosta mikil. Þórólfr sótti fram hart ok lét bera merki sitt fram með skóginum ok ætlaði þar svá fram at ganga at hann kœmi í opna skjǫldu konungs fylkinginni. Hǫfðu þeir skjǫlduna fyrir sér, en skógrinn var til hœgra vegs; létu þeir hann þar hlífa. Þórólfr gekk svá fram at fáir váru menn hans fyrir honum, en þá er hann varði minnst þá hlaupa þar ór skóginum Aðils jarl ok sveit sú er honum fylgði; lǫgðu þegar mǫrgum kesjum senn á Þórólfi ok fell hann þar við skóginn, en Þorfiðr er merkit bar hopaði aptr þar er liðit stóð þykkra, en Aðils sótti þá at þeim ok var þar þá orrosta mikil. Œptu Skotar þá sigróp er þeir hǫfðu felldan hǫfðingjann.

En er Egill heyrði óp þat ok sá at merki Þórólfs fór á hæl þá þóttisk hann vita at Þórólfr mundi eigi sjálfr fylgja. Síðan hleypr hann til þangat fram í milli fylkinganna. Hann varð skjótt varr þeira tíðenda er þar váru orðin, þegar hann fann sína menn. Hann eggjar þá liðit mjǫk til framgǫngu; var hann fremstr í brjóstinu; hann hafði sverðit Naðr í hendi. Hann sótti þá fram ok hjó til beggja handa ok felldi marga menn. Þorfiðr bar merkit þegar eptir honum, en annat lið fylgði merkinu; var þar in snarpasta orrosta. Egill gekk fram til þess er hann mœtti Aðísli jarli; áttusk þeir fá hǫgg við áðr Aðils jarl fell ok margt manna um hann, en eptir fall hans þá flýði lið þat er honum hafði fylgt, en Egill ok hans lið fylgðu þeim ok drápu allt þat er þeir náðu, því at ekki þurfti þá griða at biðja. En jarlar þeir inir skozku stóðu þá ekki lengi, þegar er þeir sá at aðrir flýðu þeira félagar; tóku þegar á rás undan.

En þeir Egill stefndu þá þar til er var konungs fylkingin ok kómu þá í opna skjǫldu ok gerðu þar brátt mikit mannfall. Riðlaðisk þá fylkingin ok losnaði ǫll; flýðu þá margir af Óláfs mǫnnum, en víkingar œptu þá sigróp. En er Aðalsteinn konungr þóttisk finna at rofna tók fylking Óláfs konungs þá eggjaði hann lið sitt ok lét fram bera merki; gjǫrði þá atgǫngu harða svá at hrǫkk fyrir lið Óláfs ok gerðisk allmikit mannfall. Fell þar Óláfr konungr ok mestr hluti liðs þess er Óláfr hafði haft, því at þeir er á flótta snerusk váru allir drepnir er nát varð. Fekk Aðalsteinn konungr þar allmikinn sigr.

55. Egill jarðaði Þórólf

Aðalsteinn konungr sneri í brott frá orrostunni, en menn hans ráku flóttann. Hann reið aptr til borgarinnar ok tók eigi fyrr náttstað en í borginni, en Egill rak flóttann ok fylgði þeim lengi ok drap hvern mann er hann náði. Síðan sneri hann aptr með sveitunga sína ok fór þar til er orrostan hafði verit ok hitti þar Þórólf bróður sinn látinn. Hann tók upp lík hans ok þó, bjó um

síðan sem siðvenja var til. Grófu þeir þar grǫf ok settu Þórólf þar í með vápnum sínum ǫllum ok klæðum. Síðan spennti Egill gullhring á hvára hǫnd honum áðr hann skilðisk við. Hlóðu síðan at grjóti ok jósu at moldu. Þá kvað Egill vísu:

17. Gekk sá er óðisk ekki
jarlmanns bani snarla,
þreklundaðr fell, Þundar,
Þórólfr, í gný stórum.
Jǫrð grœr, en vér verðum,
Vínu nær of mínum,
helnauð er þat, hylja
harm, ágætum barma.

Ok enn kvað hann:

18. Valkǫstum hlóð ek vestan
vang fyrir merkistangir;
ótt var él þat er sóttak
Aðils bláum Naðri.
Háði ungr við Engla
Áleifr þrimu stála.
Helt, ne hrafnar sultu,
Hringr á vápna þingi.

Síðan fór Egill með sveit sína á fund Aðalsteins konungs ok gekk þegar fyrir konung er hann sat við drykkju; þar var glaumr mikill. Ok er konungr sá at Egill var inn kominn þá mælti hann at rýma skyldi pallinn þann inn óœðra fyrir þeim ok mælti at Egill skyldi sitja þar í ǫndvegi gegnt konungi.

Stanza 17. Jarlmanns bani, sá er óðisk ekki, gekk snarla í stórum Þundar gný; þreklundaðr Þórólfr fell. Jǫrð grœr of mínum ágætum barma nær Vínu; þat er helnauð, en vér verðum hylja harm.

óðisk in line 1 is adopted from W; *óaðisk* in M. *Þundar gnýr* (Óðinn's din) means battle. In the last line *harm* is adopted from W; *harmr* in M (and in K).

The killer of the earl, he who did not fear anything, fought bravely in the ferocious battle; brave Þórólfr fell. The earth grows green near Vína over my excellent brother. That is a terrible grief, but we must conceal our sorrow.

Stanza 18. Hlóð ek vang vestan valkǫstum fyrir merkistangir; ótt var él þat er sóttak Aðils bláum Naðri. Ungr Áleifr háði stála þrimu við Engla. Hringr helt á vápna þingi; hrafnar ne sultu.

þrima stála, din of steel (arms), and *vápna þing*, meeting of weapons, both mean battle.

I piled up heaps of slain men in front of the standards on the field in the west; the fight was hard when I attacked Aðils with blue Naðr (Serpent, his sword). Young Áleifr (Óláfr) fought a battle with the English. Hringr was engaged in battle; ravens did not starve (were fed).

Egill settisk þar niðr ok skaut skildinum fyrir fœtr sér; hann hafði hjálm á hǫfði ok lagði sverðit um kné sér ok dró annat skeið til hálfs, en þá skelldi hann aptr í slíðrin. Hann sat uppréttr ok var gneyptr mjǫk. Egill var mikilleitr, ennibreiðr, brúnamikill, nefit ekki langt en ákafliga digrt, granstœðit vítt ok langt, hakan breið furðuliga ok svá allt um kjálkana, hálsdigr ok herðimikill svá at þat bar frá því sem aðrir menn váru, harðleitr ok grimmligr þá er hann var reiðr. Hann var vel í vexti ok hverjum manni hæri, úlfgrátt hárit ok þykkt ok varð snemma skǫllóttr.

En er hann sat sem fyrr var ritat þá hleypti hann annarri brúninni ofan á kinnina, en annarri upp í hárrœtr. Egill var svarteygr ok skolbrúnn. Ekki vildi hann drekka þó at honum væri borit, en ýmsum hleypti hann brúnunum ofan eða upp.

Aðalsteinn konungr sat í hásæti; hann lagði ok sverð um kné sér ok er þeir sátu svá um hríð þá dró konungr sverðit ór slíðrum ok tók gullhring af hendi sér, mikinn ok góðan, ok dró á blóðrefilinn, stóð upp ok gekk á gólfit ok rétti yfir eldinn til Egils. Egill stóð upp ok brá sverðinu ok gekk á gólfit; hann stakk sverðinu í bug hringinum ok dró at sér, gekk aptr til rúms síns. Konungr settisk í hásæti. En er Egill settisk niðr dró hann hringinn á hǫnd sér ok þá fóru brýnn hans í lag; lagði hann þá niðr sverðit ok hjálminn ok tók við dýrshorni er honum var borit ok drakk af. Þá kvað hann:

19. Hrammtangar lætr hanga
hrynvirgil mér brynju
Hǫðr á hauki troðnum
heiðis vingameiði.
Rítmœðis kná ek reiða,
ræðr gunnvala bræðir,
gelgju seil á gálga
geirveðrs, lofi at meira.

Stanza 19. Brynju Hǫðr lætr hrammtangar hrynvirgil hanga mér á hauki troðnum heiðis vingameiði. Kná ek reiða rítmœðis gelgju seil á gálga geirveðrs; gunnvala bræðir ræðr at meira lofi.

Brynju Hǫðr, god of the mailcoat, warrior; *hramm-* (paw, palm of the hand) is a correction for *hvarm-* which is inexplicable here; *hrammtǫng*, the tongs of the palm, means hand, whose *hrynvirgill* (sonorous string or rope) is a ring on the arm; *hauki troðinn*, walked on by the hawk; *heiðis vingameiðr,* the hawk's wind-swayed tree, i.e. the arm; *rítmœðir*, the exhauster of the shield, i.e. sword, whose *gelgja* (pole) is the arm, whose *seil* (band or string) is an arm-ring; *gálgi* (gallows) *geirveðrs*, of spear-weather (i.e. battle) is a sword; *gunnvala* (battle-falcons', i.e. ravens') *bræðir* (he who gives meat (*bráð*)), is a warrior.

The warrior (the king) lets an arm-ring hang on my arm. I carry the ring on my sword; the warrior (the king) gains the more praise (because of that).

Þaðan af drakk Egill at sínum hlut ok mælti við aðra menn. Eptir þat lét konungr bera inn kistur tvær; báru tveir menn hvára; váru báðar fullar af silfri. Konungr mælti:

'Kistur þessar, Egill, skaltu hafa, ok ef þú kemr til Íslands, skaltu fœra þetta fé fǫður þínum; í sonargjǫld sendi ek honum; en sumu fé skaltu skipta með frændum ykrum Þórólfs þeim er þér þikja ágætastir. En þú skalt taka hér bróðurgjǫld hjá mér, lǫnd eða lausa aura, hvárt er þú vill heldr, ok ef þú vilt með mér dveljask lengðar þá skal ek hér fá þér sœmð ok virðing þá er þú kannt mér sjálfr til segja.'

Egill tók við fénu ok þakkaði konungi gjafar ok vinmæli; tók Egill þaðan af at gleðjask, ok þá kvað hann:

20. Knáttu hvarms af harmi
hnúpgnípur mér drúpa;
nú fann ek þann er ennis
ósléttur þær rétti.
Gramr hefir gerðihǫmrum
grundar upp um hrundit,
sá er til ýgr, af augum,
armsíma, mér grímu.

Síðan váru grœddir þeir menn er sárir váru ok lífs var auðit.[1] Egill dvalðisk með Aðalsteini konungi inn næsta vetr eptir fall Þórólfs ok hafði hann allmiklar virðingar af konungi; var þá með honum lið þat allt er áðr hafði fylgt þeim báðum brœðrum ok ór orrostu hǫfðu komizk. Þá orti Egill drápu um Aðalstein konung ok er í því kvæði þetta:

21. Nú hefir foldgnárr fellda,
fellr jǫrð und nið Ellu,
hjaldrsnerrandi, harra
hǫfuðbaðmr, þrjá jǫfra.

[1] *lífs – auðit*, (those who were) destined to live, i.e. could be saved (cf. Ch. 9).

Stanza 20. Hvarms hnúpgnípur knáttu drúpa mér af harmi; nú fann ek þann er rétti þær ennis ósléttur. Gramr hefr um hrundit upp grímu grundar gerðihǫmrum af augum mér; sá er til ýgr armsíma.

hnúpgnípur (overhanging peaks) *hvarms* (of the eyelid), i.e. brows; *gríma grundar*, ground of the mask, is the face, whose *gerðihamrar* (fence-crags) are the brows.

My brows drooped from grief; now I have found one who has smoothed that unevenness of my brow. The king has lifted the brows from my eyes. He is very cruel to arm-ring(s) (i.e. very generous).

Stanza 21 (only in M). Nú hefr foldgnárr hjaldrsnerrandi, harra hǫfuðbaðmr, fellda þrjá jǫfra; jǫrð fellr und nið Ellu. Aðalsteinn of vann annat; allt er lægra kynfrægjum konungmanni; hér sverjum þess, hyrjar hrannbrjótr.

Aðalsteinn of vann annat,
allt er lægra kynfrægjum,
hér sverjum þess, hyrjar
hrannbrjótr, konungmanni.

En þetta er stefit í drápunni:

22. Nú liggr hæst und hraustum
hreinbraut Aðalsteini.

Aðalsteinn gaf þá enn Agli at bragarlaunum gullhringa tvá ok stóð hvárr mǫrk ok þar fylgði skikkja dýr er konungr sjálfr hafði áðr borit.

En er váraði lýsti Egill yfir því fyrir konungi at hann ætlaði í brott um sumarit ok til Nóregs ok vita hvat títt er um hag Ásgerðar, 'konu þeirar er átt hefir Þórólfr bróðir minn; þar standa saman fé mikil, en ek veit eigi hvárt bǫrn þeira lifa nǫkkur; á ek þar fyrir at sjá ef þau lifa, en ek á arf allan ef Þórólfr hefir barnlauss andazk.'

Konungr sagði: 'Þat mun vera, Egill, á þínu forráði at fara heðan á brott ef þú þikisk eiga skyldarerendi, en hinn veg þiki mér bezt at þú takir hér staðfestu með mér ok slíka kosti sem þú vill beiðask.'

Egill þakkaði konungi orð sín. 'Ek mun nú fara fyrst,' ⟨sagði hann⟩,[a] 'svá sem mér berr skylda til, en þat er líkara at ek vitjak hingat þessa heita þá er ek komumk við.'

Konungr bað hann svá gera.

Síðan bjósk Egill brott með liði sínu, en margt dvalðisk eptir með konungi; Egill hafði eitt langskip mikit ok þar á hundrað manna eða vel svá. Ok er hann var búinn ferðar sinnar ok byr gaf þá helt hann til hafs; skilðusk þeir Aðalsteinn konungr með mikilli vináttu. Bað hann Egil koma aptr sem skjótast; Egill kvað svá vera skyldu.[b]

[a] *Thus* θ. [b] θ *adds*: at hann skyldi aptr koma þegar er eigi bannaði skyld nauðsyn.

foldgnárr has not been satisfactorily explained; *hjaldrsnerrandi*, he who intensifies the battle, warrior; *harra* (princes', kings') *hǫfuðbaðmr* (chief tree), most important descendant in the male line; *Ella* (Ælle) was the name of three Anglo-Saxon kings, and it is probably the third, d. 867, who is meant here; *hyrjar hrannbrjótr* = *hrannhyrjar brjótr*, breaker of the fire of the wave, i.e. of gold = generous man.

Now the warrior, the great descendant of kings, has killed three princes; the land comes under the dominion of the descendant of Ella. Aðalsteinn has won more than that; everything is lower than this noble king; I can swear to that, (you) generous man.

Stanza 22. Nú liggr hæst hreinbraut und hraustum Aðalsteini.

hæst hreinbraut, the most high way of the reindeer, mountainous land, Scotland (in the present context).

Now the land of the Scots is under the sway of the valiant Aðalsteinn.

Síðan helt Egill til Nóregs ok er hann kom við land fór hann sem skyndiligast inn í Fjǫrðu. Hann spurði þau tíðendi at andaðr var Þórir hersir, en Arinbjǫrn hafði tekit við arfi ok gjǫrzk lendr maðr ⟨konungs⟩.[a] Egill fór á fund Arinbjarnar ok fekk þar góðar viðtǫkur; bauð Arinbjǫrn honum þar at vera. Egill þekkðisk þat; lét hann setja upp skipit ok vista lið ⟨sitt⟩; en Arinbjǫrn tók við Agli við tólfta mann ok var ⟨hann⟩ með honum um vetrinn.

56. Kvánfang Egils

Berg-Ǫnundr son Þorgeirs þyrnifótar hafði þá fingit Gunnhildar dóttur Bjarnar hǫlðs; var hon komin til bús með honum á Aski. En Ásgerðr ⟨Bjarnardóttir⟩,[b] er átt hafði Þórólfr Skalla-Grímsson, var þá með Arinbirni frænda sínum. Þau Þórólfr áttu dóttur eina unga ⟨er Þórdís hét⟩[c] ok var mærin þar með móður sinni. Egill sagði Ásgerði lát Þórólfs ok bauð henni sína umsjá; Ásgerðr varð mjǫk ókát við þá sǫgu, en svaraði vel rœðum Egils ok tók lítit af ǫllu.

Ok er á leið haustit tók Egill ógleði mikla,[d] sat opt ok drap hǫfðinu niðr í feld sinn. Eitt hvert sinn gekk Arinbjǫrn til hans ok spurði hvat ógleði hans ylli.

'Nú þó at þú hafir fengit skaða mikinn um bróður þinn, þá er þat karlmannligt at bera þat vel; skal maðr eptir mann lifa, eða hvat kveðr þú nú? Láttu mik nú heyra.'

Egill sagði at hann hefði þetta fyrir skemmstu kveðit:

23. Ókynni vensk, ennis
ungr þorða ek vel forðum,
haukaklifs, at hefja,
Hlín, þvergnípur mínar.
Verð ek í feld, þá er foldar
faldr kemr í hug skaldi
berg-Óneris, brúna
brátt miðstalli hváta.

[a] *Thus K and W*. [b] *Thus* θ *and K*. [c] *Thus* θ, *K and W*. [d] tók – mikla] þá gørðisk Egill ókátr, þǫgull ok drakk optast lítt, en θ.

Stanza 23. (The first half of the stanza is only found in the W-redaction.) Haukaklifs Hlín vensk ókynni; ungr þorða ek forðum vel at hefja ennis þvergnípur mínar. Verð ek brátt hváta brúna miðstalli í feld, þá er berg-Óneris foldar faldr kemr í hug skaldi.

haukaklifs Hlín, goddess of the crag of hawks (of the arm) is a woman; *ennis þvergnípur*, the peaks across the forehead, i.e. the brows; *brúna miðstallr*, the elevation between the brows, the nose; *berg-Óneris* (a giant-kenning) is adopted from θ (also in K; cf. '*onens*' W) instead of *bergaunundar* (the name Berg-Ǫnundr) in M. According to the plausible explanation of Sigurður Nordal (*ÍF* II, 148–49), berg-Ónerir is a giant, whose *fold* (land) is *áss* (mountain ridge); *gerða* is a synonym of *faldr*. The kenning is thus a punning reference to the name Ásgerðr as implied in the following prose.

Arinbjǫrn spurði hver kona sú væri er hann orti mansǫng um, ‘⟨eða⟩ hefir þú fólgit nafn hennar í vísu þessi?’ Þá kvað Egill:

24. Sef-Skuldar fel ek sjaldan,
sorg Hlés vita borgar,
í niðerfi Narfa—
nafn aurmýils drafnar—
því at geir-Rótu gǫtva
gnýþings bragar fingrum
rógs at ræsis veigum
reifendr sumir þreifa.

‘Hér mun vera,’ segir Egill, ‘sem opt er mælt, at segjanda er allt sínum vin; ek mun segja þér þat er þú spyrr, um hverja konu ek yrki; þar er Ásgerðr frændkona þín ok þar til vilda ek hafa fullting þitt at ek næða því ráði.’

Arinbjǫrn segir at honum þikir þat vel fundit. ‘Skal ek víst leggja þar orð til at þau ráð takisk.’

Síðan bar Egill ⟨upp⟩[a] þat mál fyrir Ásgerði, en hon skaut til ráða fǫður síns ok Arinbjarnar frænda síns. Síðan rœðir Arinbjǫrn við Ásgerði ok hafði hon in sǫmu svǫr fyrir sér; Arinbjǫrn fýsti þessa ráðs.

Síðan fara þeir Arinbjǫrn ok Egill á fund Bjarnar, ok hefr Egill þá ⟨uppi⟩[b] bónorð ok bað Ásgerðar dóttur Bjarnar. Bjǫrn tók því máli vel ok sagði at Arinbjǫrn mundi því mjǫk ráða. Arinbjǫrn fýsti mjǫk ok lauk því máli svá at Egill festi[c] Ásgerði ok skyldi brullaup vera at Arinbjarnar. En er at þeiri stefnu kemr þá var þar veizla allveglig er Egill kvángaðisk; var hann þá allkátr þat er eptir var vetrarins.

[a] upp mál þat θ. [b] *Thus K*. [c] fastnaði sér θ.

The woman has got used to impropriety (i.e. I have not been attentive to her?); formerly when I was young I was not afraid to lift my brows (i.e. to look up). (Now) I must soon thrust my nose in my cloak when Ásgerðr comes into the mind of the skald.

Stanza 24. Fel ek sjaldan nafn aurmýils sef-Skuldar í niðerfi Narfa—sorg Hlés vita borgar drafnar—því at sumir geir-Rótu gǫtva gnýþings reifendr þreifa bragar fingrum at rógs ræsis veigum.

aurmýils sef-Skuld, *sef*-norn of the stone, *sef*-woman, i.e. *sifkona*, sister-in-law; *niðerfi Narfa* (here the name of a giant), the drink of giants’ sons, is poetry (see *Skáldskaparmál* 3–5). *Hlés viti*, fire of the sea-god, is gold (see *Skáldskaparmál,* Ch. 33); *borg* (hill) of gold is a woman; *geir-Rótu* (valkyrie’s) *gǫtva* (clothes’, i.e. mailcoat’s) *gnýþing* (noisy meeting) is battle, whose *reifendr* (protagonists) are warriors; *rógs ræsir* (instigator of battle) is Óðinn, whose *veigar* (drinks) are poetry.

I rarely hide the name of my sister-in-law in poetry—her grief abates—because some men know how to interpret poetry.

57.

Egill bjó um várit kaupskip til Íslandsferðar; réð Arinbjǫrn honum þat at staðfestask ekki í Nóregi meðan ríki Gunnhildar væri svá mikit, ‘því at hon er allþung til þín,’ segir Arinbjǫrn, ‘ok hefir þetta mikit um spillt er þér Eyvindr funduzk við Jótland.’

Ok er Egill var búinn ok byr gaf þá siglir hann í haf ok greiddisk hans ferð vel; kemr hann um haustit til Íslands ok helt til Borgarfjarðar. Hann hafði þá verit útan tólf vetr. Gerðisk þá Skalla-Grímr maðr gamall; varð hann þá feginn er Egill kom heim. Fór Egill til Borgar at vistum ok með honum Þorfinnr ⟨inn⟩ strangi ok þeir mjǫk margir saman; váru þeir með Skalla-Grími um vetrinn.

Egill hafði þar ógrynni fjár, en ekki er þess getit at Egill skipti silfri því er Aðalsteinn konungr hafði fingit honum í hendr, hvárki við Skalla-Grím né aðra menn.

Þann vetr fekk Þorfinnr Sæunnar dóttur Skalla-Gríms ok eptir um várit fekk Skalla-Grímr þeim bústað at Langárforsi ok land inn frá Leirulœk milli Langár ok Álptár allt til fjalls. Dóttir Þorfinns ok Sæunnar var Þórdís er átti Arngeirr í Hólmi, son Bersa goðlauss; þeira son var Bjǫrn Hítdœlakappi.

Egill dvalðisk þá með Skalla-Grími nǫkkura vetr; tók hann til fjárforráða ok búsumsýslu engu miðr Skalla-Grími. Egill gerðisk enn snoðinn.

Þá tók heraðit at byggjask víða; Hrómundr bróðir Gríms ins háleyska byggði þá í Þverárhlíð ok skipverjar hans. Hrómundr var faðir Gunnlaugs, fǫður Þuríðar dyllu, móður Illuga svarta.

Egill hafði þá verit svá at vetrum skipti mjǫk mǫrgum at Borg; þá var þat á einu sumri, er skip kómu af Nóregi til Íslands, at þau tíðendi spurðusk austan at Bjǫrn hǫlðr var andaðr. Þat fylgði þeiri sǫgn at fé þat allt er Bjǫrn hafði átt hafði upp tekit Berg-Ǫnundr mágr hans. Hann hafði flutt heim til sín alla lausa aura, en jarðir hafði hann byggt ok skilit sér allar landskyldir; hann hafði ok sinni eigu kastat á jarðir þær allar er Bjǫrn hafði átt. Ok er Egill heyrði þetta þá spurði hann vandliga, hvárt Berg-Ǫnundr mundi sínum ráðum fram hafa farit um þetta eða hefði hann traust til haft sér meiri manna. Honum var sagt at Ǫnundr var kominn í vináttu mikla við Eirík konung ok við Gunnhildi þó miklu kærra.

Egill lét þat kyrrt vera á því hausti, en er vetrinn leið af ok vára tók þá lét Egill setja fram skip þat er hann átti er staðit hafði í hrófi við Langárfors. Hann bjó skip þat til hafs ok fekk menn til. Ásgerðr kona hans var ráðin til farar, en Þórdís dóttir Þórólfs var eptir. Egill sigldi í haf er hann var búinn; er frá hans ferð ekki at segja fyrr en hann kemr til Nóregs; helt hann þegar til fundar við Arinbjǫrn sem fyrst mátti hann. Arinbjǫrn tók vel við honum ok bauð Agli með sér at vera ok þat þekkðisk hann; fóru þau Ásgerðr bæði þangat ok nǫkkurir menn með þeim.

Egill kom brátt á rœður við Arinbjǫrn um fjárheimtur þær er Egill þóttisk eiga þar í landi. Arinbjǫrn segir:

‘Þat mál þiki mér óvænligt; Berg-Ǫnundr er harðr ok ódæll, ranglátr ok fégjarn, en hann hefir nú hald mikit af konungi ok dróttningu; er Gunnhildr inn mesti óvinr þinn, sem þú veizt áðr, ok mun hon ekki fýsa Ǫnund at hann geri greiða á málinu.’

Egill segir: ‘Konungr mun oss láta ná lǫgum ok réttindum á máli þessu, en með liðveizlu þinni þá vex mér ekki í augu at leita laga við Berg-Ǫnund.’

Ráða þeir þat af at Egill skipar skútu; fóru þeir þar á nær tuttugu. Þeir fóru suðr á Hǫrðaland ok koma fram á Aski; ganga þeir þar til húss ok hitta Ǫnund. Berr þá Egill upp mál sín ok krefr Ǫnund skiptis um arf Bjarnar ok segir at dœtr Bjarnar væri jafnkomnar til arfs eptir hann at lǫgum, ‘þó at mér þiki,’ kvað Egill, ‘sem Ásgerðr muni þikja ættborin miklu betr en Gunnhildr kona þín.’

Ǫnundr segir þá snellt mjǫk: ‘Þú ert furðuliga djarfr maðr, Egill, útlagi Eiríks konungs, er þú ferr hingat í land hans ok ætlar hér til ágangs við menn hans. Máttu svá ætla, Egill, at ek hefi velta látit slíka sem þú ert ok af minnum sǫkum en mér þikja þessar er þú telr til arfs fyrir hǫnd konu þinnar, því at þat er kunnigt alþýðu at hon er þýborin at móðerni.’

Ǫnundr var málóði um hríð; ok er Egill sá at Ǫnundr vildi engan hlut greiða um þetta mál þá stefnir Egill honum þing ok skýtr málinu til Gulaþingslaga. Ǫnundr segir:

‘Koma mun ek til Gulaþings ok munda ek vilja at þú kœmir þaðan eigi heill í brott.’

Egill segir at hann mun til þess hætta at koma þó til þings allt at einu; ‘verðr þá sem má hversu málum várum lýkr.’

Fara þeir Egill síðan í brott ok er hann kom heim segir hann Arinbirni frá ferð sinni ok frá svǫrum Ǫnundar. Arinbjǫrn varð reiðr mjǫk er Þóra fǫðursystir hans var kǫlluð ambátt.

Arinbjǫrn fór á fund Eiríks konungs, bar upp fyrir hann þetta mál. Konungr tók heldr þungt hans máli ok sagði at Arinbjǫrn hefði lengi fylgt mjǫk málum Egils; ‘hefir hann notit þín at því er ek hefi látit hann vera hér í landi, en nú mun mér ǫrðigt þikja, ef þú heldr hann til þess at hann gangi á vini mína.’

Arinbjǫrn segir: ‘Þú munt láta oss ná lǫgum af þessu máli.’

Konungr var heldr styggr í þessu máli; Arinbjǫrn fann at dróttning mundi þó miklu verr viljuð. Ferr Arinbjǫrn aptr ok sagði at heldr horfir óvænt.

Líðr af vetrinn ok kemr þar er menn fara til Gulaþings; Arinbjǫrn fjǫlmennti mjǫk til þings; var Egill í fǫr með honum. Eiríkr konungr var þar ok hafði fjǫlmenni mikit; Berg-Ǫnundr var í sveit konungs ok þeir brœðr, ok hǫfðu þeir sveit mikla. En er þinga skyldi um mál manna þá gengu hvárirtveggju þar til er dómrinn var settr at flytja fram sannindi sín; var Ǫnundr þá allstórorðr.

En þar er dómrinn var settr var vǫllr sléttr ok settar niðr heslistengr í vǫllinn í hring, en lǫgð um útan snœri umhverfis; váru þat kǫlluð vébǫnd. En fyrir innan í hringinum sátu dómendr, tólf ór Firðafylki ok tólf ór Sygnafylki, tólf[a] ór Hǫrðafylki. Þær þrennar tylftir manna skyldu þar dœma um mál ǫll. Arinbjǫrn réð fyrir hverir dómendr váru ór Firðafylki; en Þórðr af Aurlandi hverir ór Sygnafylki váru; ok váru þeir allir eins liðs. Arinbjǫrn hafði fjǫlmenni mikit til þings, snekkju alskipaða ok margt smáskipa, skútur ok róðrarferjur er bœndr áttu. Eiríkr konungr hafði þar mikit lið ok langskip sex eða sjau. Þar var ok mikit lið af bœndum.

Egill hóf svá sitt mál at hann krafði dómendr at dœma sér lǫg af máli þeira Ǫnundar; innti hann þá hver sannindi hann hafði í tilkalli til fjár þess er átt hafði Bjǫrn Brynjólfsson. Sagði hann at Ásgerðr, dóttir Bjarnar, en eiginkona Egils, var til komin arfs ok óðalborin í allar ættir, en tiginborin fram í kyn. Krafði hann dómendr at dœma Ásgerði til handa hálfan arf Bjarnar, lǫnd ok lausa aura.

Ok er hann hætti sinni rœðu þá tók Berg-Ǫnundr til máls: ‘Gunnhildr kona mín er dóttir Bjarnar ok Álofar, þeirar konu er Bjǫrn hafði lǫgfengit; er Gunnhildr réttr erfingi Bjarnar. Tók ek fyrir þá sǫk upp fé þat allt er Bjǫrn hafði átt at ek vissa at sú ein var dóttir Bjarnar ǫnnur er ekki átti arf at taka; var móðir hennar hernumin ok tekin síðan frillutaki ok ekki at frænda ráði ok flutt land af landi. En þú, Egill, ætlar at fara hér sem hvarvetna annars staðar með ofrkapp þitt ok ójafnað; nú mun þér þat ekki hér týja, því at Eiríkr konungr ok Gunnhildr dróttning hafa mér því heitit at ek skuli rétt hafa af hverju máli þar er þeira ríki stendr yfir. Mun ek fœra fram sǫnn vitni fyrir konungi ok dróttningu ok dómǫndum at Þóra hlaðhǫnd móðir Ásgerðar var hertekin heiman frá Þóri bróður sínum ok annat sinn af Aurlandi frá Brynjólfi. Fór hon þá land af landi með Birni ok víkingum ok útlǫgum konungs ok í þeiri útlegð gátu þau mey þessa, Ásgerði. Nú er furða mikil um Egil er hann ætlar at gera ómæt ǫll mál Eiríks konungs; þat fyrst at þú ert hér í landi síðan Eiríkr konungr gerði þik útlægan ok þat enn er meira, þótt þú hafir fengit ambáttar, at kalla hana arfgenga. Vil ek þess krefja dómendr at þeir dœmi mér allan arf eptir Bjǫrn, en dœmi Ásgerði ambátt konungs, því at hon var svá getin at faðir hennar ok móðir váru í útlegð konungs.’

Þá tók Arinbjǫrn til máls: ‘Vitni munum vér fram bera, konungr, um þetta mál ok láta eiða fylgja at þat var til skilit í sætt þeira Þóris fǫður míns ok Bjarnar at Ásgerðr dóttir þeira Bjarnar ok Þóru var til arfs tekin eptir Bjǫrn fǫður sinn ok svá þat sem yðr var kunnigt sjálfum, konungr, at þú gjǫrðir Bjǫrn innlendan ok ǫllu því máli var þá lokit er áðr hafði í milli staðit sættar manna.’

[a] *Here another folio in Möðruvallabók is lost; again the text is supplied from JS 28 fol. Some obviously corrupt readings are corrected from* θ *or from other M-manuscripts.*

Konungr svarar seint hans máli. Þá kvað Egill vísu:

25. Þýborna kveðr þorna
þorn reið ár horna,
sýslir hann um sína
síngirnd Qnundr, mína.
Naddhristir, á ek nesta
norn til arfs of borna.
Þigg, Auða konr, eiða,
eiðscært er þat, greiða.

Arinbjǫrn lét þá fram bera vitnisburð tólf menn ok allir vel til fallnir ok hǫfðu allir heyrt á sætt þeira Þóris ok Bjarnar, ok buðu þeir konungi ok dómǫndum at sverja þar eptir. Dómendr vildu taka eiða þeira ef konungr bannaði eigi; konungr sagði at hann mundi þar hvárki at gjǫra, lofa né banna.

Þá tók til máls Gunnhildr dróttning: 'Þat er undarligt, konungr, er þú lætr Egil þenna inn mikla vefja ǫll mál fyrir þér; eða hvárt mundir þú eigi í móti mæla þó at hann kallaði til konungdómsins í hendr þér? Nú þótt þú vilir øngva órskurði þá veita er Qnundi sé lið at, þá skal ek þat eigi þola at Egill troði undir fótum vini vára ok taki með rangindum fé þetta af Qnundi. Eða hvar ertu, Askmaðr? Far þú til með sveit þína þar dómendr eru ok lát eigi dœma rangindi þessi.'

Síðan hljóp Askmaðr til dómsins ok hans sveitungar ok skáru í sundr vébǫndin, en brutu niðr stengr, en hleyptu í brott dómǫndum. Þá gjǫrðisk þyss mikill á þinginu, en allir menn váru þar vápnlausir.

Þá mælti Egill: 'Má Berg-Qnundr heyra mál mitt?'

'Heyri ek,' sagði hann.

'Ek vil bjóða þér hólmgǫngu ok berjask hér á þinginu. Hafi sá fé þetta, lǫnd ok lausa aura, er sigr fær, en ver þú hvers manns níðingr ef þú þorir eigi.'

Þá sagði Eiríkr: 'Ef þú, Egill, ert nú allfúss til at berjask þá skulum vér nú veita þér þat.'

Stanza 25. Þorna þorn kveðr mína horna ár (*or* áar*, to provide an extra syllable for the metre*) reið þýborna; hann Qnundr sýslir um sína síngirnd. Naddhristir, á ek nesta norn of borna til arfs; þat er eiðscært. Þigg, Auða konr, greiða eiða.

þorn may either be a brooch or a tree, and *þorn þorna* is a kenning for man; *horna ár reið*, carriage (i.e. carrier, server) of drinking-horns' river (i.e. of beer) is a kenning for woman; *naddhristir*, spearshaker = warrior, man; *nesta norn*, norn of brooches, is a woman; *Auði* is the name of an ancient king, whose *konr* (descendant) is the king.

The man asserts that my wife is born of a bondswoman; this Qnundr has an axe to grind. Man, my wife is a legitimate daughter; that can be sworn. Receive, King, ready oaths.

Egill svarar: ‘Ekki vil ek berjask við konungs ríki ok ofrefli liðs, en fyrir jafnmǫrgum mǫnnum mun ek eigi flýja, ef mér skal þess unna; mun ek at því gjǫra øngvan mannamun.’[a]

Þá mælti Arinbjǫrn: ‘Fǫrum í brott, Egill, ekki munum vér hér um sýsla at sinni.’[b]

Sneri þá Arinbjǫrn brott ok allt lið hans með honum.

Þá snerisk Egill aptr ok mælti hátt: ‘Þat skírskota ek undir þik, Arinbjǫrn, ok þik, Þórðr, ok þá menn alla er nú heyra mál mitt, lenda menn ok lǫgmenn ok alla alþýðu, at ek banna jarðir þær allar er átt hefr Bjǫrn Brynjólfsson, at byggja ok vinna ok allra gagna af at neyta. Banna ek þér, Berg-Ǫnundr, ok ǫllum ǫðrum mǫnnum, útlenzkum ok innlenzkum, tignum ok ótignum, en hverjum er þat gjǫrir legg ek við lagabrot landsréttar, goðagremi ok griðarof.’

Síðan gekk Egill á brott með Arinbirni. Gengu þeir til skipanna ok var þar at ganga yfir leiti nǫkkut ok eigi allskammt svá at eigi sá skipin af þingvellinum.

Ok er þeir kómu til skipanna talaði Arinbjǫrn fyrir liðinu ok mælti svá: ‘Ǫllum yðr er kunnigt hver þinglok hér hafa orðit at vér hǫfum eigi nát lǫgum, en konungr er reiðr svá at mér er ván at várir menn sæti af honum afarkostum, ef hann má svá við komask. Vil ek at hverr gangi á sitt skip ok fari hverr sem ákafast til síns heimilis; bíði nú engi annars.’

Síðan gekk Arinbjǫrn á skip sitt ok mælti til Egils: ‘Gakk þú nú á skútu er hér liggr á útborða langskipinu ok ver á brottu sem skjótast. Farið um nætr sem þér megið, en eigi um daga, ok forðið yðr, því at konungr mun eptir leita at fundi yðra mætti saman bera. Leitið enn síðan til mín þá er þessu lýkr, hvat sem í kann berask.’

Egill gjǫrði svá sem Arinbjǫrn mælti; gengu þeir á skútuna þrír tigir manna ok reru sem ákafast; skipit var einka skjótt. Þá reri fjǫlði manna út ór hǫfninni af liði Arinbjarnar, skútur ok róðrarferjur; en langskip sem Arinbjǫrn stýrði fór síðast, því at þat var þyngst undir árum. En skúta sú er Egill var á gekk brátt fram ór samflotinu. Þá kvað Egill:

26. Erfingi réð arfi
arfljúgr fyrir mér svarfa,
mœti ek hans ok heitum
hótun, Þyrnifótar;

[a] *Here K adds:* hvárt er tiginn eða ótiginn. [b] *W adds:* þat at okr vinni *(and same sense in K).*

Stanza 26. Arfljúgr erfingi Þyrnifótar réð svarfa arfi fyrir mér; mœti ek hótun hans ok heitum; nærgi slíkt rán simla sorgar er goldit, ek gef hánum fjǫt foldar; vér deildum fold væringja.

nærgi er simla sorgar
slíkt rán, ek gef hánum,
vér deildum, fjǫt foldar,
fold væringja, goldit.

58.

Eiríkr konungr heyrði álykðarorð er Egill mælti á þinginu ok varð reiðr mjǫk; en allir menn hǫfðu vápnlausir farit til þingsins, veitti konungr því eigi atgǫngu. Hann bað menn sína ganga til skipa; þeir gjǫrðu sem hann bauð. Ok er þeir kómu til strandar skaut konungr á húsþingi ok sagði fyrirætlan sína:

'Vér skulum nú fœra tjǫld af skipum várum ok róa eptir þeim Arinbirni ok Egli ok skal taka Egil af lífi ok hlífa øngum manni þeim er fyrir honum vill standa.'

Síðan gengu þeir á skip ok bjuggusk um sem skjótast ok reru þar til er skip þeira Arinbjarnar hǫfðu verit; váru þeir þá á brottu. Þá lét konungr taka róðr eptir þeim norðr um sund ok er hann kom á Sognsæ þá reri lið Arinbjarnar inn til Sauðungssunda ok stefnir hann inn eptir þeim ok hitti hann skip Arinbjarnar inn á Sauðungssundum. Lagði konungr at skipunum ok kǫstuðu þeir orðum á þá. Spurði konungr hvárt Egill væri þar á skipinu.

Arinbjǫrn svarar: 'Egill er eigi hér,' segir hann, 'munu þér skjótt mega sjá þat, herra, eru þeir einir menn hér innan borðs at þér munuð kenna. En Egill mun eigi finnask undir þiljum niðri þó at þér leitið.'

Konungr spurði Arinbjǫrn hvat hann vissi til Egils síðast. Hann svarar at Egill var á skútu einni með þremr tigum manna, 'ok reru þeir leið sína út til Steinssunds.'

Þá mælti konungr at þeir skyldu róa fram in innri sundin ok stefna svá í mót þeim Egli, ok þeir gjǫrðu svá.

Maðr er nefndr Ketill hǫðr; hann var hirðmaðr Eiríks konungs, upplenzkr maðr at ætt; hann sagði leið fyrir konungsskipinu ok stýrði því. Ketill var mikill maðr ok fríðr sýnum ok hann var frændi konungs; var þat margra manna mál at þeir væri líkir sýnum.

Egill hafði látit flota skipi sínu ok fluttan til farm áðr hann fór til þings. En er þeir hǫfðu skilit við Arinbjǫrn þá fóru þeir leið sína til Steinssunds þar til

---

arfljúgr (an emendation of *arflygr*), who gets hold of an inheritance by lies; *simla sorg*, sorrow or care of oxen, is probably land; *fold væringja* (of snakes?) is obscure, but may be wealth, property.

The rapacious son of (Þorgeirr) Þyrnifótr spoiled my inheritance; I must suffer his threats; whenever this robbery of my lands is repaid, I will give him (a few) feet of land (i.e. to be buried in); we had a feud over great wealth.

er þeir kómu til skips síns; gengu þeir þar á; en skútan flaut við stýri milli lands ok skips; lágu þar árar í hǫmlum.

Eptir um morguninn er trautt var dagat þá urðu varðmenn varir við at skip nǫkkur reru at þeim, ok er Egill vaknaði stóð hann þegar upp ok mælti at þeir skyldi hlaupa í skútuna. Hann vápnaðisk skjótt ok allir þeir. Egill tók upp silfrkisturnar þær er Aðalsteinn konungr hafði gefit honum; þær hafði hann jafnan með sér. Þeir hlupu[a] í skútuna ok reru fram í milli landsins ok snekkju þeirar er næst fór landinu, en þat var skip Eiríks konungs.

En því at bráðum bar at, at lítt var lýst, þá renndusk skipin hjá ok er lyptingar bar saman þá skaut Egill spjóti ok kom á þann mann miðjan er við stýrit sat, en þar var Ketill hǫðr. Þá kallar Eiríkr konungr ok bað menn róa eptir þeim Agli; en er skipin renndu hjá kaupskipinu þá hljópu menn konungs upp á skipit, en þeir menn er eptir hǫfðu vorðit af Egils mǫnnum ok eigi hljópu í skútuna þá váru allir drepnir þeir er nát varð, en sumir hljópu á land; þar létusk tíu menn af sveitungum Egils. Sum skipin reru eptir þeim Agli, en sum ræntu kaupskipit; var þar tekit fé þat allt er innan borðs var, en þeir brenndu skipit.

En þeir er eptir þeim Agli reru sóttu ákaft, tóku tveir eina ár; skortir þar eigi lið innan borðs, en þeir Egill hǫfðu þunnskipat; váru þeir þá átján á skútunni. Þá dró saman með þeim; en fyrir innan eyna var vaðilsund nǫkkut grunnt milli ok annarrar eyjar; útfall var sjávarins. Þeir Egill hleyptu skútunni í þat it grunna sundit, en snekkjurnar flutu þar eigi ok skilði þar með þeim. Sneri þá konungr suðr aptr, en Egill fór norðr á fund Arinbjarnar. Þá kvað Egill vísu:

27. Nú hefir þrym-Rǫgnir þegna
þróttharðr, en mik varðak
víti, várrar sveitar
vígelds tíu fellda,
því at sárlaxa Sýrar,
sendr ór minni hendi,
digr fló beint meðal bjúgra
bifþorn Ketils rifja.

[a] *Here the text from Möðruvallabók itself resumes.*

Stanza 27. Nú hefir þróttharðr vígelds þrym-Rǫgnir fellda tíu þegna várrar sveitar, en varðak mik víti, því at digr bifþorn sárlaxa Sýrar, sendr ór minni hendi, fló beint meðal bjúgra rifja Ketils.

vígelds þrymr, war-fire's (i.e. sword's) din = battle, whose Rǫgnir (Óðinn) is a warrior; *bifþorn sárlaxa Sýrar*, shaking thorn of Sýr (one of the names of the goddess Freyja) of wound-salmon (i.e. of swords): Sýr of swords is a valkyrie, whose shaking thorn is a spear.

Egill kom á fund Arinbjarnar ok segir honum þessi tíðendi; Arinbjǫrn segir at honum var ekki vildara af ván um skipti þeira Eiríks konungs, ‘en ekki mun þik fé skorta, Egill; ek skal bœta þér skipit ok fá þér annat þat er þú megir vel fara á til Íslands.’

Ásgerðr kona Egils hafði verit með Arinbirni síðan þeir fóru til þings.

Arinbjǫrn fekk Agli skip þat er vel var haffœranda ok lét ferma af viði; býr Egill skip þat til hafs ok hafði þá enn nær þremr tigum manna; skiljask þeir Arinbjǫrn þá með vináttu. Þá kvað Egill:

28. Svá skyldu goð gjalda,
gram reki bǫnd af lǫndum,
reið sé rǫgn ok Óðinn,
rán míns fjár hánum.
Fólkmýgi lát flýja,
Freyr ok Njǫrðr, af jǫrðum.
Leiðisk lofða stríði
landáss, þann er vé grandar.

59. Eiríkr konungr drap brœðr sína

Haraldr inn hárfagri setti sonu sína til ríkis í Nóregi þá er hann tók at eldask, gerði Eirík konung yfirkonung sona sinna allra, ok er Haraldr hafði verit sjau tigu vetra konungr þá seldi hann í hendr Eiríki syni sínum ríki.[a] Í þann tíma ól Gunnhildr son ok jós Haraldr konungr vatni ok gaf nafn sitt ok lét þat fylgja at hann skyldi konungr vera eptir fǫður sinn, ef honum endisk aldr til. Haraldr konungr settisk þá í kyrrsetu ok sat optast á Rogalandi eða Hǫrðalandi; en þrem vetrum síðar andaðisk Haraldr konungr á Rogalandi ok var gjǫrr haugr eptir hann við Haugasund. En eptir andlát hans var deila mikil milli sona hans, því at Víkverjar tóku sér til konungs Óláf, en Þrœndir Sigurð; en Eiríkr felldi þá báða brœðr sína í Túnsbergi einum vetri eptir andlát Haralds konungs. Var þat allt á einu sumri er Eiríkr konungr fór af

[a] lǫnd ok ráð ǫll ŋ; ǫll landráð *W*.

Now the vigorous warrior has killed ten men of our troops, but I freed myself from reproach, because a stout spear, thrown by me, flew straight between Ketill's bowed ribs.

Stanza 28. Bǫnd reki gram af lǫndum; svá skyldu goð gjalda hánum rán míns fjár; Óðinn ok rǫgn sé reið. Freyr ok Njǫrðr, lát folkmýgi flýja af jǫrðum; landáss leiðisk lofða stríði þann er grandar vé.

lofða stríðir, enemy of men, tyrant.

May the gods drive the king from his lands; thus the gods should pay him back for the robbery of my possessions; may Óðinn and the gods be angry. Freyr and Njǫrðr, make the oppressor of the people flee from his estates. May Þórr hate the tyrant who spoils the sanctuary (or sanctuaries).

Hǫrðalandi með her sinn austr í Vík til bardaga við brœðr sína ok áðr hǫfðu þeir deilt á Gulaþingi Egill ok Berg-Ǫnundr ok þessi tíðendi er nú var sagt.

Berg-Ǫnundr var heima at búi sínu þá er konungr fór í leiðangr, því at honum þótti óvarligt at fara frá búi sínu meðan Egill var eigi ór landi farinn; þar var bróðir hans, Haddr, þá með honum.

Fróði hét maðr, frændi Eiríks konungs ok fóstrson hans; hann var inn fríðasti maðr, ungr at aldri ok þó vaxinn maðr. Eiríkr konungr setti hann eptir til trausts Berg-Ǫnundi; sat Fróði á Álreksstǫðum at búi konungs ok hafði þar sveit manna.

Rǫgnvaldr er nefndr son Eiríks konungs ok Gunnhildar; hann var þá vetra tíu eða ellifu ok var it fríðasta mannsefni; hann var þá með Fróða er þetta var tíðenda.

En áðr Eiríkr konungr reri þenna leiðangr þá gerði hann Egil útlaga fyrir endilangan Nóreg ok dræpan hverjum manni.

Arinbjǫrn var með konungi í leiðangri, en áðr hann fór heiman þá lagði Egill skipi sínu til hafs ok helt í útver þat er Vitar heita, út frá Alda; þat er komit af þjóðleið. Þar váru fiskimenn ok var þar gott at spyrja tíðendi; þá spurði hann at konungr hafði gert hann útlaga. Þá kvað Egill vísu:

29. Lǫgbrigðir hefir lagða,
landálfr, fyrir mér sjálfum,
blekkir brœðra søkkva
brúðfang, vegu langa.
Gunnhildi á ek gjalda,
greypt er hennar skap, þenna,
ungr gat ek ok læ launat,
landrekstr, bili grandat.

Veðr váru vindlítil, fjallvindr um nætr, en hafgola um daga. Eitt kveld sigldu þeir Egill út á haf, en fiskimenn reru þá inn til lands, þeir er til njósnar hǫfðu settir verit um farar þeira Egils. Kunnu þeir þat at segja at Egill hafði út látit ok á haf siglt ok hann var á brottu; létu þessa njósn koma til Berg-Ǫnundar; ok er hann vissi þessi tíðendi, hann sendi þá frá sér menn þá alla er hann hafði áðr haft þar til varúðar. Reri hann þá inn til Álreksstaða ok bauð Fróða

Stanza 29. Landálfr, lǫgbrigðir hefir lagða langa vegu fyrir mér sjálfum; brúðfang blekkir brœðra søkkva. Á ek gjalda Gunnhildi þenna landrekstr; greypt er hennar skap; ungr gat ek grandat bili ok launat læ.

landálfr (cf. *landáss*, st. 28), Þórr.

Þórr! The law-breaker has put me myself on long roads (i.e. exiled me); the wife (of Eiríkr) deceives the fratricide. I have to repay Gunnhildr for this exile; she has a cruel temper; as a young man I was quick to act and repay treachery.

til sín, því at Berg-Ǫnundr átti ǫl mikit heima at sín. Fróði fór með honum ok hafði með sér nǫkkura menn; tóku þeir þar veizlu góða ok hǫfðu gleði mikla; var þar þá allt óttalaust.

Rǫgnvaldr konungsson átti karfa einn, reru sex menn á borð; hann var steindr allr fyrir ofan sjó. Hann hafði með sér menn tíu eða tólf þá er honum fylgðu einart. Ok er Fróði var heiman farinn þá tók Rǫgnvaldr karfann ok reru þeir út til Herðlu tólf saman; þar var konungsbú mikit ok réð sá maðr fyrir er hét Skegg-Þórir. Þar hafði Rǫgnvaldr verit á fóstri í barnœsku; tók Þórir feginsamliga við konungssyni; skorti þar ok eigi drykk mikinn.

Egill sigldi út á haf um nóttina sem fyrr var ritat, ok er morgnaði fell veðrit ok gerði logn; lǫgðu þeir þá í rétt ok létu reiða fyrir nǫkkurar nætr; en er hafgola kom á sagði Egill skipurum sínum:

'Nú munum vér sigla at landi, því at ógjǫrla veit, ef hafviðri kemr á hvasst, hvar vér nám þá landi, en heldr ófriðvænt fyrir í flestum stǫðum.'

Hásetar báðu Egil fyrir ráða þeira ferð; síðan tóku þeir til segls ok sigldu inn til Herðluvers; fingu þeir þar góða hǫfn ok tjǫlduðu yfir skipi sínu ok lágu þá um nóttina. Þeir hǫfðu á skipinu lítinn bát ok gekk Egill þar á við þriðja mann. Reri hann þá inn um nóttina til Herðlu, sendi þar mann í eyna upp at spyrja tíðenda. Ok er sá kom ofan til skips sagði hann at þar á bœnum var Rǫgnvaldr konungsson ok hans menn, 'sátu þeir þá við drykkju; hitta ek einn af húskǫrlum ok var sá ǫlóðr ok sagði at hér skyldi eigi minna drekka en at Berg-Ǫnundar þótt Fróði væri þar á veizlu ok þeir fimm saman.'

Ekki kvað hann þar fleira manna en heimamenn, nema Fróða ok hans menn.

Síðan reri Egill aptr til skips ok bað menn upp standa ok taka vápn sín; þeir gerðu svá; þeir lǫgðu út skipit um akkeri. Egill lét gæta tólf menn skips, en hann fór á eptirbátinn ok þeir átján saman, reru síðan inn eptir sundum. Þeir stilltu svá til at þeir kómu um kveldit inn í Fenhring ok lǫgðu þar til leynivágs eins.

Þá mælti Egill: 'Nú vil ek ganga einn upp í eyna ok njósna hvers ek verða víss, en þér skuluð bíða mín hér.'

Egill hafði vápn sín þau er hann var vanr at hafa, hjálm ok skjǫld, gyrðr sverði, hǫggspjót í hendi; síðan gekk hann upp í eyna ok fram með skógi nǫkkurum. Hann hafði dregit hǫtt síðan yfir hjálm. Hann kom þar at er sveinar nǫkkurir váru ok hjá þeim hjarðtíkr stórar, ok er þeir tókusk at orðum spurði hann, hvaðan þeir væri eða fyrir hví þeir væri þar ok hefði hunda svá stóra.

Þeir mæltu: 'Þú munt vera allheimskr maðr; hefir þú eigi heyrt at hér gengr bjǫrn um eyna, inn mesti spellvirki, drepr hér bæði menn ok fénað ok er lagt fé til hǫfuðs honum? Vǫku vér hér hverja nótt á Aski yfir fé váru er byrgt er í grindum; eða hví ferðu með vápnum um nætr?'

Hann segir: ‘⟨Ek⟩[a] hræðumk ok bjǫrninn ok fáir þiki mér sem nú fari vápnlausir; hefir bjǫrninn lengi elt mik í nótt; eða sjái hann nú, þar er hann nú í skógarnefinu. Hvárt eru allir menn í svefni á bœnum?’

Sveinninn sagði at þeir Berg-Ǫnundr ok Fróði mundu enn drekka; ‘þeir sitja nætr allar.’

‘Segið þeim þá,’ segir hann Egill, ‘hvar bjǫrninn er, en ek verð at skynda heim.’

Hann gekk þá brott, en sveinninn hljóp heim til bœjarins ok til stufunnar er þeir drukku í. Var þá svá komit at allir menn váru sofa farnir nema þeir þrír, Ǫnundr ok Fróði ok Haddr. Sveinninn segir hvar bjǫrninn var; þeir tóku vápn sín er þar hengu hjá þeim ok hljópu þegar út ok upp til skógar; þar gingu fram skógarnef af mǫrkinni ok runnar í sumum stǫðum. Sveinninn segir þeim hvar bjǫrninn hafði verit í runninum; þá sá þeir at limarnar hrœrðusk, þóttusk þá skilja at bjǫrninn mundi þar vera. Þá mælti Berg-Ǫnundr at þeir Haddr ok Fróði skyldu fram renna milli ⟨runnsins ok⟩[b] meginmerkrinnar ok gæta at bjǫrninn næði eigi skóginum.

Berg-Ǫnundr rann fram at runninum; hann hafði hjálm ok skjǫld, gyrðr sverði, en kesju í hendi. Egill var þar fyrir í runninum, en engi bjǫrn, ok er hann sá hvar Berg-Ǫnundr var þá brá hann sverðinu, en þar var hǫnk á meðalkaflanum ok dró hann hana á hǫnd sér ok lét þar hanga. Hann tók í hǫnd sér kesjuna ok rann þá fram í mót Berg-Ǫnundi, ok er Berg-Ǫnundr sá þat þá gœddi hann rásina ok skaut skildinum fyrir sik ok áðr þeir mœttusk þá skaut hvárr kesju at ǫðrum. Egill laust skildinum við kesjunni ok bar hallan svá at reist ór skildinum ok flaug í vǫllinn, en Egils spjót kom á miðjan skjǫldinn ok gekk í gegnum langt upp á fjǫðrina ok varð fast spjótit í skildinum; varð Ǫnundi þungbærr skjǫldrinn. Egill greip þá skjótt meðalkafla sverðsins; Ǫnundr tók þá ok at bregða sínu sverði ok er eigi var brugðit til hálfs þá lagði Egill í gegnum hann með sínu sverði. Ǫnundr rataði við lagit, en Egill kippti at sér sverðinu hart ok hjó til Ǫnundar ok af nær hǫfuðit. Síðan tók Egill kesjuna ór skildinum.

Þeir Haddr ok Fróði sá fall Berg-Ǫnundar ok runnu þangat til; Egill snerisk í móti þeim; hann skaut kesjunni at Fróða ok í gegnum skjǫld hans ok í brjóstit svá at yddi um bakit; fell hann þegar á bak aptr dauðr. Egill tók þá sverðit ok snerisk í mót Haddi ok skiptusk þeir fám hǫggum við áðr Haddr fell.

Þá kómu sveinarnir at ok mælti ⟨Egill við þá⟩:[c] ‘Gætið hér til Ǫnundar húsbónda yðvars ok þeira félaga at eigi slíti dýr eða fuglar hræ þeira.’

Egill gekk þá leið sína ok eigi langt áðr félagar hans kómu í mót honum ellifu, en sex gættu skips. Þeir spurðu hvat hann hefði sýslat. Hann kvað þá:

[a] *Thus W.* [b] *Thus W; similar in K.* [c] Egill mælti við þá *K and W.*

30. Sátum lyngs til lengi
ljósheims bǫrvi þeima,
meir varða ek fé forðum,
fjarðǫlna hlut skarðan,
áðr Berg-Ǫnund benjum
bensœfðan lét ek venjask;
Bors niðjar felt ek beðju
blóði Hadds ok Fróða.

Þá mælti Egill: 'Vér skulum nú snúa aptr til bœjarins ok fara hermannliga, drepa menn þá alla er vér nám,[a] en taka fé allt þat er vér megum með komask.'

Þeir fara til bœjarins ok hlaupa þar inn í hús ok drepa þar menn fimmtán eða sextán; sumir kómusk undan af hlaupi. Þeir ræntu þar ǫllu fé, en spilltu því er þeir máttu eigi með fara. Þeir ráku búfé til strandar ok hjuggu, báru á bátinn sem hann tók við; fóru síðan leið sína ok reru út um eyjasund.

Egill var nú allreiðr svá at þá mátti ekki við hann mæla; sat hann við stýri á bátinum; ok er þeir sóttu út á fjǫrðinn til Herðlu þá reru útan í móti þeim Rǫgnvaldr konungsson ok þeir þrettán saman á karfanum þeim inum steinda. Þeir hǫfðu þá spurt at skip Egils lá í Herðluveri; ætluðu þeir at gera Ǫnundi njósn um ferðir Egils; ok er Egill sá skipit þá kenndi hann þegar. Hann stýrði sem beinst á þá ok er skipin renndusk at, þá kom barð skútunnar á kinnung karfans; hallaði honum svá at sjór fell inn á annat borð ok fylldi skipit. Egill hljóp þá upp á ok greip kesjuna, hét á menn sína at þeir skyldu engan láta með lífi á brott komask þann er á karfanum var. Þat var þá hœgt, því at þar var þá engi vǫrn; váru allir þeir á kafi drepnir, en engi komsk undan.[1] Létusk þeir þar þrettán, Rǫgnvaldr ok fǫrunautar hans. Þeir Egill reru þá inn til eyjarinnar Herðlu. Þá kvað Egill vísu:

[a] *K and W make clear that Egill means* vígir menn.

[1] According to the other redactions Rǫgnvaldr and his men defended themselves bravely.

Stanza 30. Sátum til lengi þeima lyngs fjarðǫlna ljósheims bǫrvi skarðan hlut; meir varða ek fé forðum, áðr ek lét Berg-Ǫnund bensœfðan venjask benjum; felt ek beðju Bors niðjar blóði Hadds ok Fróða.

lyngs fjarðǫlna ljósheims bǫrvi: lyngs fjǫrðr, earth, whose *ǫlunn* (fish) is a snake, whose *ljósheimr* (luminous world) is gold, whose *bǫrr* (tree) is a man; *skarðr hlutr*, diminished lot or share (especially one caused by overbearing); *felt* (past of *falda*), covered; *beðja Bors niðjar*, wife of Borr's son, Óðinn = Jǫrð (i.e. earth).

Too long have I endured the loss this man has caused me; formerly I defended my property better, until I killed Berg-Ǫnundr; I have made the earth red with the blood of Haddr and Fróði.

31. Bǫrðumsk vér, ne virðak,
vígleiptr sonar, heiptir
Blóðøxar, rauð ek blóði
bǫðmildr, ok Gunnhildar.
Þar fellu nú þollar
þrettán lagar mána,
stendr af styrjarskyndi
starf, á einum karfa.

Ok er þeir Egill kómu til Herðlu þá runnu þeir þegar upp til bœjar með alvæpni. En er þat sá Þórir ok hans heimamenn þá runnu þeir þegar af bœnum ok forðuðu sér allir þeir er ganga máttu, karlar ok konur. Þeir Egill ræntu þar ǫllu fé því er þeir máttu hǫndum á koma; fóru síðan út til skips. Var þá ok eigi langt at bíða at byrr rann á af landi. Búask þeir til at sigla, ok er þeir váru seglbúnir gekk Egill upp í eyna.

Hann tók í hǫnd sér heslistǫng ok gekk á bergsnǫs nǫkkura þá er vissi til lands inn; þá tók hann hrosshǫfuð ok setti upp á stǫngina. Síðan veitti hann formála ok mælti svá:

'Hér set ek upp níðstǫng ok sný ek þessu níði á hǫnd Eiríki konungi ok Gunnhildi dróttningu'—hann sneri hrosshǫfðinu inn á land—'sný ek þessu níði á landvættir þær er land þetta byggja svá at allar fari þær villar vega, engi hendi né hitti sitt inni fyrr en þær reka Eirík konung ok Gunnhildi ór landi.'

Síðan skýtr hann stǫnginni niðr í bjargrifu ok lét þar standa. Hann sneri ok hǫfðinu inn á land, en hann reist rúnar á stǫnginni ok segja þær formála þenna allan.

Eptir þat gekk Egill á skip; tóku þeir til segls ok sigldu á haf út, tók þá byrrinn at vaxa ok gerði veðr hvasst ok hagstœtt; gekk þá skipit mikit. Þá kvað Egill:

32. Þél høggr stórt fyrir stáli
stafnkvígs á veg jafnan
út með éla meitli
andœrr jǫtunn vandar,

Stanza 31. Vér bǫrðumsk, né virðak heiptir (Blóðøxar); rauð ek bǫðmildr vígleiptr blóði sonar Blóðøxar ok Gunnhildar. Þar fellu nú þrettán lagar mána þollar á einum karfa; starf stendr af styrjarskyndi. (*Blóðøxar* (gen.) is taken with two separate nouns.)

vígleiptr, battle-lightning, sword; *lagar mána þollar:* moon (light) of the sea is gold, whose trees are men; *styrjarskyndir*, speeder of battle, is a warlike man.

We fought and I did not mind the wrath of Eiríkr blóðøx; I, warlike, made my sword red with the blood of the son of Blóðøx and Gunnhildr. There thirteen men were killed on one ship. Deeds are done by the warrior.

en svalbúinn selju
sverfr eirarvanr þeiri
Gestils álpt með gustum
gandr of stál fyrir brandi.

Síðan sigldu þeir í haf ok greiddisk vel ferð þeira ok kómu af hafi í Borgarfjǫrð; helt hann skipi sínu þar til hafnar ok báru fǫt sín á land; fór þá Egill heim til Borgar, en skiparar hans vistuðusk.

Skalla-Grímr gerðisk þá gamall ok hrumr af elli; tók Egill þá til fjárforráða ok búsvarðveizlu.

60. Andlát Skalla-Gríms

Þorgeirr ⟨lambi⟩[a] hét maðr; hann átti Þórdísi Yngvarsdóttur, systur Beru, móður Egils. Þorgeirr bjó ⟨inn frá⟩[b] Álptanesi á Lambastǫðum. Hann hafði komit út með Yngvari; hann var auðigr ok virðr vel af mǫnnum. Son þeira Þorgeirs var Þórðr er bjó á Lambastǫðum eptir fǫður sinn í þenna tíma er Egill kom til Íslands.

Þat var þá um haustit nǫkkuru fyrir vetr at Þórðr reið inn til Borgar at hitta Egil frænda sinn ok bauð honum heim til veizlu; hafði hann látit heita mungát út þar.

Egill hét ferðinni ok var kveðit á vikustef nǫkkut; ok er svá var liðit bjósk Egill til ferðar ok með honum Ásgerðr kona hans; váru þau saman tíu eða tólf. Ok er Egill var búinn þá gekk Skalla-Grímr út með honum ok hvarf til hans áðr Egill steig á bak ok mælti:

'Seint þiki mér þú, Egill, hafa greitt fé þat er Aðalsteinn konungr sendi mér, eða hverneg ætlar þú at fara skyli fé þat?'

Egill segir: 'Er þér nú féfátt mjǫk, faðir? Ek vissa þat eigi; þegar skal ek láta þik hafa silfr er ek veit er þú þarft, en ek veit at þú munt enn hafa at varðveita eina kistu eða tvær, fullar af silfri.'

'Svá þiki mér,' segir Grímr, 'sem þú munir þikjask skipt hafa lausafé með okr; muntu láta þér vel hugna at ek gera slíkt er mér líkar af því er ek varðveiti.'

[a] *Thus K and W*. [b] *Thus W*; á *M*.

Stanza 32. Andœrr vandar jǫtunn høggr út þél stórt fyrir stáli með éla meitli á jafnan stafnkvígs veg, en svalbúinn selju gandr sverfr eirarvanr með gustum þeiri Gestils álpt of stál fyrir brandi.

andœrr, breathing furiously; *vandar jǫtunn* (giant, enemy of the mast or tree) is a storm; *stafnkvígs vegr*, stem-bull-calf's, i.e. ship's, road, the sea; *svalbúinn*, full of coldness; *selju gandr*, enemy of the willow, storm; *Gestill* is the name of a sea-king, whose *álpt* (swan) is a ship; *með gustum* (a correction by former editors for *áðr gustu*, which has proved inexplicable), with gusts.

The furious wind cuts out mightily a file before the stem with a chisel of storms on the even sea, and the cold storm files, merciless with gusts, on the ship's stem in front of the prow.

Egill segir: ‘Þú munt engis lofs þikjask þurfa at biðja mik um þetta, því at þú munt ráða vilja hvat sem ek mæli.’

Síðan reið Egill í brott þar til er hann kom á Lambastaði; var þar tekit við honum vel ok feginsamliga; skyldi hann þar sitja þrjár nætr.

Þat sama kveld er Egill hafði heiman farit lét Skalla-Grímr sǫðla sér hest; reið hann þá heiman er aðrir menn fóru at sofa. Hann reiddi í knjám sér kistu vel mikla, en hann hafði í handarkrika sér eirketil er hann fór í brott. Hafa menn þat síðan fyrir satt at hann hafi látit fara annat hvárt eða bæði í Krumskeldu ok látit þar fara á ofan hellustein mikinn.

Skalla-Grímr kom heim um miðnættisskeið ok gekk þá til rúms síns ok lagðisk niðr í klæðum sínum. En um morgininn er lýsti ok menn klæddusk þá sat Skalla-Grímr fram á stokk ok var þá andaðr ok svá stirðr at menn fingu hvergi rétt hann né hafit ok var alls við leitat.

Þá var hesti skotit undir einn mann; hleypti sá sem ákafligast til þess er hann kom á Lambastaði; gekk hann þegar á fund Egils ok segir honum þessi tíðendi. Þá tók Egill vápn sín ok klæði ok reið heim til Borgar um kveldit ok þegar hann hafði af baki stigit gekk hann inn ok í skot er var um eldahúsit, en dyrr váru fram ór skotinu at setum innanverðum. Gekk Egill fram í setit[a] ok tók í herðar Skalla-Grími ok kneikti hann aptr á bak, lagði hann niðr í setit ok veitti honum þá nábjargir. Þá bað Egill taka graftól ok brjóta vegginn fyrir sunnan. Ok er þat var gǫrt þá tók Egill undir hǫfðahlut Skalla-Grími, en aðrir tóku fótahlutinn; báru þeir hann um þvert húsit ok svá út í gegnum vegginn þar er áðr var brotinn. Báru þeir hann þá í hríðinni ofan í Naustanes; var þar tjaldat yfir um nóttina; en um morgininn at flóði var lagðr Skalla-Grímr í skip ok róit með hann út til Digraness. Lét Egill þar gera haug á framanverðu nesinu; var þar í lagðr Skalla-Grímr ok hestr hans ok vápn hans ok smíðartól; ekki er þess getit at lausafé væri lagt í haug hjá honum.

Egill tók þar við arfi, lǫndum ok lausum aurum; réð hann þá fyrir búi; þar var með Agli Þórdís dóttir Þórólfs ok Ásgerðar.

61. Englandsferð Egils

Eiríkr konungr réð ⟨einn vetr⟩[b] fyrir Nóregi eptir andlát fǫður síns, Haralds konungs, áðr Hákon Aðalsteinsfóstri, annarr son Haralds konungs, kom til Nóregs vestan af Englandi, ok þat sama sumar fór Egill Skalla-Grímsson til Íslands. Hákon fór norðr til Þrándheims; var hann þar til konungs tekinn; váru þeir Eiríkr um vetrinn báðir konungar í Nóregi. En eptir um várit dró hvárrtveggi her saman; varð Hákon miklu fjǫlmennri; sá Eiríkr þá engan sinn kost annan en flýja land; fór hann þá á brott með Gunnhildi konu sína ok bǫrn þeira.

[a] *K adds*: ok at baki Skalla-Grími. [b] *Thus W*.

Arinbjǫrn hersir var fóstbróðir Eiríks konungs ok barnfóstri hans; hann var kærstr konungi af ǫllum lendum mǫnnum; hafði konungr sett hann hǫfðingja yfir allt Firðafylki. Arinbjǫrn var ór landi með konungi; fóru fyrst vestr um haf til Orkneyja. Þá gipti hann Ragnhildi dóttur sína Arnfinni jarli. Síðan fór hann með liði sínu suðr fyrir Skotland ok herjaði þar; þaðan fór hann suðr til Englands ok herjaði þar. Ok er Aðalsteinn konungr spurði þat safnaði hann liði ok fór í mót Eiríki; ok er þeir hittusk váru borin sáttmál milli þeira ok var þat at sættum at Aðalsteinn konungr fekk Eiríki til forráða Norðimbraland, en hann skyldi vera landvarnarmaðr Aðalsteins konungs fyrir Skotum ok Írum. Aðalsteinn konungr hafði skattgilt undir sik Skotland eptir fall Óláfs konungs, en þó var þat fólk jafnan ótrútt honum. ⟨Eiríkr konungr hafði jafnan atsetu í Jórvík.⟩[a]

Svá er sagt at Gunnhildr lét seið efla ok lét þat seiða at Egill Skalla-Grímsson skyldi aldri ró bíða á Íslandi fyrr en hon sæi hann. En þat sumar er þeir Hákon ok Eiríkr hǫfðu hizk ok deilt um Nóreg þá var farbann til allra landa ór Nóregi ok kómu þat sumar engi skip til Íslands ok engi tíðendi ór Nóregi.

Egill Skalla-Grímsson sat at búi sínu; en þann vetr annan er hann bjó at Borg eptir andlát Skalla-Gríms þá gerðisk Egill ókátr ok var því meiri ógleði hans er meir leið á vetrinn. Ok er sumar kom þá lýsti Egill yfir því at hann ætlar at búa skip sitt til brottfarar um sumarit; tók hann þá háseta. Hann ætlar þá at sigla til Englands; þeir váru á skipi þrír tigir manna. Ásgerðr var þá eptir ok gætti bús þeira, en Egill ætlaði þá at fara á fund Aðalsteins konungs ok vitja heita þeira er hann hafði heitit Agli at skilnaði þeira.

Egill varð ekki snemmbúinn ok er hann lét í haf þá byrjaði heldr seint, tók at hausta ok stœrði veðrin; sigldu þeir fyrir norðan Orkneyjar; vildi Egill þar ekki við koma, því at hann hugði at ríki Eiríks konungs mundi allt yfir standa í eyjunum. Sigldu þeir þá suðr fyrir Skotland ok hǫfðu storm mikinn ok veðr þvert; fengu þeir beitt fyrir Skotland ok svá norðan fyrir England. En aptan dags er myrkva tók var veðr hvasst; finna þeir eigi fyrr en grunnfǫll váru á útborða ok svá fram fyrir. Var þá engi annarr til en stefna á land upp ok svá gerðu þeir, sigldu þá til brots ok kómu at landi við Humru mynni. Þar[b] heldusk menn allir ok mestr hluti fjár, annat en skip; þat brotnaði í spán.

Ok er þeir hittu menn at máli spurðu þeir þau tíðendi[c] er Agli þóttu háskasamlig, at Eiríkr konungr blóðøx var þar fyrir ok Gunnhildr, ok þau hǫfðu þar ríki til forráða, ok hann var skammt þaðan uppi í borginni Jórvík. Þat spurði hann ok at Arinbjǫrn hersir var þar með konungi ok í miklum kærleik við konunginn.

[a] *Thus W; similar in K.* [b] *Thus K and W*; þá *M*. [c] *W adds:* er þeim þóttu góð vera at Aðalsteinn konungr var heill ok ríki hans, en þau ǫnnur *(similar in K)*.

Ok er Egill var víss vorðinn þessa tíðenda þá gerði hann ráð sitt; þótti honum sér óvænt til undankvámu, þótt hann freistaði þess at leynask ok fara hulðu hǫfði leið svá langa sem vera mundi áðr hann kœmi ór ríki Eiríks konungs. Var hann þá auðkenndr þeim er hann sæi; þótti honum þat lítilmannligt at vera tekinn í flótta þeim. Herði hann þá huginn ok réð þat af at þegar um nóttina er þeir hǫfðu þar komit þá fær hann sér hest ok ríðr þegar til borgarinnar. Kom hann þar at kveldi dags ok reið hann þegar í borgina. Hann hafði síðan hatt yfir hjálmi ok alvæpni hafði hann.

Egill spurði hvar garðr sá væri í borginni er Arinbjǫrn átti; honum var þat sagt; hann reið þangat í garðinn. En er hann kom at stufunni steig hann af hesti sínum ok hitti mann at máli; var honum þá sagt at Arinbjǫrn sat yfir matborði.

Egill mælti: ‘Ek vilda, góðr drengr, at þú gingir inn í stufuna ok spyr Arinbjǫrn hvárt hann vill heldr úti eða inni tala við Egil Skalla-Grímsson.’

Sá maðr segir: ‘Þat er mér lítit starf at reka þetta erendi.’

Hann gekk inn í stufuna ok mælti stundar hátt: ‘Maðr er hér kominn úti fyrir dyrum,’ segir hann, ‘mikill sem trǫll; en sá bað mik ganga inn ok spyrja hvárt þú vildir úti eða inni tala við Egil Skalla-Grímsson.’

Arinbjǫrn segir: ‘Gakk ok bið hann bíða úti ok mun hann eigi lengi þurfa.’

Hann gerði sem Arinbjǫrn mælti, gekk út ok sagði sem mælt var við hann.

Arinbjǫrn bað taka upp borðin, síðan gekk hann út ok allir húskarlar hans með honum; ok er Arinbjǫrn hitti Egil, heilsaði hann honum ok spurði hví hann var þar kominn.

Egill segir í fám orðum it ljósasta af um ferð sína; ‘en nú skaltu fyrir sjá hvert ráð ek skal taka, ef þú vilt nǫkkurt lið veita mér.’

‘Hefir þú nǫkkura menn hitt í borginni,’ segir Arinbjǫrn, ‘þá er þik muni kennt hafa áðr þú komt hér í garðinn?’

‘Engi,’ segir Egill.

‘Taki menn þá vápn sín,’ segir Arinbjǫrn.

Þeir gerðu svá, ok er þeir váru vápnaðir ok allir húskarlar Arinbjarnar þá gekk hann í konungsgarð. En er þeir kómu til hallar þá klappaði Arinbjǫrn á dyrum ok bað upp láta ok segir hverr þar var. Dyrverðir létu þegar upp hurðina.

Konungr sat yfir borðum. Arinbjǫrn bað þá ganga inn tólf menn, nefndi til þess Egil ok tíu menn aðra:

‘Nú skaltu, Egill, færa Eiríki konungi hǫfuð þitt ok taka um fót honum, en ek mun túlka mál þitt.’

Síðan ganga þeir inn; gekk Arinbjǫrn fyrir konung ok kvaddi hann. Konungr fagnaði honum ok spurði hvat er hann vildi.

Arinbjǫrn mælti: ‘Ek fylgi hingat þeim manni er kominn er um langan veg at sœkja yðr heim ok sættask ⟨vill⟩[a] við yðr; er yðr þat vegr mikill,

[a] *Thus K and W*.

herra, er óvinir yðrir fara sjálfviljandi af ǫðrum lǫndum ok þikjask eigi mega bera reiði yðra þó at þér séð hvergi nær. Láttu þér nú verða hǫfðingliga við þenna mann; lát hann fá af ⟨þér⟩[a] sætt góða fyrir þat er hann hefir gert veg þinn svá mikinn sem nú má sjá, farit yfir mǫrg ⟨stór⟩[a] hǫf ok torleiði heiman frá búum sínum; bar honum enga nauðsyn til þessar farar nema góðvili við yðr.'[b]

Þá litaðisk konungr um ok sá hann fyrir ofan hǫfuð mǫnnum hvar Egill stóð. ⟨Konungr kenndi hann skjótt⟩[c] ok hvessti augun á hann ok mælti:

'Hví vartu svá djarfr, Egill, at þú þorðir at fara á fund minn? Leystisk þú svá heðan næstum[d] at þér var engi ván lífs af mér.'

Þá gekk Egill at borðinu ok tók um fót konungi; hann kvað þá:

33. Kominn em ek á jó Íva
angrbeittan veg langan
ǫldu enskrar foldar
atsitjanda at vitja.
Nú hefir sískelfir sjálfan
snarþátt Haralds áttar
viðr ofrhuga yfrinn
undar bliks of fundinn.

Eiríkr konungr sagði: 'Ekki þarf ek at telja upp sakir á hendr þér, en þó eru þær svá margar ok stórar at ein hver má vel endask til ⟨þess⟩[e] at þú komir aldri heðan lífs; áttu engis annars af ván en þú munt hér deyja skulu; máttir þú þat vita áðr at þú mundir enga sætt af mér fá.'

Þá kvað Egill:[f]

[a] *Thus K and W*. [b] *K and W add:* því at vel mátti hann gæta sín á Íslandi fyrir reiði þinni. [c] *Thus W (similar in K)*. [d] svá leystisk þú ór Nóregi *K and W*. [e] *Thus K and W*. [f] *Möðruvallabók has a blank space here for a stanza; no traces of a stanza in K and W*.

Stanza 33. Ek em kominn langan angrbeittan ǫldu veg á Íva jó at vitja atsitjanda enskrar foldar. Nú hefir sískelfir undar bliks viðr yfrinn ofrhuga of fundinn sjálfan snarþátt Haralds áttar.

Íva is not found elsewhere, but is probably a sea-king's name, so *Íva jór* (horse) is a ship; *sískelfir undar bliks*, continual shaker of wound's light or fire (i.e. sword), is a warrior; *snarþáttr Haralds áttar* (hard-spun strand of Haraldr's kin) is Haraldr's son (his favourite son according to the saga, 49/7–8 above).

I have come on my ship on a long and arduous voyage to visit the king of English land. Now the warrior has with dauntless courage met Haraldr's son in person.

Gunnhildr mælti: ‘Hví skal eigi ⟨þegar⟩[a] drepa Egil, eða mantu eigi nú, konungr, hvat Egill hefir gert ⟨til þín⟩,[a] drepit vini þína ok frændr ok þar á ofan son þinn, en nítt sjálfan þik; eða hvar viti menn slíku bellt við konungmann?’

Arinbjǫrn segir: ‘Ef Egill hefir mælt illa til konungs þá má hann þat bœta í lofsorðum þeim er allan aldr megi uppi vera.’

Gunnhildr ⟨mælti⟩:[b] ‘Vér viljum ekki lof hans heyra; láttu, konungr, leiða Egil út ok hǫggva hann; vil ek eigi heyra orð hans ok eigi sjá hann.’

Þá mælti Arinbjǫrn: ‘Eigi mun konungr láta at eggjask um ǫll níðingsverk þín; eigi mun hann láta Egil drepa í nótt, því at náttvíg eru morðvíg.’

Konungr segir: ‘Svá skal vera, Arinbjǫrn, sem þú biðr, at Egill skal lifa í nótt; hafðu hann heim með þér ok fœr mér hann á morgin.’

Arinbjǫrn þakkaði konungi orð sín; ‘væntu vér, herra, at heðan af muni skipask mál Egils á betri leið; en þó at Egill hafi stórt til saka gǫrt við yðr, þá líti þér á þat at hann hefir mikils misst fyrir yðrum frændum. Haraldr konungr faðir þinn tók af lífi ágætan mann, Þórólf, fǫðurbróður hans, af rógi ⟨vándra⟩[a] manna, en af engum sǫkum. En þér, konungr, brutuð lǫg á Agli fyrir sakir Berg-Ǫnundar, en þar á ofan vildu þér hafa Egil at dauðamanni ok drápuð menn af honum, en ræntuð hann fé ǫllu, ok þar á ofan gerðu þér hann útlaga ok rákuð hann af landi, en Egill er engi ertingamaðr. En hvert mál er maðr skal dœma verðr at líta á tilgerðir. Ek mun nú,’ segir Arinbjǫrn, ‘hafa Egil með mér í nótt heim í garð minn.’

Var nú svá; ok er þeir kómu í garðinn þá ganga þeir tveir í lopt nǫkkurt lítit ok rœða um þetta mál. Segir Arinbjǫrn svá:

‘Allreiðr var konungr nú, en heldr þótti mér mýkjask skaplyndi hans nǫkkut áðr létti, ok mun nú hamingja skipta hvat upp kemr; veit ek at Gunnhildr mun allan hug á leggja at spilla þínu máli. Nú vil ek þat ráð gefa at þú vakir í nótt ok yrkir lofkvæði um Eirík konung; þœtti mér þá vel ef þat yrði drápa tvítug ok mættir þú kveða á morgin er vit komum fyrir konung. Svá gerði Bragi frændi þinn[1] þá er hann varð fyrir reiði Bjarnar Svíakonungs, at hann orti drápu tvítuga um hann eina nótt ok þá þar fyrir hǫfuð sitt. Nú mætti vera at vér bærim gæfu til við konung svá at þér kœmi þat í frið við konung.’

Egill segir: ‘Freista skal ek þessa ráðs er þú vill, en ekki hefi ek við því búizk at yrkja lof um Eirík konung.’

Arinbjǫrn bað hann freista; síðan gekk hann á brott til manna sinna; sátu þeir at drykkju til miðrar nætr. Þá gekk Arinbjǫrn til svefnhúss ok sveit hans, ok áðr hann afklæddisk gekk hann upp í loptit til Egils ok spurði hvat þá liði um kvæðit. Egill segir at ekki var ort; ‘hefir hér setit svala ein við glugginn ok klakat í alla nótt, svá at ek hefi aldregi beðit ró fyrir.’

[a] *Thus K and W*. [b] *Thus W*; segir *K*.

[1] Usually emended to *minn*, since no relationship between Egill and Bragi is known.

Síðan gekk Arinbjǫrn á brott ok út um dyrr þær er ganga mátti upp á húsit ok settisk ⟨við⟩[a] glugg þann á loptinu er fuglinn hafði áðr við setit; hann sá hvar hamhleypa nǫkkur fór annan veg af húsinu. Arinbjǫrn sat þar við glugginn alla nóttina til þess er lýsti. En síðan er Arinbjǫrn hafði þar komit þá orti Egill alla drápuna ok hafði fest svá at hann mátti kveða um morgininn þá er hann hitti Arinbjǫrn. Þeir heldu vǫrð á nær tími mundi vera at hitta konung.

62. Egill flutti kvæðit

Eiríkr konungr gekk til borða at vanða sínum ok var þá fjǫlmenni mikit með honum; ok er Arinbjǫrn varð þess varr þá gekk hann með alla sveit sína alvápnaða í konungsgarð þá er konungr sat yfir borðum. Arinbjǫrn krafði sér inngǫngu í hǫllina; honum var þat ok heimult gǫrt; ganga þeir Egill inn með helming sveitarinnar; annarr helmingr stóð úti fyrir dyrum.

Arinbjǫrn kvaddi konung, en konungr fagnaði honum vel. Arinbjǫrn mælti: ‘Nú er hér kominn Egill; hefir hann ekki leitat til brotthlaups í nótt. Nú viljum vér vita, herra, hverr hans hluti skal vera; vænti ek góðs af yðr.[b] Hefi ek þat gǫrt sem vert var, at ek hefi engan hlut til þess sparat at gera ok mæla svá at yðvarr vegr væri þá meiri en áðr. Hefi ek ok látit allar mínar eigur ok frændr ok vini er ek átta í Nóregi ok fylgt yðr, en allir lendir menn yðrir skilðusk við yðr, ok er þat makligt, því at þú hefir marga hluti til mín stórvel gǫrt.’

Þá mælti Gunnhildr: ‘Hættu, Arinbjǫrn, ok tala ekki svá langt um þetta; margt hefir þú vel gǫrt við Eirík konung ok hefir hann þat fullu launat; er þér miklu meiri vandi á við Eirík konung en Egil. Er þér þess ekki biðjanda at Egill fari refsingalaust heðan af fundi Eiríks konungs, slíkt sem hann hefir til saka gǫrt.’

Þá segir Arinbjǫrn: ‘Ef þú, konungr, ok þit Gunnhildr hafið þat einráðit at Egill skal hér enga sætt fá, þá er þat drengskapr at gefa honum frest ok fararleyfi um viku sakir at hann forði sér—þó hefir hann at sjálfvilja sínum farit hingat á fund yðvarn ok vænti sér af því friðar—fara þá enn skipti yður sem verða má þaðan frá.’

Gunnhildr mælti: ‘Sjá kann ek á þessu, Arinbjǫrn, at þú ert hollari Agli en Eiríki konungi. Ef Egill skal ríða heðan viku í brott í friði, þá mun hann kominn til Aðalsteins konungs á þessi stundu. En Eiríkr konungr þarf nú ekki at dyljask í því at honum verða nú allir konungar ofreflismenn, en fyrir skǫmmu mundi þat þikja ekki líkligt at Eiríkr konungr mundi eigi hafa til þess vilja ok atferð at hefna harma sinna á hverjum manni slíkum sem Egill er.’

[a] *Thus K and W.* [b] vænti – yðr] vænti ek af yðr konungr at þér munuð láta hann njóta orða minna, því at mér þikir þetta allmiklu skipta at Egill fái sætt af yðr *K (and the W-manuscripts for the most part).*

Arinbjǫrn segir: ‘Engi maðr mun Eiríkr ⟨konung⟩[a] kalla at meira mann þó at hann drepi einn bóndason útlendan þann er gengit hefir á vald hans. En ef hann vill miklask af þessu þá skal ek þat veita honum at þessi tíðendi skulu heldr þikja frásagnarverð, því at vit Egill munum nú veitask at svá at jafnsnemma skal okr mœta báðum. Muntu, konungr, þá dýrt kaupa líf Egils um þat er vér erum allir at velli lagðir, ek ok sveitungar mínir; mundi mik annars vara af yðr en þú mundir mik vilja leggja heldr at jǫrðu en láta mik þiggja líf eins manns er ek bið.’

Þá segir konungr: ‘Allmikit kapp leggr þú á þetta, Arinbjǫrn, at veita Agli lið; trauðr mun ek til vera at gera þér skaða, ef því er at skipta, ef þú vill heldr leggja fram líf þitt en hann sé drepinn; en œrnar eru sakir til við Egil, hvat sem ek læt gera við hann.’

Ok er konungr hafði þetta mælt, þá gekk Egill fyrir hann ok hóf upp kvæðit ok kvað hátt ok fekk þegar hljóð:[1]

1. Vestr fór ek of ver,
en ek Viðris ber
munstrandar mar,
svá er mitt of far.
Dró ek eik á flot
við ísa brot;
hlóð ek mærðar hlut
míns knarrar skut.

2. Buðumk hilmir lǫð,
nú á ek hróðrar kvǫð;
ber ek Óðins mjǫð
á Engla bjǫð.

[a] *Thus K and W*.

[1] Nothing of the poem *Hǫfuðlausn* is found in Möðruvallabók, and no empty space for a stanza. The poem is found in the W-codex itself and in K; most of it is also in ϵ. Fragments of four stanzas are found in *Snorra Edda*. Lastly, there is a redaction together with an explicatory essay by Björn Jónsson of Skarðsá from 1634 (AM 552 R 4to). His text seems to be based upon both W and ϵ. Björn’s redaction together with a Latin translation of the explication was printed in Ole Worm’s *Literatura Runica* in 1636. The following redaction is in the main based upon the text of ϵ (and K), with several corrections, mostly in accordance with W.

Hǫfuðlausn

1 *Viðris munstrandar marr*, the sea of Óðinn’s mind-shore (breast), i.e. the poetic mead, poetry; *ísa brot*, breaking of ice, is spring.

I came west across the sea, and I bring a poem; such is my situation. I launched my ship at ice-break; I loaded the stern of my vessel with a cargo of praise (a poem).

Lofat vísa vann,
víst mæri ek þann;
hljóðs ǽsti ek hann,
því at hróðr of fann.

3. Hygg, vísi, at,
vel sómir þat,
hvé ek þylja fet
ef ek þǫgn of get.
Flestr maðr of frá
hvat fylkir vá;
en Viðrir sá
hvar valr of lá.

4. Óx hjǫrva glǫm
við hlífar þrǫm;
guðr óx of gram,
gramr sótti fram.
Þar heyrðisk þá,
þaut mækis á,
málmhríðar spá,
sú var mest of lá.

5. Varat villr staðar
vefr darraðar
of grams glaðar
geirvangs raðar,

2 The king offered me hospitality, now I am obliged to offer a poem of praise; I bring Óðinn's mead (a poem) to the land of the English. I have completed a eulogy of the prince, assuredly I praise him; I ask him for a hearing, because I have devised a praise-poem.

3 Pay heed, king, that is most fit, to how I shall recite if I receive silence. Most men have heard what (battle) the king fought; and Óðinn saw where the slain lay.

4 *hjǫrva glǫm* is supposed to mean clash of swords, though *glǫm* is not found elsewhere (cf. *glamm* and *glaumr*); *mækis á*, river of the sword, is blood, or perhaps battle.

The clash of swords against the rim of the shield increased; battle increased around the king, the king pressed forward. There was heard then—the river of the sword (battle) roared—the incantation of the metal-storm (din of batttle); this was the greatest (battle) across the sea.

5 *varat – staðar*, did not go astray; *vefr darraðar*, spear's web, is battle; *geirvangs raðar*, spear-land's (shield's) rows; *inn brimils móði*, unexplained (*brimill*, a sort of large seal).

þar er í blóði
inn brimils móði
vǫllr of þruði,
und véum glumði.

6. Hné fólk á fit
við fleina hnit;
orðstír of gat
Eiríkr at þat.

7. Fremr mun ek segja
ef firar þegja;
frágum fleira
til frama þeira:
brustu brandar
við bláar randar;
óxu undir
við jǫfurs fundi.

8. Hlam heinsǫðul
við hjaldrrǫðul,
beit bengrefill;
þat var blóðrefill.
Frá ek at felli
fyrir fetilsvelli
Óðins eiki
í járnleiki.

9. Þar var odda at
ok eggja gnat;
orðstír of gat
Eiríkr at þat.

The battle raged around the king's shining shields, where in blood the battlefield . . . remained(?) . . . resounded beneath the banners.

6 *fleina hnit* (collison of spears) is battle.

The army fell on the meadows under the onslaught of spears. Eiríkr gained renown from that.

7 I shall speak further if men keep silence; I have heard more to their glory: swords broke against dark shields; wounds increased with the king's encounters.

8 *heinsǫðull*, saddle of the whetstone, (probably) sword; *hjaldrrǫðull*, sun of battle, shield or sword; *bengrefill*, wound digger, the point of a sword (cf. *blóðrefill*); *fetil-svell*, sword-strap ice, sword; *Óðins eiki* (oak forest), troops; *járnleikr*, iron-game, battle.

There was a clanging of sword against shield, the sword bit, it was the point of a sword. I heard that troops fell before the sword in battle.

10. Rauð hilmir hjǫr;
þar var hrafna gjǫr;
fleinn sótti fjǫr;
flugu dreyrug spjǫr.
Ól flagðs gota
fárbjóðr Skota;
trað nipt Nara
náttverð ara.

11. Flaug hjaldrtrana
á hræs lanar;
várut blóðs vanar
benmás granar.
Sleit und freki,
en oddbreki
gnúði hrafni
á hǫfuðstafni.

12. Kom gríðar læ
at Gjálpar skæ;
bauð úlfum hræ
Eiríkr of sæ.

13. Beit fleinn floginn,
þá var friðr loginn;
var álmr dreginn;
því varð úlfr feginn.

9 There was conflict of points and clashing of blades; Eiríkr gained renown from that.

10 *hrafna gjǫr*, flock of ravens (especially when crowding over food); *flagðs goti* (giantess's horse) = wolf; *fárbjóðr Skota*, the enemy of the Scots, i.e. King Eiríkr; *nipt Nara*, Nari's sister, is Hel (the death-goddess); *náttverðr ara*, the eagle's supper (i.e. the corpses of the slain) or supper for the eagle.

The king reddened his sword; there was a hustling of ravens; arrows took lives; bloody spears flew; the enemy of the Scots fed the giantess's steed; the goddess of death stalked on the dead (or Hel trod or trampled down supper for the eagle, i.e. killed men).

11 *hjaldrtrana* (crane of battle), carrion bird; *benmás granar*, wound-gull's, carrion bird's, lips, i.e. beaks of ravens; *oddbreki*, point-wave, i.e. blood.

The carrion bird flew on the heaps of the slain; the beaks of ravens were not short of blood. The wolf tore or ripped open the wound, and blood roared at the raven's head-prow (beak).

12 *gríðar*, greed's (Gríðr is also common as the name of a giantess in kennings); *læ*, bane; the bane of greed is satiety. Gjálp is a giantess, her *skær* (steed) is a wolf.

The wolf was fed; across the sea Eiríkr offered carnage to wolves.

Brustu broddar,
en bitu oddar;
3 báru hǫrvar
af bogum ǫrvar.

14. Verpr broddfleti
6 af baugseti
hjǫrleiks hvati;
hann er þjóðskati.
9 Þróask hjaldr sem hvar
of hilmi þar.
Frétt er austr of mar
12 Eiríks of far.

15. Jǫfurr sveigði ý,
flugu unda bý.
15 Bauð úlfum hræ
Eiríkr of sæ.

16. Enn mun ek vilja
18 fyrir verum skilja
skapleik skata,
skal mærð hvata.
21 Lætr snót saka
sverð-Frey vaka,
en skers Haka
24 skíðgarð braka.

13 The thrown spear bit, then peace was broken; elmwood-bow was drawn; that made the wolf joyful. Arrow-tips broke, and points bit; strings bore arrows from bows.

14 *broddflet*, the bench of the arrow-tip, i.e. shield; *af baugseti*, from the seat of the ring, i.e. his arm.

The instigator of sword-play (battle) throws a shield from his arm: he is a very generous man. The battle arises everywhere around the king. The behaviour of Eiríkr is heard of east across the sea.

15 *unda bý*, bees of wounds, i.e. arrows.

The king bent his yew-bow; arrows flew. Across the sea Eiríkr offered carnage to wolves.

16 This stanza is adopted here from two extra half-stanzas in W (and put in this place in accordance with the redaction of Björn Jónsson).

snót saka, lady of contests or battles, i.e. valkyrie (Hildr); *sverð-Freyr*, warrior, i.e. the king; *vaka* keep awake; Haki is the name of a sea-king, whose *sker* (rock in the sea) is the sea, whose *skíð* (board) is a ship, whose *garðr* (fence) is a shield.

I shall wish to describe further for men the disposition of this generous man; his praise must be hastened. Hildr incites the king (to battle) and causes the shields to crack. (Lines 5–6 seem to be an allusion to a story told in *Skáldskaparmál*, Ch. 50.)

17. Brýtr bógvita
bjóðr hrammþvita;
muna hringdofa
hodd-Freyr lofa.
Glaðar flotna fjǫl
við Fróða mjǫl;
mjǫk er hilmi fǫl
haukstrandar mǫl.

18. Stóðsk fólkhagi
við fjǫrlagi;
gall ýbogi
at eggtogi.
Verpr ábrandi,
en jǫfurr landi
heldr hornklofi;
hann er næstr lofi.

19. Jǫfurr hyggi at
hvé ek yrkja fat;
gott þikjumk þat
er ek þǫgn of gat.
Hrœrða ek munni
af munar grunni
Óðins ægi
of jǫru fægi.

17 *bógviti* (arm-fire) is gold, whose *bjóðr* (offerer) is a generous man, the king; *hrammþviti* (hand-stone) is gold; *hringdofi* (ring-torpor) is non-spending of gold; *hodd-Freyr* (gold-Freyr) is a wealthy man, the king; *Fróði* was a legendary king, whose *mjǫl* (meal, the product of his mill) is gold (*Skáldskaparmál,* Ch. 43); *fǫl hilmi*, available to (or from?), to be disposed of by, the king; *haukstrandar mǫl,* shingle of the land of the hawk, the arm, is gold.

The generous man breaks (i.e. distributes) gold; the wealthy man (the king) will not praise non-spending of gold. He makes many men happy with gold; the king is very willing to spend gold.

18 *Fólkhagi* battle-manager, probably the king; *fjǫrlag*, laying down of life, i.e. death; *ábrandr*, river-flame, i.e. gold (see *Skáldskaparmál,* Ch. 33); *hornklofi* has not been adequately explained; perhaps metaphorically ‘in tongs made of horn’.

The king resisted death; the yew-wood bow twanged at the drawing of the sword. He throws gold, but the king holds his land firmly; he is closest to praise.

19 *munar grunn,* the mind’s shoal, i.e. the breast; *Óðins ægir* (sea) is the mead of poetry, i.e. poem; *jǫru fægir,* cultivator of battle, warrior (here the king).

May the king consider how I have composed my poem; I am glad that I gained silence. With my mouth I stirred up from my breast the poem about the king.

20. Bar ek þengils lof
á þagnar rof;
kann ek mála mjǫt
of manna sjǫt.
Óð fœri ek fram
of ítran gram
ór hlátra ham
svá hann of nam.

21. Njóti bauga
sem Bragi auga
vagna vára
eðr Vili tára.

63. Lífgjǫf Egils

Eiríkr konungr sat uppréttr meðan Egill kvað kvæðit ok hvessti augun á hann; ok er lokit var drápunni þá mælti konungr:

'Bezta er kvæðit fram flutt, en nú hefi ek hugsat, Arinbjǫrn, um mál várt Egils, hvar koma skal. Þú hefir flutt mál Egils með ákafa miklum er þú býðr at etja vandræðum við mik. Nú skal þat gera fyrir þínar sakir sem þú hefir beðit at Egill skal fara frá mínum fundi heill ok ósakaðr. En þú, Egill, hátta svá ferðum þínum at síðan er þú kemr frá mínum fundi af þessi stufu, þá kom þú aldregi í augsýn mér ok[a] sonum mínum ok verð aldri fyrir mér né mínu liði. En ek gef þér nú hǫfuð þitt at sinni; fyrir þá sǫk er þú gekkt á mitt vald þá vil ek eigi gera níðingsverk á þér, en vita skaltu þat til sanns at þetta er engi sætt við mik né sonu mína ok enga frændr vára þá sem réttar vilja reka.'

[a] né *K and W*.

20 *þagnar rof*, gap of silence, i.e. hearing, *hljóð* (cf. the last words before the poem: *ok fekk þegar hljóð*); *mjǫt mála*, measure of speech, i.e. correct talk; *hlátra hamr* (enclosure) is the breast.

I bore the king's praise when I got a hearing; I know how to speak correctly in dwellings of men. I bring forth a eulogy about the glorious king from my breast so that he apprehended it.

21 s*em Bragi auga vagna vára*, as Bragi (enjoyed) the eye of the wains' defender (?), i.e. (probably) Óðinn, who pawned his eye to obtain wisdom. On the other hand, *vagna vára* should perhaps be taken with *tára*, which otherwise would be inexplicable; *vagna várar* might then be understood as 'goddesses of the wains' (*vára*, gen. pl. of *Vár*). But as Freyja is the only goddess who is said to have travelled in a wain (*reið*, carriage), and moreover the only goddess whose tears are gold, it is perhaps permissible to assume that the plural is to be understood as singular in this case. (Cf. Russell Poole, 1993, 94–95.)

May he enjoy wealth as Bragi availed himself of Óðinn's eye or Vili of gold.

Þá kvað Egill:

34. Erumka leitt
þótt ljótr of sé
hjálma klett
af hilmi at þiggja.
Hvar er sá er gat
af gǫfuglyndum
œðri gjǫf
allvalds syni?

Arinbjǫrn þakkaði konungi með fǫgrum orðum þá sœmð ok vináttu er konungr hefir veitt honum. Þá ganga þeir Arinbjǫrn ok Egill heim í garð Arinbjarnar; síðan lét Arinbjǫrn búa reiðskjóta liði sínu. Reið hann brott með Agli ok hundrað manna alvápnaðra með honum. Arinbjǫrn reið með lið þat til þess er þeir kómu til Aðalsteins konungs ok fingu þar góðar viðtǫkur; bauð konungr Agli með sér at vera[a] ok spurði hverneg farit hafði með þeim Eiríki konungi. Þá kvað Egill:

35. Svartbrúnum lét sjónum
sannsparr Hugins varra,
hugr tjáðum mjǫk mága,
magnaðr Egil fagna.
Arfstóli kná ek Ála
áttgǫfguðum hattar
fyrir regnaðar regni
ráða nú sem áðan.

[a] *K adds*: svá lengi sem hann vildi í miklum metorðum; *W adds*: í miklum kærleikum.

Stanza 34. *Erumka:* pres. of *vera* with suffixed pronoun and negative, is not to me; *leitt*, hateful, unpleasant; *hjálma klettr* (crag of helmets), head.

I am not unwilling, though it is ugly, to accept my head from the king. Who has ever got a nobler gift from a generous prince?

Stanza 35. Sannsparr Hugins varra magnaðr lét Egil fagna svartbrúnum sjónum; hugr mága tjáðum mjǫk. Kná ek ráða áttgǫfguðum Ála hattar arfstóli fyrir regnaðar regni nú sem áðan.

Hugins vǫrr, raven's wake or sea, is blood, whose *magnaðr* (intensifier) is a warrior; *Ála* (sea-king's) *hǫttr* (hat) is a helmet, whose *arfstóll,* inherited seat, is the head; *regni* seems to be dative of *reginn* (god), but *regnaðar* has not been satisfactorily explained, though *regnaðar reginn* seems to be a kenning for warrior.

The iniquitous man let Egill keep his eyes with the dark brows; the mind of my in-law (i.e. Arinbjǫrn) helped me very much. Now as before I am in command of my own well-born head in spite of the warrior (King Eiríkr).

En at skilnaði þeira Arinbjarnar ok Egils þá gaf Egill Arinbirni gullhringa þá tvá er Aðalsteinn konungr gaf honum ok stóð mǫrk hvárr, en Arinbjǫrn gaf Agli sverð þat er Dragvandill hét. Þat hafði gefit Arinbirni Þórólfr Skalla-Grímsson, en áðr hafði Skalla-Grímr þegit af Þórólfi bróður sínum, en Þórólfi gaf sverðit Grímr loðinkinni, son Ketils hœngs. Þat sverð hafði átt Ketill hœngr ok haft í hólmgǫngum, ok var þat allra sverða bitrast. Skilðusk þeir með kærleik inum mesta; fór Arinbjǫrn heim í Jórvík til Eiríks konungs. En fǫrunautar Egils ok skipverjar hans hǫfðu þar frið góðan ok vǫrðu varningi sínum í trausti Arinbjarnar; en er á leið vetrinn fluttusk þeir suðr til Englands ok fóru á fund Egils.

64. Af Eiríki alspak ok Agli

Eiríkr alspakr hét lendr maðr í Nóregi; hann átti Þóru, dóttur Þóris hersis, systur Arinbjarnar; hann átti eignir í Vík austr; hann var maðr stórauðigr ok inn mesti virðingamaðr, spakr at viti. Þorsteinn hét son þeira; hann fœddisk upp með Arinbirni ok var þá vaxinn mjǫk ok þó á ungum aldri; hann hafði farit vestr til Englands með Arinbirni.

En þat sama haust sem Egill hafði komit til Englands spurðusk af Nóregi þau tíðendi at Eiríkr alspakr var andaðr, en arf hans hǫfðu tekit ármenn konungs ok kastat á konungs eign. Ok er Arinbjǫrn ok Þorsteinn spurðu þessi tíðendi þá gerðu þeir þat ráð at Þorsteinn skyldi fara austr ok vitja arfsins.

Ok ⟨er⟩ várit leið fram ok menn bjuggu skip sín, þeir er fara ætluðu landa í millum, þá fór Þorsteinn suðr til Lundúna ok hitti þar Aðalstein konung; bar hann fram jartegnir ok orðsending Arinbjarnar til konungs ok svá til Egils at hann væri flutningsmaðr við konung, at Aðalsteinn konungr gerði orðsending sína til Hákonar konungs fóstra síns at Þorsteinn næði arfi ok eignum í Nóregi.

Aðalsteinn konungr var þess auðbeðinn, því at Arinbjǫrn var honum kunnigr at góðu. Þá kom ok Egill at máli við Aðalstein konung ok sagði honum fyrirrætlan sína:

‘Vil ek í sumar,’ segir hann, ‘fara austr til Nóregs at vitja fjár þess er Eiríkr konungr rænti mik ok þeir Berg-Ǫnundr; sitr nú yfir því fé Atli inn skammi, bróðir Berg-Ǫnundar; veit ek ef orðsendingar yðrar koma til at ek mun ná lǫgum af því máli.’

Konungr segir at Egill skal ráða ferðum sínum, ‘en bezt þœtti mér at þú værir með mér ok gerðisk landvarnarmaðr minn ok réðir fyrir herliði mínu; mun ek fá þér veizlur stórar.’

Egill segir: ‘Þessi kostr þiki mér allfýsiligr at taka; vil ek því játa, en eigi níta; en þó verð ek fyrst at fara til Íslands ok vitja konu minnar ok fjár þess er ek á þar.’

Aðalsteinn konungr gaf Agli kaupskip gott ok þar með farminn; var þar á til þunga hveiti ok hunang ok enn mikit fé annat í ǫðrum varningi. Ok er

Egill bjó skip sitt til hafs þá rézk til farar með honum Þorsteinn Eiríksson, er fyrr var getit, er síðan var kallaðr Þóruson, ok er þeir váru búnir þá sigldu þeir; skilðusk þeir Aðalsteinn konungr ok Egill með inni mestu vináttu.

Þeim Agli greiddisk vel ferðin, kómu at Nóregi í Vík austr ok heldu skipinu inn allt í Óslóarfjǫrð; þar átti Þorsteinn bú á land upp ok svá inn allt á Raumaríki. Ok er Þorsteinn kom þar til lands þá veitti hann tilkall um fǫðurarf sinn við ármennina er sezk hǫfðu í bú hans; veittu Þorsteini margir lið at þessu. Váru þar stefnur til lagðar; átti Þorsteinn þar marga frændr gǫfga. Lauk þar svá er skotit var til konungs órskurðar, en Þorsteinn tók við varðveizlu fjár þess er faðir hans hafði átt.

Egill fór til vetrvistar með Þorsteini ok þeir tólf saman; var þangat flutt heim til Þorsteins hveiti ok hunang. Var þar um vetrinn gleði mikil ok bjó Þorsteinn rausnarsamliga, því at nóg váru fǫng til.

65. Egill ok Þorsteinn fundu konung

Hákon konungr Aðalsteinsfóstri réð þá fyrir Nóregi sem fyrr var sagt; konungr sat þann vetr norðr í Þrándheimi. En er á leið vetrinn byrjaði Þorsteinn ferð sína ok Egill með honum; þeir hǫfðu nær þremr tigum manna. Ok er þeir váru búnir fóru þeir fyrst til Upplanda, þaðan norðr um Dofrafjall til Þrándheims ok kómu þar á fund Hákonar konungs. Báru þeir upp erendi sín við konung; sagði Þorsteinn skyn á máli sínu ok kom fram vitnum með sér at hann átti arf þann allan er hann kallaði til. Konungr tók því máli vel, lét hann Þorstein ná eignum sínum ok þar með gerðisk hann lendr maðr konungs svá sem faðir hans hafði verit.

Egill gekk á fund Hákonar konungs ok bar fyrir hann sín erendi ok þar með orðsending Aðalsteins konungs ok jartegnir hans. Egill talði til fjár þess er átt hafði Bjǫrn hǫlðr, landa ok lausaaura. Talði hann sér helming fjár þess ok Ásgerði konu sinni, bauð þar fram vitni ok eiða með máli sínu, sagði ok at hann hafði þat allt fram borit fyrir Eiríki konungi, lét þat fylgja at hann hafði þá eigi nát lǫgum fyrir ríki Eiríks konungs en eggjan[1] Gunnhildar. Egill innti upp allan þann málavǫxt er fyrr hafði í gjǫrzk á Gulaþingi; beiddi hann þá konung unna sér laga á því máli.

Hákon konungr svarar: ‘Svá hefi ek spurt at Eiríkr bróðir minn muni þat kalla, ok þau Gunnhildr bæði, at þú, Egill, munir hafa kastat steini um megn þér í yðrum skiptum; þœtti mér þú vel mega yfir láta, Egill, at ek legða ekki til þessa máls, þó at vit Eiríkr bærim eigi gæfu til samþykkis.’

Egill mælti: ‘Ekki máttu, konungr, þegja yfir svá stórum málum, því at allir menn hér í landi, innlenzkir ok útlenzkir, skulu hlýða yðru boði ⟨ok

[1] *eggjan*, incitement, referring to Gunnhildr’s having urged the king to take Berg-Ǫnundr’s side against Egill.

banni⟩.[a] Ek hefi spurt at þér setið lǫg hér í landi ok rétt hverjum manni. Nú veit ek at þér munuð mik láta þeim ná sem aðra menn; þikjumk ek hafa til þess burði ok frændastyrk hér í landi at hafa við Atla inn skamma.[b] En um mál ⟨okkur⟩[c] Eiríks konungs er yðr þat at segja at ek var á hans fund ok skilðumsk vit svá at hann bað mik í friði fara hvert er ek vilda. Vil ek bjóða yðr, herra, mína fylgð ok þjónustu; veit ek at vera munu hér með yðr þeir menn er ekki munu þikja vígligri á velli at sjá en ek em. Er þat mitt hugboð at eigi líði langt áðr fundi ykra Eiríks konungs muni saman bera, ef ykr endisk aldr til; þiki mér þat undarligt ef eigi skal þar koma at þér þiki Gunnhildr eiga sona uppreist marga.'[d]

Konungr segir: 'Ekki muntu, Egill, gerask mér handgenginn; miklu hafi þér frændr meira skarð hǫggit í ætt vára en þér muni duga at staðfestask hér í landi. Far þú til Íslands út ok ver þar at fǫðurarfi þínum; mun þér þá verða ekki mein at oss frændum, en hér í landi er þess ván um alla þína daga at várir frændr sé ríkastir. En fyrir sakir Aðalsteins konungs fóstra míns þá skaltu hafa hér frið í landi ok ná lǫgum ok landsrétti, því at ek veit at Aðalsteinn konungr hefir mikla elsku á þér.'

Egill þakkaði konungi orð sín ok beiddisk þess at konungr skyldi fá honum sannar jartegnir sínar til Þórðar á Aurland eða annarra lendra manna í Sogni ok á Hǫrðalandi. Konungr segir at svá skyldi vera.

66. Egill drap Ljót inn bleika

Þorsteinn ok Egill bjuggu ferð sína þegar þeir hǫfðu lokit erendum sínum; fara þeir þá aptr á leið, ok er þeir koma suðr um Dofrafjall, þá segir Egill at hann vill fara ofan til Raumsdals ok síðan suðr sundaleið.

'Vil ek,' segir hann, 'lúka erendum mínum í Sogni ok á Hǫrðalandi, því at ek vil búa skip mitt í sumar til Íslands út.'

Þorsteinn bað hann ráða ferð sinni; skiljask þeir Þorsteinn ok Egill; fór Þorsteinn suðr um Dali ok alla leið til þess er hann kom til búa sinna. Bar hann þá fram jartegnir konungs ok orðsending fyrir ármennina at þeir skyldu láta fé þat allt er þeir hafa upp tekit ok Þorsteinn kallaði til.

Egill fór leiðar sinnar ok þeir tólf saman; kómu þeir fram í Raumsdal; fingu sér þá flutningar; fóru síðan suðr á Mœri. Er ekki sagt frá ferð þeira fyrr en þeir kómu í ey þá er Hǫð heitir ok fóru til gistingar á bœ þann er heitir á Blindheimi; þat var gǫfugr bœr. Þar bjó lendr maðr er Friðgeirr hét; hann var ungr at aldri; hafði nýtekit við fǫðurarfi sínum. Móðir hans hét

[a] *Thus K and W (an alliterative phrase, repeated entire in Ch. 67).* [b] við Atla inn skamma] lǫg (rétt *W*) af Atla inum skamma *K and W*. [c] *Thus K and W (essential).* [d] sona – marga] œrit (heldr *K*) marga sonu *W and K (which probably renders the sense of the rare phrase in M).*

Gyða; hon var systir Arinbjarnar hersis, skǫrungr mikill ok gǫfug kona. Hon var at ráðum með syni sínum Friðgeiri; hǫfðu þau þar rausnarbú mikit. Þar fingu þeir allgóðar viðtǫkur; sat Egill um kveldit it næsta Friðgeiri ok fǫrunautar hans þar útar frá; var þar drykkja mikil ok dýrlig veizla.

Gyða húsfreyja gekk um kveldit til tals við Egil; hon spurði at Arinbirni bróður sínum ok enn at fleirum frændum sínum ok vinum þeim er til Englands hǫfðu farit með Arinbirni. Egill sagði henni þat sem hon spurði. Hon spurði hvat til tíðenda hefði gjǫrzk í ferðum Egils; hann segir henni af it ljósasta. Þá kvað hann:

36. Urðumk leið in ljóta
landbeiðaðar reiði.
Syngrat gaukr ef glamma
gamm veit um sik þramma.
Þar naut ek sem optar
arnstalls sjǫtulbjarnar.
Hnígrat allr sá er holla
hjálpendr of fǫr gjálpar.

Egill var allkátr um kveldit, en Friðgeirr ok heimamenn váru heldr hljóðir. Egill sá þar mey fagra ok vel búna; honum var sagt at hon var systir Friðgeirs; mærin var ókát ok grét einart um kveldit; þat þótti þeim undarligt.

Þar váru ⟨þeir⟩ um kveldit.[a] En um morgininn var veðr hvasst ok eigi sæfært; þar þurftu þeir far ór eyjunni. Þá gekk Friðgeirr ok bæði þau Gyða til fundar við Egil; buðu þau honum þar at sitja með fǫrunauta sína til þess er gott væri fœriveðr, ok hafa þaðan fararbeina þann sem þeir þyrfti. Egill þekkðisk þat; sátu þeir þar veðrfastir þrjár nætr ok var þar inn mesti mannfagnaðr.

Eptir þat gerði veðr lygnt; stóðu þeir Egill þá upp snemma um morgininn ok bjuggusk; gingu þá til matar ok var þeim gefit ǫl at drekka ok sátu þeir

[a] þeir um nóttina *K and W*.

Stanza 36. Urðumk leið in ljóta reiði landbeiðaðar. Syngrat gaukr ef veit glamma gamm þramma um sik. Þar naut ek arnstalls sjǫtulbjarnar sem optar. Hnígrat allr sá er gjálpar holla hjálpendr of fǫr.

landbeiðuðr, he who claims land, the king; *glamma gammr,* vulture of the din (of battle?), eagle; *arnstalls sjǫtulbjǫrn* evidently means Arinbjǫrn, cf. *grjótbjǫrn* in *Arinbjarnarkviða* 17; *arnstalls sjǫtull* seems to mean the seat of an eagle (*ǫrn*), i.e. a rock (cf. *arinn*).

I got tired of the ugly anger of the king. The cuckoo does not sing while he knows that the eagle is waylaying him. There as often before I enjoyed the help of Arinbjǫrn. He who rejoices in faithful helpers on his journey need not drop dead.

um hríð; síðan tóku þeir klæði sín. Egill stóð upp ok þakkaði bónda ok húsfreyju beina sinn ok gengu síðan út. Bóndi ok móðir hans gengu á gǫtu
3 með þeim. Þá gekk Gyða til máls við Friðgeir son sinn ok talaði við hann lágt; Egill stóð meðan ok beið þeira.

Egill mælti við meyna: 'Hvat grætr þú, mær? Ek sé þik aldri káta.'

6 Hon mátti engu svara ok grét at meir.

Friðgeirr svarar móður sinni hátt: 'Ekki vil ek nú biðja þess; þeir eru nú búnir ferðar sinnar.'

9 Þá gekk Gyða at Agli ok mælti: 'Ek mun segja þér, Egill, tíðendi þau sem hér eru með oss. Maðr heitir Ljótr inn bleiki; hann er berserkr ok hólmgǫngumaðr; hann er óþokkasæll. Hann kom hér ok bað dóttur minnar, en
12 vér svǫruðum skjótt ok synjuðum honum ráðsins; síðan skoraði hann til hólmgǫngu á Friðgeir son minn ok skal á morgin koma til hólmsins í ey þá er Vǫrl heitir. Nú vilda ek, Egill, at þú færir til hólmsins með Friðgeiri.
15 Mundi þat sannask, ef Arinbjǫrn væri hér í landi, at vér mundum eigi þola ofríki slíkum manni sem Ljótr er.'

⟨Egill svarar⟩:[a] 'Skylt er þat, húsfreyja, fyrir sakir Arinbjarnar frænda þíns,
18 at ek fara ⟨með Friðgeiri fǫr þessa⟩,[b] ef honum þikir sér þat nǫkkut fullting.'

'Þá gerir þú vel,' segir Gyða, 'skulu vér þá ganga inn í stufu ok vera ǫll saman daglangt.'

21 Ganga þeir Egill þá inn í stufu ok drukku; sátu þeir þar um daginn, en um kveldit kómu vinir Friðgeirs, þeir er til ferðar váru ráðnir með honum, ok var þar fjǫlmennt um nóttina; var þar þá veizla mikil.

24 En eptir um daginn bjósk Friðgeirr til ferðar ok margt manna með honum; var þar Egill í fǫr. Þá var gott færiveðr; fara þeir síðan ok koma í eyna Vǫrl. Þar var fagr vǫllr skammt frá sjónum er hólmstefnan skyldi vera; var þar
27 markaðr hólmstaðr, lagðir steinar í hring útan um.

Nú kom þar Ljótr með lið sitt; bjósk hann þá til hólmgǫngu; hann hafði skjǫld ok sverð. Ljótr var allmikill maðr ok sterkligr. Ok er hann gekk fram
30 á vǫllinn at hólmstaðnum þá kom á hann berserksgangr, tók hann þá at grenja illiliga ok beit í skjǫld sinn.

Friðgeirr var maðr ekki mikill, grannligr ok fríðr sjónum ok ekki sterkr;
33 hafði hann ok ekki staðit í bardǫgum.

Ok er Egill sá ⟨Ljót⟩[c] þá kvað hann vísu:

37. Era Friðgeiri fœri,
36 fǫrum hólms á vit, sǫrvar,
skulum banna mjǫk manni
mey, ørlygi at heyja

[a] *Thus W*; Egill s. *K*. [b] *Thus K (similar in W)*. [c] *Thus K and W*; þat *M*.

við þann er bítr ok blótar
bǫnd élhvǫtuð Gǫndlar,
alfeigum skýtr œgir
augum, skjǫld at baugi.

Ljótr sá hvar Egill stóð ok heyrði orð hans ok mælti: ‘Gakk þú hingat, inn mikli maðr, á hólminn ok bersk við mik, ef þú ert allfúss til, ok reynum með okr; er þat miklu jafnligra en ek berjumk við Friðgeir, því at ek þikjumk eigi at meiri maðr, þó at ek leggja hann at jǫrðu.’

Þá kvað Egill:

38. Erat lítillar Ljóti,
leik ek við hal bleikan
við bifteini, bœnar,
brynju, rétt at synja.
Búumsk til vígs, en vægðar
ván lætka ek hánum.
Skapa verðum vit skjaldi
skœru, drengr, á Mœri.

Síðan bjósk Egill til hólmgǫngu við Ljót. Egill hafði skjǫld þann sem hann var vanr at hafa, en hann var gyrðr sverði því er hann kallaði Naðr, en hann hafði Dragvandil í hendi. Hann gekk inn yfir mark þat er hólmstefnan skyldi vera, en Ljótr var þá eigi búinn. Egill skók sverðit ok kvað vísu:

Stanza 37. Era Friðgeiri fœri—fǫrum, sǫrvar, á vit hólms; skulum mjǫk banna manni mey—at heyja ørlygi við þann Gǫndlar élhvǫtuð, er bítr skjǫld at baugi ok blótar bǫnd; œgir skýtr alfeigum augum.

Gǫndul is the name of a valkyrie, her *él* (storm) is battle, whose *hvǫtuðr* (inciter) is a warrior.

It is not possible for Friðgeirr—let us, warriors, go to the duelling-field; we will decisively save the maiden from this man—to fight a battle with this warrior who bites his shield-rim and worships the gods; the warrior rolls his death-bound eyes.

Stanza 38. Erat rétt at synja Ljóti lítillar bœnar; ek leik við bleikan hal við bifteini brynju. Búumsk til vígs, en lætka ek hánum vægðar ván. Vit verðum, drengr, skapa skjaldi skœru á Mœri.

bifteinn brynju, swinging twig of the mailcoat, sword (or spear); *skapa skjaldi skœru* create a fight for the shield.

It is not right to refuse one little request to Ljótr; I play a game with the pale fellow with my sword. Let us prepare for the fight, but I am not going to spare him. We must, young man, have a fight here in Mœrr.

39. Hǫggum hjaltvǫnd, skyggðum,
hœfum rǫnd með brandi,
reynum randar mána,
rjóðum sverð í blóði.
Stýfum Ljót af lífi,
leikum sárt við bleikan,
kyrrum kappa errinn,
komi ǫrn á hræ, járnum.

Þá kom Ljótr fram á vígvǫllinn ok síðan rennask þeir at, ok høggr Egill til Ljóts, en Ljótr brá við skildinum, en Egill hjó hvert hǫgg at ǫðru svá at Ljótr fekk ekki hǫggit í móti. Hann hopaði undan til hǫggrúmsins, en Egill fór jafnskjótt eptir ok hjó sem ákafast. Ljótr fór út um marksteinana ok víða um vǫllinn; gekk svá in fyrsta hríð. Þá beiddisk Ljótr hvíldar; Egill lét þat ok vera; nema þeir þá stað ok hvíla sik. Þá kvað Egill:

40. Fyrir þiki mér fúra
fleins støkkvandi nøkkut,
hræðisk hodda beiðir
happlauss, fara kappi.
Stendrat fast sá er frestar
fleindǫggar stafr hǫggum.
Vábeiðan ferr víðan
vǫll fyrir rotnum skalla.

Stanza 39. Hǫggum hjaltvǫnd, hœfum rǫnd með skyggðum brandi, reynum randar mána, rjóðum sverð í blóði. Stýfum Ljót af lífi, leikum sárt við bleikan, kyrrum errinn kappa járnum, komi ǫrn á hræ.

hjaltvǫndr, hilt-wand, sword; *randar máni,* shield's moon, sword.

Let us strike the sword (i.e. make the swords meet), let us hit the shield with the polished blade, let us try the sword, let us make it red in blood. Let us kill Ljótr, let us ill-treat the pallid one, let us make the pugnacious champion quiet with swords, let the eagle have carrion.

Stanza 40. Þiki mér fúra fleins støkkvandi fara nøkkut kappi fyrir, hræðisk happlauss hodda beiðir. Fleindǫggar stafr sá er frestar hǫggum stendrat fast. Vábeiðan ferr víðan vǫll fyrir rotnum skalla.

fúrr fleins, fire of the spear (sword), whose *støkkvandi* (wielder) is a warrior; *hodda beiðir*, he who asks for (hoards of) gold, man; *fleindǫgg*, spear-dew, blood, whose *stafr*, post, tree, is a warrior; *vábeiða*, one who desires trouble or evil, evildoer, the berserk.

It seems to me that the warrior is rather eager to retreat, the hapless man is frightened. The warrior who is reluctant to fight does not stand firm. The evil-doer roams over the broad field fleeing from the bald-headed one.

Þat váru hólmgǫngulǫg í þann tíma at sá er skorar á mann annan til eins hvers hlutar ok fengi sá sigr er á skoraði þá skyldi sá hafa sigrmál þat er hann hafði til skorat. En ef hann fengi ósigr þá skyldi hann leysa sik þvílíku fé sem ákveðit væri. En ef hann felli á hólminum þá hafði hann fyrirvegit allri sinni eigu, ok skyldi sá taka arf hans er hann felldi á hólmi. Þat váru ok lǫg, ef útlendr maðr andaðisk sá er þar í landi átti engan erfingja, þá gekk sá arfr í konungsgarð.

Egill bað at ⟨Ljótr⟩[a] skyldi búinn verða; 'vil ek at vér[b] reynim nú hólmgǫngu þessa.'

Síðan hljóp Egill at honum ok hjó til hans; gekk hann þá svá nær honum at hann hrǫkk fyrir ok bar þá skjǫldinn af honum. Þá hjó Egill til Ljóts ok kom á fyrir ofan kné ok tók af fótinn; fell Ljótr þá ok var þegar ørendr. Þá gekk Egill þar til er þeir Friðgeirr váru; var þetta verk honum allvel þakkat. Þá kvað Egill:

41. Fell sá er flest it illa,
fót hjó skáld af Ljóti,
úlfgrennir hefir unnit;
eir veitta ek Friðgeiri.
Séka ek lóns til launa
logbrjótanda í móti;
jafnt var mér í gný geira
gamanleikr við hal bleikan.

Ljótr var lítt harmaðr af flestum mǫnnum, því at hann hafði verit inn mesti óeirumaðr. Hann var svænskr at ætt ok átti engva frændr þar í landi; hann hafði komit þangat ok aflat sér fjár á hólmgǫngum. Hann hafði fellt marga góða bœndr ok skorat áðr á þá til hólmgǫngu ok til jarða þeira ok óðala; var þá vorðinn stórauðigr bæði at lǫndum ok lausaaurum.

Egill fór heim með Friðgeiri af hólmstefnunni; dvalðisk hann þar þá litla hríð áðr hann fór suðr á Mœri. Skilðusk þeir Egill ok Friðgeirr með miklum kærleik; bauð Egill Friðgeiri um at heimta jarðir þær er Ljótr hafði átt. Fór

[a] *Thus K and W*. [b] vit *K and W (more likely)*.

Stanza 41. Fell úlfgrennir sá er hefir unnit flest it illa; skáld hjó fót af Ljóti; veitta ek Friðgeiri eir. Séka ek til launa lóns logbrjótanda í móti; mér var jafnt gamanleikr við bleikan hal í geira gný.

úlfgrennir, feeder of wolves, warrior; *lóns log*, flame of the lagoon, gold, whose *brjótandi* (breaker, distributor) is a generous man; *geira gnýr*, din of spears, battle.

The warrior who has committed most evil deeds fell; the skald cut the leg off Ljótr; I granted peace to Friðgeirr. I do not want any reward from the generous man (Friðgeirr) in return. I always enjoyed fighting the pallid man.

Egill sína leið, kom fram í Fjǫrðum; þaðan fór hann inn í Sogn á fund Þórðar á Aurlandi. Tók hann vel við honum. Bar hann fram erendi sín ok orðsendingar Hákonar konungs. Tók Þórðr vel rœðum Egils ok hét honum liðveizlu sinni um þat mál. Dvalðisk Egill þar lengi um várit með Þórði.

67. Af ferðum Egils

Egill gerði ferð sína suðr á Hǫrðaland. Hann hafði til þeirar ⟨ferðar⟩ róðrarferju ok þar á þrjá tigu manna. Þeir koma einn dag í Fenhring á Ask; gekk Egill þar til ⟨bœjar⟩[a] með tuttugu menn, en tíu gættu skips. Atli inn skammi var þar fyrir með nǫkkura menn. Egill lét hann út kalla ok segja at Egill Skalla-Grímsson átti erendi við hann. Atli tók vápn sín ok allir þeir menn er þar váru vígir fyrir ok gingu út síðan.

Egill mælti: ‘Svá er mér sagt, Atli, at þú munir hafa at varðveita fé þat er ek á at réttu ok Ásgerðr kona mín; muntu heyrt hafa þar fyrr um rœtt at ek kallaða mér arf Bjarnar hǫlðs er Berg-Ǫnundr bróðir ⟨þinn⟩ helt fyrir mér. Em ek nú kominn at vitja fjár þess, landa ok lausaaura, ok krefja þik, at þú látir laust ok greiðir mér í hendr.’

Atli segir: ‘Lengi hǫfum vér þat heyrt, Egill, at þú sér ójafnaðarmaðr, en nú mun ek at raun um koma, ef þú ætlar at kalla til þess fjár í hendr mér er Eiríkr konungr dœmði ⟨til handa⟩[b] Ǫnundi bróður mínum. Átti Eiríkr konungr þá at ráða boði ok banni hér í landi. Hugða ek nú, Egill, at þú mundir fyrir því hér kominn at bjóða mér gjǫld fyrir brœðr mína er þú tókt af lífi, ok þú mundir bœta vilja rán þat er þú ræntir hér á Aski. Munda ek þá veita svǫr þessu máli, ef þú flyttir þetta erendi fram, en hér kann ek engu svara.’

‘Þat vil ek,’ segir Egill, ‘bjóða þér sem ek bauð Ǫnundi at Gulaþingslǫg skipi um mál okkur; tel ek brœðr þína hafa fallit ógilda á sjálfra sinna verkum, því at þeir hǫfðu áðr rænt mik lǫgum ok landsrétti ok tekit fé mitt at herfangi. Hefi ek til þessa konungsleyfi at leita laga við þik um þetta mál; vil ek stefna þér til Gulaþings ok hafa þar lagaórskurð um þetta mál.’

‘Koma mun ek,’ segir Atli, ‘til Gulaþings ok megu vit þar rœða um þessi mál.’

Síðan fór Egill í brott með fǫruneyti sitt; fór hann þá norðr í Sogn ok inn á Aurland til Þórðar mágs síns ok dvalðisk þar til Gulaþings.

Ok er menn kómu til þings þá kom Egill þar; Atli inn skammi var ok þar kominn. Tóku þeir þá at tala sín mál ok fluttu fram fyrir þeim mǫnnum er um skyldu dœma. Flutti Egill fram fjárheimtu, en Atli bauð lǫgvǫrn í mót, tylftareiða, at hann hefði ekki fé þat at varðveita er Egill ætti.

Ok er Atli gekk at dómum með eiðalið sitt þá gekk Egill mót honum ⟨með sína sveit⟩[c] ok segir at eigi vill hann eiða hans taka fyrir fé sitt; ‘vil ek bjóða

[a] *Thus K*; húss *W*. [b] *Thus K and W*. [c] *Thus W*.

þér ǫnnur lǫg, þau at vit gangim á hólm hér á þinginu, ok hafi sá fé þetta er sigr fær.'

Þat váru ok lǫg er Egill mælti ok forn siðvenja at hverjum manni var rétt at skora á annan til hólmgǫngu, hvárt er hann skyldi verja sakir fyrir sik eða sœkja.

Atli sagði at hann mundi eigi synja at ganga á hólm við Egil, 'því at þú mælir þat er ek ætta at mæla, því at œrinna harma á ek at hefna á þér. Þú hefir at jǫrðu lagt brœðr mína tvá ok er mér mikilla muna vant at ek halda réttu máli, ef ek skal heldr láta lausar eignir mínar aflaga fyrir þér en berjask við þik er þú býðr mér þat.'

Síðan taka þeir Atli ok Egill hǫndum saman ok festa þat með sér, at þeir skulu á hólm ganga ok sá er sigr fær skal eiga jarðir þær er þeir deildu áðr um.

Eptir þat búask þeir til hólmgǫngu; gekk Egill fram ok hafði hjálm á hǫfði ok skjǫld fyrir sér ok kesju í hendi, en sverðit Dragvandil festi hann við hœgri hǫnd sér. Þat var siðr hólmgǫngumanna at þurfa ekki at bregða sverði sínu á hólmi, láta heldr sverðit hendi fylgja svá at þegar væri sverðit tiltœkt er hann vildi.

Atli hafði inn sama búnað sem Egill; hann var vanr hólmgǫngum; hann var sterkr maðr ok inn mesti fullhugi.[a]

Þar var leiddr fram graðungr mikill ok gamall; var þat kallat blótnaut; þat skyldi sá hǫggva er sigr hefði. Var þat stundum eitt naut, stundum lét sitt hvárr fram leiða sá er á hólm gekk.

Ok er þeir váru búnir til hólmgǫngu þá hlaupask þeir at ok skutu fyrst spjótum ok festi hvártki spjótit í skildi, námu bæði í jǫrðu staðar. Síðan taka þeir báðir til sverða sinna, gengusk þá at fast ok hjuggusk til; gekk Atli ekki á hæl;[b] þeir hjuggu títt ok hart ok ónýttusk skjótt skildirnir. Ok er skjǫldr Atla var mjǫk ónýttr þá kastaði hann honum, tók þá sverðit tveim hǫndum ok hjó sem tíðast. Egill hjó til hans á ǫxlina ok beit ekki sverðit; hann hjó annat ok it þriðja. Var honum þá hœgt at leita hǫggstaðar á Atla at hann hafði enga hlíf. Egill reiddi sverðit af ǫllu afli, en ekki beit hvar sem hann hjó til.

Sér þá Egill at eigi mun hlýða svá búit, því at skjǫldr hans gerðisk þá ónýtr. Þá lét Egill laust sverðit ok skjǫldinn ok hljóp at Atla ok greip hann hǫndum. Kenndi þá aflsmunar ok fell Atli á bak aptr, en Egill greyfðisk at niðr ok beit í sundr í honum barkann; lét Atli þar líf sitt.

Egill hljóp upp skjótt ok þar til er blótnautit stóð, greip annarri hendi í granarnar, en annarri í hornit ok snaraði svá at fœtr vissu upp ⟨á graðungnum⟩[c] en í sundr hálsbeinit. Síðan gekk Egill þar til er stóð fǫruneyti hans. Þá kvað Egill:

[a] *K adds*: hann var ok mjǫk fjǫlkunnigr *(similar in W)*. [b] gekk – hæl] ok hopar Atli hvergi fyrir Egli *W*. [c] *Thus W*; á griðunginum *K*.

42. Beitat nú sá er brugðum,
blár Dragvandill randir,
af því at eggjar deyfði
Atli fram inn skammi.
Neytta ek afls við ýti
ǫrmálgastan hjǫrva.
Jaxlbróður lét ek eyða
ek bar sauð með nauðum.

Síðan eignaðisk Egill jarðir þær allar er hann hafði til deilt ok hann kallaði at Ásgerðr kona hans hefði átt at taka eptir fǫður sinn. Ekki er getit at þá yrði fleira til tíðenda á því þingi. Egill fór þá fyrst inn í Sogn[a] ok skipaði jarðir þær er hann hafði þá fengit at eiginorði. Dvalðisk hann þar mjǫk lengi um várit. Síðan fór hann með fǫruneyti sitt austr í Vík; fór hann þá á fund Þorsteins ok var þar um hríð.

68. Útkváma Egils

Egill bjó skip sitt um sumarit ok fór[b] þegar hann var búinn. Hann helt til Íslands; honum fórsk vel. Helt hann til Borgarfjarðar ok kom skipinu skammt frá bœ sínum; lét hann flytja heim varning sinn, en setti upp skipit. Var Egill vetr þann at búi sínu. Egill hafði nú út haft allmikit fé; var hann maðr stórauðigr; hann hafði mikit bú ok risuligt.

Ekki var Egill íhlutunarsamr um mál manna ok ótilleitinn við flesta menn þá er hann var hér á landi; gerðusk menn ok ekki til þess at sitja yfir hlut hans. Egill var þá at búi sínu svá at þat skipti vetrum eigi allfám.

Egill ok Ásgerðr áttu bǫrn þau er nefnd eru: Bǫðvarr hét son þeira, annarr Gunnarr, Þorgerðr dóttir ok Bera; Þorsteinn var yngstr. Qll váru bǫrn Egils mannvæn ok vel viti borin; Þorgerðr var elzt barna Egils, Bera þar næst.

[a] *W adds*: til Þórðar (sc. Brynjólfssonar). [b] sigldi á haf *K and W*.

Stanza 42. Beitat nú randir blár Dragvandill, sá er brugðum, af því at Atli inn skammi deyfði eggjar fram. Ek neytta afls við ǫrmálgastan hjǫrva ýti. Ek lét jaxlbróður eyða ek bar sauð með nauðum.

randir is adopted from K as it fits better metrically than *unda* (M and W). On the other hand, *randir* does not agree with the story in the prose; *hjǫrva ýtir*, pusher of swords, i.e. a warrior; *jaxlbróðir*, brother of the molar, tooth; *ek bar sauð* is most likely correctly explaned as the equivalent of *bark á* (acc. of *ær* f. ewe), a punning substitution for *barka* (acc. of *barki* m. windpipe), i.e. an intricate case of *ofljóst* (word-play, punning); cf. Jón Helgason, 1955.

The blue Dragvandill which I drew did not bite the shields just now, because Atli inn skammi kept making the edges blunt (by witchcraft). I used force against the most loquacious warrior. I was compelled to make my tooth bite through his throat.

69. Útanferð Egils

Egill spurði þau tíðendi austan um haf at Eiríkr blóðøx hefði fallit í vestrvíking, en Gunnhildr ok synir þeira váru farin til Danmerkr suðr, ok brottu var af Englandi þat lið allt er þeim Eiríki hafði þangat fylgt. Arinbjǫrn var þá kominn til Nóregs; hafði hann fengit veizlur sínar ok eignir þær ⟨er⟩ hann hafði átt, ok var kominn í kærleika mikla við ⟨Hákon⟩[a] konung. Þótti Agli þá enn fýsiligt gerask at fara til Nóregs. Þat fylgði ok tíðendasǫgu at Aðalsteinn konungr var andaðr; réð þá fyrir Englandi bróðir hans Játmundr.

Egill bjó þá skip sitt ok réð háseta til. Qnundr sjóni rézk þar til, son Ána frá Ánabrekku. Qnundr var mikill ok þeira manna sterkastr er þá váru þar í sveit; eigi var um þat einmælt at hann væri eigi hamrammr.[b] Qnundr hafði opt verit í fǫrum landa í milli. Hann var nǫkkuru ellri en Egill; með þeim hafði lengi verit vingott.

Ok er Egill var búinn lét hann í haf ok greiddisk þeira ferð vel; kómu at miðjum Nóregi. Ok er þeir sá land stefndu þeir inn í Fjǫrðu. Ok er þeir fengu tíðendi af landi var þeim sagt at Arinbjǫrn var heima at búum sínum; heldr Egill þangat skipi sínu í hǫfn sem næst bœ Arinbjarnar.

Síðan fór Egill at finna Arinbjǫrn ok varð þar fagnafundr mikill með þeim; bauð ⟨Arinbjǫrn⟩[c] Agli þangat til vistar ok fǫruneyti hans því er hann vildi at þangat fœri. Egill þekkðisk þat ok lét ráða skipi sínu til hlunns, en hásetar vistuðusk; Egill fór til Arinbjarnar ok þeir tólf saman. Egill hafði látit gera langskipssegl mjǫk vandat; segl þat gaf hann Arinbirni ok enn fleiri gjafir þær er sendiligar váru. Var Egill þar um vetrinn í góðu yfirlæti.

Egill fór um vetrinn suðr í Sogn at landskyldum sínum; dvalðisk þar mjǫk lengi; síðan fór hann norðr í Fjǫrðu.

Arinbjǫrn hafði jólaboð mikit, bauð til sín vinum sínum ok heraðsbóndum; var þar fjǫlmenni mikit ok veizla góð. Hann gaf Agli at jólagjǫf slœður gervar af silki ok gullsaumaðar mjǫk, settar fyrir allt gullknǫppum í gegnum niðr; Arinbjǫrn hafði látit gera klæði þat við vǫxt Egils ⟨á Englandi⟩.[a] Arinbjǫrn gaf Agli alklæðnað nýskorinn at jólum; váru þar skorin í ensk klæði með mǫrgum litum. Arinbjǫrn gaf margs konar vingjafir um jólin þeim mǫnnum er hann hǫfðu heimsótt, því at Arinbjǫrn var allra manna ǫrvastr ok mestr skǫrungr. Þá orti Egill vísu:

43. Sjálfráði lét slœður
silki drengr of fengit
gullknappaðar greppi;
get ek aldri vin betra.

[a] *Thus W.* [b] eigi – hamrammr] ok var þat margra manna mál at hann væri eigi einhamr *W (similar in K); both readings mean he was commonly believed to be a berserk.* [c] *Thus K and W.*

Arinbjǫrn hefir árnat
eirarlaust eða meira,
síð man seggr of fœðask
slíkr, oddvita ríki.

70. Ógleði Egils

Egill fekk ógleði mikla eptir jólin svá at hann kvað eigi orð; ok er Arinbjǫrn fann þat þá tók hann rœðu við Egil ok spurði hverju þat gegndi, ógleði sú er hann hafði.

'Vil ek,' segir hann, 'at þú látir mik vita hvárt þú ert sjúkr eða berr annat til; megum vér þá bœtr á ⟨vinna⟩.'[a]

Egill segir: 'Engar hefi ek kvellisóttir, en áhyggjur hefi ek miklar um þat hversu ek skal ná fé því er ek vann til þá er ek fellda Ljót inn bleika norðr á Mœri. Mér er sagt at ármenn konungs hafi þat fé allt upp tekit ok kastat á konungs eigu. Nú vil ek þar til hafa þitt liðsinni um þessa fjárheimtu.'

Arinbjǫrn segir: 'Ekki ætla ek þat fjarri lands lǫgum at þú eignaðisk fé þat, en þó þiki mér nú féit fastliga komit; er konungsgarðr rúmr inngangs, en þrǫngr brottfarar. Hafa oss orðit margar torsóttar fjárheimtur við ofreflismennina ok sátu vér þá í meira trausti við konung en nú er, því at vinátta okkur Hákonar konungs stendr grunnt, þó at ek verða svá at gera sem fornkveðit orð er, at þá verðr eik at fága er undir skal búa.'

'Þar leikr þó minn hugr á,' segir Egill, 'ef vér hǫfum lǫg at mæla, at vér freistim. Má svá vera at konungr unni oss hér af rétts,[1] því at mér er sagt at konungr sé maðr réttlátr ok haldi vel lǫg þau er hann setr hér í landi. Telsk mér þat helzt í hug at ek muna fara á fund konungs ok freista þessa mála við hann.'

Arinbjǫrn segir at hann var ekki fúss þess; 'þiki mér sem því muni óhœgt saman at koma, Egill, kappi þínu ok dirfð, en skaplyndi konungs ok ríki hans, því at ek hygg hann vera engan vin þinn ok þikja honum þó sakir til vera. Vil ek heldr at vit látim þetta mál niðr falla ok hefim eigi upp; en ef þú vill þat, Egill, þá skal ek heldr fara á fund konungs með þessi málaleitan.'

Egill segir at hann kynni þess mikla þǫkk ok aufúsu ok hann vill þenna kost gjarna. Hákon var þá á Rogalandi, en stundum á Hǫrðalandi; varð ekki torsótt at sœkja hans fund. Var þat ok eigi miklu síðar en rœðan hafði verit.

[a] *Thus K (W not comparable).*

[1] *Cf. K*: mun konungr unna oss þess sem rétt er.

Stanza 43. Drengr lét of fengit sjálfráði greppi gullknappaðar silkislœður; get ek aldri betra vin. Arinbjǫrn hefr eirarlaust árnat oddvita ríki eða meira; síð man slíkr seggr of fœðask.

The worthy man gave the skald willingly a gold-buttoned silken gown; I will never get a better friend. Arinbjǫrn has determinedly earned a prince's domain or more; no man like him will ever be born again ('a prince's domain' is guesswork for *oddvita ríki*).

Arinbjǫrn bjó ferð sína; var þat þá gert ljóst fyrir mǫnnum at hann ætlaði til konungs fundar; skipaði hann húskǫrlum sínum tvítugsessu er hann átti. Egill skyldi heima vera; vildi Arinbjǫrn eigi at hann fœri. Fór Arinbjǫrn þá er hann var búinn ok fórsk honum vel. Fann hann Hákon konung ok fekk þar góðar viðtǫkur.

Ok er hann hafði litla hríð dvalizk þar, bar hann upp erendi sín við konung ok segir at Egill Skalla-Grímsson er þar kominn til lands ok hann þóttisk eiga fé þat allt er átt hafði Ljótr inn bleiki. ‘Er oss svá sagt, konungr, at Egill muni lǫg mæla um þetta, en féit hafa tekit upp ármenn yðrir ok kastat á yðvarri eigu; vil ek yðr þess biðja, herra, at Egill nái þar af lǫgum.’

Konungr svarar hans máli ok tók seint til orða: ‘Eigi veit ek hví þú gengr með slíku máli fyrir hǫnd Egils. Kom hann eitt sinn á minn fund ok sagða ek honum at ek ekki vilda hér í landi vistir hans af þeim sǫkum sem yðr er áðr kunnigt. Nú þarf Egill ekki at hefja upp slíkt tilkall við mik sem við Eirík bróður minn. En þér, Arinbjǫrn, er þat at segja at þú skalt ⟨þá eina⟩ stund[a] vera hér í landi at þú metir eigi meira útlenda menn en mik eða mín orð, því at ek veit at hugir þínir standa þar til er Haraldr er Eiríksson, fóstrson þinn, ok er þér sá kostr beztr at fara til fundar við þá brœðr ok vera með þeim, því at mér er mikill grunr á at ⟨mér⟩[b] muni slíkir menn illir tiltaks, ef þat þarf at reyna um skipti vár sona Eiríks.’

Ok er konungr tók þessu máli svá þvert, þá sá Arinbjǫrn at ekki mundi tjá at leita þeira mála við hann; bjósk hann þá til heimferðar. Konungr var heldr styggr ok óblíðr til Arinbjarnar síðan hann vissi erendi hans. Arinbjǫrn hafði þá ok ekki skaplyndi til at mjúklæta sik við konung um þetta mál; skilðusk þeir við svá búit. Fór Arinbjǫrn heim ok sagði Agli erendislok sín; ‘mun ek eigi slíkra mála optar leita við konung.’

Egill varð allófrýnn við þessa sǫgn, þóttisk þar mikils fjár missa ok eigi at réttu. Fám dǫgum síðar var þat snemma einn morgin þá er Arinbjǫrn var í herbergi sínu—var þar þá ekki margt manna—þá lét hann kalla þangat Egil, ok er hann kom þar þá lét Arinbjǫrn lúka upp kistu ok reiddi þar ór fjóra tigu marka silfrs ok mælti svá:

‘Þetta fé geld ek þér, Egill, fyrir jarðir þær er Ljótr inn bleiki hafði átt. Þiki mér þat sannligt at þú hafir þessi laun af okr Friðgeiri frændum fyrir þat er þú leystir líf hans af Ljóti, en ek veit at þú lézt mín at njóta.[1] Em ek því skyldr at láta þik eigi lǫgræning af því máli.’

Egill tók við fénu ok þakkaði Arinbirni; gerðisk Egill þá enn einteiti.

[a] skalt . . . stund, *an uncertain reading of faded letters; cf. K:* skalt þá eina stund, *and W:* skalt þær einar stundir. [b] *Thus K and W*.

[1] Cf. 118/17–18, where Egill says: *Skylt er þat, húsfreyja, fyrir sakir Arinbjarnar frænda þíns, at ek fara.*

71. Frá Arinbirni[a]

Arinbjǫrn var þenna vetr heima at búum sínum, en eptir um várit lýsti hann yfir því at hann ætlar at fara í víking. Arinbjǫrn hafði skipakost góðan; bjó hann um várit þrjú langskip ok ǫll stór; hann hafði þrjú hundruð manna. Hafði hann húskarla á skipi sínu ok var þat allvel skipat. Hann hafði ok marga bóndasonu með sér. Egill rézk til farar með honum; stýrði hann skipi ok fór með honum margt af fǫruneyti því er hann hafði haft með sér af Íslandi. En kaupskip þat er Egill hafði haft af Íslandi lét hann flytja austr í Vík; fekk hann þar manna til at fara með varnað sinn. En þeir Arinbjǫrn ok Egill heldu langskipunum suðr með landi; síðan stefndu þeir liðinu suðr til Saxlands ok herjuðu þar um sumarit ok fengu sér fé. En er hausta tók heldu[b] þeir norðr aptr ok lágu við Frísland.

Einhverja nótt þá er veðr var kyrrt lǫgðu þeir upp í móðu eina, þar er illt ⟨var⟩[c] til hafna ok útfiri mikil. Þar váru á land upp sléttur miklar ok skammt til skógar. Þar váru vellir blautir, því at regn hǫfðu verit mikil. Þar réðu þeir til uppgǫngu ok létu eptir þriðjung liðs at gæta skipa; þeir gingu upp með ánni, milli ok skógarins. Þá varð brátt fyrir þeim þorp eitt ok byggðu þar margir bœndr. Liðit rann ór þorpinu á landit þar er mátti, þegar er vart varð við herinn, en víkingar sóttu eptir þeim. Var þá síðan annat þorp ok it þriðja; liðit flýði allt þat er því kom við. Þar var jafnlendi ok sléttur miklar; díki váru skorin víða um landit ok stóð í vatn. Hǫfðu þeir lukt um akra sína ok eng, en í sumum stǫðum váru settir staurar stórir yfir díkin þar er fara skyldi; váru brúar ok lagðir yfir viðir.

Landsfólkit flýði í mǫrkina; en er víkingar váru komnir langt í byggðina þá sǫfnuðusk Frísir saman í skóginum, ok er þeir hǫfðu aukin þrjú hundruð manna þá stefna þeir í móti víkingum ok ráða til orrostu við þá. Varð þar harðr bardagi, en svá lauk at Frísir flýðu, en víkingar ráku flóttann; dreifðisk bœjarliðit víðs vegar, þat er undan fór; gerðu þeir ok svá er eptir fóru; kom þá svá at fáir fóru hvárir saman.

Egill sótti þá hart eptir þeim ok fáir menn með honum, en mjǫk margir fóru undan. Kómu Frísir þar at er díki var fyrir þeim ok fóru þar yfir; síðan tóku þeir af bryggjuna.[d] Þá koma þeir Egill at ǫðrum megin; réð Egill þegar til ok hljóp yfir díkit, en þat var ekki annarra manna hlaup, enda réð ok engi til. Ok er Frísir sá þat þá sœkja þeir at honum, en hann varðisk. Þá sóttu at honum ellifu menn, en svá lauk þeira viðskiptum at hann felldi þá alla.

Eptir þat skaut Egill yfir brúnni ok fór þá aptr yfir díkit; sá hann þá at lið þeira allt hafði snúit til skipanna. Hann var þá staddr nær skóginum; síðan

[a] *Heading from W.* [b] *Thus K and W*; herjuðu *M (dittography).* [c] *Thus K and W.* [d] brúna *K and W*.

fór Egill fram með skóginum ok svá til skipanna at hann átti kost skógarins ef hann þyrfti.

Víkingar hǫfðu haft mikit herfang ofan ok strandhǫgg ok er þeir kómu til skipanna hjuggu sumir búféit, sumir fluttu út á skipin fen⟨g⟩[a] þeira, sumir stóðu fyrir ofan í skjaldborg, því at Frísir váru ofan komnir ok hǫfðu mikit lið ok skutu á þá; hǫfðu Frísir þá aðra fylking. Ok er Egill kom ofan ok hann sá hvat títt var þá rann hann at sem snarast þar sem múginn stóð; hafði hann kesjuna fyrir sér ok tók hana tveim hǫndum, en kastaði skildinum á bak sér. Hann lagði fram kesjunni ok stǫkk frá allt þat er fyrir stóð ok gafsk honum svá rúm fram í gegnum fylkingina; sótti hann svá ofan til manna sinna; þóttusk þeir hafa hann ór helju heimtan.

Ganga þeir síðan á skip sín ok heldu brott frá landi. Sigldu þeir þá til Danmerkr; ok er þeir koma til Limafjarðar ok lágu at Hálsi þá átti Arinbjǫrn húsþing við lið sitt ok sagði mǫnnum fyrirætlan sína.

'Nú mun ek,' sagði hann, 'leita á fund Eiríkssona við lið þat er mér vill fylgja. Ek hefi nú spurt at þeir brœðr eru hér í Danmǫrku ok halda sveitir stórar ok eru á sumrum í hernaði, en sitja á vetrum hér í Danmǫrk. Vil ek nú gefa leyfi ǫllum mǫnnum at fara til Nóregs, þeim er þat vilja heldr en fylgja mér; sýnisk mér þat ráð, Egill, at þú snúir aptr til Nóregs ok leitir enn sem bráðast til Íslands út þegar vit skiljumsk.'

Síðan skiptusk menn á skipunum; réðusk þeir til Egils er aptr vildu fara til Nóregs, en hitt var meiri hluti liðs miklu er fylgði Arinbirni. Skilðusk þeir Arinbjǫrn ok Egill með blíðu ok vináttu; fór Arinbjǫrn á fund Eiríkssona ok í sveit með Haraldi gráfeld fóstrsyni sínum ok var síðan með honum meðan þeir lifðu báðir.

Egill fór norðr í Víkina ok helt inn í Óslóarfjǫrð. Var þar fyrir kaupskip hans þat er hann hafði látit flytja suðr um várit; þar var ok varnaðr hans ok sveitungar þeir er með skipinu hǫfðu farit.

Þorsteinn Þóruson kom á fund Egils ok bauð honum með sér at vera um vetrinn ok þeim mǫnnum er hann vildi með sér hafa. Egill þekkðisk þat, lét upp setja skip sín ok fœra varnað til staðar. En lið þat er honum fylgði vistaðisk þar sumt, en sumir fóru norðr í land þar er þeir áttu heimili. Egill ferr til Þorsteins ok váru þar saman tíu eða tólf; var Egill þar um vetrinn í góðum fagnaði.

[a] feng, *an emendation for* fen, *suggested by Jón Helgason as a more probable reading in this context than* fén *(earlier editors). A missing last letter (even letters) is rather common in M. K and W not comparable.*

72. Sendiferð til Vermalands

Haraldr konungr inn hárfagri hafði lagt undir sik austr Vermaland.[a] Vermaland hafði unnit fyrstr Óláfr trételgja, faðir Hálfdanar hvítbeins, er fyrst var konungr í Nóregi sinna kynsmanna, en Haraldr konungr var þaðan kominn at langfeðgatali ok hǫfðu þeir allir langfeðgar ráðit fyrir Vermalandi ok tekit skatta af, en setta menn yfir til landsgæzlu.

Ok er Haraldr konungr var gamall vorðinn þá réð fyrir Vermalandi jarl sá er Arnfiðr hét. Var þar þá sem mjǫk víða annars staðar at skattar greiddusk verr[b] en þá er Haraldr konungr var á léttasta skeiði aldrs, svá ok þá er synir Haralds deildu um ríki í Nóregi; var þá lítt sét eptir um skattlǫndin þau er fjarri lágu. En þá er Hákon ⟨konungr⟩[c] sat í friði þá leitaði hann eptir um ríki þat allt er Haraldr faðir hans hafði haft.

Hákon konungr hafði sent menn austr á Vermaland tólf saman; hǫfðu þeir fengit skatt af jarlinum; ok er þeir fóru aptr um Eiðaskóg þá kómu at þeim stigamenn ok drápu þá alla. Á sǫmu leið fór um aðra sendimenn er Hákon konungr sendi austr á Vermaland at menn váru drepnir, en fé kom eigi aptr. Var þat þá sumra manna mál at Arnviðr jarl mundi setja menn sína til at drepa menn konungsins, en hafa ⟨féit⟩ at fœra jarlinum.

Þá sendir Hákon konungr ina þriðju menn; var hann þá í Þrándheimi; ok skyldu þeir fara í Vík austr til fundar við Þorstein Þóruson með þeim orðum at hann skyldi fara austr á Vermaland at heimta skatta konungi til handa, en at ǫðrum kosti skyldi Þorsteinn fara ór landi,[d] því at konungr hafði þá spurt at Arinbjǫrn móðurbróðir hans var kominn suðr til Danmerkr ok var með Eiríkssonum, þat ok með at þeir hǫfðu þar miklar sveitir ok váru í hernaði um sumrum. Þótti Hákoni konungi þeir allir saman ekki trúligir, því at honum var ván ófriðar af Eiríkssonum, ef þeir hefði styrk nǫkkurn til þess at gera uppreist móti Hákoni konungi. Þá gerði ⟨hann⟩ til allra frænda Arinbjarnar ok mága eða vina, rak hann þá marga ór landi eða gerði þeim aðra afarkosti. Kom þat ok þar fram er Þorsteinn var, at konungr gerði fyrir þá sǫk ⟨mest við hann⟩[e] þetta kostaboð.

Maðr sá er erendi þetta bar ⟨hét Kolr⟩;[f] hann var allra landa maðr, hafði verit lǫngum í Danmǫrk ok í Svíaveldi. Var honum þar allt kunnigt fyrir, bæði um leiðir ok mannadeili; hann hafði ok víða farit um Nóreg. Ok er hann bar þetta mál Þorsteini Þórusyni, þá segir Þorsteinn Agli með hverjum erendum þessir menn fóru ok spurði hversu svara skyldi.[g]

[a] *W omits* austr *and adds*: Hann hafði þá ríki austr til Vænis. [b] *Here many leaves are missing in W. The lacuna is filled from the parallel W-text in AM 463 4to.* [c] *Thus K.* [d] Nóregi af eignum sínum *K.* [e] *Thus K.* [f] *Thus K (similar in W).* [g] *K adds:* sagði sér mikit þikja at láta eignir sínar allar ok vera rekinn ór landi *(similar in W).*

Egill segir: ‘Auðsætt lízk mér um orðsending þessa at konungr vill þik ór landi sem aðra frændr Arinbjarnar, því at þetta kalla ek forsending svá gǫfgum manni sem þú ert.[a] Er þat mitt ráð er þú kallir til tals við þik sendimenn konungs ok vil ek vera við rœðu yðra; sjám þá hvat í gerisk.’

Þorsteinn gerði sem hann mælti, kom þeim í talit; sǫgðu þá sendimenn allt it sanna frá erendum sínum ok orðsending konungs at Þorsteinn skyldi fara þessa sendiferð, en vera útlægr at ǫðrum kosti. Þá segir Egill:

‘Sé ek gerla um erendi yðvart; ef Þorsteinn vill eigi fara þá munu þér fara skulu at heimta skattinn.’

Sendimenn sǫgðu at hann gat rétt. ⟨Egill mælti⟩:[b]

‘Eigi mun Þorsteinn fara þessa ferð, því at hann er ekki þess skyldr, svá gǫfugr maðr, at fara svá óríflígar sendiferðir. En hitt mun Þorsteinn gera, er hann er til skyldr, at fylgja konungi innan lands ok útan lands, ef konungr vill þess krefja. Svá ok ef þér vilið nǫkkura menn hafa heðan til þessar ferðar, þá mun yðr þat heimult ok allan farargreiða þann er þér vilið Þorsteini til segja.’

Síðan tǫluðu sendimenn sín í milli ok kom þat ásamt með þeim ⟨at þeir skyldi þenna kost upp taka⟩,[b] ef Egill vildi fara í ferðina. ‘Er konungi,’ sǫgðu þeir, ‘allilla til hans ok mun honum þikja vár ferð allgóð, ef vér komum því til leiðar at hann sé drepinn; má hann þá reka Þorstein ór landi, ef honum líkar.’

Síðan segja þeir Þorsteini at þeir láta sér líka, ef Egill ferr ok siti Þorsteinn heima.

‘Þat skal þá vera,’ segir Egill, ‘at ek mun Þorstein undan ferð þessi ⟨leysa⟩,[b] eða hversu marga menn þikizk þér þurfa heðan at hafa?’

‘Vér erum saman átta,’ sǫgðu þeir, ‘viljum vér at heðan fari fjórir menn; eru vér þá tólf.’

Egill segir at svá skyldi vera.

Ǫnundr sjóni ok þeir nǫkkurir sveitungar Egils hǫfðu farit út til sjóvar at sjá um skip þeira ok annan varnað er þeir hǫfðu selt til varðveizlu um haustit, ok kómu þeir eigi heim. Þótti Agli þat mikit mein, því at konungsmenn létu óðliga um ferðina ok vildu ekki bíða.

73. Vermalandsferð

Egill bjósk til ferðar ok þrír menn aðrir hans fǫrunautar; hǫfðu þeir hesta ok sleða svá sem konungsmenn; þá váru snjóvar miklir ok breyttir vegir allir. Ráða þeir til ferðar er þeir váru búnir ok óku upp á land, ok er þeir sóttu austr til Eiða⟨skógs⟩,[b] þá var þat á einni nótt at fell snjár mikill svá at ógerla sá veguna. Fórsk þeim þá seint um daginn eptir, því at kafhlaup váru þegar

[a] *K adds*: því at þeir hafa enn øngvir aptr komit er þessa ferð skyldu farit hafa.
[b] *Thus K and W*.

af fór veginum. Ok er á leið daginn dvǫlðusk þeir ok áðu hestum sínum. Þar var nær skógarháls einn.

Þá mæltu þeir við Egil: ‘Nú skiljask hér vegar, en hér fram undan hálsinum býr bóndi sá er heitir Arnaldr, vinr várr; munu vér fǫrunautar fara þangat til gistingar, en þér skuluð fara hér upp á hálsinn, ok þá er þér komið þar mun brátt verða fyrir yðr bœr mikill ok er yðr þar vís gisting. Þar býr stórauðigr maðr er heitir Ármóðr skegg. En á morgin árdegis skulu vér hittask ok fara annat kveld til Eiðaskógs; þar býr góðr bóndi er Þorfinnr heitir.’

Síðan skiljask þeir. Fara þeir Egill upp á hálsinn, en frá konungsmǫnnum er þat at segja at þegar er sýn fal í milli þeira Egils þá tóku þeir skíð sín er þeir hǫfðu haft ok stigu þar á; létu síðan ganga aptr á leið sem þeir máttu. Fóru þeir nótt ok dag ok sneru til Upplanda ok þaðan norðr um Dofrafjall ok léttu eigi fyrr en þeir kómu á fund Hákonar konungs ok sǫgðu um sína ferð sem farit hafði.

Egill ok fǫrunautar hans fóru um kveldit yfir hálsinn. Var þat þar skjótast af at segja at þeir fóru þegar af veginum; var snjórinn mikill; lágu hestarnir á kafi annat skeið svá at draga varð upp. Þar váru kleifar ok kjarrskógar nǫkkurir, en um kjǫrrin ok kleifarnar var alltorsótt; var þeim þá seinkan mikil at hestunum, en mannfœrðin var in þyngsta. Mœddusk þeir þá mjǫk, en þó kómusk þeir af hálsinum ok sá þá fyrir sér bœ mikinn ok sóttu þangat til; ok er þeir kómu í túnit þá sá þeir at þar stóðu menn úti, Ármóðr ok sveinar hans. Kǫstuðusk þeir orðum á ok spurðusk tíðenda; ok er Ármóðr vissi at þeir váru sendimenn konungs þá bauð hann þeim þar gisting. Þeir þekkðusk þat. Tóku húskarlar Ármóðs við hestum þeira ok reiða, en bóndi bað ⟨þá⟩[a] Egil ganga inn í stufu ok þeir gerðu svá. Ármóðr setti Egil í ǫndvegi á inn óœðra bekk ok þar fǫrunauta hans útar frá.

Þeir rœddu margt um hversu erfilliga þeir hǫfðu farit um kveldit, en heimamǫnnum þótti mikit undr er þeir hǫfðu fram komizk ok sǫgðu at þar væri engum manni fœrt þó at snjólaust væri.

Þá mælti Ármóðr: ‘Þikir yðr eigi sá beini beztr at yðr sé borð sett ok gefinn náttverðr, en síðan fari þér at sofa? Munu þér þá hvílask bezt.’

‘Þat líkar oss allvel,’ segir Egill.

Ármóðr lét þá setja þeim borð, en síðan váru settir fram stórir askar fullir af skyri. Þá lét Ármóðr at honum þœtti þat illa er hann hafði eigi mungát at gefa þeim. Þeir Egill váru mjǫk þyrstir af mœði; tóku þeir upp askana ok drukku ákaft skyrit ok þó Egill miklu mest. Engi kom ǫnnur vistin fram.

Þar var margt hjóna; húsfreyja sat á þverpalli ok þar konur hjá henni; dóttir bónda var á gólfinu, tíu vetra eða ellifu. Húsfreyja kallaði hana til sín ok mælti í eyra henni; síðan fór mærin útar fyrir borðit þar er Egill sat. Hon kvað:

[a] *Thus K and W*.

44. Því sendi mín móðir
mik við þik til fundar
ok orð bera Agli
at ér varir skylduð.
Hildr mælti þat horna:
Haga svá maga þínum,
eigu órir gestir
œðra nest á frestum.

Ármóðr laust meyna ok bað hana þegja; 'mælir þú þat jafnan er verst gegnir.'

Mærin gekk á brott, en Egill skaut niðr skyraskinum ok var þá nær tómr; váru þá ok brott teknir askarnir frá þeim. Gengu þá ok heimamenn í sæti sín ok váru borð upp tekin um alla stufu ok sett á vist; því næst kómu inn sendingar ok váru þá settar fyrir Egil sem fyrir aðra menn.

Því næst var ǫl inn borit ok var þat it sterkasta mungát; var þá brátt drukkinn einmenningr; skyldi einn maðr drekka af dýrshorni. Var þar mestr gaumr at gefinn er Egill var ok sveitungar hans ⟨at þeir⟩[a] skyldu drekka sem ákafast. Egill drakk ósleitiliga fyrst langa hríð; en er fǫrunautar hans gerðusk ófœrir þá drakk hann fyrir þá þat er þeir máttu eigi. Gekk svá til þess er borð fóru brott; gerðusk þá ok allir mjǫk drukknir þeir er inni váru, en hvert full er Ármóðr drakk, þá mælti hann:

'Drekk ek til þín, Egill.'

En húskarlar drukku til fǫrunauta Egils ok hǫfðu inn sama formála.

Maðr var til þess fenginn at bera þeim Agli hvert full ok eggjaði sá mjǫk at þeir skyldi skjótt drekka. Egill mælti við fǫrunauta sína at þeir skyldu þá ekki drekka, en hann drakk fyrir þá þat er þeir máttu eigi annan veg undan komask.

Egill fann þá at honum myndi eigi svá búit eira; stóð hann þá upp ok gekk um gólf þvert þangat er Ármóðr sat; hann tók hǫndum í axlir honum ok kneikti hann upp at stǫfum. Síðan þeysti Egill upp ór sér spýju mikla ok gaus ⟨hon⟩[b] í andlit Ármóði, í augun ok nasirnar ok í munninn; rann svá ofan um ⟨skeggit ok⟩[a] bringuna. En Ármóði var við andhlaup ok er hann fekk ǫndunni frá sér hrundit þá gaus upp spýja. En allir mæltu þeir er hjá váru, húskarlar Ármóðs, at Egill skyldi fara allra manna armastr ok hann

[a] *Thus K*. [b] *Thus K*; sú *W*.

Stanza 44. In lines 4 and 7 the older forms *ér* and *órir* are adopted here instead of the manuscript forms *þér* and *várir* to provide alliteration. *Hildr* (valkyrie) *horna* (of the drinking horns) is a woman.

My mother sent me to you to tell Egill that you should be wary. The woman (my mother) said this: 'Take care of your stomach, our guests can expect a better meal after a while.'

væri inn versti maðr af þessu verki, er hann skyldi eigi ganga út er hann vildi spýja, en verða eigi at undrum inni í drykkjustufunni.

Egill segir: ‘Ekki er at hallmæla mér um þetta þótt ek gera sem bóndi gerir, spýr hann af ǫllu afli eigi síðr en ek.’

Síðan gekk Egill til rúms síns ok settisk niðr, bað þá gefa sér at drekka. Þá kvað Egill við raust:

45. Títt erum verð at vátta,
vætti ber ek at ek hætta
þung til þessar gǫngu,
þinn kinnalá minni.
Margr velr gestr þar er gistir,
gjǫld, finnumsk vér sjaldan,
Ármóði liggr, œðri,
ǫlðra dǫgg í skeggi.

Ármóðr hljóp upp ok út, en Egill bað gefa sér drekka. Þá mælti húsfreyja við þann mann er þeim hafði skenkt um kveldit at hann skyldi gefa drykk svá at þá skyrti eigi meðan þeir vildi drekka. Síðan tók hann dýrshorn mikit ok fylldi ok bar til Egils. Egill ⟨tók við ok⟩[a] kneyfði af horninu í einum drykk. Þá kvað hann:

46. Drekkum ór, þó at Ekkils
eykríðr beri tíðum
horna sund at hendi,
hvert full, bragar Ulli.
Leifi ek vætr, þó at Laufa
leikstœrir mér fœri
hrosta tjǫrn í horni,
horn til dags at morni.

[a] *Thus K*.

Stanza 45. Erum títt at vátta verð þinn kinnalá minni; ber ek þung vætti at ek hætta til þessar gǫngu. Margr gestr velr œðri gjǫld þar er gistir; vér finnumsk sjaldan; Ármóði liggr ǫlðra dǫgg í skeggi.

kinnalá, liquid of the cheeks, i.e. vomit; *ǫlðra dǫgg*, beer-dew, i.e. beer dregs.

I want to bear witness to your catering with my vomit; it is obvious that I took a risk walking (across the floor). Many guests pay better for night quarters. We do not meet often. Ármóðr has beer-vomit in his beard.

Stanza 46. Drekkum ór hvert full, þó at Ekkils eykríðr beri tíðum horna sund at hendi bragar Ulli. Leifi ek vætr, þó at Laufa leikstœrir fœri mér horn, hrosta tjǫrn í horni til dags at morgni.

Ekkils (sea-king’s) *eykríðr* (horse-rider), seaman, man; *horna sund*, beer; *bragar* (poetry’s) *Ullr* (a god), skald; *Laufa* (sword’s) *leikr* is battle, its *stœrir* is a warrior; *hrosti*, mash, whose *tjǫrn*, small lake, is beer.

Egill drakk um hríð ok kneyfði hvert horn er at honum kom, en lítil var þá gleði í stofunni þótt nǫkkurir menn drykki. Síðan stendr Egill upp ok fǫrunautar hans ok taka vápn sín af veggjum er þeir hǫfðu upp fest. Ganga síðan til kornhlǫðu þeirar er hestar þeira váru inni. Lǫgðusk þeir þar niðr í hálm ok sváfu um nóttina.

74. Egill fann Ármóð skegg

Egill stóð upp um morgininn þegar er dagaði. Bjuggusk þeir fǫrunautar ok fóru þegar er þeir váru búnir aptr til bœjarins ok leita Ármóðs. Ok er þeir kómu til skemmubúrs þess er Ármóðr svaf í ok kona hans ok dóttir, þá hratt Egill upp hurðunni ok gekk til rekkjunnar Ármóðs. Hann brá þá sverði, en annarri hendi greip hann í skegg Ármóði ok hnykkti honum á stokk fram, en kona Ármóðar ok dóttir hljópu upp[a] ok báðu Egil at hann dræpi eigi Ármóð. Egill segir at hann skyldi þat gera fyrir þeira sakir, ‘því at þat er makligt; en hefði hann verðleika til at ek dræpa hann.’

Þá kvað Egill:

47. Nýtr illsǫgull ýtir
armlinns konu sinnar,
oss er við ógnar hvessi
óttalaust, ok dóttur.
Þeygi muntu við þenna
þykkjask verðr fyrir drykkju
grepp, skulum á veg vappa
vítt, svágǫru hlíta.

Síðan sneið Egill af honum skeggit við hǫkuna; síðan krœkti hann fingrinum í augat svá at úti lá á kinninni; eptir þat gekk Egill á brott ok til fǫrunauta sinna.

Fara þeir þá leið sína, koma at dagverðarmáli til bœjar Þorfinns; hann bjó við Eiðaskóg. Þeir Egill krǫfðu dagverðar ok æja hestum sínum. Þorfinnr bóndi lét heimult skyldu þat. Ganga þeir Egill þá inn í stufu.

[a] *K adds*: ok fengu tekit um háls honum.

Let us empty every horn (toast), although the man incessantly brings beer to the poet. I'll leave nothing, though the man bring me horns and beer until tomorrow morning.

Stanza 47. Illsǫgull ýtir armlinns nýtr konu sinnar ok dóttur; oss er óttalaust við ógnar hvessi. Þeygi muntu þykkjask verðr fyrir drykkju hlíta svágǫru við þenna grepp; skulum vappa vítt á veg.

ýtir armlinns, the pusher, giver, of the arm-snake (i.e. gold ring) is a generous man; *ógnar hvessir,* inciter of battle, warrior, man.

Thanks to his wife and daughter the life of this malicious man will be spared (by implication, cf. the preceding prose). I do not fear this man. Nevertheless you will not think you deserve to suffer this from the skald for your drink. Let us be off.

Egill spurði ef Þorfinnr hefði varr orðit við fǫrunauta hans; ‘hǫfðu vér hér mælt mót með oss.’

Þorfinnr segir svá: ‘Fóru hér sex menn saman nǫkkuru fyrir dag ok váru vápnaðir mjǫk.’

Þá mælti húskarl Þorfinns: ‘Ek ók í nótt eptir viði ok fann ek sex menn á leið ok váru þat húskarlar Ármóðs ok var þat miklu fyrir dag. Nú veit ek eigi hvárt þeir munu allir einir ok hinir sex menn er þú sagðir frá.’

Þorfinnr segir at þeir menn er hann hafði hitt hǫfðu síðar farit en húskarlinn kom heim með viðarhlassit.

Ok er þeir Egill sátu ok mǫtuðusk þá sá Egill, at kona sjúk lá í þverpallinum. Egill spurði Þorfinn hver kona sú væri er þar var svá þungliga haldin. Þorfinnr segir at hon hét Helga ok var dóttir hans; ‘hefir hon haft langan vanmátt,’ ok þat var krǫm mikil; fekk hon enga nótt svefn ok var sem hamstoli væri.

‘Hefir nǫkkurs í verit leitat,’ segir Egill, ‘um mein hennar?’

Þorfinnr segir: ‘Ristnar hafa verit rúnar ok er sá einn bóndason heðan skammt í brott er þat gerði ok er síðan miklu verr en áðr; eða kanntu, Egill, nǫkkut gera at slíkum meinum?’

Egill segir: ‘Vera kann at ekki spillisk við þó at ek koma til.’

Ok er Egill var mettr gekk hann þar til er konan lá ok rœddi við hana. Hann bað þá hefja hana ór rúminu ok leggja undir hana hrein klæði ok nú var svá gǫrt. Síðan rannsakaði hann rúmit er hon hafði hvílt í ok þar fann hann tálkn ok váru þar á rúnar. Egill las þær ok síðan telgði hann af rúnarnar ok skóf þær í eld niðr; hann brenndi tálknit allt ok lét bera í vind klæði þau er hon hafði haft áðr. Þá kvað Egill:

48. Skalat maðr rúnar rísta
nema ráða vel kunni.
Þat verðr mǫrgum manni
er um myrkvan staf villisk.
Sá ek á telgðu tálkni
tíu launstafi ristna.
Þat hefir lauka lindi
langs oftrega fengit.

Egill reist rúnar ok lagði undir hœgindit í hvíluna þar er hon hvíldi. Henni þótti sem hon vaknaði ór svefni ok sagði at hon var þá heil, en þó var hon

Stanza 48. *lauka lind*, tree of herbs, woman.

Nobody ought to carve runes unless he knows well how to read them. It happens to many a man to be mistaken about an obscure letter. I saw ten secret runes carved on a shaped bone. This has caused long suffering to the woman.

máttlítil, en faðir hennar ok móðir urðu stórum fegin.[a] Bauð Þorfinnr at Egill skyldi þar hafa allan forbeina þann er hann þóttisk þurfa.

75. Egill kom til Álfs bónda

Egill segir fǫrunautum sínum at hann vill fara ferð sína ok bíða eigi lengr. Þorfinnr átti son er Helgi hét; hann var vaskligr maðr. Þeir feðgar buðu Agli fǫruneyti sitt um[b] skóginn. Sǫgðu þeir at þeir vissi til sanns at Ármóðr skegg hafði gǫrt menn sex á skóginn fyrir þá ok þó líkara at vera mundi fleiri sátirnar á skóginum, ef in fyrsta slyppi. Váru þeir Þorfinnr fjórir saman er til ferðar buðusk.[c] Þá kvað Egill vísu:

49. Veiztu, ef ek fer með fjóra,
færat sex þá er víxli
hlífa hneitiknífum
hjaldrgoðs við mik roðnum.
En ef ek em með átta,
erat þeir tólf er skelfi
at samtogi sverða
svartbrúnum mér hjarta.

Þeir Þorfinnr réðu þessu at þeir fóru á skóginn með Agli ok váru þeir þá átta saman. Ok er þeir kómu þar er sátin var fyrir, þá sá þeir þar menn. En þeir húskarlar Ármóðar er þar sátu sá at þar fóru átta menn, ok þótti þeim sér ekki fœri til at ráða; leyndusk þá í brott á skóginn. En er þeir Egill kómu þar sem njósnarmenn hǫfðu verit, þá sá þeir at eigi var allt frítt. Þá mælti Egill at þeir Þorfinnr skyldu aptr fara, en þeir buðu at fara lengra. Egill vildi þat eigi ok bað þá fara heim ok þeir gerðu svá ok hurfu aptr, en þeir Egill heldu fram ferðinni ok váru þá fjórir saman.

Ok er á leið daginn urðu þeir Egill varir við at þar váru sex menn á skóginum ok þóttusk vita at þar mundu vera húskarlar Ármóðs. Njósnarmenn

[a] *K adds:* þessum atburð; *W adds:* heilsu hennar. [b] austr yfir *K*. [c] *K adds:* þeir Egill váru ok fjórir saman *(similar in W)*.

Stanza 49. Veiztu, ef ek fer með fjóra, færat sex þá er víxli við mik roðnum hlífa hneitiknífum hjaldrgoðs. En ef ek em með átta, erat þeir tólf er skelfi mér svartbrúnum hjarta at samtogi sverða.

roðnum (pp. of *rjóða*), reddened, made red with blood; *hlífa hneitiknífar*, cutting knives of shields, i.e. swords (cf. st. 50); *hjaldrgoðs*, i.e. Óðinn's, seems superfluous; *samtog sverða*, drawing together of swords, i.e. battle.

You know, if I have four men, there are no six who are able to fight against me. But if I have eight, there are no twelve who can frighten my heart (the heart of the man with the black brows) in battle.

hljópu upp ok réðu at þeim, en þeir í mót ok varð sá fundr þeira at Egill felldi tvá menn, en hinir er eptir váru hljópu þá í skóginn.

Síðan fóru þeir Egill sína leið ok gerðisk þá ekki til tíðenda áðr þeir kómu af skóginum ok tóku gisting við skóginn at bónda þess er Álfr hét ok var kallaðr Álfr inn auðgi. Hann var maðr gamall ok auðigr at fé, maðr einrœnn svá at hann mátti ekki hafa hjón með sér nema fá ein. Góðar viðtǫkur hafði Egill þar ok var Álfr við hann málreitinn; spurði Egill margra tíðenda, en Álfr sagði slíkt er hann spurði. Þeir rœddu flest um jarlinn ok um sendimenn Nóregskonungs þá er fyrr hǫfðu farit austr þangat at heimta skatt. Álfr var engi vinr jarls í rœðum sínum.

76. Egill heimti skatt

Egill bjósk snemma um morgininn til farar ok þeir fǫrunautar, en at skilnaði gaf Egill Álfi loðólpu. Álfr tók þakksamliga við gjǫfinni, ‘ok má hér gera mér af loðkápu,’ ok bað Egil þar koma til sín er hann fœri aptr. Skilðusk þeir vinir ok fór Egill ferðar sinnar ok kom aptan dags til hirðar jarlsins Arnviðar ok fekk þar allgóðar viðtǫkur; var þeim fǫrunautum skipat næst ǫndvegismanni.

Ok er þeir Egill hǫfðu þar verit um nótt þá bera þeir upp erendi sín við jarlinn ok orðsending konungs ór Nóregi ok segja at hann vill hafa skatt þann allan af Vermalandi sem áðr hefir eptir staðit síðan Arnviðr var þar yfir settr.

Jarlinn segir at hann hefði af hǫndum greitt allan skatt ok fengit í hendr sendimǫnnum konungs, ‘en eigi veit ek hvat þeir hafa síðan við gǫrt, hvárt þeir hafa fingit konungi eða hafa þeir hlaupit af landi á brott með. En því at þér berið sannar jartegnir til at konungr hefir yðr sent, þá mun ek greiða skatt þann allan sem hann á at réttu ok fá yðr í hǫnd, en eigi vil ek ábyrgjask síðan hverneg yðr fersk með.’

Dveljask þeir Egill þar um hríð, en áðr Egill fœri í brott greiðir jarl þeim skattinn; var þat sumt í silfri, sumt í grávǫru.

Ok er þeir Egill váru búnir, þá fóru þeir aptr á leið; segir Egill jarli at skilnaði þeira:

‘Nú munum vér fœra konungi skatt þenna er vér hǫfum við tekit, en þat skaltu vita, jarl, at þetta er fé miklu minna en konungr þikisk hér eiga, ok er þat þó ekki talit er honum mun þikja at þér eigið at gjalda aptr sendimenn hans manngjǫldum þá er menn kalla at þér munuð hafa drepa látit.’

Jarl segir at þat var eigi satt; skilðusk þeir at þessu.

Ok er Egill var á brottu þá kallaði jarl til sín brœðr tvá er hvárrtveggi hét Úlfr. Hann mælti svá:

‘Egill sjá inn mikli er hér var um hríð ætla ek at oss muni allóþarfr er hann kemr til konungs; megu vér af því marka hverneg hann mun bera fyrir konung

várt mál er hann jós slíku í augu oss upp, aftǫku konungsmanna.[a] Nú skulu þit fara eptir þeim ok drepa þá alla ok láta þá ekki bera róg þetta fyrir konung; þiki mér þat ráðligast at þér sætið þeim á Eiðaskógi. Hafið með yðr menn svá marga at þat sé víst at engi þeira komisk undan, en þér fáið ekki mannspell af þeim.'

Nú búask þeir brœðr til ferðar ok hǫfðu þrjá tigu manna; fóru þeir á skóginn ok kunnu þeir þar hvern stíg fyrir; heldu þeir þá njósn um ferð Egils.

Á skóginum váru tvennar leiðir; var ǫnnur at fara yfir ás nǫkkurn ok var þar klif bratt ok einstigi yfir at fara—var sú leiðin skemmri—en ǫnnur var fyrir framan ásinn at fara ok váru þar fen stór ok hǫggnar á lágir ok var þar ok einstigi yfir at fara; ok sátu fimmtán í hvárum stað.

77. Þeir Egill drápu hálfan þriðja tug manna

Egill fór til þess er hann kom til Álfs ok var þar um nótt í góðum beinleika. Eptir um morgininn stóð hann upp fyrir dag, bjósk þá til ferðar; ok er þeir sátu yfir dagverði þá kom þar Álfr bóndi. Hann mælti:

'Snemma búizk þér, Egill, en hitt mundi mitt ráð at hrapa ekki ferðinni, sjásk heldr fyrir, því at ek ætla at menn muni settir fyrir yðr á skóginn. Ek hefi ekki menn til at fá þér til fylgðar svá at þér sé styrkr at, en þat vil ek bjóða at þú dvelisk hér með mér þar til er ek kann þat segja þér at fœrt mun um skóginn.'

Egill segir: 'Þat mun ekki nema hégómi einn ⟨at menn muni sitja fyrir oss⟩;[b] mun ek fara veg minn sem ek hefi áðr ætlat.'

Þeir Egill bjuggusk til farar, en Álfr latti ok bað hann aptr fara, ef hann yrði varr við at vegrinn væri troðinn, sagði at þar hefði engi maðr farit yfir skóginn austan síðan er Egill fór austr, 'nema þessir hafi farit er mér er ván at yðr vili finna.'

⟨Egill mælti⟩:[c] 'Hvat ætlar þú hversu margir þeir muni vera, ef svá er sem þér segið? Ekki eru vér uppnæmir þótt nǫkkurr sé liðsmunr.'

Hann segir: 'Ek var farinn fram til skógarins ok húskarlar mínir með mér ok kómu vér[d] á mannafar ok lá sú slóð fram á skóginn ok mundu þeir hafa verit margir saman. En ef þú trúir eigi því er ek segi þér, þá far þangat ok sjá slóðina, en snú aptr, ef þér sýnisk sem ek segi þér.'

Egill fór sína leið; ok er þeir kómu á veginn þann er á skóginn lá, þá sá þeir þar bæði manna spor ok hrossa. Þá mæltu fǫrunautar Egils at þeir skyldu aptr hverfa.

[a] aftǫku konungsmanna] at vér mundum hafa tekit af lífi sendimenn konungs ok myrða ι *(similar in the other manuscripts of the W-redaction; almost the same in K).*
[b] *Thus K and W.* [c] *Thus K.* [d] *Thus* ι *(W);* vit *M.*

‘Fara munu vér,’ sagði Egill, ‘þiki mér þat ekki undarligt þótt menn hafi farit um Eiðaskóg, því at þat er alþýðuleið.’

Síðan fara þeir ok helzk ferillinn ok var þá fjǫlði spora, ok er þeir koma þar er leiðir skilði, þá skilði ok slóðina ok var þá jafnmikil í hvárn stað. Þá mælti Egill:

‘Nú þiki mér vera mega at Álfr hafi satt sagt; skulu vér nú búask um svá sem oss sé ván at fundr várr muni verða.’

Síðan kasta þeir Egill af sér skikkjum ok ǫllum lausaklæðum; leggja þeir þat í sleða. Egill hafði haft í sleða sínum bastlínu mjǫk mikla, því at þat er siðr manna er aka langar leiðir at hafa með sér lausataugir, ef at reiða þarf at gera. Egill tók hellustein mikinn ok lagði fyrir brjóst sér ok kviðinn. Síðan rábendi hann þar at tauginni ok vafði henni sívafi ok bjó svá allt upp um herðarnar ⟨ok axlir. Eptir þat fara þeir leið sína⟩.[a] Þá kvað Egill:[b]

Eiðaskógr[c] er á þann veg at mǫrk er stór allt at byggðinni hvárritveggju, en um miðjan skóginn er víða smáviði ok kjǫrr, en sumstaðar skóglaust með ǫllu.

Þeir Egill sneru leið ina skemmri er yfir hálsinn lá; allir hǫfðu þeir skjǫldu ok hjálma ok hǫggvápn ok lagvápn. Egill fór fyrir; ok er þeir fóru at hálsinum þá var þar undir niðri skógr, en skóglaust uppi á klifinu.

En er þeir váru komnir upp í klifit þá hljópu sjau menn ór skóginum ok upp í kleifina eptir þeim ok skutu at þeim. Þeir Egill snerusk við ok stóðu þeir jafnfram um þvera gǫtuna; þá kómu aðrir menn ofan at þeim á hamarinn ok grýttu þeir þaðan á þá ok var þeim þat miklu hættara.

Þá mælti Egill: ‘Nú skulu þér fara á hæli undan í kleifina ok hlífask sem þér megið, en ek mun leita upp á bergit.’

Þeir gerðu svá; ok er Egill kom upp ór klifinu þá váru þar fyrir átta menn ok gengu allir senn at honum ok sóttu hann. En ekki er at segja frá hǫggva-viðskiptum, svá lauk at hann felldi þá alla. Síðan gekk hann á bergit fram ok bar ofan grjót ok stóð þar ekki við; lágu þar eptir þrír inir vermsku, en fjórir kómusk í skóginn, ok váru þeir sárir ok barðir.

[a] *Thus K.* [b] *A blank space for a stanza in M; no traces of a stanza in K or W.*
[c] *Thus K and some manuscripts of the W-class;* skógr *M, where the first part of the word seems to have been effaced.*

Síðan tóku þeir Egill hesta sína ok fóru fram á leið til þess er þeir kómu yfir hálsinn. En þeir inir vermsku er undan hǫfðu komizk gerðu njósn félǫgum sínum þeim er við fenin váru. Stefndu þeir þá fram ina neðri leiðina ok svá fram fyrir þá Egil á veginn.

Þá sagði Úlfr félǫgum sínum: 'Nú skulu vér fara at ráðum við þá, stilla svá til at þeir nái eigi at renna. Hér er þanneg til farit,' segir hann, 'at leiðin liggr fram með hálsinum, en feninu víkr at upp ok er þar hamarr fyrir ofan, en brautin liggr þar fram í milli ok er eigi breiðari en gǫtubreidd. Skulu sumir fara fram um hamarinn ok taka við þeim, ef þeir vilja fram, en sumir skulu leynask hér í skóginum ok hlaupa síðan á bak þeim er þeir koma fram um; gætum svá til at engi komisk undan.'

Þeir gerðu svá sem Úlfr mælti; fór Úlfr fram um bergit ok tíu menn með honum.

Þeir Egill fara sína leið ok vissu ekki til þessar ráðagerðar fyrr en þeir kómu í einstigit; þá hljópu þar ⟨níu⟩[a] menn á bak þeim ok báru þegar vápn á þá. Þeir Egill snerusk í móti ok vǫrðusk. Nú drífa ok menn at þeim, þeir er verit hǫfðu fyrir framan hamarinn, ok er Egill sá þat snerisk hann í mót þeim. Var þar skammt hǫggva í millum ok felldi Egill þar suma í gǫtunni, en sumir hurfu aptr þar er jafnlendit var meira. Egill sótti þá eptir þeim. Þar fell Úlfr ok at lykðum drap Egill þar einn ellifu menn. Síðan sótti hann þar til er fǫrunautar hans vǫrðu gǫtuna fyrir átta mǫnnum; váru þar hvárirtveggju sárir. Ok er Egill kom til þá flýðu þegar inir vermsku, en skógrinn var við sjálft; kómusk þar undan fimm ok allir sárir mjǫk, en þrír fellu þar.

Egill hafði mǫrg sár ok engi stór. Fóru þeir nú sína leið. Hann batt sár fǫrunauta sinna ok váru engi banvæn. Settusk þeir þá í sleða ⟨sína⟩[b] ok óku þat er eptir var dagsins.

En þeir inir vermsku er undan kómusk tóku hesta sína ok drógusk austr af skóginum til byggða; váru þá bundin sár þeira. Fá þeir sér fǫruneyti til þess er þeir kómu á fund jarls ok segja honum sínar ófarar. Þeir segja at hvárrtveggi Úlfr er fallinn ok dauðir váru hálfr þriði tøgr manna, 'en fimm einir kómusk undan með lífi ok þó þeir allir sárir ok barðir.'

Jarl spurði hvat þá væri tíðenda um Egil ok hans fǫrunauta. Þeir svǫruðu: 'Ógjǫrla vissu vér hversu mjǫk þeir váru sárir, en œrit djarfliga sóttu þeir at oss; þá er vér várum átta, en þeir fjórir, þá flýðum vér; kómusk fimm á skóginn, en þrír létusk; en eigi sáum vér annat en þeir Egill væri þá spánnýir.'

Jarl sagði at þeira ferð var orðin in versta; 'munda ek kunna því at vér hefðim mannalát mikit, ef þér hefðið drepit þá Norðmennina, en nú er þeir koma vestr af skóginum ok segja þessi tíðendi Nóregskonungi, þá eigu vér af honum ván inna mestu afarkosta.'

[a] *Thus K*. [b] *Thus K* ; sleða sinn *W*.

78. Egill kom til Þorfinns

Egill fór til þess er hann kom vestr af skóginum; sóttu þeir til Þorfinns at
3 kveldi ok fengu þar allgóðar viðtǫkur; váru þá bundin sár þeira Egils. Nǫkkurar nætr váru þeir þar—Helga dóttir bónda var þá á fótum ok heil meina sinna; þakkaði hon ok ǫll þau Agli þat—hvíldu sik þar ok eyki sína.
6 En maðr sá er Helgu hafði rúnar ristit var þaðan skammt á brott; kom þat þá upp at hann hafði beðit hennar, en Þorfinnr vildi eigi gipta hana. Þá vildi bóndason glepja hana, en hon vildi eigi; þá þóttisk ⟨hann⟩ rísta henni
9 manrúnar, en hann kunni þat eigi ok hafði hann þat ristit henni er hon fekk meinsemi af.

Ok er Egill var til brottfarar búinn þá fylgði Þorfinnr honum ok þeir feðgar
12 á gǫtu; váru þeir þá saman tíu eða tólf. Fóru þeir þá dag þann allan með þeim til varúðar fyrir Ármóði ok húskǫrlum hans. Ok er þessi tíðendi spurðusk at þeir Egill hǫfðu barizk við ofrefli liðs á skóginum ok sigrat, þá þótti
15 Ármóði engi ván at hann mundi mega reisa rǫnd við Agli; sat Ármóðr því heima við alla sína menn.

Þeir Egill ok Þorfinnr skiptusk gjǫfum við at skilnaði ok mæltu til vináttu
18 með sér. Síðan fóru þeir Egill leið sína ok er ekki sagt at til tíðenda yrði í ferð þeira áðr þeir kómu til Þorsteins. Váru þá grœdd sár þeira; dvǫlðusk þeir Egill þar til várs. En Þorsteinn fekk sendimenn til Hákonar konungs at
21 fœra honum skatt þann er Egill hafði sótt til Vermalands. Ok er þeir kómu á konungs fund þá sǫgðu þeir honum tíðendi þau er gerzk hǫfðu í ferð þeira Egils ok fœrðu honum skattinn. Konungr þóttisk þá vita at þat mundi satt
24 vera er áðr hafði hann grunat um at Arnviðr jarl mundi hafa látit drepa sendimenn hans tvenna er hann hafði austr sent; sagði konungr at Þorsteinn skyldi þá hafa landsvist ok vera í sætt við hann. Fara sendimenn síðan
27 heimleiðis, ok er þeir koma aptr til Þorsteins þá segja þeir honum at konungr lét vel yfir þessi ferð ok Þorsteinn skyldi þá vera í sætt ok vináttu við konung.

Hákon konungr fór í Vík austr um sumarit, en þaðan gerði hann ferð sína
30 austr á Vermaland með mikit lið. Arnviðr jarl flýði undan, en konungr tók stór gjǫld af bóndum þeim er honum þóttu í sǫkum við sik svá sem sagt er af þeim er skattinn sóttu. Setti hann þar yfir jarl annan ok tók gíslar af honum
33 ok bóndum.

Hákon konungr fór í þeiri ferð víða um Gautland it vestra ok lagði þat undir sik svá sem sagt er í sǫgu hans ok finnsk í kvæðum þeim er ⟨um⟩ hann
36 hafa ort verit. Þá er ok sagt at hann fór til Danmerkr ok herjaði þar víða. Þá hrauð hann tólf skip af Dǫnum með tveim skipum, ok þá gaf hann konungsnafn Tryggva Óláfssyni, bróðursyni sínum, ok vald yfir Víkinni austr.
39 Egill bjó kaupskip sitt um sumarit ok réð þar til fǫruneyti, en langskip þat er hann hafði haft um haustit ór Danmǫrku gaf hann Þorsteini at skilnaði.

Þorsteinn gaf Agli góðar gjafir ok mæltu til mikillar vináttu sín í milli. Egill gerði sendimenn til Þórðar á Aurland, mágs síns, ok fekk honum umboð sitt at skipa jarðir þær er Egill átti í Sogni ok á Hǫrðalandi ok bað hann selja, ef kaupendr væri til.

Ok er Egill var búinn ferðar sinnar ok byr gaf, þá sigldu þeir út eptir Víkinni ok svá leið sína norðr fyrir Nóreg ok síðan í haf út. Byrjaði þeim til góðrar hlítar, kómu af hafi í Borgarfjǫrð ok helt Egill skipinu inn eptir firðinum ok til hafnar skammt frá bœ sínum ok lét heim flytja varnað sinn, en ráða skipi til hlunns. Egill fór heim til bús síns. Urðu menn honum fegnir. Dvalðisk Egill þar þann vetr.

79. Dráp Þórðar Lambasonar

Þá er þetta var tíðenda at Egill var út kominn ór þessi ferð, þá var heraðit albyggt. Váru þá andaðir allir landnámamenn, en synir þeira lifðu ⟨eptir⟩[a] eða sonarsynir ok bjuggu þeir þá í heraði.

Ketill gufa kom til Íslands þá er land var mjǫk byggt; hann var inn fyrsta vetr at Gufuskálum á Rosmhvalanesi. Ketill hafði komit vestan um haf af Írlandi; hann hafði með sér þræla marga írska. Lǫnd váru ǫll byggð á Rosmhvalanesi þann tíma; rézk Ketill því þaðan í brott ok inn á Nes ok sat annan vetr á Gufunesi ok fekk þar engan ráðstafa. Síðan fór hann inn í Borgarfjǫrð ok sat þar inn þriðja vetr er síðan er kallat at Gufuskálum, en áin Gufuá er þar fellr í ofan er hann hafði skip sitt í um vetrinn.

Þórðr Lambason bjó þá á Lambastǫðum. Hann var kvángaðr ok átti son er Lambi hét; hann var þá vaxinn maðr, mikill ok sterkr at jǫfnum aldri. Eptir um sumarit þá er menn riðu til þings, reið Lambi til þings. En Ketill gufa var þá farinn vestr í Breiðafjǫrð at leita þar um bústaði. Þá hljópu þrælar hans á brott. Þeir kómu fram um nótt at Þórðar á Lambastǫðum ok báru þar eld at húsum ok brenndu þar inni Þórð ok hjón hans ǫll, en brutu upp búr hans ok báru út gripi ok vǫru. Síðan ráku þeir heim hross ok klyfjuðu ok fóru síðan út til Álptaness.

Þann morgin um sólarupprásarskeið kom Lambi heim ok hafði hann sét eldinn um nóttina; þeir váru nǫkkurir menn saman. Hann reið þegar at leita þrælanna; ríða þar menn af bœjum til móts við hann. Ok er þrælarnir sá eptirfǫr þá stefndu þeir undan, en létu lausan ránsfeng sinn. Hljópu sumir á Mýrar út, en sumir út með sjó til þess at fjǫrðr var fyrir þeim. Þá sóttu þeir Lambi eptir þeim ok drápu þar þann er Kóri hét; því heitir þar síðan Kóranes. En Skorri ok Þormóðr ok Svartr gengu á kaf ok summu frá landi. Síðan leituðu þeir Lambi at skipum ok reru at leita þeira, ok fundu þeir Skorra í Skorrey ok drápu hann þar. Þá reru þeir út til Þormóðsskers ok drápu þar

[a] *Thus K.*

Þormóð; er við hann skerit kennt. Þeir hendu þrælana enn fleiri þar sem síðan eru ørnefni við kennd.

Lambi bjó síðan á Lambastǫðum ok var gildr bóndi; hann var rammr at afli; engi var hann uppivǫzlumaðr.

Ketill gufa fór síðan vestr í Breiðafjǫrð ok staðfestisk í Þorskafirði; við hann er kenndr Gufudalr ok Gufufjǫrðr. Hann átti Ýri, dóttur Geirmundar heljarskinns; Váli var son þeira.

Grímr hét maðr ok var Svertingsson; hann bjó at Mosfelli fyrir neðan Heiði; hann var auðigr ok ættstórr. Rannveig var systir hans sammœðra er átti Þóroddr[a] goði í Ǫlfusi; var þeira son Skapti lǫgsǫgumaðr. Grímr var ok lǫgsǫgumaðr síðan. Hann bað Þórdísar Þórólfsdóttur, bróðurdóttur Egils ok stjúpdóttur. Egill unni Þórdísi engum mun minna en sínum bǫrnum. Hon var in fríðasta kona. En fyrir því at Egill vissi at Grímr var maðr gǫfugr ok sá ráðakostr var góðr, þá var þat at ráði gǫrt. Var Þórdís gipt Grími; leysti Egill þá af hendi fǫðurarf hennar. Fór hon til bús með Grími ok bjuggu þau lengi at Mosfelli.

80. Óláfr fekk Þorgerðar

Óláfr hét maðr, son Hǫskulds Dala-Kollssonar ok son Melkorku, dóttur Mýrkjartans Írakonungs. Óláfr bjó í Hjarðarholti í Laxárdal vestr í Breiðafjarðardǫlum. Óláfr var stórauðigr at fé; hann var þeira manna fríðastr sýnum er þá váru á Íslandi; hann var skǫrungr mikill. Óláfr bað Þorgerðar dóttur Egils. Þorgerðr var væn kona ok kvenna mest, vitr ok heldr skapstór, en hversdagliga kyrrlát. Egill kunni ǫll deili á Óláfi ok vissi at þat gjaforð var gǫfugt, ok fyrir því var Þorgerðr gipt Óláfi; fór hon til bús með honum í Hjarðarholt. Þeira bǫrn váru þau Kjartan, Þorbergr, Halldórr, Steindórr, Þuríðr, Þorbjǫrg, Bergþóra; hana átti Þórhallr goði Oddason. Þorbjǫrgu átti fyrr Ásgeirr Knattarson, en síðar Vermundr Þorgrímsson. Þuríði átti Guðmundr Sǫlmundarson; váru þeira synir Hallr ok Víga-Barði.

Ǫzurr Eyvindarson, bróðir Þórodds í Ǫlfusi, fekk Beru dóttur Egils.

Bǫðvarr son Egils var þá frumvaxta; hann var inn efniligsti maðr, fríðr sýnum, mikill ok sterkr, svá sem verit hafði Egill eða Þórólfr á hans aldri. Egill unni honum mikit; var Bǫðvarr ok elskr at honum.

Þat var eitt sumar at skip var í Hvítá ok var þar mikil kaupstefna; hafði Egill þar keypt við margan ok lét flytja heim á skipi; fóru húskarlar ok hǫfðu skip áttært er Egill átti. Þat var þá eitt sinn at Bǫðvarr beiddisk at fara með þeim ok þeir veittu honum þat; fór hann þá inn á Vǫllu með húskǫrlum; þeir váru sex saman á áttæru skipi. Ok er þeir skyldu ⟨út⟩[b] fara, þá var flœðrin síð dags ok er þeir urðu hennar at bíða, þá fóru þeir út um kveldit síð. Þá

[a] *Thus W* (Þórðr *incorrectly M and K*). [b] *Thus W*.

hljóp á útsynningr steinóði, en þar gekk í móti útfallsstraumr. Gerði þá stórt á firðinum sem þar kann opt verða; lauk þar svá at skipit kafði undir þeim ok týndusk þeir allir.

En eptir um daginn skaut upp líkunum; kom lík Bǫðvars inn í Einarsnes, en sum kómu fyrir sunnan fjǫrðinn ok rak þangat skipit; fannsk þat inn við Reykjarhamar.

Þann dag spurði Egill þessi tíðendi ok þegar reið hann at leita líkanna; hann fann rétt lík Bǫðvars. Tók hann þat upp ok setti í kné sér ok reið með út í Digranes til haugs Skalla-Gríms. Hann lét þá opna hauginn ok lagði Bǫðvar þar niðr hjá Skalla-Grími; var síðan aptr lokinn haugrinn ok var eigi fyrr lokit en um dagsetrs skeið. Eptir þat reið Egill heim til Borgar, ok er hann kom heim þá gekk hann þegar til lokrekkju þeirar er hann var vanr at sofa í. Hann lagðisk niðr ok skaut fyrir loku; engi þorði at krefja hann máls.

En svá er sagt þá er þeir settu Bǫðvar niðr at Egill var búinn: hosan var strengð fast at beini, hann hafði fustanskyrtil rauðan, þrǫngvan upphlutinn ok láz at síðu. En þat er sǫgn manna at hann þrútnaði svá at kyrtillinn rifnaði af honum ok svá hosurnar.

En eptir um daginn lét Egill ekki upp lokrekkjuna; hann hafði þá ok engan mat né drykk. Lá hann þar þann dag ok nóttina eptir; engi maðr þorði at mæla við hann.

En inn þriðja morgin þegar er lýsti þá lét Ásgerðr skjóta hesti undir mann—reið sá sem ákafligast vestr í Hjarðarholt—ok lét segja Þorgerði þessi tíðendi ǫll saman, ok var þat um nónskeið er hann kom þar. Hann sagði ok þat með at Ásgerðr hafði sent henni orð at koma sem fyrst suðr til Borgar.

Þorgerðr lét þegar sǫðla sér hest ok fylgðu henni tveir menn; riðu þau um kveldit ok nóttina til þess er þau kómu til Borgar; gekk Þorgerðr þegar inn í eldahús. Ásgerðr heilsaði henni ok spurði hvárt þau hefði náttverð etit. Þorgerðr segir hátt:

‘Engvan hefi ek náttverð haft, ok engan mun ek fyrr en at Freyju. Kann ek mér eigi betri ráð en faðir minn; vil ek ekki lifa eptir fǫður minn ok bróður.’

Hon gekk at lokhvílunni ok kallaði: ‘Faðir, lúk upp hurðunni; vil ek at vit farim eina leið bæði.’

Egill spretti frá lokunni; gekk Þorgerðr upp í hvílugólfit ok lét loku fyrir hurðina; lagðisk hon niðr í aðra rekkju er þar var.

Þá mælti Egill: ‘Vel gerðir þú, dóttir, er þú vill fylgja feðr þínum; mikla ást hefir þú sýnt við mik. Hver ván er at ek muna lifa vilja við harm þenna?’

Síðan þǫgðu þau um hríð. Þá mælti Egill:

‘Hvat er nú, dóttir, tyggr þú nú nǫkkut?’

‘Tygg ek sǫl,’ segir hon, ‘því at ek ætla at mér muni þá verra en áðr; ætla ek ella at ek muna of lengi lifa.’

‘Er þat illt manni?’ segir Egill.

‘Allillt,’ segir hon, ‘villtu eta?’

‘Hvat man varða?’ segir hann.

En stundu síðar kallaði hon ok bað gefa sér ⟨vatn at⟩[a] drekka; síðan var henni gefit at drekka. Þá mælti Egill:

‘Slíkt gerir at er sǫlin etr, þyrstir æ þess at meir.’

‘Villtu drekka, faðir?’ segir hon.

Hann tók við ok svalg stórum ok var þat í dýrshorni. Þá mælti Þorgerðr: ‘Nú eru vit vélt; þetta er mjólk.’

Þá beit Egill skarð ór horninu, allt þat er tennr tóku, ok kastaði horninu síðan.

Þá mælti Þorgerðr: ‘Hvat skulu vit nú til ráðs taka? Lokit er nú þessi ætlan. Nú vilda ek, faðir, at vit lengðim líf okkart svá at þú mættir yrkja erfikvæði eptir Bǫðvar, en ek mun rísta á kefli, en síðan deyju vit, ef okr sýnisk. Seint ætla ek Þorstein son þinn yrkja kvæðit eptir Bǫðvar, en þat hlýðir eigi at hann sé eigi erfðr, því at eigi ætla ek okr sitja at drykkjunni þeiri at hann er erfðr.’

Egill segir at þat var þá óvænt at hann mundi þá yrkja mega, þótt hann leitaði við, ‘en freista má ek þess,’ segir hann.

Egill hafði þá átt son er Gunnarr hét ok hafði sá ok andazk litlu áðr, ok er þetta upphaf kvæðis:[1]

1. Mjǫk erum tregt
tungu at hrœra
eðr loptvætt
ljóðpundara,
era nú vænt
um Viðurs þýfi
né hógdrœgt
ór hugar fylgsni.

[a] *Thus K and W*; *M and W add* vatn *after* gefit *in the next clause (an obvious lapse; omitted here).*

[1] Möðruvallabók has only the first stanza of the poem *Sonatorrek*. There is a lacuna in W itself, but some manuscripts of the W-redaction have the first stanza. On the other hand the two K manuscripts have the whole poem; and st. 23 and lines 1–4 of st. 24 are also found in *Snorra Edda*. The text of the poem is the result of a long series of copies and is in some instances corrupt beyond correction. Editors have made various emendations. The present text follows in the main the edition by Jón Helgason in *Skjaldevers* (1961), where various proposed emendations not adopted here are quoted in the notes. Readers are also advised to consult the editions with English translation by Gabriel Turville-Petre in *Iceland and the Medieval World* (1974), 33–55 and *Scaldic Poetry* (1976), 24–41. Cf. also Magnus Olsen (1938).

2. Era auðþeystr,
því at ekki veldr
hǫfugligr,
ór hyggju stað
fagnafundr
Friggjar niðja
ár borinn
ór jǫtunheimum.

3. Lastalauss
er lifnaði
á nǫkkvers
nǫkkva bragi;
jǫtuns háls
undir þjóta
Náins niðr
fyrir naustdyrum.

4. Því at ætt mín
á enda stendr,
hræbarnir
sem hlynir marka,

Sonatorrek

1 *loptvætt* (*hapax legomenon*) is a conjecture for *loptvæi* K (*ór lopt ætt* M), raising up; *ljóðpundari*, the weigher or steelyard of song, the tongue; *vænt* (M, *vænligt* K), promising; *Viðurr* is a name for Óðinn, whose *þýfi,* theft (an allusion to Óðinn's theft of the mead of poetry, *Skáldskaparmál* 4–5) is poetry.

I can hardly move my tongue, or lift up the steelyard of song (tongue); now there is little hope of poetry, nor is it easy to draw it (poetry) out of the hiding place of the mind.

2 *auðþeystr* (a conjecture for *andþeist*), easy to make flow; *ór hyggju stað*, from mind's place, the bosom; *fagnafundr Friggjar* (conjecture for *þriggja*) *niðja*, the joyful find of the kinsmen of Frigg, (the mead of) poetry.

It is not easy, because of my heavy sobbing, to let poetry, which in times of yore was carried away from the lands of giants, flow from my bosom.

3 Lines 1–4 have not been satisfactorily explicated; *jǫtuns háls undir*, (the blood gushing from) the wounds on the neck of the giant, i.e. the sea; *þjóta* is a probable conjecture for *flota*; Náinn is the name of a dwarf, whose *naustdyrr* is the doorway of his house, i.e. a rock.

The sea is roaring down in front of the rocks.

4 Lines 3–4 are corrupt, and line 3 is metrically wrong (*hræbarnir sem hlynir marka*, crushed like wood, is a conjecture); *kǫgla* (a conjecture for *þaugla*), the joints (which together with *hrørs* seems to mean the dead body); *niðr* is a conjecture for *ríðr*.

era karskr maðr
sá er kǫgla berr
frænda hrørs
af fletjum niðr.

5. Þó mun ek mitt
ok móður hrør
fǫður fall
fyrst um telja;
þat ber ek út
ór orðhofi
mærðar timbr
máli laufgat.

6. Grimmt vǫrum hlið
þat er hrǫnn um braut
fǫður míns
á frændgarði;
veit ek ófullt
ok opit standa
sonar skarð
er mér sjár um vann.

7. Mjǫk hefir Rán
ryskt um mik,
em ek ofsnauðr
at ástvinum;

Because my lineage has come to an end, like weather-beaten trees of the forest, it is not a glad man who carries the dead body of a relative out of the house.

5 *orðhof*, temple of speech, i.e. the mouth; *mærðar timbr*, timber of praise, i.e. the poem.

Yet I must first speak of the death of my mother and my father; I carry out of the temple of words the timber of praise, leaved with words.

6 *hlið*, gateway, an empty space (here = *skarð* in line 7).

Cruel to me was the gap which the sea broke in the lineage of my father; I see the empty and open place which the sea has caused me, by depriving me of my son.

7 *ryskt um* is a metrically unsatisfactory conjecture for *of ryskðan*; *marr* in line 5 is a conjecture for *mars*; *snaran* in line 7 is added later in one of the two K manuscripts (AM 462 4to). Originally both had an empty space. Cf. *snarþáttr*, hard-spun strand, in st. 33 (p. 103).

The sea has given me rough treatment; I have too few dear friends; the sea broke the strings of my kin, a hard-spun strand of myself.

8 The whole stanza is linguistically and metrically corrupt, and the suggested conjectures are unsatisfactory. In line 3 the subjunctive *væri* would be more idiomatic

sleit marr bǫnd
minnar ættar,
⟨snaran⟩ þátt
af sjálfum mér.

8. Veiztu um þá sǫk
sverði of rækak,
var ǫlsmið⟨r⟩
allra tíma;
hroða vágs brœðr
ef vega mættak,
fœra ek andvígr
Ægis mani.

9. En ek ekki
eiga þóttumk
sakar afl
við sonar bana,
því at alþjóð
fyrir augum verðr
gamals þegns
gengileysi.

10. Mik hefir marr
miklu rœntan;
grimmt er fall
frœnda at telja,

---

than *var*, but is metrically unacceptable; *hroða* in line 5 is a correction for *roða*; *hroði vágs* could possibly mean wind, whose brother is the sea (*Skáldskaparmál* 39/13–14); *ef vega* is a likely correction for *um voga*; *Ægis man*, Rán, wife of Ægir, like him a personification of the sea.

You know, if I took revenge with the sword for that offence, Ægir would be dead; if I could kill them, I would fight Ægir and Rán.

9 In line 1 a monosyllable like *sízt* or *vætr* would fit better than *ekki*; *eiga* in line 2 is a conjecture for *eigna*; *sonar* in line 4 is a fitting conjecture for the inexplicable *suðs*.

But I thought I had not the strength to contend with my son's slayer, because an old man's powerlessness is obvious to all.

10 *á munvega*, on the paths of joy, heaven (?—the expression is not found elsewhere); *ættarskjǫldr*, the shield, i.e. defender, of the family (perhaps 'the pride of the family'); *aflífi* adj. indecl.(?), dead (written *af lífi*).

The sea has deprived me of a great deal; it is painful to enumerate the deaths of kinsmen, since the prime of my family died and went to the world of delight (the abode of the gods?).

síðan er minn
á munvega
ættarskjǫldr
aflífi hvarf.

11. Veit ek þat sjálfr
at í syni mínum
vara ills þegns
efni vaxit,
ef sá randviðr
rǫskvask næði
unz her-Gauts
hendr of tœki.

12. Æ lét flest
þat er faðir mælti,
þótt ǫll þjóð
annat segði,
ok mér upp helt
um verbergi
ok mitt afl
mest um studdi.

13. Opt kemr mér
mána bjarnar
í byrvind
brœðraleysi;
hyggjumk um
er hildr þróask,
nýsumk hins
ok hygg at því:

11 *vara* (i.e. was not) is a plausible conjecture for *var*; *randviðr*, shield-tree, i.e. man; *her-Gautr* probably means Óðinn, but could perhaps mean warrior; *ef – tœki* (past subj. of *taka*), if this man could have matured until he got a soldier's arms (?).

I know myself that the stuff that a bad man is made of had not developed in my son, if this young man could have matured until he became a grown man.

12 Lines 5–6 are inexplicable and metrically wrong.

Nearly always he complied with his father's words, though everybody else objected . . . and most supported my efforts.

13 *mána* is a conjecture for m^a, which would normally be *manna*; *máni bjarnar*, enemy of the moon, is probably a kenning for giant, whose *byrvindr*, favourable wind, means mind (cf. *Gylfaginning* 14/34–35; *Skáldskaparmál* 108/28–30).

The loss of brothers often comes to my mind; I consider (what to do) when the battle rages, I rack my brain about it and reflect about this:

14. Hverr mér hugaðr
á hlið standi
annarr þegn
við óðræði?
Þarf ek þess opt
of þvergǫrum,
verð ek varfleygr
er vinir þverra.

15. Mjǫk er torfyndr
sá er trúa knegum
of alþjóð
Elgjar gálga,
því at niflgóðr
niðja steypir
bróður hrør
við baugum selr.

16. Finn ek þat opt
er fjár beiðir
. . .

17. Þat er ok mælt
at engi geti
sonar iðgjǫld
nema sjálfr ali
enn þann nið
er ǫðrum sé
borinn maðr
í bróður stað.

14 *óðræði* and *varfleygr* are *hapax legomena*; *þvergǫrum* is a conjecture for *her gǫrum*, which is inexplicable, and in any case a *þ* is necessary to the alliteration.

What other courageous person will support me against sudden danger? I am often in need of it against obstinate men. I become wary (?) when friends depart.

15 *knegum* in line 2 should perhaps be read as subj. *knegim*; *alþjóð Elgjar* (Óðinn's?) *gálga* (gallows), all the people of the world-tree, Yggdrasill (cf. *Hávamál* 138), i.e. everyone in the world (even giants and gods); *niflgóðr (hapax legomenon)*, evil (?); *niðja steypir*, traitor to his kin.

It is hard to find anyone trustworthy among all the people, because an evil traitor to his relations takes rings for the killing of a brother (i.e. instead of taking revenge).

16 I often feel, when asking for money . . . (a doubtful attempt to translate an unfinished sentence).

17 Lines 4–5 *ali enn* is a conjecture for some inexplicable letters.

18. Erumka þekkt
þjóða sinni,
þótt sérhverr
sátt um haldi;
burr er Bileygs
í bœ kominn,
kvánar son,
kynnis leita.

19. En mér fens
í fǫstum þokk
hrosta hilmir
á hendi stendr;
máka ek upp
jǫrðu grímu,
rýnnis reið,
réttri halda,

20. síz son minn
sóttar brími
heiptugligr
ór heimi nam,
þann ek veit
at varnaði
vamma varr
við vámæli.

The saying is also that no man gets compensation for a son unless he himself rears another son, one who is born instead in order to take the place of a brother.

18 Line 1 *þekkt* is a conjecture for *þokt; burr er Bileygs* is a conjecture for *bir er biskips; Bileygs í bœ*, to the home of Óðinn, cf. *í goðheim* in st. 21.

I do not like the company of men, even though they are in agreement; my son has arrived in the world of the gods, the son of my wife, to pay a visit (i.e. to Óðinn).

19 *fens* is a conjecture for *fanst*; *hrosta fen* (fen of the beer-mash) is beer, and its *hilmir* (chieftain) is Ægir, the sea-god (cf. st. 8 and *Hymiskviða*); *jǫrðu* is a conjecture for the inexplicable *í áróar; jǫrð grímu*, ground of the mask, the face, head; *rýnnis* (knowledge's; a conjecture for *rínis*) *reið* (carriage), the head; *réttri* is a conjecture for *rétti*.

But Ægir (the sea) weighs me down with firm mind; I cannot hold my head upright,

20 *vámæli* (conjecture for *námæli*), slander.

since cruel fever removed my son from the world, the one—himself without blemish—who I know kept clear of slander.

21. Þat man ek enn
er upp um hóf
í goðheim
Gauta spjalli
ættar ask
þann er óx af mér
ok kynvið
kvánar minnar.

22. Átta ek gott
við geirs dróttin,
gerðumk tryggr
at trúa honum,
áðr vinátt
vagna rúni,
sigrhǫfundr,
um sleit við mik.

23. Blœtka ek því
bróður Vílis,
goðjaðar,
at ek gjarn sék;
þó hefir Míms vinr
mér um fengnar
bǫlva bœtr,
ef it betra telk.

24. Gáfumk íþrótt
úlfs of bági
vígi vanr
vammi firrða

21 *Gauta spjalli*, friend of the Gautar, Óðinn.

I still remember when Óðinn raised up to the world of the gods the ash-tree of my race which sprouted from me and the family branch of my wife.

22 *geirs* (conjecture for *geira*) *dróttinn*, lord of the spear, i.e. Óðinn; *vinátt* a conjecture for *umat*, but not fully satisfying since this form is unique (= *vinátta*, friendship); *vagna rúni*, friend of carriages (or of the wains, constellations?), Óðinn.

I had good relations with Óðinn, I had confidence in him, until Óðinn, the Lord of Victory, broke off friendship with me.

23 *bróðir Vílis*, Óðinn; *goðjaðarr*, protector of the gods, Óðinn; *Míms vinr,* Óðinn.

I do not worship Óðinn, the protector of the gods, because I am keen to; nevertheless Óðinn has, if I consider the better side of it, granted me recompense for my ills.

ok þat geð
er ek gjǫrða mér
vísa fjándr
at vélǫndum.

25. Nú er mér torvelt,
Tveggja bága
njǫrvanipt
á nesi stendr,
skal ek þó glaðr
með góðan vilja
ok óhryggr
heljar bíða.

Egill tók at hressask svá sem fram leið at yrkja kvæðit, ok er lokit var kvæðinu þá fœrði hann þat Ásgerði ok Þorgerði ok hjónum sínum; reis hann þá upp ór rekkju ok settisk í ǫndvegi; kvæði þetta kallaði hann Sonatorrek. Síðan lét Egill erfa sonu sína eptir fornri siðvenju. En er Þorgerðr fór heim þá leiddi Egill hana með gjǫfum í brott.

Egill bjó at Borg langa ævi ok varð maðr gamall, en ekki er getit at hann ætti málaferli við menn hér á landi. Ekki er ok sagt frá hólmgǫngum hans eða vígaferlum síðan er hann staðfestisk hér á Íslandi.

Svá segja menn at Egill fœri ekki í brott af Íslandi síðan er þetta var tíðenda er nú var áðr frá sagt, ok bar þat mest til þess at Egill mátti ekki vera í Nóregi af þeim sǫkum sem fyrr var frá sagt at konungar þóttusk eiga við hann. Bú hafði hann rausnarsamligt, því at fé skorti eigi. Hann hafði ok gott skaplyndi til þess.

Hákon konungr Aðalsteinsfóstri réð fyrir Nóregi langa stund, en inn efra hlut ævi hans þá kómu synir Eiríks ⟨konungs⟩[a] til Nóregs ok deildu til ríkis í Nóregi við Hákon konung, ok áttu þeir orrostur saman ok hafði Hákon jafnan sigr. Ina síðarstu orrostu áttu þeir á Hǫrðalandi í Storð á Fitjum; þar fekk Hákon konungr sigr ok þar með banasár. Eptir þat tóku þeir konungdóm í Nóregi Eiríkssynir.

[a] *Thus K and W*.

24 *úlfs of bági*, enemy of the wolf (Fenrisúlfr), Óðinn.

Óðinn, the experienced fighter, gave me a faultless art (the gift of poetry), and the mind which enabled me to make shifty cowards of obvious enemies.

25 *Tveggja bági*, Óðinn's enemy, Fenrisúlfr; his *nipt* (sister) is Hel, the goddess of death (*Gylfaginning* 27); *njǫrva-* is probably a weak adjective meaning close (of a relationship); *nesi* a conjecture for *nesin*.

Now I am in trouble, Hel stands on the headland; nevertheless I shall, glad and unconcerned and with good-will, await death.

Arinbjǫrn hersir var með Haraldi Eiríkssyni ok gerðisk ráðgjafi hans ok hafði af honum veizlur stórliga miklar; var hann forstjóri fyrir liði ⟨hans⟩[a] ok landvǫrn. Arinbjǫrn var hermaðr mikill ok sigrsæll; hann hafði at veizlum Fjarðafylki.

Egill Skalla-Grímsson spurði þessi tíðendi, at[b] konungaskipti var orðit í Nóregi, ok þat með at Arinbjǫrn var þá kominn í Nóreg til búa sinna ok hann var þá í virðing mikilli. Þá orti Egill kvæði um Arinbjǫrn ⟨ok sendi honum til Nóregs⟩,[c] ok er þetta upphaf at:[1]

1. Emk hraðkvæðr
hilmi at mæra,
en glapmáll
um gløggvinga,
opinspjallr
um jǫfurs dáðum,
en þagmælskr
um þjóðlygi,

2. skaupi gnœgðr
skrǫkberǫndum,
emk vilkvæðr
um vini mína.
Sótt hefi ek mǫrg
mildinga sjǫt
með grunlaust
grepps um œði.

[a] *Thus K and W*. [b] ok *M*. [c] *Thus K*; *similar in W*.

[1] Here Möðruvallabók has a blank space for a stanza; most of the following poem, *Arinbjarnarkviða*, has been written after the end of the saga on f. 99v. The page is, however, mostly unreadable in its present state, and the poem as a whole is not found elsewhere. Stanzas 24 and 25 are only found in the *Third Grammatical Treatise*. In addition, st. 15 is also found in the *Third Grammatical Treatise*, and lines 5–8 of st. 17 are also in *Snorra Edda* (R and W), as well as lines 1–4 of st. 8 (W only).

The present text is based on a copy of the Möðruvallabók text of *Egils saga*, AM 146 fol., written *c.*1700 by Ásgeir Jónsson, the scribe of Árni Magnússon; and on Finnur Jónsson's edition in *Den norsk-islandske skjaldedigtning* (1912–15); cf. also the edition of Sigurður Nordal in *ÍF* II.

Arinbjarnarkviða

1 *þjóðlygi*, (probably) common treachery.

I am ready enough to compose praise about a prince, but stiff-spoken (i.e. unwilling) (in composing) about misers, outspoken about the feats of a prince, but taciturn about common treachery,

2 full of contempt for liars, willing to sing the praise of my friends. I have visited many palaces of kings with the integrity of a poet (man).

3. Hafða ek endr
Ynglings burar,
ríks konungs,
reiði fengna;
dró ek djarfhǫtt
um døkkva skǫr,
lét ek hersi
heim um sóttan,

4. þar er allvaldr
und ægishjálmi,
ljóðfrǫmuðr,
at landi sat;
stýrði konungr
við stirðan hug
í Jórvík
úrgum hjǫrvi.

5. Vara þat tunglskin
tryggt at líta
né ógnlaust
Eiríks bráa,
þá er ormfránn
ennimáni
skein allvalds
ægigeislum.

6. Þó ek bólstrverð
um bera þorða
maka hœngs
markar dróttni,

3 *dró ek djarfhǫtt um døkkva skǫr*, I put a daring hat on my dark hair (i.e. I screwed up my courage).

In former times I had incurred the wrath of a powerful king; I screwed up my courage and visited the prince,

4 *und ægishjálmi*, with a helmet of terror (i.e. terrifying); *ljóðfrǫmuðr*, supporter of his men, prince; *stýrði:* written *stýrir*; in line 8 the copy has *hiaurui* after *úrgum*, and as a marginal note *hiarni*.

where the mighty prince reigned with hard hand; the severe king reigned in York with his bloody (?) sword.

5 *ennimáni*, moon of the forehead, eye.

That moon-beam of Eiríkr's eyelashes (glance) was not safe to look at, nor unterrifying, when the eye of the monarch, flashing like a snake, shone with awful glance.

svá at Yggs full
ýranda kom
at hvers manns
hlusta munnum.

7. Né hamfagrt
hǫlðum þótti
skáldfé mitt
at skata húsum,
þá er úlfgrátt
við Yggjar miði
hattar staup
at hilmi þák.

8. Við því tók,
en ⟨tvau⟩ fylgðu
søkk sámleit
síðra brúna
ok sá muðr,
er mína bar
hǫfuðlausn
fyrir hilmis kné.

9. Þar er tannfjǫlð
með tungu þák
ok hlertjǫld
hlustum gǫfguð,

6 *bólstrverð maka hængs*, poetry (a poem). The kenning is based upon the story about how Óðinn acquired the mead of poetry (see *Skáldskaparmál* 3–5); *markar dróttinn*, the king; *Yggs full*, Óðinn's cup, i.e. the mead of poetry, a poem; *hlusta munnar*, mouths of the (inner) ears, earholes.

Nevertheless I ventured to offer the king my poem, so that the cup of Óðinn (the poem) came foaming to every man's ears.

7 *Yggjar mjǫðr*, Óðinn's mead, poetry; *hattar staup*, knob of the hood, head.

Nor did the men think my reward for the poem at the abode of the generous man was fair to look at, when I received from the king my wolf-grey head for my poetry.

8 *tvau* is a conjecture for the inexplicable *tiru* in *Snorra Edda* (W; in spite of E. A. Kock, *Notationes norrœnæ*, § 1038); *søkk sámleit* (black jewels (?)) *síðra brúna* (of low shaggy eyebrows), black eyes; *hǫfuðlausn* is a conjecture for *hofð* (Ásgeir Jónsson's copy) or *hof l* (according to Finnur Jónsson), but doubtless correct.

I accepted it together with two dark eyes and the mouth which brought my head-ransom before the king.

9 *hlertjǫld*, listening-hangings or -tents, ears.

en sú gjǫf
gulli betri
hróðugs konungs
um heitin var.

10. Þar stóð mér
mǫrgum betri
hoddfinnǫndum
á hlið aðra
tryggr vinr minn
sá er ek trúa knáttak,
heiðþróaðr
hverju ráði.

11. Arinbjǫrn
er oss einn um hóf,
knía fremstr,
frá konungs fjónum,
vinr þjóðans,
er vættki laug
í herskás
hilmis garði.

12. Ok . . .
. . . stuðli lét
margfrǫmuðr
minna dáða,
syni . . . gd
sonar Hálfdanar
at í væri
ættar skaði.

There I received many teeth and a tongue, and ears together with hearing, and that gift from the famous king was considered better than gold.

10 *hoddfinnǫndum* (dat. pl. pres. participle, cf. *finna*), (than) those who find gold, men; but better metrically (and comparable with *fégrimmr* in st. 22) would be *hoddfjǫndum*, enemies of gold, generous men; *heiðþróaðr* (become illustrious?) *hverju ráði*, adding to his honour with every deed.

There stood by my side, better than many generous men, my faithful friend whom I could count on, excelling with every deed.

11 Arinbjǫrn, the most outstanding of champions, who saved me from the hatred of the king; the friend of the king, who never lied in the palace of the martial king.

12 is too corrupt to give any coherent meaning.

13. Mun ek vinþjófr
verða heitinn
ok váljúgr
at Viðris fulli,
hróðrs ørverðr
ok heitrofi,
nema ek þess gagns
gjǫld um vinnak.

14. Nú er þat sét,
hvar er setja skal
bratt stiginn
bragar fótum
fyrir mannfjǫlð,
margra sjónir,
hróðr máttigs
hersa kundar.

15. Erum auðskœf
ómunlokri
magar Þóris
mærðar efni,
vinar míns,
því at valið liggja
tvenn ok þrenn
á tungu mér.

16. Þat tel ek fyrst,
er flestr um veit
ok alþjóð
eyru sœkir,

13 I will be called a false friend and insincere in my poetry, not worthy of any praise and a breaker of promises, unless I pay back that help.

14 *bratt stiginn bragar fótum*, difficult to compose (the phrase goes with *hróðr*, praise).

Now it is clear where to place the painstaking composition of praise of the powerful son of lords, so that it can be seen by many.

15 *ómunlokri* (instrumental dat.), with the plane (*lokarr*) of the voice, the tongue.

It is easy for me to shape the stuff of fame with the plane of the voice about my friend, the son of Þórir (Arinbjǫrn), for the material is abundant.

16 *birkis ótti*, the fear of the birch, fire, whose *bjóð* (tables) are the fireplace, *arinn* (hearthstones), giving the first element of the name Arinbjǫrn.

First I mention that which is well known and everybody has heard about, how generous Arinbjǫrn has been.

hvé mildgeðr
mǫnnum þótti
bjóða bjǫrn
birkis ótta.

17. Þat allsheri
at undri gefsk,
hvé hann urþjóð
auði gnœgir,
en grjótbjǫrn
um gœddan hefr
Freyr ok Njǫrðr
at fjárafli.

18. En Hróalds
á hǫfuðbaðmi
auðs iðgnótt
at ǫlnum sifjar,
sér vinreið
af vegum ǫllum
á vindkers
víðum botni.

19. Hann drógseil
um eiga gat
sem hildingr
heyrnar spanna,
goðum ávarðr
með gumna fjǫlð,
vinr Véþorms,
veklinga tǫs.

17 *urþjóð* (the common) people; *grjótbjǫrn,* i.e. Arinbjǫrn.

It has amazed people how much wealth he has given to many men, but Freyr and Njǫrðr have endowed Arinbjǫrn with riches.

18 *Hróalds hǫfuðbaðmr*, the chief tree, the main progeny of Hróaldr (the grandfather of Arinbjǫrn), is Arinbjǫrn himself; *sér* (impers.; a conjecture for *sem*), is seen; *vindkers* (wind-vessel's, the sky's) *botn* (bottom) is the earth.

The first half of the stanza is mostly obscure. The latter half probably means: On all roads on earth friends are seen riding (sc. to visit Arinbjǫrn).

19 has resisted attempts at interpretation, in spite of apparent good preservation (the two first lines must nevertheless be corrupt owing to the absence of alliteration).

20 *viðr* (= *vinnr*, pres. 3rd sg. of *vinna*), works, accomplishes; *kveðka*, i.e. *kveð-ek-a* (I do not say it is, it is not) *skammt* (adv., a short distance) *meðal skata* (between generous persons, i.e. generous men are few and far between; *né – spjǫr* (proverbial?),

20. Þat hann viðr,
er þrjóta mun
flesta menn,
þótt fé eigi.
Kveðka ek skammt
milli skata húsa
né auðskept
almanna spjǫr.

21. Gekk maðr engi
at Arinbjarnar
ór legvers
lǫngum knerri
háði leiddr
né heiptkviðum
með atgeirs
auðar tóptir.

22. Hinn er fégrimmr,
er í Fjǫrðum býr,
sá er of dólgr
Draupnis niðja,
en sǫkunautr
Sónar hvinna,
hringum hættr,
hoddvegandi.

---

nor is it easy to make shafts to all people's spear-heads, i. e. to act so that all shall be pleased.

He accomplishes what most men fail to do, even though they have the means. Generous men are rare; indeed it is not easy to solve everybody's problems.

21 *legvers* (the bedstead's) *langr knǫrr* (long ship), hall; *háði leiddr*, mocked; *né heiptkviðum*, or with unkind, evil words; *atgeirs tóptir*, the site of the spear's dwelling, is the hands.

At Arinbjǫrn's house no man left his hall mocked or spurned or empty-handed.

22 *Hinn er – býr*, The other one (i.e. the man we are speaking about, Arinbjǫrn, who lives in Firðir is cruel to money (i.e. generous); *Draupnis niðja dólgr*, enemy of Draupnir's descendants, rings (of gold, cf. *Skáldskaparmál* 42/10, 26–27), a generous man (Ásgeir Jónsson's text ends here); *sǫkunautr Sónar hvinna,* enemy of thieves of the vessel of poetic mead, here probably the giant Baugi, Óðinn's assistant in stealing the mead of poetry (*Skáldskaparmál* 3–5), in gen. pl. (*bauga*), i.e. of rings; the outcome of this pun (as explained by Sigurður Nordal) is a generous man; *hringum hættr*, dangerous to rings, generous; *hoddvegandi*, gold-killer, a generous man.

The man who lives in Firðir (i.e. Arinbjǫrn), is a generous man (four times repeated).

23. Hann aldrteig
um eiga gat
fjǫl⟨sáinn⟩
friðar spjǫllum . . .

24. Þat er órétt,
ef orpit hefir
á máskeið
mǫrgu gagni,
ramriðin
Rǫkkva stóði,
vellvǫnuðr
því er veitti mér.

25. Var ek árvakr,
bar ek orð saman
með málþjóns
morginverkum,
hlóð ek lofkǫst
þann er lengi stendr
óbrotgjarn
í bragar túni.

Einarr hét maðr; hann var son Helga Óttarssonar, Bjarnarsonar ins austrœna er nam lǫnd í Breiðafirði. Einarr var bróðir Ósvífrs ins spaka. Einarr var þegar á unga aldri mikill ok sterkr ok inn mesti atgervimaðr; hann tók at yrkja þegar er hann var ungr ok var maðr námgjarn.

Þat var eitt sumar á alþingi at Einarr gekk til búðar Egils Skalla-Grímssonar ok tókusk þeir at orðum ok kom þar brátt talinu at þeir rœddu um skáldskap; þótti hvárumtveggja þær rœður skemmtiligar. Síðan vanðisk Einarr optliga at ganga til tals við Egil; gerðisk þar vinátta mikil. Einarr hafði litlu áðr

23 *aldrteigr* (lifetime, but *teigr* means a stretch of ground) *fjǫlsáinn* (*sáinn* is a conjecture for faded letters) *friðar spjǫllum*, a course of life fully sown with detriment of peace, i.e. battles. No more of the poem is legible in M.

During his lifetime peace was often disturbed, or, his has been a life of many battles.

24 *máskeið* (pl.), gull's tracks, the sea; *orpit á máskeið* (cf. modern Icelandic *kasta á glæ*), thrown away; *Rǫkkvi* is the name of a sea-king, whose *stóð* (herd of horses) is ships; the sea is *ramriðin*, vigorously ridden, i.e. sailed by many ships; *vellvǫnuðr*, diminisher of gold, generous man.

It is unjust if the many favours this generous man has granted me have been wasted.

25 *málþjónn,* language-servant, tongue.

I woke early, I put words together with my tongue early in the day, I built a pile of praise which will stand long secure on the infield of poetry (i.e. in memory?).

komit út ór fǫr. Egill spurði Einar mjǫk austan tíðenda ok at vinum sínum, svá ok at þeim er hann þóttisk vita at óvinir hans váru; hann spurði ok mjǫk eptir stórmenni. Einarr spurði ok í móti Egil frá þeim tíðendum er fyrr hǫfðu gerzk um ferðir Egils ok stórvirki hans, en þat tal þótti Egli gott ok rœttisk af vel. Einarr spurði Egil hvar hann hefði þess verit staddr at hann hafði mest reynt sik ok bað hann þat segja sér. Egill kvað:

50. Bǫrðumk ek einn við átta,
en við ellifu tysvar,
svá fingum val vargi;
varð ek einn bani þeira.
Skiptumsk hart af heiptum
hlífar skelfiknífum.
Lét ek af Emblu aski
eld valbasta kastat.

Þeir Egill ok Einarr mæltu til vináttu með sér at skilnaði. Einarr var lǫngum útanlendis með tignum mǫnnum. Einarr var ǫrr maðr ok optast félítill, en skǫrungr mikill ok drengr góðr. Hann var hirðmaðr Hákonar jarls Sigurðarsonar.

Í þann tíma var í Nóregi ófriðr mikill ok bardagar með þeim Hákoni jarli ok Eiríkssonum ok stukku ýmsir ór landi. Haraldr konungr Eiríksson fell suðr í Danmǫrk at Hálsi í Limafirði, ok var hann svikinn. Þá barðisk hann við Harald Knútsson er kallaðr var Gull-Haraldr, ok þá Hákon jarl.[1]

Þar fell ok þá með Haraldi konungi Arinbjǫrn hersir er fyrr var frá sagt.[a] Ok er Egill spurði fall Arinbjarnar, þá kvað hann:

[a] *Three late paper manuscripts, Eyf3, may have preserved here a more original text of the M-class (W is not comparable, while K agrees with M):* Haraldr Eiríksson fell í Danmǫrk at Hálsi í Limafirði ok var véltr (*written* villtur). Þá barðisk hann við Harald Knútsson, er kallaðr var Gull-Haraldr. Þar fell ok þá með Haraldi konungi Arinbjǫrn hersir ór Fjǫrðum. *The text of Eyf3 is in better agreement with the Kings' Sagas, according to which Earl Hákon was the instigator of the treacherous assault on King Haraldr of Norway, but did not take part in the battle. Furthermore, the words* ór Fjǫrðum *fit better here than the strangely superfluous* er fyrr var frá sagt.

[1] *ok þá Hákon jarl:* either 'and then (he fought) Earl Hákon', or 'and with both him and Earl Hákon'.

Stanza 50. Ek bǫrðumk einn við átta, en tysvar við ellifu, svá fingum vargi val; varð ek einn bani þeira. Skiptumsk hlífar skelfiknífum hart af heiptum. Lét ek eld valbasta kastat af Emblu aski.

hlífar skelfiknífar, terrible knives of the shield, swords (cf. st. 49); *valbǫst* is perhaps part of the hilt; its *eldr* (fire) is a sword; *Embla* was the first woman (*Gylfaginning*, Ch. 9); her *askr* (spear; small vessel) seems to mean hand, though the kenning may be confused.

I fought alone against eight (men), and twice against eleven (men), thus we gave dead bodies to the wolf; I killed them all alone. We fought furiously with swords. I let the sword be thrown by my hand.

51. Þverra nú, þeir er þverrðu,
þingbirtingar Ingva,
hvar skal ek mildra manna,
mjaðveitar dag, leita,
þeira er hauks fyrir handan
háfjǫll digulsnjávi
jarðar gjǫrð við orðum
eyneglda mér hegldu?

Einarr Helgason skáld var kallaðr skálaglamm; hann orti drápu um Hákon jarl er kǫlluð er Vellekla ok var þat mjǫk lengi at jarlinn vildi eigi hlýða kvæðinu, því at hann var reiðr Einari. Þá kvað Einarr:

52. Gørða ek ⟨veig⟩ um virða
vǫrð þann er sitr at jǫrðu,
iðrumk þess, meðan aðrir,
ǫrr Váfaðar, sváfu.
Hykk, at hodda støkkvi,
hinnig sótta ek gram, þótti,
fýsinn, frœknum vísa,
ferri, skáld in verra.

Ok enn kvað hann:

53. Sœkjum jarl þann er auka
úlfs verð þorir sverðum;
skipum borðróinn barða
baugskjǫldum Sigvalda.

Stanza 51. Þverra nú Ingva þingbirtingar, þeir er þverrðu mjaðveitar dag; hvar skal ek leita mildra manna, þeirra er fyrir handan eyneglda jarðar gjǫrð hegldu hauks háfjǫll mér digulsnjávi við orðum?

Ingvi is a sea-king; his *þing* is battle, whose *birtingar* (illustrious ones?) are fighting men, chieftains; *mjaðveit* (mead-ditch, i.e. drinking horn (?), cf. *mjǫðr*), whose *dagr* is gold; *jarðar gjǫrð*, earth's girdle, the sea; *eyneglda*, studded with islands; *hauks háfjǫll*, hawk's mountains, arms; *hegldu*, covered with hail; *digulsnjár*, crucible-snow, i.e. silver.

The illustrious men who gave gold are now becoming scarce; where will I find the generous men who beyond the sea showered silver over my arms for my words (poetry)?

Stanza 52. Gørða ek ǫrr veig Váfaðar um virða vǫrð þann er sitr at jǫrðu, meðan aðrir sváfu; iðrumk þess. Hykk ferri at hodda støkkvi, frœknum vísa, þótti in verra skáld; sótta ek fýsinn gram hinnig.

veig (added in accordance with *Jómsvíkinga saga*) *Váfaðar*, drink of Óðinn, poetry, poem; *hodda støkkvir*, gold-spreader, generous man.

I hurried to compose a poem about the defender of men (jarl) who reigns over the land, while others slept; (now) I regret it. I think the generous man, the brave prince, considers no poet to be worse; I was eager to visit the other prince.

Drepr ⟨eigi⟩ sá sveigir
sárlinns, er gram finnum,
rǫnd berum út á andra
Endils, við mér hendi.

Jarlinn vildi eigi at Einarr fœri á brott ok hlýddi þá kvæðinu, ok síðan gaf hann Einari skjǫld, ok var hann in mesta gersemi. Hann var skrifaðr fornsǫgum, en allt milli skriptanna váru lagðar yfir spengr af gulli, ok settr steinum. Einarr fór til Íslands ok til vistar með Ósvífi bróður sínum. En um haustit reið Einarr vestan ok kom til Borgar ok gisti þar. Egill var þá eigi heima ok var hann farinn norðr til heraða ok var hans þá heim ván. Einarr beið hans þrjár nætr, en þat var engi siðr at sitja lengr en þrjár nætr at kynni. Bjósk Einarr þá í brott, ok er hann var búinn þá gekk hann til rúms Egils ok festi þar upp skjǫldinn þann inn dýra ok sagði heimamǫnnum at hann gaf Agli skjǫldinn. Síðan reið Einarr í brott, en þann sama dag kom Egill heim. En er hann kom inn til rúms síns þá sá hann skjǫldinn ok spurði hverr gersemi þá átti. Honum var sagt at Einarr skálaglamm hafði þar komit ok hann hafði gefit honum skjǫldinn. Þá mælti Egill:

'Gefi hann allra manna armastr! Ætlar hann at ek skyla þar vaka yfir ok yrkja um skjǫld hans? Nú taki hest minn; skal ek ríða eptir honum ok drepa hann.'

Honum var þá sagt at Einarr hafði riðit snemma um morgininn; 'mun hann nú kominn vestr til Dala.'

Síðan orti Egill drápu ok er þetta upphaf at:

54. Mál er lofs at lýsa
ljósgarð, er þá ek, barða,
mér kom heim at hendi
hoddsendis boð, enda.

Stanza 53. Sœkjum jarl þann er þorir auka úlfs verð sverðum; skipum borðróinn barða Sigvalda baugskjǫldum. Sá sveigir sárlinns drepr eigi hendi við mér, er finnum gram; berum rǫnd út á Endils andra.

eigi is added here in accordance with the stanza in *Jómsvíkinga saga; sveigir sárlinns*, swinger of wound-snake (sword), warrior; *Endill* is the name of a sea-king, whose *andrar* (skis) are ships.

Let us visit the jarl who dares to increase the wolf's food with swords; let us line the ship (with oars on both sides) of Sigvaldi with fine shields. That warrior will not turn me away, when I visit the prince; let us carry shields on board.

Stanza 54. Mál er at lýsa ljósgarð barða, er þá ek, lofs enda; mér kom boð hoddsendis heim at hendi. Skalat mér verða misfengnir taumar at Gylfa grundar Glaums jarðgróins; hlýði þér til orða.

ljósgarðr barða, ship's shining fence, shield (shields were fixed along the gunnels); *lýsa lofs enda*, make manifest with the end of praise, which may mean no more than

Skalat at grundar Gylfa
Glaums misfengnir taumar,
hlýði þér til orða,
jarðgróins mér verða.

Egill ok Einarr heldu vináttu sinni meðan þeir lifðu báðir. En svá er sagt at fœri skjǫldrinn um síðir at Egill hafði hann með sér í brúðfǫr þá er hann fór norðr á Víðimýri með Þorkatli Gunnvaldssyni ok þeir Rauða-Bjarnarsynir, Trefill ok Helgi. Þá var spillt skildinum ok kastat í sýruker. En síðan lét Egill taka af búnaðinn ok váru tólf aurar gulls í spǫngunum.

81. Af Þorsteini Egilssyni

Þorsteinn son Egils þá er hann óx upp var allra manna fríðastr sýnum, hvítr á hár ok bjartr álitum. Hann var mikill ok sterkr ok þó ekki eptir því sem faðir hans ⟨var⟩.[a] Þorsteinn var vitr maðr ok kyrrlátr, hógværr, stilltr manna bezt. Egill unni honum lítit. Þorsteini var ok ekki við hann ástúðigt, en þau Ásgerðr ok Þorsteinn unnusk mikit. Egill tók þá at eldask mjǫk.

Þat var eitt hvert sumar er Þorsteinn reið til alþingis, en Egill sat þá heima; en áðr Þorsteinn fœri heiman stilltu þau Ásgerðr um ok tóku ór kistu Egils silkislœður Arinbjarnarnauta ok hafði Þorsteinn til þings. Ok er hann hafði á þinginu þá váru honum dragsíðar ok urðu saurgar neðan þá er þeir váru í Lǫgbergsgǫngu. Ok er hann kom heim þá hirði Ásgerðr slœðurnar þar sem áðr váru. En mjǫk miklu síðar þá er Egill lauk upp kistu sína þá fann hann at spillt var slœðunum ok leitaði þá máls um við Ásgerði hverju þat gegndi. Hon sagði þá it sanna til. Þá kvað Egill:

55. Áttka ek erfinytja,
arfa, mér til þarfan;
mik hefir son of svikit,
svik tel ek í því, kvikvan.

[a] *Thus K*.

simply ‘praise’; *hoddsendir*, gold-dispatcher, generous man; *Gylfa* is a conjecture for *gilia*; Gylfi is a sea-king, whose *grund* (land) is the sea; *Glaumr* is the name of a horse; the horse of the sea is a ship; *jarðgróinn*, (probably) one grown in earth, a dwarf (*Gylfaginning* 15/33–34), whose ship is poetry, a poem (*Skáldskaparmál* 3/26–4/5).

It is high time to praise the shield which I received; the message of the generous man was brought to me at home. My poem shall not miscarry; listen to my words.

Stanza 55. Áttka ek erfinytja, arfa, mér til þarfan; son hefr of svikit mik kvikvan; tel ek svik í því. Vel mætti vatna viggríðandi bíða þess er hafskíða hljótendr hlœði grjóti of mik.

vatna viggríðandi, water-horse (ship) rider, seaman, man; *hafskíða hljótendr*, those who acquire sea-skis (ships), seamen, men.

Vel mætti þess vatna
viggríðandi bíða,
er hafskíða hlœði
hljótendr of mik grjóti.

Þorsteinn fekk Jófríðar dóttur Gunnars Hlífarsonar; móðir hennar var Helga dóttir Óláfs feilans, systir Þórðar gellis. Jófríði hafði átt fyrr Þóroddr son Tungu-Odds.

Litlu eptir þetta andaðisk Ásgerðr. Eptir þat brá Egill búi ok seldi í hendr ⟨Þorsteini⟩,[a] en Egill fór þá suðr til Mosfells til Gríms mágs síns, því at hann unni mest Þórdísi stjúpdóttur sinni, þeira manna er þá váru á lífi.

Þat var eitt sumar at skip kom út í Leiruvági ok stýrði sá maðr er Þormóðr hét; hann var norrœnn ok húskarl Þorsteins ⟨hersis⟩[b] Þórusonar. Hann hafði með at fara skjǫld er Þorsteinn hafði sent Agli Skalla-Grímssyni ok var þat ágætagripr. Þormóðr fœrði Agli skjǫldinn, en hann tók við þakksamliga. Eptir um vetrinn orti Egill drápu um skjaldargjǫfina er kǫlluð er Berudrápa, ok er þetta upphaf at:

56. Heyri fúrs á forsa
fallhadds vinar stalla,
hyggi, þegn, til þagnar
þinn lýðr, konungs, mína.
Opt skal arnar kjapta
ǫrð góð of trǫð Hǫrða,
hrafnstýrandi hrœra
hregna, mín of fregnask.

Þorsteinn Egilsson bjó at Borg; hann átti tvá laungetna sonu, Hriflu ok Hrafn, en síðan hann kvángaðisk áttu þau Jófríðr tíu bǫrn. Helga in fagra var þeira

[a] *Thus W (K not comparable).* [b] *Thus K and W.*

I did not have the heir I need; my son has cheated me while I am alive; I count this cheating. The man could well have waited until men had piled stones over me (i.e. buried me).

Stanza 56. Heyri þegn konungs á mína forsa fallhadds stalla fúrs vinar; hyggi þinn lýðr til þagnar. Opt skal mín góð arnar kjapta ǫrð of fregnask of Hǫrða trǫð, hrœra hregna hrafnstýrandi.

forsar fallhadds stalla fúrs vinar, waterfalls of the long-haired friend of the altar-fire, i.e. of Óðinn, whose waterfall is the mead of poetry, a poem; *lýðr* is a conjecture for *eiðr; ǫrð arnar kjapta*, produce of the eagle's beak (cf. *Skáldskaparmál* 5), poetry; *hrœra hregna* has not been satisfactorily explained (movable mountains, i.e. waves?), but together with *hrafn* it seems to mean ship; its *stýrandi* is he who steers, sailor, man.

Listen, king's man, to my poetry; your household should give a hearing. My good poems will often be heard of in the land of the Hǫrðar (Hǫrðaland, Norway), man.

dóttir er þeir deildu um, Skáld-Hrafn ok Gunnlaugr ormstunga.[1] Grímr var elztr sona þeira, annarr Skúli, þriði Þorgeirr, fjórði Kollsveinn, fimmti Hjǫrleifr, sétti Halli, sjaundi Egill, átti Þórðr. Þóra hét dóttir þeira er átti Þormóðr Kleppjárnsson. Frá bǫrnum Þorsteins er komin kynslóð mikil ok margt stórmenni; þat er kallat Mýramannakyn, allt þat er frá Skalla-Grími er komit.

82. Af Qnundi sjóna

Qnundr sjóni bjó at Ánabrekku þá er Egill bjó at Borg. Qnundr sjóni átti Þorgerði dóttur Bjarnar ins digra af Snæfellsstrǫnd. Bǫrn þeira Qnundar váru þau Steinarr ok Dalla er átti Qgmundr Galtason, þeira synir Þorgils ok Kormákr.[2] Ok er Qnundr gerðisk gamall ok sýndr lítt þá seldi hann af hendi bú; tók þá við Steinarr son hans; þeir feðgar áttu auð fjár. Steinarr var allra manna mestr ok rammr at afli, ljótr maðr, bjúgr í vexti, fóthár ok miðskammr. Steinarr var uppivǫzlumaðr mikill ok ákafamaðr, ódæll ok harðfengr, inn mesti kappsmaðr.

Ok er Þorsteinn Egilsson bjó at Borg þá gerðisk þegar fátt um með þeim Steinari. Fyrir sunnan Háfslœk liggr mýrr er heitir Stakksmýrr; standa þar yfir vǫtn á vetrinn, en á várit er ísa leysir þá er þar útbeit svá góð nautum at þat var kallat jafnt ok stakkr tǫðu. Háfslœkr réð þar landamerkjum at fornu fari. En á várum gingu naut Steinars mjǫk á Stakksmýri er þau váru rekin útan at Háfslœk, en húskarlar Þorsteins vǫnduðu um. Steinarr gaf at því engan gaum ok fór svá fram it fyrsta sumar at ekki varð til tíðenda.

En annat vár þá helt Steinarr beitinni ⟨sem fyrr⟩,[a] en Þorsteinn lagði þá í umrœðu við hann ok rœddi þó stilliliga, bað hann Steinar halda beit búfjár síns svá sem at fornu hafði verit. Steinarr segir at fé mundi ganga þar sem þat vildi; hann rœddi um allt heldr festiliga ok skiptusk þeir Þorsteinn við nǫkkurum orðum. Síðan lét Þorsteinn hnekkja nautunum út á mýrar yfir Háfslœk, ok er Steinarr varð þess varr þá fekk hann til Grana þræl sinn at sitja at nautunum á Stakksmýri ok sat hann þar alla daga. Þetta var inn efra hlut sumars; beittusk þá upp allar engjar fyrir sunnan Háfslœk.

Nú var þat einn dag at Þorsteinn hafði gengit upp á borg at sjásk um; hann sá hvar naut Steinars fóru. Hann gekk út á mýrar; þat var síð dags. Hann sá at nautin váru þá komin langt út í holtasundit. Þorsteinn rann út um mýrarnar, ok er Grani sá þat þá rak hann nautin óvægiliga til þess er þau kómu á stǫðul. Þorsteinn kom þá eptir ok hittusk þeir Grani í garðshliðinu. Þorsteinn

[a] *Thus K (W not comparable).*

[1] Cf. *Gunnlaugs saga*, *ÍF* III.
[2] Cf. *Kormáks saga*, *ÍF* VIII.

vá hann þar; þat heitir Granahlið síðan; þat er á túngarðinum. Þorsteinn hratt garðinum ofan á Grana ok hulði svá hræ hans. Síðan fór Þorsteinn heim til Borgar, en konur þær er til stǫðuls fóru fundu Grana þar er hann lá. Eptir þat fóru þær heim til húss ok sǫgðu Steinari þessi tíðendi. Steinarr leiddi hann uppi í holtunum, en síðan fekk Steinarr til annan þræl at fylgja nautunum ok er sá eigi nefndr. Þorsteinn lét þá sem hann vissi eigi um beit þat sem eptir var sumarsins.

Þat varð til tíðenda at Steinarr fór inn fyrra hlut vetrar út á Snæfellsstrǫnd ok dvalðisk þar um hríð. Steinarr sá þá þræl er Þrándr hét; hann var allra manna mestr ok sterkastr. ⟨Steinarr falaði⟩[a] þræl þann ok bauð við verð mikit, en sá er átti þrælinn mat hann fyrir þrjár merkr silfrs ok mat hann hálfu dýrra en meðalþræl ok var þat kaup þeira; hann hafði Þránd með sér heim.

Ok er þeir kómu heim þá rœðir Steinarr við Þránd: 'Nú er svá til farit at ek vil hafa verknað af þér; er hér skipat áðr til verka allra. Nú mun ek verk fyrir þik leggja er þér er lítit erfiði í. Þú skalt sitja at nautum mínum; þiki mér þat miklu skipta at þeim sé vel til haga haldit. Vil ek at þú hafir þar engis manns hóf við nema þitt hvar hagi er beztr á mýrum. Má ek eigi á manni sjá, ef þú hefir eigi til þess hug eða afl at halda til fulls við einn hvern húskarl Þorsteins.'

Steinarr seldi í hendr Þrándi øxi mikla, nær álnar fyrir munn, ok var hon hárhvǫss.

'Svá lízk mér á þik, Þrándr,' segir Steinarr, 'sem eigi sé sýnt hversu mikils þú metr goðorð Þorsteins, ef þit sjáizk tveir á.'

Þrándr svarar: 'Engan vanda ætla ek mér á við Þorstein, en skilja þikjumk ek hvert verk þú hefir fyrir mik lagt; mantu þikjask litlu til verja þar sem ek em. En ek ætla mér vera góðan kost, hvárr sem upp kemr, ef vit Þorsteinn skulum reyna með okr.'

Síðan tók Þrándr til nautagæzlu. Honum hafði þat skilizk, þótt hann hefði eigi lengi verit, hvert Steinarr hafði nautum sínum látit halda ok sat Þrándr at nautum á Stakksmýri.

Ok er Þorsteinn varð þess varr þá sendi hann húskarl sinn til fundar við Þránd ok bað segja honum landamerki með þeim Steinari. Ok er húskarl hitti Þránd þá sagði hann honum erendi sín ok bað hann halda nautunum annan veg, sagði at þat var land Þorsteins Egilssonar er nautin váru þá í komin.

Þrándr segir: 'Þat hirði ek aldri hvárr þeira land á; mun ek naut hafa þar sem mér þikir hagi beztr.'

Síðan skilðusk þeir; fór húskarl heim ok segir Þorsteini svǫr þrælsins. Þorsteinn lét þá kyrrt vera, en Þrándr tók þá at sitja at nautum nætr ok daga.

[a] *Thus K; text abbreviated in W (463).*

83. Dráp Þrándar

Þorsteinn stóð upp einn morgin við sól ok gekk upp á borg; hann sá hvar naut Steinars váru. Síðan gekk Þorsteinn út á mýrar til þess er hann kom til nautanna. Þar stendr skógarklettr við Háfslœk, en uppi á klettinum svaf Þrándr ok hafði leyst af sér skúa sína. Þorsteinn gekk upp á klettinn ok hafði øxi í hendi ekki mikla ok engi fleiri vápn. Þorsteinn stakk øxarskaptinu á Þrándi ok bað hann vaka; hann spratt upp skjótt ok hart ok greip tveim hǫndum øxina ok reiddi upp. Hann spurði hvat Þorsteinn vildi.

Hann segir: 'Ek vil segja þér at ek á land þetta, en þér eiguð hagabeit fyrir útan lœkinn; er þat eigi undarligt, þóttú vitir eigi landamerki hér.'

Þrándr segir: 'Engu þiki mér skipta hverr land á; mun ek þar láta naut vera er þeim þikir bezt.'

'Hitt er líkligra,' segir Þorsteinn, 'at ek muna nú ráða vilja fyrir landi mínu, en eigi þrælar Steinars.'

Þrándr segir: 'Miklu ertu, Þorsteinn, óvitrari maðr ⟨en⟩ ek hugða, ef þú vilt eiga náttból undir øxi minni ok hætta til þess virðingu þinni. Mér sýnisk at ætla til sem ek muna hafa tvau ǫfl þín, en mik skortir eigi hug; ek em ok vápnaðr betr en þú.'

Þorsteinn mælti: 'Á þá hættu mun ek leggja, ef þú gerir eigi at um beitina; vænti ek at mikit skili hamingju okra svá sem málaefni eru ójǫfn.'

Þrándr segir: 'Nú skaltu sjá, Þorsteinn, hvárt ek hræðumk nǫkkut hót þín.'

Síðan settisk Þrándr niðr ok batt skó sinn, en Þorsteinn reiddi upp øxina hart ok hjó á háls Þrándi svá at hǫfuðit fell á bringuna. Síðan bar Þorsteinn grjót at honum ok hulði hræ hans, gekk síðan heim til Borgar.

En þann dag kómu seint heim naut Steinars, ok er þrotin ván þótti þess þá tók Steinarr hest sinn ok lagði á sǫðul; hann hafði alvæpni sitt. Hann reið suðr til Borgar ok er hann kom þar hitti hann menn at máli. Hann spurði hvar Þorsteinn væri; honum var sagt at hann sat inni. Þá bað Steinarr at Þorsteinn kœmi út, kvazk eiga erendi við hann; ok er Þorsteinn heyrði þetta tók hann vápn sín ok gekk út í dyrr. Síðan spurði hann Steinar hver erendi hans væri.

'Hefir þú drepit Þránd þræl minn?' segir Steinarr.

'Svá er víst,' segir Þorsteinn, 'þarftu þat ekki ǫðrum mǫnnum at ætla.'

'Þá sé ek at þú munt þikjask harðhendliga verja land þitt er þú hefir drepit þræla mína tvá; en mér þikir þat ekki svá mikit framaverk. Nú mun ek gera þér á þessu miklu betra kost, ef þú vilt með kappi verja landit þitt, ok skal ekki ǫðrum mǫnnum nú at hlíta at reka nautin, en vita skaltu þat at nautin skulu bæði dag ok nótt í þínu landi vera.'

'Svá er,' segir Þorsteinn, 'at ek drap fyrr í sumar[a] þræl þinn þann er þú fekkt til at beita nautunum í land mitt, en síðan lét ek yðr hafa beit sem þér

[a] í fyrra sumar *K and W*.

vilduð allt til vetrar. Nú hefi ek drepit annan þræl þinn fyrir þér; gaf ek þessum ina sǫmu sǫk sem inum fyrra. Nú skaltu hafa beit heðan í frá í sumar sem þú vill, en at sumri, ef þú beitir land mitt ok fær menn til þess at reka hingat fé þitt, þá mun ek enn drepa fyrir þér einn hvern mann þann er fénu fylgir, svá þó at þú fylgir sjálfr; mun ek svá gera á hverju sumri meðan þú heldr teknum hætti um beitina.'

Síðan reið Steinarr í brott ok heim til Brekku, ok litlu síðar reið Steinarr upp í Stafaholt. Þar bjó þá Einarr; hann var goðorðsmaðr. Steinarr bað hann liðs ok bauð honum fé til. Einarr segir:

'Þik mun litlu skipta um mína liðsemð nema fleiri virðingamenn veiti at þessu máli.'

Eptir þat reið Steinarr upp í Reykjardal á fund Tungu-Odds ok bað hann liðs ok bauð honum fé til. Oddr tók við fénu ok hét liðveizlu sinni, at hann skyldi efla Steinar at koma fram lǫgum við Þorstein.[a] Steinarr reið síðan heim.

En um várit fóru þeir Oddr ok Einarr með Steinari stefnufǫr ⟨til Borgar⟩[b] ok hǫfðu fjǫlmenni mikit. Stefndi Steinarr Þorsteini um þræladráp ok lét varða fjǫrbaugsgarð um hvárt vígit, því at þat váru lǫg, þar er þrælar váru drepnir fyrir manni, enda væri eigi fœrð þrælsgjǫldin fyrir ina þriðju sól. En jafnt skyldu metask tvær fjǫrbaugssakir ok ein skóggangssǫk.

Þorsteinn stefndi engum sǫkum í mót, ok litlu síðar sendi Þorsteinn menn suðr á Nes; kómu þeir til Mosfells til Gríms ok sǫgðu þar þessi tíðendi. Egill lét sér fátt um finnask ok spurði þó at í hljóði vandliga um skipti þeira Þorsteins ok Steinars ok svá at þeim mǫnnum er Steinar hǫfðu styrkt til þessa máls. Síðan fóru sendimenn heim, ok lét Þorsteinn vel yfir þeira ferð.

Þorsteinn Egilsson fjǫlmennti mjǫk til várþings ok kom þar nótt fyrr en aðrir menn ok tjǫlduðu búðir sínar ok þingmenn hans er þar áttu búðir. Ok er þeir hǫfðu um búizk þá lét Þorsteinn ganga til þingmannalið sitt ok gerðu þar búðarveggi mikla. Síðan lét hann búð tjalda miklu meiri en aðrar búðir þær er þar váru; í þeiri búð váru engir menn.

Steinarr reið til þings ok fjǫlmennti mjǫk; þar réð Tungu-Oddr fyrir liði ok var allfjǫlmennr; Einarr ór Stafaholti var ok fjǫlmennr; tjǫlduðu þeir búðir sínar. Var þingit fjǫlmennt; fluttu menn fram mál sín. Þorsteinn bauð engar sættir fyrir sik, en svaraði því þeim mǫnnum er um sættir leituðu at hann ætlaði at láta dóms bíða, sagði at honum þóttu mál lítils verð þau er Steinarr fór með um dráp þræla hans, en talði þræla Steinars hafa nógar sakir til gǫrt.

Steinarr lét stórliga yfir málum sínum; þóttu honum sakir lǫgligar, en liðsafli nógr at koma lǫgum fram; var hann því framgjarn um sín mál.

[a] *K adds:* Þá fór Steinarr í burt ok kom í Stafholt, ok rézk Einarr þá til liðs við hann um þessi mál. [b] *Thus K and W*.

Þann dag gingu menn í þingbrekku ok mæltu menn málum sínum, en um kveldit skyldu dómar út fara til sóknar. Var Þorsteinn þar með flokk sinn; hann réð þar þingskǫpum mest, því at svá hafði verit meðan Egill fór með goðorð ok mannaforráð. Þeir hǫfðu hvárirtveggju alvæpni.

Menn sá af þinginu at flokkr manna reið neðan með Gljúfrá ok blikuðu þar skildir við. Ok er þeir riðu á þingit þá reið þar ⟨mikill⟩[a] maðr fyrir í blárri kápu, hafði hjálm á hǫfði gullroðinn, en skjǫld á hlið gullbúinn, í hendi krókaspjót; var þar gullrekinn falrinn. Hann var sverði gyrðr. Þar var kominn Egill Skalla-Grímsson ⟨ok hafði með sér⟩[b] átta tigu manna, alla vel vápnaða svá sem til bardaga væri búnir. Þat lið var valit mjǫk; hafði Egill haft með sér ina beztu bóndasonu af Nesjum sunnan, þá er honum þóttu vígligstir. Egill reið með flokkinn til búðar þeirar er Þorsteinn hafði tjalda látit ok áðr var auð; stigu þeir af hestum sínum.

Ok er Þorsteinn kenndi ferð fǫður síns þá gekk hann í móti honum með allan flokk sinn ok fagnaði honum vel; létu þeir Egill bera inn fargervi sína í búð, en reka hesta í haga. Ok er þetta var sýslat gekk Egill ok Þorsteinn með flokkinn allan upp í þingbrekku ok settusk þar sem þeir váru vanir at sitja.

Síðan stóð Egill upp ok mælti hátt: ‘Hvárt er Qnundr sjóni hér í þingbrekkunni?’

Qnundr kvazk þar vera: ‘Ek em feginn orðinn, Egill, er þú ert kominn; mun þat allt bœta til um þat er hér stendr milli máls manna.’

⟨Egill spurði⟩:[c] ‘Hvárt ræðr þú því er Steinarr son þinn sœkir sǫkum Þorstein son minn ok hefir dregit saman fjǫlmenni til þess at gera Þorstein at urðarmanni?’[1]

‘Því veld ek eigi,’ segir Qnundr, ‘er þeir eru ósáttir; hefi ek þar til lagt mǫrg orð ok beðit Steinar sættask við Þorstein, því at mér hefir verit í hvern stað Þorsteinn son þinn sparari til óscemðar ok veldr því sú in forna ástvinátta er með okr hefir verit, Egill, síðan er vit fœddumsk hér upp samtýnis.’

‘Brátt mun þat,’ segir Egill, ‘ljóst verða hvárt þú mælir þetta af alvǫru eða af hégóma, þótt ek ætla þat síðr vera munu. Man ek þá daga at hvárumtveggja okrum mundi þikja ólíkligt at vit mundim sǫkum sœkjask eða stilla eigi sonu okra at þeir fari eigi með fíflsku slíkri sem ek heyri at hér horfisk til. Sýnisk mér þat ráð meðan vit erum á lífi ok svá nær staddir deilu þeira at vit takim mál þetta undir okr ok setim niðr, en látim eigi þá Tungu-Odd ok Einar etja saman sonum okrum sem kapalhestum. Látum þá hafa annat heðan í frá til févaxtar sér en taka á slíku.’

[a] *Thus K;* maðr mikill *W*. [b] *Thus K; similar in W.* [c] *Thus K*; s(egir) Egill *(after* því) *W*.

[1] *urðarmaðr* (*hapax legomenon*), an outlaw (= *skógarmaðr*). In Borgarfjörður outlaws have both in ancient times and more recently been known to hide in caves such as Surtshellir located in rocky terrain (*urð*).

Þá stóð Qnundr upp ok mælti: ‘Rétt segir þú, Egill, ok þat er okr ófallit at vera á því þingi er synir okrir deila; skal okr ok aldri þá skǫmm henda at vera þeir vanskǫrungar at sætta þá eigi. Nú vil ek, Steinarr, at þú selir mér mál þessi í hendr ok látir mik með fara sem mér líkar.’

‘Eigi veit ek þat,’ segir Steinarr, ‘hvárt ek vil svá kasta niðr málum mínum, því at ek hefi áðr leitat mér liðsemðar af stórmenni; vil ek nú svá at einu lúka málum mínum at þat líki vel Oddi ok Einari.’

Síðan rœddu þeir Oddr ok Steinarr sín í milli; sagði Oddr svá:

‘Efna vil ek, Steinarr, liðsemð við þik þá er ek hét at veita þér til laga eða þeira málalykða er þú vilt taka þér til handa; muntu mest í ábyrgjask hverneg mál þín eru til komin, ef Egill skal um dœma.’

Þá mælti Qnundr: ‘Ekki þarf ek at eiga þetta undir tungurótum Odds;[a] hefi ek af honum haft hvárki gott né illt, en Egill hefir margt stórvel gǫrt til mín. Trúi ek honum miklu betr en qðrum, enda skal ek þessu ráða; mun þér þat hœfa at hafa eigi alla oss í fangi þér; hefi ek enn hér til ráðit fyrir okr ok skal enn svá vera.’

‘Ákafr ertu um þetta mál, faðir, en opt ætla ek at vit iðrimsk þessa.’[b]

Síðan seldi Steinarr í hendr Qnundi málit ok skyldi hann þá sœkja eða sættask á svá sem lǫg kenndu til. Ok þegar er Qnundr réð fyrir málum þessum þá gekk hann til fundar við þá feðga, Þorstein ok Egil.

Þá mælti Qnundr: ‘Nú vil ek, Egill, at þú skapir einn ok skerir um þessi mál svá sem þú vill, því at ek trúi þér bezt til at skipa þessum mínum málum ok qllum qðrum.’

Síðan tókusk þeir Qnundr ok Þorsteinn í hendr ok nefndu sér vátta ok ⟨fylgði⟩[c] þat með váttnefnunni at Egill Skalla-Grímsson skyldi einn gera um mál þessi svá sem hann vill, allt óskorat þar á þingi, ok lauk svá þessum málum; gengu menn svá heim til búða. Þorsteinn lét leiða til búðar Egils þrjá yxn ok lét hǫggva til þingnests honum.

Ok er þeir Tungu-Oddr ok Steinarr kómu heim til búðar, þá mælti Oddr:

‘Nú hefir þú, Steinarr, ok þit feðgar ráðit fyrir lykð mála ykkarra. Nú teljumk ek ór lauss við þik, Steinarr, um liðveizlu þá er ek hét þér, því at svá var mælt með okr at ek skylda veita þér svá at þú kœmir málum þínum fram eða til þeira lykða er þér hugnaði, hverneg sem þér gefsk sættargjǫrð Egils.’

[a] *This phrase is probably in this case a corruption of* undir Tungu-Oddi; *K and W have:* eiga undir Oddi (similar in *Eyf3* and *458*). [b] um – þessa] faðir, ok mjǫk einráðr um þetta mál, en satt segir þú þat at mér hafa þín ráð vel í hald komit jafnan. Nú skaltu ok fyrir ráða, en eigi undrumk ek þat þótt vit báðir iðrumsk þessa síðar *K* (θ *is defective, but almost the same; the W-redaction also has almost the same*). [c] *Thus* θ *and K (abbreviation in W).*

Steinarr segir at Oddr hefir honum vel veitt ok drengiliga ok þeira vinátta skal nú vera miklu betri en áðr; ‘vil ek kalla at þú sér ór lauss við mik um þat er þú vart í bundinn.’

Um kveldit fóru dómar út ok er ekki getit at þar yrði til tíðenda.

84. Af Egli ok Qnundi sjóna

Egill Skalla-Grímsson gekk í þingbrekku um daginn eptir ok með honum Þorsteinn ok allr flokkr þeira. Þar kom þá ok Qnundr ok Steinarr. Tungu-Oddr var ok þar kominn ok þeir Einarr. Ok er menn hǫfðu þar mælt lǫgmálum sínum þá stóð Egill upp ok mælti svá:

‘Hvárt eru þeir Steinarr ok Qnundr feðgar hér svá at þeir megi skilja mál mitt?’

Qnundr segir at þeir váru þar.

‘Þá vil ek lúka upp sættargjǫrð milli þeira Steinars ok Þorsteins. Hef ek þar upp þat mál er Grímr faðir minn kom hingat til lands ok nam hér lǫnd ǫll um Mýrar ok víða ⟨um⟩ herað[a] ok tók sér bústað at Borg ok ætlaði þar landeign til, en gaf vinum sínum landakosti þar út í frá svá sem þeir byggðu síðan.[b] Hann gaf Ána bústað at Ánabrekku þar sem Qnundr ok Steinarr hafa hér til búit. Vitu vér þat allir, Steinarr, hvar landamerki eru milli Borgar ok Ánabrekku, at þar ræðr Háfslœkr.[1]

‘Nú var eigi þat, Steinarr, at þú gerðir þat óvitandi at beita land Þorsteins ok lagðir undir þik eign hans ok ætlaðir at hann mundi vera svá mikill ættleri at hann mundi vera vilja ræningi þinn, því at þú, Steinarr, ok þit Qnundr meguð þat vita at Áni þá land at Grími feðr mínum; en Þorsteinn drap fyrir þér þræla tvá. Nú er þat ǫllum mǫnnum auðsýnt at þeir hafa fallit á verkum sínum ok eru þeir óbótamenn, ok at heldr þótt þeir væri frjálsir menn þá væri þeir þó óbótamenn.

‘En fyrir þat, Steinarr, er þú hugðisk ræna mundu Þorstein son minn landeign sinni, þeiri er hann tók með mínu ráði ok ek tók í arf eptir fǫður minn, þar fyrir skaltu láta laust þitt land at Ánabrekku ok hafa eigi fyrir fé. Þat skal ok fylgja at þú skalt eigi hafa bústað né vistafar hér í heraði fyrir sunnan Langá ok vera brottu frá Ánabrekku áðr fardagar ⟨þessir⟩[c] sé liðnir, en falla óheilagr fyrir ⟨Þorsteini ok⟩[d] ǫllum þeim mǫnnum er Þorsteini vilja lið veita þegar eptir fardaga, ef þú vill eigi brott fara eða nǫkkurn hlut eigi halda, þann er ek hefi á lagt við þik.’

En er Egill settisk niðr þá nefndi Þorsteinn vátta at gjǫrð hans.

[a] *Thus* θ; um heruð *K*. [b] *Here W resumes after the lacuna (cf. p. 130).* [c] *Thus* θ *and 463;* þessir inir næstu *K*. [d] *Thus* θ*, K and W*.

[1] Cf. Ch. 82: *Háfslœkr réð þar landamerkjum at fornu fari*.

Þá mælti Qnundr sjóni: ‘Þat mun mál manna, Egill, at gjǫrð sjá er þú hefir gǫrt ok upp sagt sé heldr skǫkk.[a] Nú er þat frá mér at segja at ek hefi allan mik við lagt at skirra vandræðum þeira, en heðan af skal ek ekki af spara þat er ek má gera til óþurftar Þorsteini.’

‘Hitt mun ek ætla,’ segir Egill, ‘at hlutr ykkarr feðga mun æ því verri er deildir várar standa lengr; hugða ek, Qnundr, at þú mundir þat vita at ek hefi haldit hlut mínum fyrir þvílíkum svá mǫnnum sem þit eruð feðgar. En Oddr ok Einarr, er dregizk hafa svá mjǫk til þessa máls, hafa hér af fengit skapnaðar virðing.’

85. Af Þorgeiri

Þorgeirr blundr var þar á þinginu, systurson Egils, ok hafði mikit lið veitt Þorsteini í þessum málum. Hann bað þá feðga gefa sér land nǫkkut út þar á Mýrunum; hann bjó áðr fyrir sunnan Hvítá fyrir neðan Blundsvatn. Egill tók vel á því ok fýsti Þorstein at hann léti hann þangat fara; þeir settu Þorgeir niðr at Ánabrekku, en Steinarr fœrði bústað sinn út yfir Langá ok settisk niðr at Leirulœk. En Egill reið heim suðr á Nes ok skilðusk þeir með blíðskap feðgar.

Maðr sá var með Þorsteini er Íri hét, hverjum manni fóthvatari ok allra manna skyggnastr.[b] Hann var útlendr ok lausingi Þorsteins, en þó hafði hann fjárgæzlur ok þær mest at safna geldfé upp til fjalls á várum, en á haust ofan til réttar. En nú eptir fardaga lét Þorsteinn safna geldfé því er eptir hafði verit um várit ok ætlaði at láta reka þat til fjalls. Íri var þá í fjárréttinum, en Þorsteinn ok húskarlar hans reið upp til fjalls ok váru þeir átta saman.

Þorsteinn lét gera garð um þvera Grísartungu milli Langavatns ok Gljúfrár; lét hann þar at vera marga menn um várit. Ok er Þorsteinn hafði litit yfir verk húskarla sinna þá reið hann heim, ok er hann kom gegnt þingstǫð þá kom Íri þar hlaupandi í móti þeim ok sagði at hann vill mæla við Þorstein einmæli. Þorsteinn mælti at fǫrunautar hans skyldu ríða fyrir meðan þeir talaði.

Íri sagði Þorsteini at hann hefði farit upp á Einkunnir um daginn ok sét til sauða, ‘en ek sá,’ segir hann, ‘í skóginum fyrir ofan vetrgǫtu at skinu við tólf spjót ok skildir nǫkkurir.’

Þorsteinn segir hátt svá at fǫrunautar hans heyrðu svá beint: ‘Hví mun honum svá annt at hitta mik at ek mega eigi ríða heim leiðar minnar, en þó mun Qlvaldi þikja ósannligt at ek synja honum máls, ef hann er sjúkr.’

Íri hljóp þá sem mest mátti hann til fjalls upp. Þorsteinn segir fǫrunautum sínum:

[a] θ *adds:* ok oss heldr óhagfelld; skjót ok oss mjǫk óhagfelld *K; W has:* upp sagt sé oss óhagfelld. [b] *The following episode, about Íri, is not found in K or W, but most of it is also preserved in* θ*, and a whole parallel text to* θ *is found in Eyf3.*

‘Lengja ætla ek nú leiðina, ef vér skulum fyrst ríða suðr til Ǫlvaldsstaða. Ǫlvaldr sendi mér orð at ek skylda finna hann; mun honum þó eigi miklu þikja launaðr uxinn er hann gaf mér í fyrra haust at ek hitta hann, ef honum þikir máli skipta.’

Síðan riðu þeir Þorsteinn suðr um mýrar fyrir ofan Stangarholt ok svá suðr til Gufuár ok ofan með ánni reiðgǫtur. Ok er hann kom niðr frá Vatni þá sá þeir fyrir sunnan ána naut mǫrg ok mann hjá; var þar húskarl Ǫlvalds. Spurði Þorsteinn hverneg þar væri heilt; hann sagði at þar var vel heilt ok Ǫlvaldr var í skógi at viðarhǫggvi.

‘Þá skaltu,’ segir Þorsteinn, ‘segja honum, ef hann á við mik skylt erendi, at hann komi til Borgar, en ek mun nú ríða heim.’

Ok svá gerði hann. En þat spurðisk þó síðan at Steinarr Sjónason hafði þann sama dag setit uppi við Einkunnir með tólfta mann; Þorsteinn lét sem hann hefði ekki spurt ok var þat kyrrt síðan.

86. Heimboð við Þorstein

Þorgeirr er maðr nefndr; hann var frændi Þorsteins ok inn mesti vinr; hann bjó í þenna tíma á Álptanesi. Þorgeirr var vanr at hafa haustboð hvert haust. Þorgeirr fór til fundar við Þorstein Egilsson ok bauð honum til sín; Þorsteinn hét ferðinni, ok fór Þorgeirr heim.

En at ákveðnum degi bjósk Þorsteinn til farar ok váru þá fjórar vikur til vetrar; með Þorsteini fór austmaðr hans ok húskarlar hans tveir. Grímr hét son Þorsteins; hann var þá tíu vetra ok fór ok með Þorsteini ok váru þeir fimm saman ok riðu út til Fors ok þar yfir Langá, síðan út sem leið lá til Aurriðaár.

En fyrir útan ána ⟨er skógarholt langt ok mjótt; þar liggr gatan eptir, en vestr frá holtinu eru engjar af bœjum nǫkkurum. Þar⟩[a] var Steinarr á verki ok Ǫnundr ok húskarlar þeira; ok er þeir kenndu Þorstein þá hljópu þeir til vápna sinna ok síðan eptir þeim Þorsteini. Ok er Þorsteinn sá eptirfǫr Steinars þá riðu þeir út af Langaholti; þar er hóll einn hár ok óvíðr; þar stíga þeir Þorsteinn af hestunum ok sœkja upp á hólinn. Þorsteinn mælti at sveinninn Grímr skyldi fara í skóginn ok verða eigi við staddr fundinn. Ok þegar er þeir Steinarr koma at hólnum þá sœkja þeir at þeim Þorsteini ok varð þar bardagi. Þeir Steinarr váru sex saman vaxnir menn, en inn sjaundi son Steinars tíu vetra gamall.

Þenna fund sá þeir menn er váru á engiteigum af ǫðrum bœjum ok runnu til at skilja þá; ok er þeir váru skilðir þá váru látnir húskarlar Þorsteins báðir; fallinn var ok einn húskarl Steinars, en sárir sumir.

[a] *Thus W, according to the reading of the last page of the codex by Jón Helgason in his facsimile edition; similar in K.*

Ok er þeir váru skilðir leitar Þorsteinn at hvar Grímr var ok finna þeir hann; var Grímr þá sárr mjǫk ok son Steinars lá þar hjá honum dauðr. Ok er Þorsteinn hljóp á hest sinn þá kallaði Steinarr á hann ok mælti:

'Rennr þú nú, Þorsteinn hvíti?' segir hann.

Þorsteinn segir: 'Lengra skaltu renna áðr vika sé liðin.'

Síðan riðu þeir Þorsteinn út yfir mýrina ok hǫfðu með sér sveininn Grím; ok er þeir kómu út í holt þat er þar verðr þá andask sveinninn ok grófu þeir hann þar í holtit, ok er þat kallat Grímsholt, en þar heitir Orrostuhváll sem þeir bǫrðusk.

Þorsteinn reið á Álptanes um kveldit sem hann hafði ætlat ok sat þar at boði þrjár nætr, en síðan bjósk hann til heimferðar. Menn buðusk til at fara með honum, en hann vildi eigi; riðu þeir tveir saman.

Ok þann sama dag er Steinarr vissi ván at Þorsteinn mundi heim ríða þá reið Steinarr út með sjó. Ok er hann kom á mela þá er verða fyrir neðan Lambastaði þá settisk hann þar á melinn; hann hafði sverð þat er Skrýmir hét, allra vápna bezt. Hann stóð þar á melnum með sverðit brugðit ok horfði þá á einn veg, því at hann sá þá reið Þorsteins útan um sandinn.

Lambi bjó[a] á Lambastǫðum ok sá hvat Steinarr hafðisk at. Hann gekk heiman ok ofan á bakkann ok er hann kom at Steinari þá greip hann aptan undir hendr honum. Steinarr vildi slíta hann af sér. Lambi helt fast ok fara þeir nú af melunum á sléttuna, en þá ríða þeir Þorsteinn it neðra gǫtuna.

Steinarr hafði riðit stóðhesti sínum ok ⟨hafði bundit hann; hestrinn varð lauss ok⟩[b] hljóp hann inn með sjó; þat sá þeir Þorsteinn ok undruðusk, því at þeir hǫfðu ekki varir vorðit við fǫr Steinars. Þá þveraðisk Steinarr fram á bakkann, því at hann sá eigi at Þorsteinn hefði um riðit. Ok er þeir kómu á bakkann framanverðan þá hratt Lambi honum fyrir melinn ofan, en þat varaðisk Steinarr ekki; hann rasaði ofan á sandinn, en Lambi hljóp heim. Ok er Steinarr komsk á fœtr þá rann hann eptir Lamba; en er Lambi kom at dyrum þá hljóp hann inn, en rak aptr hurðina. Steinarr hjó eptir honum svá at sverðit stóð fast í vindskeiðunum; skilðusk þeir þar; gekk Steinarr heim.

En er Þorsteinn kom heim þá sendi hann um daginn eptir húskarl sinn út til Leirulœkjar at segja Steinari at hann fœrði bústað sinn um Borgarhraun ⟨ok vera í brottu annan aptan með allt sitt⟩,[c] en at ǫðrum kosti mundi hann njóta þess við Steinar, ef hann ætti fleira manna forráð, 'ok mun þá eigi kostr brottferðar.'

En Steinarr bjó ferð sína út á Snæfellsstrǫnd ok þar setti hann bú saman er heitir at Elliða;[d] ok lýkr þar viðskiptum þeira Þorsteins Egilssonar.

[a] *Written* bóndi *and omitting the following* ok *K and W*. [b] *Thus K and W*. [c] *Thus K; almost the same in W*. [d] *W (Jón Helgason) adds:* ok bjó hann þar lengi síðan; *similar in K*.

Þorgeirr blundr bjó at Ánabrekku; hann veitti Þorsteini illar búsifjar í ǫllu því er hann mátti. Þat var eitt sinn er þeir hittusk, Egill ok Þorsteinn, at þeir rœddu margt um Þorgeir blund frænda sinn, ok kómu allar rœður ⟨vel⟩[a] ásamt með þeim. Þá kvað Egill:

57. Spanða ek jǫrð með orðum
endr Steinari ór hendi;
ek þóttumk þá orka
⟨arfa⟩[b] Geirs til þarfar.
Mér brásk minnar systur
mǫgr; hétumk þá fǫgru;
máttit bǫls of bindask
Blundr; ek slíkt of undrumk.

Þorgeirr blundr fór í brott frá Ánabrekku ok fór suðr í Flókadal, því at Þorsteinn þóttisk ekki mega við hann eiga, en vildi þó vægjask þar við.[c]

Þorsteinn var maðr órefjusamr ok réttlátr ok óáleitinn við menn, en helt hlut sínum, ef aðrir menn leituðu á hann, enda veitti þat heldr þungt flestum at etja kappi við hann. ⟨Með þeim Tungu-Oddi var fátt síðan mál Steinars váru⟩.[d] Oddr var þá hǫfðingi í Borgarfirði fyrir sunnan Hvítá; hann var hofsgoði ok réð fyrir hofi því er allir menn guldu hoftoll til fyrir innan Skarðsheiði.

87. Andlát Egils Skalla-Grímssonar

Egill Skalla-Grímsson varð maðr gamall, en í elli hans gerðisk hann þungfœrr ok glapnaði honum bæði heyrn ok sýn; hann gerðisk ok fótstirðr. Egill var þá at Mosfelli með Grími ok Þórdísi.

Þat var einn dag er Egill gekk úti með vegg ok drap fœti ok fell.[e] Konur nǫkkurar sá þat ok hlógu at ok mæltu:

'Farinn ertu nú, Egill, með ǫllu, er þú[f] fellr einn saman.'[g]

Þá segir Grímr bóndi: 'Miðr hæddu konur at okr þá er vit várum yngri.'[h]

[a] *Thus K;* val W. [b] *Thus K and W.* [c] *W adds (omitting* þar*):* hann fyrir frændsemis sǫkum; *similar in K.* [d] *Thus K (same sense in W).* [e] *K adds:* því stakksteinótt var með veggnum. [f] *K and W add:* sér eigi fyrir fótum þér ok. [g] *K adds:* ok ertu mjǫk orðinn eptir þik; *similar in W* (ept *is the last word of the saga in this manuscript; AM 463 4to serves as a parallel text in the remainder).* [h] *K adds:* ætla ek ok at þeim þiki nú lítil⟨lar⟩ tilsjá vert um kvensemi okra. Egill segir at svá var þá komit, ok; *similar in W*.

Stanza 57. Once I won land from Steinarr with words. I thought then that I had helped the son of Geirr. But my sister's son has failed me for all his fine promises. Blundr could not refrain from doing wrong. It amazes me.

Þá kvað Egill:

58. Vals hefi ek váfur helsis,
váfallr em ek skalla,
blautr erum bergi⟨s⟩ fótar
borr, en hlust er þorrin.

Egill varð með ǫllu sjónlauss. Þat var einn hvern dag er veðr var kalt um vetrinn at Egill fór til elds at verma sik. Matseljan rœddi um at þat var undr mikit, slíkr maðr sem Egill hafði verit, at hann skyldi liggja fyrir fótum þeim svá at þær mætti eigi vinna verk sín.

'Ver þú vel við,' segir Egill, 'þótt ek bǫkumk við eldinn ok mýkjumsk vér við um rúmin.'

'Statt þú upp,' segir hon, 'ok gakk til rúms þíns ok lát oss vinna verk vár.'

Egill stóð upp ok gekk til rúms síns ok kvað:

59. Hvarfa ek blindr of branda;
bið ek eirar Syn geira,
þann ber ek harm á hvarma
hnitvǫllum mér, sitja.
Er jarðgǫfugr, orðum,
orð mín konungr forðum
hafði gramr at gamni,
Geirhamðis mik framði.

Þat var enn eitt sinn er Egill gekk til elds at verma sik, þá spurði maðr hann hvárt honum væri kalt á fótum ok bað hann eigi rétta of nær eldinum.

Stanza 58. Ek hefi váfur helsis vals; em ek váfallr skalla; blautr erum bergis fótar borr, en hlust er þorrin.

helsis valr (*vals* is a correction for *vafs*), horse of the collar, i.e. the neck; *bergis fótar borr*, (probably) penis (cf. Erik Noreen, 1922, 35–36); *hlust* is a correction in accordance with K and W for *lust* (= desire, lust?) in M; *þorrin*, diminished.

My neck quivers; I am inclined to fall and hurt my bald head; my penis is soft, and my hearing is gone.

Stanza 59. Ek hvarfa blindr sitja of branda; ek bið Syn geira eirar: harm þann ber ek á hvarma hnitvǫllum mér. Forðum er jarðgǫfugr gramr hafði orð mín at gamni, framði konungr mik orðum Geirhamðis.

Syn (the name of a goddess) *geira* (of the gore, triangular piece of cloth), woman; *hnitvellir hvarma*, clashing fields of the eyelids, i.e. the eyes; *orð Geirhamðis*, words of the giant Geirhamðir, i.e. gold (see *Skáldskaparmál* 3).

I dodder around blind to sit by the fire; I ask for mercy of the woman: I have this injury in my eyes. In days of old when a noble ruler took pleasure in my words (poetry), the king endowed me with gold.

‘Svá skal vera,’ segir Egill, ‘en eigi verðr mér nú hógstýrt fótunum er ek sé eigi, ok er ofdaufligt sjónleysit.’

Þá kvað Egill:

60. Langt þiki mér;
ligg ek einn saman
karl afgamall
á konungs vǫrnum.
Eigum ekkjur
allkaldar tvær,
en þær konur
þurfa blossa.

Þat var á dǫgum Hákonar ⟨jarls⟩[a] ins ríka ǫndverðum, þá var Egill Skalla-Grímsson á níunda tigi ok var hann þá hress maðr fyrir annars sakir en sjónleysis.

Þat var um sumarit er menn bjuggusk til þings, þá beiddi Egill Grím at ríða til þings með honum;[b] Grímr tók því seinliga. Ok er þau Grímr ok Þórdís tǫluðusk við, þá sagði Grímr henni hvers Egill hafði beitt.

‘Vil ek at þú forvitnisk hvat undir mun búa bœn þessi.’

Þórdís gekk til máls við Egil frænda sinn; var þá mest gaman Egils at rœða við hana. Ok er hon hitti hann þá spurði hon:

‘Er þat satt, frændi, er þú vilt til þings ríða? Vilda ek at þú segðir mér hvat væri í ráðagjǫrð þinni.’

‘Ek skal segja þér,’ kvað hann, ‘hvat ek hefi hugsat. Ek ætla at hafa til þings með mér kistur þær tvær er Aðalsteinn konungr gaf mér, er hvártveggi er full af ensku silfri. Ætla ek at láta bera kisturnar til Lǫgbergs þá er þar er fjǫlmennast; síðan ætla ek at sá silfrinu ok þiki mér undarligt, ef allir skipta vel sín í milli. Ætla ek at þar mundi vera þá hrundningar eða pústrar eða bærisk at um síðir at allr þingheimrinn berðisk.’

Þórdís segir: ‘Þetta þiki mér þjóðráð ok mun uppi meðan landit er byggt.’

[a] *Thus K and W.* [b] *The following episode about Egill's plan to sow his silver at the Alþingi is not found in K or W, but on the other hand Eyf3 have a very verbose text with the same content as M; cf.* Egils saga *2001, 181–82.*

Stanza 60: *á konungs vǫrnum* (defence) is probably a pun of the *ofljóst* kind; the king's defence can be *dúnn* m. troop, and *dúnn* is also down or bedclothes of down (cf. *sofi hann á dúni*, *Grottasǫngr* 5), and *ligg á konungs vǫrnum* probably means ‘I lie in bed’ (interpretation by Ólafur M. Ólafsson, 1951, 122). Another case of *ofljóst* in this stanza is *ekkjur* in line 5, which means widows; they can also be called *hælar*, which commonly means heels. *Eigum ekkjur allkaldar tvær* may be interpreted as ‘I have two very cold feet’; *þurfa blossa*, need flames (i.e. warmth).

Síðan gekk Þórdís til tals við Grím ok sagði honum ráðagerð Egils.

'Þat skal aldri verða, at hann komi þessu fram, svá miklum firnum.'[1]

Ok er Egill kom á rœður við Grím um þingferðina, þá talði Grímr þat allt af ok sat Egill heima um þingit. Eigi líkaði honum þat vel; var hann heldr ófrýnn.

At Mosfelli var hǫfð selfǫr ok var Þórdís í seli um þingit. Þat var eitt kveld þá er menn bjuggusk til rekkna at Mosfelli at Egill kallaði til sín þræla tvá er Grímr átti; hann bað þá taka sér hest; 'vil ek fara til laugar.'

Ok er Egill var búinn gekk hann út ok hafði með sér silfrkistur sínar. Hann steig á hest, fór síðan ofan eptir túninu fyrir brekku þá er þar verðr er menn sá síðast.

En um morgininn er menn risu upp þá sá þeir at Egill hvarflaði á holtinu fyrir austan garð ok leiddi eptir sér hestinn; fara þeir þá til hans ok fluttu hann heim. En hvárki kom aptr síðan þrælarnir né kisturnar ok eru þar margar getur á hvar Egill hafi fólgit fé sitt.

Fyrir austan garð at Mosfelli gengr gil ofan ór fjalli; en þat hefir orðit þar til merkja at í bráðaþeyjum er þar vatnfall mikit, en eptir þat er vǫtnin hafa fram fallit hafa fundizk í gilinu enskir penningar; geta sumir menn þess at Egill muni þar féit hafa fólgit. Fyrir neðan tún at Mosfelli eru fen stór ok furðuliga djúp; hafa þat margir fyrir satt at Egill muni þar hafa kastat í fé sínu. Fyrir sunnan ána eru laugar ok þar skammt frá jarðholur stórar ok geta þess sumir at Egill mundi þar hafa fólgit fé sitt, því at þangat er optliga sénn haugaeldur. Egill sagði at hann hefði drepit þræla Gríms ok svá þat at hann hafði fé sitt fólgit, en þat sagði hann engum manni hvar hann hefði fólgit.

Egill tók sótt eptir um haustit þá er hann leiddi til bana. En er hann var andaðr þá lét Grímr fœra Egil í klæði góð; síðan lét hann flytja hann ofan í Tjaldanes ok gera þar haug ok var Egill þar í lagðr ok vápn hans ok klæði; ⟨ok þikir eigi verit hafa meiri afreksmaðr í fornum sið, ótiginna manna, en Egill sonr Skalla-Gríms. Hann var primsigndr ok blótaði aldri goð⟩.[a]

88. Grímr tók trú

Grímr at Mosfelli var skírðr þá er kristni var í lǫg leidd á Íslandi.[b] Hann lét þar kirkju gera, en þat er sǫgn manna at Þórdís hafi látit flytja Egil til kirkju ok er þat til jartegna at síðan er kirkja var gjǫr at Mosfelli, en ofan tekin at Hrísbrú sú kirkja er Grímr hafði gera látit, þá var þar grafinn kirkjugarðr. En undir altarisstaðnum þá fundusk mannabein. Þau váru miklu stœrri en annarra

[a] *Thus W*; *similar in K*. [b] *K adds (similar in W):* ok Þórdís kona hans ok ǫll hjón hans ok heimamenn.

[1] These words are spoken by Grímr.

manna bein.[a] Þikjask menn þat vita af sǫgn gamalla manna at mundi verit hafa bein Egils.

Þar var þá Skapti prestr Þórarinsson, vitr maðr; hann tók upp hausinn Egils ok setti á kirkjugarðinn. Var haussinn undarliga mikill, en hitt þótti þó meir frá líkindum, hvé þungr var. Haussinn var allr báróttr útan svá sem hǫrpuskel. Þá vildi Skapti forvitnask um þykkleik haussins; tók hann þá handøxi vel mikla ok reiddi annarri hendi sem harðast, ok laust hamrinum á hausinn ok vildi brjóta, en þar sem á kom hvítnaði fyrir, en ekki dalaði né sprakk, ok má af slíku marka at hauss sá mundi ekki auðskœðr[b] fyrir hǫggum smámennis meðan svǫrðr ok hold fylgði. Bein Egils váru lǫgð niðr í útanverðum kirkjugarði at Mosfelli.

89. Endir Egils sǫgu

Þorsteinn Egilsson tók skírn þá er kristni kom á Ísland ok lét kirkju gera at Borg; hann var maðr trúfastr ok vel siðaðr. Hann varð maðr gamall ok sóttdauðr ok var jarðaðr at Borg at þeiri kirkju er hann lét gera.

Frá Þorsteini er mikil ætt komin ok margt stórmenni ok skáld mǫrg, ok er þat ⟨kallat⟩[c] Mýramannakyn ok svá allt þat er komit er frá Skalla-Grími. Lengi helzk þat í ætt þeiri at menn váru sterkir ok vígamenn miklir, en sumir spakir at viti. Þat var sundrleitt, því at í ætt þeiri hafa fœzk þeir menn er fríðastir hafa verit á Íslandi, sem var Þorsteinn Egilsson ok Kjartan Óláfsson, systurson Þorsteins, ok Hallr Guðmundarson, svá ok Helga in fagra, dóttir Þorsteins, er þeir deildu um, Gunnlaugr ormstunga ok Skáld-Hrafn; en fleiri váru Mýramenn manna ljótastir.

Þorgeirr son Þorsteins var þeira sterkastr brœðra, en Skúli var mestr; hann bjó at Borg eptir dag Þorsteins fǫður síns. Skúli var lengi í víking; hann var stafnbúi Eiríks jarls á Járnbarðanum þá er Óláfr konungr Tryggvason fell; Skúli hafði átt í víking sjau orrostur ⟨ok þótti hann vera inn mesti kappi ok fullhugi. Fór hann eptir þat út til Íslands ok settisk í bú at Borg ok bjó þar til elli ok kom margt manna frá honum. Ok lýkr þar þessi frásǫgu⟩.[d]

[a] Þau – bein] en þau bein váru svá mikil at ekki var líkt annarra kristinna manna beinum þeim er þar váru í jǫrðu *K (partly the same in W)*. [b] auðskœðr *is the probable reading of half-faded letters in M, and is confirmed by the early copies (and also supported by K); on the other hand, W has the improbable variant* auðsóttr. [c] *Thus K and W*. [d] *Thus K; similar in 463. The abrupt ending of the saga in Möðruvallabók is clearly due to considerations of space at the bottom of the last column. On the other hand the texts of K and W have preserved the natural saga-ending.*

AFTERWORD

> We are slow to realize that books are written by authors; there are some people, even very learned, who never discover this.
>
> PAUL V. RUBOW

The reader who enters the magic world of the Icelandic sagas will never be the same again. There are various genres of sagas, but the *Íslendinga sögur* (Sagas of Icelanders, also called the Family Sagas) enjoy the greatest reputation because of the high literary quality of most of the approximately forty sagas extant. *Egils saga Skalla-Grímssonar* is considered one of the finest examples of its kind, with its spell-binding story about the skald and viking Egill, together with three major poems, the first stanza of three others, and a number of single stanzas (*lausavísur*).

Egils saga is unlike other Sagas of Icelanders in that most of it takes place abroad. It begins with a long passage about the history of Egill's forbears in Norway and their flight from that country in order to settle in Iceland (the first 27 chapters). Egill himself is born in Iceland and belongs to the first generation of Icelanders. He is at first described as a child prodigy; at only three years of age he composes two stanzas in the intricate *dróttkvætt* metre. Later in the saga there are four long passages describing Egill's adventures abroad. After his final journey abroad, the saga describes him as an old man chiefly interested in poetry, but nevertheless capable of defending the interests of his family when these are threatened.

A comparatively recent article about *Egils saga* states that the saga offers 'powerful impressions . . . of the northern world in the ninth and tenth centuries'. The article goes on to say that 'more so than any other saga of its kind, *Egla* [*Egils saga*] is a work of history . . . Like *Heimskringla*, *Egla* offers an informed vision of early Scandinavian and English history.'[1]

Egils saga may certainly be the work of a historian, but it does not follow that it may be equated with the Kings' Sagas as a historical work. Two outstanding early thirteenth-century works about Norwegian history, *Nóregs konunga tal* (or *Fagrskinna*) and Snorri Sturluson's history of the kings of Norway (called *Heimskringla* by editors), are both real historiography by the standards of the time. They are primarily concerned with facts, though the authors permitted themselves to arrange the details to fit the desired image of the king in question and to create an interesting story. For the sake of entertainment they might occasionally include an episode of dubious

[1] Hermann Pálsson, *Dictionary of the Middle Ages* IV (1984), 402–03.

reliability, and they had no qualms about presenting conversation and speeches that had no historical foundation.

Egils saga has more affinities with the history of Norway and of England than any of the other Sagas of Icelanders, although many of them have something to tell about honours received by their heroes at the court of the Norwegian king, or in the service of some other king. *Egils saga* describes, or at least mentions, decisive events in the history of Norway: King Haraldr hárfagri's efforts to win the whole of Norway, culminating in the naval battle in Hafrsfjǫrðr (Chs 3–4); how King Haraldr made his son Eiríkr supreme king, and how King Eiríkr killed two of his brothers (Ch. 59), and later, when his brother Hákon arrived from England, went into exile (implicitly caused by Egill's curse, Ch. 59) and ruled Northumbria as the vassal of the English King Aðalsteinn (Ch. 61)—this resulted in Egill's highly dangerous visit to King Eiríkr, his arch-enemy (Ch. 61); King Eiríkr's death on a viking expedition in the British Isles (Ch. 69); King Hákon's military expedition into Vermaland and Gautland (caused by Egill according to his saga, Ch. 78); Hákon's subsequent victory over the sons of Eiríkr in the battle of Fitjar in Storð, and his death from the wound he received in that battle (Ch. 80); the constant hostilities and fighting between Earl Hákon and the sons of Eiríkr; and lastly the death of King Haraldr Eiríksson together with that of Arinbjǫrn, Egill's staunch supporter, in the battle of Háls in Limafjǫrðr (Ch. 80).

Earlier there is a passage describing events in the history of England (Chs 50–55), where the two brothers, Þórólfr and Egill, together with a force of their own men, played a decisive part as mercenaries in the army of King Aðalsteinn (Athelstan) in a great battle at Vínheiðr, where King Aðalsteinn won a decisive victory against the invading army of King Óláfr rauði of Scotland.

All the passages from the history of Norway have their parallels, some of them even verbatim, in *Heimskringla* (where there is no mention of Egill's or his family's disputes with the kings). This proves that there is some literary relation between *Egils saga* and *Heimskringla*, but it proves nothing about the historicity of *Egils saga*'s account of Egill's or his family's dealings with the kings, and it is significant that neither *Heimskringla* nor any other saga of Norwegian kings has anything to say about the killing of one of King Eiríkr's sons by Egill.

The battle at Vínheiðr has some similarities with the great battle of Brunanburh in 937, recorded in English sources, according to which King Athelstan won a famous victory against invading Northmen supported by forces from Scotland and Wales (see the poem *The Battle of Brunanburh* in

the *Anglo-Saxon Chronicle* and the description of the battle in William of Malmesbury's *De Gestis Regum Anglorum*). It seems reasonable to assume an English source for the outlines of the episode in *Egils saga*, from the account of King Elfráðr inn ríki (Alfred the Great) in Ch. 50 to the end of the battle in Ch. 54 (see the present writer's book, *Litterære forudsætninger for Egils saga*, 229–53).

It has been customary to assume that *Egils saga* is primarily based upon extensive oral traditions concerning the family at Borg, the estate of Egill's father Skalla-Grímr, who first settled there. According to this assumption the mainstay of the tradition was Egill's own verses and poems. This conception reflects the attitude of the Icelandic people, who for centuries regarded the Sagas of Icelanders as true stories handed down by faithful story-tellers for two or three centuries until they were written down by conscientious scribes. This traditional view stems from the powerful deceptiveness of the sagas, which as a rule do not betray the presence of an author and have, in the main, the appearance of truthfulness and objectivity. In recent years, however, no serious scholar has inclined to this naive idea of how great literature comes into being, notwithstanding a growing interest in the possible oral roots of the Sagas of Icelanders.

In order to understand better the nature of *Egils saga,* it is useful to recognize important likenesses and differences between it and the Kings' Sagas.

1. The Kings' Sagas originated in the lost works of Sæmundr (b. 1056) and Ari (b. 1067). Both were priests (the former had studied on the continent) and had access to foreign historical works in Latin. Ari had second-hand oral information from Norway in the late tenth century and direct information from early eleventh-century Norway (especially about King Óláfr digri, later the Saint). Both Sæmundr and Ari may be assumed to have known, like later writers of Kings' Sagas, poems about the kings and other rulers. As we have seen, various sections of *Egils saga* were also based upon written historical sources about King Haraldr's conquest of the whole of Norway and the fate of his two immediate successors. The author of *Egils saga* also had access to some version of *Landnámabók* (The Book of Settlements), although he seems to have deviated from it intentionally. In spite of this use of historical material, however, what sets *Egils saga* apart from the Kings' Sagas is the fact that considerable parts of the saga appear to be the product of imagination, based on earlier literature.

2. The role of the verses is fundamentally different. Contrary to the general practice in the Kings' Sagas, where stanzas from contemporary poems about the kings are quoted as evidence (*sem Sighvatr segir*, 'as Sighvatr says', etc.), the stanzas in *Egils saga* are merely a part of the story (*Þá kvað Egill*,

'Then spoke Egill', etc.), often an answer to a question or to some remark addressed to the poet, or else are a comment on some situation. This means that the prose and poetry of *Egils saga* constitute an indivisible artistic whole.

Although scholars have disagreed on the question of whether the stanzas in *Egils saga* are genuine ninth- and tenth-century poems, no scholar has been able to accept all the stanzas as genuine. Even the diehard Finnur Jónsson had to dismiss some of them on various grounds.[2] Nevertheless, as often as not it has been assumed that the saga writer believed that the stanzas were genuine when he included them in the saga.

In the view of the present writer all the poetry of *Egils saga* is equally authentic, as probably most of it never existed before the saga was written.[3] In any case the burden of proof lies with those who are unable to accept the saga, prose and poetry, as an artistic whole, and who persist in the belief that most of the poetry spoken by Egill and others in the saga was handed down orally from the purported time of the events told in the saga.

What about oral traditions? The many references in *Egils saga* to what is told (*svá er sagt*, etc.) show that the author wanted his audience to believe that his story was founded upon what he had heard told. At one point he states that Egill in advanced age was willing to speak about his journeys and deeds (Ch. 80). It is impossible to know how truthful the author was in these references to tradition; in some cases it seems to be an effort to strengthen the credibility of an improbable story (for instance the incantation Queen Gunnhildr had performed in order to force Egill to leave Iceland and visit her, Ch. 61, and the story about the strange fate of Egill's most precious shield, Ch. 80).

It is the nature of oral traditions to change easily, and nobody among the audience of the saga author would have dared to dispute his variant of any tradition, and even less been willing to break the spell of an enthralling story. It is to be expected, considering how he treated his written models, that the author used oral tradition no less inventively. Unfortunately we can only compare the saga with the author's known written sources, but that is enough to reveal his creative mastery.

The great French romance writer of the twelfth century, Chrétien de Troyes, always strove to describe his hero as a perfect man. This seems also to have been the aim of the authors of some Sagas of Icelanders, but certainly not the author of *Egils saga*. According to the saga, Egill was ugly and avaricious, a ferocious killer of men—not only in battle or in single combat—and

[2] See *Skj* A I 603–04 ('Uægte vers i sagaer'), where four stanzas from *Egils saga* are relegated to the category of anonymous twelfth-century poetry.

[3] Exceptions are the two stanzas (52–53) adopted from *Jómsvíkinga saga* in Ch. 80.

deceitful. On the other hand he is described as a man who was deeply attached to his wife, to a favourite son, and to his only friend, Arinbjǫrn.

On account of the poems ascribed to him in his saga, Egill has been called the 'greatest of all the scalds'.[4] *Sonatorrek*, his poem on the loss of two sons, has been acclaimed as the greatest lyrical poem in Old Norse literature.[5] The poem of praise about Arinbjǫrn is badly preserved in the only manuscript which contains it (Möðruvallabók), but appears to have been a magnificent poem in noble language and elevated style. The third preserved major poem, *Hǫfuðlausn* (Head-ransom), is in the *runhenda* metre (i.e. with end-rhyme), which would be a unique phenomenon in tenth-century Old Norse poetry (apart from the second stanza of *Egils saga*, spoken by Skalla-Grímr, which, if authentic, would belong to the late ninth century).

Assuming that *Egils saga*, prose and poetry, is the work of one man, it may be considered reasonable to ask whether Snorri Sturluson, who for various reasons has been considered the most likely author, could have written such excellent poems as *Sonatorrek* and *Arinbjarnarkviða*, besides many of the best single stanzas. Snorri was acknowledged by his contemporaries as a historian and an authority on skaldic poetry, and a poet himself. Except for a few single stanzas, his only preserved poem is *Háttatal*, a key to metres (102 stanzas), which at the same time was a poem of praise about King Hákon of Norway and Earl Skúli. The unspectacular deeds of the two rulers were not able to inspire the poet, yet there are many brilliantly written stanzas, among them several stanzas describing sailing (19–22 and 77), and others in various intricate verse-forms (comparable with stanza 32 of *Egils saga*, attributed to Egill). Snorri also shows his expertise in *runhenda*, in fifteen stanzas (80–94) exhibiting as many variations.

It should be kept in mind that if Snorri was the author of *Egils saga*, all the poems in the saga would have been written by his pen. There are no obstacles, either historical or linguistic, to assuming Snorri's authorship of the saga including the poems. On the other hand a well-known authority on Old Norse poetry has doubted that any skald would have been able to 'feign Egill's grief at the loss of his two sons.'[6]

Snorri Sturluson, however, would not have had to feign in this matter. He himself had suffered the loss of a favourite son, Jón murti, who died in Norway in 1231, after having received a wound in a drunken brawl. Snorri's grief would have been all the deeper since he had only himself to blame for Jón's

[4] G. Turville-Petre, *Origins of Icelandic Literature* (1953), 40.

[5] By, among others, Jón Helgason, 'Norges og Islands digtning', *Nordisk kultur* VIII B, *Litteraturhistorie: Norge og Island* (1953), 137.

[6] Jón Helgason, 'Höfuðlausnarhjal', *Einarsbók* (1969), 157.

going abroad. The incident is told in *Sturlunga saga* (1946, I 342–43). In 1229 Jón had wanted to marry, and had asked his father for the necessary means. Snorri refused to give him the property he asked for, but when Jón as a consequence decided to go to Norway, his father offered to give him what he had asked, if he would stay. Jón declined, went abroad, and never came back.

Strangely enough, the incident has a near parallel in *Egils saga* (Ch. 38). There it is Skalla-Grímr who offers possessions to his son, Þórólfr, if he will abstain from his planned travel abroad. Þórólfr declines, goes abroad, and dies in battle in England.

The tragic loss of a favourite son is a recurrent motif in the mind of the author of *Egils saga*. It appears three times in his saga: 1. Kveld-Úlfr loses Þórólfr, his son, 2. Skalla-Grímr loses his son, Þórólfr, and 3. Egill loses Bǫðvarr, his much-loved son. In the saga Egill consoles himself by composing a long poem about his loss. The real-life counterpart could well have been Snorri, who may have found comfort for himself in the writing of *Egils saga*.

Egils saga is an exceptional skald's saga. Although it has been demonstrated that at least two of its more remarkable episodes were written under the influence of a typical skald's saga (viz. *Hallfreðar saga*), it is not a saga of frustrated love. It is rather a saga of passion and rebellion, and it is the only skald's saga to describe a successful union after a romantic elopement (that of Bjǫrn and Þóra, Chs 32–35). Then early in the saga the poet Ǫlvir hnúfa has to flee for his life because of his poems of love in honour of an unattainable lady; it is regrettable that the saga does not give any specimens of the many *mansǫngskvæði* (love poems) that we are told Ǫlvir composed about Solveig in fagra. Egill too has his story of love with a happy ending (Ch. 56). Nevertheless, *Egils saga,* in spite of being a skald's saga, does not conform to the pattern seen in *Kormáks saga* and *Hallfreðar saga*, or *Gunnlaugs saga* and *Bjarnar saga* (cf. the present writer's two books, *Skáldasögur*, 49, and *To skjaldesagaer*, 35).

Before Egill is born (in Ch. 31) the saga tells the story of his family's fortunes in Norway, where Þórólfr, the brilliant son of Kveld-Úlfr, is killed in battle with King Haraldr. Kveld-Úlfr and Skalla-Grímr emigrate with their family to Iceland after taking ferocious revenge.

After the advent of Egill the saga becomes the story of a single major skald, with a wealth and diversity of poetry. In all, the saga attributes six major poems to Egill, three of which are preserved entire in the various texts of the saga: *Hǫfuðlausn* (Head-Ransom), *Sonatorrek* and *Arinbjarnarkviða* (though the text of this poem is defective), and in addition nearly 50 single stanzas. For two shield-poems we have only the first stanza (in Möðru-

vallabók, Chs 80 and 81); and of Egill's poem in honour of King Aðalsteinn of England there is only a stanza plus a refrain (in Möðruvallabók, Ch. 55).

Most of the *lausavísur* (single stanzas) are in *dróttkvætt* form, which was the one most highly esteemed, but *Sonatorrek* and *Arinbjarnarkviða* are in *kviðuháttr* and *Hǫfuðlausn* in *runhenda*. Altogether the impressive poetry of the saga and its various examples of deep respect for the skaldic art (*íþrótt vammi firrða*, the flawless art, *Sonatorrek* 24) make the saga a unique monument of skaldic poetry. This accords perfectly with the common view that *Egils saga* was written by Snorri Sturluson, the author of the *Prose Edda* and the long poem *Háttatal* contained therein.

GLOSSARY

It is hoped that all words have been included except for some common pronouns and conjunctions. For compound words in the verses that are parts of kennings only the elements are generally glossed; the kennings are explained in the footnotes to the text. The following abbreviations are used:

acc.	accusative	*num.*	numeral
a.	adjective	*part.*	participle
adv.	adverb(ial)	*pl.*	plural
aux.	auxiliary	*poss.*	possessive
comp.	comparative	*pp.*	past participle
conj.	conjunction	*prep.*	preposition
dat.	dative	*pres.*	present
f.	feminine	*pret.-pres.*	preterite-present
gen.	genitive	*pron.*	pronoun
imp.	imperative	*sg.*	singular
impers.	impersonal	*subj.*	subjunctive
inf.	infinitive	*sup.*	superlative
m.	masculine	*sv.*	strong verb
n.	neuter	*vb.*	verb
neg.	negative	*wk.*	weak
nom.	nominative	*wv.*	weak verb

á[1] *prep. with acc. and dat.* in, on, at, to

á[2] *see* **eiga**[1]

á[3] **(***gen.* **ár)** *f.* river

-a *suffixed neg. with verbs* not

ábyrgjask (ábyrgðisk) *wv. md.* be answerable for; be the one to pay; **muntu mest í ábyrgjask** it will be your responsibility, it will be your affair 173/10

aðalborinn *a. (pp.)* legitimate; **menn aðalbornir** legal heirs 13/2

áðan *adv.* before, in the past

áðr *adv.* before; *as conj.* until

aðrir *see* **annarr**

ádrykkja *f.* the act of drinking to someone; **sitja fyrir ádrykkju** *with gen.* sit opposite someone as their drinking partner 68/28

áðu *see* **æja**

af *prep. and adv.* from; off

afarkostir *m. pl.* hard conditions, harsh terms or treatment 5/2

afgamall *a.* very old, decrepit

afhallr *a.* sloping downwards; **var þangat allt nǫkkut afhallt** it sloped away there rather on all sides 74/33

áfir *f. pl.* buttermilk 58/1 *note*

afklæðask (afklæddisk, afklæzk) *wv. md.* undress; take off one's outdoor clothes (sea-going gear) 7/29

afl *n.* strength; **hafa afl við** be a match for 53/16; **at afli** in strength 25/17, for strength, according to their strength 25/18; **tvau ǫfl þín** twice your strength; **sakar afl** power to contend *or* to pursue vengeance 149/15

afla (aflaði, ǫfluðu, aflat) *wv. with gen.* procure 49/2; gain 49/3

aflaga *adv.* unlawfully, illegally

aflífi *a. indeclinable* dead

aflraun *f.* trial of strength; athletic competitions or games

aflsmunr *m.* difference in strength

afnám *n.* loss; removal; reserved portion (what is taken off before the division of spoils); **at afnámi** as a reserved portion 17/34

afnámsfé *n.* reserved portion of goods 65/27

afr *n.* buttermilk (?) 58/1, *see note*

afreksmaðr *m.* outstanding man, very able man

aftaka *f.* execution, putting to death, killing

ágangr *m.* agression; **ætlar til ágangs við menn hans** intends to ride roughshod over his men 87/16
ágjarn *a.* ambitious, impetuous, reckless
ágætagripr *m.* a most splendid object 167/14
ágætr *a.* renowned, noble; *sup.* **ágætastr** noblest, highest in rank *or* worth 82/6; *sup. n.* very renowned **ágæzt** 69/10
áhendr *a. (pp.)* within reach, (able to be) captured 46/8
áhlaup *n.* attack
áhyggja *f.* anxiety, concern
áhǫld *n. pl.* power of resistance; **þér hafið engi áhǫld við** you will have no chance against them, you will not be a match for them 70/21
aka (ók, óku, ekinn) *sv.* drive, travel with laden horses (pack-horses or horse-drawn vehicles; e.g. sledges)
ákafamaðr *m.* eager, impetuous person
ákafi *m.* eagerness, vehemence
ákafliga *adv.* vehemently, mightily, very; *sup.* **sem ákafligast** as quickly as possible 46/13
ákafr *a.* furious, vehement, ardent, eager; *n. as adv.* **ákaft** vigorously, furiously; *sup.* **sem ákafast** very vigorously, as hard (quickly) as possible
ákall *n.* claim
akkeri *n.* anchor
akr *m.* field, cornfield
ákúrun *f.* oppression, tyranny
ákveðinn *pp.* decided, agreed; **gera ákveðit** come to an agreement, make an agreement 10/1; **þvílíku fé sem ákveðit væri** with such money as might be agreed upon
ala (ól, ólu, alinn) *sv.* beget; give birth to; feed, give food to
albúinn *pp.* completely ready
albyggðr *a. (pp.)* fully settled
alda *f.* wave; **ǫldu vegr** way over the sea, sea journey 103/14
aldavinr *m.* old friend
aldr *m.* age; old age; **allan aldr** for all time, for ever 104/5; **at aldri** in age
aldregi/aldri *adv.* never, not at all
aldrteigr *m.* span of life 162/1
aldrtili *m.* death; **vér munim hljóta aldrtila af** we shall suffer death from (someone), (someone) will prove fatal to us 6/23
alfeigr *a.* fully doomed
álfr *m.* elf
alin (*gen.* **álnar)** *f.* ell (c. 49 cm); *gen. of measure* **nær álnar fyrir munn** nearly an ell along the edge 169/19
álit *n.* appearance; complexion; **bjartr álitum** fair-skinned 166/12
alklæðnaðr *m.* full suit of clothes
allfár *a.* very few; **vetrum eigi allfám** quite a number of years 124/23
allfeginn *a.* very glad
allfeginsamliga *adv.* very gladly
allfjǫlmennr *a.* with a very large number of men, with a very large following
allfríðr *a.* very beautiful
allfúss *a.* very eager
allfýsiligr *a.* very desirable, very attractive
allglaðr *a.* very happy, very glad
allgóðr *a.* very good
allheimskr *a.* very foolish
allilla *adv.* very badly disposed (**til** towards)
allillr *a.* very bad
allkaldr *a.* very cold
allkátr *a.* very merry, in high spirits
allkærr *a.* very affectionate; *with dat.* very dear to someone 41/5
allljóss *a.* very bright
allmikill (*n.* **allmikit)** *a.* very great 11/16; *n.* very much, a great deal 105/15 *note*
allmisjafnt *adv.* very variously, in very different ways
allmjǫk *adv.* very much, completely, quite
allófrýnn *a.* very frowning, very angry-looking, very sullen
allóhœgr *a.* very difficult 62/26
allókátr *a.* very unhappy
allóskyldr *a.* quite unnecessary; **mér allóskylt** no part of my duty, I am under no obligation 3/29

allóþarfr *a.* very unhelpful; **oss muni allóþarfr** will do us a lot of harm 138/38

allr (*n. pl.* **ǫll)** *a.* all; entire(ly) 117/16; *n.* **allt** everywhere 165/7; in every way, entirely 28/13; **allt í eyjunum** throughout the islands (Orkney) 101/27; **með ǫllu** entirely 21/24, 31/22; *gen.* **alls** *as adv.* in all, altogether 36/35; **alls til** all too

allreiðr *a.* very angry, quite furious 97/15

allsherr *m.* the general public, the whole nation

allskammr *a.* very short; *n. as adv.* **eigi allskammt** not a very short way, quite a long way

allsterkr *a.* very strong

allstórorðr *a.* using very big words

alltíðrœtt *a. n.* much talked about; **var mǫnnum alltíðrœtt um þá ferð** there was much talk about that voyage 30/4

alltorsóttr *a.* very difficult to travel

allungr *a.* very young

allvaldr *m.* sovereign, king

allvegligr *a.* very splendid, magnificent

allvel *adv.* very well

allþungr *a.* very ill-disposed (**til** towards) 86/4

almanna *m. gen. pl.* everyone's, for everyone 161/8

álmr *m.* elm; bow made of elm

álnar *see* **alin**

álpt *f.* swan

alskipaðr *a. (pp.)* fully manned, fully occupied

alspakr *a. nickname* all-wise

altarisstaðr *m.* the place of the altar (where the altar had been)

alvápnaðr *a. (pp.)* fully armed

alvara *f.* earnest; **af alvǫru** sincerely

alvæpni *n.* complete arms; all one's weapons; **með alvæpni** fully armed

álykðarorð *n. pl.* final words, concluding words 91/6

alþingi *n.* general assembly (legislative and judicative assembly for the whole of Iceland held annually in late summer)

alþjóð *f.* all the people, everyone

alþýða *f.* the majority of people; **alþýða manna** most people 57/16; **alþýða manns** common people, people in general; **kunnigt alþýðu** widely known, universally known

alþýðuleið *f.* a well-used route, a major route

ambátt *f.* slave-woman

ámæla (ámælti, ámælt) *wv. with dat.* blame

ána *see* **á**[3]

ánauð *f.* bondage; **ganga í ánauð** enter into bondage, undergo oppression 3/13

andaðr (*f.* **ǫnduð)** *a. (pp.)* dead

andaregg *n.* duck's egg

andask (andaðisk, ǫnduðusk, andazk) *wv. md.* die; *1st person sg.* **ǫndumk** 37/34

andhlaup *n.* suffocation, choking (*cf.* **ǫnd**[2]); **Ármóði var** (*impers.*) **við andhlaup** Ármóðr was almost suffocated 133/31

andir *see* **ǫnd**[1]

andlát *n.* death

andlit *n.* face

andrar *m. pl.* snow-shoes, skis; *probably sg.* (**andri**) *at* 165/3

andviðri *n.* head-wind; **andviðri norðr með landi** a contrary wind when travelling northwards along the coast 26/9

andvígr *a. with dat.* in opposition to, fighting against 149/11

andœrr *a.* breathing (blowing) furiously

angrbeittr *a. (pp.)* arduous, travelled with pain

annarr (*f.* **ǫnnur,** *n.* **annat)** *a. pron.* other, second, another; one (of two) 158/8; **aðrir menn** other people; **annan dag frá ǫðrum** day after day 74/33; **engi annarr (***sc.* **kostr) til** no alternative 101/31; **um annat** in other cases 19/5; **annan veg** the opposite way, in the opposite direction, the other side 105/3; **at ǫðru sumri** the next summer; **at ǫðru hverju** every now and then; **ǫðru sinni** next time; **hvert at ǫðru** one after

another; **annarr (ǫnnur) . . . annarr (ǫnnur)** one . . . the other 42/21
annarr hvárr *pron*. one or other; *acc*. *m*. *sg*. **annan hváru** 69/14; *n*. **annat hvárt** one of the two 100/8
annarr hverr every other; **at ǫðru hverju** every now and then 16/17
ánni *see* **á**[3]
annt *a*. *n*. eager; **hví mun honum svá annt at** why should he be so eager *or* anxious to 175/33
aptann (*dat*. *pl*. **ǫptnum**) *m*. evening
aptr *adv*. aft; back; **ganga aptr á leið** return the way they had come, retrace their steps 132/11
aptrferð *f*. journey back
ár[1] *n*. year; season; **ár gott** a bountiful year, a good season 12/22
ár[2] *adv*. early; long ago
ár[3] *f*. oar
ár[4] *see* **á**[3]
árdegis *adv*. early in the day
arfborinn *a*. *(pp.)* legitimate
arfgengr *a*. entitled to inherit
arfi *m*. heir, son
arfljúgr *a*. who gets hold of an inheritance by lies
arfr *m*. inheritance 10/10, 12/34; **ráða fyrir arfi mínum** decide who shall be my heir 11/8; **til arfs tekinn** made a legal heir 88/36; **borinn til arfs** legitimate 89/7
arghyrna *f*. evil axe 52/20
argr *a*. wicked
ari *m*. eagle
arinn (*pl*. **arnar**) *m*. hearth(-stone); *in pl*. home
ármaðr *m*. steward, agent
armr[1] *m*. arm
armr[2] *a*. miserable, wretched; *sup*. **fara allra manna armastr** 'go most wretched of all men', be cursed for his behaviour 133/33; **gefi hann allra manna armastr** curse him and his gift 165/18
armsími *m*. arm-band, arm-ring
árna[1] **(árnaði, árnat)** *wv*. travel 52/20
árna[2] **(árnaði, árnat)** *wv*. earn 126/1
áróss *m*. estuary 30/8
árvakr *a*. early waking
áræði *n*. daring
ásamt *adv*. together; **kom þat allt ásamt með þeim** they all agreed 34/27
ásjá *f*. help 48/1
askasmiðr *m*. shipwright 30/29 *note*
askmaðr *m*. *nickname* a member of the crew of an ash-ship, viking
askr *m*. **1.** ash (tree). **2.** ash-spear. **3.** small wooden vessel *or* dish
askraki *m*. *hapax legomenon* 17/35: evidently some kind of animal fur; = **askrakki**, a kenning for squirrel?
áss[1] *m*. a god, one of the Æsir
áss[2] *m*. ridge
ást *f*. love
ástúðigr *a*. beloved, dear; **Þorsteini var ok ekki við hann ástúðigt** Þorsteinn was not very fond of him either 166/14
ástvinátta *f*. close friendship
ástvinr *m*. close friend
at[1] *prep*. *with dat*. towards, beside; as; from; *with gen*. for, with 166/1; *with gen*. *of personal name or pron*. **at Bjarnar** at Bjǫrn's 56/37, **at Arinbjarnar** 85/22, 161/10, **at sín** at his home 95/1; **at bónda þess** at the home of the farmer 138/4; **at Þórðar** to the home of Þórðr 143/26; **at Freyju** at Freyja's, in the next world (see *Gylfaginning* Ch. 24); *as adv*. there 67/21
at[2] *n*. incitement; battle
at[3] *conj*. that; who 5/20, 56/19; which 33/19?; when 50/2; even when 43/15; seeing that, because, since 123/29; *cf*. 92/9
at[4] *adv*. *with comp*. **at meira** the more 81/28; **þess at meir** the more because of this 146/5; **at firr** so far from 18/29; *cf*. **ekki at manna** no kind of men as a result 6/33
-at *suffixed neg*. *with verbs* not
atburðr *m*. event
atferð *f*. resolution, enterprise, energy, initiative

atflutning *f.* supply
atganga *f.* attack
atgeirr *m.* spear, lance, thrusting weapon
atgervi *f.* accomplishment, ability
atgervismaðr/atgervimaðr *m.* accomplished, able, clever person
athœfiligri *a. comp.* more fitting, a better thing to do 31/4
athǫfn *f.* activity, doings 73/10
átján *num.* eighteen
atkváma *f.* arrival
atseta *f.* residence
atsitjandi *m. (pres. part.)* resident, possessor, ruler
átrúnaðr *m.* belief, faith
átt[1] *f.* family line
átt[2] *see* **eiga**[1]
átta[1] *num.* eight
átta[2] *see* **eiga**[1]
áttgǫfgaðr *a.* well-born
átti, áttka, áttu, áttusk *see* **eiga**[1]
áttærr *a.* of (having) eight oars
atvinna *f.* (means of) subsistence
auðbeðinn *a. (pp.) with gen.* easily persuaded (to undertake) 6/5
auðfundinn *a. (pp.)* obvious
auðigr *a.* wealthy; *wk. form as nickname* **auðgi**; *sup.* **auðgastr**
auðit *pp. n. with dat. and gen.* granted (by fate); **er lífs var auðit** who were destined to live, who were curable 11/3, 82/20; **hafði þeim optast orðit sigrs auðit** they had as a rule been victorious 25/36
auðkenndr *a. (pp.)* easily recognised
auðn *f.* wilderness, uninhabited area 5/9
auðr[1] *m.* wealth; **auðr fjár** great wealth 41/22
auðr[2] *a.* empty
auðskept *a. (pp.) n. pl.* easily fitted with shafts
auðskœðr *a.* easily damaged, easily injured
auðskœfr *a.* easy to smooth *or* plane
auðsóttr *a. (pp.)* easily obtained (**við** from) 12/14; easily attacked, easy to attack 182/9 *note*; **var auðsótt við hann** it was easy to obtain his consent 56/36
auðsýnn *a.* obvious
auðsær (*n.* **auðsætt)** *a.* obvious
auðveldr *a.* easy
auðþeystr *a.* easy to make flow
aufúsa *f.* thanks, gratitude, pleasure 33/15
auga *n.* eye
augsýn *f.* sight
auka (eykr, jók, jóku, aukinn/aukit) *sv.* increase; *with dat.* add; **þótti eigi góðum liðsmanni of aukit** did not think there could be one good man too many 57/18; **aukin þrjú hundruð** more than three hundred (360+) 128/25
aurar *see* **eyrir**
aurmýill *m.* 'earth-lump', (precious) stone, jewel *in kenning for* woman 85/6
ausa (jós, jósu, ausinn) *sv. with acc. and dat.* sprinkle someone with something; **vatni ausinn** sprinkled with water (a kind of heathen baptism according to early poems and sagas) 42/13; **jós . . . vatni** sprinkled it with water; **jósu at moldu** poured earth over it 80/3; **jós slíku í augu oss upp** threw that in my face 139/1
austan *adv.* from the east, *i.e.* from Norway 163/1; **fyrir austan** on the eastern side 72/12; **fyrir austan** *as prep. with acc.* east of
austmaðr *m.* Norwegian
austr *adv.* east, eastwards; in the east 130/2; **austr landit** the land to the east 30/12
austrœnn *a.* eastern, i.e. Norwegian
auvirðask (auvirðisk) *wv. md.* become worthless, make oneself worthless 31/5
ávallt *adv.* always
ávarðr *a. with dat.* under the care of, beloved by 160/25
ávít *n. pl.* rebuke
axlir *see* **ǫxl**
áþjá (áþjáði, áþját) *wv.* oppress
áþján *f.* oppression, tyranny
bað *see* **biðja**
báðir (*n.* **bæði,** *gen.* **beggja)** *pron. a.* both

baðmr *m.* tree
báðu, báðum *see* **biðja**
baggi *m.* pack, bundle
bági *m.* opponent, enemy
bak *n.* back; **um bakit** out through his back 96/33; horseback 99/22; **á bak** backwards, away 73/23
bakask (bakaðisk) *wv.* bake oneself, keep oneself warm 179/10
bakki *m.* bank
bakverpask (-verptisk) *wv. md.* turn one's back (**við** on) 6/32
bál *n.* fire, bonfire
bálkr *m.* partition
banahǫgg *n.* death-blow
banamaðr *m.* slayer
banasár *n.* death-wound, mortal wound
band *n.* band, cord; *pl.* **bǫnd** bonds; *see also* **bǫnd**[1]
bani *m.* death; slayer
bann *n.* prohibition; what is forbidden 122/20
banna (bannaði, bannat) *wv.* forbid; prevent 83/26 *note*; **banna jarðir at byggja ok vinna** forbid land to be rented or worked 90/9
banvænn *a.* life-threatening, mortal; close to death, about to die
bar, báru *see* **bera**
barð *n.* prow
bardagi *m.* battle
barði *m.* a kind of ship
barðisk, barðr, barizk *see* **berja**
bark *see* **bera**
barki *m.* throat, windpipe
barmi *m.* brother
barn (*pl.* **bǫrn)** *n.* child; **á barns aldri** in childhood, still a child 35/13
barnfóstri *m.* child-fosterer; **barnfóstri hans** the fosterfather of his child 101/1
barnlauss *a.* childless
barnœska *f.* childhood
báróttr *a.* undulated, wrinkled, ridged
barsk *see* **bera**
báru *see* **bera**
bastlína *f.* cord of bast
batna (batnaði, batnat) *wv.* improve
bátr *m.* (ship's) boat
batt *see* **binda**
bauð *see* **bjóða**
baugr *m.* **1.** (gold) ring; *pl.* money, wealth. **2.** shield boss; an ornamental disk around the boss of a shield; shield rim
baugskjǫldr *m.* a shield with an ornamented boss or disk
bautasteinn *m.* memorial stone
bazk *see* **binda**
bazt *adv.* best
beðit *see* **bíða**
beðja *f.* bedfellow
beðr *m.* bed
beggja *see* **báðir**
beið *see* **bíða**
beiða (beiðir, beiddi, beiddr, *n.* **beitt)** *wv. with gen.* ask for, demand; **beiddi Egill Grím at ríða til þings með honum** Egill asked Grímr that he might (to let him) ride to the assembly with him 180/15; *md.* **beiðask** *with acc. and gen.* ask someone for something for oneself, request, demand
beiðir *m.* one who asks for, demander
beigaldi *m.* enfeebled person, weakling
bein *n.* leg; bone
beini *m.* hospitality
beinleiki *m.* treatment, hospitality; **í góðum beinleika** with hospitable treatment, treated hospitably 139/13
beinn *a.* straight; *n. as adv.* straight 92/31; **heyra beint** hear clearly, distinctly 175/32; *sup.* **sem beinst á þá** as straight as possible at them 97/20
beit[1] *f.* grazing (of cattle)
beit[2] *see* **bíta**
beita (beitti, beitt) *wv.* **1.** cause to bite, graze (animals); *md.* **beittusk upp** were grazed bare 168/30. **2.** sail close to the wind; tack; **beittu sem þverast** sailed as close to the wind as possible 46/19
beitat *see* **bíta**
beitt *see* **beiða** *and* **beita**
bekkr[1] *m.* brook, stream
bekkr[2] *m.* bench, seating platform

bella (belldi, bellt) *wv. with dat*. deal in, display, utter 104/3

ben *f.* wound

bensœfðr *a. (pp.)* killed by wounds

benþiðurr *m.* wound-capercaillie, kenning for raven

bera (berr, bar, báru, borinn/borit; *past subj*. **bæri)** *sv*. bear, carry, bring; **bark** I carried 124/8 *note*; *imp*. **beri** 27/17; wear 83/9; bear (witness) *with dat*. on someone's behalf 20/18; **bera á** throw over 63/35; **bar þar á** loaded onto it 16/31; **báru vápn á þá** used weapons on them, brought their weapons to bear on them, attacked them 141/15; **bera at hendi** *with dat*. hand to, serve to 134/21; **bera fram** make known 35/34; **bera fyrir** consult, put (the matter) to 18/1; **bera ofan** hurl down 140/28; **bera saman** put together 162/14; **bera upp** announce 5/16; take up, unpack *or* unload, bring ashore 17/11; **hafa upp borit fyrir þér** have told you 19/35; *impers*. **bera at hendi** *with dat*. befall someone 3/6 ('though it is we who are now in difficulty'); **því at bráðum bar at** because it happened very quickly 92/9; *impers. with acc*. **bar þá** they were carried 46/15; **bar þá skjǫldinn af honum** then the shield moved aside from him (left him unprotected) 121/11; **mik hafði hér at landi borit** I happened to come ashore here 47/24; **beri svá at** if it should happen 38/3; **bera frá** surpass: **svá at þat bar frá því sem aðrir menn váru** much more than other people 81/6; **bera fyrir** come between, get in the way 43/20; **bera í milli** come between (so as to hide the view) 61/23; **er lyptingar bar saman** when the raised decks were parallel 92/10; **at fundi yðra mætti saman bera** to meet up with you 90/24; **svá bar til** it so happened 57/13; **leið þeira bar svá til** their route turned out to be such 32/33; **berr annat til** something else is the cause 126/9; **bar þat mest til þess at** the chief cause of this was that 154/22; **heldr en allt beri undan** rather than let everything slip away, rather than fail completely 69/28; *md. impers*. **þat barsk at** it happened 44/16; *past subj*. **bærisk at um síðir** it may turn out in the end 180/28; **hvat sem í kann berask** whatever may happen, however it may turn out 90/25; *pp*. **vel viti borinn** born with much wit, very intelligent 8/8; **borinn til arfs** legitimate 89/7

berðisk *see* **berja**

berg *n*. rock, cliff

bergi *n*. drink; **bergis borr fótar** dripping borer of the leg, penis 179/4

bergsnǫs *f*. rocky projection, jutting rock

berja (barði, bǫrðu, barðr/barit) *wv*. beat; *pp*. **barðr ofan** beaten, hammered on the top 41/35; *md*. **berjask** fight 89/26; *past subj*. **berðisk** 180/28; *imp*. **bersk** 119/6; *pp*. **barizk**

berr *see* **bera**

berserkr *m*. berserk, a warrior who fights in a frenzy (cf. *Heimskringla* I 17; the word may imply that berserks wore skins of bears or assumed a bear-like shape)

berserksgangr *m*. berserk frenzy

bersk *see* **berja**

betr *adv. comp*. better; **miklu betr** much better 6/29

betri *a. comp*. better; *with dat. of comparison* **betri mér** better than me 43/31

bezt *adv.* best

bezta, it bezta *adv. sup*. very well, splendidly

beztr *a. sup*. best

bíða (beið, biðu, beðit) *sv. with gen*. wait for; **bíði nú engi annars** let no one now wait for anyone else 90/20; *with acc*. undergo, experience; **bíða ró** find peace 101/14; **ek hefi aldregi beðit ró fyrir** I have had no peace at all because of it 104/38

biðja (bað, báðu, *subj*. **bæði, beðinn)** *sv*. ask, tell, order; *with gen*. ask for 32/15; *with f. gen*. ask for the hand of 2/14,

12/11, propose to 53/5; **bað Þórð at fara með honum** asked Þórðr if he might go with him 53/24; *subj*. **ef Þórólfr bæði Ásgerðar** if Þórólfr were to propose marriage to Ásgerðr 56/31; *pres*. *part*. **er þér þess ekki biðjanda** there is no point in your asking, you should not be asking 105/23

bifa (bifaði, bifat) *wv.* move, shake

bil *n*. moment; delay, hesitation; **granda bili** act without hesitation

binda (batt, bundu, bundit) *sv.* bind, bind up; *pp*. **bundit með sér** agreed upon 9/38; **um þat er þú vart í bundinn** as regards your obligations to me 174/3; **þá er þeir váru bundnir með** the ones they had been tied up with 64/20; *md*. **bazk í því at** pledged himself to ensure, guaranteed 21/32; **bindask** *with gen*. refrain from

birki *n*. birch (tree)

birtingr *m*. bright one, illustrious one

bíta (beit, bitu, bitinn) *sv.* bite; cut, pierce; *with suffixed neg*. **beitat** did not bite, did not cut; **þeir er eigi bitu járn** those who were impervious to weapons 10/34; **bitu honum annan veg vápnin** weapons cut differently for him, his strokes had more effect 28/13; **bíta í** bite on

bitrastr *a*. *sup*. sharpest

bjarg *n*. rock; cliff

bjargask (bjargaðisk) *wv*. *md*. save oneself, manage; **bjargask við slíkt sem til er** manage with what there is 57/38

bjargrifa *f*. cleft in a rock 98/23

bjartr *a*. bright, fair (in colour)

bjó *see* **búa**

bjóð *n*. (small) table, tray

bjóða (býðr, bauð, buðu, boðinn) *sv.* offer 18/1; threaten 112/17; **bjóða um** invite, commission, depute 121/30; **bauð hann mér um þat** those were the instructions he gave me 52/6; **bjóða út** *with dat*. call out 10/18; *pp*. **búinn ok boðinn** ready and willing 15/39; **honum var þat til boðit** it had been offered him 15/18; *with suffixed pron*. **buðumk** offered me 106/23; *md*. **bjóðask til** volunteer (to help) 3/11

bjóðr *m*. offerer, one who offers or challenges

bjórr *m*. beaver

bjórskinn *n*. beaver skin

bjósk *see* **búa**

bjuggu *see* **búa**

bjúgr *a*. bent, curved; **bjúgr í vexti** stooping, crooked-backed 168/13

bjǫð *n*. *pl*. land

bjǫrn *m*. bear

blakkr *m*. (black or pale-coloured) horse

blanda (blandaði, blǫnduðu, blandat) *wv. with dat*. mix (with something)

blár *a*. dark blue or black

blása (blés, blésu, blásinn/blásit) *wv*. blow; **blása liðinu til** have a horn sounded to call the men to 63/17

blautr *a*. wet; soft

bleikr *a*. pale; *as nickname* 118/10

blekkja (blekkti, blekkt) *wv.* deceive

blétuð *see* **blóta**

blíða *f*. friendliness; **með blíðu** on good terms

blíðr *a*. pleasant, friendly

blíðskapr *m*. friendliness, kindness; **með blíðskap** with warmth, affectionately 175/16

blik *n*. gleam, light

blika (blikaði, blikat) *wv.* gleam

blindr *a*. blind

blóð *n*. blood

blóðrefill *m*. sword-point

blóðugr (blóðg-) *a*. bloody

blóðøx *f*. *nickname* bloody axe

blossi *m*. flame

blót *n*. worship of (sacrifice to) heathen gods

blóta[1] (blét, blétu, blótinn) *sv.* worship 58/29; sacrifice (to heathen gods) 69/22; **blœtka ek því** I do not sacrifice for this reason 153/17

blóta[2] (blótaði, blótat) *wv.* = **blóta[1]**

blótmaðr *m*. one who worships (sacrifices to) heathen gods, pagan

blótnaut *n.* sacrificial bull
blundr *m.* doze; *as nickname* dozy 52/28
blœtka *see* **blóta**[1]
boð *n.* bidding, order, command; message; offer; invitation; feast, banquet; what is permitted 122/20; **bjóða boð** make offers, offer terms 62/24
boða (boðaði, boðat) *wv.* **1.** summon. **2.** bode; *impers.* **sem honum hafði fyrir boðat** as he had expected (suspected), as he had felt it would 23/4
boði *m.* breaker (on hidden rocks); **ekki nema boða eina** nothing but breakers 46/19
boðinn, boðit *see* **bjóða**
bogi *m.* bow
bógr *m.* shoulder
ból *n.* abode; lair; camp 13/16
bólstaðargjǫrð *f.* building of a homestead; **bólstaðargjǫrð góð** a good place to build a homestead 38/34
bólstrverð *n.* pillow-price, payment for sleeping in a bed
bóndadóttir *f.* farmer's daughter
bóndason *m.* farmer's son
bóndi (*pl.* bœndr) *m.* farmer; **at bónda þess** at the home of the farmer 138/4
bónorð *n.* proposal of marriage
borð *n.* board; table; **var genginn til borða** had sat down to eat 33/2; side of ship, freeboard, the height of a ship's side above the water; **er nǫkkurir eru borði** *see* **nǫkkurr**; **fyrir borð** overboard 38/6; **sex menn á borð** six men on each side (twelve in all) 95/4; **inn á annat borð** in over one side 97/21
borðbúnaðr *m.* tableware
borðróinn *pp.* rowed from the sides
borg *f.* steep-sided hill; the rocky hill at Borg in Borgarfjǫrðr; fortress, fort, castle (i.e. Móseyjarborg, 46/12) 46/2; city
borghlið *n.* gateway of a fortification or town
borinn, borit, borna, bornir *see* **bera**
borr *m.* tool for boring
bóta, bótum *see* **bœtr**
botn *m.* bottom, base
brá[1] *see* **bregða**
brá[2] *f.* eyelash
bráð *f.* meat
bráðaþeyrr *m.* sudden *or* rapid thaw
bráðliga *adv.* quickly, soon, straight away, in haste
bráðmælt *a. (pp.) n.* hastily spoken
bráðr *a.* quick; *n. as adv.* **brátt** soon 25/34; *sup.* **sem bráðast** as soon, quickly, as possible
bráðum *adv.* soon, quickly, suddenly
bragarlaun *n. pl.* reward for a poem
bragð *n.* trick
bragðvíss *a.* cunning
bragr *m.* poetry; poem
brák *f.* tool for currying (thrashing) hide; *as nickname* 54/31
braka (brakaði, brakat) *wv.* creak, crack, make a sharp noise
brandr *m.* **1.** firebrand, burning log. **2.** (blade of a) sword. **3.** prow of a ship 99/4
brann *see* **brenna**[1]
brásk *see* **bregða**
brast *see* **bresta**
brátt *see* **bráðr**
brattr *a.* steep
brauð *n.* bread
braut[1] *f.* road, way
braut[2] *see* **brjóta**
bregða (brá, brugðu, brugðinn) *sv. with dat.* cause to move quickly; change; leave off; **bregða búi (sínu)** give up one's household, give up one's farm 34/33, 167/8; draw (a knife or sword) 59/10; **bregða bragð** use, play a trick 59/3; *impers with dat.* fail: **létumk brugðit** caused me to fail, made me unfit 31/17; **brá við** *(adv.)* **skildinum** moved his shield in the way, warded it off with his shield 120/10; *pp.* **brugðit til hálfs** half-drawn 96/27; *md.* **hon brásk við** she jerked away 54/35; **bregðask** *with dat.* fail someone 178/9
breiðr *a.* broad; *comp.* **breiðari**
breki *m.* breaker, surf, wave breaking over rocks

brekka *f.* slope
brenna[1] (brennr, brann, brunnu, brunninn/brunnit) *sv.* burn (*intransitive*)
brenna[2] (brennir, brenndi, brenndr) *wv.* burn (*transitive*)
bresta (brast, brustu, brostinn) *sv.* break, split (*intransitive*)
breyta (breytti, breyttr) *wv. with dat.* change; **ok breyttir vegir allir** and all the routes were changed (i.e. the usual roads were not passable) 131/34
brim *n.* surf
brími *m.* fire
brimill *m.* a kind of large seal
brimsorfinn *a. (pp. of* **sverfa, svarf, surfu, sorfinn** *sv.* file) surf-worn 41/35
bringa *f.* chest, breast 15/23
brjóst *n.* breast; forefront; front ranks; **í brjósti í fylking fyrir merkjum konungs** in the forefront of the troops in advance of the standards of the king 72/21
brjóta (brýtr, braut, brutu, brotinn/brotit) *sv.* break, break down; *pp.* **var brotinn** had been broken down 100/23
brjótandi, brjótr *m.* one who breaks, breaker
broddr *m.* point (of spear or arrow)
bróðir (*dat. sg. and nom. and acc. pl.* **brœðr)** *m.* brother; **Aðils jarl ok þeir brœðr** Earl Aðils and his brother (Hringr) 77/7; **þá Qlvi brœðr** Qlvir and his brother 29/4
bróðurdóttir *f.* niece
bróðurson *m.* nephew
bróðurgjǫld *n. pl.* compensation for a brother
brot *n.* breaking; wreck, shipwreck; **sigla til brots** wreck a ship deliberately, run ashore under full sail 101/32
brotinn, brotit *see* **brjóta**
brotna (brotnaði, brotnaðr) *wv.* break up, be broken
brott, á brott, í brott, brottu, á brottu *adv.* away
brottferð *f.* departure
brottfǫr *f.* departure
brotthlaup *n.* running away; **leita til brotthlaups** try to escape 105/14
brú *f.* bridge
brúðfang *n.* wife
brúðfǫr *f.* the journey of the bridegroom and his party to fetch the bride from her family home 166/6
brúðkaup/brúðlaup/brullaup *n.* wedding 8/1 *note*; **gera brúðlaup til** marry 45/4
brúðmenn *m. pl.* bridegroom's party
brugðit, brugðum *see* **bregða**
brullaup *see* **brúðlaup**
brullaupsstefna *f.* arrangements (date) for a wedding
brún (*pl.* **brýnn)** *f.* eyebrow
brúnamikill *a.* heavy-browed, with bushy eyebrows
brunnit *see* **brenna[1]**
brustu *see* **bresta**
brutu *see* **brjóta**
bryggja *f.* gangplank; a plank laid across a ditch as a bridge; **at bryggjunum** by the fore and aft gangplanks 22/31; **fram at bryggjunni** to the forward gangplank 36/22
bryggjusporðr *m.* the (landward) end of the gangplank
brynja *f.* mail-coat
brýnn *see* **brún**
bryntrǫll *n.* 'mail-coat troll', halberd; a kind of long-handled axe or spear with two blades and a spear-point so that one could both cut and thrust with it
brynþvari *m.* 'mail-coat piercer', a kind of spear with a broad, X-section blade; also called a **kesja**
brýtr *see* **brjóta**
bræddr *a. (pp.)* tarred
bræðir *m.* feeder (*cf.* **bráð**)
brœðr *see* **bróðir**
brœðraleysi *n.* lack of brothers
brǫgðóttr *a.* cunning, full of tricks
bú *n.* estate (*often pl.*); farm 41/23; household; **hafði til bús síns** had for his farm 61/13
búa (býr, bjó, bjuggu, búinn/búit) *sv.* **1.** prepare; equip 13/20; fit out 13/34;

búa til make preparations for 12/16; **búa um** prepare for burial, bury 28/29, 30, see to, set to rights 56/24; **búa undir** be behind 180/18; *pp*. ready 9/36; *with gen*. **búnir ferðar sinnar** ready to go 35/27; **þar sem fyrir honum var búit** where they had been prepared for him 14/18; **vel búinn at** well endowed with 24/36; **mey vel búna** a girl finely attired 117/19; **alla vel búna** all finely equipped; **svá at afli búnir** so endowed with strength 54/22; **búit at** treated 25/26; **svá búit** like that, as things were 123/31; **við svá búit** with matters thus, in this way 13/18; **þá væri búit við** one could expect 45/34; **var nú búit við at** it almost happened that 15/13; *md*. **búask** get ready; *with gen*. get ready for 26/1; make ready (to sail), set out 26/12; **um búizk** made ready 11/39; **ekki hefi ek við því búizk at** I have made no preparations for, I had not expected to be going to 104/33; **bjuggusk norðr** set out north 26/11; **bjósk um** made himself comfortable 61/14. **2.** live, dwell; **hafði búit á** had lived in, had farmed 55/39

búandi (*pl*. **búendr)** *m*. farmer

búandkarl *m*. peasant, small farmer, yokel 15/23

búð *f*. shelter, especially one for use at an open-air assembly (which consisted of turf and stone walls over which an awning would be spread when they were in use); temporary home

búðarveggir *m. pl*. walls of a **búð**

buðu, buðumk, buðusk *see* **bjóða**

búendr *see* **búandi**

búfé (*gen*. **búfjár)** *n*. livestock

búferli *n*. household, household goods and chattels 40/32

bugr *m*. bend; **í bug hringinum** into the curve of the ring 81/17

búinn, búit, búizk *see* **búa**

buklari *m*. buckler, small round shield

búkr *m*. body

búm *see* **bú**

búna, búnu *see* **búa**

búnaðr *m*. equipment; **skipa búnaðr sinn ok vápna** the furnishing of his ships and his weapons 13/26; decoration, ornamentation, mounts 166/9

bundit, bundnir *see* **binda**

búnir *see* **búa**

búr *n*. storehouse

burðir *m. pl*. strength, courage; (nobility of) birth 116/3

burr *m*. son

burt, í burt (= brott) *adv*. away

búsifjar *f*. neighbourly relations; **veita illar búsifjar** *with dat*. be a bad (troublesome) neighbour to 178/1

bústaðr *m*. farm-site 39/7

búsumsýsla *f*. care of a farm 86/20

búsvarðveizla *f*. care of a farm, looking after a farm

búsýslumaðr *m*. one much concerned with farm work; **búsýslumaðr mikill** a very industrious farmer 1/14

býˊ *n*. bee

býðr *see* **bjóða**

byggð *f*. settlement, settled area(s) 63/23

byggja[1] (byggði, byggt) *wv*. settle in 30/3; inhabit, farm; *md*. **byggjask** be settled 5/8

byggja[2] (byggði, byggt) *wv*. rent, let out; **jarðir hafði hann byggt** he had rented out the farms 86/28

býr *see* **búa**

byrðingr *m*. coaster, cargo-ship

byrðr *f*. load, as much as a man can carry

byrgja (byrgði, byrgt) *wv*. shut up, keep inside

byrja[1] (byrjaði, byrjat) *wv*. present, plead (**mál sitt** his case) 19/16

byrja[2] (byrjaði, byruðu, byrjat) *wv. impers. with dat*. get a fair wind; **honum byrjaði vel** he had a very favourable wind 23/32**; byrjaði heldr seint** a favourable wind was rather slow in coming 101/25; **byrjaði þeim nǫkkurum mun seinna** the winds were considerably less favourable 36/2; **byrjaði þeim til góðrar hlítar** they got a (very) satisfactory wind 143/6

byrja[3] **(byrjaði, byrjat)** *wv.* begin; **byrja ferð** set out

byrr *m.* fair wind; **er byr gaf** when they got a favourable wind 23/27; **liggja til byrjar** lie waiting for a favourable wind 52/11; **sigla byr góðan** sail with a fair wind 36/3

byrvindr *m.* favourable wind

bæði[1] *conj.* both; *n. of* **báðir** *pron. a.* both; **bæði fyrir . . . svá þat** both because of . . . and also because 65/22

bæði[2] *see* **biðja**

bægja (bægði, bægt) *wv. with dat.* oppose, cause difficulty to; **er þeim bægði veðr** when they got bad weather 66/20

bærim, bærisk *see* **bera**

bœjarlið *n.* the army from the town or villages

bœjarmenn *m. pl.* people of a town, townspeople

bœn *f.* request 50/23

bœndr, bœndum *see* **bóndi**

bœr (*gen.* **bœjar**) *m.* farm; dwelling; home; town

bœta (bœtti, bœttr) *wv.* repair, make better; **mun þat allt bœta til um þat er** it will put everything right that 172/21; compensate for 93/3; pay compensation for, make atonement for 31/20

bœtr (*gen. pl.* **bóta**) *f. pl.* compensation; atonement, recompense 32/15; **bœtr á vinna** remedy it, put it right 126/10

bǫð *n.* battle

bǫðmildr *a.* 'free with battle', warlike

bǫl (*gen. pl.* **bǫlva**) *n.* mischief, woe

bǫnd[1] *n. pl.* gods

bǫnd[2] *see* **band**

bǫrðumk, bǫrðusk *see* **berja**

bǫrr (*dat.* **bǫrvi**) *m.* conifer

dáð *f.* daring deed, exploit; virtue

dáðmildr *a.* 'free with daring deeds', bold

daga (dagaði, dagat) *wv. impers.* dawn

daglangt *adv.* all through the day

dagr (*dat.* **degi**) *m.* day; brightness; **miklu fyrir dag** long before dawn 136/6; **alla daga** throughout the day, all day and every day 168/29; **til dags** till dawn

dagráð *n.* propitious time, good opportunity; **betra dagráð** a more favourable time 16/36

dagsetr *n.* nightfall; **um dagsetrs skeið** round about sunset 145/11

dagverðarmál *n.* breakfast-time

dagverðr *m.* breakfast (the chief meal of the day, taken about 9 a.m.)

dala (dalaði, dalaðr) *wv. impers.* become dented

dalmiskunn *f.* 'valley-mercy'; **dalmiskunn fiska** 'mercy of the valley-fish', *kenning for* summer

dalr *m.* valley

danskr *a.* Danish

darraðr *m.* spear

dauðamaðr *m.* a person doomed to death; **hafa at dauðamanni** kill, have killed 104/17

dauðr *a.* dead

daufligr *a.* dull

degi *see* **dagr**

deigr *a.* soft 52/17

deila[1] **(deildi, deilt)** *wv.* divide; quarrel; dispute (about) 91/3; **deila um** quarrel about, dispute about 39/17; **deila til** quarrel to get, dispute for 124/9

deila[2] *f.* dispute, quarrel, feuding

deild *f.* division; *pl.* strife, conflict 54/7, disputes, quarrels 175/6

deili *n. pl.* marks, distinguishing features, details; **vita deili á** know of 12/6; **vissi/kunni ǫll deili á honum** knew well who he was, knew all about him 53/3, 144/23

deyfa (deyfði, deyft) *wv.* (make) blunt

deyja (dó, dóu, dáinn) *sv.* die; **deyju vit** let us both die

digr *a.* thick; stout

digull *m.* crucible, melting-pot

díki *n.* dike, ditch

dimmr *a.* dim, dark

dirfð *f.* boldness, courage

dís *f.* lady, supernatural female, goddess

dísablót *n.* worship of (sacrifice to) the **dísir**

djarfliga *adv.* boldly; *comp.* **djarfligar**

djarfr *a.* bold
djúp *n.* deep water
djúpr *a.* deep; *comp.* **djúpari**
dofi *m.* torpor, numbness
dólgr *m.* enemy
dómandi *m.* judge
dómr *m.* judgment, sentence; **bauð . . . dóm konungs** submitted the case to the king's judgment 62/25; court: **fóru dómar út** the courts went into session 174/4
dóttir (*pl.* **dœtr)** *f.* daughter
drafna (drafnaði) *wv.* decompose; dwindle
draga (dró, drógu, *subj.* **drœgi, dreginn/dregit)** *sv.* draw; drag; put on 156/5; **draga at** collect together; **draga at sér** assemble round oneself; **draga fram** promote, lead on, side with 68/36; **draga saman** collect together 15/20; **draga undir sik** take for oneself, keep, embezzle 19/2; *impers.* **þá mundi þar til draga** things now seemed to be going in such a way, the outcome would be such 23/3; **er dró at því** when it came to this 37/30; **dró saman með þeim** the gap between them began to close 92/20; *md.* **dragask** drag oneself (being wounded or exhausted) 141/27; **lið drósk til þeira** forces continued to join them 74/35; **er dregizk hafa svó mjǫk til þessa máls** who have concerned yourselves (meddled, interfered) so much in this affair 175/8
dragsíðr *a.* trailing along the ground
drakk *see* **drekka**
drap *see* **drepa**
dráp *n.* slaying, killing
drápa *f.* a formally constructed poem in at least 20 stanzas, usually with a **stef** or refrains 82/23
drápu *see* **drepa** *and* **drápa**
dreginn, dregit, dregizk *see* **draga**
dreif *f.* scattering; **drepa á dreif** *with dat.* hush something up 15/30
dreifa (dreifði, dreifðr) *wv. with dat.* disperse, separate into groups 63/16; *md.* **dreifask** scatter 78/4
drekahǫfuð *n.* dragon's head (as a figurehead on a ship's prow); **ok á drekahǫfuð** with a carved dragon's head on it 13/20
dreki *m.* dragon; warship, especially one bearing a carved dragon's head on its prow and stern 14/8
drekka (drakk, drukku, *subj.* **drykki, drukkinn/drukkit)** *sv.* drink; **drekka af, drekka ór** drink off, drain; **aldregi drakk svá** never drank so much 59/7; **skyldi horn drekka** a horn had to be drunk (i.e. drained) 58/21; **horn skyldi drekka til hálfs** a horn was to be shared between pairs, they were to drink two by two, half each 69/32
drengiliga *adv.* valiantly, manfully
drengr *m.* (valiant) man, manly man; **drengr góðr** good fellow
drengskapr *m.* decent behaviour, honourable behaviour
drepa (drap, drápu, drepinn/drepit) *sv.* strike; kill: **at hann væri drepinn** to be killed 62/19; *subj.* **at ek dræpa hann** that I had killed him 135/14; **drepa fœti** trip, stumble 178/25; **drepa hendi við** wave away with the hand, signal (someone) to go away 165/1; **drepa niðr** *with dat.* strike, fling down 78/5; **drap hǫfðinu niðr í feld sinn** thrust his head down under his cloak, buried his head in his cloak 84/14
dreyri *m.* blood, gore
dreyrrauðr *a.* blood-red
dreyrugr *a.* bloody
drífa (dreif, drifu, drifinn) *sv.* drift; surge, throng
drjúgan *adv.* greatly, very much
dró, drógu, drógusk, drósk *see* **draga**
drógseil *f.* dragging-rope, halyard
dróttinn *m.* lord
dróttinssviki *m.* traitor 73/12 *note*
dróttning *f.* queen
drukkinn *a.* (*pp. of* **drekka**) drunk 15/25, 133/19
drukkit, drukku *see* **drekka**
drúpa (drúpti, drúpt) *wv.* droop

drýgja (drýgði, drýgt) *wv.* carry out, achieve
drykki *see* **drekka**
drykkja *f.* drink, drinking; **drykkjur miklar** much drinking 69/25; **eiga drykkju við** drink opposite to, share toasts with 68/27
drykkjustufa *f.* drinking room
drykkr *m.* drink; **eiga drykk við** drink in company with 28/40
dræpa, dræpi *see* **drepa**
dræpr *a.* who may be killed with impunity; **dræpr hverjum manni** liable to be killed by any man (without penalty) 94/14
drœgi *see* **draga**
duga (dugði, dugat) *wv.* help, avail; **hafi þit vel jafnan dugat** you have always served well 29/7; **eigi mundi duga nema** there was nothing for it but 5/37; **en þér muni duga at** than that it will do for you to 116/12
dul *f.* self-conceit, delusion
dúnn[1] *m.* crowd, troop
dúnn[2] *m.* down (feathers), bed
dvelja (dvalði, dvǫlðu, dvalinn) *wv.* delay, hold up; *md.* **dveljask** stay; *impers.* **dvalðisk þeim** they were delayed 63/26; *pp.* **dvalizk**
dylja (dulði, duliðr) *wv. with gen.* conceal; **dylr þess ekki** does not hide the fact 49/32; *md.* **dyljask í því** hide this from himself, deceive himself about this 105/33
dylla *f.* field sow-thistle, *sonchus arvensis*; *as nickname* 86/23
dyngja *f.* women's apartment
dýr[1] *n.* (wild) animal
dýr[2] *f. of* **dýrr**
dýrgripr *m.* precious thing, valuable item
dýrligr *a.* splendid
dyrr (*gen. pl.* **dyra,** *dat. pl.* **durum/dyrum**) *f. or n. pl.* doorway; door
dýrr *a.* valuable, costly 83/9; splendid; *comp.* **hálfu dýrra en** twice as expensive as 169/12; *n. as adv.* **dýrt** at a high price 106/5
dýrshorn *n.* animal horn (for drinking from)
dyrvǫrðr *m.* door-keeper
dæll *a.* easy; *sup. n. as adv.* **þótti nú sem dælst mundi** it looked as though now would be the easiest time 71/17
dœma (dœmði, dœmt) *wv.* judge, give judgment; adjudge, pronounce; **dœma sér lǫg** give him a just judgment, award him his legal rights 88/10; **dœma til handa** *with dat.* adjudge to someone, award someone in judgement
dœtr *see* **dóttir**
dǫgg (*gen.* **dǫggvar/dǫggar**) *f.* dew
dǫgun *f.* dawn
døkkr *a.* dark
eða/eðr *conj.* or; but 96/2
ef *conj.* if
efla (efldi, efldr) *wv.* perform 101/13; support, assist, back 171/14
efna (efndi, efndr) *wv.* perform, carry out, fulfil
efni *n.* material; **hvert efni þeir hǫfðu í um rógit** in what their slander had consisted 18/25; **hér eru engi efni til þessa** there is no substance in that, this has no basis in reality 18/28; **muni eigi gjǫrr kunna at sjá efni sín** will be able to see what is possible for himself (his position, i.e. his own limitations) no more clearly 23/7; **hafði hann meira efni um þat allt en fyrr** he took more pains over it all than before, made it all even more magnificent than before 23/22
efniligr *a.* promising; *sup.* **efniligstr**
efri *a. comp.* upper; inner 14/3; further inland; **it efra** (in) the upper or inland part 18/6, the upper or inland route 18/14; **land it efra** the higher land 30/26; **inn efra hlut ævi hans** in the latter part of his life 154/26; **inn efra hlut sumars** in the latter part of summer, late summer 168/29; **á efra aldri** advanced in years
egg (*dat.* **eggju,** *pl.* **eggjar**) *f.* edge 52/16
eggja (eggjaði, eggjat) *wv.* incite, urge;

md. **láta at eggjask um** let himself be talked (goaded) into 104/8

eggjan *f*. incitement

eggtog *n*. drawing of sword(s), i.e. (the beginning of) battle

eggver *n*. place for collecting birds' eggs

ei = eigi[1] *adv.* not

eið *n*. isthmus, neck of land

eiðalið *n*. group of twelve men prepared to swear oaths

eiðr *m*. oath

eiðscœrr *a*. that may be sworn to, absolutely true 89/9

eiga[1] **(á, átti, áttu,** *subj*. **ætti, átt)** *pret.-pres. vb*. have, own, possess; *past with suffixed pron. and neg*. **áttka** I did not have 166/24; *pres. subj*. **eigi** 161/4; *past subj*. **ef hann ætti** if he had 177/34; **átti** was married to 30/29 *and note*; **átti bú** owned estates 115/5; **kallaðisk eiga einn** claimed that he alone owned 21/36; **eiga eptir** leave behind 40/39; **eiga undir** have dependent on 173/12; **eiga drykk ok sess við þá menn** drink and sit in company with those men 28/39; **eiga orrostur** wage battles 2/24, 10/28; **eiga stefnu** hold a meeting 73/8; *with inf*. have to, must; *md*. **við eigask** deal with one another 19/37; **áttusk við** had with each other, exchanged 77/29, 79/22

eiga[2] *f*. possession; **kasta eigu sinni á** claim possession of 20/29, take possession of 86/29; **lagði eigu sína á** took possession of 40/38; **kasta konungs eigu á** declare it the property of the king 126/14

eigi[1] *adv.* not

eigi[2]**, eigið** *see* **eiga**[1]

eiginkona *f*. wife

eiginorð *n*. possession; **fá at eiginorði** gain possession of 124/12

eign *f*. possession; **eign hans** what was his 174/21; **kastaði konungs eign á** declared it the property of the king, appropriated it in the king's name 114/19; **lausar eignir** property (= **lausir aurar**)

eigna (eignaðisk, eignazk) *wv. md*. gain possession of, get

eik *f*. oak (tree); ship (made of oak)

eiki *n*. oak forest

eina *adv.* alone, on one's own

einart *adv.* continually, constantly

einberni *n*. only child 8/17, 25/10

einbúi *m*. lone dweller

einhamr *a*. 'single-shaped'; **eigi einhamr** able to change one's shape (= **hamrammr**) 125/11 *note*

einhver *see* **einnhverr**

einka *adv.* particularly, exceedingly

einkamál *n. pl*. confidential talk, private agreement

einmenningr *m*. individual drinking, each man drinking from his own cup; **var drukkinn einmenningr** there was individual drinking 133/15

einmæli *n. pl*. private talk 17/4; **mæla einmæli** speak in private 175/28

einmæltr *a. (pp.)* unanimously said, agreed by all; **eigi var um þat einmælt** people were not sure, not agreed 125/11

einn (*n***. eitt)** *pron. a*. one; only; on one's own; alone (i.e. without interference) 19/37; a certain; **mæltu þar eitt um** were unanimous about it 73/12 *note*; **hvárt þeir munu allir einir ok** whether they were all the same ones as 136/7; **þeir einir menn at þér munuð kenna** only those men that you will be able to recognise 91/21; **þat eina** only that; **ekki . . . nema góðs eina** nothing but what is good 19/30; **fáir í einu** few (men) in any one (tent) 74/26; **ein um mína** on my own 67/18; **svá at einu** only in such a way 173/6; **allt at einu** all the same 87/25

einnhverr (*f***. einhver), einn hverr (***f***. ein hver)** *pron. a*. one, a certain 47/37; some one; any; each one 103/21; every, any 169/18, 171/4; *n*. **eitt hvert** one, a certain

einráðit *a. (pp.)* decided; **ef þit hafið þat einráðit** if you have made up your minds 105/26

einráðr *a*. arbitrary, self-willed, imperious, obstinate 173/17 *note*
einrœnn *a*. singular in behaviour, unsociable, eccentric
einstigi *n*. single-track path
einteiti *a*. quite cheerful, in a very good mood
einurð *f*. sincerity, honesty, straightforwardness
einvaldi *m*. sole ruler, monarch
einvaldskonungr *m*. sole king, absolute ruler
eir *f*. mercy, peace, relief
eira (eirði, eirt) *wv. with dat*. spare; deal kindly with; agree with; *impers*. be tolerable: **honum mundi eigi svá búit eira** this would not do, he could not go on like that 133/27
eirarlauss *a*. merciless; *n. as adv.* determinedly, without sparing oneself, without rest, without holding back 126/2
eirarvanr *a*. merciless 99/2
eirketill *m*. bronze cauldron
ekki[1] *m*. sobbing, sorrow
ekki[2] (*gen*. **engis**) *pron. neg., n. of* **engi** no, nothing, none; **þat ekki** nothing, anything 46/25; **ekki af arfinum** none of the inheritance 10/14; **ekki at manna** no kind of men as a result 6/33 (*see* **at**[4]); *as adv.* not
ekkja *f*. widow
él *n*. storm (of snow or hail); (storm of) battle
eldahús *n*. (= **skáli**) the main living-room of a medieval house; a large public room with fires in it; kitchen
eldask (eldaðisk) *wv.* grow old
eldaskáli *m*. = **eldahús**
eldhús *n*. = **eldahús**
eldr *m*. fire; **lǫgðu þar í eld** set it on fire, lit it 61/36; **eldinn skal leggja í** the fire is lit at 65/16
ella *adv.* otherwise
elli *f*. old age
ellifu *num*. eleven
elligar *adv.* otherwise
ellri *a*. *comp*. elder; older
elna (elnaði, elnat) *wv.* grow stronger, get worse
elska *f*. love, fondness
elskr *a*. *with dat*. fondly attached (**at** to someone) 53/19
elta (elti, elt) *wv.* chase
elztr *a*. *sup*. oldest
emk *see* **vera**
en *conj*. but, and; than
enda[1] *see* **endi**
enda[2] *conj*. moreover; and also, and if 171/18
endask (endisk, enzk) *wv. md. impers. with dat*. succeed; **er engum hefir ǫðrum enzk** which nobody else has managed to do 24/38; **endask til** be (last) long enough; be sufficient (for) 20/16, 103/21
endi/endir *m*. end; **til alls endis** right to the end, in the long run 23/4
endilangr *a*. the whole length of
endr *adv.* once upon a time
eng (*pl*. **engjar**) *f. and n*. meadow
engi/øngr *pron. neg*. no one, no; **þeir engir** none of them 7/2; *dat. sg. n.* **øngu** nothing
engiteigr *m*. strip of meadow-land
Englandsferð *f*. journey to England
Englaskerðir *m*. diminisher (i.e. enemy) of the English
engva, engvan *see* **engi**
enn *adv.* still; yet; again; in addition; more
enni *n*. forehead
ennibreiðr *a*. having a broad forehead
enskr *a*. English
enzk *see* **endask**
eptir *prep*. *with acc*. after (of time); *with dat*. after (of place); along; **eptir sem** according to what 20/18; *as adv.* **þar eptir** along the side of it 176/24, accordingly 89/12; **eptir um daginn, um daginn eptir** the following day, next day 19/14, 61/30, 177/31 (*cf*. **haust, vár**[1]); **eptir um morgininn** the next morning 62/5; **nema þú sér eptir** unless you stay behind 69/21; **var þá eptir** this time remained behind 101/23

eptirbátr *m.* ship's boat (usually towed behind the ship), pinnace
eptirfǫr *f.* pursuit
er = at[3] 14/1, 52/1 (2), 56/13 (2), 99/26 (2), 115/9, 131/3 (2), 136/28, 180/21 (2); = when 52/2; **er . . . af því** from which 46/25
ér = þér *pron. 2nd person pl.*
era, erat *see* **vera**
erendi/ørendi *n.* errand, business, mission *(sometimes pl.)* 5/16, 35/34; **hvert þeira erendi var vorðit til konungs** what had been the result of their visit to the king 50/25; reason for coming; **er hann þóttisk erendi við eiga** whom he wished to contact 5/14; **þess erendis at** for the purpose of, in order to 34/24; **gáfu sér erendi** found reasons for going, invented pretexts for going 16/16
erendislok *n. pl.* the outcome of an errand; the outcome of an embassy 76/8
erfa (erfði, erfðr) *wv.* honour (a dead person) with a memorial feast or poem; **at hann sé ekki erfðr** that he should not be commemorated 146/14
erfi *n.* funeral (memorial) feast, toast, drink
erfiði *n.* trouble
erfikvæði *n.* memorial poem
erfilliga *adv.* toilsomely; **hversu erfilliga** with what great difficulty 132/27
erfingi *m.* heir
erfinyti *m.* heir, son (= **arfi**); *but* **erfinytja** *may be an adjective,* inheritance-enjoying 166/24
ern *a.* vigorous
errinn *a.* warlike, quarrelsome
ertingamaðr *m.* a man to be provoked; **engi ertingamaðr** not a man to put up with provocation 104/19
erum, erumka *see* **vera**
eta (át, átu, etit) *wv.* eat
etja (atti, att) *sv. with dat.* make fight; **etja saman** cause to fight with each other 172/35; **etja kappi við** match one's strength with, compete with, vie with 24/36; **etja vandræðum við mik** cause trouble between us, start a quarrel with me 112/18
ey *f.* island; *dat. sg.* **eyju** 31/10; **allt í eyjunum** throughout the islands (Orkney) 101/28
eyða (eyddi, eyddr) *wv. with dat.* do away with, destroy
eyjasund, eyjarsund *n.* island sound, strait between islands or between an island and the mainland 28/17, 97/14
eykhestr *m.* draught-horse, cart-horse
eykr *m.* draught animal; horse
eyra *n.* ear; *acc. pl.* **eyru** 159/28
eyrir (*pl.* **aurar)** *m.* ounce (of silver), one eighth of a **mǫrk**; **eyrir gulls**, an ounce of gold, was the equivalent of one **mǫrk** of silver; *in pl.* money, wealth
eyrr *f.* sand- or gravel-bank (by a river or estuary)
eystri *a. comp.* more easterly
fá[1] **(fær, fekk, fengu/fingu, fenginn/fengit/fingit)** *sv.* get; give; find 16/36, 63/16; incur 156/4; **lét of fengit** caused to be given 125/35; gain 11/15; meet with 11/1; *impers. with neg. suffix* **færat** one cannot find 137/11; *with gen.* **fekk manna til** he got some men for it 128/9, **fengu/fingu sér** got themselves 23/1, 116/32, **fekk til konu at gæta** got a woman to look after 47/34, bring, cause 136/32; *with f. gen.* marry 1/11, 52/24, 88/31; *with pp.* be able to, manage to: **fingu hvergi rétt hann né hafit** could neither unbend him nor lift him at all 100/13; **fengu þeir beitt** they managed to tack 101/29
fá[2] *see* **fár**[1]
faðerni *n.* paternity; **at faðerni** on the father's side
faðir (*gen.* **fǫður,** *dat.* **feðr)** *m.* father
fága (fágaði, fágat) *wv.* cultivate; worship; **þá verðr eik at fága er undir skal búa** you must cultivate that oak you have to live under 126/20
fagna (fagnaði, fagnat) *wv. with dat.* welcome; **fagna vel** give a warm welcome to

fagnaðr *m.* hospitable entertainment
fagnafundr *m.* joyful meeting; joyful find
fagr *a.* fair, beautiful; *n. as substantive* **heita fǫgru** promise fair, make fine promises 178/10
fagrbúinn *a. (pp.)* finely equipped *or* dressed
fal *see* **fela**
fala (falaði, fǫluðu, falat) *wv.* offer to buy, ask to buy
falda (felt, feldu, faldinn) *sv.* cover the head, put on headgear; cover (*with dat.*, with something)
faldr *m.* head-dress
fall *n.* fall, death in battle; **hverneg fall hans yrði** how he fell 32/1
falla (fellr, fell, fellu, *subj.* **felli, fallinn/fallit)** *sv.* fall; suit; drop (of the wind); flow (of a river); **falla til** suit: **svá sem sakir falla til** in accordance with their offences 27/11, **allir vel fallnir** all well qualified 89/10, **betr til fallinn** better fitted for it 6/11; **hafa fallit á verkum sínum** have fallen as a result of their own actions, were responsible for their own deaths (have performed deeds that justify their being killed, have forfeited their lives by their actions) 174/24; **fell þar lið margt af Eyvindi** many of Eyvindr's men fell there 70/26
fallhaddr *a.* with hair that falls down, with long hair
falr[1] *a.* available, to be disposed of
falr[2] *m.* socket of a spear-head
falsk *see* **fela**
fám *see* **fár**[1]
fang *n.* grasp; wrestling; **at hafa eigi alla oss í fangi þér** not to have all of us against you 173/15; *pl.* **fǫng** provisions, supplies 12/21, 13/21; entertainment, food and drink 14/5; resources, means, opportunity, possibility, ability 20/16, 24/21, 47/3; **eptir fǫngum sínum** in accordance with his ability, means 14/26
fangvina *f.* (female) wrestling partner
fann, fannsk *see* **finna**
far[1] *n.* state, condition; activity, doings; **at fornu fari** in *or* from early times, from long ago
far[2] *n.* passage, transport; track, footprints
fár[1] **(***n.* **fátt)** *a.* **1.** few; *dat. sg. n.* **með fá liði** with a small following 16/5; **2.** unfriendly, hostile; **heldr var fátt með þeim brœðrum** relations were rather cool between the brothers 56/28; **gerðisk fátt um með þeim Steinari** he and Steinarr got to be on bad terms, their relations became rather hostile 168/16
fár[2] *n.* hatred, hostility
fara (ferr, fór, fóru, *subj.* **fœri, farinn/farit)** *sv.* go; travel, sail; carry on 17/27; *imp.* **farðu**; **fǫrum** let us go; *subj.* **fœra ek** I would go 149/11; **hví ferðu** why do you travel; *with acc.* travel over 120/21, suffer 77/17; *with dat.* move 40/32; **svá er sagt at fœri skjǫldrinn** this it is said that happened to the shield 166/6; **fara á vald** *with gen.* surrender to 2/29; **fara af veginum** lose the path 132/16; **fara aptr** turn back 137/23; **fóru brott** were taken away 133/18; **ef nú fœri eigi hér it meira eptir** if there were not more (i.e. worse) to come with it (in this affair) 23/6; **fara fram** take place, be carried out 29/20, 58/20, *with dat.* **sínum ráðum fram farit** carried out his own counsels, acted on his own 86/31; **fara fyrir** give ground 120/18; **fara með** look after, see to 128/9; **at hann fœri illa með sýslunni** that he carried out his administrative duties badly, i.e. that he did not deal honestly with the payments 21/21; **hann hafði með at fara** he brought with him, he came with 167/13; **fara undan** flee 128/28; **lét hann fara upp** he had raised 26/23; **áðr borð skyldi upp fara** before the time came for the tables to be set up 67/8; **fóru allt vel** went very well 67/2; **vel fórtu** you proceeded well, you behaved well 20/9; **bað hann vel fara** bade him farewell 7/9; *pp.* **farinn ertu** you are done for, finished 178/27; *pp. with inf.* **farnir sofa** gone to sleep

96/9; *past inf.* **fóru** 31/13; *impers.* **slíkan mun hafi farit um annat** it has gone with the same difference in other cases 19/4; **fór þat fjarri** it was far from the case 19/2; **eigi hefir því fjarri farit sem** things have not gone much differently from what 24/33; **svá væri farit at** *with dat.* were so constituted that 37/22; **hér er þanneg til farit** this is the way things are here, this is how the land lies here 141/6; **nú er svá til farit** this is how it is 169/13; **hverneg farit væri um** what the circumstances were of 47/14; **þegar af fór veginum** when the path was left 132/1; **er margar** (*sc.* **farar**) **ferr** when many journeys are taken 52/2; *md. impers.* **fórsk honum vel** he had a good voyage 127/4; **fórsk þeim seint** they made slow progress 131/37; **hverneg yðr fersk með** what is done with it by you, what happens to it after it is in your hands 138/26

farar *see* **fǫr**

fararbeini *m.* necessities *or* provisions for a journey 117/24

fararefni *n.* goods for a journey, wares to trade with abroad

farargreiði *m.* help in preparing for a journey

fararleyfi *n.* leave to go

fararmungát *n.* ale for a voyage 26/22

farbann *n.* ban on sailing, embargo

fárbjóðr *m.* one who offers hostility

fardagar *m. pl.* 'moving-days', four days in the seventh week of summer when people taking up new employment or residence would move house 174/31

fargervi *f.* travelling gear, things

farljóss *a.* light enough for travelling

farmaðr *m.* seafarer, trader; **farmaðr mikill** a great seafarer 44/14

farmr *m.* cargo; **farm allan** the whole cargo 21/36

farnir *see* **fara**

fastliga *adv.* firmly; **fastliga komit** firmly tied down, put where it cannot be got at 126/16

fastna (fastnaði, fastnat) *wv.* betroth; **fastna sér** betroth oneself to, become engaged to 85/22 *note*

fastr *a.* fast, firm; stuck; **munuǫll fǫst** will all be kept 9/14; *n. as adv.* **fast** hard; tight; firm; **ganga at fast** be very active or assiduous, go hard at it 58/23

fastráðinn *a. (pp.)* determined

fat[1] **(***pl.* **fǫt)** *n.* baggage 99/6; *pl.* clothing

fat[2] *see* **feta**

fátt *see* **fár**[1]

fé (*gen.* **fjár)** *n.* money, wealth, goods; booty; **fé allt er laust var** all moveable property 63/25; sheep, cattle; *pl.* **fé mikil** a great deal of property 83/12

fébœtr *f. pl.* compensation

feðgar *m. pl.* father and son 6/16; **Kveld-Úlfr ok þeir feðgar** father and son, Kveld-Úlfr and Skalla-Grímr 24/31; **með þeim feðgum** between father and son 45/34

feðr *see* **faðir**

féfang *n.* goods, valuables; loot; pickings, profit; enrichment; **til féfangs sér** as income for themselves 71/19

féfátt *a. n.* short of money; **er þér féfátt** are you short of money 99/25

feginn *a.* happy, pleased; **urðu menn honum fegnir** people were glad to see him 143/9

feginsamliga *adv.* joyfully, gladly, warmly, with great pleasure

fégjarn *a.* avaricious

fégjǫf *f.* gift of money

fégrimmr *a.* cruel to money

fegrstr *a. sup.* most beautiful; **it fegrsta** very fine

féhirðir *m.* treasurer

féhirzla *f.* treasure-chest, box for keeping valuables

feilan *m. nickname* 'little wolf' (derived from Old Irish) 40/36

feitr *a.* fat; *comp.* **feitari**

fekk, fekkt *see* **fá**[1]

fela (fal, fálu, fólgit) *sv.* hide; *impers.* **þegar er sýn fal í milli þeira Egils** as soon as sight was hidden between them

and Egill (*i.e.* as soon as they lost sight of each other) 132/10; *md.* **falsk** hid himself 61/20

félag *n.* fellowship; **félag at eiga við konung** to be in partnership with a (*or* the) king 23/15

félagi *m.* fellow, comrade

félagsskapr *m.* fellowship, company; friendship

félát *n.* loss of money or property 23/5

feldr *m.* cloak

félítill *a.* short of money

fell, felli, fellu *see* **falla**

fella (felldi, felldr) *wv.* cause to fall, kill (in battle)

felt *see* **falda**

fen *n.* fen, bog

fénaðr *m.* sheep, cattle

fengin, fengit, fengna(r) *see* **fá**[1]

fengr *m.* haul, booty

fengu *see* **fá**[1]

fer *see* **fara**

ferð *f.* journey, travel, expedition; *gen.* **ferðar** for a (one's) journey 35/27 (*see* **búa**); *pl.* travels, movements 4/23

ferðu *see* **fara**

ferill *m.* track

ferma (fermdi, fermdr) *wv.* load (**af** with)

ferr *see* **fara**

ferri *adv.* further off; **hykk ferri** I think it far from the case 164/19

ferstrendr *a.* four sided, with four edges; X-shaped in cross-section

fésekð *f.* fine

festa[1] *f.* pledge, security, guaranty: **bauð festu sína** offered his security, guaranteed 62/25

festa[2] **(festi, festu, fest)** *wv.* fasten; stick fast; fix in the memory (*i.e.* **festa í minni**) 105/5; anchor; confirm; **festa þat með sér** confirm the agreement between them 123/11; **festi konungi dóm sinn** pledged himself to acceptance of the king's sentence 63/1; betroth, become engaged to 85/22; *md.* **festask við** take hold 65/19

festar *f. pl.* engagement

festiliga *adv.* defiantly, vehemently, inflexibly, stubbornly; **rœða festiliga** refuse to give way 168/26

festr *f.* mooring-cable; rope

feta (fat) *sv. aux. with inf.* be able

fetill *m.* sword-strap, baldric

féván *f.* likelihood of loot 65/38

févǫxtr *m.* increase of wealth, profit; **til févaxtar sér** to increase their wealth, to make themselves wealthy 172/36

fiðr *n.* feathers, plumage

fíflska *f.* tom-foolery, folly

fimm *num.* five

fimmtán *num.* fifteen

fimmti *ordinal num.* fifth

fimmtungr *m.* fifth part

fingit, fingu *see* **fá**[1]

fingr *m.* finger

finna (fann, fundu, fundinn/fundit) *wv.* find; meet; notice, see; discover, invent; **fundu þeir eigi fyrr en** they noticed nothing until, the first thing (they) knew was that 22/32; **hitt hefi ek fundit** but this I have noticed 17/1; **þikjask finna** surmise 14/4; **finna þat til erenda** give as the reason for one's coming 74/5; *pp.* **vel fundit** well thought of, a good idea 85/14; *md.* **finnask** meet; **þá er þér funduzk** when you met 15/23; appear; be discovered 5/11; seem: **eptir sem yðr finnask sannindi til** according to what you think the truth is 20/19; **fannsk þat á** it could be seen, it was obvious 16/13; **fannsk þeim þat á** they realised 37/2; **lét sér fátt um finnask** expressed little pleasure, was rather displeased 54/10, seemed not very concerned, showed little concern 17/24 *note*, feigned lack of interest 171/22; **þá myndi yðr margt um finnask** then you would have been very impressed 19/1; **þá er honum fannsk mikit um** whom he was much taken with 44/17

Finnferð *f.* the right to travel among the Lapps (to trade) 8/13

Finnkaup *n.* (the right or licence to) trade with the Lapps

Finnskattr *m.* the right to collect tribute from the Lapps (on the king of Norway's behalf) 8/13; the Lappish tribute payments 18/37
firar *m. pl.* men
firði, firðir *see* **fjǫrðr**
firn *n. pl.* abomination, monstrous thing
firr *adv. comp.* further; **er at firr at . . . at** (it is) so far from . . . that 18/29
firra (firrði, firrðr) *wv.* remove; **vammi firrðr** free from blemish; *md.* **firrask** avoid, keep away from; **firrask fund hans** avoid meeting him 21/29
fiskifang *n.* catch of fish; **fiskifang mikit** plenty of fish to be caught 38/27
fiskimenn *m. pl.* fishermen
fiskr *m.* fish
fit *f.* water-meadow, wetland
fjall (*pl.* **fjǫll)** *n.* mountain; **á fjalli** in the mountains or highlands, i.e. among the Lapps 8/30
fjallbyggðir *f. pl.* mountain dwellings
fjalldalr *m.* mountain valley
fjallvindr *m.* wind blowing off the mountains
fjándi/fjandi *m.* enemy
fjándskapr *m.* hostility, hatred
fjár *see* **fé**
fjara *f.* foreshore; **(í) milli fjalls ok fjǫru** between mountain and shore 38/27
fjárafl *n.* wealth 160/12
fjárafli *m.* property; wealth; ?domestic animals
fjárdráttr *m.* appropriation of wealth, embezzlement
fjárforráð *n. pl.* management of wealth, economic management 86/19
fjárgæzla *f.* care (charge) of the livestock
fjárheimta *f.* claim for money
fjárhlutr *m.* share of property, amount of property
fjarlægr *a.* far away 41/26
fjárréttr *m.* driving sheep; **vera í fjárréttinum** be driving the sheep 175/22
fjarri *adv.* far off; **fór þat fjarri** it is far from the case 19/2
fjárskaði *m.* loss of wealth, loss of property
fjárvarðveizla *f.* management of property; **fjárvarðveizlur búanda** management of the farmer's property (*or* livestock?)
fjón *f.* hatred, hostility
fjórði *ordinal num.* fourth; **it fjórða hundrað** *i.e.* another hundred 18/13
fjórir (*n.* **fjǫgur)** *num.* four
fjǫðr *f.* feather; blade (of a spear), spearhead
fjǫgur *see* **fjórir**
fjǫl *n.* multitude, large number
fjǫlð *f.* multitude, a large number
fjǫlði *m.* a large number
fjǫlkunnigr *a.* skilled in magic
fjǫlmenna (fjǫlmennti, fjǫlmennt) *wv.* assemble in crowds 74/27; take a large following 87/37
fjǫlmenni *n.* (large) number of people 21/1, 172/23; **í fjǫlmenni** in (a large) company 43/14; **ok fjǫlmenni hans** and the numbers of his troops, and how numerous were his troops 73/11
fjǫlmennr *a. (pp.)* well attended; **var fjǫlmennt til** large numbers of people went 57/5; *comp.* **fjǫlmennri** with a larger following, with more men; *sup.* **fjǫlmennastr** most crowded
fjǫlsáinn *a. (pp., see* **sá**[2]*)* plentifully sown
fjǫr *n.* life
fjǫrbaugsgarðr *m.* lesser outlawry, outlawry for three years
fjǫrbaugssǫk *f.* charge or case meriting lesser outlawry
fjǫrðr (*gen.* **fjarðar,** *dat.* **firði,** *pl.* **firðir,** *dat.* **fjǫrðum)** *m.* fjord; **lyngs fjǫrðr**, heather's sea, *is a kenning for* earth 97/4
fjǫrlag *n.* death
fjǫt *n.* = **fet** *n.* foot (length) 91/3
flagð *n.* giantess, troll
flasa *f.* scale, splinter; flaw 52/19
flatr *a.* flat, smooth, with a level surface
flaug *see* **fljúga**
flaut *see* **fljóta**
fleinn *m.* shaft; light spear
fleiri *a. comp.* more
flestr *a. sup.* most; **flest allt** nearly all

flet *n*. the raised floor along the side of a hall (to sit or lie on); **af fletjum niðr** from the house 148/4
fley *n*. ship, warship *or* merchantman
flimtun *f*. satire, lampooning
fljóta (flaut, flutu, flotinn) *sv*. float, be afloat 49/14; be flooded, be awash 60/20
fljúga (flaug/fló, flugu, floginn) *sv*. fly; **flaug í vǫllinn** it (Berg-Ǫnundr's spear) flew to the ground 96/24
flóð *n*. flood-tide, high-tide
floginn *see* **fljúga**
flokkr *m*. troop
flota (flotaði, flotat) *wv. with dat*. launch
flot *n*. floating
flotnar *m. pl*. sailors, men
flóttamenn *m. pl*. men fleeing, men in flight
flótti *m*. flight; rout, men in flight
flugu *see* **fljúga**
flutning *f*., **flutningr** *m*. transport (*gen. object*) 23/1, 116/32; passage (abroad)
flutningsmaðr *m*. spokesman, advocate; **vera flutningsmaðr** support the case 114/24
flutti, fluttu *see* **flytja**
flutu *see* **fljóta**
flýja (flýði, flýðu, flýiðr), *wv*. flee, take flight
flytja (flutti, fluttu, *subj*. **flytti, flutt)** *wv*. **1.** move, convey; *md*. **flytjask** move (one's dwelling). **2.** proclaim; perform, deliver; present, plead, support (**mál** a case) 33/22; **flytja fram** put forward, present 87/41; *pres. part*. **mundi flytjandi þess máls** would support this business 56/32; **fluttu enn á sǫmu leið mál Þórólfs** continued to talk in the same way about Þórólfr and his doings 18/36; **flyttir mál Þórólfs fyrir honum** would intercede on Þórólfr's behalf with him 49/34
flœðarmál *n*. high-tide line; **ór flœðarmáli** above the high-tide line 57/27
flœðr *f*. flood-tide, high-tide
flǫsur *see* **flasa**
fold *f*. field; land
foldgnárr *a*. towering over the land?
fólgit *see* **fela**
fólk *n*. people; host; army; battle
fór *see* **fara**
forbeini *m*. furtherance, help, service, kindness 47/2
forða (forðaði, forðat) *wv. with dat*. save; **forða sér** escape; *md*. **forðask** escape (from), avoid
forðum *adv*. formerly; in days of old, long ago
forflótti *a*. in flight; **verða forflótta** be routed 76/20
forkunnar *adv*. extremely
formáli *m*. prefatory statement; pronouncement; **hǫfðu inn sama formála** used the same words *or* formula 133/22
forn *a*. ancient; **at fornu, at fornu fari** in ancient times, long ago; **í fornum sið** in heathen times
fornkveðit *pp*. said of old
fornsǫgur *f. pl*. ancient stories, prehistoric legends
forráð *n*. management, control, charge 11/34 *(pl.)*; **taka til forráða** take charge of, take control of 38/10; **á þínu forráði** up to you 83/15; **ef hann ætti fleira manna forráð** if he had a greater following 177/34; **hér til forráða yfir** to take charge of this area 16/3
fors *m*. waterfall
forsending *f*. mission involving the certain death of the man sent 131/2; suicidal mission
forsjáll *a*. prudent, having foresight
fórsk, fórt, fórtu *see* **fara**
forspár *a*. prophetic, able to tell the future
forstjóri *m*. manager; commander, leader; **vera forstjóri fyrir** be in charge of 155/2; **forstjóri fyrir búi** in charge of the farm 16/25; leader(ship)
forstofa *f*. entrance-hall
forstofudyrr *f. pl*. outer doors
fortǫlur *f. pl*. persuasion, argument 48/6; representations, accusations 19/16
fórtu, fóru *see* **fara**
forvitnask (forvitnaðisk) *wv. md*. find out

forvitri *a.* very wise
fóstbróðir *m.* foster-brother; sworn brother
fóstbrœðralag *n.* fosterbrotherhood; **var þar allkært í fóstbrœðralagi** there was great affection between the fosterbrothers 34/36; **með ykr var fóstbrœðralag** you were foster-brothers 47/23
fóstr *n.* fostering; **at fóstri, á fóstri** being fostered
fóstra[1] *f.* foster-daughter
fóstra[2] **(fóstraði, fóstrat)** *wv.* foster
fóstrfaðir *m.* foster-father
fóstri *m.* foster-son; foster-father 71/12
fóstrson *m.* foster-son
fótahlutr *m.* the lower part of the body
fóthár *a.* long in the leg
fóthvatr *a.* fleet of foot; *comp.* **fóthvatari**
fótr (*dat.* **fœti,** *pl.* **fœtr**) *m.* foot, leg; **standa á mǫrgum fótum** have more than one leg to stand on 40/24; **hver á fœtr qðrum** one after another 64/3; *dat. of measure* **þremr fótum til skammt** three feet too short (i.e. of reaching the king) 27/32 (**fet** *is commoner as a measure of length, and some manuscripts have* **fetum** *here*; *cf.* **fjǫt**)
fótstirðr *a.* stiff in the legs
fox *n.* fox; fraud 52/18
frá[1] *prep.* from; about; *as adv.* about it; **upp frá** around 39/5; **þar út í frá** round about it, beyond it 174/16
frá[2]**, frágum** *see* **fregna**
fráfall *n.* death
fram *adv.* forward; out; **um fram** in addition 17/34; **langt um fram** far ahead of, far superior to 42/16; **fram með** along the side of 129/1; **fram um** past, beyond 141/9; **deyfði eggjar fram** went on making the edges blunt *or* blunted the edges right to the end 124/4
framan *adv.* from the front; **fyrir framan** in front of
framanverðr *a.* the front part of, the outer part of
framar *adv. comp.* further forward; **framar en** to a higher degree than; **framar en ek em at sér gerr** superior to me, a better man than I am 33/33
framarliga *adv.* near the front
framaverk *n.* exploit, feat
frambyggjar *m. pl.* foredeck men, those in the forward parts of the ship
framði *see* **fremja**
framflutning *f.* maintenance
framganga *f.* courage
framgangr *m.* advancement; **gefa framgang** promote 6/30
framgjarn *a.* eager, zealous; ambitious
frami *m.* renown; **vinna til frama** achieve to one's credit 31/27
framit *see* **fremja**
framr *a.* forward; *n. as adv.* **svá framt** so far; **svá framt mátti kanna liðit sem** the men could only be counted when (could not be counted until) 63/18
framstafn *m.* fore-stem, prow
fránn *a.* gleaming, flashing
frásaga *f.* account, narrative
frásagnarverðr *a.* worth telling about
frásǫgn (*pl.* **frásagnir**) *f.* narrative, account
fregna (frá, frágu, freginn) *sv.* hear of, learn; *md.* **of fregnask** be heard of, about
freista (freistaði, freistat) *wv. with gen.* try; find out
freki *m.* (name of a mythical) wolf
frekr *a.* greedy
frelsi *n.* freedom
frelsingi *m.* freedman; *sometimes* free man, *or (in pl.) includes both*: workmen 13/23
fremðarferð *f.* glorious journey; **in mesta fremðarferð** a very successful expedition 75/9
fremðarfǫr *f.* glorious journey
fremja (framði, frǫmðu, framit) *wv.* perform; **meðan þat var framit** while it lasted 37/23; promote, honour, make wealthy 179/21
fremr *adv. comp.* further, more
fremri *a. comp.* further forward, nearer the door 14/3
fremstr *a. sup.* foremost

frest *n*. delay; respite; **á frestum** after a while 133/8
fresta (frestaði, frestat) *wv.* wait, hold on; *with dat*. put off, defer 120/19
frétta (frétti, frétt) *wv.* ask; hear, learn, find out (**um** about)
friðland *n*. sanctuary, secure abode
fríðleikr *m*. handsome appearance, beauty
friðr *m*. peace; security; **hálfs mánaðar friðr** a fortnight's truce 63/8
fríðr *a*. beautiful, fine, good; **fríðr sýnum** handsome in appearance 7/16; *sup*. **fríðastr** 144/20; *n*. **frítt** peaceful, quiet 137/22
frilluson *m*. son of a concubine, illegitimate son
frillutak *n*. *in the phrase* **tekin frillutaki** taken as a concubine 88/20
frítt *see* **fríðr**
frjáls *a*. free
frjálsborinn *a*. *(pp.)* free-born
frumvaxta *a*. in one's prime, grown up; **þá vel frumvaxta** at this time quite adult, just grown up
frýja (frýði, frýt) *wv. with dat*. *and gen*. taunt someone for lack of something; **meir frýr þú mér grimmleiks** you taunt (goad) me more into ferocity 68/39
frægstr *a*. *sup*. most spoken of, most highly regarded
frændastyrkr *m*. support of kinsmen, family backing 116/3
frændgarðr *m*. 'fence of kinsmen', house, family
frændi *m*. kinsman
frændkona *f*. female relative, kinswoman
frændlið *n*. members of one's family
frændsemi *f*. kinship
frændsemistala *f*. family relationship
frækn *a*. valiant, brave
frǫmuðr *m*. advancer, supporter
fugl *m*. bird
full *n*. a vessel full of drink, cup-full 59/5, 9; **Viðris full** *kenning for* (the mead of) poetry 159/4
fulldrengiligr *a*. fully valiant, like a proper man
fullhugi *m*. dauntless, courageous man
fullkominn *a*. *(pp.)* complete; absolute, unconditional; full-grown; **var hann svá fullkominn at afli** he had reached such maturity in strength 42/19; **fullkomnir at þroska** fully grown up 69/9
fullr *a*. full; **til fulls** fully, completely
fulltíði *a*. full-grown, adult
fullting *n*. help, assistance
fundinn, fundit *see* **finna**
fundr *m*. meeting; *with gen*. with someone 21/29; **á konungs fund** to meet with the king, to appear before the king 32/20; **verit á fund hans** been to see him 8/25; **til fundar við** to meet; engagement, battle 4/4, 10/27
fundu, fundusk, funduzk *see* **finna**
furða *f*. amazing thing; **er furða mikil** it is astounding 88/28
furðuliga *adv.* wonderfully, remarkably, extremely
fúrr *m*. fire
fúsliga *adv.* willingly
fúss *a*. willing, eager
fustanskyrtill *m*. fustian (cotton) tunic
fylgð *f*. company; support
fylgja (fylgði, fylgt) *wv. with dat*. follow, accompany, go with; support; **láta sverðit hendi fylgja** keep one's sword in one's hand 123/16; **lætr þat fylgja** lets this go with it, makes known also 11/20; **fylgja fram** *with dat*. move on alongside 77/28; *md*. **fylgjask vel** keep close together, stand by each other 77/25
fylgjusamr *a*. *with dat*. attached to someone; **vera fylgjusamr** *with dat*. go around with someone, be someone's faithful supporter 47/36
fylgsni *n*. hiding-place
fylki *n*. district
fylking *f*. battle formation, battle line
fylkir *m*. one who marshals troops, ruler, king
fylkja (fylkti, fylkt) *wv. with dat*. draw up (troops) in battle formation
fylla (fylldi, fylldr) *wv.* fill
fyrir *prep*. *with dat*. before; at the head

of 20/11; **fáir váru menn hans fyrir honum** few of his men were ahead of him 79/9; in spite of 113/23; *with acc.* in return for 135/21; before, off (the estuary of) 24/8; past, along the coast of 101/29; **vestr fyrir** on the west coast of 40/6, to the west of 46/15; **austr fyrir landit** eastwards along the coast 46/20; **norðr fyrir Fjǫrðu** north off Firðir; *as adv.* ahead, away (first) 23/36; in front: **váru þar alls staðar menn fyrir** there were men everywhere to block his path 61/5; **er . . . harðast er fyrir** where the opposition is toughest 78/30; **vera fyrir** be present, be there 122/11; be available 40/3; because of it; **fyrir vestan** on the western side (of the river) 39/24

fyrirkunna (*see* **kunna)** *pret.-pres. vb. with acc. and gen.* blame someone for something 68/31

fyrirtǫlur *f. pl.* persuasion, argument

fyrirvega (fyrirvá, fyrirvágu, fyrirveginn) *sv. with dat.* forfeit (by fighting)

fyrirætlan *f.* plan

fyrr *adv. comp.* earlier, before; previously; above (in a book); **fyrr en** *as conj.* before, until

fyrri *a. comp.* former, previous; **í fyrra sumar** last summer

fyrst *adv. sup.* first; to begin with 63/14, 77/23; **sem fyrst mátti hann** as soon as he could 86/39

fyrstr *a.* first

fýsa (fýsti, fýst) *wv. with acc. and gen.* urge someone to do something; exhort; be very eager, be in favour 66/2; **fýsta ek þik mjǫk hingatfararinnar** I urged you very strongly to come here 34/4

fýsiligr *a.* desirable

fýsinn *a.* desirous, eager

fæ *see* **fá**[1]

fægir *m.* one who cultivates

fær, færat *see* **fá**[1]

færi *a. comp.* fewer

fœða (fœddi, fœddr) *wv.* feed; give birth to; *md.* **fœðask (fœddisk, fœzk)** be born; be fed, be brought up; **hǫfðu með honum fœzk** had been brought up with him 68/21; **fœddusk upp** were brought up 8/7

fœra[1] **(fœrði, fœrðr/fœrt)** *wv.* bring, convey; move; present to, perform in the presence of (*with dat.*) 154/14; take away, take down 91/11; send; *md.* **fœrask við** exert oneself, use one's strength 64/8

fœra[2] *see* **fara**

fœri[1] *n.* capability; **er þeim þótti sitt fœri vera fyrir fjǫlmennis sakar** which they thought they could handle with their number 20/40; opportunity: **fekk ekki fœri við** never got an opportunity against 69/27, **koma/komask í fœri** get within range, have an opportunity 31/6, 34/17

fœri[2] see **fara**

fœri[3]**, fœrið** *see* **fœra**

fœriveðr *n.* sailing weather; **gott fœriveðr** good weather for sailing 117/24

fœrr *a.* capable; able to walk; usable, seaworthy; **hvergi fœrr** not at all able (to go anywhere) 32/11; **at øngu fœrir** fit for nothing 61/32; **fœrt um skóginn** passable through the forest 139/19

fœti, fœtr *see* **fótr**

fœzk *see* **fœða**

fǫðurarfr *m.* inheritance from a father

fǫðurbróðir *m.* paternal uncle

fǫðurkyn *n.* father's kin; **at fǫðurkyni** on the father's side

fǫðursystir *f.* paternal aunt

fǫlr (*acc. m. sg.* **fǫlvan)** *a.* **pale**

fǫng *see* **fang**

fǫr (*pl.* **farar)** *f.* journey; **gera hans fǫr góða** make his journey worth while 33/16; **þar í fǫr** in company with them 118/25

fǫrum *see* **fǫr** *and* **fara**

fǫrunautr *m.* companion

fǫruneyti *n.* company; **bjóða fǫruneyti sitt** offer to accompany 137/6; **skip gott ok fǫruneyti** a good ship and good crew 9/35

fǫt *see* **fat**

gaf, gáfu, gáfumk *see* **gefa**
gagarr *m.* dog
gagl *n.* gosling
gagn *n.* advantage, benefit, produce, revenue
gagnvert *prep. with dat.* opposite
gakk *see* **ganga**
gálgi *m.* gallows
gall *see* **gjalla**
galt *see* **gjalda**
gamall (*pl.* **gamlir**) *a.* old; **á gamals aldri** in one's old age
gamalmenni *n.* old people
gaman *n.* entertainment, pleasure 53/14; **hafa at gamni** take pleasure in 179/20
gamanleikr *m.* entertaining game
gamli *see* **gamall**
gammr *m.* vulture
gandr *m.* wolf; enemy
ganga[1] **(gengr, gekk, gengu/gingu, genginn/gengit)** *sv.* go; *imp.* **gakk** 102/18, **gangi** 58/15, **gakk til** go there 17/9; travel 56/20; **ganga á land** (of the wind) blow landwards 46/15; **at hann gangi á vini mína** in his trampling on my friends 87/33; **ganga af** pass, cease, leave 37/24, 25; **fyrst er af var gengit** immediately it left them 37/24; **ganga eptir** be proved true, come to pass 7/1; **ganga fram** grow, increase 40/19; **gingu hart fram** pressed forward vigorously, advanced strongly 18/16; **gekk fram fyrir Qlvi** had been going towards the door ahead of Qlvir 60/22; **ganga í** enter, join 33/28; **ganga með máli** support a case 127/11; **ganga of** fasten on 37/12; **ganga til lands** take over a country (as a king), fight one's way to power 35/15; **ganga um** see to, oversee, supervise 1/15; **ganga við** *with dat.* admit to, confess 47/18; **ganga yfir** befall: **eitt skal ganga yfir okr Þórólf báða** Þórólfr and I shall share the same fate 49/35, **eitt skyldi ganga yfir þá alla** they should all share the same fate 62/24; *impers.* **svá sem ganga mátti** as fast as it was possible to go 26/17; **svá sem gekk** as far as it was possible to go 38/19; *impers. with dat.* **gekk þeim léttara** it got easier for them 54/28; **ganga til** purpose, intend; **sem honum hafði til gengit** in accordance with his intention 14/10; **ganga út** turn out: **þér mundi svá út ganga at** it would turn out for you so that 24/34; *md.* **gangask á** attack each other, engage 79/5; **gangask at** engage in fight 123/25
ganga[2] *f.* walk
gangr *m.* going, pace
garðr *m.* enclosed place, yard; fence, wall; (large) dwelling, premises; palace; **í hans garði** in his keeping, owed by him 48/29
garðshlið *n.* entrance to an enclosure
garðstaurr *m.* fence-post
garpligr *a.* warrior-like
gat *see* **geta**
gata *f.* path, way; **gengu á gǫtu með þeim** saw them on their way
gátu *see* **geta**
gaukr *m.* cuckoo
gaumr *m.* heed, attention
gaus *see* **gjósa**
geð *n.* mind, disposition
gefa (gaf, gáfu, *subj.* **gæfi, gefinn/gefit)** *sv.* give; **gáfumk** gave me 153/25; **gefa sér erendi** pretend to have business, find an excuse to go 16/16; **gefa upp** give up; *impers., of the weather*, **er byr gaf** when they got a favourable wind 23/27; *md.* **gafsk honum** he was given, he found 129/9; **gefask upp** surrender 24/6; **hverneg sem þér gefsk sættargjǫrð Egils** however Egill's arbitration turns out for you 173/33; **gefsk at** has become, causes 160/6
gegna (gegndi, gegnt) *wv. with dat.* befit, be suitable; mean, signify; **hverju (þat) gegndi** what was the reason (for it) 16/38, 126/7
gegnt *prep. with dat.* opposite
gegnum/í gegnum *prep. with acc.* through, past 51/34; *as adv.* throughout 125/28

geigr *m.* trouble, harm, violence 45/34
geiri *m.* gore, triangular piece of cloth
geirr *m.* spear
geisli *m.* beam (of light)
gekk *see* **ganga**
geld *see* **gjalda**
geldfé *n.* sheep producing no milk
gelgja *f.* pole
gellir *m. nickname* 'noisy person'
gengileysi *n.* lack of support
gengit, gengnir, gengr, gengu *see* **ganga**
gera/gjǫra (gerði/gjǫrði/gørði, gerðu/gjǫrðu, gerr/gjǫrr/gert/gǫrt/gjǫrt) *wv.* make; do 18/29; cause 18/30; send: **gera orðsending** send a message, send a request 114/24; **gerir orðsending með** sends with him, sends as well the request 11/18; build 41/23; perform 45/4; adjudge, award; *imp.* **gjǫr svá vel** be so good 17/9, **gerið** act 20/18; **gera at** make into 33/31, mend, fix 140/11; **þar at gjǫra** do about it 89/13; **nǫkkut gera at** do anything for, help with 136/17; **ef þú gerir ekki at um** if you do nothing about, if you don't do something about 170/19; **gera eptir** act in accordance with; **gera menn frá sér** send out (some of one's) men 72/37; **gera fyrir** send for, send to waylay 137/7; **gera til** act against 130/27; **gjǫrði sér um títt** courted her 2/13; **gjǫrði sér svá mikit um** was so taken with 2/16; **gera um mál** arbitrate a case, pronounce judgment in a case 173/25; *pp.* **var gjǫrr** was made 93/25; **váru gervar** there were held 13/28; **váru gjǫr orð** word was sent 48/27; **at sér gerr/gervir** accomplished; **vel at ykr gervir** well accomplished (as warriors) 25/33; **at svá gervu** this having been done, after this, at this stage, with that 44/20, 54/6; *impers.* **veðr gerði hvasst** the weather became stormy 38/14; **gerði ljóst** it cleared up 38/17; **gerði á** there blew up 55/20; **slíkt gerir at er** that happens to anyone who 146/5; *md.* **gerask** become 4/21, be getting 53/16; **gerðumk** I became 153/11; **hvat í gerisk** what happens 131/4; *impers.* **gerðisk** it became 12/21; **gerask** it was getting 57/15; *pp.* **gerzk** happened 23/14; **gjǫrzk** taken place 62/3; **í gjǫrzk** happened 115/30; **hvað í hafði gerzk** what had happened 53/36
gerða *f.* woman's head-dress
gerðihamrar *m. pl.* cliffs that enclose or fence
gerla *adv.* clearly, precisely, exactly
gerr *see* **gera**
gersemi *f.* treasure, precious thing
gert, gervar, gervir, gervu *(pp.) see* **gera**
gerviligr *a.* accomplished, clever, gifted, handsome; *sup.* **gerviligstr/gerviligastr** most accomplished
gerzk *see* **gera**
gestaskáli *m.* guest-hall, accommodation for guests (**gestir** were royal retainers of inferior rank to other **hirðmenn**)
gestr *m.* guest
geta[1] (gat, gátu, getit) *sv.* **1.** get, receive; *subj.* **geti** can get 151/21. **2.** beget 88/28. **3.** *with gen.* guess; **at hann gat rétt** that he guessed correctly 131/10; suggest, suppose 26/5; say, tell; mention: **ekki er þess getit** we are not told, it is not recorded 86/12, 100/27. **3.** *with pp.* be able to, manage to, succeed in 94/25; *with inf.* get to, come to; *as meaningless aux.* **getr at rigna** it does rain 60/9
geta[2] *f.* guess; **eru þar margar getur á hvar** there have been many guesses about where 181/15
gil *n.* gully, ravine
gildi *n.* feast
gildr *a.* worthy; well off; **þikisk verða mega gildr maðr af** may expect to be regarded as a man of consequence as a result 52/3
gingu *see* **ganga**
gipta (gipti, gipt) *wv.* give in marriage
gíslar *f. pl.* sureties, hostage, guarantees
gista (gisti, gist) *wv.* stay as guest, stay the night
gisting *f.* night's lodging

gjaforð *n*. match 11/32 (usually of a woman; here clearly of Þórólfr)
gjald *n*. payment, tribute 20/36; *pl*. **gjǫld** compensation, repayment
gjalda (geldr, galt, guldu, goldinn) *sv.* pay; repay; *with gen*. for something: **létir hann eigi gjalda þess er** would not hold against him what 50/6; **verr af hendi goldinn** paid over in poorer quality 21/21; **gjalda aptr sendimenn hans manngjǫldum** repay him in compensation for his messengers 138/33
gjalla (gall, gullu, gollit) *sv.* resound, ring; twang; scream 67/20; *pres. part*. clanging; *as nickname* **gjallandi** noisy, loud-voiced
gjálpa (gjálpaði, gjálpat) *wv.* boast of
gjarn *a*. eager, desirous
gjarna *adv.* willingly, gladly
gjósa (gaus, gusu, gosinn) *sv.* gush
gjǫf (*gen.* **gjafar**) *f*. gift
gjǫfull *a*. liberal
gjǫr[1] *n*. multitude, host
gjǫr[2]**, gjǫra** *see* **gera**
gjǫrð[1] *f*. girdle
gjǫrð[2] *f*. (award of) arbitration
gjǫrða, gjǫrði, gjǫrðu, gjǫrðum *see* **gera**
gjǫrhugall *a*. closely attentive (**um** to), keeping a sharp eye (on); careful, mindful**; gjǫrhugall um** cautious towards 4/32
gjǫrr[1] *adv. comp*. any more clearly 19/20, more precisely, better 21/23
gjǫrr[2]**, gjǫrt** *see* **gera**
gjǫrsamliga *adv.* completely, entirely
gjǫrzk *see* **gera**
glaða (glaðaði, glaðaðr) *wv.* gladden, cheer (i.e. with gifts)
glaðr *a*. glad, happy; shining, bright 107/23
gladdi *see* **gleðja**
glamm *n*. noise
glapmáll *a*. confused in speech, hesitant of speech
glapna (glapnaði, glapnat) *wv.* grow dim, begin to fail, grow weaker
glapstigr *m*. false path, dangerous blunder
glaumr *m*. noisy merriment; name of a horse, used as a common noun 166/2
gleði *f*. merriment, good cheer
gleðimaðr *m*. cheerful, sociable person, a person who liked to enjoy himself
gleðja (gladdi, gladdr) *wv.* gladden, make glad; *md*. **gleðjask** become cheerful, cheer up
glepja (glapta, glaptr) *wv.* seduce
glíkr (= líkr) *a*. like; **ekki því grjóti glíkt ǫðru** unlike the other rock 41/36
glíma *f*. wrestling; **mjǫk at glímum** very fond of wrestling 53/20
glitra (glitraði, glitrat) *wv.* cause to shine
gljúfr *n. pl*. rocky ravine
gluggr *m*. window
glýjaðr *a. (pp.)* gleeful, happy
glymja (glumði, glumiðr) *wv.* resound
glær *m*. sea
gløggliga *adv.* clearly, precisely, in detail
gløggvingr *m*. miser, mean person
glǫm *f*. noise
gnárr *a*. towering (above)
gnat *n*. clashing
gneyptr *a. (pp.)* with one's head bowed down, with bowed head
gnípa *f*. mountain-top, peak
gnógr *a*. enough, plenty, plentiful; *cf*. **nógr**
gnýja (gnúði, gnúit) *wv.* roar (of the sea)
gnýr *m*. din
gnœgja (gnœgði, gnœgðr) *wv. with dat*. supply plentifully with; *pp*. **gnœgðr** plentifully supplied with, full of
goð *n*. (heathen) god
goðagremi *f*. wrath of the gods
goðheimr *m*. the world of the gods
goði *m*. one of 36–39 priest-chieftains in pre-Christian Iceland
goðlauss *a*. *nickname* godless, one who does not worship gods
góðmennr *a. (pp.)* attended by good (fine, select) people; **var góðmennt til þeirar ferðar** all who went were a good class of people 57/5
goðorð *n*. the office or authority of a **goði**
goðorðsmaðr *m*. a man holding a **goðorð**, a **goði**

góðr (*n***. gott)** *a*. good; pleasant 53/15 (1); (of land) fruitful, fertile 8/15; **góðr til** generous with 6/1; **var gott til** there was plenty of, it was easy to find 2/6, 53/15; **varð ekki gott til fjár** they did not get much plunder 23/33; **er gott** it is good; **var þar gott at spyrja tíðendi** it was easy to get news there

góðvili *m*. goodwill

goldinn, goldit *see* **gjalda**

gólf *n*. the unboarded floor down the middle of a medieval hall; **skyldi um gólf ganga** they had to walk across onto the floor, take up their position on the floor (an honourable ritual) 68/28

gólfþil *n*. floor-boards, wooden floor

goti *m*. *(the name of a legendary)* horse

gott *see* **góðr**

graðungr *m*. bull

grafa (gróf, grófu, grafinn) *sv*. bury 28/7; dig up 181/34

gráfeldr *m*. *nickname* 'greycloak'

graftól *n*. *pl*. digging tools

gramr *m*. 'fierce one', ruler, king

granda (grandaði, grandat) *wv. with dat*. injure, do harm to 94/26; *with acc*. 93/16

grannligr *a*. slender of build, slim-looking

granstœði *n*. the bearded part of the face; **granstœðit** where his beard was 81/4

grár *a*. grey

grasloðinn *a*. *(pp.)* thick with grass 61/12

gráta (grætr, grét, grátinn) *sv*. weep; *with acc*. weep for

grávara *f*. grey fur; squirrel-skin

grefill *m*. tool for digging

greiða (greiddi, greitt) *wv*. make ready (**til** for this purpose), get together 16/27; pay; **greiða af hendi** pay out; **greiða fyrir** look after 58/10; **greiða til um** make ready 61/24; **vildi engan hlut greiða um þetta mál** would do nothing to settle this matter 87/21; *md*. speed, prosper: **greiddisk ferð hans vel** he had a good voyage 41/13; *impers*. **greiddisk þeim vel** they had a good voyage 48/23; be paid: **greiddisk miklu verr** was much more difficult to collect 20/36

greiðfœrr *a*. easy to pass; **þar var ekki greiðfœrt út** it was not easy to get out there 65/22

greiði *m*. arrangement; **geri greiða á málinu** expedite the case, put the case right, bring about a just resolution to the case 87/6

greiðr *a*. ready 89/9

greiniliga *adv*. precisely, in detail

greip *see* **grípa**

grenja (grenjaði, grenjat) *wv*. howl, roar

grennir *m*. feeder

greppr *m*. man; poet

grét *see* **gráta**

grettir *m*. snake (originally perhaps 'hisser, snarler'); *as nickname* 30/29

greyfask (greyfðisk) *wv. md*. bend face down, stoop down

greypr *a*. cruel

grið *n*. *pl*. truce; pardon; quarter; **gefa grið** spare 36/38, 37/6

gríð(r) *f*. greed (Gríðr is the name of a giantess)

griðarof *n*. *pl*. breach of the peace, truce-breaking

griðungr *m*. bull 123/36 *note*

gríma *f*. mask

grimmleikr *m*. savagery, cruelty

grimmligr *a*. fierce-looking, fearful

grimmr *a*. grim, cruel, angry

grindr *f*. *pl*. pens

grípa (greip, gripu, gripinn) *sv*. grasp; snatch

gripr *m*. object of value

grjót *n*. stone, rock (usually collective); = **arinn** 160/9

gróa (grœr, greri, gróinn) *sv*. grow; heal

gróf, grófu *see* **grafa**

grúfa *f*. *in the adv. phrase* **á grúfu** face down 32/3

gruna (grunaði, grunat) *wv*. suspect; *impers*. **grunar mik** I suspect

grund *f*. ground

grunlauss *a*. unsuspecting; free from suspicion; straightforward, honest; **með grunlaust œði** with integrity

grunn *n*. shallow, shoal

grunnfǫll *n. pl.* breakers over a shoal 101/30
grunnr *a.* shallow; *n. as adv.* **vinátta okkur Hákonar konungs stendr grunnt** the friendship between me and King Hákon is a shallow one 126/19
grunr *m.* suspicion; **honum var grunr á** he had a suspicion
grýta (grýtti, grýtt) *wv.* throw stones
grætr *see* **gráta**
grœr *see* **gróa**
grœða (grœddi, grœddr/grœtt) *wv.* heal (*transitive*); treat the wounds of 11/2, 28/31
grǫf *f.* dug-out room, cellar; grave
grǫn *f.* moustache, hair round the mouth; lips; *pl.* (of an animal) snout
guðr = gunnr
gufa *f. nickname* sluggard, good-for-nothing
guldu *see* **gjalda**
gull *n.* gold
gullbúinn *a. (pp.)* decorated with gold (inlay)
gullhringr *m.* gold arm-ring
gullknappaðr *a. (pp.)* gold-buttoned
gullknappr *m.* gold button
gullrekinn *a. (pp.)* inlaid with gold
gullroðinn *a. (pp.)* gilded
gullsaumaðr *a. (pp.)* embroidered with gold thread
gumi (*pl.* **gumnar)** *m.* man
gunnr/guðr *f.* battle
gustr *m.* gust
gyrðr *a. (pp.)* girded
gæfa *f.* (good) luck (**til** to do something, for something); **bera gæfu til** have any luck with (*or* from) 6/4, 23/4; **bar hann enga gæfu til** he did not succeed, he had no luck in 33/33; **bærim eigi gæfu til samþykkis** did not have the good fortune to agree, have not been lucky enough to get on well together 115/35; *pl.* **bera stórligar gæfur til** have enormously good luck with it 14/32
gæfi *see* **gefa**
gæta (gætti, gættu, gætt) *wv. with gen.* guard, look after, see to 40/14, 101/23; take care (of), watch; **þess mun eigi hœgt at gæta alls saman** all this will not be easy to keep an eye on 69/20; **fá konu til at gæta** get a woman to look after 47/34; **gætti á bak þeim** shielded their backs 27/27; **gæta sín fyrir** guard oneself from 103/6 *note*; **gæta til** take care of, mind 96/35; **til at gæta** to cultivate it (i.e. my friendship) properly 29/10; **gæta svá til at** let us make sure that 141/11; **betr kunna at gæta** be more careful 33/29;
gœða (gœddi, gœddr) *wv.* increase; endow, enrich; **gœddi hann rásina** quickened his pace, put on a spurt 96/22
gǫfgaðr *pp. with dat.* honoured, adorned, splendidly provided (with)
gǫfuglyndr *a.* noble-minded, munificent
gǫfugr *a.* noble, splendid, fine, distinguished; *sup.* **gǫfgastr**
gǫrt, gǫrzk *see* **gera**
gǫtubreidd *f.* the breadth of a path
gǫtvar *f. pl.* gear, clothes
gørða, gørði *see* **gera**
haddr *m.* hair
háð *n.* mockery
háði *see* **heyja**
haf *n.* open sea, ocean
hafa (hefr/hefir, hafði, hǫfðu, *subj.* **hefði, hafðr/haft)** *wv.* have; use, sow (seed) 40/12; receive 23/29; take; take (charge of) 130/18; *imp.* **hafðu hann heim með þér** take him home with you 104/11; **er hann hafði** when he wore it 166/18; **hafa at** use as, make into; **hafa at dauðamanni** kill 104/17; **hafa þat at átrúnaði er þeim var skapfelldast** have whatever belief was most agreeable to them 72/4; **hafa í** use for, take on 9/9; **hafa til þess** have for this plenty of 116/2; **traust til haft** had the backing for it 86/31; **hefir uppi** raises, broaches 8/20; **hafa við** stand up to, hold one's own against 116/3; **hafði út haft** had brought out (to Iceland) 124/19; *pp. f.* **heim hǫfð** taken home 13/4; **var hǫfð** was practised 52/27, 181/6; *md.* **hafask at** be doing

haffœrandi *a. (pres. part.)* able to be sailed on the open sea, ocean-worthy
hafgola *f.* breeze off the sea, from out to sea, sea-breeze
hafið *see* **hafa**
hafiðr, hafit[1], hafizk *see* **hefja**
hafit[2] *see* **haf**
háfjall *n.* high mountain, mountain-top
hafnleysur *f. pl.* harbourless coasts 46/19
hafnligt *a. n.* likely to have a natural harbour; **ekki hafnligt** there seemed to be no natural harbours, it was not a suitable or attractive place for landing 30/7
hafskip *n.* ocean-going ship
haft *see* **hafa**
hafviðri *n.* breeze from the sea
haga (hagaði, hagat) *wv. with dat.* manage, arrange; take care of; **svá til haga at** manage it so that 62/28; **hagið svá til at** bring this about that 69/14
hagabeit *f.* grazing; **eiga hagabeit** own the grazing, have the right to graze 170/9
hagi[1] *m.* pasture
hagi[2] *m.* manager, controller, organiser 111/9
hagr[1] *a.* skilful
hagr[2] *m.* condition, situation
hagstœðr *a.* favourable
haka *f.* chin
haklangr *a. nickname* 'long-chin'
hald *n.* support, backing 87/4; **koma í hald** be helpful 173/17 *note*
halda (heldr, helt, heldu, haldinn/haldit) *sv. with dat.* hold; follow (a route at sea) 23/28; **halda skipunum** hold a course, sail 30/8; keep, maintain; carry on with, continue 168/23; **halda inu sama um** continue in the same way as regards, carry on with 6/7; **halda teknum hætti** carry on in the same way 171/6; **halda á** continue with, maintain, pursue determinedly 80/20; **heldu á því máli** urged the matter further 26/2; **halda til** make for 54/19, keep in 6/7; **halda til jafns við** hold one's own against 24/37; **margir hlutir heldu til þess** many things supported this, were in favour of this, there was much to be said for it 12/12; **halda upp** maintain 23/19, praise, speak highly of, keep talking about 43/34; **halda til fulls við** stand up to, hold one's own against 169/18; *with acc.* keep; keep power over 4/12; **halda Skotland af mér** hold Scotland under me (as his feudal lord) 76/3; keep up, maintain 129/16; **ef þú heldr hann til þess at** if you support him in 87/33; *pp.* **vel haldinn** treated well 64/24; **haldnir** provided for, treated 6/28; **þungliga haldin** in a bad way 136/11; *md.* **haldask** continue; be kept; **helzk ferillinn** the track continued 140/3; **helzk á vetrum** lived though the winters 40/21; **helzk** continued (to be), remained 29/25; **haldask við** resist, stand up to; **helzk þá ekki við honum** then nothing could stop him 77/34; **heldusk** were saved 101/33
haldinorðr *a.* discreet, silent; **vera haldinorðr** keep one's own counsel 16/10
háleyskr *a.* from Hálogaland
hálfbergrisi *m.* half mountain-giant, having almost the characteristics of a mountain-giant
hálfr *a.* half; **til hálfs** half-way 69/32 (i.e. a horn was shared between two people), 81/2; **hálft annat hundrað** a hundred and fifty *or* a hundred and eighty; **hálfu dýrra** twice as costly; **hálfu djarfligar** twice as boldly
hálftrǫll *n.* 'half-troll', having a troll for one parent 1/3
hálfþrítugr *a.* twenty-five (years old)
halla (hallaði, hallat) *wv. impers. with dat.* **hallaði honum** it tilted, heeled over 97/21
hallmæla (hallmælti, hallmælt) *wv. with dat.* blame, criticise
hallr *a.* sloping; **bar hallan** held (the shield) aslant *or* (the shield) turned aslant 96/24
hálmr *m.* straw
halr *m.* man

háls *m.* neck; ridge
hálsbein *n.* neck-bone
hálsdigr *a.* having a thick neck
haltr *a.* lame; *as nickname* 40/26
hamarr *m.* hammer; back of an axe; crag, bluff
hamask (hamaðisk, hǫmuðusk) *wv. md.* fly into a fury, go berserk (cf. **hamrammr**, **hamremmi**) 36/25; **hamask þú nú at syni þínum** now you are going berserk against your own son 54/34
hamfagr *a.* fair skinned, fair of form
hamhleypa *f.* shapechanger, human in animal shape
hamingja *f.* luck (**til** to achieve something)
hamingjumestr *a. sup.* having most luck, most lucky
hamla[1] (hamlaði, hamlaðr) *wv.* maim, mutilate; **váru hamlaðir at hǫndum eða fótum** had their hands or feet cut off 5/2
hamla[2] oar-thong, thole-strap, a loop to hold the oar in position against the row-lock when rowing; **lágu árar í hǫmlum** the oars lay in the thole-straps, i.e. they were in position ready for immediate use 92/2
hamr *m.* shape, (outward) form; enclosure, covering
hamrammr *a.* able to change one's shape (into that of a wild animal or the like; cf. *Heimskringla* I 18) 1/20, 32/30; able to induce in oneself a berserk fury 125/11
hamremmi *f.* the berserk fury
hamstoli *a.* transformed by a spell, out of one's right mind
handan *adv.* from beyond; **fyrir handan** *as prep. with acc.* beyond, on the other side of
handargagn *n.* readiness to the hand; **til handargagns** so as to be ready at hand, ready to pick up 45/35
handarkriki *m.* arm-pit; **í handarkrika sér** under his arm
handgenginn *a. (pp.) with dat.* pledged to the service of (a king), as a **hirðmaðr**; **er þú ert handgenginn** of whom you are a liegeman 6/38
handtaka (handtók, handtekinn) *sv.* seize, capture
handøx *f.* hand-axe, small axe
hanga (hekk, hengu, hanginn) *sv.* hang
hánum *pron. dat. sg. m.* = **honum**
happlauss *m.* hapless, unlucky
hár[1] (*n.* **hátt)** *a.* high; *n. as adv.* **hátt** loud(ly)
hár[2] *n.* hair
harðfari *m. nickname* smart mover, hard traveller
harðfengr *a.* tough, hardy; hard to deal with
harðhendliga *adv.* with hard hand, harshly
harðleitr *a.* harsh-looking
harðr (*n.* **hart)** *a.* hard; fierce; harsh, rough 57/20; *n. as adv.* **hart** vigorously, strongly; *sup. n. as adv.* **harðast** hardest, toughest
hárfagri *a. nickname* finehaired
hárhvass *a.* with an edge as fine as a hair, razor-sharp 169/20
harma (harmaði, harmaðr) *wv.* lament
harmdauði *a.* lamented
harmr *m.* grief; injury; **harmr mikill** a great pity 57/37
harri *m.* lord
hárrœtr *f. pl.* the beginning of the hair, the hair-line
hart *see* **harðr**
hásalr *m.* high hall
háseti *m.* rower, oarsman (**hár** *m.* row-lock)
háskasamligr *a.* dangerous-looking, ominous, threatening
hasla[1] (haslaði, haslaðr) *wv.* mark out with hazel-sticks; **hasla honum vǫll** challenge him at an appointed battle-field 74/6
hasla[2] *f.* hazel-stick
hásæti *n.* high-seat (= **ǫndvegi**)
hatask (hataðisk) *wv. md.* become filled with hatred (**við** towards)
hátt *see* **hár[1]**

hátta (háttaði, háttat) *wv.* arrange
hattr *m.* hat, hood
háttr (*dat.* **hætti)** *m.* manner, habit, custom; **halda teknum hætti** carry on in the same way 171/6; *pl.* behaviour 20/9
haugaeldr *m.* mound-fire (a fire shining above a grave-mound indicating buried treasure)
haugr *m.* burial mound
haukr *m.* hawk
hauss *m.* skull
haust *n.* autumn; **eptir um haustit** the following autumn 181/25
hausta (haustaði, haustat) *wv.* become autumn
haustblót *n.* autumn sacrificial feast
haustboð *n.* autumn feast
haustdagr *m.* a day in autumn, an autumn day
haustlangt *adv.* for the whole autumn, (at any time) this autumn 71/5
heðan *adv.* from here; away from me (*or* from this country) 103/10; **heðan af, heðan í frá** from now on
hefði, hefir *see* **hafa**
hefja (hefr, hóf, hófu, hafinn/hafiðr, *n.* **hafit)** *sv./wv.* lift 41/36; raise 100/13; begin 56/30; **hefja (upp/uppi)** raise, present, put forward, broach 12/24, 28, 85/19; **hefim eigi upp** do not raise it (the matter) 126/28; **hefja á rás** set off at a run 65/12; *impers. with acc.* **hér hefr upp** here begins; **hóf honum heldr upp brún** his brows lifted somewhat, i.e. he looked rather pleased 17/13; *pp.* **út hafiðr** carried out (for burial) 8/5; *md.* **hefjask** begin, originate; **hófusk upp til ófriðar** started a rebellion 71/15; *pp.* **hafði hafizk af sjálfum sér** had raised himself by his own efforts, was a self-made man 7/22
hefna (hefndi, hefnt) *wv.* avenge; **þá menn er þeir áttu minna í at hefna** men who less deserved their vengeance, men against whom they had less cause for vengeance 25/36; *with dat.* take vengeance on someone 53/38; *with gen.* avenge someone; take vengeance for something
hefnd *f.* vengeance 32/6; *in pl.* blood revenge (**eptir** *with acc.* for someone) 31/5
hefr *see* **hafa** *and* **hefja**
hegla (hegldi, hegldr) *wv.* hail; *past* **hegldu** covered with hail, showered down
hégómi *m.* nonsense, fancy; **af hégóma** in sport, insincerely, as a lie
heiðinn *a.* heathen
heiðir *m.* hawk
heiðr[1] *m.* honour
heiðr[2] *f.* heath, moor
heili *m.* brain
heill[1] *a.* sound, whole, upright; unharmed, safe; healed, cured; **af heilu** sincere, without guile, as it should be 14/34; **hverneg þar væri heilt** whether people there were well, whether everything was all right there 176/8; **bað þá heila hittask** bade them meet in health, said *au revoir* 7/9
heill[2] *n.* omen, luck, propitious future; *pl.* **leita heilla** try to obtain good luck, good omens 69/22
heilsa[1] (heilsaði, heilsat) *wv. with dat.* greet
heilsa[2] *f.* (restoration to) health, cure 137/1 *note*
heim *adv.* home, at home, in someone's home; **heim til húss** up to the house 7/26; **sœkja heim** visit (someone) in their home 156/8; **sœkja heim at** attack (someone) in their home, attack (someone's) home 25/30
heima *adv.* at home; in one's own home 15/6
heimamaðr *m.* a member of the household 16/20, 47/26
heiman *adv.* from home
heimanferð *f.* journey from home; **gerði heimanferð sína** set out from home 62/22; **gera sína þá heimanferð** set out from his home on this errand, make this his reason for leaving his home 3/32
heimanfǫr *f.* journey from home; **gerði heimanfǫr sína** set out from home 7/25

heimboð *n*. invitation to stay with someone
heimfararleyfi *n*. leave to go home
heimferð *f*. return home; attack on someone in their home; **er konungr lætr heimferðir veita** whom the king has punished by attacks on their homes 22/16
heimfǫr *f*. travel home; **veita heimfǫr at** *with dat*. attack someone in their home 4/16
heimili *n*. home
heimleiðis *adv*. homewards
heimr *m*. world
heimreið *f*. ride home, ride back
heimsœkja (heimsótti, heimsótt) *wv*. visit
heimta (heimti, heimt) *wv*. claim, demand, collect; **þóttusk þeir hafa hann ór helju heimtan** they felt they had reclaimed him from the dead 129/11
heimull *a*. freely available; **þetta var heimult gǫrt** permission was granted 105/11; **lét heimult skyldu þat** said that would be provided, said they would be welcome 135/28; **skylt ok heimult** right and proper 47/1
hein *f*. whetstone
heipt *f*. hatred, spite; *pl*. 98/2; **af heiptum** in hatred 163/11
heiptkviðir *m*. *pl*. spiteful words
heiptugligr *a*. spiteful
heit *n*. threat 90/33; promise, vow 9/14; **þessa heita** these promises 83/19
heita[1] (heitr, hét, hétu, heitit) *sv*. *with two datives*, promise something to someone; **Bárði var heitit meyjunni** the girl was betrothed to Bárðr 8/21; **hafði heitit verit** had been promised 9/30; **er hann hafði heitit** which he had made 101/24; **hétumk** he promised me 178/10; *md*. **heitask** promise oneself, betroth oneself
heita[2] (heitir, hét, hétu, heitinn/heitit) *sv*. be called; **er hann var eptir heitinn** whom he was named after 42/16; **hét at Borg** was called Borg (was said to be at Borg?) 46/28; **hét í Lundi** was called Lundr 65/38
heita[3] (heitti, heitt) *wv*. heat; brew: **þá hafði hann heita látit** he had then been having brewed 26/22
heitr *a*. hot
heitrofi *m*. breaker of promises
hekk *see* **hanga**
hel *f*. the abode of the dead; death (cf. Index of names)
held *see* **halda**
heldr[1] *adv. (comp.)* rather, somewhat 17/13; instead 139/17; **heldr en** rather than; **at heldr** any the more, even so; **ok at heldr þótt** and all the more if, in spite of the fact that, even though 174/25
heldr[2] *see* **halda**
heldu, heldusk *see* **halda**
helgenginn *pp*. gone to the world of the dead
heljarskinn *n*. *nickname* dark-skinned person
hellusteinn *m*. stone slab
helmingr *m*. half
helnauð *f*. dire distress, death-like grief
helsi *n*. collar
helt, helzk *see* **halda**
helzt *adv. sup*. most of all, chiefly; **helzt fyrir þeim** their main leader 53/24; **sem helzt var til** which was the best available 15/30; **helzt várn kost** our best option 21/29
henda (hendi, hendu, hent) *wv*. catch; find; **henda mikit gaman at** take great pleasure in 53/14; *impers*. **skal okr aldri þá skǫmm henda** that disgrace must never befall us 173/2
hendi[1], hendr *see* **hǫnd**
hendi[2] *see* **henda**
hengu *see* **hanga**
hér *adv*. here; *equivalent to a dat*. *pron*. this 22/4; **hér í landi** in this country; **hér á þinginu** at this assembly; **hér af** in this matter, from this
herað (*pl*. heruð) *n*. district; settled area
heraðsbóndi *m*. farmer of the district, local farmer

herbergi *n.* room, dwelling; *pl.* premises 25/26
herblástr *m.* a call to battle (on a trumpet)
herboð *n.* war summons, call to arms; **fara herboð** go round with a call to arms 3/23
herbúðir *f. pl.* camp
herbúnaðr *m.* weaponry, fighting equipment
herða[1] *f.* tempering; the hardened steel strip on the edge of an axe 51/34
herða[2] **(herði, herðr)** *wv.* make hard, make firm; **herði huginn** plucked up his courage 102/5
herðar *f. pl.* shoulders
herðimikill *a.* broad-shouldered
herfang *n.* booty
herfœrr *a.* fit for military service 5/22
herfǫr *f.* raiding
herhlaup *n.* rush to arms, mustering of troops; warfare
herja (herjaði, herjuðu, herjat) *wv.* harry, raid; **at þeir heri eigi** that they should not raid 74/7
herklæðask (herklæddusk) *wv. md.* put on armour
herklæði *n. pl.* armour
herlið *n.* troops
hermaðr *m.* warrior, fighter
hermannliga *adv.* in a warlike way
hermannligr *a.* warrior-like, soldier-like
hernaðr *m.* raiding
hernuminn *pp.* taken by force, abducted
heróp *n.* war-cry
herr *m.* crowd; army; **herr manns** host of men 74/31
herra *n.* lord (used in addressing a king)
hersir *m.* lord, a man (and title) of high rank in early Norway
herskár *a.* **1.** warlike. **2.** exposed to raid; **landit var þá herskátt** the country was then exposed to raid 65/34
herskip *n.* warship
herskjǫldr *m.* war-shield; **fara herskildi** harry 66/26
hertaka (hertók, hertekinn) *sv.* capture; abduct
hertogi *m.* leader, commander
herǫr *f.* war-arrow 3/23 (*see note*)
heslistǫng (*pl.* **heslistengr)** hazel stake (see **hasla**)
hestr *m.* horse
hét, hétu *see* **heita**[1]**, heita**[2]
hétumk *see* **heita**[1]
heyja (háði, háiðr) *wv.* conduct, hold; wage, fight (a battle) 80/18
heyra (heyrði, heyrt) *wv.* hear; **heyra á** listen to 167/17; *md.* **heyrask** be heard; **heyrðisk mér svá** I think I heard him say, I understood him to say 12/29
heyrn *f.* hearing
híbýli *n. pl.* homestead, house
higat = hingat
hildingr *m.* warrior, king
hildr *f.* battle
hilmir *m.* king, chieftain
hingat/higat *adv.* hither, to this place
hingatfǫr *f.* journey hither
hinn *pron.* the other; **hinir sex menn** the other six men 136/7
hinnig *adv.* to/in the other place
hirð *f.* the king's or earl's personal following or household; court, where the men are residing
hirða (hirði, hirðr) *wv.* keep, care for; put away; **hirða eigi** not to care, not to mind
hirðir *m.* herdsman, shepherd
hirðlǫg *n. pl.* the fellowship of the king's court; **ganga í hirðlǫg** join the **hirð** 9/21, 33/28
hirðmaðr *m.* member of a **hirð**
hirðstjóri *m.* leader *or* captain of a **hirð**
hitta (hitti, hitt) *wv.* meet; reach; find, come across; **hittu menn at máli** met men to speak to 46/26, 101/35; *md.* **hittask** meet one another; *pp.* **hizk** met each other 101/15
hjá *adv. and prep.* near, close by, with; compared with
hjaldr *m.* battle
hjálmr *m.* helmet
hjálpa (halp, hulpu, hólpinn) *wv. with dat.* help; *pres. part.* **hjálpandi** helper

hjalt *n*. hilt
hjalti *m*. *nickname* (see Index under Óleifr)
hjarðtík *f*. sheep-dog
hjarn *n*. frozen snow
hjarta *n*. heart
hjó *see* **hǫggva**[1]
hjón *n*. *pl*. members of a household; servants
hjuggu *see* **hǫggva**[1]
hjǫrr (*gen*. *pl*. **hjǫrva**) *m*. sword
hjǫrtr *m*. hart; *as nickname* 35/11
hlaða[1] **(hlóð, hlóðu,** *subj*. **hlœði, hlaðinn/hlaðit)** *sv*. *with dat*. load; pile up; **hlóðu at grjóti** heaped stones round or over 38/22; **nær hlaðinn** almost completely loaded 21/37
hlaða[2] *f*. barn
hlaðhǫnd *f*. *nickname* 'lace-arm', one with lace adornment or brocade cuffs on her arms 44/19
hlam *past of a vb*. **hlymja** *or* ***hlima** *impers*. clang, give a dull, heavy sound 108/17
hlátr *m*. laughter
hlaup *n*. jump; **þat var ekki annarra manna hlaup** it was not a leap within the capability of other men, it was further than anyone else could jump 128/33; run, running; **af/með hlaupi** by running, by flight
hlaupa (hleypr, hljóp, hlupu/hljópu, hlaupinn/hlaupit) *sv*. run, jump; **hlaupa á brott** run away 64/26; **hlaupa á kaf** leap overboard into the water 36/32; **láta hlaupa niðr** drop 41/31; **hljóp á** there came up, blew up 145/1; **hlupu í** attacked, swooped down on 20/40; **hlaupit af landi á brott með** taken it off abroad 138/23; **hlaupa í sundr** break apart; *pres*. *part*. **hlaupandi**; *md*. **hlaupask á brott með** elope with 47/11; **hlaupask at** run at each other, attack each other (*cf*. **renna**[1]) 123/23; *pp*. **hlaupizk**
hlaut *see* **hljóta**
hlemmr *m*. trap-door
hler *n*. listening
hleypa (hleypti, hleypt) *wv*. *with dat*. cause to move quickly; make run, chase, drive 89/22; cause to shoot forward; ride swiftly; **hleypti brúnunum** shot his eyebrows
hlið[1] *n*. gateway; gap
hlið[2] *f*. side
hlíð *f*. mountain-side 23/29
hlíf *f*. protection, shield
hlífa (hlífði, hlíft) *wv*. *with dat*. protect; spare; *md*. **hlífask** protect oneself
hlít *f*. sufficiency, satisfaction; **til góðrar hlítar** very well, rather well, with good effect 143/7
hlíta (hlítti, hlítt) *wv*. *with dat*. rely on, trust; **skal ekki ǫðrum mǫnnum nú at hlíta** from now on it will not be entrusted to other men (than myself) 170/36; put up with, submit to 135/23
hljóð *n*. silence; hearing; **í hljóði** quietly, in private, secretly 171/22
hljóðliga *adv*. silently
hljóðr *a*. silent, taciturn
hljóp, hljópu *see* **hlaupa**
hljóta (hlaut, hlutu, hlotinn) *sv*. get, receive 6/23; **hon hlaut at sitja hjá** she drew the lot (it fell to her lot) to sit (and drink) with 7/23; **Egill hlaut at leika** it fell to Egill to compete 53/29; *pres*. *part*. **hljótandi**
hlóð, hlóðu *see* **hlaða**
hlógu *see* **hlæja**
hlunnr *m*. plank (for supporting a ship or for standing it on); a piece of wood forming part of a slipway (for launching ships and also for dragging them ashore): **ráða skipi til hlunns** drag a ship ashore, beach a ship 125/20
hlupu *see* **hlaupa**
hlust *f*. ear, hearing
hluta (hlutaði, hlutaðr) *wv*. cast lots for; draw lots for, arrange by lots 7/19; **hluta sæti** draw lots for where they should sit 67/8
hlutgengr *a*. capable (of doing one's part) 7/5

hluti *m.* lot, fate; part 73/4; **hverr minn hluti skal verða** what is going to happen to me 47/26

hlutr *m.* thing; part 30/28; portion; cargo 106/21; lot 67/10; **svá sagði hlutr til** the lot(s) decreed 67/11; condition, position: **hlutr ykkar feðga mun æ því verri er deildir várar standa lengr** you, father and son, will be the worse off the longer our disputes last 175/5; **helt hlut sínum** did not let himself be trampled on 178/16; **haldit hlut mínum** held my own 175/7; **skarðr hlutr** diminished condition, injury 97/4; share; **at sínum hlut** in accordance with his share 82/1; **sitja yfir hlut hans** encroach on his rights, oppress him, wrong him 124/22; (part of a) cargo 106/21; **en engan hlut illa** and nothing badly (i.e. he has never done me any harm) 18/29; part: **áttu menn hlut at** people intervened 55/30; **hafði inn versta hlut af** had behaved very badly, was very much to blame 73/11

hlutskipti *n.* share (of plunder) 17/32; **hǫfðu hlutskipti mikit** received a large share (of booty), had plenty of booty to share 2/4; **til hlutskiptis liði** as the share of (each man in) the troop, to share out among his troops 75/17

hlýða (hlýddi, hlýddr) *wv. with dat.* **1.** listen to; **hlýða á** listen to, pay attention to, be influenced by 19/15. **2.** obey. **3.** be permitted to someone; **þér mun þat ekki hlýða at** you will not be allowed to 55/17; **þér látið honum hvetvetna hlýða** you let him get away with everything 21/34; *impers.* be proper, do: **eigi mun hlýða svá búit** this will not do, one cannot go on like that 123/31; **þat hlýðir eigi** it will not do 146/14

hlynr *m.* maple (tree)

hlæja (hló, hlógu, hleginn) *sv.* laugh

hlœði *see* **hlaða**[1]

hneita (hneitti, hneitt) *wv.* cut

hnekkja (hnekkti, hnekkt) *wv.* drive back

hníga (hneig/hné, hnigu, hniginn) *sv.* sink down, fall dead; *with suffixed neg.* **hnígrat allr** he will not altogether come to nothing 117/16

hniginn *a. (pp.)* bowed down; **gerðisk heldr hniginn at aldri** was getting rather old 53/16

hnit *n.* clash

hnúfa *f. nickname* knob; snub-nose

hnúpgnípa *f.* projecting, overhanging, hanging down peak

hnykkja (hnykkti, hnykktr) *wv.* pull violently

hodd *n.* hoard, wealth, gold

hof *n.* temple

hóf[1] *n.* **1.** moderation, restraint**; at eigi ætlir þú hóf fyrir þér** of not showing moderation 7/6; **hafa ekki hóf við** know no moderation 50/11. **2.** rule, judgment; **hafir engis manns hóf nema þitt** follow no one's judgment, accept no one's ruling, except your own 169/17

hóf[2] *see* **hefja**

hofsgoði *m.* temple-priest (in heathen times)

hofshelgi *f.* sanctuary of a temple, temple-sanctuary

hófsmenn *m. pl.* moderate-minded men, not too ambitious men 15/38

hoftollr *m.* temple-dues, temple-tax

hófu, hófuð, hófusk *see* **hefja**

hógdrœgr *a.* easy to drag

hógstýrt *pp. n.* easy to steer; **eigi verðr mér nú hógstýrt fótunum** I do not now find it easy to control my legs 180/1

hógværr *a.* gentle, mild

hold *n.* flesh

hóll *m.* hillock

hollr *a.* loyal; *comp.* **hollari**

hólmganga *f.* 'island-going', a duel held according to traditional rules, often on an island in a river (**hólmr**)

hólmgǫngulǫg *n. pl.* rules of duelling

hólmgǫngumaðr *m.* duellist

hólmr *m.* (small) island; site of a **hólmganga** 118/13, 14; **ganga á hólm** fight a duel

hólmstaðr *m.* place for a duel
hólmstefna *f.* appointment, meeting arranged for a duel; pre-arranged duel
holt *n.* small stony hill or ridge
holtasund *n.* passage between stony ridges
hopa (hopaði, hopat) *wv.* draw back, retreat
horfa (horfði, horft) *wv.* turn, look (in a certain direction), stare; *impers.* **ef við þeim er horft** if they are faced up to, if they are resisted 78/28; **heldr horfir óvænt** it looks rather unpromising, the prospects are rather unpromising 87/36; *md.* **á horfask**, **horfask til** look likely 34/7, 75/2
horn *n.* (drinking-)horn; horn-full
hornklof *n.* tongs, clamp made of horn *or* to hold horn
hornklofi *m. nickname*; *name for a* raven
hosa *f.* legging; hose; *pl.* trousers
hót *n. pl.* threats
hótun *f.* threatening, threats
hraðbyrja *a. indeclinable* with a strong following (wind); **sigla hraðbyrja** sail on a fair fresh breeze 28/23
hraðkvæðr *a.* swift to compose
hrafn *m.* raven; *name of a* horse
hrammr *m.* paw
hrapa (hrapaði, hrapat) *wv. with dat.* hasten on, rush (recklessly)
hratt *see* **hrinda**
hrauð *see* **hrjóða**
hraustr *a.* tough, valiant; *sup.* **hraustastr**
hregg *n.* storm, strong wind
hregn *n.* mountain, crag?
hreinn[1] *m.* reindeer
hreinn[2] *a.* clean
hress *a.* hale, hearty, in good health; *sup.* **inn hressasti** in very good health
hressa (hressti, hresst) *wv.* refresh, cheer; **hressa sik,** *md.* **hressask** cheer up, feel better, rouse oneself, pull oneself together 31/4, 57/15
hreysti *f.* valour, prowess
hreystimaðr *m.* man of valour
hríð[1] *f.* while; **um hríð** for a while; a while ago 23/18; **í hríðinni** immediately, without a pause 100/23
hríð[2] *f.* storm; attack; bout
hrinda (hratt, hrundu, hrundinn) *sv. with dat.* push; **hrinda fram** launch 41/30; **hrinda upp** lift; open (a door); **er hann fekk ǫndunni frá sér hrundit** when he could breath out again 133/32
hringr *m.* ring (usually an arm-ring); circle
hrís *n.* brushwood
hrísablundr *m. nickname* 53/12 (cf. **blundr** and the farm-name Hrísar)
hristir *m.* shaker
hrjóða (hrauð, hruðu, hroðit) *sv.* strip (a ship of men), disable 36/27, 142/37
hrjóta (hraut, hrutu, hrotit) *sv.* fly, be flung; **hrutu af** flew off, apart 27/24
hroði *m.* that which treats roughly, buffeter (*cf.* **hrjóða**)
hroðit *see* **hrjóða**
hróðr *m.* (poem of) praise
hróðugr *a.* glorious, renowned
hróf *n.* shed, shelter
hrópa (hrópaði, hrópaðr) *wv.* slander 19/15
hross *n.* horse
hrosshǫfuð *n.* horse's head
hrosti *m.* malt mixed with hot water, mash (in brewing)
hrumr *a.* infirm, decrepit
hrundit *see* **hrinda**
hrundning *f.* pushing, shoving
hrutu *see* **hrjóta**
hryggð *f.* affliction, grief
hryggr *a.* afflicted, grieved
hrynja (hrundi, hruninn) *wv.* fall; jangle
hræ *n.* dead body, corpse, carrion; *pl.* remains (of a body) 37/14
hræbarinn *pp. (see* **berja***)* beaten into a corpse
hræðask (hræddisk) *wv. md.* be afraid (of)
hræsollr *m.* corpse-swill, blood
hræzlugœði *n. pl. hapax legomenon*,

probably 'ease owing to persuasion by intimidation'

hrœra (hrœrði, hrœrt) *wv.* move (*transitive*); *md.* **hrœrask** move (*intransitive*)

hrœrr *a.* movable, moving?

hrǫnn *f.* wave

hrør *n.* corpse; death

hrøkkva (hrǫkk, hrukku, hrokkinn) *sv.* give way; **hrǫkk fyrir lið Óláfs** Óláfr's army fell back before them 79/32

húð *f.* hide

hugaðr *a.* courageous

hugboð *n.* feeling, guess, presentiment

hugði, hugðisk, hugðu *see* **hyggja**

hugleiða (hugleiddi, hugleitt) *wv.* consider

hugna (hugnaði, hugnat) *wv.* please; **hefir mér til ykkar allir hlutir vel hugnat** I have been pleased with you in all respects 29/7; **muntu láta þér vel hugna** you will be happy, you will not mind, you will accept 99/29

hugr (*gen.* **hugar)** *m.* thought, mind; determination, courage; **mér segir hugr um** I anticipate 6/24; **þat er mér bauð hugr um** what my mind foreboded, as I expected (suspected) 7/1; **leggja mikinn hug á um** concern oneself greatly about, take great pains with 13/26; **hafa þungan hug á** have an unfriendly regard for 49/20

hugsa (hugsaði, hugsat) *wv.* think, reflect, plan

hugþokki *m.* thought, mind; **mæla eptir hugþokka sínum** utter one's true thoughts, speak one's mind 15/6

hulði, hulðu *see* **hylja**

hunang *n.* honey (for making mead)

hundr *m.* dog

hundrað (*pl.* **hundruð)** *n.* hundred; *probably usually* a 'long' hundred, *i.e.* 120

hurð *f.* door; trap-door

hurðáss *m.* door-beam, one of the rafters above the doorway 51/36

hurfu *see* **hverfa**

hús *n.* house; building; **taka hús á** *with dat.* take someone by surprise in their house 4/24; *pl.* abode

húsaskipan *f.* lay-out of the buildings 64/27

húsbóndi *m.* master of a house, head of a household

húsbúnaðr *m.* furniture, fittings

húsfreyja *f.* mistress of the house, farmer's wife

húskarl *m.* farmhand, workman

húsveggr *m.* wall of a house

húsþing *n.* council, meeting of a king's (or other leader's) household or following

hvaðan *adv.* from where

hvalakváma *f.* stranding of whales

hváll *m.* hillock

hvalr *m.* whale

hvar *adv. and conj.* where; **hvar sem** wherever; **sem hvar** everywhere 110/9

hvarf *see* **hverfa**

hvarfa (hvarfaði, hvarfat) *wv.* stroll about

hvarfla (hvarflaði, hvarflat) *wv.* wander about 181/12

hvárgi (*n.* **hvárki, hvártki,** *pl.* **hvárigir)** *pron.* neither

hvárki *adv. and pron. n.* neither

hvarmr *m.* eyelid

hvárr *pron.* each (of two); which; **hvárr þeira mundi hafa vegit annan** each must have killed the other 60/18; **hvárr (***sc.* **kostr) sem upp kemr** whichever way it turns out, whatever happens (i.e. whether I am killed or not) 169/25; **fáir hvárir saman** in small groups from each side 128/29

hvárrtveggi *pron.* each of two, both; **hvárrtveggi Úlfr** both the men called Úlfr 141/29; **margir hvárirtveggju** both (those who had Danish ancestry on both sides) were many, *i.e.* there were many who were Danish on both sides of their ancestry 72/18; **í hvárratveggju liði** in the army of each, on both sides; **Mœri hváratveggju** *i.e.* both Norðmœrr and Sunnmœrr 4/15

hvárt *adv. and conj.* whether

hvártki *pron. n.* neither; **hvártki spjótit** neither of their spears 123/24
hvarvetna *adv.* everywhere
hvass *a.* sharp; of wind, keen, stormy 38/14, 95/13; *comp.* **hvassari**
hvat *pron.* what; **hvat mǫnnum**, what kind of men, who 46/30
hvata (hvataði, hvatat) *wv. with dat.* hasten; encourage; hurry on with
hváta *vb. with dat.* stick, thrust
hvatfœrr *a.* quick, fast; *comp.* **hvatfœrri**
hvati *m.* instigator, encourager
hvatr *a.* fast; *sup. n. as adv.* **sem hvatast** as quickly as possible, straight away 61/1
hvé *adv.* how
hveiti *n.* wheat
hverfa (hvarf, hurfu, horfinn) *sv.* turn; disappear; **hverfa aptr** withdraw 141/19, turn back 139/35; **hverfa til** embrace 7/8
hvergi *adv.* nowhere; not at all
hverneg *adv.* how
hverr *pron. a.* who, which, what; each, every; **at ǫðru hverju** *see* **annarr hverr**; **í inu þriðja hverju tjaldi** in every third tent 74/26; **hverr á fœtr ǫðrum** one on the heels of another, one after the other 64/3; **hvern mann er hann fekk** everyone he could (get) 15/20; **einn hverr** *see* **einnhverr**
hversdagliga *adv.* generally, normally
hversu *adv.* how
hvert *adv.* whither, to where
hvessa (hvessti, hvesst) *wv.* sharpen; **hvessa augun á** look keenly at, fix one's eyes on, glare at
hvessir *m.* sharpener, inciter
hvetja (hvatti, hvǫttu, hvattr) *wv.* urge; *subj.* **hvetti** should urge me to it 31/16
hvetvetna *pron.* anything, everything
hví *adv.* why
hvíla[1] (hvíldi, hvílt) *wv.* rest; *md.* **hvílask** rest oneself
hvíla[2] *f.* bed
hvíld *f.* rest
hvílugólf *n.* bed-closet
hvinn *m.* pilferer, thief
hvítbeinn *a. nickname* white-leg
hvítna (hvítnaði, hvítnat) *wv.* go white, whiten
hvítr *a.* white; *wk. form* **hvíti** *nickname* white, fair-haired *or* fair-skinned; fearful, cowardly
hvǫtuðr *m.* inciter
hyggja[1] (hyggr, hugði, hugat) *wv.* think; **hykk = hygg ek** I think; **hyggja at** examine 49/24, consider 107/5; **hyggja til** attend to 167/19; *md.* **hyggjask** think that one; **hyggjumk um** I consider my position 150/25
hyggja[2] *f.* thought
hylja (hulði, hulðr) *wv.* hide, conceal, cover; **fara hulðu hǫfði** go in disguise or by stealth 102/3; **hylja hræ** cover a dead body (to keep it from birds of prey and animals) 169/2
hyrna *f.* axe with a horned blade
hyrning *f.* corner
hyrr *m.* fire
hæða (hæddi, hæddr) *wv.* mock, speak disrespectfully (**at** of, to)
hæðiligr *a.* ludicrous, contemptible, shameful
hæli *n.* refuge 41/7
hæll[1] *m.* heel; **fara á hæl/hæli** retreat, go back 79/15, 140/23; **ganga á hæl** give ground 123/26
hæll[2] *m.* widow whose husband has been killed
hæri *a. comp.* higher, taller
hæstr *a. sup.* highest; *n. as adv.* **hæst**
hætta[1] *f.* risk; **lagt á hættu mikla við** run great risks against 25/35
hætta[2] (hætti, hættu, hætt) *wv.* risk; **hætta til** take the risk 18/2, take a risk in, venture on 134/8; **til þess hætta** venture, risk it 32/9, 87/25
hætta[3] (hætti, hættu, hætt) *wv. with dat. or* **at** *and inf.* leave off, stop, end; *imp.* **hættu**
hætti *see* **háttr** *and* **hætta[3]**
hættr *a.* dangerous; *comp.* **miklu hættari** much more dangerous 140/22
hœfa (hœfði, hœfðr) *wv.* **1.** hit. **2.** *impers. with dat.* befit, be suitable for

hœfi *n.* fitness, convenience; **er við þeira hœfi var** which suited them 32/34
hœgindi *n.* pillow
hœgr *a.* easy; *comp.* **hœgri** easier; right (as opposed to left) 123/15; **til hœgra vegs** on the right-hand side 79/8
hœngr *m. nickname* male fish; hook; **hœngs maki** *is Óðinn in disguise as a* snake 156/27, *see note* (and cf. *Ketils saga hœngs* Ch. 1)
hǫðr *m. nickname* name of a god and of a legendary king; original meaning probably 'warrior'
hǫfð *see* **hafa**
hǫfðahlutr *m.* the upper part of the body
hǫfði *see* **hǫfuð**
hǫfðingi *m.* chief, leader, commander; chief person 15/17
hǫfðingliga *adv.* princely, like a prince, nobly; **láttu þér verða hǫfðingliga við** act in princely fashion towards 103/2
hǫfðu, hǫfðum *see* **hafa**
hǫfn (*pl.* **hafnir**) *f.* harbour
hǫfuð (*dat.* **hǫfði**) *n.* head; **til hǫfuðs honum** on its head, i.e. for killing it 95/40
hǫfuðbaðmr *m.* chief tree
hǫfuðhof *n.* chief temple, high temple 69/11
hǫfuðlausn *f.* head-ransom; also the name of Egill's poem
hǫfuðstaðr *m.* chief place, principal town, capital
hǫfugligr *a.* heavy
hǫfum *see* **hafa**
hǫfundr *m.* originator; judge
hǫgg (*gen. pl.* **hǫggva**) *n.* blow, stroke (with a weapon); slaughter 51/30
hǫggnar *see* **hǫggva**
hǫggorrosta *f.* fighting with hand to hand blows; **ganga í hǫggorrostu** engage in close fighting 63/31
hǫggrúm *n.* space for a blow; **til hǫggrúmsins** in order to have room to strike a blow 120/11
hǫggspjót *n.* a spear with a cutting blade as well as a point; halberd
hǫggstaðr *m.* place for a blow
hǫggva[1] **(høggr, hjó, hjuggu, hǫgginn/hǫggvinn/hǫggit)** *sv.* strike; hack (holes in); cut; cut down 36/24; slaughter; behead; **ok hǫggnar á lágir** with logs hewn and laid across them 139/10; **hǫggvask til** strike at one another
hǫggva[2] *see* **hǫgg**
hǫggvápn *n.* cutting weapon (sword or axe)
hǫggvaviðskipti *n. pl.* exchange of blows, fight; **ekki er at segja frá hǫggvaviðskiptum** there is nothing to tell (there is no need to tell) about the exchange of blows 140/26
hǫlðr *m.* freeholding farmer (the highest rank of free farmers in Norway; next below the **hersir**)
hǫlzti *adv.* far too, very
hǫll *f.* hall
hǫnd (*dat. sg.* **hendi,** *pl.* **hendr**) *f.* hand, arm; **á hendr** *with dat.* against; **segja á hendr** *with dat.* charge someone with 19/7; **ganga á hǫnd konungi** enter the service of the king as a **handgenginn maðr** 6/21; **sœkja á hǫnd** *with dat.* seek (to enter) the service of 23/9; **af hendi láta** let go, give up 20/14; **reiða af hendi/hǫndum** hand over; **at hendi** *see* **bera**; **mér heim at hendi** to my hand in my home 165/26; **fyrir hǫnd** *with dat.* on behalf of; **fyrir hǫndum** *see* **kostr**; **selja í hendr** hand over 7/14; **í hendr** *with dat.* into someone's hands 16/28; **í hendr þér** at your hand, from you 89/16; **varð honum þat vel í hǫndum** he made a fine job of it 16/2; **myndi illa í hǫndum hafa** would behave badly, would become infuriated, would do something terrible 45/33; **ór hendi** *with dat.* from the possession of 178/6; **taka hǫndum saman** clasp hands, shake hands 123/11; **til handa** *with dat.* for someone, on someone's behalf; **til beggja handa (sér)** on both sides; **ganga til handa** give up, surrender 10/31; **ganga til handa** *with dat.*

submit to someone (as one's liege-lord; cf. **handgenginn**) 4/19, 34/24; **undir hendr honum** under his arms; **drepa hendi við** *see* **drepa**

hǫnk *f.* loop

hǫrpuskel *f.* scallop

hǫrr *m.* linen thread, flax; bowstring

hǫttr *m.* hat, hood

høggr *see* **hǫggva**

í *prep. and adv.* in

iðgjǫld *n. pl.* compensation

iðgnógr *a.* absolutely sufficient; *n. as substantive with gen.* **iðgnótt** absolute sufficiency

iðja *f.* activity, (hard) work

iðjumaðr *m.* hard-working man

iðrask (iðraðisk) *wv. md. with gen.* repent of, regret 50/23

iðri *a. comp.* inner; **it iðra** the inner route

ígangsklæði *n. pl.* the clothes one is wearing

íhlutunarsamr *a.* interfering, inclined to meddle; **var ekki íhlutunarsamr** did not get involved 124/21

illa *adv.* badly, harshly; **ǫllungis illa** very badly, not at all 60/7

illiliga *adv.* horribly

illr *a.* bad; evil; **þar var illt til hafna** harbours were hard to find, there were not many harbours 128/13

illskælda *f. nickname* 'evil poet', slanderous poet *or* plagiarist poet

illsǫgull *a.* evil-speaking

in *pleonastic adv. with comp.* 164/19

inn *adv.* in, inside; inland; i.e. between the islands and the mainland 36/6; **svá inn allt á Raumaríki** also right inland in Raumaríki 115/5

inna (innti, innt) *wv.* tell; speak of, relate, give an account of; **inna upp** expound, sum up 115/30

innan *adv.* inside; on board; *prep. with gen.* within

innanverðr *a.* inner, on the inside

innast *adv.* furthest in, closest to the middle (of the hall)

innganga *f.* entrance; **krafði sér inngǫngu** demanded an entrance, asked to be admitted 105/11

inngangr *m.* entrance

inni[1] *adv.* inside, in the building 27/17

inni[2] *n.* dwelling, home

innlendr *a.* residing in one's country; **gjǫrðir Bjǫrn innlendan** cancelled Bjǫrn's outlawry, gave Bjǫrn the rights of citizenship 88/38

innlenzkr *a.* native

innri *a. comp.* inner; **róa fram in innri sundin** row along through the inner sounds, i.e. between the mainland and the islands 91/26

írskr *a.* Irish

ísar *m. pl.* ice

ísarn *n.* iron

Íslandsferð *f.* a voyage to Iceland

ítr *a.* splendid, excellent

íþrótt *f.* skill; **fyrir sakar íþrótta hans** because of his art, skills (i.e. as a poet) 29/11

íþróttamaðr *m.* a man of skills, an accomplished person; **gerðisk hann íþróttamaðr um flesta þá hluti** he excelled at most of the things 42/17

jaðarr *m.* defence

jafn *a.* equal; level 98/30; **at jǫfnum aldri** for his age 53/30; **jafn ok** equal to, the equivalent of 168/19; **halda til jafns við** hold one's own against 24/37; *n.* **jafnt** *as adv.* equally; truly, exactly; always 121/21

jafnaldri *m.* one of the same age, equal in age; **þeir váru mjǫk jafnaldrar** they were of much the same age 8/11

jafnan *adv.* always, continually, repeatedly

jafnfram *adv.* side by side

jafngóðr *a.* equally good, as good

jafnheimill *a.* just as much at one's disposal; **láta sér jafnheimilt** make just as free with 15/12

jafningi *m.* equal

jafnkominn *a. (pp.)* having equal rights; **jafnkomnar til arfs** entitled to equal shares of inheritance, as entitled to inherit as each other 87/12

jafnlendi *n.* level ground
jafnligri *a. comp.* fairer, more equally matched; **er þat miklu jafnligra** it will be a much more equal fight
jafnmargr *a.* an equal number (of men)
jafnmikill *a.* as much, so much; just as much; **jafnmikil í hvárn stað** just as much (of a trail), as many (footprints), in each direction 140/4
jafnskjótt *adv.* immediately
jafnsnemma *adv.* at the same time 106/4
jafnvel *adv.* as well; likewise; even; **jafnvel mannaðr sem** to have as fine manly qualities as 9/20
jara *f.* battle
jarða (jarðaði, jarðaðr/jarðat) *wv.* bury
jarðgǫfugr *a.* noble in one's lands 179/18
jarðhola *f.* hollow *or* hole in the ground
jarðlangr *a. nickname* 'tall man from Jǫrð (place-name)'
jarl *m.* earl, nobleman next in rank to a king
jarlmaðr *m.* man who is an earl, a man of earl's rank
jarlsdóttir *f.* earl's daughter
járn *n.* iron; *pl.* weapons 10/34
járnsmiðr *m.* iron-worker, blacksmith
járnteinn *m.* iron spike; **járnteinn var í falnum** there was an iron spike in (*i.e.* through; *perhaps* across) the socket (this may have been to stop the spear-head coming off the shaft, or as an additional part of the weapon; Þórólfr is said later to strike sideways as well as thrust forwards with it) 76/37
járnvafiðr *pp.* wound round with iron (cf. **vefja**)
jartegn *f.* proof, evidence; authorisation, token (authorising something); **jartegnir sínar til ráðs þessa** his authorisation (a ring or the like) for (authorising) this marriage 29/14; **þat til jartegna** this is the proof of it 15/26
játa/játta (játaði/játtaði, játat/játtat) *wv. with dat.* agree to; **játtaði þeim því** granted them this 75/15
jaxl *m.* tooth, molar, grinder
jól *n. pl.* Yule, midwinter feast in heathen times
jólaboð *n.* Yule banquet
jólagjǫf *f.* Yule-gift
jór *m.* horse
jós, jósu *see* **ausa**
jǫfurr *m.* ruler (king *or* earl), prince
jǫkull *m.* glacier
jǫrð *f.* earth, ground, land; *pl.* **jarðir** farms, estates 40/38, 86/28
jǫtunheimar *m. pl.* the world of giants, giantland
jǫtunn *m.* giant
kaf *n.* dive; **á kafi** (who were) in the water 97/24; **gengu á kaf** plunged into the sea 143/36; **hlaupa á kaf** plunge into the water 36/33; **lágu hestarnir á kafi** the horses sank deep into the snow 132/17
kafa (kafaði, kafat) *wv.* dive under water
kafði *see* **kefja**
kafhlaup *n. pl.* deep snow (so that horses sink deep in it)
kaldr (*n.* **kalt)** *a.* cold
kalla (kallaði, kǫlluðu, kallaðr/kallat) *wv.* call; *imp.* **kalli** 58/15; claim, believe 34/16; say; **ok hann kallaði** and which he claimed 124/9; **kalla til** summon 37/31; lay claim to, demand 89/16, claim rule *or* power 71/17; **er hann kallaði til** which he was claiming 115/21; *md.* **kallask** claim that one 21/36
kann *see* **kunna**
kanna (kannaði, kǫnnuðu, kannat) *wv.* explore 30/11; search 61/16; investigate, inspect, count; **kanna valinn** search among the slain 37/1; *md.* **kannask við** *with acc.* realise who someone is 46/29; *pp.* **kannazk**
kannt, kanntu *see* **kunna**
kápa *f.* cloak
kapalhestr *m.* hack
kapp *n.* eagerness, zeal; **kappi** with eagerness 120/18; **er konungi mikit kapp á því at** the king is very eager to 5/19;

competitiveness: **fyrir kapps sakar** out of competitiveness 14/12; **etja kappi við** *see* **etja**

kappi *m*. man of valour, fighting man

kappsamr *a*. impetuous, excitable, competitive

kappsemð *f*. excitability, headstrong nature

kappsmaðr *m*. ambitious, headstrong and competitive person 1/25

karfi *m*. carvel, a kind of ship betweeen a small rowing-boat and a large sailing ship

karl *m*. man, male; old man

karlmaðr *m*. man, male

karlmannligr *a*. manly

karskr *a*. cheerful

kasta (kastaði, kǫstuðu, kastat) *wv. with dat*. throw; throw down, throw away; **kasta akkerum** cast anchors; **kasta steini um megn sér** throw a stone bigger than one can handle, *i.e*. go too far, take on too much for one to handle 115/33; **kasta niðr** throw away, give up, abandon 173/5; **kǫstuðu orðum á þá** called across at them**,** hailed them 91/18; *md*. **kǫstuðusk þeir orðum á** called out to each other 132/22

katlar *see* **ketill**

kátr *a*. cheerful

kaup *n*. bargain; trade; **hann hafði kaup ǫll** all the trading was in his hands 21/31

kaupa (keypti, keypt) *wv.* buy; pay for 12/31; *pres. part*. **kaupandi** buyer; *pp*. **komask at keyptu** *see* **koma**

kaupeyrir *m*. goods for trading

kaupferð *f*. trading voyage

kaupmaðr *m*. trader, merchant

kaupskapr *m*. wares for trading, goods to sell

kaupskip *n*. merchant vessel, trading ship

kaupstaðr *m*. (market) town

kaupstefna *f*. trading fair, market

kefja (kafði, kafðr) *wv. impers*. sink, go under (*cf*. **kaf, kafa**)

kefli *n*. long thin piece of wood, stick

kelda *f*. well; spring; bog

kem, kemr *see* **koma**

kemba (kembði, kembðr) *wv.* comb

kenna (kenndi, kenndr/kennt) *wv.* **1.** know, recognise: **kenndi ferð fǫður síns** saw his father arrive 172/14; feel 37/25; *impers. with gen*. **kenndi þá aflsmunar** then the difference in strength was felt (i.e. Egill proved to be stronger) 123/33. **2.** teach; instruct 53/21; **svá sem lǫg kenndu til** as the law prescribed, in accordance with law 173/19; **kenna við** name after: **ok svá heraðit upp frá kenndu þeir við fjǫrðinn** and they also named the surrounding district after the fjord 39/5

keppask (kepptisk) *wv. md*. contend

ker *n*. large vessel, tub, vat

keru *see* **kjósa**

kesja *f*. a spear with a long and broad blade

ketill (*pl*. **katlar)** *m*. cooking-pot

keypt, keypti, keyptu *see* **kaupa**

keyra (keyrði, keyrt) *wv.* thrust, fling; **keyrði hann niðr fall mikit** flung him down heavily 53/33

kinn *f*. cheek

kinnungr *m*. the curved side of the ship towards the prow, bow

kippa (kippti, kippt) *wv.* pull sharply, snatch

kirkja *f*. church

kirkjugarðr *m*. churchyard; churchyard wall

kista *f*. chest, box; coffin

kjálki *m*. jaw-bone; **ok svá allt um kjálkana** similarly all round his jaws 81/5

kjaptr *m*. jaw

kjarr *n*. thicket, scrub

kjarrskógr *m*. thicket, coppice, spinney

kjósa (køri/keri, køru/keru, kørinn/kerinn) *sv.* choose 18/2

kjǫlfari *m. nickname* 'keel-farer', seafarer

klaka (klakaði, klakat) *wv.* twitter

klappa (klappaði, klappat) *wv.* knock

kleif *f*. rocky ascent, steep slope; narrow passage on a slope

klettr *m.* rock, crag
klif *n.* cliff, crag
klofar *m. pl.* pegs or forks holding the awnings on a ship 36/24
klofi *m. nickname* 'one who cleaves or splits'
klyfja (klyfjaði, klyfjaðr) *wv.* load with packs
klæðask (klæddisk) *wv. md.* dress oneself, get dressed
klæði *n.* cloth; *pl.* clothes; stocks of cloth
klæðnaðr *m.* clothing
kná, knegu, knáttu *pret.-pres. vb.* be able, can; **knáttak** I could; *as meaningless aux.* **knáttu** did 82/12
knáliga *adv.* energetically, doughtily, valiantly
knattleikr *m.* ball-game
knatttré *n.* bat
kné (*dat. pl.* **knjám)** *n.* knee; **um kné sér** across his knees; **í knjám/kné sér** on his lap, in front of him (on the horse) 100/6, 145/8
knegum *see* **kná**
kneikja (kneikti, kneikt) *wv.* pull sharply backwards 100/19; force backwards 133/29
knerri *see* **knǫrr**
kneyfa (kneyfði, kneyft) *wv.* quaff, empty; **kneyfa af** drain 134/18
kníar *m. pl.* men
knífr *m.* knife
knjám *see* **kné**
knǫrr (*gen.* **knarrar,** *dat.* **knerri)** *m.* (merchant) ship
knǫttr *m.* ball
kolbítr *m.* coal-biter *or* coal-eater 32/28
koma (kemr, kom, kómu, *subj.* **kœmi/kvæmi, kominn/komit)** *sv.* **1.** come; travel 103/12; *subj.* **komi** let (him/it) come 120/8; **svá kom** became such 41/3; **hvar koma skal** how it shall be concluded *or* settled 112/17; **koma á** bring up 49/38, get up (of the wind) 95/13; **koma at** arrive (in the country) 38/36; **sem þeir hǫfðu at komit** where they had come to land 38/36; **er at honum kom** which came to him, which was served to him 59/6; **koma fram** turn up 7/26, emerge, find oneself 18/14; **komir þú þar niðr** you will decide something, go and do something 45/22; **þóttisk hart niðr koma** felt he had suffered greatly, it had turned out very badly for him, he was in a bad way 78/2; **til minna komnir** less deserving 33/16; **til kominn arfs** entitled to inheritance, legitimate, lawful heir 88/13; **hverneg mál þín eru til komin** how your case will turn out, what will become of your case, what state your case will be in 173/11; **koma undir** come under the control of 12/34; **koma upp** become known, get out 15/32; **hvat upp kemr** what turns up, how it turns out 104/25; **hvárr (***sc.* **kostr) sem upp kemr** whichever way it turns out, whatever happens 169/25; **koma við land** reach the coast 84/1; **kom yfir** got about 47/11. **2.** *with dat.* bring; **koma skipinu** sail in (to land) 124/17; **kom flótta jǫfri** forced flight on the earl 73/22; **koma sér betr** be better off, improve one's position *or* one's chances 23/9; **koma fram** bring forward 115/20; **kœmir málum þínum fram** advance your suits 173/32; **at koma lǫgum fram** to make sure the law was carried out 171/38; **koma sér í** get into 14/24; **þér kœmi þat í frið við** it (the poem) may bring you into reconciliation with 104/31; **því muni óhœgt saman at koma** these will be difficult to reconcile 126/26; **koma því til leiðar** bring it about 131/18; **við hann orðum at koma** to discuss it with him 62/26. **3.** *impers.* **var þar enn betra komit** it was an even better place 40/11; **svá var þá komit** that was what it had come to 178/28 *note*; **kom svá** the outcome was 8/21; **kom þá svá at** then it came about that, it resulted in 19/8; **kom þá svá því máli** the outcome of the business was 48/10; **kom þar ræðu hans** his talk turned to this, he brought the topic of

conversation round to this 14/24; **kom þar brátt talinu** the conversation soon turned to this 162/26. **4.** *md*. **komask** get; **komask at keyptu** get what one has earned, get what one deserves, be paid back 19/36; **komask í kærleika við** win favour with 4/20; **komask með** carry away, take with one 29/38, 35/6; **ór orrostu hǫfðu komizk** had survived the battle 82/23; **komask undan** escape 3/4, 62/7; **þat er þeir máttu eigi annan veg undan komask** what they could not in any other way avoid, get out of 133/26; **komask út** get out 64/13; **komask við** get the chance 65/31, 83/20; **ef hann má svá við komask** if he gets the chance to do it 90/19

kona (*gen*. *pl*. **kvenna)** *f*. woman; wife

konr *m*. descendant; kind: **alls konar** all kinds of, **margs konar** many kinds of

konungaskipti *n*. change of kings

konungasynir *m*. *pl*. kings' sons

konungdómr *m*. kingdom, kingship 2/29

konungmaðr *m*. royal personage

konungr *m*. king

konungsbú *n*. king's farm, royal estate

konungsbœr *m*. king's house

konungsgarðr *m*. king's court or residence; the king's treasury: **gekk í konungsgarð** became the property of the king 121/7

konungsgjǫf *f*. the king's gift

konungsleyfi *n*. king's leave, permission

konungslúðr *m*. royal trumpet

konungsmenn *m*. *pl*. king's men

konungsnafn *n*. title of king

konungsnautr *m*. the king's gift 51/32

konungsskip *n*. king's ship

konungsson *m*. king's son, prince

konungssýsla *f*. royal authority, administration on the king's behalf (probably including collection of taxes on the king's behalf); **konungssýsla á fjalli** royal authority in the mountains, i.e. among the Lapps 8/30

kornhlaða *f*. barn 13/34

kosta (kostaði, kostat) *wv*. spend; *with gen*. **kosta þar til** risk on it 3/10

kostaboð *n*. alternative choices; **gerði við hann þetta kostaboð** offered him these alternatives 130/30

kostnaðarmikill *a*. expensive; **brátt gerði kostnaðarmikit** it soon became expensive 12/21

kostnaðr *m*. expense; expenditure; **helt upp kostnaði ǫllum sem fyrr** spent just as much as before 23/19

kostr *m*. **1.** choice; opportunity (to acquire); chance; offer (of terms, conditions); **bauð þeim kost á** gave them the choice 18/1; **buðu þeim kost á at** offered them the chance to, challenge them to 24/4; **eiga inn sama kost fyrir hǫndum** have to face the same choice 3/9; **sá engan annan sinn kost** saw no alternative for himself 7/34, 100/37; **ek ætla mér vera góðan kost** I think my fate will be an honourable one 169/25; **svá . . . at hann átti kost skógarins** so that he had the wood available (to take cover in) 129/1; **er þér sá kostr beztr** you had better 127/18; **þat er kostr var** that was available 13/32; choice of wife, match: **þótti kostr beztr** was considered the best match (said of a woman, cf. *kvennkostr*) 8/17. **2.** state, condition, situation 77/18; *pl*. **slíka kosti** such conditions, such terms 83/17; **um mína kosti eina** with only my own resources 20/16

krafði *see* **krefja**

krefja (krafði, krǫfðu, krafðr) *wv*. ask for, demand, call upon (someone to do something)

kreppingr *m*. handful; **eigi krepping fullan** not (even) a handful 3/34

kristinn (*n*. **kristit)** *a*. Christian

kristni *f*. Christianity

krókaspjót *n*. barbed spear

krumr *a*. with numb fingers, stiff from cold; *as nickname* 32/26

krœkja (krœkti, krœktr) *wv*. *with dat*. hook

krǫfðu *see* **krefja**

krǫm *f.* chronic wasting sickness
kúfungr *m.* sea-snail shell 43/35
kuml (*i.e.* **kumbl)** *n.* (heathen) grave
kundr *m.* son
kunna (kann, kunni, kunnu, kunnat) *pret.-pres. vb.* know, know how to; can, be able to; feel; *impers.* may; **vera kann** may be; **alla kunna at dylja** everyone will be likely to conceal 15/31; **kunnu þat at** were able to 94/29, were careful to 53/20; **kunna sér at** have the sense to 16/9; **kunna fyrir** have knowledge of, be acquainted with, familiar with 139/7; **kunna fyrir sér at vera** know how to behave 43/13; *with dat.* know, understand 69/19, **kunna því** be reconciled to this, be happy with this, accept this 141/36; *subj.* **ef hann kynni sik eigi** if he did not behave himself 53/34; *pres. part.* **allvel kunnandi** very knowledgeable 56/10
kunnigr *a.* known (**at** for); familiar; **var honum þar allt kunnigt fyrir** he was well acquainted with everything there 130/32; **þér mun kunnigt um** you must be acquainted with 64/27
kunningi *m.* acquaintance
kunnleiki *m.* acquaintanceship, familiarity; **Skalla-Grími var allr kunnleiki á Brynjólfi** Skalla-Grímr knew Brynjólfr well 46/31; *pl.* **þar váru áðr kunnleikar miklir með þeim** they were already (had become) well known to each other 12/1
kunnr *a.* knowledgeable, familiar; *comp.* **var mér enn kunnara um** I was even more sure about 12/26
kvað *see* **kveða**
kvaddi *see* **kveðja**
kván *f.* wife
kvánfang *n.* marriage 47/14; *i.e.* wife 11/28
kvángask (kvángaðisk) *wv. md.* get married
kvángaðr *a. (pp.)* married
kveða (kvað, kváðu, kveðinn) *sv.* say, speak; declare (to be) 89/2, *with suffixed pron. and neg.* **kveðka** I do not say, declare it to be 161/5; **kveða á** declare 14/21, decide, determine on 45/10; **kveða á með sér** fix, arrange together 32/19; *impers.* **kveðit á** (it was) decided on, arranged 56/37, 99/19; **þá er á var kveðit** when the arranged time came, on the appointed day 67/4; *often of uttering verses:* **kveða** recite it 104/28; **kveða vísur** improvise verses, utter impromptu verses 43/25; **hvat kveðr þú nú?** what are you now composing? 84/17; compose 84/19; *md.* **kvezk/kvazk** says/said that he
kveðja[1] (kvaddi, kvaddr) *wv.* greet; *with gen. and acc.* demand something from someone *or* something 42/6
kveðja[2] *f.* greeting; **tók kveðju hans** responded to his greeting 19/24
kveld *n.* evening
kveldsvæfr *a.* inclined to sleep in the evenings
kvelja (kvalði, kvalðr) *wv.* torment, torture
kvellisjúkr *a.* sickly, weak in health, subject to (minor) ailments
kvellisótt *f.* (minor) ailment
kvenna *see* **kona**
kvensemi *f.* amorousness, womanising 178/28 *note*
kvezk *see* **kveða**
kví *f.* narrowing enclosed space; long narrow pen
kviða *f.* (narrative) poem
kviðlingr *m.* little poem
kviðr[1] *m.* verdict, saying, word
kviðr[2] *m.* belly
kvígr *m.* bull-calf
kvikfé *n.* livestock; **þat sem var kvikfjárins** what there was of livestock 40/5
kvikr *a.* alive
kvittr *m.* rumour
kvæði *n.* poem; **í kvæðum hans** in poems about him 50/36
kvæmi *see* **koma**
kvǫð *f.* claim, obligation
kyn *n.* kin, ancestry; family, relations; **fram í kyn** in her more distant ances-

try, further back in her descent 88/14; **hafði kyn átt tveim megum Gautelfar** was descended from people on both sides of Gautelfr 22/9; **þar átti hann kyn hálft** one side of his family came from there 77/22

kynferð *f.* (*also* **kynferði** *n.*) kin, origin; inherited characteristics 7/12

kynfrægr *a.* of famed kin, of high family

kynni[1] *n.* acquaintances, relations; **á ek þar slíkt kynni sem** I have the same relations there as 43/12; visit to friend or kinsman: **at sitja at kynni** stay on a visit 165/11; **kynnis leita** pay a visit 152/8

kynni[2] *see* **kunna**

kynslóð *f.* progeny, descendants

kynsmenn *m. pl.* kinsmen; **sinna kynsmanna** of his line 71/10

kynstórr *a.* of high ancestry, of a good family

kynviðr *m.* family branch 153/7

kyrr *a.* quiet; undisturbed, peaceful; **var þat mál þaðan af kyrrt** that was the end of the matter 55/6; **lét þat kyrrt vera** did nothing about it, did not interfere, let the matter rest 86/34; **lét þá vera kyrrt** then let things be, did nothing further then 6/12

kyrra (kyrrði, kyrðr) *wv.* calm, make still; *i.e.* kill 120/7

kyrrlátr *a.* gentle in disposition, quietly disposed

kyrrseta *f.* quiet life, retirement

kyrtill *m.* tunic

kytja *f.* hovel, small cottage

kærleikr *m. (often in pl.)* affection, friendly terms; favour, good graces 4/20; **í kærleika mikla** on very good terms 125/6

kærr *a.* dear, intimate; **vinátta kær** close friendship; **gera máttu hann svá kæran þér sem þú vill** you can make as close a friend of him as you like; *comp.* *n. as adv.* **kærra** closer, on better terms; *sup.* **kærstr** closest, most dear; very close

kœmi, kœmir *see* **koma**

kǫgull (*acc. pl.* **kǫgla)** *m.* joint (in the fingers and toes)

kǫlluð, kǫlluðu *see* **kalla**

kǫnnuð, kǫnnuðu *see* **kanna**

kǫr *f.* sickbed; **leggjask í kǫr** take to one's bed, become bedridden 31/5; **sveigar kǫr** that which causes trouble to a piece of wood, axe 52/17

kǫstr *m.* heap, pile

kǫstuðu *see* **kasta**

kør *n.* choice

køru *see* **kjósa**

lá[1] *see* **liggja**

lá[2] *f.* sea (near the shore); liquid

láðvǫrðuðr *m.* protector of land, king

lag *n.* **1.** thrust; **við lagit** at the thrust 96/29. **2.** due place, right position 81/19

lág *f.* log

lagabrot *n.* breaking the law; **lagabrot landsréttar** breaking the law of the land 90/12

lagaórskurðr *m.* legal decision, decision in accordance with the law

lagða, lagðar, lagði, lagðir, lagðisk, lagðr, lagiðr, lagizk *see* **leggja**

lagnarskúta *f.* net-fishing boat

lágr (*n.* **lágt)** *a.* low; *n. as adv.* in a low voice

lagt *see* **leggja**

lágu *see* **liggja**

lagvápn *n.* thrusting weapon (e.g. spear)

lambi *m. nickname* little lamb; having many lambs

lamðisk *see* **lemjask**

land *n.* land; country; coast; **með landi** along the coast 10/19 *note*; **þar . . . á land upp** on the coast there 115/5; **á landit** out into the countryside 128/18; *pl.* **lǫnd** lands, estates; **allra landa maðr** one who had lived in various countries 130/31

landakostir *m. pl.* choice of land, available land 41/12

landálfr *m.* land-elf, perhaps the same as **landáss** 94/20

landamerki *n. pl.* boundaries between properties 168/19

landamæri *n.* boundary, border
landáss *m.* god of the land (Þórr?) 93/16
landbeiðuðr *m.* he who claims land, i.e. the king
landeign *f.* land in one's ownership 174/28; estate, appertaining land 174/16
landkostir *m. pl.* qualities of the land, resources in the land 30/4
landnámamaðr *m.* settler
landnyrðingr *m.* north-east wind 26/8
landráð *n. pl.* control of the land, rule over the land 93/20 *note*
landrekstr *m.* being driven from the land, exile
landsfólk *n.* inhabitants of the country, local people
landsgæzla *f.* government and defence of the country 130/6
landskostr *m.* choice land, a choice of land; available land; **tekit sér landskosti** taken possession of land for themselves 34/31; **vísa til landskostar** *with dat.* allot land to 40/31
landskyld *f.* land-rent, rent from estates; **at landskyldum sínum** to collect the rents from his lands 125/24
landsmegin *n.* strength of land, resources of the land; **hér er lítit landsmegin til þess at þér farið** the country here is not rich enough for you to travel through (i.e. to suppport you and your retinue) 16/3
landsmenn *n. pl.* inhabitants of the country, local people
landsréttr *m.* law of the land; legal rights in this country 122/26
landsvist *f.* permission to stay in the country 142/26
landtaka *f.* landing, coming to shore
landtjald *n.* tent (for use on land rather than on board ship)
landvarnarmaðr *m.* defender of the land, man entrusted with the defence of the country against invaders
landvegr *m.* overland route
landvættr *f.* guardian spirit of a country
landvǫrn *f.* defence of the land
langfeðgar *m. pl.* forefathers (in the direct male line)
langfeðgatal *n.* list of ancestors, pedigree; **þaðan kominn at langfeðgatali** descended from him in the direct male line 130/5
langr *a.* long; *dat. pl. as adv.* **lǫngum** for long periods 17/3; **sund furðuliga langt** a channel an enormously long way across 61/7; *n. as adv.* **langt** a long way; a long time 180/4; **mun eigi langt til at** it will not be long before 3/6
langskip *n.* long-ship, viking warship
langskipssegl *n.* sail for a long-ship
langvist *f.* long stay; **vera langvistum** reside a long time 62/28
las *see* **lesa**
lasta (lastaði, lǫstuðu, lastat) *wv.* censure, criticise, blame
lastalauss *m.* without faults
lát[1] *n.* death
lát[2] *see* **láta**
láta (lætr, lét, létu, látinn/látit) *sv.* **1.** lose; **láta lið sitt** be reduced in number 76/20; **látit ríki sin fyrir** lost their power to 71/16. **2.** let, allow 21/34; *imp.* **lát**, **láttu**; **lætka** I shall not leave, allow 119/15; accept, heed, comply with 150/13; **muntu eigi þat vera láta** you will not let þat happen 50/16; **lét þat ok vera** also permitted it, agreed to it 120/13; make, cause something to be done, have something done: **lét konungr fara til annarra eyja ok lét leita hans** the king had men go to other islands and look for him 61/16; **létu síðan ganga aptr á leið** then made their way back, used them (their skis) to go back 132/11; **láta af** *with dat.* give up 2/16; **láta af sér tjǫldin** take down one's awnings (and sail) 70/23; **láta at orðum** *with gen./poss.* do as someone says 6/7; **láta eptir** leave behind 61/21; **lét þat eptir honum** let him have his way, indulged him in this 53/25; **láta sér engis þikja vert um** care nothing about 68/37; **hann skyldi skammt til láta** he would not leave it long before 55/29; **láta upp** open 102/31,

145/18; *with pp.* **létumk brugðit** caused me to be unfit 31/14, **lét troðna** caused to be trodden 74/2, **lét kastat** caused to be thrown 163/13. **3.** *with acc. (and inf.)* declare, say 17/24 *note*; **láta illa yfir** express dissatisfaction about 8/2; **láta vel yfir** express approval of 34/23, 62/17; **vel mega yfir láta** should be pleased, satisfied, content 115/34; **lætr sér þat skyldara** makes that a greater duty, regards that as more important 58/11; **láta óðliga um** be very impatient about 131/30; **láta stórliga** behave arrogantly, speak aggressively 171/37; **láttu þér verða hǫfðingliga við** act in princely fashion towards 103/2. **4.** *pp.* **látinn** dead 79/40; *md.* **látask** die; **lézk, létusk** died

latti *see* **letja**

laufgaðr *a. (pp.)* leafy, covered with leaves

laug[1] *f.* bath, hot spring

laug[2] *see* **ljúga**

lauk *see* **lúka**

laukr *m.* herb; leek

laun *n. pl.* reward 20/3

launa (launaði, launaðr/launat) *wv. with dat. of person and of the payment* repay; **launa fullu** repay in full 105/22

laungetinn *pp.* illegitimate

launstafir *m. pl.* secret staves, secret runes

lausabrullaup *n.* 'loose marriage', improvised marriage 7/34 *(see note)*

lausaeyrir (*pl.* **lausaaurar)** *m.* chattel(s), movable property 41/9

lausafé *n.* = **lausaaurar**; money

lausaklæði *n. pl.* outer clothing

lausataug *f.* spare rope

lausingi *m.* freed slave, freedman

lauss *a.* loose; **láta laust** give up; **létu lausan** dropped 143/33; free 37/6; **ór lauss við** quit, free of obligation towards 173/31, 174/2; **lauss á velli** unstable on the field, unsteady, not standing firm 78/28; **vera lausir í fylkingu** fail to keep in proper formation 78/26; movable 63/25; **lausir aurar** money, movable assets 1/12 (cf. **lausaeyrir**); **lausar eignir** property (= **lausir aurar**)

laust[1] *see* **ljósta**

laust[2] *see* **lauss**

lax *m.* salmon

laxár *f. pl.* salmon rivers

laxveiðr *f.* salmon-fishing

láz *n.* lace, tie, fastening 145/16

leggi *see* **leggja**

leggja (leggr, lagði, lǫgðu, lagðr/lagt/lagiðr) *wv.* lay, place; set, fix, arrange 53/22; lay a course (at sea); **leggja stefnu** arrange a meeting 48/27; **leggja sverði** thrust with a sword 27/30; **leggja á** place on; **á lagt við þik** imposed on you 174/34; **lagði á kostnað mikinn** spent lavishly on it 13/30; **leggja á hættu** take a risk; **lagði hann allan hug á** set his mind wholly on 48/9; **leggja at** sail to land, approach the coast 63/10, 11, **leggja at** sail alongside 24/4; **lǫgðu at annat skip** sailed one ship alongside 22/30; **leggja at velli, at jǫrðu** kill 106/6, 7; **leggja sverði at** thrust a sword into someone, stab someone with a sword 60/12; **leggja fram** give up, sacrifice 106/11; **leggja fyrir** lay upon, force to undertake 94/19; **leggja til** make for, set course for 24/9; make a suggestion, express an opinion: **lǫgðu menn þar allmisjafnt til** people expressed very different opinions about it 75/7; **at ek legða ekki til þess máls** that I did not interfere in this matter 115/34; **leggja lof til** award praise 10/36; **leggja þar orð til** add one's voice to it, give one's support 47/29, 85/14; **lagði mǫrg orð til** argued strongly for it 32/10; **leggja góð ráð til** give good advice about; **leggja stefnur** arrange meetings: **váru þar stefnur til lagðar** meetings were arranged about it 115/8; **leggja fé til** offer a reward for, put a price on 95/40; **leggja undir sik** subjugate 4/30, take possession of 174/21; **leggja út skipit um akkeri** let the ship ride at anchor out at sea 95/26; **leggja við** accuse of, declare guilty of

or subject to: **legg ek við** I declare it to involve 90/12; **hvert ráð hann vildi leggja til við** what advice he would offer to, what proposal he had for 47/38; **lǫgðu við landsmenn** negotiated with the local people 63/7; *pp*. **lagt til hafs** ocean-going (fitted out for the open sea) 21/5; **lagðir til handargagns** laid out ready for picking up 45/35; *md*. **leggjask** lie down 31/5; *pp*. **lagizk** lain down 36/17

leggr *m*. leg; **mjǫk á legg komnir margir** mostly *or* many of them quite grown up 49/5

legver *n*. lying place, place where one lies

leið[1] *f*. way; route, path; manner; **hann kunni enga leið** he did not know the route 43/19; (at sea) course 22/36; **sneri hann inn af leið** he turned off his course in to land 24/28; **segja leið fyrir** pilot 91/29; **fara leið sína/leiðar sinnar** go on one's way; **á leið** on the way; **koma því til leiðar** bring it about; **aka langar leiðir** go on long journeys (with pack-horses or horse-drawn vehicles)

leið[2] *see* **líða**

leiða (leiddi, leiddr/leitt) *wv*. **1.** lead; drag, tow 38/18; **leiða fram** bring forward; **leiddi hann til skips** took, accompanied, saw him to his ship 24/31; **leiða með gjǫfum í brott** see (someone) on their way with gifts 154/17; **leiða í lǫg** make law. **2.** bury 169/5

leiðangr *m*. levy (of men and ships for war) 10/18; a warlike expedition by sea 94/3; **róa leiðangr** go on a naval expedition 94/13

leiðask (leiddisk) *wv. md*. loathe; **leiðisk landáss** may the land-god come to loathe 93/15

leiðr (*n*. **leitt)** *a*. hateful

leifa (leifði, leifðr) *wv*. leave (unused, undrunk)

leiglendingr *m*. tenant farmer

leigumaðr *m*. tenant 6/34; paid workman

leika (lék, léku, leikinn) *sv*. play, take part in a sport (**við** against) 53/29; **leika við** treat 120/6; **lék hann heldr illa** treated him rather roughly, gave him rather rough treatment 53/33; **þar leikr hugr minn á** I am interested in this, I have a mind to this 126/21; *md*. **leikask við** play against each other, compete with each other

leikmót *n*. meeting for games

leikr *m*. game, play

leiptr *n*. flash, lightning, brightness

leit[1] *f*. search; search-party

leit[2] *see* **líta**

leita (leitaði, leitat) *wv. with gen*. seek, look for, search (for); go in search of 30/5; try to find, look out for 50/2; **leita sér** seek (for oneself) 41/6; **leita eptir** seek for, try to get; enquire, hold an enquiry; seek an opportunity, try (to bring something about) 90/24; **leita eptir um** enquire into, concern oneself with, see to 130/11; **hefir nǫkkurs í verit leitat** has anything been tried 136/14; **leita til** try to achieve 31/5, try to get to; go to see; **leita um** try to obtain, seek to bring about 27/8; **leita máls um við** make enquiries about it from, bring it up with 166/22; **við leita** try 62/21; **var alls við leitat** everything was tried 100/13; *md*. **leituðusk um** looked around, made a search

leiti *n*. hill, raised ground, a rise in the ground (hiding the view) 61/23

leitt *see* **leiða** *and* **leiðr**

leizk *see* **líta**

lék, lékusk *see* **leika**

lemjask (lamðisk) *wv. md*. be injured; **hann lamðisk allr** he was broken all over 54/30

lendr *a*. 'landed', having lands; **lendr maðr** a man holding land in fief from the king

lengð *f*. length (of space and time); *gen. as adv*. **lengðar** for any length of time, indefinitely

lengi *adv*. long (time), for a long time; **ætla ek mik ekki lengi munu** I do not think that I will spend much time 32/15

lengja (lengði, lengðr) *wv.* lengthen; **at vit lengðim líf okkart** that we should lengthen our life, i.e. that we should go on living 146/11

lengr *adv. comp.* longer (of time)

lengra *adv. comp.* further; **eigi lengra en þú spurðir** no more than you asked 47/18

lesa (las, lásu, lesinn) *sv.* pick up; catch, spread into; read

lesta (lesti, lestr) *wv.* damage

lét, létir *see* **láta**

letja (latti, lǫttu, latt) *wv.* (try to) dissuade, urge (someone not to do something) 51/38, 139/23; be reluctant, be against it 66/3; **letjask láta** let himself be stopped 69/20

létta (létti, létt) *wv. with dat.* cease from, bring a halt to 23/13; stop; **léttu eigi** (*sc.* **sinni ferð**) did not stop 132/13; *impers.* **áðr létti** before it (the conversation) ended, at last, eventually 50/18

léttara *adv. comp.* lighter; more easily; **gekk þeim léttara** it got easier for them 54/28

léttiskip *n.* a light and swift ship

léttliga *adv.* readily 56/31

léttr *a.* cheerful, pleasant, amiable; *sup.* **á léttasta skeiði aldrs** at one's most active age, in one's prime

létu, létusk *see* **láta**

leyfa (leyfði, leyfðr) *wv. impers.* permit; **er útgǫngu var leyft** to whom an exit was permitted 27/4

leyfi *n.* leave, permission; **at leyfi konungs** with the king's permission

leyna (leyndi, leyndr) *wv. with dat.* conceal; **fór þat ekki leynt** it was no secret 15/21; *md.* **leynask** hide oneself, conceal oneself; **leynask í brott** steal away

leynivágr *m.* hidden cove

leysa (leysti, leyst) *wv. with acc.* loose, set free; redeem; untie; **leysa sik** make oneself quits, redeem oneself; **leysa af hendi** discharge, pay over; **leysa undan** release from; *impers.* **er ísa leysir** when the ice melts, when it thaws; *md.* **leysask** take one's departure, get away 103/9; **leystisk** dispersed 23/34; *pp.* **leystsk** escaped 62/9

lézk, lézt *see* **láta**

lið *n.* support, troops, following; forces; troop; **með fá liði** with a small following 16/5; **með ekki lið** with no forces, without a troop of men 67/1; **liðit** the population, the inhabitants 63/15; **ok liði hans ǫllu** and all his people 40/29; party: **allir eins liðs** all on the same side 88/6; help: **er Ǫnundi sé lið at** that might be of help to Ǫnundr 89/17

líða (leið, liðu, liðinn) *sv.* pass; *impers.* **er at honum leið** when his end drew near 35/20; **tók at líða at Ǫlvi** then Ǫlvir began to grow dizzy 59/20; **eigi líði langt** it will not be long 116/8; **líða á** draw to a close: **um sumarit er á leið** as the summer drew to a close 65/30; **er at kveldi leið** when it drew towards evening; **er vetrinn leið af** when the winter passed; **líðr af vetrinn** the winter passed; *pp.* **liðinn** past 74/36; **er svá var liðit** when this was about past 99/19

liðfœrr *a.* able-bodied (as seaman) 35/5; **vel liðfœrr með** capable of just as much as, able to match 42/19

liðsafli *m.* support (of a troop of men), backing

liðsafnaðr *m.* gathering of troops

liðsemð *f.* assistance, support, advantage, usefulness, asset

liðsinni *n.* help

liðskostr *m.* military force; **engan liðskost til** not enough forces for 24/5

liðsmaðr *m.* follower, member of a troop 57/17

liðsmunr *m.* difference in numbers of troops, odds

liðssamandráttr (*dat.* **-drætti)** *m.* mustering of troops

liðveizla *f.* support, help

líf *n.* life; *gen. sg. as adv.* **lífs** alive

lifa (lifði, lifat) *wv.* live; stay alive; **lifa eptir** survive

lífgjǫf *f.* granting of life; **lífgjǫf Egils** the granting of Egill's life
lifna (lifnaði, lifnat) *wv.* come to life
lífsháska *f.* danger to one's life, mortal danger
lífvænn *a.* likely to live
liggja (liggr, lá, lágu, *past subj.* **lægi, leginn)** *sv.* lie; **þar er þeir lágu** where they (i.e. their ships) were lying 28/26; **liggja fyrir** be available 48/4; **er þar liggja** which belong to it, go with it 75/24; **þat mundi fyrir liggja** the only thing to do was 76/10; **mundu fyrir honum liggja** be the right thing for him 54/11; **þœtti mér þat ráð fyrir liggja** I think it would be advisable 48/4; **liggja í** engage in, spend time on; **þat til liggja** that would be proper, the right thing to do, justifiable 73/12; **liggja und** be subject to 83/6; **lágu mjǫk úti fyrir** often lay off the coast of 65/34; **liggja við** be at stake, be possible to win 18/2
lík *n.* body, corpse
líka (líkaði, líkat) *wv. with dat.* please; **láta sér líka** they will be happy, they will be satisfied; **þat er mér líkar** what I like
líkara *adv. comp.* more likely, more than likely, very likely 83/19
líkari *a. comp. with dat.* more like something
líkastr *a. sup.* most likely; *n. as adv.* **hvar líkast var út at komask** where it was most likely they would be able to get out, where they could get out most easily 64/12
líkindi *n. pl.* likelihood, probability; **meir frá líkindum** more extraordinary, more unexpected 182/5
líkliga *adv.* favourably; *comp.* **líkligra** more likely; *sup.* **líkligast** most likely
líkligr *a.* likely
líkr *a. with dat.* like (*cf.* **glíkr**)
limar *f. pl.* foliage, (small) branches
limr *m.* limb (of the body)
lind *f.* lime (tree)
linnr *m.* snake
líta (leit, litu, litit) *sv.* look (at); **líta á** consider; **líta yfir** look over, inspect; **leit við honum** looked at him, gave him a look 29/1; *md.* **leizk honum** seemed to him; *md. impers.* **lízk mér** seems to me; **leizk svá á** it looked (to him) as though; **hversu lízk þér á?** how do you like it? **svá lízk mér á þik** you look to me
litask (litaðisk) *wv. md.* **litask um** look around
lítill *a.* small, little; *dat. sg. n.* **litlu** a short while; *n. as adv.* **lítit** little
lítilmannligr *a.* unmanly, humiliating
litr[1] *a.* coloured
litr[2] *m.* colour
lítt *adv.* little, hardly
lízk *see* **líta**
ljóð *n.* song
ljóðr *m.* people
ljós *n.* light, lamp
ljóss *a.* bright, luminous; light (in colour); *n.* **ljóst** clear; obvious; light 61/2; (of the weather) **gerði ljóst** it cleared up 38/17; *sup.* **segja it ljósasta** give a very clear account 102/23
ljósta (laust, lustu, lostinn) *sv.* strike 53/32; *with dat. of weapon* **laust skildinum við kesjunni** struck his shield against the halberd 96/23; **ljósta upp herópi** raise a battle-cry 26/27
ljósundinn *pp.* (*see* **vinda**) bright-twisted, shining and twisted
ljótr *a.* ugly; *sup.* **ljótastr**
ljúga (laug, lugu, loginn) *sv.* lie; betray; break (peace) 109/22
loðbrók *f. nickname* 'shaggy breeches'
loðinkinni *m. nickname* shaggy cheek, hairy cheek
loðkápa *f.* fur cloak
loðólpa *f.* fur jacket
lof[1] *n.* praise
lof[2] *n.* permission
lofa[1] **(lofaði, lofat)** *wv.* praise
lofa[2] **(lofaði, lofat)** *wv.* permit, allow
lofðar *m. pl.* men
lófi *m.* palm of the hand
lofkvæði *n.* praise-poem, eulogy

lofsorð *n*. words of praise
log *n*. flame
loga (logaði, logat) *wv*. flame, blaze
logi *m*. flame
loginn *see* **ljúga**
logn *n*. calm (weather)
lok *n*. *pl*. end; **und lok fara** die 31/13
loka *f*. bolt or bar for closing a door
lokarr *m*. plane (tool for shaping and smoothing)
lokinn, lokit *see* **lúka**
lokhvíla *f*. bed-closet, private bedroom
lokrekkja *f*. bed-closet, private bedroom
lón *n*. lagoon
lopt *n*. air, sky; **á lopt** aloft, into the air; upper room
losna (losnaði, losnat) *wv*. come loose; scatter, break up
lúði *see* **lýja**
lúfa *f*. thick and matted hair; *as nickname* shock-head (on the traditional origin of the name see *Heimskringla* I 97 and notes)
lúka (lýkr, lauk, luku, lokinn) *sv*. *with dat*. shut; end; finish, conclude; **lúka aptr** close, seal; **var síðan haugrinn aptr lokinn** then the mound was closed up 2/28, 145/10; **lúka upp** open; reveal, deliver, pronounce 174/13; *impers*. *with dat*. **sá firðinum upp lúka** saw the fjord open up, saw into the fjord 38/13; **lokit var skerjum ǫllum** all the rocks were finished, they were past all the rocks 46/21; **lokit er nú þessi ætlan** this plan has now failed 146/10; conclude; **er lokit var veizlunni** when the feast was over; **var eigi fyrr lokit en** this was not finished before 145/11; **verðr þá sem má hversu málum várum lýkr** our case will then end as it may 87/26; **ǫllu því máli var þá lokit** that whole affair was then concluded (settled, finished with) 88/38; end; **lauk þar svá er** the outcome was that 115/9
lukt *see* **lykja**
lund *f*. manner; **allir á eina lund** all in the same way, with one voice 17/20
lustu *see* **ljósta**
lýðr *m*. people; *pl*. **lýðir** men, people
lýðskyldr *a*. subject, paying homage, tributary 5/7
lygi *f*. lie
lygn *a*. calm (weather)
lýja (lúði, lúinn) *wv*. hammer, forge; **lýja járn við** hammer iron on (i.e. use as an anvil) 41/27
lykð *f*. end, conclusion; *pl*. **þær lykðir muni á verða at** the end of it will be that 6/23; **at lykðum** in the end
lykja (lukði, lukt) *wv*. enclose, surround: **hǫfðu þeir lukt um akra sína** they had put them (the ditches) round their fields 128/21
lykkja *f*. loop, turn, curve; **lykkja varð á** they came to a bend in it (sc. the fence) 63/33
lýkr *see* **lúka**
lyng *n*. heather
lypting *f*. a raised deck at the stern of a ship, quarterdeck, poop (where the steersman stood) 36/24, 92/9
lýsa (lýsti, lýst) *wv*. proclaim; describe; **lýsa yfir** make known, announce 51/37; display, perform, act with 19/34; *impers*. **þegar er lýsa tók** as soon as it began to grow light; **at lítt var lýst** (*sc*. **af degi)** when (*or* and because) it was hardly light 92/9
læ *n*. injury
lægi, lægið *see* **liggja**
lægja (lægði, lægt) *wv*. *impers*. *with acc*. abate 30/8; become calmer 38/17, 46/12
lægri *a*. *comp*. lower; *with dat*. *of comparison* 83/2
læsa (læsti, læst) *wv*. lock
læt, lætka, lætr *see* **láta**
lœkjaróss *m*. mouth of a stream
lœkr *m*. brook, small stream
lǫð *f*. invitation
lǫg *n*. *pl*. law(s); justice 122/26; **sem lǫg váru til** in accordance with the laws 11/13; **þat váru ok lǫg** this was also in accordance with law 123/3; **muni lǫg mæla** must have law on his side, must

have a valid case 127/9; **leita laga við** seek one's legal rights from, seek for redress against 87/8; **í norrœnum lǫgum** under Norwegian law or jurisdiction, *i.e.* on Norwegian territory 70/7; **unna sér laga** grant him his rights according to law, grant him justice 115/31

Lǫgbergsganga *f.* procession to (or from) the Law Rock (a ceremony at the Alþingi) 166/20

lǫgbrigðir *m.* law-breaker

lǫgð, lǫgðu *see* **leggja**

lǫgfengit *pp.* legally married 88/17

lǫgligr *a.* lawful, in accordance with law, just

lǫgmaðr *m.* lawyer, one skilled in law

lǫgmál *n.* legal speech, legal formula; **mæla lǫgmálum** perform the legal preliminaries, speak the legally required words 174/8

lǫgr *m.* liquid; sea

lǫgræningr *m.* a person robbed *or* cheated of justice; **láta þik eigi lǫgræning** (*sc.* **verða) at því máli** not to let you be cheated of your lawful right 127/35

lǫgsaga *f.* 'law-speaking', the office of **lǫgsǫgumaðr**

lǫgsǫgumaðr *m.* lawspeaker, the president of the Icelandic parliament

lǫgvǫrn *f.* legal defence

lǫn *f.* heap

lǫttu *see* **letja**

má *see* **mega**

maðr *m.* person, man; one; **hverr maðr** everyone; **sumir menn** some people 26/5; **gerask maðr** *with gen.* become someone's liegeman, enter someone's service 4/29; **gerask minn maðr** become subject to me, become my vassal 76/2; **verða ekki at manna** become no kind of men as a result, never get on in the world 6/33 (*see* **at[4]**)

magi *m.* stomach

magnaðr *m.* strengthener, increaser, intensifier, enlarger

mágr *m.* relative by marriage; son-in-law; father-in-law; brother-in-law

máka *see* **mega**

makendi *n. pl.* peace, quietness; **í makendum** smoothly 13/11

maki *m.* equal, match; **er Þórólfr ekki ykkarr maki** Þórólfr is more than your match, you are no match for Þórólfr 25/33

makligr *a.* proper, deserved

mál[1] *n.* speech 46/26; conversation; matter 26/2; subject 55/14; request 12/14; arrangements 11/13; case 33/22; lawsuit 173/5; **mál þeira** what they said 16/18; **kalla til máls við sik** call to speak with one 33/3; **þessi mál** this affair; **um þetta mál** in this matter 20/18; **skipta (mestu) máli** be (very) important

mál[2] *n.* time, high time 165/24

málaefni *n. pl.* the justice of the (our) causes 170/20

málaferli *n. pl.* lawsuits

málaleitan *f.* suit, demand

málalykðir *f. pl.* conclusion of case(s) 173/10

malargrjót *n.* pebbles 41/28

málavǫxtr *m.* state of a case; developments in a case 115/30

máli *m.* (soldier's) pay; **gefa mála** *with dat.* enlist 71/18; **ganga á mála með** enter the sevice of, take service with

málmr *m.* metal; weapon

málóði *a.* furious in speech, using violent language, ranting

málreitinn (*sometimes written* **málrœtinn**) *a. (pp.)* talkative 138/7

málstufa *f.* council-chamber

malt *n.* malt (for brewing)

málugr *a.* talkative

man[1] *see* **munu**

man[2] *n.* woman, girl; wife

man[3] *see* **muna**

mánaðr *m.* month; **hálfs mánaðar friðr** a fortnight's truce 63/8

máni *m.* moon

mann- *see* **maðr**

mannabein *n. pl.* human bones

mannadeili *n. pl.* details about people 130/33

mannaðr *a.* having manly qualities, accomplished 9/20
mannafar *n.* men's tracks
mannaforráð *n.* rule, authority, power
mannalát *n.* loss of men
mannamunr *m.* distinction between people; difference in rank or quality; **mun ek at því gjǫra øngvan mannamun** it matters not to me who I have to deal with, I shall be no respecter of persons 90/3
mannbœtr *f. pl.* weregild, compensation for a slain person; **hǫfðu aldregi tekit mannbœtr** had never accepted compensation for a killing (i.e. they wanted only revenge) 70/3
manndómsmenn *m. pl.* men of honour, decent men
mannfagnaðr *m.* hospitable entertainment
mannfall *n.* loss of life
mannfjǫlð *f.* multitude of people
mannfólk *n.* people
mannfœrð *f.* conditions for men travelling
mannfǫr *f.* movement of men, men coming
manngarðr *m.* ring of men; **slá manngarð** surround (a building) 24/10
manngjǫld *n. pl.* compensation (for killings)
mannhringr *m.* circle of men: **slá mannhring um** surround 26/27
mannraun *f.* trial of courage, peril, danger
mannsefni *n.* the makings of a man; **it fríðasta mannsefni** the makings of a most handsome man, a very fine man 94/11
mannskaði *m.* loss in men, human loss; **inn mesti mannskaði** a very great loss
mannsómi *m.* honour; recompense, honourable settlement; **mannsóma þann nǫkkurn** recompense of that kind, such recompense 31/21
mannspell *n.* destruction of men, loss of life
mannval *n.* selection of men; **mannval gott** a fine company of men 12/18
mannvirðing *f.* renown, honour
mannvænn *a.* promising; **inn mannvænligsti maðr** a most promising person
manrúnar *f. pl.* runic love-spell
mansmenn *m. pl.* bondsmen 27/2 (*see note*)
mansǫngr *m.* = **mansǫngskvæði**
mansǫngskvæði *n.* love poem
mant *see* **muna**
mantu *see* **muna** *and* **munu**
már *m.* (sea-)gull
margr *a.* many; much, a great deal of; **margr maðr** many a man; *n.* **margt** a great deal; many; **margt manna** many men 36/32; *n. pl.* **mǫrg**
mark *n.* boundary mark
marka (markaði, markaðr) *wv.* mark out; note, infer, deduce, observe
marklǫnd *n. pl.* forested areas 18/10
marksteinar *m. pl.* boundary stones (of a duelling ring; cf. 118/27)
marr *m.* sea
mat *see* **meta** *and* **matr**
matask (mataðisk, mǫtuðusk, matazk) *wv. md.* take food, eat; **er þeir Ǫlvir hǫfðu matazk í** in which Ǫlvir and his men had eaten their meal 60/25
matborð *n.* dining-table
matr *m.* food, meal; **til matar sér** as food for themselves
matselja *f.* housekeeper
mátti, máttit, máttu *see* **mega**
máttigr *a.* mighty
máttlítill *a.* weak
með *prep.* with, between; **með þeim Birni** between him and Bjǫrn 48/8; along; **með ánni fyrir vestan** along the river on the western side, along the west bank of the river 39/24; **fram með** along beside 61/24; **allt með sæ** all along the shore 41/28; **með ǫllu** entirely
meðal *prep. with gen.* between
meðalkafli *m.* 'middle-piece', the part of the sword-handle between the hilt-plates or cross-pieces; hilt

meðalþræll *m.* average slave
meðan *conj.* while, as long as
meðferð *f.* conduct, behaviour 20/6; *pl.* 20/12
mega (má, mátti, *past subj.* **mætti, mátt)** *pret.-pres. vb.* be able, manage; **mættak** I were able 149/10; **máka** I cannot; **máttit** could not; **svá sem hann mátti** as far as he could 41/9; **máttu** you can 33/18; could; **sem þeir máttu** as fast as they could 132/11; *subj.* **megi; sem þér megið** as much as you can, as best you can; *impers.* **má vera** it may be; **má af slíku marka** one can tell from this 182/9; **þar er mátti** wherever they could 128/18; **skjóta mátti** they could be speared 40/9
megin *adv.* on the side; **sem eigi mætti ǫllum megin at þeim ganga** where they could not be attacked from all sides 63/29; **ǫðrum megin** on the other side
meginmǫrk *f.* main forest
megir *see* **mega**
megn *n.* strength, power, ability; **um megn sér** beyond one's strength, more than one can handle
megum[1] *adv.* on the side; **tveim megum** on both sides 22/10; **ǫllum megum** from all sides 77/27
megum[2] *see* **mega**
meiða (meiddi, meiddr) *wv.* hurt, injure
meiðr *m.* tree (mostly in kennings for man)
mein *n.* nuisance, harm, injury, disease, sickness
meinsemi *f.* sickness
meir *adv. comp.* more; **(þess) at meir** all the more, even more
meiri *a. comp.* greater; *n. as substantive* more (i.e. a greater weight) 41/36; **þér meiri menn** men greater than yourself; **sér meiri manna** of more powerful people than himself 86/31; **hitt er meira** what is more, what is worse 15/12; **at meira mann** the greater man, a greater man for this 106/1; **at meiri maðr** any greater a man 119/8
meitill *m.* chisel
melr *m.* bank of gravel or sand
mennskr *a.* human; **mennskr maðr** human, human being
merki *n.* **1.** banner, (battle) standard; **bera merki þitt** be your standard-bearer 15/34; **tak við merki mínu** become my standard-bearer 20/10. **2.** sign; **þat hefir orðit þar til merkja** this has taken place there as an indication, as evidence (in favour of this spot) 181/17
merkismaðr *m.* **1.** person of note, notable person; **inn mesti merkismaðr** a most distinguished man 11/32. **2.** standard-bearer 16/22
merkistǫng (*pl.* **merkistangir)** *f.* standard-pole
merkr *see* **mǫrk[1]** *and* **mǫrk[2]**
mest *adv.* most; **sem mest** as much as possible
mestr *a. sup.* most; largest, tallest, greatest; **kvenna mest** a very tall woman 144/22
meta (mat, mátu, metinn) *sv.* value; **meta mikils** value highly 22/17; **meta meira** value more highly 127/16; **mat þá mest** valued them highest 68/25; **mat hann fyrir** put a price on him of 169/11; *md.* **metask** be reckoned as
metnaðargjarn *a.* ambitious for honour
metnaðr *m.* honours 6/2
metorð *n. pl.* esteem, honour 113/15 *note*
mettr *pp.* having eaten one's fill; **var mettr** had finished his meal
mey, meyj- *see* **mær**
miði *see* **mjǫðr**
miðla (miðlaði, miðlat) *wv. with dat.* share out to
miðnættisskeið *n.* the period around midnight
miðr[1] *a.* mid, the middle of; **sjór var í miðjum hlíðum** the sea reached the middle of the mountain sides (i.e. they were so far out that they could only see the top half of the mountains above the horizon) 23/29; **á þann mann miðjan** the man in his middle
miðr[2] *a. comp.* less 178/28; **engu miðr**

with dat. of comparison no less than 86/20

miðskammr *a.* short-waisted, short of body 168/13

mikill (*n.* **mikit)** *a.* big, great, large; **gera mikit um** *see* **gera**; **svá mikill maðr** such a great man 33/31; **mikill skipasmiðr** a skilled shipwright; **svá mikil er** so big that, big enough for 14/1; *dat. sg.* **miklu** *with comp.* much; **hversu miklu** by how much, how much more 33/32; **mikill fyrir sér** powerful 54/32; *n. as. adv.* **mikit** greatly

mikilleitr *a.* large-featured, with strongly marked features 81/3

miklask (miklaðisk) *wv. md.* achieve greatness, acquire fame, enhance one's reputation 106/3

mildgeðr *a.* generous-minded

mildingr *m.* generous man, ruler, prince

mildr *a.* generous (**af** with; **við** towards); *sup.* **inn mildasti** most generous, very generous

milli, millum *prep. with gen.* between; **á milli, í milli** 30/13, 38/27; **í millum** 76/1; **sín í milli** between each other, together 6/16, 48/28; **var þar skammt hǫggva í millum** there was a short space between blows, the blows fell thick and fast 141/18; **milli ok Þverár** between it and Þverá 30/27; **milli ok annarrar eyjar** between it (the island) and another island 92/21; **milli ok skógarins** between it (the river) and the wood 128/17

minn *poss. a.* my; *m. pl.* **mínir** my people *or* myself 67/18

minna (minnti, minntr) *wv. with gen.* remind; **minna á** remind about; *md.* **minnask** *with gen.* remember

minni[1] *a. comp.* less; smaller; *n. as adv.* **minna** less

minni[2] *n.* memorial cup, toast; **fóru minni mǫrg fram** there were many toasts drunk 58/20

minning *f.* remembrance; **til minningar við yðr** as a mark of friendship towards you, to show my gratitude to you 19/27

minnka (minnkaði, minnkat) *wv. impers. with acc.* lessen 30/8

minnst *adv. sup.* least

minnstr *a. sup.* least, smallest; **minnstir fyrir sér** least important, of least account

misfenginn *a. (pp.)* mistakenly given, given in vain *or* taken wrongly, handled wrongly (?) 166/2 (*cf.* **fá[1]**)

miskunn *f.* mercy; **til miskunnar** so as to be at my mercy 27/9

missa[1] (missti, misst) *wv. with gen.* lose; suffer (loss) 23/5; **hann hefir mikils misst fyrir yðrum frændum** he has suffered a great deal (had great losses) at the hands of your family 104/14

missa[2] *f.* loss

mjólk *f.* milk

mjór (*n.* **mjótt)** *a.* thin, narrow; *wk. form as nickname* **inn mjóvi** the slender 2/11; **gjǫrðisk þar mjótt í milli** it got narrow between them (i.e. between the two fences; they got closer and closer together) 63/32

mjúkliga *adv.* mildly

mjúklæta (mjúklætti, mjúklætt) *wv.* humble (**sik** oneself)

mjúkr *a.* meek, pliable, gentle; *comp.* **munu þér verða mjúkari en mér hafa þeir vorðit** they will behave more compliantly to you than they have done to me 50/22

mjǫðdrekka *f.* chest, box for valuables

mjǫðr (*dat.* **miði)** *m.* mead

mjǫk *adv.* much, a great deal, hard; very, very much; pretty much, almost 8/11; **mjǫk hvern** pretty well everyone 14/26

mjǫl (*dat.* **mjǫlvi)** *n.* meal (what is produced from a mill)

mjǫt *n. pl.* (correct) measure

móða *f.* large river

móðerni *n.* motherhood; **at móðerni** on the mother's side

móðir[1] (*gen.* **móður)** *f.* mother

móðir[2] *see* **móðr[1]**

móðr[1] *a.* wearied, exhausted 57/34

móðr[2] *m.* anger, passion
móðurbróðir *m.* (maternal) uncle
móðurfrændr *m. pl.* kinsmen on the mother's side
móðurkyn *n.* mother's kin; **at móðurkyni** on the mother's side
móðurætt *f.* the mother's side of the family
mold *f.* earth
mór *m.* moor
morð *n.* murder (concealed killing); **morð fjár** abundance of wealth 15/11
morðvíg *n. pl.* murders (concealed killings) 104/9
morginn/morgunn *m.* morning; **á morgin** tomorrow; **(eptir) um morgininn** the next day; **at morgni dags** as soon as it was morning, at dawn
morgna (morgnaði, morgnat) *wv.* become morning; **er morgnaði** when morning came
morni = morgni, *see* **morginn**
mót *n.* meeting, **til móts við** *with acc.* to meet someone 3/21; **mót, á mót, í mót, móti, at móti, í móti** *adv. and prep. with dat.* towards; against; **hér í móti** against this 22/5; **fór til skips móti** went to the ship to welcome 51/24
mótgangr *m.* opposition, uprising
muðr/munnr *m.* mouth; the steel edge of an axe 51/34
múgi *m.* crowd
mun *see* **munu**
muna[1] **(man, munði, munat)** *pret.-pres. vb.* remember
muna[2] *see* **munu** *and* **munr**[1]
mundr *m.* bride-price 12/31 (*see note*)
mungát *n.* beer
munn, munni, munnum *see* **muðr**
munr[1] *m.* difference *(with gen.)*; **fann mikinn mun á** found a great difference in it 40/20; **nú ætla ek engan mun** now I think there is no difference (between them; i.e. they are as bad as each other) 69/2; **mikill munr mun þess hafa verit at . . . mundi veizla fjǫlmennust** the feast must surely have been by far the best attended 14/28; **slíkan mun hafi farit um annat** there has been the same difference (i.e. between the things sent to the king and the things kept) with other things 19/4; **mikilla muna vant** falling far short 123/8; **meira muna vant** falling far shorter 33/36; **fyrir engan mun** not on any account 45/14; **gerði þann mun allan er hann mátti** made the most of that advantage 53/31; **nǫkkurum mun seinna** considerably more slowly; **engum mun minna** in no way less
munr[2] *m.* mind; joy
munu (mun/man, mundi, *subj.* **myndi, mundu)** *pret.-pres. vb.* will, shall; **muna** will not 111/3; **munat** it will not be 31/16; **mantu, muntu** you will; **mundi** would be 87/35; *past inf.* **mundu** would 17/24 *note*
mýgir *m.* oppressor
mýgja (mýgði, mýgt) *wv.* oppress
mýkjask (mýktisk) *wv.* soften oneself; become soft, soften; **mýkjumsk vér við** let us make a friendly compromise, let us be accommodating 179/10
myndi *see* **munu**
mynni *n.* estuary, mouth
myrða (myrði, myrðr) *wv.* murder 139/1 *note*
myrginvakr *a.* wakeful in the mornings, an early riser
myrkr *a.* dark; obscure; **myrkt af nótt** dark night
myrkva (myrkti, myrkt) *wv.* get dark; **tók at myrkva af nótt** the night began to get dark
mýrlendi *n.* boggy ground
mýrr *f.* swamp, bog
mægð *f.* relationship by marriage; **síðan er mægð hafði tekizk með þeim Sigurði ok Bárði** since Sigurðr and Bárðr became in-laws 12/2
mækir *m.* sword
mæla (mælti, mælt) *wv.* speak; say; *imp.* **mældu** speak; **hǫfðu mælt** had agreed upon, had stipulated 10/1; **mæltu þar eitt um** were unanimous about it 73/12

note; **hér í móti at mæla** to contradict this 22/5; **mæltu til vináttu mikillar milli sín** promised great friendship to each other 68/6; **mælti um nǫkkurum orðum** had some words to say about it 5/30; *md*. **hǫfðu við mælzk** had said to each other 43/23

mær (*acc*. **mey,** *gen*. **meyjar,** *dat*. **meyju)** *f*. girl

mæra (mærði, mærðr) *wv*. praise

mærð *f*. praise, praise-poetry

mættak, mætti, mættir *see* **mega**

mœðask (mœddisk) *wv. md*. become wearied, get tired; **mœddisk hann fyrir þeim** he became exhausted by them 54/27

mœði *f*. exhaustion; **kenndi hann mœði** he felt worn out 37/26

mœðir *m*. exhauster

mœta (mœtti, mœtt) *wv. with dat*. meet; **jafnsnemma skal okr mœta báðum** we will both have to be faced at once 106/5; *md*. **mœtask** meet each other

mǫgr *m*. son

mǫl *f*. stones, gravel, shingle

mǫrg *see* **margr**

mǫrk[1] (*gen*. **markar/merkr)** *f*. forest 5/6; wasteland; land, territory 156/28; **mǫrkin** = Finnmǫrk 13/12, 17/26

mǫrk[2] (*pl*. **merkr)** *f*. mark (8 ounces, or about 200 g., in weight or eight ounces of silver in value)

mǫtuðusk *see* **matask**

ná (náði, *subj*. **næði, nát)** *wv*. *with dat*. get, reach, manage (to do *or* get something); get hold of, catch; obtain; **ef hann náir** if he can, if he gets the chance 34/16; **náðu þeir ekki** they were unable 74/28; **munu þeir vera menn er vér munum ná** there will be (other) men we shall be able to reach 31/7; **at Eyvindr nái** that Eyvindr should have 29/18; **ná lǫgum** get justice; **eigi nát lǫgum** failed to get our rights according to the law 90/17; *past subj*. **ek næða** I might obtain 85/13; **hvar vér nám þá landi** where we might come to land 95/14; *impers*. *passive* **er nát varð** who were caught 79/34, 92/14; *md*. **násk** be caught 73/12 *note*

nábjargir *f. pl*. (*cf*. **nár** *m*. corpse) the last rites, the last service to the dead, closing the eyes mouth and nostrils of the corpse 100/20

nábúi *m*. neighbour

naddr *m*. spike, spear

náði, náðu *see* **ná**

naðr *m*. snake

nafar *see* **nǫf**

nafn *n*. name; title

nafngiptir *f. pl*. granting of titles 20/14

náfrændi *m*. close relative

náliga *adv*. nearly, almost

nam, námu *see* **nema[1]**

nám *see* **ná**

námgjarn *a*. eager to learn

nánd *f*. neighbourhood, closeness; **er honum váru í nánd** who lived near him, in his district

nasir *see* **nǫs**

nát *see* **ná**

nátta *see* **nótt**

náttból *n*. night-quarters; **eiga náttból undir øxi minni** get your night's lodging under my axe, i.e. be killed by my axe 170/16

náttstaðr *m*. night-quarters; **tók eigi náttstað** did not stop for the night

náttverðr *m*. supper, evening meal

náttvíg *n. pl*. killings by night

nauð *f*. distress; need; **með nauðum** by necessity 124/8

nauðleytamenn *m. pl*. close relations (kinsmen and in-laws)

nauðsyn *f*. need, necessity

nauðsynja-erendi *n*. pressing business

nauðsynligr *a*. pressing, necessary, important

nauðungarsætt *f*. imposed settlement, compulsory agreement, terms under duress

naust *n*. boat-shed

naustdyrr *f. or n. pl*. doorway of a **naust**

naut[1] *n*. bovine animal; bull, ox; *in pl*. cattle

naut[2] *see* **njóta**
nautagæzla *f.* care of cattle, watching of cattle
ne *neg. adv.* not
né *conj.* nor; and not; *after neg.* or
neðan *adv.* beneath; underneath; below; **fyrir neðan** *prep. with acc.* below
neðri *a.* lower; **ina neðra leiðina** along the lower route; **ríða it neðra gǫtuna** ride below (lower down) along the path, ride (along) the path below 177/21
nef *n.* nose
nefna (nefndi, nefndr) *wv.* name, give a name to; **er sá eigi nefndr** his name is not recorded 169/6; **Þorgeirr er maðr nefndr** there was a man called Þorgeirr; **nefna til** nominate for; **nefna sik** give one's name; *md.* **nefnask** name oneself, give one's name as
negldr *a. (pp.)* nailed, studded
nema[1] **(nam, námu, numinn)** *sv.* take; take possession of, claim 30/13; **nema sér lǫnd** take (possession of) land 34/32; learn, understand; apprehend; **nema á brott** abduct 45/2; **nema stað/staðar** come to a halt, stop, pause; **nema við** be a hindrance: **láta fátt við nema at** let few things (i.e. nothing) stand in the way of 75/28
nema[2] *conj.* except; except that; but that, unless; **ekki nema** nothing but 41/28
nes *n.* ness, headland
nesnám *n.* raid on a headland; **nema nesnám** raid headlands 24/24
nest[1] *n.*, **nesta** *f.* brooch
nest[2] *n.* provisions for a journey, food
neyta (neytti, neytt) *wv. with gen.* use, make use of 124/5; **banna . . . allra gagna af at neyta** forbid . . . all (any of) the revenues from them to be enjoyed 90/10
níð *n.* (degrading) insult
níða (níddi, nítt) *wv.* insult, libel, defame
niðamyrkr *n.* pitch-darkness (the darkness of a moonless night)
niðerfi *n.* funeral feast for a relative; drink of a relative 85/5
níðingr *m.* villain, base person, one guilty of shameful deeds; **vera hvers manns níðingr** be known to every man as a villain 89/27
níðingsverk *n.* base, villainous, vile deed, villainy
niðr[1] *adv.* down; **undir fœtr sér niðr** down beneath their feet 64/16
niðr[2] **(***gen. sg. and nom. pl.* **niðjar)** *m.* kinsman, descendant, son
niðri *adv.* down; **undir niðri** down below
níðstǫng *f.* insult-pole
nifl *n.* darkness
nipt *f.* sister
níta (nítti, nítt) *wv. with dat.* refuse
nítt *see* **níða**
níu *num.* nine
níundi *ordinal num.* ninth
njósn *f.* reports 4/23; spy, scout, look-out, informant; **til njósnar** on the look-out, to spy 94/28; **gera njósn** *with dat.* keep someone informed, inform someone; **halda njósnum, halda (til) njósn** keep watch
njósna (njósnaði, njósnat) *wv.* find out (by spying)
njósnarmaðr *m.* spy, scout
njóta (nýtr, naut, nutu, notit) *sv. with gen.* benefit from, enjoy; be helped by 105/15 *note*, 135/16; **hefir hann notit þín at því** it is thanks to (his friendship with) you 87/32; **þú lézt mín at njóta** you did it for my sake 127/34; *subj.* **njóti** may he enjoy 112/9; **njóta þess ef hann ætti fleira mannaforráð** avail himself of his superior power 177/34
njótr *m.* one who enjoys, benefits from, uses (*with gen.*)
njǫrr *a.* close; *wk. f.* **njǫrva** 154/7
nógr *a.* sufficient (**til** for it) 115/13; *cf.* **gnógr**
nónskeið *n.* the period of nones (3 pm); **um nónskeið** the middle of the afternoon 145/23
norðan *adv.* from the north; when coming back from the north 26/6; **fyrir norðan** to the north, on the northern

side; *with acc*. north of; **norðan fyrir** past the north of

norðastr *a*. *sup*. most northerly, furthest north

norðr[1] *adv.* north, northwards; in the north; **norðr fyrir** northwards past (the coast of)

norðr[2] *n*. the north; **ór norðri** from the north

norn *f*. norn (one of the female fates of Norse mythology)

norrœnn *a*. Norwegian

notit *see* **njóta**

nótt (*gen. sg*. *and nom. acc. pl*. **nætr;** *gen. pl*. **nátta)** *f*. night

nú *adv.* now

nýgefinn *pp*. newly given, just given

nýkominn *pp*. newly come, just come

nýr *a*. new

nýsa (nýsti, nýst) *wv.* peer; **nýsa fyrir sér** look around one, be careful; *md*. **nýsumk hins** I look closely at that 150/27

nýskorinn *a*. *(pp.)* newly cut, newly tailored

nýta (nýtti, nýtt) *wv.* use (**til** for)

nýtekinn *pp*. just taken; **nýtekit við** just received

nýtr[1] *a*. usable; able; *sup*. **inn nýzti maðr** a most capable man 41/22

nýtr[2] *see* **njóta**

næða, næði, næðisk *see* **ná**

næfr *f*. birch-bark; roofing made of birch-bark shingles

nær *adv. and prep. with dat*. near, nearby; nearly, almost; soon after 51/5; **nær því at** present when 12/28; **þeim nær koma er** would affect that one who (would be inflicted on someone close to the one who) 32/5; **hvergi nær** nowhere near; *as conj*. when 13/31, 14/21, 105/6

nærgi *conj*. whenever

næst *adv. and prep. with dat*. next; closest; last time 77/16; **þar næst** next to him (her, them); **næst því er** next to where, closest to where; **því næst** next, afterwards; **sem næst** as close as possible

næstr *a*. *sup*. closest; next; **honum it næsta** next to him 9/4

næstum *adv.* last time, the previous time 103/10

nætr *see* **nótt**

nǫf *f*. fastening (at the end of beams)

nǫkkurr *pron*. *a*. some, any; a certain; **er nǫkkurir eru borði** who are of any account, who have anything in them 3/15; **nǫkkurum mun seinna** considerably more slowly; **þrír nǫkkurir** some three 62/14; *n*. **nǫkkurt/nǫkkut** anything 136/17; something; about 99/18; **þeir einir menn ef nǫkkut var til** the only people if they (i.e. who) were of any importance 72/17

nǫkkut/nøkkut *adv.* at all 27/8; somewhat, rather

nǫkkverr *i.e.* **nøkkverr = nǫkkurr**? or the name of a dwarf? 147/11

nǫkkvi *m*. ship 147/12

nǫs *f*. nostril; *pl*. **nasir** nose

óáleitinn *a*. not encroaching; unaggressive

óargr *a*. not cowardly, brave; *as nickname* **inn óargi** the Dauntless 1/2

óask (óðisk/óaðisk) *wv. md*. fear, be afraid 80/5

óaufúsa *f*. dissatisfaction; **er mér er ǫll óaufúsa á** which I would greatly disapprove of, be greatly displeased at 45/22

óblíðr *a*. unfriendly

óbótamaðr *m*. criminal who can be killed with impunity (without compensation having to be paid), one not under the protection of the law 174/25, 26

óbrotgjarn *a*. not easy to shatter; not fragile, not likely to shatter, *i.e*. unforgettable 162/19

óbyggðr *a*. *(pp.)* unsettled, uninhabited

óð *see* **vaða**

óðal (*pl*. **óðul)** *n*. patrimony, inherited estate 5/4

óðalborinn *a*. *(pp.)* legitimate, entitled to patrimony; **menn óðalbornir** legal heirs 13/2 *note*

óðarsmiðr *m*. maker of poetry, poet

oddr *m*. point (of a spear or arrow)

oddský *n.* cloud of the (spear) points, kenning for shield 60/8
oddviti *m.* leader
óðisk *see* **óask**
ódjarfari *a. comp.* less bold; **ódjarfari síðan í atgǫngu at móti oss** after that not as bold in resisting us 76/20
óðliga *adv.* furiously, impatiently; **láta óðliga um** be very impatient about 131/31
óðr[1] **(***n.* **ótt)** *a.* furious, wild; *sup.* **óðastir** most violent, most frenzied 69/38
óðr[2] *m.* poetry, poem
óðræði *n.* fury; mad behaviour; sudden attack?
ódrukkinn *a. (pp.)* not drunk; **at þú sér ódrukkinn** even when you are not drunk 43/15
ódæll *a.* hard to deal with
óeirumaðr *m.* violent, ruthless person
of[1] *adv.* too, too much
of[2] *pleonastic particle* 59/3, 18, 19, 71/4, 73/22, 83/1, 89/7, 103/19, 106/18, 107/4, 8, 9, 12, 108/3, 7, 110/12, 111/20, 112/8, 113/3, 125/35, 126/3, 149/6, 150/12, 153/26, 161/19, 166/26, 178/11, 12
of[3] *prep. with acc.* over, across; about; around; through; among 151/11; *with dat.* over 67/20; against 151/6
óf *n.* a huge (exceedingly great) amount 21/1, 63/6
ófagr *a.* 'un-fair', ugly
ófallinn *a. (pp.)* unseemly, not fitting
ofan *adv.* above; down; down (from the hills); **fyrir ofan** above; beyond, north of 18/8; above, inland of; **þar á ofan** on top of that
ofanganga *f.* going down (to the ships) 63/17
ófarar *f. pl.* defeat, disaster
ófarnaðr *m.* misfortune, disaster
ofdaufligr *a.* excessively dull, lonely
ofljóst *n. a. as substantive* 'excessively clear', punning, using word-play (*cf. Skáldskaparmál* 109)
ofrefli *n.* superior force, heavy odds (i.e. the power of the king) 23/7; **ofrefli liðs** superior force of numbers, overwhelming odds 90/1
ofreflismaðr *m.* person of superior power; **honum ofreflismenn** men of superior power to himself 105/34
ofrhugi *m.* exceedingly great courage
ófriðr *m.* war, hostilities, rebellion
ófriðvænn *a.* not peaceful-looking, hostile (**fyrir** to us) 95/14
ofríki *n.* overbearing, arrogance
ofrkapp *n.* overbearing
ófrýnn *a.* ugly-looking, frowning, sullen, morose
ofsamenn *m. pl.* overbearing people
ofsi *m.* overbearing, tyranny; *as nickname* 68/20
ofsnauðr *a.* too poor (**at** in), completely bereft (of)
oftregi *m.* extreme sorrow
ófullr *a.* not full, wide open, empty
ófœrr *a.* incapable (from drink)
ógerla *adv.* = **ógjǫrla**
ógildr *a.* not entitled to compensation for injury or death 122/25
ógjǫrla *adv.* not exactly; not clearly; **ógjǫrla veit** (understatement) no one will know precisely, i.e. no one will have any idea 95/13
ógleði *f.* melancholy, depression; **taka ógleði mikla** become very depressed 84/14
ógn *f.* terror, threat; battle
ógnlauss *a.* without terror, unterrifying
ógreiðfœrr *a.* difficult to pass; **honum varð ógreiðfœrt um** he found it difficult to cross 43/18
ógrynni *n.* enormous quantity; **ógrynni fjár** riches beyond count 13/18
óhagfeldr *a.* not favourable, not in one's interest
óhagstœðr *a.* unfavourable
óheilagr *a.* ouside the law's protection, as an outlaw; able to be killed with impunity 174/32
óhryggr *a.* not sad
óhœgr *a.* difficult, not without obstacles

ójafn *a.* unequal, different; not equally fair
ójafnaðarmaðr *m.* unjust, lawless, overbearing person
ójafnaðr *m.* injustice, overbearing
ók, óku *see* **aka**
ókátr *a.* unhappy, gloomy, lacking cheerfulness
ókeypis *adv.* for free, without paying
ókunnr *a.* unknown (*with dat.* to someone)
ókynni *n.* impropriety
ól *see* **ala**
óleyfi *n.* no permission; **at óleyfi** *with gen.* without someone's permission, against someone's wishes
ólífi *n.* death; **til ólífis** to death, mortally 54/8
ólíkligr *a.* unlikely
ólyfjan *n.* poison
ómáttugr *a.* without strength, weak; *comp.* **ómáttkari** less strong
ómun *f.* voice, sound
ómætr *a.* not valid; **gera ómæt** invalidate 88/29
ónýta (ónýtti, ónýttr) *wv.* spoil, make useless; *md.* **ónýtask** become useless, be made useless
ónýtr *a.* useless
óp *n.* shout
opinn (*n.* **opit)** *a.* open; unprotected: **at hann kœmi í opna skjǫldu** (at the back or side of the shields) **konungs fylkinginni** so that he could attack the exposed flank of the king's division 79/7
opinspjallr *a.* who speaks openly, freely
opna (opnaði, opnat) *wv.* open
opt *adv.* often; *comp.* **optar** more often; **eigi optar** never again; **sem optar** as on other occasions; *sup.* **optast** most often, usually, mostly
optliga *adv.* frequently
ór *prep. with dat. and adv.* out of, from; **ór lauss við** quit, free from obligation towards 173/31, 174/2
orð *n.* word; message; suit, proposal (of marriage) 8/20; **koma orðum við** get in a word with 1/18; **kvað eigi orð** said nothing 126/6; **með þeim orðum** with this message, with these instructions 130/20; **gera orð** send word
orðahnippingar *f. pl.* altercations, arguments
orðaskak *n.* rebuke, blame, hard words, criticism 77/16
orðfœrr *a.* eloquent, good at speaking
orðhof *n.* temple of speech
orðinn, orðit, orðnir *see* **verða**
orðrœða *f.* talk, information 16/14
orðsending *f.* message; request; **ef orðsendingar yðrar koma til** if your demand is sent for it 114/31
orðsnjallr *a.* eloquent; **mun konungi ek þikja ekki orðsnjallr** the king will not find me eloquent 32/15
orðstírr *m.* renown 11/16
orðtak *n.* speech, opinion; **var eitt orðtak allra** they all agreed 76/9
orðvíss *a.* witty, clever with words
órefjusamr *a.* straightforward, not devious; upright; guileless
óréttr *m.* not right, unjust
órífligr *a.* mean, paltry, contemptible
orka (orkaði, orkat) *wv.* act
orlof *n.* permission; leave (to go) 9/29, 11/17; **mæla í orlofi** speak freely, frankly 15/3
ormr *m.* serpent
ormstunga *f. nickname* serpent-tongue
óró *f.* disturbance, trouble
orpit *see* **verpa**
órr = várr *poss. a.* our
orrosta *f.* battle
orrostustaðr *m.* site for a battle, battle-site
órskurðr *m.* decision; **veita órskurð** make a decision, decide the matter 75/22
ort, orti, ortu *see* **yrkja**
ósakaðr *a. (pp.)* unhurt, uninjured
ósannligr *a.* unfair, unreasonable
ósannr *a.* not guilty (**at** of what he was accused of) 17/21
ósárr *a.* unwounded
ósáttr *a.* unreconciled

ósigr *m.* defeat; **fara ósigr fyrir** suffer defeat at the hands of

óskoraðr *a. (pp.)* without reservation; unconditional; *n. as adv.* **allt óskorat** entirely without being challenged, without interference? without conditions? without restrictions? 173/26

óskyldr *a.* unrelated; **óskyldir menn okr** people not related to us 12/35

ósleitiliga *adv.* without cheating, without heeltaps (draining the cup fully each time it was served)

óslétta *f.* lack of smoothness; *pl.* **ósléttur** furrows 82/15

ósterkari *a. comp.* less strong

ósætt *f.* lack of peace; **í ósætt við** in conflict with, on bad terms with

óscemð *f.* dishonour

óscemiligastr *a. sup.* least honourable, the most dishonourable

ótiginn *a.* not noble (of family): **hvárt er tiginn eða ótiginn** whether he is noble or not 90/3 *note*

ótili *m.* harm, trouble

ótilleitinn *a. (pp.)* inoffensive, not interfering in the affairs of others, not encroaching on others' rights, not aggressive

ótrúleikr *m.* disloyalty

ótrúr (*n.* **ótrútt)** *a.* untrue, faithless, disloyal

ótryggr *a.* untrustworthy; **ótryggt lið margt** many untrustworthy people 16/5

ótt *see* **óðr**

óttalauss *a.* without fear or danger; **oss er óttalaust við** we have no fear of 135/19; **var þar allt óttalaust** there was nothing to fear, they all felt secure 95/3

óttask (óttaðisk) *wv. md.* fear; **ekki óttumk ek** I am not afraid; **óttask um sik** be anxious, have fear about one's safety 48/11; **óttisk nú ekki at sér** will not be on their guard 76/18

ótti *m.* fear; danger 22/32

óvanr *a.* unaccustomed

óvarligr *a.* imprudent

óvarr *a.* unaware; **koma á óvart** *with dat.* come on someone unawares, take someone by surprise

óvíðr *a.* not extensive, small in circumference

óvinr *m.* enemy

óvit *n.* unconsciousness; **í óviti** senseless, unconscious 60/20

óvitandi *pres. part.* unknowingly, unintentionally

óvitrari *a. comp.* less wise, more foolish

óvægiliga *adv.* violently, furiously

óvænn *a.* unpromising, hopeless; unlikely; **at þat var þá óvænt** that there was no likelihood *or* prospect 146/16; **þótti honum sér óvænt til undankvámu** it seemed to him that he had no prospect of escape 102/2

óvænligr *a.* unpromising, having little hope of success

óx, óxu *see* **vaxa**

óþokkasæll *a.* disliked, unpopular

óþurft *f.* harm, annoyance; **til óþurftar** *with dat.* to cause harm *or* damage to someone

óœðri *a. comp.* less high, lower (in rank)

pallr *m.* one of the two platforms or raised floors along the two long sides of a medieval hall on which people sat at meals; *acc.* **pallinn þann inn óœðra** the lower-rank bench 80/24

penningr *m.* coin; penny (one tenth of an **eyrir**); **hvern penning** every penny, i.e. all the valuables 22/2

plógr *m.* plough; **af plógi hverjum** for each piece of land that can be cultivated by one plough 75/4

prestr *m.* priest

prímsigna (prímsigndi/prímsignaði, prímsigndr/prímsignaðr) *wv.* 'prime-sign', administer a kind of preliminary to baptism by making the sign of the cross over a person; *md.* **láta prímsignask** have oneself prime-signed 72/1

prúðligr *a.* splendid; *sup.* **prúðligstr** most splendid, very splendid

pundari *m.* weigher, balance, scales

pústrar *m. pl.* punching, fisticuffs

rábenda (rábendi, rábendr) *wv.* bend or

tie one thing to another as a sail is tied to a yardarm

ráð *n.* **1.** counsel, advice 85/16 *(pl.)*; undertaking; plan; proposal; **taka þat ráð** take that course 33/34, decide 41/9; **þat ráð sem** the same course as 3/12; **gerðu þeir þat ráð** decided 114/20; **gerði hann ráð sitt** he made his plan, he made up his mind what to do 102/1; **gjǫrðu þeir ráð sitt** made plans together 20/38; **gerðu menn þat ráð með** gave that advice to *or* decided with 4/13; **með ráði konungs** with the king's consent 11/20; **ekki at ráði** *with gen.* not with the consent of 47/11; what is advisable 64/2; **sá hon þat at ráði** she thought it was advisable, wise 11/33; **þœtti mér þat ráð fyrir liggja** I think it would be advisable 48/4; **oss mun ekki ráð** it will not be advisable for us 71/5; **mundi þeim hitt ráð** this would be a better plan for them 34/28; **fara at ráðum við þá** use a sensible plan in attacking them 141/5; **vera í ráðum með** conspire with 41/1. **2.** state of life; marriage, match 9/30, 29/14, 18, 44/20, 47/19, 85/13; 118/12; **var þat at ráði gǫrt** it (the match) was agreed on 53/6; *pl.* wedding 8/21, 85/15, marriage agreement 9/38. **3.** rule; control, management 16/26; **vera at ráðum** be in charge 117/2; **ǫll ráð** the whole management (of a household) 7/14

ráða (ræðr, réð, réðu, ráðinn/ráðit) *sv.* **1.** advise; plan; arrange; *with acc.* **réðu þat** decided upon this 20/38 *with dat.* rule, decide 20/14; be in charge of; be in control of, possess 113/24; come to possess, gain 81/26; determine; **þar ræðr Háfslœkr** it is marked by Háfslœkr 174/19; **hvárt ræðr þú því** are you responsible for this 172/22; **ráða boði ok banni** decide what is permitted and what banned, *i.e.* be the supreme authority 122/20; **ráða af** make up one's mind, make a decision 102/5; **ráða af lífi** kill, get rid of 25/31; **ráða at** attack; **ráða fyrir** rule over 3/19, decide about 11/8, be responsible for 173/30, be in charge of 22/12; **ráða til** set out on 131/35; attack, make an attempt 137/21; have a final try, make it come to a head 64/25; decide upon 63/12; **enda réð ok engi til** and anyway no one else attempted it 128/33; *with inf.* undertake to 90/31; *pp.* **var Brynjólfr ráðinn til þeirar ferðar** it was decided that Brynjólfr should go, Brynjólfr decided to go 8/26; **var ráðin til farar** had decided to go, it was decided that she should go 86/36; **þeir er til ferðar váru ráðnir með honum** those who were to accompany him 118/22; *md.* **ráðask** decide for oneself; **ráðask ór** give up 1/8; **ráðask til** decide to go (to); **rézk til liðs við** joined someone's party 171/14 *note*; **ráðask um** take counsel; *past* **rézk um** 3/20. **2.** interpret, read 136/26

ráðagerð/ráðagjǫrð *f.* plan; decision; procedure; course of action; **sitja í ráðagerð** sit in council 75/7

ráðakostr *m.* marriage, match

ráðamaðr *m.* ruler, regent (**fyrir** over), man in charge (of) 35/12; *pl.* **ráðamenn** counsellors

ráðgjafi *m.* counsellor

ráðligastr *a. sup.* most advisable, the best plan

ráðstafi *m.* permanent home

rak, ráku *see* **reka**

rammliga *adv.* strongly, firmly

rammr *a.* strong, mighty, powerful; **rammr at afli** of great strength

ramriðinn *pp. (see* **ríða**[2]*)* mightily ridden

rán *n.* plundering, pillaging, robbery

rangindi *n. pl.* injustice, unfairness; **dœma rangindi þessi** give this wrongful judgment 89/20

ranglátr *a.* unrighteous, unjust

rangr *a.* wrong; **at rǫngu** wrongfully 76/1

rann *see* **renna**[1]

rannsaka (rannsakaði, rannsǫkuðu,

rannsakat) *wv.* search thoroughly, inspect
ránsfengr *m.* stolen goods, booty
rás *f.* running; **taka á rás, hefja á rás** run off, rush away, set off at a run 60/16, 65/12
rasa (rasaði, rasat) *wv.* stumble, tumble
rata (rataði, ratat) *wv.* stumble, fall (down), collapse 96/28
rauð *see* **rjóða**
rauðablástr *m.* smelting of bog-iron
rauðr *a.* red; *wk. form* **rauði** *as nickname* 29/23, 72/9
rauf *f.* hole
raun *f.* trial, experience, proof; **at raun um koma** find out for oneself, prove the truth of it 122/18
rausn *f.* splendour, high style of living
rausnarbú *n.* magnificent establishment
rausnarsamligr *a.* splendid in style; **bú hafði hann rausnarsamligt** he kept house in fine style 154/24
raust *f.* voice; **kveða við raust** declaim loudly
réð, réðu *see* **ráða**
refsing *f.* punishment
refsingalaust *adv.* without punishment, unpunished
reginn *m.* name for a god
regn *n.* rain
regnaðar *perhaps for* **rógnaðra**, *kenning for* sword (*see* **róg** *and* **naðr**)
reið[1] *f.* riding; **sá reið þeira Skalla-Gríms** could see where Skalla-Grímr and his company rode 43/19
reið[2] *f.* carriage
reið[3] *see* **ríða**[1]**, riða**[2]
reiða (reiddi, reiddr) wv. carry; **reiddi hann at baki sér** let him ride behind him 53/26; **lét val af mundu reiða** said he felt that everything would end well 17/24 *note*; hand over; **reiða af hendi/ hǫndum** hand over 21/17, 18; **skyldu reiða** were supposed to pay 20/36; **reiða þar ór** weigh out from it 127/30; swing (a weapon); **reiða upp** raise, lift into the air; *impers.* **létu reiða fyrir** let the ship drift with the current 95/11
reiðask (reiddisk) *wv. md.* become angry
reiðgata *f.* riding-track
reiði[1] *m.* gear, tack; harness; tackle, rigging; **með reiða ǫllum** fully equipped 11/23
reiði[2] *f.* anger
reiðinn *a.* prone to anger, hot-tempered
reiðr *a.* angry; furious; *with dat.* angry with someone; **inn reiðasti** extremely angry
reiðskjóti *m.* mount, horse for riding
reifa (reifði, reifðr) *wv.* enrich, enhance; *pres. part. pl.* **reifendr** 85/10
reis *see* **rísa**
reisa (reisti, reistr) *wv.* raise
reist *see* **rísta**
reka (rak, ráku, rekinn) *sv.* **1.** drive; **ofan rekit** brought down (to the farm) 40/21; **ok rak undan** and hit it away 54/1; **reka flóttan** pursue those who have fled 77/23; **rak aptr hurðina** slammed the door to 177/29; *impers.* **rak skipit** the ship drifted; *pp.* **rekinn upp** drifted ashore 38/21. **2.** perform, carry out 102/14; take vengeance; **of rækak** if I took vengeance 149/6; *with gen.* **reka réttar** pursue (just) revenge, even the score 112/24
rekaviðr *m.* driftwood
reki *m.* driftwood
rekkja *f.* bed; **bjuggusk til rekkna** were getting ready for bed 181/7
renna[1] **(rann, runnu, runninn)** *sv.* run; run away 177/4; **rann á** (of a wind) arise 45/28; *md.* **rennask at** run at each other, attack each other (*cf.* **hlaupa**) 120/9; **rennask á** strike against each other 67/22
renna[2] **(renndi, renndr)** *wv.* make run; glide; *md.* **renndusk hjá** passed by one another 92/9; **renndusk at** collided 97/20
reri, reru *see* **róa**
rétt *f.* public sheep-fold, the pen for gathering the sheep in autumn
rétta[1] **(rétti, rétt)** *wv.* straighten 100/13; stretch out 179/23; **rétta yfir** reach over 81/16

rétta[2] (rétti, rétt) *wv.* let (a ship) drift; *pp.* **fann rétt lík** found the body where it had drifted ashore 145/8
réttindi *n. pl.* justice
réttlátr *a.* righteous, just
réttr[1] *m.* rights, privileges 1/13, rank 2/29; justice 88/23, 112/24, 126/22; **vit fáim eigi rétt** we get no justice 12/36
réttr[2] *m.* drifting; being beaten by waves; **lǫgðu þeir þá** (*sc.* **skipit**) **í rétt** then they let the ship drift 95/11; *pl.* **hǫfðu réttu stóra** had to let themselves drift a great deal 45/37
réttr[3] *a.* right; just; upright; true; **erat rétt** it is not right; **hverjum manni var rétt** it was correct (legal) for any man 123/3; **at réttu** truly, according to law, legally; *n. as adv.* **rétt** correctly
reykr *m.* smoke
reyna (reyndi, reynt) *wv.* experience; try, put to the test; **reyna at** experience from, find in 19/18; **en þá reyndi hann mik** than he then found me to be 20/8; **reynt verða** be put to the test 25/34; **ef þat þarf at reyna um skipti** if it comes to the test in dealings 127/20; **hvar hann hefði þess verit staddr at hann hafði mest reynt sik** what were the circumstances under which he had been most severely tested 163/6; **reyna með okr** put each other to the test, fight it out 169/26; *md.* **reynask** prove oneself to be, turn out to be; **ef mér reynisk** if I find 9/19
reyndar *adv.* in fact, actually
reynir *m.* rowan-tree
rézk *see* **ráða**
rið *n.* steps, staircase
ríða[1] (reið, riðu, riðinn) *sv.* rub, smear; **reið á blóðinu** rub blood in them 59/11
ríða[2] (reið, riðu, riðinn/riðit) *sv.* ride; **ríða at** attack on horseback 75/6; **ríða fyrir** ride on ahead, in advance 76/17; **ríða reiðgǫtur** ride along riding-tracks; *pres. part.* **ríðandi** rider
riðlask (riðlaðisk) *wv. md.* break up into small groups, disintegrate, fragment
ríðr *m.* rider (as second half of compound) 134/21
riðvaxinn *a. (pp.)* burly
rif *n.* rib
rifna (rifnaði, rifnat) *wv.* split (**upp** open) 51/34; tear open (*intransitive*) 145/16
rigna (rigndi, rigndr) *wv.* rain
ríki *n.* power, rule 6/31; realm, kingdom; authority; imperiousness; **at varðveita ríkit** to look after his area of rule 35/31
ríkismaðr *m.* powerful man, leader, nobleman
ríkismunr *m.* disparity in power; **sá ríkismunr at** such a disparity in power that 12/36
ríkr *a.* powerful; *sup.* **ríkastr**; *as nickname* **inn ríki** the Great 71/9
ringr *a.* bad, poor, miserable
rísa (reis, risu, risinn) *sv.* rise; **þótti snemma risit** thought they had to get up early 42/2
rísta (reist, ristu, ristinn/ristit) *sv.* cut; carve; **reist á rúnar** carved runes on it; **reist ór skildinum** it (the spear) cut a slice out of the shield
ristnar *see* **rísta**
risuligr *a.* grand, stately, imposing
rít *f.* shield (with engraved decoration)
rita (ritaði, ritat) *wv.* write
rjóða (rýðr, rauð, ruðu, roðinn) *sv.* redden, make red; *pp. dat. pl.* **roðnum** made red with blood
rjúfa (rauf, rufu, rofinn) *sv.* break up, disperse, disband
rjúka (rauk, ruku, rokinn) *sv.* (emit) smoke; *pp.* **rokinn** smoky, sooty 52/21
ró *f.* peace
róa (reri, reru, róit) *sv.* row; use oars 26/6; **var róit með hann** he was rowed
roðna (roðnaði, roðnaðr) *wv.* go red
roðnum *see* **rjóða**
róðr *m.* rowing; **taka róðr** take to the oars, start rowing
róðrarferja *f.* rowing-boat
róðrarleiði *n.* rowing course; **tóku róðrarleiði** took to the oars 57/21
róðrarskip *n.* ship propelled by oars

róðrarskúta *f.* a fairly large ship propelled by oars
rof *n.* breach, gap
rofna (rofnaði, rofnaðr) *wv.* break up, give way
róg *n.* strife; slander
rokinn *see* **rjúka**
roskinn *a. (pp.)* full-grown, adult
rósta *f.* brawl, fight
roknu *see* **rjúka**
rót *f.* root
rotinn *a. (pp.)* rotten, decayed; i.e. having lost his hair 120/22
ruddi, ruddu *see* **ryðja**
rufu *see* **rjúfa**
rúm *n.* place, seat; bed; space, (enough) room
rúmr *a.* roomy, spacious; **er rúmr inngangs** has wide entrances 126/16
rún *f.* rune, runic letter, runic symbol
rúni *m.* confidant, sharer of secrets; friend
runnr *m.* bush; = tree, *as half-kenning for* man 59/2
runnu *see* **renna**[1]
ryðgenginn *a. (pp.)* rusted, gone rusty
ryðja (ruddi, rutt) *wv.* clear (a way) 77/33; clear (a ship of cargo), unload 30/10; clear (a ship, or part of a ship, of men, i.e. kill all the men on it) 36/32
rýma (rýmdi, rýmdr) *wv.* make more roomy, make more space on, clear
rýnni (*gen.* **rýnnis)** *f.* knowledge
ryskja (ryskti, ryskt) *wv.* shake roughly
ræðr *see* **ráða**
ræfr *n.* roof
rækak *see* **reka**
ræna (rænti, rænt) *wv.* plunder; *with acc. and dat.* rob someone of something; deprive someone of something 122/26
ræningi *m.* robber; victim of robbery: **mundi vera vilja ræningi þinn** would put up with being robbed by you 174/22
ræsir *m.* instigator
rœða[1] *f.* conversation 13/5, 14/24; *pl.* talks 67/2, talk, manner of talking 69/19, speech, what one says 138/10; **rœðum Egils** to what Egill said 84/13; **hóf rœðu þá** began discussing, raised the question 56/30; **koma á rœðu við** bring up the question with 49/31; **eigi miklu síðar en rœðan hafði verit** not much later than when the conversation had taken place 126/32; *md.* **rœddusk þá ekki við** then did not speak to each other 55/6
rœða[2] **(rœddi, rœtt)** *wv.* talk, speak; *md.* **rœðask við** speak to one another
rœgja (rœgði, rœgðr) *wv.* slander
rœtask (rœttisk) *wv. md. impers.* **rœttisk af vel** it had good results, it turned out well (*perhaps implying* it made him talkative) 163/4 (*cf.* **málreitinn**)
rǫð *f.* row, line
rǫðull *m.* wheel, disk; sun
rǫgn *n. pl.* the (heathen) gods
rǫnd (*pl.* **randir)** *f.* rim (of a shield); shield; **reisa rǫnd við** raise one's shield against (cf. English 'lift a hand against'), oppose, set oneself up against 142/15
rǫskvask (rǫskvaðisk) *wv. md.* mature
sá[1] *see* **sjá**[1]
sá[2] **(sæ/sái, seri/søri, sáinn)** *sv. with dat.* sow, scatter
sá[3] *demonstrative pron.* that
safali *m.* sable(-fur)
safna (safnaði, sǫfnuðu, safnat) *wv. with dat.* gather; *md.* **safnask** be gathered; **safnask saman** congregate, gather together; *pp.* **safnazk fyrir** gathered forces to protect themselves 63/9
safnaðr *m.* gathering, host
saga *f.* story; saga; report
sagði, sagt *see* **segja**
sáinn *see* **sá**[2]
saka, sakar, sakir *see* **sǫk**
saklauss *a.* innocent
saltkarl *m.* salt-producer
saman *adv.* together; **einn saman** on one's own; **fáir hvárir saman** in small groups from each side 128/29; **sex saman** six altogether
samflot *n.* sailing together; **heldu mjǫk samfloti** sailed pretty much close together 37/29; **gekk brátt fram ór sam-**

flotinu soon raced ahead of the other ships 90/30
samlag *n*. confederation; **binda samlag sitt** make an alliance 3/18
sámleitr *a*. dark-looking
samlendr *a*. living in the same country; **ok væri annarr samlendr við mig** when there was someone else living in the same country as I 18/31
sammœðri *a*. born of the same mother
samneyti *n*. social contact, social intercourse
samr *a*. same; **slíkt sama** similarly
samt *adv*. together
samtog *n*. drawing together (at once, against one another) *or* coming together, meeting
samtýnis *adv*. in neighbouring fields, as neighbours
samþykki *n*. concord, agreement
sandr *m*. sand; *i.e*. beach 71/1; *pl*. the sandy stretches of coast (on the south coast of Iceland) 30/7
sanna (sannaði, sǫnnuðu, sannat) *wv*. affirm, confirm 22/4; *md*. **sannask** prove true
sannindi/sannyndi *n*. *pl*. truth (**til** about it) 20/19; evidence 87/41; justice; **þar sannyndi til** justice in the claim, a just claim 12/29
sannligr *a*. right, fair
sannr (*n*. **satt**) *a*. true; reliable; *n*. **satt** truth, what is true; **hafa fyrir satt** hold as true, be convinced, believe 100/8; **it sanna** the truth 15/32; **til sanns** for certain; **fyrir sǫnnu hafðr** justly accused, justly reported 19/33; **sǫnn vitni** reliable evidence *or* witness; *sup*. **sannastr** most true
sannsparr *a*. 'sparing of fairness', iniquitous
sannspurt *pp*. *n*. truly learned; **þú hefir sannspurt** you are correctly informed 47/19
sannyndi *see* **sannindi**
sár *n*. wound; **liggja í sárum** be confined to bed by wounds
sárr *a*. wounded; *n*. *as adv*. **sárt** harshly 120/6
sásk *see* **sjá**[1]
sat *see* **sitja**
sát *f*. ambush
satt *see* **sannr**
sátt[1] **= sætt**
sátt[2]**, sáttaðu** *see* **sjá**[1]
sáttr *a*. reconciled, in agreement, on good terms
sátu *see* **sitja**
sáttmál *n*. *pl*. words of reconciliation; **váru borin sáttmál milli þeira** peace terms were negotiated between them 101/7
sauðfé *n*. sheep (collective)
sauðr *m*. sheep
sáum *see* **sjá**[1]
saurigr *a*. dirty
sax *n*. short sword; *pl*. **í sǫxum** in the part of a ship next to the prow (in battle more exposed than the prow) 10/26
sé *see* **sjá**[1] *and* **vera**
séð *see* **vera**
sef- = sif- relationship, related (by marriage)
sefask (sefaðisk) *wv*. *md*. calm down, cease to be angry
sefr *see* **sofa**
seggr *m*. man
segja (segir, sagði, sǫgðu, sagt) *wv*. say, tell; *imp*. **segðu**; **segja til** inform of, request, specify 131/15; **þá er þú kannt mér sjálfr til segja** whatever you may yourself specify to me 82/9; **segja leið fyrir** pilot 91/29; **sagði frá mikit . . . at** told at length about how 5/38; **segja upp** pronounce 175/2; *past subj*. **segði**; *pres*. *part*. **segjanda er allt sínum vin** (proverb) you can tell everything to your friend 85/11
segl *n*. sail
seglbúinn *a*. *(pp.)* with sail set, ready to sail
seiða (seiddi, seiddr) *wv*. cast a spell; **lét þat seiða at** cause it to happen by witchcraft that, cast a spell so that 101/13

seiðr *m.* sorcery, divination; incantation, magic song; **seið efla** cast a spell 101/13
seil *f.* band or string
seinkan *f.* delay; **var þeim þá seinkan mikil at hestunum** then the horses delayed them very much 132/18
seinliga *adv.* slowly, reluctantly; **taka seinliga** be slow to respond, be less than enthusiastic, give no reply 180/16
seinn *a.* slow; *n. as adv.* **seint** slowly; late; **svarar seint** was slow to answer 89/1; **hann mun seint at vinna inni** it will be difficult enough to defeat him inside 27/19; **þá frændr mundi seint at tryggja mega** it would be hard ever to be able to trust that family 62/27; **kómu seint heim** came back late, were late returning (understatement), i.e did not come back 170/25; **varð þat seint** it took a long time 61/15; *comp. n. as adv.* **seinna** later, more slowly
sék *see* **vera**
séka *see* **sjá**[1]
sel *n.* shieling, shed in the mountain pasture
selfǫr *f.* keeping of cattle in a shieling; **hafa selfǫr** use a shed in the mountain pasture for the milch cows (or sheep) 181/6
selir *see* **selja**
selja[1] **(seldi, selt)** *wv.* give; sell 23/19, 30/20; *with dat.* hand to; **selja af hendi** give up; **selja í hendr** *with dat.* hand over to someone 51/18, 167/8; **selja til varðveizlu** put into safe keeping 131/29
selja[2] *f.* willow
selveiðr *f.* seal-catching
selver *n.* place for catching seals
sem *conj.* as; when; which; like
sém *see* **vera**
semja (samði, saminn) *wv.* settle, agree to; *md.* **semjask** agree together; **hversu semsk með oss konungi** how the king and I get along together 6/9
senda (sendi, sendr/sent) *wv.* send; **er Haraldr sendi** whom Haraldr had sent 6/17
sendiferð *f.* errand, mission; **hǫfðu sendiferðir konungs allar** were always sent on the king's missions 22/13
sendifǫr *f.* = **sendiferð**
sendiligr *a.* suitable for sending, fit for making gifts of, presentable
sendimaðr *m.* messenger, ambassador
sending *f.* something sent; gift; **sending konungs** what the king had sent as a gift 56/13; dish, course (served to individual guests)
sendir *m.* sender
senn *adv.* together, at once
sénn *see* **sjá**[1]
sér[1] *pron. reflexive dat.* oneself; **(drekka) sér** (drink) on one's own 67/9
sér[2] *see* **sjá**[1]
sér[3] *see* **vera**
sérhverr *pron.* each one
sess *m.* seat; **eiga sess við** sit alongside 28/40
set *n.* seat; platform (for sitting on)
sét *see* **sjá**[1]
setit *see* **sitja** *and* **set**
setja (setr, setti, settr) *wv.* set, put, place; establish; set up; **setja lǫg** establish laws; **var sett borð** a table was set up; **ok sett á vist** and food was placed on them 133/12; **setti hann eptir** had left him behind 94/7; **setja fram** launch 23/24, 46/13; **settr fyrir allt gullknǫppum í gegnum niðr** ornamented with gold buttons all the way down the front 125/28; **setja niðr** sort it out, settle it 172/34; **setja upp** beach 25/3; **svá vel sett sem** treated as well as if 45/8; **setti þar yfir hǫfþingja** set over it as leaders, put in charge of it 73/16; **setti menn yfir** appointed men (presumably jarls) to rule over 2/31; **var þar yfir settr** was put in charge 138/20; *impers.* **setti hann dreyrrauðan** he flushed blood-red 33/37; *md.* **setjask** sit down; establish oneself; **settisk þá í kyrrsetu** then retired 93/23; **sezk í** taken over 115/7; **setjask um kyrrt** settle down 35/16, 68/23; **sezk undir borð** sat down to eat

setr *n*. seat; setting (of the sun)
sétti *ordinal num*. sixth
sex *num*. six
sextán *num*. sixteen
seyðir *m*. cooking-pit, earth oven 61/35
sezk *see* **setja**
sí *adv*. continually; **sí-** *prefix* always, continual(ly)
síð *adv*. late; *i.e*. never (again) 126/3
síða *f*. side; coast
siðaðr *a*. *(pp.)* cultivated; **vel siðaðr** well mannered, well behaved 29/6
síðan *adv*. afterwards, then; **síðan (er)** *as conj*. after, since
síðar *adv. comp*. later
síðast, síðarst *adv*. last; very late, last thing
síðastr, síðarstr *a*. *sup*. last
síðir *f. pl*. *in the phrase* **um síðir** in the end
síðla *adv*. late 4/13 *note*
siðr *m*. custom; **þat var engi siðr** it was not the custom, it was not considered acceptable 165/11; religion: **í fornum sið** in heathen times
síðr[1] **(***acc*. *m*. *sg*. **síðan)** *a*. long, hanging low
síðr[2] *adv. comp*. less; **því síðr . . . at** the less . . . in that; **eigi síðr** no less; **þat síðr vera munu** that is less likely
siðvenja *f*. custom; **þann sem þá var siðvenja til** in accordance with the custom of the time 11/4
sifjar *f. pl*. affinity, relationship by marriage
síga (seig, sigu, siginn) *sv*. sink, glide, move slowly; **láta síga ofan** lower; *md*. **láta undan sígask** give ground, retreat 77/11
sigla[1] **(sigldi, siglt)** *wv*. sail; use sails 26/6
sigla[2] *f*. mast
sigling *f*. sailing
signa (signdi, signdr) *wv*. make a sign over, consecrate 59/9
sigr *m*. victory; **hafa sigr** be victorious
sigra (sigraði, sigrat) *wv*. defeat; be victorious
sigrfǫr *f*. victorious journey; **fara sigrfǫr** be victorious *(ironic understatement)* 7/2
sigrmál *n*. prize of victory
sigróp *n*. shout of victory
sigrsæll *a*. victorious, successful in battle; *as nickname* **inn sigrsæli** the victorious 71/12
sík *n*. ditch, inlet, trench, canal
síldfiski *f*. herring fishing
síldver *n*. herring fishery
silfr *n*. silver
silfrkista *f*. chest (full) of silver, money-chest
silki *n*. silk
silkislœður *f. pl*. long trailing gown of silk
símí *m*. cord, rope
simull (*pl*. **simlar)** *m*. ox
sindr *n*. slag (from a forge); **mikit sindr hjá** a big pile of slag by the side of it 41/35
síngirnd *f*. covetousness
sinn[1] *n*. time; **at sinni** for the present 90/5; this time 62/21
sinn[2] **(***n*. **sitt)** *poss*. *a*. *reflexive* his, her, its, their; **með allt sitt** taking all his possessions and people
sinni *n*. company, fellowship
sitja (sat, sátu, setinn/setit) *sv*. sit; stay; **sitja at** sit watching, look after 168/29; **sitja at jǫrðu** rule over the land 164/13; **sitja at landi** rule one's land 156/12; **sitja fyrir** be on the look-out for, (try to) find 40/11; **sitja yfir** hold possession of 114/30; **sitja yfir hlut hans** encroach on his rights, oppress him, wrong him 124/22; **sitja skarðan hlut** *with dat*. suffer a diminished lot at someone's hands 97/1
sívaf *n*. continuous wrapping; **vefja sívafi** wrap up completely (so that what is wrapped is entirely covered) 140/12
síz *conj*. since
sízt *adv. sup*. least of all; not at all
síþǫgull *a*. ever-silent, dumb 44/1
sjá[1] **(sér, sá, sá, sénn/sét;** *past subj*. **sæi)** *sv*. see; realise 73/14; **sjám** let us see;

with suffixed pron. and neg. **séka ek til** I do not look for, I do not want 121/19; **sáttaðu** you did not see; *imp.* **sé** look 17/9; **má ek eigi á manni sjá** I am no judge of men 169/17; **sjá eptir um** look after, take notice of 130/10; **sjá fyrir** *with dat.* look after, take care of 35/21; decide 102/23; **sjá til** look at 16/35, look towards 46/19; **ok sét til sauða** and had been looking after the sheep 175/29; **sjá um** take care of, see to 131/29; **at sjá lítt við** in not avoiding, in not guarding against, not caring about 62/20; **yfir sjá** have a look at, oversee, keep an eye on 20/12, **sjá yfir** see to it 15/36; *impers.* **sér** one can see, there can be seen 160/17; *pp.* **sét** obvious, clear 159/9; *md.* **ef þit sjáizk tveir á** if the two of you meet face to face 169/22; **sjásk heldr fyrir** rather to watch out, go carefully 139/17; **sjásk um** look around 14/3

sjá[2] *see* **vera**

sjá[3] *demonstrative pron.* this 24/39, 50/10, 138/38

sjaldan *adv.* seldom

sjálfala *a.* 'self-feeding', without being fed

sjálfr *a. pron.* self, oneself, himself *etc.*; **við sjálft** close by, just by 141/23; *gen. pl.* **sjálfra sinna** his own

sjálfráði *a.* of his own free will

sjálfvili *m.* free-will; **með sjálfvilja, at sjálfvilja sínum** of his (their) own accord

sjálfviljandi *pres. part.* of one's own accord

sjám *see* **sjá**[1]

sjár (*gen.* **sjávar)** *m.* sea

sjau *num.* seven

sjaundi *ordinal num.* seventh; **á sjaunda vetr** *i.e.* six years old

sjóðr *m.* purse; **áttu einn sjóð** shared the same purse, were partners 1/7

sjón *f.* sight; *pl.* eyes; **fríðr sjónum** handsome in appearance

sjóni *m. nickname* the sharp-sighted one

sjónlauss *a.* blind

sjónleysi *n.* blindness

sjór (*gen.* **sjóvar)** *m.* sea 23/29

sjúkr *a.* sick; wounded 28/31

sjǫt *n. pl.* dwelling(s), home(s)

sjǫtull *m.* seat, ledge 117/15

skaði *m.* harm, damage; loss 23/14; **skaði mikill** a great pity

skafa (skóf, skófu, skafinn) *sv.* scrape, shave

skaka (skók, skóku, skekinn) *sv.* shake

skakkr *a.* one-sided, unfair

skal *see* **skulu**

skálaglamm *n. nickname* 'scales-tinkle'; probably originally referring to the scales used to measure the amount of reward for a poem 164/9

skalat *see* **skulu**

skáld/skald *n.* poet

skáldaspillir *m.* 'destroyer of poets' *or* 'spoiler of poets' (*i.e.* plagiarist); *as nickname* 29/22

skáldfé *n.* poet's reward, reward for a poem

skáldskaparlaun *n. pl.* reward for poetry

skáldskapr *m.* poetry

skáli *m.* hall, the main living-room of a medieval house

skalli *m.* bald head; bald-headed person; **sá skalli** this bald-head 34/17

skalt, skaltu *see* **skulu**

skammlauss *a.* without disgrace; *adv. phrase* **at skammlausu** without dishonour 74/10

skammr *a.* short; *as nickname* 51/11, 114/30; *n. as adv.* **skammt** a short way; a short time; **skammt til** a short way to 41/26 *note*; **til skammt** too short 27/32; **hann skyldi skammt til láta** he would not leave it long before 55/29; **fyrir skǫmmu** not long ago

skammtalaðr *a. (pp.)* brief-spoken; **vera skammtalaðr** have a brief interview 19/17

skap *n.* mind; **til skaps konungs** to please the king 20/4; **í móti skapi** contrary to their liking 20/33; **er konungi mun sér**

þikja móti skapi whom the king will be displeased about (if they are killed) 31/8; **er mér næst skapi** I would prefer 45/19; **hvat honum er í skapi** what is in his mind 19/21; **í góðu skapi** in a good mood

skapa (skapaði, skǫpuðu, skapat) *wv.* shape, form; assign fate; **at þú skapir einn ok skerir** that you alone decide 173/21; *pp*. **at skǫpuðu** in accordance with fate 27/15; in accordance with the course of nature; normal, natural 24/40

skapfelldr *a*. *(pp.)* to one's mind, agreeable; *sup*. 72/5

skapit *see* **skepja**

skapleikr *m*. disposition

skaplíkr *a*. like in character

skaplyndi *n*. mind, temper, character 25/19; mood; **hann hafði ok gott skaplyndi til þess** he also had the right temperament for this 154/25; **bera eigi skaplyndi til at** have not the disposition to, be in no mood to 28/39; disposition, behaviour? 55/18

skapnaðr *m*. what is due, what is deserved; **skapnaðar virðing** the honour they deserve 175/8

skapstórr *a*. proud-minded

skapt *n*. shaft, handle 52/21

skaptker *n*. large vessel, vat

skarð *n*. gap; notch, a piece broken out of something

skarðr *a*. *(pp.)* diminished, cut; impaired

skarsk, skáru *see* **skera**

skati *m*. generous man, prince

skattgildr *a*. tributary, paying tribute

skattgilda (skattgildi, skattgilt) *wv*. make tributary, lay tribute upon

skattkonungr *m*. tributary king

skattlǫnd *n*. *pl*. tributary lands

skattr *m*. tribute, tax, payments of tax, receipts of tax

skaup *n*. mockery, contempt

skaut[1] *n*. square piece of cloth *or* skirt of a cloak 67/10

skaut[2]**, skauzk** *see* **skjóta**

skegg *n*. beard

skeggøx *f*. 'bearded axe', axe with an extended lower point on the edge of the blade

skeið *n*. **1.** space of time; period; **annat skeið** every now and then, time and again 81/2, 132/17; **um dagsetrs skeið** round about sunset 145/11. **2.** stretch of land

skeika (skeikaði, skeikat) *wv.* swerve, turn aside; turn out; **láta skeika at skǫpuðu** leave things to take their own course (*literally* let it turn out in accordance with fate) 27/15

skein *see* **skína**

skeinusamr *a*. dangerous, likely to cause wounds or damage

skelfa (skelfði, skelfðr) *wv.* make tremble with fear, frighten

skelfiknífr *m*. frightening knife

skelfir *m*. shaker

skelkr *m*. fear; **skaut** *(impers.)* **skelk í bringu** *with dat*. 'fright shot into their breasts', they were panic-stricken 15/23

skella (skelldi, skelldr/skellt) *wv.* slam; *pp*. **upp skelldr** inlaid up to the top 51/20

skelþunnr *a*. thin as a shell, i.e. sharp

skemmri *a*. *comp*. shorter; *sup*. **skemmstr** shortest; *n. as adv*. **skemmst** the shortest distance; **fyrir skemmstu** shortly before, just before

skemmta (skemmti, skemmt) *wv. with dat*. entertain

skemmtan *f*. entertainment

skemmtiligr *a*. entertaining

skemmubúr *n*. private bed-chamber

skenkja (skenkti, skenkt) *wv. with dat*. serve with drink

skepja (skapði, skapit) *wv.* make; **hafði sjálfr sér laun fyrir skapit** had himself taken his reward for it 20/3

sker *n*. skerry, rock covered at high water, reef

skera (skar, skáru, skorinn) *sv.* cut; shape; dig 128/21; **at þú skapir einn ok skerir** that you alone decide 173/21; **skera up** carve out; send round 3/22; *md*. **skarsk inn** cut in (to the coastline)

skerðir *m*. one who diminishes, i.e. kills
skíð *n*. (long) piece of wood; ski
skíðgarðr *m*. fence, stockade
skíði *n*. shire, district
skikkja *f*. cloak
skildagi *m*. terms, conditions
skildi, skildir *see* **skjǫldr**
skilja (skilði, skilðr/skilit) *wv*. part; separate; **skilja rœðu** end a conversation 13/5; distinguish; understand; hear 174/10; describe; **til skilit** stipulated 88/35; **skilit sér** reserved to himself 86/28; *impers*. **þá myndi brátt skilja vega þeira** their ways would soon part 37/32; **leiðir skilði** the paths separated 140/4; **skilði með þeim** they parted, were separated; **mikit skili hamingju okra svá sem** there will be as much difference in our luck as 170/20; *md*. **skiljask** be parted, be separated 78/29; **skilðusk** parted (from each other) 54/6; **skiljask við** part, leave off, turn away 80/3; *impers*. **honum hafði þat skilizk** he had understood
skillingr *m*. shilling, coin
skilnaðr *m*. parting
skína (skein, skinu, skinit) *sv*. shine; **skinu við** gleamed in the sun
skinnavara *f*. peltry, fur-ware
skip *n*. ship
skipa (skipaði, skipuðu, skipat) *wv. with dat*. arrange, marshal, array; assign (someone) a seat, place 9/4; **skipa málum** settle cases; *with acc*. occupy 9/1; man (a ship), provide with a crew 49/41; **skipa jarðir** put estates in order, make provision (arrangements) for estates to be managed 124/11; *pp*. **skipaðr** filled with; **vel skipaðr** well manned 9/9; **skipat hirð sinni** manned (it) with his personal following 10/24; **skipa til** arrange: **skipuðu ok til bús með Sigríði** also put the household (*or* the farm) in order together with Sigríðr 28/31; **skipa til ríkis** put in charge, set up as ruler 4/30; **er hér skipat til verka allra** all jobs have been assigned; **skipa um mál** decide about (settle) a case 122/25; *impers*. **þeim var skipat í** they were accommodated in, assigned to 9/9, 19/12; *md*. **skipask** change: **skipask á betri leið** take a turn for the better 104/13; **skipuðusk í sæti sín** took their seats 67/13; **skipask við** yield to, be moved, swayed by (it) 48/6
skipaherr *m*. fleet of warships, naval force
skipakostr *m*. supply of ships, choice of ships
skipalið *n*. naval force
skiparar *m*. *pl*. crew
skipasmiðr *m*. shipwright
skipfǫr *f*. the sailing of a ship; *pl*. travelling by sea
skipkostr *m*. space on the ship 57/18
skipstjórn *f*. command of a ship
skipstjórnarmaðr *m*. commander of a ship, captain
skipta (skipti, skipt) *wv. with dat*. **1.** divide; share out; **skiptu þeir leitinni** they divided up into search parties 61/22; *impers*. **var mǫnnum skipt til leiks** people were divided into teams for playing 53/26; **liði var skipt** the force was divided; **þeim var skipt í móti** they were set to compete against 54/25. **2.** change; exchange; **máli skipta** be of importance 5/35; **mér mestu máli skipta** most important to me, of greatest concern to me 33/19; **allmiklu skipta** make a very great difference, be very important 105/15 *note*; **engu þiki mér skipta** it makes no difference to me; **svá at vetrum skipti mjǫk mǫrgum** so that it was a matter of very many winters; **skipta með** deal with: **var þar ok með skyldum at skipta** we were also dealing with relations 12/33; **slíkt sem hann á að skipta** such as he has to face 23/7; **við hverja þeir eigu að skipta** who they are up against 50/12; **ef því er at skipta** if it should come to that, if that is how it must turn out, if that is in question 106/10. **3.** dispense,

decide 104/25. **4.** *md.* **skiptusk** divided themselves up; **skiptask við** exchange; **skiptumsk** we engaged (in fighting) 163/11

skipti *n.* change; separation; arrangement; division, sharing out; *pl.* dealings 115/34; exchange, fight; **skipti vár sona Eiríks** dealings between me and the sons of Eiríkr 127/20

skipun *f.* disposal, arrangement, array, marshalling 78/21

skipveri *m.* member of a crew, crewman; *pl.* **skipverjar** ship's crew 37/31

skíra (skírði, skírðr) *wv.* baptise

skírn *f.* baptism

skirra (skirrði, skirrðr) *wv. with dat.* prevent, avert

skírskota (skírskotaði, skírskotat) *wv.* refer to, appeal to; **þat skírskota ek undir þik** I call you to witness 90/7

skjaldargjǫf *f.* gift of a shield

skjaldborg *f.* shield-wall

skjaldi *see* **skjǫldr**

skjaldþili *n.* partition, thin panel

skjálgr *a.* squinting; *as nickname* 29/22

skjóta (skýtr, skaut, skutu, skotinn) *sv. with dat.* shoot; move something quickly; **skjóta augum** roll one's eyes 119/3; **skjóta mátti** they could be speared 40/9; fling 51/36; **skjóta á** *with dat.* set up, organise 91/9; **skaut skildinum fyrir sik** brought his shield quickly in front of him 96/22; **skutu fyrir borð** threw (it) overboard 38/6; **skýtr niðr** thrusts down 98/23; **skaut niðr** threw down 133/10; **skaut til ráða fǫður síns** referred it to her father's advice 85/16; **skýtr málinu til Gulaþingslaga** transfers the case to the law of Gulaþing 87/21; **skotit var til konungs úrskurðar** it was referred to the king's decision 115/9; **skutu út bryggjunum** shoved off the gangplanks 22/35, 55/23; **skaut yfir brúnni** threw the bridge (back) across 128/36; *impers. with dat.* something is shot 15/23; **þeim var skotit** they were flung 64/5; **var hesti skotit undir einn mann** one man was mounted in haste 100/14; **lét skjóta hesti undir mann** had a man quickly mounted 145/21; *md.* **skauzk undan** shoved off from 61/28

skjótr (*n.* **skjótt)** *a.* quick, speedy; fast; fast-sailing; *n. as adv.* **skjótt** quickly; soon; *sup.* **skjótast** quickest; **sem skjótast** as quickly as possible; **var þat þar skjótast af at segja** to put it as briefly as possible; **er yðr þat skjótast at segja** the simplest thing for you to say 3/30

skjǫldr (*dat.* **skildi/skjaldi,** *pl.* **skildir)** *m.* shield

skóf *see* **skafa**

skógarháls *m.* wooded ridge

skógarholt *n.* wooded hill or ridge

skógarklettr *m.* crag with trees on it

skógarmaðr *m.* outlaw

skógarnef *n.* outskirts of a wood, a projecting piece of woodland

skógarrunnr *m.* thicket

skóggangssǫk *f.* a charge punishable by full outlawry (permanent exile)

skóglauss *a.* bare of woods

skógr *m.* wood

skók *see* **skaka**

skolbrúnn *a.* dark-browed, with dark eyebrows *or* with crooked brows

skór (*pl.* **skúar)** *m.* shoe

skora (skoraði, skorat) *wv.* challenge; **skora á mann** challenge a man 121/1; **er hann hafði til skorat** that he had challenged (his opponent) for 121/3

skorinn *see* **skera**

skorta (skorti, skort) *wv. impers. with acc.* be lacking 41/12; **hann mundi ekki fé skorta** he would not go short of money 23/15; **skorti eigi** there was no lack of; *past subj.* **þá skyrti eigi** they should not go short

skot *n.* narrow passage between wall and panelling

skotit *see* **skjóta**

skozkr *a.* Scottish

skreið *f.* dried fish

skreiðfiski *f.* cod-fishing
skreyja *f. nickname* 'boaster' (?)
skrifa (skrifaði, skrifaðr) *wv.* write; decorate, paint, depict; **hann var skrifaðr fornsǫgum** it had scenes from ancient stories depicted on it 165/6
skript *f.* picture, depiction
skrǫkberandi *m. (pres. part.)* bearer of falsehood, liar
skúa *see* **skór**
skuldaheimtur *f. pl.* calling in debts; **hafði hann skuldaheimtur** he collected debts 57/11
skulu (skal, skyldi) *pret.-pres. vb.* shall; be going to 42/6; must; **skalat** must not; *subj.* **skyla, skyli**; *inf.* **en þú munt hér deyja skulu** than that you will here have to die 103/22
skunda (skundaði, skundat) *wv. with dat.* hasten, hurry
skúta *f.* a kind of light but fairly large ship
skutbryggja *f.* the aft gangplank
skutildiskr *m.* serving dish, tray
skutr *m.* stern (of a ship)
skutu *see* **skjóta**
skyggðr *pp.* polished
skyggn *a.* sharp-sighted; *comp.* **skyggnri** more sharp-sighted; *sup.* **skyggnastr** most sharp-sighted
skyla *see* **skulu**
skyld *f.* tax, rent, due
skyldarerendi *n.* urgent business, important business 83/16
skylda, skyldi, skyldu, skylduð *see* **skulu**
skyldr (*n.* **skylt)** *a.* related (by kinship); bound, obliged: **hann er ekki þess skyldr** he is under no obligation to do this, it is not his duty to do this 131/11; **skylt er þat at ek fara** I am under an obligation, I have a duty, to go 118/17; **hann væri skyldr til** it was his duty; **frændi skyldr** close kinsman 29/29; **var þar ok með skyldum at skipta** we were also dealing with relations 12/33; due; required by duty; **skylt ok heimult** right and proper 47/1; necessary, important, urgent; *comp.* **skyldara** a greater duty, more necessary 58/11
skyli *see* **skulu**
skyn *n.* features, details; **sagði skyn á máli sínu** explained his case 115/20
skynda (skyndi, skyndr) *wv.* hasten, make haste
skyndiliga *adv.* quickly; *sup.* **sem skyndiligast** as quickly as possible
skyndir *m.* hastener
skyr *n.* a kind of milk product, similar to yoghurt
skyraskr *m.* bowl for **skyr**
skýra (skýrði, skýrt) *wv.* flow, stream
skyrti *see* **skorta**
skýtr *see* **skjóta**
skær *m.* horse
skœra *f.* fight
skǫllóttr *a.* bald, bald-headed
skǫmm *f.* shame; **er skǫmm fœrði at þeim** who was bringing shame on them 59/7
skǫmmu *see* **skammr**
skǫr *f.* hair
skǫruligr *a.* imposing, fine-looking; *sup.* **inn skǫruligsti** very splendid
skǫrungr *m.* outstanding person; important or influential person; **skǫrungr mikill** a very outstanding person 1/10
slá (sló, slógu, sleginn) *sv.* strike; forge; **sleginn fram broddr ferstrendr** with the point at the end forged with four edges 76/35; *with dat.* cut, untie, cast off 22/35; **slá landtjǫldum** pitch tents 78/8
slátrfé *n.* animals for slaughtering
sleði *m.* sledge
sleggja *f.* sledge-hammer
sleginn *see* **slá**
sleit *see* **slíta**
sleita *f.* cheating; **drekka við sleitur** drink unfairly, cheat in drinking (drinking less than one's share) 69/34
sleppa (slapp, sluppu, sloppinn) *sv.* slip; fail; **ef in fyrsta slyppi** in case the first should fail 137/8
slétta *f.* level ground

sléttr *a.* level; smooth; **sǫgðu sínar farar eigi sléttar** told of their not trouble-free travels, told of the difficulties they had had (*or* said their travels had not been easy?) 23/2
slíðr *n. pl.* sheath, scabbard
slíkr *a. pron.* such; the same; *n.* **slíkt** such things 19/35; **slíkt sama** in the same way 7/2; **slíkir menn** men like you 127/19; **slíka sem þú ert** men such as you 87/17
slíta (sleit, slitu, slitinn/slitit) *sv.* tear: **at eigi slíti dýr** so that animals do not tear 96/36; **slíta hann af sér** fling him off; *impers. with dat.* **var slitit gildinu** the feast was brought to an end
slóð *f.* trail, tracks, footprints
slógu *see* **slá**
slyppi *see* **sleppa**
slyppr *a.* weaponless 24/22
slœður *f. pl.* long trailing gown
sløngva (sløngði, sløngðr) *wv. with dat.* sling, fling
smámenni *n.* insignificant persons, small fry
smár *a.* small; **smáir sandar** (stretches of) fine sand 41/28
smáskip *n.* small ship
smásveinn *m.* small boy
smáviði *n.* small trees, shrubbery, thicket
smeygjask (smeygðisk) *wv. md.* slide oneself, squeeze oneself 64/9
smíðartól *n. pl.* smith's tools
smiðja *f.* smithy, workshop
smiðjudyrr *f. pl.* entrance to a smithy
smiðjuverk *n.* smithying, iron-working
smiðr *m.* smith, worker in metal or wood; maker
smjǫr *n.* butter
snaghyrndr *a. (pp.)* with curved (crescent-shaped) blades
snara (snaraði, snarat) *wv.* turn quickly, twist
snarfari *m. nickname* swift mover, swift traveller
snarfengr *a.* quick to achieve, quick to act
snarla *adv.* quickly, keenly, with a dash
snarpr *a.* harsh, tough; *sup.* toughest; **in snarpasta** very tough
snarr *a.* fast; tightly twisted; *sup. n. as adv.* **sem snarast** as quickly as he could
sneið *see* **sníða**
snekkja *f.* warship of medium size
snellt *adv.* sharply
snemma/snimma *adv.* early, soon; at an early age
snemmbúinn *a. pp.* ready early or soon; **varð ekki snemmbúinn** was delayed 45/28, was not ready early (i.e. in the summer) 101/25
sneri, snerisk, sneru see **snúa**
snerra *vb.* make more powerful; *pres. part.* **snerrandi** one who makes more powerful
sníða (sneið, sniðu, sniðinn) *sv.* cut
snimma = snemma
snjallr *a.* eloquent; *n. as adv.* **snjallt** eloquently
snjár/snjór (*pl.* **snjóvar)** *m.* snow
snjólauss *a.* free from snow
snoðinn *a.* bald; **gerðisk enn snoðinn** went on getting bald(er) 86/20
snót *f.* lady
snúa (snýr, sneri, sneru, snúit) *sv.* turn, go 22/36; *with dat.* **sný ek þessu níði á hǫnd** I direct this insult against 98/18; *impers. with dat.* turn; **sneri mannfalli í lið Kyrjála** the Karelians began to suffer heavy casualties 18/17; *md.* **snúask** turn oneself; *impers.* **er svá snerisk** when it turned out 14/32
snær *m.* snow
snœri *n.* cord, string
sofa (sefr, svaf, sváfu, sofinn) *sv.* sleep; *pres. part.* **sofandi** asleep
sókn *f.* attack 37/26; prosecution, bringing of lawsuits 172/2
sól *f.* sun; **ok sól farin** and the sun had risen 61/14; **við sól** at daybreak 170/2; **fyrir ina þriðju sól** before the third sunrise, within three days 171/18
sólarfall *n.* sunset
sólarupprásarskeið *f.* the period of sunrise

sóma (sómði, sómðr) *wv.* beseem, be seemly, be proper
sómafǫr *f.* honourable journey, a journey bringing honour
sómi *m.* honour
son/sonr (*dat.* **syni,** *pl.* **synir)** *m.* son
sonargjǫld *n. pl.* compensation for a son
sonarsynir *m. pl.* grandsons, sons of sons
sópa (sópaði, sópat) *wv.* sweep; *md.* **sópask mjǫk um**, make a clean sweep of, collect with great success 13/21
sorg *f.* grief
sótt[1] *f.* sickness, disease
sótt[2], sóttak, sóttan, sótti, sóttisk, sóttu *see* **sœkja**
sóttdauðr *a.* dead of sickness; **verða sóttdauðr** die of disease
spá *f.* prophecy, incantation, song
spakr *a.* wise; *wk. form as nickname* **inn spaki** 162/22
spánn *m.* fragment; **brotna í spán** break to pieces 101/34
spánnýr *a.* quite fresh, not at all tired 141/35
spara (sparði, spǫrðu, sparat) *wv.* spare; **ekki af spara** not hold back from, spare no effort 18/24
sparr *a.* sparing; to be spared; *comp.* **mér hefir verit í hvern stað son þinn sparari til óscemðar** your son is one whom I have always least wished to cause dishonour to 172/27
spellvirki *n.* mischief
spengr *see* **spǫng**
spenja (spanði, spaniðr) *wv.* allure, attract, draw; **spenr und sik** draws to himself, makes his own 74/3
spenna (spennti, spennt) *wv.* clasp; **spenna á** put round
spilla (spillti, spillt) *wv. with dat.* spoil; damage; **spilla fyrir** *with dat.* ruin someone 69/1; **mikit um spillt** caused great damage, made things worse 86/4; *md.* **spillask við** get worse 136/18
spjalli *m.* someone who chats with, intimate, friend
spjó *see* **spýja**
spjót *n.* spear
spjótshali *m.* (the end of) the spear-shaft
spjǫll[1] *n. pl.* words
spjǫll[2] *n. pl.* damage
spjǫr *n. pl.* spears
spor *n.* track, footprint
sprakk *see* **springa**
spretta[1] (spratt, spruttu, sprottinn) *sv.* spring up
spretta[2] (spretti, sprett) *wv. with dat.* make spring up; **spretti frá lokunni** flung open the bolt (or bar)
springa (sprakk, sprungu, sprunginn) *sv.* spring, split, break
spurði *see* **spyrja**
spurn *f.* report; **hafa spurn af** be informed, have heard 5/18
spyrja (spyrr, spurði, spurðu, spurt) *wv.* ask; hear, learn, be informed 23/30; **spurði ef** asked whether 55/13; **spyrja til** hear about; **spurðu vér þat til orða hans** we were told that he had said 21/26; **spyrja tíðendi** get news 94/17; **spyrja at tíðindum** ask about news; *md.* **þat spurðisk** it was heard; **þá er spurðisk** when it was learned; **en mér spyrsk á þann veg til** I hear quite other things reported 6/31
spýja[1] (spýr, spjó, spjó, spúinn) *sv.* spew, vomit
spýja[2] *f.* vomit
spǫng (*pl.* **spengr)** *f.* spangle, thin plate of metal
spǫnn *f.* span
staddr *a. (pp.)* placed, positioned; **við staddr** present, there; **nær staddr** present, near by; **hvar sem þeir váru staddir** wherever they happened to be 63/18
staðfesta[1] (staðfesti, staðfest) *wv.* fix, agree on; *md.* **staðfestask** settle down, live permanently 52/5; be adopted, be agreed on 73/12; **staðfestisk þat um ráðagerð þeira** it was decided as to their plan, they decided on this course of action 34/33
staðfesta[2] *f.* fixed abode, permanent resi-

dence; **taka staðfestu** settle down, stay permanently 83/16

staðit *see* **standa**

staðr *m.* place; town; **til staðar** into storage 129/31; **í hvárn stað** in each place, on each side, in each branch (of the route) 140/4; **í hvern stað** on every occasion, always; in each direction, i.e. in each group 61/22; **nema stað/staðar** come to a halt, stop, pause; **alls staðar** everywhere; **annars staðar** elsewhere; **í alla staði** in every respect

stafaðr *a. (pp.)* striped 21/6

stafn *m.* stem (of a ship); **vera í stafni** stand at the prow, have one's position at the prow 10/24, 50/32; **fyrir stafn** in front of (over) the prow 41/31

stafnbúi *m.* one whose position was at the prow of the ship, forecastle-man

stafr *m.* post 64/5, 8; stave, letter, symbol; *pl.* wall-posts, wall

stakk *see* **stinga**

stakkr *m.* stack (of hay)

stakksteinóttr *a.* with scattered stones, with stones here and there

stál[1] *n.* steel; *pl.* weapons

stál[2] *n.* stem (of a ship) 98/29, 99/4

stallr *m.* pedestal, platform, ledge; altar

standa (stendr, stóð, stóðu, staðit) *sv.* **1.** stand; continue, last; *imp.* **statt þú upp** stand up; **stendrat** does not stand; **stendr á hendi mér** weighs me down 152/12; **stóðu á honum** stuck in him 28/1; **standa af** arise from, be caused by 50/9; **stendr þó nú áðr œrin óró af þér** you have already caused quite enough trouble as it is 45/23; **er þeim stœði vandræði af því** from which trouble might arise for them, which could cause them trouble 46/25; **þótti af honum minni ógn standa** he was considered less threatening 72/26; **er eptir hǫfðu staðit** which had remained unpaid 57/14; **sem áðr hefir eptir staðit** which had been in arrears, not been paid 138/20; **fyrir honum vill standa** tries to protect *or* withold him, tries to defend him 91/13; **standa í** stick in; **er hér stendr milli máls manna** which is a matter of disagreement between people here 172/21; **hafði í milli staðit sættar** had come in the way of reconciliation 88/38; **þar standa saman** there is amassed there, it amounts to, there is involved 83/12; **standa til** move towards, make for, face towards? take up a position near? 78/35; tend towards: **þat stendr þó til vánar** it may nevertheless improve *or* there may be some expectation of that (i.e. reward) 49/28; **hugir þínir standa þar til er Haraldr er Eiríksson** your mind is set on (your sympathies are all with) Haraldr Eiríksson 127/17; **standa til arfs eptir** stand in expectation of being someone's heir 25/10; **er upp stóð** who were still standing (i.e. had not been killed) 10/31; **stóð þar ekki við** nothing could withstand it 140/28; **standa yfir** extend over, prevail (in) 88/24, 101/28; *md.* **stóðsk við** withstood, resisted 111/9. **2.** weigh; **stóð hvárr mǫrk** each weighed 8 ounces *or* each was worth a mark 83/8

starf *n.* work, labour; occupation

starfsmaðr *m.* worker; **starfsmaðr góðr** hard-working man 57/25

statt *see* **standa**

staup *n.* lump of metal; (drinking-)glass

staurr *m.* stake, pole

stef *n.* a line or group of lines repeated at intervals in a poem; refrain

stefna[1] *f.* appointment; (arranged) meeting; the time arranged for a meeting; **er at þeiri stefnu kom/kemr** when the appointed time came 10/3, 85/23

stefna[2] **(stefndi, stefndr)** *wv.* **1.** go in a certain direction, sail, lay a course for; **stefna til** make for; **stefna í móti** go against; **stefndu þeir liðinu suðr** they led their troops south 128/10. **2.** summon, announce; summons; **stefna þing** *with dat.* summons someone to an assembly, appoint an assembly to hear a case against someone 87/21; **stefna**

sǫk/sǫkum bring a prosecution/prosecutions

stefnudagr *m.* appointed day; **þá er mjǫk var komit at stefnudegi þeim** when the appointed day was very near 57/6

stefnuför *f.* summoning-journey, the required visit to the home of the accused to summons him to an assembly

stefnulag *n.* arrangement for a meeting

steig *see* **stíga**

steindr (*n.* **steint)** *a. (pp.)* painted

steinn *m.* stone; precious stone, jewel: **settr steinum** (it was) ornamented with precious stones, (it had) jewels set in it 165/8

steinóði *a.* very violent, furious

stela (stal, stálu, stolit) *sv.* steal

stendr, stendrat *see* **standa**

stengr *see* **stǫng**

sterkligr *a.* strong-looking

sterkr *a.* strong; *wk. form as nickname* **(inn) sterki** 9/5, 30/23; *comp.* **sterkari**; *sup.* **sterkastr**

steypir *m.* one who casts down, feller, destroyer

stíga (steig, stigu, stiginn/stigit) *sv.* step; **steig á bak** mounted his horse 99/22; **bratt stiginn** steep to climb 159/11

stigamaðr *m.* robber, highwayman

stígr *m.* path

stilla (stillti, stilltr) *wv.* arrange, settle; manage; **stilla svá til at** arrange it in such a way that 141/5; **stilltu þau Ásgerðr um** Ásgerðr and Þorsteinn watched for (availed themselves of) an opportunity 166/17; *pp.* **stilltr** controlled, moderate

stilliliga *adv.* composedly, in a controlled way, calmly

stinga (stakk, stungu, stunginn) *sv. with dat.* stick, thrust; prod

stirðr *a.* stiff, rigid

stjóri *m.* stone anchor 41/31

stjórn *f.* rule; administrative duties

stjúpdóttir *f.* stepdaughter

stóð[1] *n.* herd of (breeding) horses

stóð[2] *see* **standa**

stóðhestr *m.* stallion

stóðsk, stóðu *see* **standa**

stofa *see* **stufa**

stofudyrr *f. pl.* doorway of a **stofa**

stokkr *m.* log; the edge (supporting plank) of one of the platforms or benches along the sides of the buildiing

stokksendi *m.* end of a log

stolit *see* **stela**

stóll *m.* seat

stórauðigr *a.* very wealthy

stórbú *n. pl.* great estates

stórfé *n.* great wealth

stórhaf *n.* mighty ocean

stórlátr *m.* haughty, proud, having a high opinion of oneself

stórliga *adv.* mightily, extremely; self-importantly, very confidently, arrogantly

stórligr *a.* great, mighty, powerful

stórmannligr *a.* munificent; *sup.* **it stórmannligsta** in the most splendid way 19/13

stórmargr *a.* very many, a huge number of

stórmenni *n.* munificent person; person of means; a man of consequence; **stórmenni mikit** a man of great consequence 12/20; **margt stórmenni** many important people; **ok flest allt stórmenni** including nearly all the important people 69/12

stórmikill *a.* a very large amount of

stormr *m.* storm

stórr *a.* large, great; (of wind) strong 46/14; powerful 15/37; **gǫrt stórt til saka** done much to offend, committed great offences; **gerði stórt** the sea rose, there came great waves, it grew rough 145/1; *dat. pl. as adv.* **stórum** mightily

stórvel *adv.* right well, most generously; **hann hefir marga hluti gjǫrt stórvel til mín** he has granted me great favours 18/29

stórvirki *n. pl.* great achievements

stóryrði *n. pl.* big words

stórættaðr *a.* of a great family, of high birth

strandhǫgg *n.* raid on the coast; cattle taken by vikings to be slaughtered on the beach 129/3; **hǫggva strandhǫgg** slaughter and carry off cattle from the coast 24/25

strangr *a.* harsh, severe; *as nickname* 68/20; *sup. f.* **strǫngust** very severe

strengja (strengði, strengðr/strengt) *wv.* fasten, bind tight; **strengja heit** *with gen.* make a solemn vow about 2/20

strengr *m.* (ship's) cable, mooring 22/35

stríðir *m.* tormentor

strǫnd *f.* shore, coast; bank (of a river)

studdi *see* **styðja**

stuðill *m.* prop, support

stufa/stofa *f.* work-room; living-room; a large apartment separate from the rest of the dwelling for working and eating; **um alla stufu** in all (the other) parts of the room 133/12

stukku *see* **støkkva**

stund *f.* while, time; length of time; **stundu síðar** somewhat later 40/25; **á þessi stundu** in that time (i.e. a week) 105/33; *gen. as adv.* **stundar** very; *dat. pl. as adv.* **stundum** sometimes

stuttr *a.* short; *n. as adv.* **stutt** shortly, snappishly

styðja (studdi, studdr) *wv.* support

stýfa (stýfði, stýft) *wv.* cut off

stuggliga *adv.* crossly, angrily

styggr *a.* cross, morose, ill-tempered, withdrawn; harsh in demeanour; showing anger or displeasure; resentful

stýra (stýrði, stýrt) *wv. with dat.* steer (a ship); rule; command; **maðr sá er stýrði** the steersman, captain 23/38; *pres. part.* **stýrandi** steersman

stýri *n.* steering-oar, rudder; **við stýri** at the tiller 97/15, with steering oar in position 92/1

stýrimaðr *m.* leader, captain

styrkja (styrkti, styrkt) *wv.* support

styrkr *m.* support

styrr *m.* battle

stœði *see* **standa**

stœra (stœrði, stœrt) *wv. impers. with acc.* something gets stronger 101/26

stœrir *m.* increaser, one who makes something greater

stœrri *a. comp.* larger

stǫðull *m.* milking-pen

stǫðva (stǫðvaði, stǫðvat) *wv.* stop, halt (*transitive*)

stǫng (*pl.* **stengr)** *f.* pole; *as nickname* a tall thin person

støkkva[1] (stǫkk, stukku, stokkinn) *sv.* leap, spring; **støkkva frá** spring clear 77/33, fall back in a rush, run away 129/9; **støkkva ór landi** flee the country 163/19

støkkvandi *m. (pres. part. of* **støkkva[2]** *wv.)* driver, impeller

støkkvir *m.* sprinkler, flinger

suðr *adv.* south; **suðr fyrir Jótland** southwards past (the west coast of) Jutland 70/12; **suðr í land** to the south of the country

sultu *see* **svelta**

sumar (*pl.* **sumur)** *n.* summer; **at qðru sumri** the next summer 8/22

sumlekla (*i.e.* **sumblekla)** *f.* lack of feasting, lack of beer 58/28

summu *see* **svimma**

sumr *a. pron.* some; **sumir . . . sumir** some . . . while some 66/2

sumstaðar *adv.* in some places

sund[1] *n.* swim, swimming; **á sund** into the water; **á sundinu** *as adv.* in the water, swimming 36/34

sund[2] *n.* sound, strait; sea; liquid; **in innri sundin** the channels between islands and the mainland 91/26

sundaleið *f.* the route along the sounds, between the islands and the mainland 116/24

sundr, í sundr *adv.* apart, in pieces

sundrleitr *a.* varied; **þat var sundrleitt** it varied 182/19

sunnan *adv.* from the south; **fyrir sunnan** on the south side (of); **sunnan undir** under the south side of

sunnanverðr *a.* southern

súpa (saup, supu, sopinn) *sv.* drink

svá *adv.* so; so that; thus; as follows; **svá ok** also
svágǫrr *a. (pp.)* so done; *n. as substantive* such treatment 135/23
svaf, sváfu *see* **sofa**
svala *f.* swallow
svalbúinn *a. (pp.)* full of coldness
svalg *see* **svelga**
svalr *a.* cool
svar *n.* reply; **veita svǫr þessu máli** give a response, respond to that matter 122/22
svara (svaraði, svǫruðu, svarat) *wv.* answer, reply; **svara vel** *with dat.* respond politely, friendlily to; **því máli var vel svarat ok líkliga** this suit was received warmly and with good promise of success 8/21; **svara engu** make no reply 16/35
svarfa (svarfaði, svarfat) *wv. with dat.* upset, spoil, destroy
svartbrúnn *a.* black-browed, with black eyebrows
svarteygr *a.* black-eyed
svartr *a.* black; dark, swarthy; *as nickname* black-haired 2/19, 86/23
svefn *m.* sleep
svefnhús *n.* sleeping-quarters
svefnskemma *f.* sleeping-apartment
sveifla (sveiflaði, sveiflat) *wv. with dat.* swing (**til** at something)
sveigir *m.* one who bends or swings, wielder
sveigja (sveigði, sveigðr) *wv.* bend
sveigr *m.* thin pliable rod, switch 52/17
sveinaleikr *m.* boys' game
sveinn *m.* boy; servant, attendant
sveit *f.* train of followers, retinue, troop; company (of armed men) 6/28; **saman í sveit** together in (each) group 63/13; **sveitum** in groups 63/16; district: **þar í sveit** in that district 53/15
sveitarbót *f.* asset to the group, advantage to the company
sveitardrykkja *f.* drinking in common, drinking where a cup is passed round the whole company 69/31
sveitarhǫfðingi *m.* leader of a troop, officer, captain
sveitungar *m. pl.* members of a **sveit** 20/15; **ok hans sveitungar** together with his men 89/21
svelga/svelgja (svalg, sulgu, sólginn) *sv.* swallow; **svalg stórum** drank deeply, took great draughts 146/7
svell *n.* (lump of) ice
svelta (svalt, sultu, soltinn) *sv.* starve, go hungry
sverð *n.* sword
sverfa (svarf, surfu, sorfinn) *wv.* file
sverja (sór, svarinn) *sv.* swear; **sverja þar eptir** affirm it by oath 89/12; *with gen.* swear to something 83/3
sverrir *m.* one who behaves in a hostile manner
svig *n.* bend, curve, detour; **fara svá í svig við** made such detours near 16/17
svik *n. pl.* fraud, deceit, betrayal
svíkja (sveik, sviku, svikinn/svikit) *sv.* betray, deceive, cheat
svimma (svamm, summu, summit) *sv.* swim
svipstund *f.* brief moment
svívirðing *f.* disgrace
svænskr *a.* Swedish
svǫðusár *n.* a fairly serious but not deep wound, flesh-wound
svǫr *n. pl.* reply
svǫrðr *m.* scalp
sýn *f.* sight, vision; visibility; **at sýn** in appearance 33/7; *dat. pl. as adv.* **sýnum** in appearance; apparently, evidently 9/20
sýna (sýndi, sýnt) *wv.* show; *md.* **sýnask** seem; seem right *or* appropriate 63/2 *note*; **þá er honum sýndisk** those whom he thought most suitable 73/19; **ef okr sýnisk** if we think fit 146/13
synda (synti, synt) *wv.* swim
sýndr *a. (pp.)* sighted, having eyesight; **sýndr lítt** having poor sight, dimsighted, nearly blind 168/11
syngja (sǫng, sungu, sunginn) *wv.* sing; **syngrat** does not sing

syni, synir *see* **son**
synja (synjaði, synjat) *wv. with dat. and gen.* refuse someone something 44/20, 118/12
sýnn (*n.* **sýnt)** *a.* clear, obvious
sýruker *n.* tub of sour whey
sýsla[1] (sýslaði, sýslat) *wv.* work, be busy; occupy oneself (**um** with); do, be doing; **ekki munum vér hér um sýsla** we will not do anything (more) about this thing 90/4
sýsla[2] *f.* activity, work; administrative authority; administrative duties
sýslumaðr *m.* **1.** worker; **sýslumaðr mikill** diligent, hard-working man 57/25. **2.** *pl.* **sýslumenn** king's agents (tax collectors) 13/8
systir *f.* sister
systurson *m.* sister's son, niece
sæði *n.* seed; *pl.* **hafa sæði** plant crops (probably barley) 40/12
sæfœrr *a.* sailable; **veðr var eigi sæfœrt** the weather was not possible to go to sea in 117/22
sæi *see* **sjá**
sær *m.* sea
sæta (sætti, sættu, sætt) *wv. with dat.* **1.** undergo; **sæta afarkostum** accept harsh terms 5/2; **sæta afarkostum af** get harsh treatment from 90/18; **sæta refsingum** be punished 41/6. **2.** waylay, ambush 70/20
sæti *n.* seat; seating
sætið *see* **sæta**
sætt/sátt *f.* reconciliation, agreement; atonement; *pl.* settlement 48/28; terms, conditions of truce (**með ykr Þórólfi** between you and Þórólfr) 27/8; **tók sættir fyrir** accepted atonement for 48/10; **tók sættum fyrir** agreed to terms on behalf of 48/12; **var í sætt tekinn** was atoned for, had been allowed settlement 48/16; **var þat at sættum** these terms were agreed
sætta (sætti, sætt) *wv.* reconcile 62/18; *md.* **sættask** be reconciled; **sættask á** reach a settlement
sættaboð *n.* offer of terms
sættargjǫrð *f.* arbitration, determination of the terms of settlement
sættu *see* **sæta**
sœfa (sœfði, sœfðr) *wv.* put to death, kill; *md.* **sœfask** be killed
sœkja (sótti, sótt) *wv.* seek, visit; fetch, take; procure; pursue, press (a matter); pursue, carry on (an activity) 40/7, 42/1; attack 140/26; **sóttak I** attacked; **sœkja sakir** be prosecutor in a lawsuit 123/5; **sóttu ákaft** exerted themselves (at rowing) mightily, rowed hard 92/18; **sótti þat mál mjǫk** pressed this matter strongly 32/18; **sœkja norðr þagat** go north there (*or* for it) 10/2; **sœkja norðr þangat ráðit** go there to the north for the wedding (*or* to fetch the bride) 8/22; **sœkir eyru alþjóð** *(dat.)* reaches everyone's ears 159/28; **sœkja at** attack: **sótti eldrinn at þeim** the fire attacked them 27/28; **sœkja eptir** pursue; **sœkja fram** advance; *pp.* **láta um sóttan** pay a visit (on someone) 156/8; *md.* **sœkjask** attack each other; be crossed: **er sóttisk hafit** when they got further out to sea, when they had nearly crossed the sea 37/30; **sóttisk þat skjótt** it took hold (spread) quickly 27/20
sœmð *f.* honour 3/14, 77/19; **væntu vit okr sœmðar** we expected our due 12/33
sœmiligr *a.* decent, honourable
sǫðla (sǫðlaði, sǫðlat) *wv.* saddle
sǫðull *m.* saddle
sǫgðu *see* **segja**
sǫgn *f.* story, report; **þat er sǫgn manna** people say
sǫgull *a.* talkative
sǫk *f.* cause; offence; lawsuit; charge, prosecution; contest, battle; **af sǫkum** because of; **af þeim sǫkum** for those reasons; **fyrir sǫkum** *with gen.* for the sake of; **fyrir sakar/sakir** *with gen.* because of 29/11, for the sake of 14/12; with regard to, in view of 21/1; **fyrir aldrs sakir** in view of (our) age 24/40; **um viku sakir** for the space of a week

105/28; **vera munu ykr þikja sakar til þó at** you will think you have reason enough to 25/31; **til saka** as offence; **svá sem sakir falla til** in accordance with their offences 27/11; **í sǫkum við** guilty of offences towards; **er hann mun kalla at í sǫkum sé við hann** with whom he thinks he has a score to settle 34/16; **gefa sǫk** *with dat.* make a charge against someone; **gæfi Birni eigi þetta at sǫk** did not hold this against Bjǫrn 47/28; **sœkja sǫkum** bring lawsuits against; **sǫkum sœkjask** bring lawsuits against one another

sǫkk *see* **søkkva**

sǫkunautr *m.* adversary

sǫl *n. pl.* dulse, edible seaweed

sǫx *n. pl.* the position in a warship next behind the prow

sǫrvar *m. pl.* warriors

søkk *n.* treasure; jewel

søkkva[1] (sǫkk, sukku, sokkinn) *sv.* (*intransitive*) sink

søkkva[2] (søkkti, søkkt) *wv.* (*transitive*) sink

søkkvi *m.* sinker, destroyer; **brœðra søkkvi** fratricide 94/21

-t *neg. suffix with verbs* not

taða *f.* hay from a manured field

taka (tekr, tók, tóku, tekinn/tekit; *past subj.* **tœki)** *sv.* take; receive 95/2; accept; **tekr . . . svá sem** extends . . . as far as does 18/5; *with dat.* receive: **taka því máli** react to the matter 56/30, **tók því léttliga** responded favourably to it 56/31; adopt (a course of action); begin 68/30; get (a wind) 26/8; *imp.* **taki hest minn** get my horse! 165/19; **taka (at)** *with inf.* begin 30/8; **tók hann at búa her sinn** he was beginning to get his army ready 75/5; **taka á** respond, receive 66/2; **tók hús á þeim** surprised them in the house, seized the house with them inside 4/24; **en taka á slíku** than getting involved in this sort of thing (?profiting by this sort of thing) 172/36; **tók** *(impers.)* **af** it took off, severed (the hand or arm), the arm was severed 24/15; **taka af nafni ok veldi** deprive of title and power 72/23; **tók lítit af ǫllu** did not say much about all this, was reserved about it all 84/13; **sem af tók** as fast as he could 28/16; **taka ofan** dismantle 30/16; **taka ok** begin to 30/10; **taka til** begin 63/13, take up, take on 86/19; **tók til hennar** took hold of her, reached out his hand to her 67/23; **taka hendi til** reach with the hand to 76/37; **taka til segls** trim the sail, set sail 95/15; **taka um fót** *with dat.* embrace someone's leg (*or* foot) 102/34; **taka upp** pick up, choose (the lots) 67/10; put on 7/30; assume 2/29, adopt (a course of action): **hann myndi þat verða upp at taka** he would have to adopt the course 45/26; **þenna kost upp taka** accept these terms, agree to these conditions 131/17; take possession of, seize 86/27, 116/30; **taka upp fé fyrir** *with dat.* to confiscate someone's property, rob someone 22/15; **taka upp borðin** remove, take down the (trestle-) tables 102/20; **váru borð upp tekin** tables were set up 133/12; **taka vel** *with dat.* welcome, be pleased to receive 16/17; **tók vel rœðum Egils** responded well to what Egill said 122/3; **taka vel við** receive warmly 68/29; **taka við** *with dat.* accept, receive; catch, prevent, cut off 141/9; take someone into one's home (cf. **heimamaðr**); **sem hann tók við** as much as it (the boat) would hold 97/14; *pp.* **halda teknum hætti** keep up an established custom; *md.* **takask** come about 12/2; take place; **skyldu takask** was to take place 8/22; *subj.* **tœkisk** might be successful, might be achieved 75/28; begin 18/16, 27/27; **takask at orðum** begin to speak/talk together 95/35, 162/26; **takask í hendr** clasp hands, shake hands

tal *n.* speech; conversation; **taka tal sín í milli** have a private talk together 6/16; **kom þeim í talit** got them to talk, sent

for them to join the conversation 131/5
tala (talaði, tǫluðu, talat) *wv.* talk, speak; **talask við** speak together
talði *see* **telja**
talhlýðinn *a. (pp.)* easily persuaded, easily talked over 68/35
talit *see* **telja** *and* **tal**
tálkn *n.* (piece of) whalebone, baleen
tannfjǫlð *f.* multitude of teeth
tannlituðr *m.* tooth-stainer
tár *n.* tear
taug *f.* rope
taumar *m. pl.* reins (of the horse, **Glaumr**, which is the head-word in the kenning for poetry) 166/2
teigr *m.* strip of grassy ground
teinn *m.* twig
tekinn, tekit, tekizk, tekr *see* **taka**
telgja (telgði, telgt) *wv.* carve, cut
telja (talði, talit) *wv.* tell, talk; declare, reckon, enumerate; **telk** I consider; **er þat ekki talit** that is not taken into account; **telja af** turn against, reject, forbid 181/3; **telja at um** express displeasure at, raise objections to 68/14; **telja fyrir** *with dat.* talk to (in order to persuade, try to persuade), urge, encourage 31/4; **telja sér** claim, declare to be one's own 115/26; **telja til** claim, demand 115/25; **telja upp** reckon up; *md.* **telsk mér þat helzt í hug** I am inclined to think 126/23; **teljumk ek** I consider myself 173/31
temja (tamði, tǫmðu, tamit) *wv.* tame, train; **tǫmðu við skaplyndi sitt** trained them to match their own spirit 25/18
tengðamenn *m. pl.* relatives by marriage
tengðir *f. pl.* relationship by marriage, affinity
tennr *see* **tǫnn**
tíðendasaga *f.* report of (these) events
tíðendi *n. pl.* news, events, facts 16/11; **gerask til tíðenda** happen that was noteworthy 23/14; **verða til tíðenda** happen (that is noteworthy); **varð ekki til tíðenda** nothing noteworthy happened 36/3; **hǫfðu ekki tíðendi af mǫnnum** heard no news from anyone 23/29; **hvat . . . tíðenda** what news 73/20; **er þetta var tíðenda** when this took place 94/12; **þau tíðendi er** such events that 28/39
tíðr (*n.* **títt)** *a.* frequent; common, popular; customary; dear; *n. as adv.* **títt** frequently, rapidly; customary, usual; **er þá var mǫnnum títt at fremja** that men at that time used to turn their hand to 42/18; **gera sér títt við** be(come) friendly with, make much of 47/35; **gjǫrði sér um títt** became fond of her, began to cultivate her, court her 2/14; **hvat títt er** what has happened 65/10; **er honum títt um ferð sína** he is anxious about getting on with his travels 17/9; **yðr mun vera títt at sofa** you will be wanting to get some sleep 57/33; **erum títt at** I am eager to, I want to 134/7; *dat. pl. as adv.* **tíðum** frequently; *sup. n. as adv.* **sem tíðast** as quickly as possible, immediately 58/15
tiginborinn *a. (pp.)* of noble ancestry 88/13
tiginn *a.* noble (of descent)
tign *f.* rank, title
tigr/tugr/tøgr *m.* (a group of) ten; **þrír tigir** thirty; *acc. pl.* **þrjá tigu** thirty, **átta tigu** eighty; **hálfr þriði tigr** twenty-five; **á níunda tigi** in one's eighties
til[1] *prep. with gen.* to, for; **til þess . . . at** until 68/36; *with gen. of personal name* **til Þóris** to Þórir's home 45/2, **til sín** to his home 95/1 (*cf.* **at**[1]); *as adv.* available 57/38
til[2] *adv.* too; very
tilbeini *m.* help; **vera í nǫkkurum tilbeina með** assist in some (any) way 41/2
tilbúinn *pp.* ready (to sail) 26/20
tilgerðir *f. pl.* merits, causes, circumstances, what leads up to it
tilkall *n.* claim, demand; **veita tilkall** present a claim, make a demand 115/6
tilsjá (*gen.* **tilsjá)** *f.* attention, care, regard 178/28 *note*
tilskipan *f.* arrangement

tiltak *n.* recourse, use, employment; **illr tiltaks** bad to resort to, not much help 127/19
tiltœkiligastr *a.* most expedient 73/9
tiltœkr *a.* at hand, ready to use
tilǫflun *f.* providing of supplies
timbr *n.* timber
timbrstokkr *m.* beam, balk, log
timbrveggr *m.* wooden wall
tími *m.* time; **þeim þótti tími til** it seemed to them a good time to 9/11; **var allra tíma** (his) life would be over 149/8
títt *see* **tíðr**
tíu *num.* ten
tjá (tér/tjáir, téða/tjáði, téðr/tjáðr) *wv.* avail; **ekki mundi tjá** it would be no use 127/21; **tjáðum** helped me 113/19; **ef þessum skal ekki tjá** if it is not going to help this one 50/16
tjald (*pl.* **tjǫld)** *n.* awning (on a ship for shelter at night) 36/24; tent
tjalda (tjaldaði, tjǫlduðu, tjaldat) *wv.* rig the awnings (on a ship, for night time) 11/38; spread awnings over 171/26; pitch tents; *pp.* **tjaldat** with awnings rigged 26/20, 49/14
tjaldstaðr *m.* site for pitching tents
tjóa (tjóaði, tjóat) *wv.* avail; **skal nǫkkut tjóa** will it be any use, will it do any good 27/8
tjǫrn *f.* pool, small lake
tók, tóksk, tóku, tókusk *see* **taka**
tólf *num.* twelve
tólfti *ordinal num.* twelfth; **er honum var inn tólfti** which was his twelfth 54/23; **með/við tólfta mann** in a party of twelve, with eleven others 51/25, 84/6
tóm *n.* (enough) time
tómr *a.* empty
tóptir *f. pl.* site of a dwelling 161/16; remains of a building, walls of a former building 30/17
torfyndr *a.* difficult to find
torleiði *n.* difficult journey, way filled with obstacles 103/4
torsóttr *pp.* difficult to achieve
torveldr *a.* difficult to manage
toti *m. nickname; perhaps* **toti** twig; possibly referring to the shape of his beard
troð *see* **troða**
trana *f.* crane (bird)
trauðr (*n.* **trautt)** *a.* reluctant; *n. as adv.* hardly
traust *n.* help, support (**til** for it); **ber ek eigi traust til þess** I cannot with confidence, I dare not 55/17; **til trausts Berg-Qnundi** to protect *or* support Berg-Qnundr 94/8; **sátu vér þá í meira trausti við konung** then I enjoyed more favour with the king 126/18; **í trausti Arinbjarnar** in the care, under the protection of Arinbjǫrn 114/9
traustr *a.* reliable, strong; *comp.* **traustari**
tré *n.* wood
tréborg *f.* palisade, stockade
tregr *a.* reluctant; **mjǫk erum tregt** it is very hard for me 146/20
trételgja *f. nickname* wood-cutter *or* wood-carver
treysta (treysti, treyst) *wv.* test (the strength of), try, pull at 64/8
troða (troð, tráðu, troðinn) *sv. transitive* tread (on); *pp.* **lét troðna** caused to be trodden 74/2
tróðviðr *m.* brushwood (for insulation between rafters and shingles) 65/20
trú *f.* (Christian) faith
trúa (trúði, trúat) *wv. with dat.* trust; believe; **því mundu heldr af trúa** he was rather inclined to believe this about it
trúfastr *a.* faithful, firm in the (Christian) faith; *as nickname* 71/30
trúleikr *m.* fidelity, loyalty; **með trúleik** faithfully 15/38
trúligr *a.* to be relied on; **þótti Hákoni konungi þeir allir saman ekki trúligir** King Hakon thought that none of them could be trusted 130/25
trúnaðr *m.* trust, belief; **festa trúnað á** *with dat.* give credence to 16/14
tryggja (tryggði, tryggt) *wv.* confirm 48/28; make trustworthy 62/27
tryggr *a.* faithful, loyal; safe; reliable; trustful 153/11

trǫð *f.* trodden ground
trǫll *n.* troll
tugr = tigr
túlka (túlkaði, túlkat) *wv.* plead (a case); **túlka mál þitt** speak on your behalf
tún *n.* enclosed field; paved area, farmyard
tunga *f.* tongue; (of land): **tungu þá alla** the whole tongue of land 53/8
túngarðr *m.* wall or fence of a **tún**
tunglskin *n.* shining of the moon; **tungl bráa** *is a kenning for* eyes 156/17
tungurœtr *f. pl.* roots of the tongue; **eiga þetta undir túngurótum Odds** have this dependent on what Oddr says 173/12
tuttugu *num.* twenty
tveir (*f.* **tvær,** *n.* **tvau)** *num.* two; *acc. m.* **tvá**; *gen.* **tveggja**; *dat.* **tveim, tveimr**; **tvau ǫfl þín** twice your strength
tvennr *num.* double, twofold; **sendimenn tvennr** two parties of messengers; **tvennar leiðir** two routes; **segja tvennt til** say different things, differ in opinion(s); **tvenn ok þrenn** double and treble, i.e. abundant 159/23
tvímenningr *m.* pairing for drinking 7/19
tvítugr *a.* measuring twenty; **drápa tvítug** a formally constructed poem of twenty stanzas 104/28
tvítugsaldr *m.* the age of twenty
tvítugsessa *f.* ship with twenty rowing-benches (twenty oars each side)
tyggva (tǫgg, tuggu, tugginn) *sv.* chew
týja (týði, týt) *wv. impers.* avail; **mér mundi ekki týja** it would be of no avail for me, it would do me no good 47/25; **mun þér þat ekki hér týja** it will be of no use to you here 88/22
tylft *f.* a body of twelve; **þrennar tylftir** three groups of twelve
tylftareiðar *m. pl.* oaths sworn by twelve men
týna (týndi, týnt) *wv. with dat.* lose; *md.* **týnask** perish; *pp.* **týnzk** 37/3
tysvar *adv.* twice
tœki, tœkisk *see* **taka**
tœla (tældi, tœlt) *wv.* deal with; **þikisk eigi mega um þik tœla** does not think he can manage you, cope with you 55/16
tœmask (tœmðisk, tœmzk) *wv. md. with dat.* to fall to someone (of an inheritance, **arfr**)
tǫluðu, tǫluðusk *see* **tala**
tǫmðu *see* **temja**
tǫng *f.* (smith's) tongs
tǫnn (*pl.* **tennr)** *f.* tooth; **með tǫnnum sér** (*poss. dat.*) with his teeth
tǫs *n.* helper? 160/28
tøgr = tigr
úlfgrár (*n.* **úlfgrátt)** *a.* wolf-grey
úlfr *m.* wolf
úlfúð *f.* wolfishness, savagery
um[1] *prep. with acc. and adv.* over; across; around; through; concerning, about; with, for; during; **um fram** in addition 17/34; beyond, superior to: **um fram hvern mann** better than everyone else 15/10; **um þat er** at the time when 16/29; *with dat.* **um vetrum** in the winters 1/28
um[2] *pleonastic particle* (= **of[2]**) 82/17, 148/8, 14, 20, 150/20, 152/4, 153/2, 16, 22, 155/23, 156/8, 26, 158/4, 14, 159/8, 26, 160/10, 22, 162/2
umboð *n.* (delegated) authority
umbúnaðr *m.* (preparation for) burial, burial rites 11/3
umhverfis *adv.* around, all round
ummerki *n.* marking out; *(pl.)* boundary marks; **allt til ummerkja** to mark out the entire boundaries 74/19
umráð *n.* discussion; *pl.* consultation
umrœða *f.* discussion; **lagði í umrœðu við hann** went and had a talk about it with him 168/24
umsjá *f.* supervision, care; **veita honum umsjá** look after him 56/20
umsýsla *f.* assistance, mediation; **hét hann sinni umsýslu við fǫður sinn** promised to use his influence with his father 49/39
umsýslumaðr *m.* hard worker; **umsýslumaðr mikill** a very industrious, enterprising man 1/27

una (unði, unat) *sv.* be content; **una við** be content with 31/21; **una illa** be discontented, feel miserable 64/25
und[1] *f.* wound
und[2] = **undir**
undan *prep. with dat.* away from 61/28; *as adv.* away
undankváma *f.* escape
undarliga *adv.* strangely, unusually
undarligr *a.* surprising
undinn *see* **vinda**
undir *adv. and prep.* under, underneath
undirkonungr *m.* tributary king, vassal king
undirmaðr *m.* subordinate, subject, vassal
undirskemma *f.* lower store-room
undr *n.* wonder, spectacle; an amazing thing; **þat gefsk at undri** *with dat.* it has become a matter of wonder to someone 160/6; shame, scandal; *pl.* **en verða eigi at undrum** so as not to disgrace himself 134/2
undrask (undraðisk) *wv. md.* be astonished (at), be amazed (at), marvel (at); **eigi undrumk ek** I shall not be surprised at 173/17 *note*
undvargr *m.* 'wound-wolf', kenning for axe 52/19
ungmenni *n.* young people, children
ungr *a.* young; **á unga/ungum aldri** at a young age
unna (ann, unni, unnt) *pret.-pres. vb.* **1.** *with dat. and gen.* grant someone something 115/31; **unni oss hér af rétts** will let us have justice in this matter 126/22; *impers.* **ef mér skal þess unna** if that (i.e. to fight against an equal number) is granted to me 90/2. **2.** *with dat.* love; *md.* **unnask** love one another
unni *see* **unna**
unnit, unnu *see* **vinna**
unnr *f.* wave
unz *conj.* until
upp *adv.* up; aloft, in the sunshine; ashore, inland; up to the top 51/20; **upp frá** inland from it, around 39/5; **bæði upp ok út** both inland (along the fjords?) and out (west) along the headlands (?—in both directions along the coast?) 38/20
uppfœzla *f.* upbringing, fostering
uppganga *f.* going ashore; **réðu til uppgǫngu** decided to go ashore 63/12
upphaf *n.* beginning, opening (**at** of it)
upphlutr *m.* upper part, top
uppi *adv.* up; **megi uppi vera, mun uppi** will live, be current, be remembered 104/5, 180/29
uppivǫzlumaðr *m.* aggressive man, trouble-maker
upplenzkr *a.* from Upplǫnd
uppnæmr *a.* helpless, at someone's mercy
uppreist *f.* uprising, rebellion; advancement, honour, recompense, reparation 34/25; **sona uppreist marga** plenty of up and coming sons 116/10
uppréttr *a.* straight up, erect
uppsát *f.* beaching, berthing; berth
uppvǫxtr *m.* growth; *dat. sg.* **í uppvexti** in their growing-up
ups *f.* eaves
urðarmaðr *m.* outlaw 172/24 (*see note*)
urðu, urðumk *see* **verða**
úrigr *a.* wet
urþjóð *f.* mankind; (the common) people
út *adv.* out; *see* **upp**; west; out to Iceland: **koma út** arrive in Iceland 40/25
útan *adv.* (from the) outside, on the outside; from the west, eastwards; **fyrir útan** west of 30/12, keeping outside 55/22; **um útan** round the outside 88/2; *prep. with gen.* outside; **útan lands** abroad
útanferð *f.* journey abroad (from Iceland)
útanlendis *adv.* abroad
útanverðr (*n.* **útanvert)** *a.* the outer part of, the edge of
útar *adv. comp.* further out (nearer the door); towards the door; **útar frá** on the further side (of him)
útbeit *f.* grazing, pasturage
útborði *m.* the seaward side (*with dat.* of)

útbú *n.* outlying farm; subsidiary, dependent farm
útbyrðis *adv.* overboard
útfall *n.* outward movement of the tide; **útfall sjávarins** ebb-tide 92/21
útfallsstraumr *m.* tidal current, current from the outgoing tide (ebb-tide)
útfiri *n. pl.* shallowly sloping beach; **útfiri mikil** a long distance between high tide and low tide
útganga *f.* exit
útgangr *m.* way out
úthlaup *n.* rush to arms, hasty expedition
úti *adv.* out; outside; at sea
útkváma *f.* arrival in Iceland 40/37
útlagi *m.* outlaw, banished person
útlegð *f.* outlawry, banishment; **í útlegð konungs** under sentence of outlawry from the king 88/33
útleið *f.* the outer (westerly) route, the open sea route (outside the islands) 23/28
útleizla *f.* leave-taking (with farewell gifts) 14/15
útlendr *a.* foreign
útlenzkr *a.* foreign
útlægr *a.* banished, outlawed
útróðr *m.* rowing out to sea; **lét sœkja útróðra** had fishing boats put out 40/7
útsynningr *m.* south-westerly (wind)
útver *n.* remote, outlying fishing ground
uxi (*pl.* **yxn)** *m.* ox 51/30
úþokkasæll *a.* disliked, unpopular; hated
vá *see* **vega**
vábeiða *f.* one who asks for evil, evildoer
vaða (óð, óðu, vaðinn) *sv.* rush 36/24
vaðilsund *n.* fordable channel 92/20
váðir *f. pl.* clothes
váfa *f.* shaking
váfallr *a.* inclined to fall dangerously; **váfallr skalla** inclined to fall and hurt my bald head 179/3
vafði *see* **vefja**
vagn *m.* waggon, carriage; **þá var gott heilum vagni heim at aka** (proverb) it was good to have driven home in a whole (unbroken) vehicle, it was a good thing you returned home in one piece (i.e. last time) 51/38; wain (constellation)
vágr *m.* bay; wave
vágskorinn *a. (pp.)* indented with bays
vaka (vakði, vakat) *wv.* be awake, stay awake; be alert; wake up; **vǫku vér** we watch
vakði *see* **vekja**
vakna (vaknaði, vǫknuðu, vaknat) *wv.* awake, wake up (*intransitive*)
val *see* **vel** *and* **valr[1]**
valbǫst *f.* metal plate on the hilt of a sword?
vald *n.* power, authority; **á vald** *with gen.* under the authority of 2/29; **ganga á vald** *with gen.* submit to someone, put oneself at someone's mercy 112/23; **með valdi** by force
valda (veldr, olli, valdit; *past subj.* **ylli)** *sv.* cause; **veldr** is the cause
valði, valið, valit *see* **velja**
váljúgr *a.* woefully lying
valkǫstr *m.* pile of men slain in battle
valr[1] *m.* (bodies of) the slain 37/1; **val allra þeira** all their bodies 28/7
valr[2] *m.* falcon
valr[3] *m.* (name of a mythological) horse, *used as a common noun* 179/2
vamm *n.* blemish
vámæli *n.* reproach, blame; criticism; slander
ván *f.* expectation, what is to be expected; hope; **þér var engi ván lífs af mér** you had no hope of life from me 103/10; **er yðr er liðs at ván** from whom you can expect support 3/11; **at nǫkkurrar uppreistar var af ván** that they might be expected to revolt 4/34; **vissu sér engis ótta ván** did not suspect any danger 22/32; **lét þess ván** indicated that he expected 50/9; **þat var vís ván** that was quite as was to be expected 14/31
vanda (vandaði, vǫnduðu, vandat) *wv.* choose carefully; complain (**um** about it, i.e. the work, what was done) 42/1; **vandaði mjǫk lið** picked out the best troops 50/31; *pp.* **vandaðr mjǫk** very finely made

vandar *see* **vǫndr**
vandi *m.* duty, obligation: **er þér miklu meiri vandi á við** you have a much greater obligation towards 105/23
vanði *m.* custom, what is usual; **en at vanða** than at normal times
vanðisk *see* **venjask**
vandliga *adv.* carefully, exactly, in detail
vándr *a.* wicked, evil
vandræði *n.* trouble 46/26
vandsettr *a. (pp.)* difficult to place; **eru yðr vandsettir menn** it is difficult for you to find (suitable) people to appoint 16/2
vangr *m.* plain, field
vanmáttr *m.* weakness, poor health
vann *see* **vinna**
vanr[1] *a. with gen.* lacking; *n.* **meira muna vant** falling far shorter 33/36
vanr[2] *a.* accustomed; *n.* **vant** accustomed; usual
vanskǫrungr *m.* insignificant person, mean-spirited person, ineffective person
vápn *n.* weapon
vápna (vápnaði, vápnaðr/vápnat) *wv.* arm, provide with arms; *pp.* **vápnaðr** armed; *md.* **vápnask** arm oneself
vápnlauss *a.* without weapons
vappa (vappaði, vappat) *wv.* waddle, toddle
var *see* **vera**
vár[1] *n.* spring; **um várit** in the spring 57/14; **eptir um várit** the following spring 40/31, 55/9
vár[2] *pron. 1st person pl. gen.* our, of us; *see also* **várr**
vara[1] **(varði, varðr)** *wv. impers. with acc.* expect; **þá er hann varði minnst** when he was least expecting it 79/9; **mundi mik annars vara af yðr** I would have expected something other from you 106/7
vara[2] *see* **vera**
vara[3] *f.* wares, goods; **ljós vara** white fur, ermine (or sheepskin and wollen goods?)
vara[4] **(varaði, vǫruðu, varat)** *wv.* warn (**við** against); *md.* **varask** beware; expect, be prepared for; **vǫruðusk ekki** were not on their guard 22/32; **varask þat** be on one's guard against this 7/6; **varask at segja þat ekki** take care to tell nothing 46/25
vára[1] **(váraði, várat)** *wv.* become spring; **er vára tók** when spring set in 45/16
vára[2]**, várar** *see* **várr**
varat *see* **vera**
varð *see* **verða**
varða[1] **(varðaði, varðaðr)** *wv.* **1.** be liable to, be punishable by; *impers.* **lét varða fjǫrbaugsgarð** declared (demanded) lesser outlawry as the penalty 171/17. **2.** *impers.* be of importance, matter; **hvat man varða?** what will it matter? why not? 146/2
varða[2]**, varðak** *see* **verja**[1]
varðhald *n.* keeping watch; **hafa varðhǫld** have watch kept 14/36
varði *see* **vara**[1]**, verja**[1]**, verja**[2]
varðmenn *m. pl.* watchmen
varðveita (varðveitti, varðveitt) *wv.* look after, take charge of
varðveizla *f.* keeping; **selja til varðveizlu** put into safe keeping 131/29
varfleygr *a.* cautious in flying
varfœrr *a.* careful, taking care
vargr *m.* wolf; criminal, (full) outlaw
vári *m.* defender? trusty one, i.e. friend?
várir *see* **várr**
varit *see* **verja**[2]
varmr *a.* warm
várn *see* **várr**
varna (varnaði, varnat) *wv. with gen.* refuse; reject 31/21; **varna við** keep clear of 152/22
varnaðr *m.* goods, cargo
varnar *see* **vǫrn**
varningr *m.* wares, goods
varr (*n.* **vart)** *a.* aware (*with gen. or* **við** of); wary 133/4; **verða varr** *with gen.* become aware of 47/13; **hann varð skjótt varr** he soon found out, realised 79/17; **verða varr við** find out about 16/11; become aware of 30/5, 66/14; **urðu þar ekki við menn varir** did not

find any people there 63/25; **gjǫrði ekki vart við sik** did not make his presence known, did not draw attention to himself 23/36; **gera vart við** let anyone know, make it known 45/32; **er vart varð við** when it became aware of 128/18; **vamma varr** cautious of blemishes, who avoids blemishes 152/23

várr *poss. a.* our

várra, várt *see* **várr**

vart *see* **vera** *and* **varr**

vartat, vartu, váru, váruð *see* **vera**

varúð *f.* precaution; **til varúðar** as a precaution

várum *see* **vera, vár**[1] *and* **várr**

várut *see* **vera**

várþing *n.* spring assembly, a local assembly held by three **goðar** in May

vás *n.* fatigue from wetness and bad weather 57/34

vaskligr *a.* of valiant *or* gallant bearing

vatn (*pl.* **vǫtn)** *n.* water; lake

vatnfall *n.* flowing water, river; flow of water; **allt þat land er vatnfǫll deila til sjóvar** all the land bounded by rivers that flow down to the sea (in Borgarfjǫrðr), all the land from the watersheds down to the sea, i.e. the whole catchment area 39/2

vátr *a.* wet; **hǫfðu mjǫk innan vátt** took in a lot of sea water 57/21

vatt *see* **vinda**

vátta (váttaði, váttat) *wv.* bear witness to

váttnefna *f.* naming of witnesses

váttr *m.* witness

vaxa (vex, óx, óxu/vóxu, vaxinn/vaxit) *sv.* grow, increase; **vex mér ekki í augu** I am not overawed, I do not fear 87/8; *pp.* **vaxinn** (full-)grown

vé[1] *n.* sanctuary; **vegit í véum** killed someone in a sacred place 70/1

vé[2] *n.* banner, standard 108/4

vébǫnd *n. pl.* sanctuary bands *or* bonds, sanctuary barrier

veðr *n.* weather; wind 46/14, 95/11; *pl.* 101/26; **sigla bjart veðr** sail in fine weather 36/4

veðrabálkr *m.* constant adverse wind, continuous stormy weather 57/20

veðrfastr *a.* weather-bound, held up by the weather 117/25

veðrseygr *a.* wind-sucking

veðsetja (veðsetti, veðsett) *wv.* mortgage, pledge as security for a loan

vefja (vafði, vafiðr) *wv.* wrap; wind round; entangle: **vefja ǫll mál fyrir þér** tangle up all your cases 89/15

vefr *m.* web, woven fabric on the loom

vega (vá, vágu, veginn/vegit) *sv.* strike, kill; gain by fighting; *pres. part.* **vegandi** killer

veggr *m.* wall; **at veggjum** as regards the walls

vegliga *adv.* in a grand, magnificent way; **sem vegligast** in the most splendid way possible 35/25

vegr[1] *m.* honour 3/13; **þótti Finnum miklu minni vegr at** the Lapps were much less impressed by 20/35

vegr[2] *m.* way; road; *adv. phrases* **hinn veg** otherwise, the opposite; **annan veg** otherwise, different; **á veg** away; **af vegum ǫllum** from all directions 160/18; **tveggja vegna** on both sides, in all directions; **á einn veg** in one direction, (always) in the same direction 177/17; **víðs vegar** in all directions

vegsamliga *adv.* honourably, decently

vegsamligr *a.* honourable; *sup.* **in vegsamligsta** most magnificent

vegsemð *f.* honour

veiða (veiddi, veiddr) *wv.* catch

veiðimaðr *m.* fisherman, hunter, fowler

veiðistǫð *f.* fishing and hunting ground; **allt var þat þá kyrrt í veiðistǫð** at that time everything was undisturbed there in the fishing and hunting places 40/10

veiðr *f.* catch; **er veiðr mundi í vera** who would be worth hunting 36/13; **til veiða** for fishing, to fish

veig *f.* (strong) drink

veit[1] *see* **vita**

veit[2] *f.* ditch

veita (veitti, veitt) *wv.* give, perform;

grant; carry out; make (an attack) 15/25, 37/26; provide; offer; help, support, stand by; **(var) veitt þeim it stórmannligsta** they (were) entertained in the most splendid way 19/12; **þá skal ek þat veita honum** then I shall bring it about for him, I shall ensure for him 106/3; **veitum honum svá at honum líki** do what he wants 78/31; *impers. with dat*. **veitti þat heldr þungt flestum** most found it rather hard 178/16; *md*. **veitask at** stand by each other 106/4

veizla *f*. feast, entertainment for the king and his retinue when travelling round the country 13/28; **fara at veizlum** travel round the country receiving entertainment 22/21; *pl*. revenues 8/29; administrative authority (delegated by the king); **taka veizlu góða** receive splendid entertainment *or* hospitality 95/2

veizt, veiztu *see* **vita**

vekja (vakði, vǫkðu, vakðr) *wv*. waken, arouse; **vakði þat mál** brought up the subject 55/14

veklingr *m*. weakling 160/28

vel/val *adv*. well; **vel var Þórólfr hér** Þórólfr did all right here 69/1; **ver þú vel við** do not take it amiss, be indulgent 179/10; **vel mikill** pretty big 51/31

véla (vélti, véltr) *wv*. betray, trick, cheat; **véla um** manage, make do with, have to rely on 20/16; *pp*. **véltr** tricked 163/22 *note*; **nú eru vit vélt** we have been tricked, cheated 146/8; *pres. part*. **vélandi** deceiver, trickster; one who uses underhand methods

veld, veldr *see* **valda**

veldi *n*. power

velfararminni *n*. farewell cup

velja (valði, vǫlðu, valiðr) *wv*. choose; *pp*. **valit** choice, picked, carefully chosen; *n. pl*. **valið efni** choice material 159/22

velkja (velkti, velkt) *wv. impers. with acc*. to be tossed about (at sea) 45/38

vell *n*. gold

vellauðigr *a*. extremely rich

velli, vellir *see* **vǫllr**

vélræði *n*. trick, plot, treachery 15/29; deceit, deceitfulness 69/19 *note*

vélt *see* **véla**

velta (valt, ultu, oltinn) *sv*. roll over, tumble; **velta láta** overthrow, bring down, put down 87/17

veltask (veltisk) *wv. md*. turn oneself, roll oneself

vendi *see* **vǫndr**

vendiliga *adv*. carefully, minutely

venjask (vanðisk) *wv. md. with dat*. get used to; **vanðisk Einarr optliga at ganga** Einarr made a habit of frequently going 162/27

ver[1] *n*. place where one is

ver[2] *imp. of* **vera**

ver[3] *n*. sea

vera (er, var, váru, *subj*. **væri, verit)** *sv*. be; **emk** I am; **erum** is to me 31/11, 134/7, 179/4, are to me 159/17; **sék** I am (*subj*.) 153/20; **vǫrum = var mér** was to me 148/13; **vera eigi fyrir** keep out of the way of 16/9; *subj*. **ok væri** when there would be 18/31; *imp*. **ver** be 20/11; *with suffixed neg*. **era, erat** (it) is not, **vara, varat** was not; **erumka** it is not to me 113/2; **vartat at** you were not there 67/21; **várut** were not; *subj*. **at ek sjá þar fyrir** that I am there before him 38/3; **at ek sék** that I am 153/20; **þó at þér séð** though you be 103/2; **at þú sér ódrukkinn** even when you are not drunk 43/15; **at hann sé ekki erfðr** that he should not be commemorated 146/14; **vera at** be engaged in, be involved in 29/39, have a hand in 31/6, 37/8; *imp*. **ver þú vel við** do not take it amiss, be indulgent 179/10

verð *n*. price; **við litlu verði** for a low price 30/21

verða (verðr, varð, urðu, *subj*. **yrði, orðinn/orðit/vorðinn/vorðit)** *sv*. become; take place, happen; turn out 24/41, 50/25; **urðumk leið** became hateful to me, I got tired of 117/10; **er þar verðr (varð)** which is (was) to be

found there 32/32, 38/22; *impers.* **er ýmsar (***sc.* **farar) verðr er margar (***sc.* **farar) ferr** that the more one travels, the more varied the results 52/2; **verðr þá sem má** let it turn out as it may 87/26; *past subj.* **yrði** come about 32/1; **ekki mundi af sætt verða** nothing would come of any settlement 45/14; **verða at** *with dat.* become a source of 134/2; **varð fyrir þeim áróss** an estuary appeared before them, they came to (found) an estuary 30/8; **yrði fyrir** stood in front (of him), was before (him) 32/6; **verða gott til** get plenty of; **varð ekki gott til fjár** did not get much booty 23/33; **verða vel við** *with acc.* take something well 23/14; **láttu þér verða við** make yourself act towards 103/2; *pp.* **orðinn, orðit** happened; turned out; become; **váru vísir orðnir** had found out 37/1; **vera orðinn eptir sik** be worn out 178/27 *note*; *as aux. with inf.* **verða (at)** have to, must; *impers.* **verðr at** one must 104/20; *forming impers. passive* **er nát varð** who were caught 79/34, 92/14

verðir *see* **vǫrðr**

verðleikr *m.* merit, desert; *pl.* **hafði verðleika til** deserved 62/19; **hefði hann verðleika til** he would have deserved 135/14

verðr[1] (*n.* **vert**) *a. with gen.* worth; worthy, deserving (of something); *with inf.* 135/21; **lítils verðr** unimportant, insignificant; **nǫkkurs vert** worth anything, of any importance 33/20; **engis vert** of no importance; **ok vert væri** and would be due 33/36; **ek em engis . . . annars af verðr** I have deserved nothing else, this is nothing less than I have deserved from you 19/31; **sem vert var** as was fitting

verðr[2] *see* **verða**

verðr[3] *m.* meal, food

verja[1] (varði, vǫrðu, varit) *wv.* defend; **varðak mik** *with dat.* I defended myself from 92/26; **verja sakar fyrir sik** defend oneself in a lawsuit 123/4; *md.* **verjask** defend oneself

verja[2] (varði, vǫrðu, varit) *wv. with dat.* invest; lay out; spend: **varit þar til fé miklu** spent much money on it 24/2; **því mun mér vera ǫllu bezt varit** it will all be (laid out) to my best advantage 19/28; **varði fé sínu í lausaeyri** turned his possessions into movable property 41/9; stake, risk (**til** on it) 169/24; entrust (to someone) for disposal, dispose of 114/8

verk *n.* deed; work; job, task; **á verki** at work 176/25

verknaðr *m.* work; **ek vil hafa verknað af þér** I want you to do a job for me, I want to get some work out of you 169/14

verkstjórn *f.* supervision of work

verma (vermði, vermt) *wv.* warm

Vermalandsferð *f.* journey to Vermaland

vermskr *a.* of Vermaland; *pl. as substantive* **inir vermsku** the Vermalanders 140/28

verpa (varp, urpu, orpinn/orpit) *sv. with dat.* throw

verr[1] *m.* husband; *pl.* men

verr[2] *adv. comp.* worse

verri *a. comp.* worse; *n. as adv.* **verra** worse

verstr *a. sup.* worst; *n. as adv.* **verst** worst, least

vert *see* **verðr**

vestan *adv.* from the west; in the west; **fyrir vestan** on the western side (of), west of; to the west 18/4?

vestanverðr *a.* the western side of

vestr *adv.* west; in the west; **vestr fyrir** west off (the coast of) 40/6

vestri *a. comp.* more westerly

vestrvíking *f.* raiding in the British Isles

vetr *m.* winter; year: **fám vetrum áðr** a few years earlier; **sjau vetra** at the age of seven 53/13

vetrgata *f.* winter route, path used in winter

vetrgestr *m.* winter-guest

vetrgrið *n.* winter-quarters, lodging for

the winter; **vit Egill munum hafa eitt vetrgrið báðir** Egill and I shall both spend winter in the same house 68/16

vetrvist *f.* winter lodging; **til vetrvistar** to stay the winter

vex *see* **vaxa**

vexti *see* **vǫxtr**

við[1]**/viðr**[1] *prep. and adv.* with; against; at, by, close to; in exchange for; in return for; in response to

við[2] *see* **viðr**[2]

víða *adv.* widely, in many places; **víða um lǫnd** from many quarters 10/19

viðarhlass *n.* load of wood

viðarhǫgg *n.* woodcutting, felling trees

viddi *m.* name of a giant, = **víðir** 'wide one', the sea (Ægir)

víðlendi *n.* open ground, extensive area

viðr[1] = **við**[1]

viðr[2] *m.* tree; wood; plank; **ok lagðir yfir viðir** with planks laid across (the ditches) 128/23; **við margan** a great deal of timber 144/34

viðr[3] *see* **vinna**

víðr (*n.* **vítt**) *a.* wide, broad; extensive; *n.* **vítt** *as adv.* far 135/23

viðreign *f.* dealings (with), management; **illr viðreignar** difficult to deal with 43/2

viðrœða *f.* conversation, talk

viðskipti *n.* dealings; encounter; **góðr viðskiptis** good to deal with

viðstaða *f.* resistance, opposition 11/2; **hafði enga viðstǫðu** could put up no resistance 4/17

viðtaka *f.* opposition, resistance 63/16, 66/1; *pl.* **viðtǫkur** reception

víg *n.* fight, battle; killing, slaying

vígaferli *n. pl.* warlike activities, fights

vígamaðr *m.* fighting man, fighter

vigg *n.* horse

vígligr *a.* warlike-looking; *comp.* **vígligri** more warlike-looking; *sup.* **vígligstr** most warlike-looking

vigr *f.* spear

vígr *a.* able to fight, capable of bearing weapons

vígvǫllr *m.* battlefield, field of battle

vík *f.* small bay

vika *f.* week

víking *f.* raiding, piracy; **liggja í víking** go on viking raids

víkingabœli *n.* haunt of vikings

víkingr *m.* raider; pirate

víkingsefni *n.* material for a viking, the makings of a viking, one likely to become a great viking

víkja (veik, viku, vikinn) *sv.* go, turn; *impers. with dat.* **feninu víkr at upp** the fen reaches up to it (the ridge) 141/7

vikustef *n.* a week's notice, a week's wait

víkverskr *a.* from the Vík (the land either side of Oslofjord)

vildr *a.* agreeable; *comp.* **honum var ekki vildara af ván** he could expect nothing better 93/2

vili[1] (*gen.* **vilja**) *m.* wish, will

vili[2] *see* **vilja**

vilja (vill, vildi, viljat) *wv.* wish, want; **vill Þórólfr** if Þórólfr is willing 27/9

viljaðr *a. (pp.)* intentioned, disposed; **miklu verr viljuð** much worse disposed, much more hostile 87/36

vilkvæðr *a.* willing to compose poetry *or* composing in praise of (**um**)

villask (villtisk) *wv. md.* go astray, lose one's way; be mistaken

villr *a.* wild, wrong; *with gen. of respect* **fara villar vega** go astray, lose their way 98/20; **villr staðar** astray 107/21

villtr *a. (pp.)* lost, led astray (*cf.* **villask**)

vín *n.* wine

vina *f.* (female) friend

vináttа *f.* friendship 23/4; friendly overtures 6/32, **halda menn til vináttu við** keep people friendly towards, urge people to be friendly towards 6/7; **leggja með sér vináttu** establish friendship between themselves 75/4

vinda (vatt, undu, undinn) *sv.* twist; wring 61/13

vindfrekr *a.* greedy for wind 42/10

vindlítill *a.* with little wind, not windy

vindr *m.* wind; **bera í vind** air 136/23

vindskeiðar *f. pl.* barge-boards; decorative boards above an entrance
vindugr *a.* windy
vingameiðr *m.* windy tree
vingaðr *a. (pp.)* standing in friendly relations with, popular with
vingask (vingaðisk, vingazk) *wv. md.* make friends (**við** with)
vingjǫf *f.* friendly gift, gift of friendship
vingott *a. n.* friendly relations, friendliness 125/13
vinmæli *n.* friendly words, words of friendship
vinna (vinnr/viðr, vann, unnu, unninn) *sv.* win, gain; conquer; defeat, overcome 27/19; carry out, do; cause, make 148/20; **vinnak** I achieve, bring about; *past subj.* **ynni eigi** would not beat 54/22; achieve 31/27; perform, do 41/3; work, cultivate 90/10; **bœtr á vinna** remedy it, put it right 126/10; **þat at okr vinni** which will serve us 90/5 *note*; **vann til** earned 126/12; *with pp.* cause, make; **lofat vísa vann** I caused the ruler to be praised 107/1; *md. impers.* last, be sufficient (**til** for it): **svá sem til ynnisk** as long as there were enough (sc. women) 67/9
vinr *m.* friend
vinreið *f.* riding of friends, friends riding 160/17
vinskapr *m.* friendship
vinsæll *a.* popular, beloved
vinþjófr *m.* one who is false to his friends
virða (virði, virðr/virt) *wv.* value; regard, interpret 14/10; **ne virðak** I did not worry about 98/1; **virða lítils** hold in low esteem 8/9; **virða mikils** value highly 48/5; *pp.* **virðr vel af mǫnnum** of good repute, highly esteemed 99/13; *md.* **virðast vel** *with dat.* be well thought of by, be highly esteemed by 9/5
virðar *m. pl.* men
virðiligr *a.* fine; *sup.* most splendid
virðing *f.* esteem; rank; honour
virðingamaðr *m.* man of rank, important person
virðuliga *adv.* honourably, respectfully, splendidly
virgill *m.* loop (of rope)
vísa[1] (vísaði, vísat) *wv. with dat.* direct, assign (**til** to a place) 53/6
vísa[2] *f.* verse, stanza
vísa[3] *see* **vísi**
vísi *m.* ruler
víss (*n.* **víst)** *a.* certain; aware; **var víss vorðinn þessa tíðenda** had learned this news 102/1; *n. as adv.* **víst** certainly
vissa, vissi, vissu *see* **vita**
vist *f.* food 23/12 *(pl.)*; lodging; stay, abode: **hér í landi vistir hans** his staying in this country 127/13; **at vistum** to stay 86/9; **þar skal vist hafa sem ek em** must stay in the same place as I do 56/19
vista (vistaði, vistat) *wv.* lodge, board, find board and lodging for 84/5; *md.* **vistuðusk** took board and lodging for themselves
vistafar *n.* domicile, residence; lodging
vit *n.* intelligence; **vel viti borinn** born with much wit, very intelligent 8/8; **á vit** *with gen.* to visit, to see
vita (veit, vissi, vissu, vitat) *pret.-pres. vb.* know; *2nd pers. sg.* **veiztu** you know 21/23; **láta þá vita** let them know 65/9; **vita til** know about, be aware of the position of 37/29; **vita nǫkkut til** know anything about 16/38; **þóttisk hann vita** he felt certain 79/16; *impers.* **ógjǫrla veit** no one can tell 95/13; *with acc. and inf.* 117/13
viti *m.* beacon, fire
víti *n.* punishment; reproach
vitja (vitjaði, vitjat) *wv. with gen.* call on, visit; claim 9/30, 38, 11/17, 114/20; fetch 114/37; **vitja heita** claim the fulfilment of promises 101/24; *with suffixed pron.* **ek vitjak** I will come and accept 83/19
vitni *n.* witness; evidence 13/1 *(pl.)*, 20/18; **kom fram vitnum með sér** supported his case with evidence (*or* brought forward witnesses with him) 115/20

vitnisburðr *m.* witness
vitorð *n.* confidence; *pl.* **vera í vitorðum með** be in the confidence of 41/2
vitr *a.* wise; *sup.* **vitrastr** wisest
vítt *see* **víðr**
víxl *n. in the phrase* **á víxl** across each other, crosswise; (with necks) crossed 51/31
víxla (víxlti, víxltr) *wv.* exchange (blows), engage (with weapons)
vorðinn, vorðit *see* **verða**
vóxu *see* **vaxa**
vægð *f.* mercy, forbearance
vægja (vægði, vægt) *wv.* give way (**við** to); **vægja fyrir** give way; give in to 53/21; *md.* **vægjask þar við** give way, be tolerant, avoid confrontation 178/14
vænligr *a.* promising-looking, fine-looking; *sup.* **vænligstr**
vænn *a.* promising, likely (to succeed); handsome; *sup.* **vænstr** very beautiful, most beautiful; *n. as adv.* most promising, most likely to succeed, best 63/10, 64/27
vænta (vænti, vænt) *wv. with gen.* expect; hope for
væri *see* **vera**
væringjar *m. pl.* Varangians, Scandinavians who served in the imperial guard in Constantinople; *possibly a word for* snakes ('sleepy ones'?), whose land is gold 91/4
væta *f.* wet, wetness, rain
vætr *pron.* nothing; not; no
vætt *f.* weight; weighing; raising
vætti *n.* witness
vættki *adv.* not at all
vǫkðu *see* **vekja**
vǫlðu *see* **velja**
vǫllr (*gen.* **vallar,** *dat.* **velli,** *pl.* **vellir)** *m.* field, open level ground; ground; battlefield; **at velli lagðir** felled to the ground, killed (*cf.* **leggja**) 106/6; **ekki munu þikja vígligri á velli at sjá** will not seem more warlike to see on the field, *i.e.* in appearance 116/7
vǫndr (*dat.* **vendi)** *m.* **1.** stick, rod; mast; tree. **2.** stripe 21/6
vǫnuðr *m.* one who diminishes something (**vana** *wv.* diminish)
vǫrðr (*pl.* **verðir)** *m.* guard; guardian; **váru eigi gengnir á vǫrðinn** had not manned the watch 26/25; **halda vǫrð á** keep watch, keep a look out 36/9
vǫrðu *see* **verja[1], verja[2]**
vǫrn *f.* defence
vǫrr *f.* wake (of a ship); *pl.* sea
vǫrum *see* **vera**
vǫxtr (*dat.* **vexti)** *m.* growth, size, shape; **vel í vexti** well-proportioned 81/7; **við vǫxt Egils** to Egill's size 125/29
ýbogi *m.* yew-bow (= **ýr**)
ydda (yddi, yddr) *wv.* pierce (so that the point shows through the other side) 96/33
yfir *prep. and adv.* over; across
yfirbœtr *f. pl.* compensation
yfirhǫfn *f.* outer clothing; tunic or cloak 7/30
yfirkonungr *m.* supreme king, high king
yfirlát *n.* honour, favour; treatment, entertainment; **hǫfðu þá mest yfirlát af** were at that time most highly favoured by 69/8
yfirlit *n.* outward appearance; **at yfirlitum** in outward appearance; *gen. as adv.* **yfirlits** in outward appearance
yfirlæti *n.* = **yfirlát**
yfirmaðr *m.* master, lord
yfirsókn *f.* dominion, rule (the duty of travelling round to oversee) 50/29
yfrinn *a.* abundant, very great
ýgr *a.* fierce-looking, vicious 52/16; cruel 82/18
ylli *see* **valda**
ýmiss (*pl.* **ýmsir)** *a.* various; **stukku ýmsir ór landi** they fled the country alternately 163/19; *dat. pl. as adv.* **ýmsum** alternately 81/11
ynglingr *m.* prince (see Index)
yngri *a. comp.* younger; *sup.* **yngstr** youngest
ynni, ynnisk *see* **vinna**
ýr *m.* yew; bow made of yew (= **ýbogi**)
ýra (ýrði, ýrðr) *wv.* foam, froth; *pres. part.* **ýrandi**

yrði, yrðið *see* **verða**
ýring *f.* liquid
yrkja (yrkir, orti, ortu, ort) *wv.* cultivate; work 5/6; compose (poetry); **ekki var ort** nothing was composed 104/37
ýrr *m. (or f. ?)* aurochs
ýtir *m.* pusher, thruster
ýtri *a. comp.* outer; more westerly; the westerly side, further west; **it ýtra** (on) the seaward side 18/6
yxn *see* **uxi**
þá[1] *adv.* then
þá[2] *see* **þiggja**
þaðan *adv.* from there
þagat *see* **þangat** *and* **þegja**
þagði *see* **þegja**
þagmælskr *a.* silent
þagna (þagnaði, þagnat) *wv.* become silent
þák *see* **þiggja**
þakit *see* **þekja**
þakka (þakkaði, þǫkkuðu) *wv. with dat.* thank
þakksamliga *adv.* thankfully, gratefully
þangat/þagat *adv.* thither, in that direction 64/17
þanneg *adv.* this way, like this
þar *adv.* there; about it 2/22; **þar sem hann er** from him 77/19
þarf, þarft, þarftu *see* **þurfa**
þarfr *a.* useful, needed
þáttr *m.* strand
þaut *see* **þjóta**
þegar *adv.* immediately; *conj.* when
þegit *see* **þiggja**
þegja (þagði, þǫgðu, þagat) *wv.* be silent, remain silent
þegn *m.* subject, follower, man
þeima = þessum, *dat. sg. m. demonstrative pron.*
þeir *pron.* they; *in apposition with a singular name* **þeir Kveld-Úlfr** Kveld-Úlfr and his son Skalla-Grímr 35/3
þekja (þakði, þakit) *wv.* thatch, cover, roof
þekkjask (þekkðisk, þekkðusk) *wv. md.* accept, consent to 7/29
þekkr *a.* agreeable, liked; **erumka þekkt** I do not like 152/1
þél *f.* file
þengill *m.* king
þeygi *adv.* yet not
þeysa (þeysti, þeystr) *wv.* cause to gush out, spew out; make rush on
þiðurr *m.* capercaillie
þiggja (þá, þágu, þegit) *sv.* receive (**at** *or* **af** from) 11/18, 104/30, 114/4, 165/25, 174/23; accept 48/32; **þák** I received
þiki, þikir, þikisk, þikja, þikjask, þikjumk *see* **þykkja**
þili *n.* partition
þilja *f.* plank; **undir þiljum niðri** down under the decking 91/22
þing *n.* meeting, assembly
þinga (þingaði, þingat) *wv.* hold a meeting; have a discussion, conference
þingbrekka *f.* assembly-slope, where the public stood at the assembly
þingferð *f.* journey to the assembly, going to the assembly
þingharðr *a.* tough in battle
þingheimr *m.* the assembly at the **þing**, the people attending the assembly
þinglok *n.* conclusion of an assembly, how the assembly concluded
þingmaðr *m.* member of a **goði**'s following, one attending a **goði**'s assembly
þingmannalið *n.* men belonging to a local assembly; **þingmannalið sitt** the men belonging to his assembly, his followers
þingnest *n.* provisions for the duration of the assembly
þingskǫp *n. pl.* rules of procedure at assemblies, conduct of an assembly
þingstǫð *f.* assembly-site
þingvǫllr (*dat.* **þingvelli)** *m.* the plain or field where the assembly was held
þjá (þjáði, þjáðr) *wv.* enslave
þjóð *f.* people
þjóðann *m.* ruler, king
þjóðleið *f.* high road, main (coastal) route (on the sea) 36/7; **komit af þjóðleið**

away from the main shipping route 94/17
þjóðlygi *f.* great lie; common treachery
þjóðráð *n.* splendid plan
þjóðskati *m.* very generous man, great prince
þjófr *m.* thief
þjóna (þjónaði, þjónat) *wv. with dat.* serve
þjónn *m.* servant
þjónusta *f.* service
þjónustufullr *a.* faithful in service
þjónustumaðr *m.* servant; **gerask hans þjónustumaðr** enter his service, swear loyalty to him 5/1
þjónustusveinn *m.* servant
þjóta (þaut, þutu, þotinn) *sv.* emit a loud sound; howl; roar
þó[1] *adv.* yet; **þó at** although
þó[2] *see* **þvá**
þoka[1] **(þokaði, þokat)** *wv.* move (**at** near) 77/26
þoka[2] *f.* fog
þokkasæll *a.* popular (**af** with) 69/8
þokkr *m.* thought, mind
þola (þolði, þolat) *wv.* suffer, put up with (*with dat.*, from someone)
þollr *m.* tree
þora (þorði, þorat) *wv.* dare
þorn[1] *m.* thorn; thorn-tree
þorn[2] *m.* brooch *or* clasp (as worn by both men and women)
þorp *n.* village
þorrinn *see* **þverra**[1]
þótt *conj.* though, although; if
þótti, þóttisk, þóttu, þóttumk, þóttusk *see* **þykkja**
þóttú = þótt þú
þramma (þrammaði, þrammaðr) *wv.* walk heavily; flap heavily
þraut *see* **þrjóta**
þreif *see* **þrífa**
þreifa (þreifaði, þreifat) *wv.* touch (**at** on), handle
þreklundaðr *a. (pp.)* having a spirit of fortitude
þrem *see* **þrír**
þremjar *f. pl.* part of a sword, perhaps edges
þremr *see* **þrír**
þrennr *a.* threefold, three (groups); treble
þrettán *num.* thirteen
þrevetr *a.* three winters (years) old
þriði *ordinal num.* third; **ina þriðju menn** a third party of men 130/19
þriðjungr *m.* third; **hafa ór hlutskipti þriðjung við liðsmenn** have from the share-out of the booty one third (of what was divided) among his followers 17/34
þrif *n. pl.* thriving
þrífa (þreif, þrifu, þrifinn) *sv.* grab (**til** at) 54/35
þrifreynir *m.* thriving rowan tree
þriggja *see* **þrír**
þrima *f.* uproar, clash (of battle)
þrír *num.* three; *acc. pl.* **þrjá, þrjár, þrjú**; *gen.* **þriggja**; *dat. pl.* **þrem, þremr**
þrjátigi *num.* thirty
þrjóta (þraut, þrotinn) *sv. impers. with acc.* come to an end 38/16, 39/24; **er þrotin ván þótti þess** when it seemed past hope of it 170/25; fail 161/2
þróa (þróaði, þróaðr) *wv.* develop, mature, increase; *md.* **þróask** increase, grow
þroski *m.* maturity 69/9
þrotinn *see* **þrjóta**
þróttharðr *a.* firm in strength, of enduring valour
þruma *f.* thunder; *as nickname* 23/38
þrútna (þrútnaði, þrútnat) *wv.* swell up
þrymja (þrumði, þrumit) *wv.* lie, extend; remain?
þrymr *m.* noise, din
þræladráp *n.* killing of slaves
þrælka (þrælkaði, þrælkat) *wv.* enslave
þræll *m.* slave; **sá er mik mætti gera at þræli sér ef vildi** who could make me his slave if he wished 18/32
þrælsgjǫld *n. pl.* compensation for a (slain) slave
þrǫmr *m.* edge, rim
þrǫngr *a.* narrow; **er þrǫngr brottfarar** has narrow exits 126/17
þrøngra *adv. comp.* more narrowly, in a narrower course 30/10

þungbærr *a.* *(literally)* heavy to carry 96/26; *(metaphorically)* hard to support, hard to bear 62/20

þungfœrr *a.* infirm, finding it hard to walk

þungi *m.* load, cargo; **var þar á til þunga** there was on it as cargo 114/40

þungliga *adv.* heavily; in a state of suffering; **svá þungliga haldin** in such a bad way 136/11

þungr *a.* heavy; weighty; significant 134/9; unfriendly 49/20; *sup.* **in þyngsta** very hard going; *n. as adv.* **þungt** hard, difficult; **taka þungt** respond in a cold, hostile manner 87/31; *sup.* **þyngst undir árum** heaviest to row 90/29

þunnbýlt *a. n.* sparsely populated

þunnskipaðr *pp.* thinly manned; **hǫfðu þunnskipat** were short-handed 92/19

þurfa (þarf, þurfti, þurft; *past subj.* **þyrfti),** *pret.-pres. vb.* need; have reason to 48/11; **þarftu ekki** you do not need; *with gen.* need, be in need of 1/17; *with acc.* 117/22; *impers.* be necessary 12/21; **ekki þurfti þá griða at biðja** it was no use then suing for quarter 79/25

þurka (þurkaði, þurkaðr) *wv.* dry

þurr *a.* dry

þurs *m.* giant; *as nickname* 32/28

þvá (þó, þógu, þveginn) *sv.* wash 79/40

þvengr *m.* thong

þverask (þveraðisk) *wv. md.* turn across, go to one side

þvergǫrr *a.* obstinate, awkward

þverpallr *m.* cross-bench; platform along the gable-end of a house, usually to seat women

þverr *a.* across; contrary 101/29; **um gólf þvert** straight across the floor (the open space beteen the high-seats) 133/28; **um þvera gǫtuna** across the path; *n. as adv.* **tók þessu máli svá þvert** objected so strongly to this matter 127/21; *sup. n. as adv.* **sem þverast** as directly as possible across the wind 46/20

þverra[1] (þvarr, þurru, þorrinn) *sv.* grow less *or* fewer, diminish

þverra[2] (þverrði, þverrðr) *wv.* cause to decrease or diminish

þvers *adv.* across; **þvers fyrir þeim** at right angles across their path 39/32; **þvers til** straight across towards 61/24

því at *conj.* because; **því . . . at** for this reason . . . that 133/1

þvílíkr *a.* such; **þvílíkr svá sem** suchlike as 175/7

þviti *m.* stone

þý (*gen. pl.* **þýja)** *f.* slave-woman

þýborinn *a. (pp.)* born of a slave-woman; **þýborin at móðerni** slave-born on the mother's side, born of a slave-woman 87/19

þýðask (þýddisk) *wv. md. with acc.* be friendly to, make friends with someone 5/38, 6/32

þýfi *n.* theft

þykkð *f.* thickness; **hvárt þau stóðu mǫrg eða fá á þykkðina** whether they (the tents) were many or few rows deep 74/31

þykkja/þikja (þikir, þótti, þóttu, *subj.* **þœtti, þótt)** *wv.* seem; be thought; *impers.* **þiki mér** it seems to me 180/4; **þœtti mér** I should have thought 48/4; **sér mikit þikja** he found it hard, was disappointed 130/35 *note*; *md.* **þykkjask** think oneself, think that one; **þikisk** thinks that he 55/16, thinks himself 15/10; **þikjumk** I think myself; I seem, I feel; seems to me; **ek ekki eiga þóttumk** I did not think that I had, I thought I had no 149/14

þykkleikr *m.* thickness

þykkr *a.* thick

þykkt *adv.* closely, densely; **standa þykkt** stand close together 77/25; *comp.* **þykkra** thicker, denser

þylja (þulði, þulinn) *wv.* recite, chant

þyngst, þyngsta *see* **þungr**

þyrfti *see* **þurfa**

þyrnifótr *m. nickname* 'thorn-foot'

þyrsta (þyrsti, þyrst) *wv. impers. with acc.* one is thirsty; **segði hann sik þyrsta** said he was thirsty 59/8

þyrstr *a.* thirsty
þyss *m.* uproar, clamour, riot
þægir *m.* one who pushes; one who ill-treats
þœtti, þœttisk *see* **þykkja**
þǫgn *f.* silence
þǫgull *a.* silent 84/14 *note*
þǫgþu *see* **þegja**
þǫkk *f.* thanks; **til þakka yðvarra** to win your gratitude, for your benefit 19/29; **vel lagði Egill í þǫkk skáldskap sinn við marga menn** with his poetry Egill pleased many men 44/9
þǫkkuðu *see* **þakka**
þǫrf *f.* need; **þǫrf erat mér til** I have no need for 52/22; **til þarfar** *with dat.* for the benefit of 178/8
æ *adv.* always; **æ því verri** ever the worse; **æ þess at meir** all the more because of it 146/5
ægir *m.* sea, ocean (cf. Index)
æja (áði, áðu, áit) *wv. with dat.* rest and bait (when travelling with horses)
ær *f.* ewe
æsta (æsti, æst) *wv. with acc. and gen.* ask someone for something; *pres.* **æsti ek** I request 107/3
ætla (ætlaði, ætluðu, ætlat) *wv.* think, intend; consider, suppose 99/24; **þarftu þat ekki qðrum mǫnnum at ætla** you need not suspect anyone else of it 170/32; *with inf.* **ek ætla mik skulu** I think I shall 6/25; **ætluðu at Þórólfi** intended to attack Þórólfr 28/20; **megu þér þat ætla** you must expect 34/16; **ætla til** expect 77/19, intend to carry out 87/16, intend to go 28/17; **at ætla til** at a guess 170/17; **ætlaði þar landeign til** determined what land should belong to it, allotted (assigned) land to it 174/15; *pp.* **hverneg ferð þeira hefði ætluð verit** how their journey had been intended, i.e. the purpose of their journey 36/39; **þá var ætlat** then it was intended, then the plan was 15/25; **hafði svá ætlat ferð sína at** he had made the journey in order to, he had planned his journey so as to 40/27; *md.* **ætlaðisk hann at fara** made up his mind to go 2/25; **ætlask fyrir** intend, plan to do 45/17; **eða hvat þeir mundu fyrir ætlask** and (asked *or* wondered) what was their intention, what they were up to 5/32
ætlan *f.* thought; purpose; plan
ætt *f.* family, family line; **í allar ættir** on all sides of her family 88/13
ætta *see* **eiga**[1]
ættborinn *a. (pp.)* descended; **ættborinn betr** of better descent, more highly born
ætterni *n.* descent; family, kin
ættgengr *a.* characteristic of one's family; **þér er of mjǫk ættgegnt at** you are taking too much after your family in, this runs too much in your family 62/19
ætti *see* **eiga**[1]
ættleri *m.* degenerate person, disgrace *or* discredit to one's family 174/21
ættsmár *a.* of low birth
ættstórr *a.* of high birth
ævi *f.* life; **allt um hans ævi** throughout his life 72/24; **langa ævi** for a long time 154/18
œði *n.* nature, disposition, mind
œðiveðr *n.* furious wind, storm
œðri *a. comp.* higher; better
œgir *m.* 'terrifier', dreadful man, warrior
œgishjálmr *m.* helmet of (inspiring) terror
œpa (œpti, œpt) *wv.* shout; jeer
œrinn (*n.* **œrit**) *a.* sufficient, plentiful, enough; **œrit myndi eitt til bana** would alone have been adequate to cause his death 32/2; *n.* **œrit** *as adv.* sufficiently; **œrit marga** plenty of 116/10 *note*
œsiliga *adv.* furiously, with mad speed
œskualdr *m.* (period of) youth; **af œskualdri** past his youth 57/11
qðru, qðrum *see* **annarr**
qfluðu *see* **afla**
ql *n.* ale
qlðr *n.* ale
qll, qllu, qllum *see* **allr**
qllungis *adv.* altogether
qln *f.* forearm

ǫlóðr *a*. crazy with drink
ǫlselja *f*. female cup-bearer, serving-girl
ǫlsmiðr *m*. maker of ale, brewer; = Ægir 149/7 (see *Lokasenna*, introductory prose; *Hymiskviða)*
ǫlteiti *f*. entertainment over drink; **at ǫlteiti** as entertainment with their drinking 43/25
ǫlunn *m*. mackerel
ǫlva (ǫlvaði, ǫlvaðr) *wv. impers*. *with acc*. one gets drunk 60/3
ǫnd[1] (*pl*. **andir)** *f*. duck 39/9
ǫnd[2] (*pl*. **andir)** *f*. breath
ǫnduð *see* **andaðr**
ǫnduðusk, ǫndumk *see* **andask**
ǫndvegi *n*. high-seat; **annat ǫndvegi** the second (lower) high-seat 9/2; **gagnvert sér í ǫndvegi** in the high-seat opposite himself, i.e. in the second (lower) high-seat 58/18; **í ǫndvegi gegnt konungi** in the high-seat opposite the king 80/25
ǫndvegismaðr *m*. the one sitting in the high-seat (opposite the lord), i.e. in the chief guest-seat
ǫndverðr *a*. the early part of; **á ǫndverðan vetr** for early in the winter 53/22; **á ǫndverðum dǫgum** in the early years (of) 180/12
ǫnnur *see* **annarr**
ǫptnum *see* **aptann**
ǫrð *f*. crop, produce
ǫrðigr *a*. difficult, tough; causing enmity, unfriendly
ǫrmálugr *a*. loquacious, who talks too much; *sup*. **ǫrmálgastr**
ǫrn (*gen*. **arnar)** *m*. eagle
ǫr (*pl*. **ǫrvar)** *f*. arrow
ǫrr *a*. open-handed, munificent; quick, ready (*with gen*. to do something); active; excitable; *sup*. **ǫrvastr** most generous, most munificent
ǫxl (*pl*. **axlir)** *f*. shoulder
øngr *pron*. *neg*. = **engi**
ørendi *see* **erendi**
ørendr *a*. dead
ørendreki *m*. messenger, ambassador
ørlygi *n*. battle
ørnefni *n*. place-name
øruggr *a*. secure; determined (**í því** on this) 45/38
ørverðr *a*. unworthy
øx *f*. axe
øxarskapt *n*. axe-handle

INDEX OF NAMES

Aðalsteinn inn sigrsæli, inn trúfasti (Athelstan), son of Edward the Elder, English king 924–939 71–76, 78–83, 86, 92, 99, 101, 105, 113–16, 125–30, 180
Aðils (dat. Aðísli) jarl in Wales 72–73, 76–80
Agðir, southern Norway 10
Agli see Egill
Áki inn auðgi, a Dane 64–65, 68, 70
Akrar ('cornfields') on Mýrar (at Ǫkrum) 40
Aldi, island in Firðafylki, Norway (Alden) 94
Áleifr (= Óláfr rauði) 80
Álfgeirr jarl in Northumbria 72–76
Álfr inn auðgi 137–40
Álfr askmaðr, son of Ǫzurr toti 69, 89
Áli, sea-king 113
Álptá, river on Mýrar 86
Álptanes, headland and farm on Mýrar 39–41, 43, 99, 143, 176–77
Álreksstaðir, farm near Bergen (Aarstad) in Hǫrðaland, Norway 48, 94
Álof/Ólǫf Dagsdóttir 51, 88
Álof Erlingsdóttir 51 n.
Álǫst (Alsten), island in Vefsnir in Hálogaland 8, 11, 16, 29, 31 n.
Ánabrekka, farm near Borg on Mýrar 39, 125, 168, 171, 174–75, 178
Andakíll, district on the south side of Borgarfjǫrðr 39, 55
Andakílsá, river in Borgarfjǫrðr 39
Áni, farmer at Ánabrekka 32, 39, 125, 174
Arinbjarnarnautar ('gifts of Arinbjǫrn'), a long silk gown 125, 166
Arinbjǫrn hersir Þórisson 56–57, 62–63, 68–69, 84–94, 101–02, 104–06, 112–14, 117–18, 125, 131, 155, 158, 159 n., 160 n., 161, 163
Ármóðr skegg, farmer in Eiðaskógr 132–37, 142
Arnaldr, farmer in Eiðaskógr 132
Arnfiðr, jarl in Halland 66
Arnfiðr, jarl in Orkney 101
Arnfiðr/Arnviðr, jarl in Vermaland 130, 138, 142
Arngeirr of Hólmr, son of Bersi goðlauss 86
Arnviðr, king in Sunmœrr 3–4
Ásbjǫrn jarl 4
Ásgautr jarl 4
Ásgeirr Knattarson 144
Ásgerðr, daughter of Bjǫrn Brynjólfsson 47–48, 50, 56, 83–88, 93, 99–101, 115, 122, 124, 145, 154, 166–67
Askmaðr see Álfr askmaðr
Askr, farm on Fenhring 51, 84, 87, 95, 122
Áslaug Guttormsdóttir 35
Ásný Vestarsdóttir 30
Atl(a)ey, island off Fjalir, Norway 57–58, 61
Atl(a)eyjar-Bárðr see Bárðr
Atli inn mjóvi, jarl in Gaular 2, 4
Atli inn skammi, son of Þorgeirr þyrnifótr 51, 114, 116, 122–24
Auðbjǫrn, king in Firðafylki 2–4
Auði, legendary king 89
Auðunn illskælda, poet 9
Aurland, farm in Sogn 44–45, 48–49, 55, 56 n., 88, 116, 122, 143
Aurriðaá, river on Mýrar 176
Austr-Agðir, southern Norway 35
Austrvegr, the countries east of the Baltic 23, 49, 63, 70
Barði Guðmundarson see Víga-Barði
Bárðr of Atl(a)ey (Atl(a)eyjar-Bárðr, Bárøðr) 58–60, 62, 68
Bárðr inn hvíti/sterki Brynjólfsson 7–12
Bárøðr see Bárðr
Baugi, giant 161 n.
Baugr, Hœngr's foster-brother 30
Beigaldi (= Beigaldastaðir in W), farm on Mýrar 39
Beigaldi see Þórðr beigaldi
Beitsjór, northern Norway (Beitstadfjord) 26
Bera, daughter of Egill Skalla-Grímsson 124, 144
Bera Yngvarsdóttir 25, 42–43, 47–48, 54, 99
Berðla (Berle), farm on the island Brimangr (Bremangerlandet) in Firðafylki 1
Berðlu-Kári 1–2, 4, 8, 10, 27

Bergþóra, daughter of Óláfr pái 144
Berg-Ǫnundr, son of Þorgeirr þyrnifótr, see Ǫnundr
Bersi goðlauss 86
Berudrápa, 'shield poem' 167
Bileygr, a name of Óðinn 152
Bjálfi (Brunda-Bjálfi), father of Kveld-Úlfr 1
Bjarmaland, the land around the White Sea 50
Bjarnartǫður ('Bjǫrn's manured fields'), near Borg 47
Bjǫrgólfr, *lendr maðr* on Torgar 7–8, 12
Bjǫrn (Þorbjǫrn) inn digri 168
Bjǫrn, hersir at Aurland 44
Bjǫrn (at Haugi), king in Sweden 104
Bjǫrn Arngeirsson Hítdœlakappi ('champion of the people of Hítardalr', western Iceland) 86
Bjǫrn (dat. Birni) hǫlðr Brynjólfsson 44–51, 56–57, 68, 84–90, 115, 122
Bjǫrn inn austrœni, settler in Breiðafjǫrðr 162
Blindheimr, farm on Hǫð (actually on Vigr, island off Raumsdalr (Vigra)) 116
Blóðøx see Eiríkr blóðøx
Blund-Ketill, son of Geirr inn auðgi 53
Blundr see Þorgeirr blundr
Blundsvatn in Andakíll 175
Borg on Mýrar (see Glossary) 39, 41, 43, 46–47, 51–52, 54–55, 86, 99–101, 145, 154, 165, 167–71, 174, 176, 182
Borgarfjǫrðr, western Iceland 38–41, 46, 51–52, 86, 99, 124, 143, 172 n., 178
Borgarhraun (Eldborgarhraun, north of Mýrar) 39, 177
Borgarmenn, people of Borg 54
Borr, father of Óðinn 97
Bragi (Boddason, inn gamli), Norwegian poet 104
Bragi, god of poetry 112
Brák see Þorgerðr brák
Brákarsund, out from Digranes in Borgarfjǫrðr 54–55
Breiðabólstaðr, farm on Fljótshlíð 30
Breiðafjarðardalir, valleys in from Breiðafjǫrðr (Dalir) 144
Breiðafjǫrðr, western Iceland 143–44, 162
Brekka (171) see Ánabrekka
Brekkur, farm on Fljótshlíð (*undir Brekkum* = under the slopes) 30
Brenneyjar, islands at the estuary of the Gautelfr 68
Bretar, inhabitants of Bretland 71, 77
Bretland (Wales) 72
Brynjólfr Bjarnarson, hersir in Aurland 44–48, 50, 55, 88
Brynjólfr Bjǫrgólfsson 7–8, 10–12, 20
Brynjólfr Helgason 56
Byrða, island off Naumudalr (Bjørø) 23
Bǫðvarr, son of Egill Skalla-Grímsson 124, 144–46
Dagr inn auðgi 51
Dalir (Breiðafjarðardalir) 165
Dalir (Guðbrandsdal(a)r), central Norway 116
Dalla, daughter of Ǫnundr sjóni 168
Danakonungr (king of the Danes) 23, 72
Danir (Danes) 70, 72, 142
Danmǫrk (Denmark) 23, 65, 70, 125, 129–30, 142, 163
Digranes (Borgarnes), in Borgarfjǫrðr 39, 52, 54, 100, 145
Dofrafjall, in Norway (Dovrefjeld) 115–116, 132
Dragvandill, sword 114, 119, 123–24
Draupnir, a magic ring 161
Dyflinn (Dublin) 45–46
Dyflinnarskíði (the area round Dublin) 5
Egill (dat. Agli, Egli) Skalla-Grímsson 34 n., 42–44, 53–73, 77–106, 112–46, 154–55, 162, 165–68, 171–75, 178–82
Egill Þorsteinsson 168
Eiðaskógr, on the border of Norway and Vermaland 130–32, 135, 139–40
Eiðsjór, in Norway 4 (see note)
Einarr skálaglamm Helgason, Icelandic poet 162–66
Einarr (Teitsson), goði in Stafaholt 171–75
Einarsnes, on Borgarfjǫrðr 145
Einbúabrekkur, near Gljúfrá 40
Einbúanes, near Gljúfrá 40
Einkunnir, hills in Borgarfjǫrðr 39, 175–76

Eiríkr alspakr, *lendr maðr* in Norway 144
Eiríkr jarl Hákonarson 182
Eiríkr blóðøx, son of Haraldr hárfagri, king in Norway 48–51, 56–58, 61–62, 68–70, 86–89, 91–94, 98, 100–06, 108–110, 112–16, 122, 125, 127, 156
Eiríkssynir, sons of Eiríkr blóðøx and Gunnhildr 129–30, 154, 163
Ekkill, sea-king 134
Eldueið, in Norway (Namdalseid, isthmus between Beitsjór and Naumudalr) 26
Elfr, Elfrin, river in Sweden (Gautelfr) 24
Elfráðr inn ríki (Alfred the Great; also written Álfráðr, Aðalráðr), king in England (d. 901) 71–72
Elgr (a name for Óðinn) 151
Ella, king in Northumbria, d. 867 (Ælle) 82, 83 n.
Elli, personification of old age 31 n.
Ellið, farm on the south side of Snæfellsnes 177
Embla, primeval woman 163
Endill, sea-king 165
England 21–22, 71–74, 77, 100–01, 114, 117, 125
Englakonungr, king of the English 23
Englandskonungr, king of England 71
Englar (the English) 74, 80, 106, 107 n.
Erlingr inn auðgi from Ostr 51 n.
Eyrarfloti, the merchant fleet lying off Eyrr 23
Eyrarsund (Øresund), between Sweden and Sjælland) 65
Eyrr (Skáneyrr; Skanør, Skåne, now in Sweden) 23–24
Eyvindr skáldaspillir, son of Finnr skjálgi, poet 29
Eyvindr lambi, son of Berðlu-Kári 1–2, 6, 9–10, 28–29
Eyvindr skreyja, son of Qzurr toti 69–71, 86
Faravið, king in Kvenland 17–18, 20
Fenhring, island off Hǫrðaland in Norway (Askø) 51, 95, 122
Fiðr (Finnr) (inn) skjálgi, son of Eyvindr lambi 29
Finnar (Lapps, Sami) 13, 17, 20–21
Finnland (Lappland) 18
Finnmǫrk, north of Norway (Lappland) 8 n., 17–19, 21
Firðir (Firðafylki, Fjarðafylki; Fjordane), western Norway 1 n., 2, 4–5, 15, 24–25, 31, 44–45, 49–50, 68–69, 84, 122, 125, 161, 163 n.
Fitjar, farm on Storð 48, 154
Fjalir, area north of Sogn 4, 69
Fjarðafylki (Firðafylki) 3, 4, 88, 101, 155
Fljótshlíð, southern Iceland 30
Flókadalr, in Borgarfjǫrðr 53, 178
Flókadalsá, river in Borgarfjǫrðr 40
Flókadalsáróss, where the river flows into Hvítá 53
Flæmingjaland (Flanders) 71
Fold(in) (the land at the end of Oslofjord) 24
Fors (Langárfors) 41, 176
Freyja (goddess) 92 n., 112 n., 145; *at Freyju* = at Freyja's, in the next world (*Gylfaginning* 24/30)
Freyr (god) 93, 110–11, 160
Friðgeirr, son of Gyða Þórisdóttir 116–19, 121, 127
Frigg (goddess) 147
Frísir (Frisians) 128–29
Frísland (Friesland) 70, 128
Fróði, legendary king 111
Fróði, foster-son of King Eiríkr 94–97
Furusund, in Firðafylki 22
Færeyjar (Faeroes) 5
Gaular, area in western Norway 2, 69
Gautar (the people of Gautland (Götland), southern Sweden) 153
Gautelfr, river in Sweden 22
Gautland it vestra (Västergötland), southern Sweden 142
Gautr, a name of Óðinn 150
Geirhamðir, giant 179
Geirlaug, daughter of Eyvindr lambi 29
Geirmundr heljarskinn, Icelandic settler 144
Geirr inn auðgi, son of Ketill blundr 52–53, 178
Geirshlíð, farm in Flókadalr 53
Gestill, sea-king 99
Gjálp, giantess 109

Glaumr, legendary horse 166 (see Glossary)
Gljúfrá, river in Borgarfjǫrðr 39–40, 172, 175
Gná, goddess 31
Goðrekr, jarl in Northumbria 72, 73 n., 74
Gormr (inn gamli), king of the Danes 65
Granahlið, at Ánabrekka 169
Granastaðir, on Digranes 39, 53
Grani, Skalla-Grímr's workman 32, 39, 53
Grani, Steinarr's slave 168–69
Gríðr, giantess 109 n.
Grímarr, son of Grímr Grímólfsson 39
Grímarsstaðir, in Andakíll, south of Hvítá 39
Grímólfr, Skalla-Grímr's workman 32, 39
Grímólfsfit, in Borgarfjǫrðr 39
Grímólfslœkr, stream or brook in Borgarfjǫrðr 39
Grímólfsstaðir, in Borgarfjǫrðr 39
Grímr, Skalla-Grímr's workman 32
Grímr, son of Bárðr Brynjólfsson 10
Grímr Grímólfsson 39
Grímr Heggsson 53–54
Grímr loðinkinni, son of Ketill hœngr of Hrafnista 114
Grímr (Skalla-Grímr) Kveld-Úlfsson 1, 5, 25, 31–44, 46–48, 50–56, 68–69, 86, 99–101, 114, 145, 168, 174, 182
Grímr Svertingsson at Mosfell, lawspeaker 1002–03 144, 167, 171, 178, 180–81
Grímr inn háleyski Þórisson 38–39, 86
Grímr, son of Þorsteinn Egilsson 168, 176–77
Grímsá, river in Borgarfjǫrðr 39–40, 54
Grímsholt, near Leirulœkr on Mýrar 177
Grísartunga, Stafholtstungur, Borgarfjǫrðr 40, 175
Gríss lausingi 32, 40
Grjótgarðr, son of Hákon Hlaðajarl 4
Guðmundr Sǫlmundarson 144
Guðþormr Dagsson 35 n.
Gufuá (written Gufá, Guf á 39, 143, 176), river in Borgarfjǫrðr 38–39, 143, 176
Gufudalr, north-west Iceland 144
Gufufjǫrðr, north-west Iceland 144
Gufunes, near Mosfell, south-west Iceland 143
Gufuskálar (near Gufuá) 143
Gufuskálar, farm on Rosmhvalanes 143
Gulaþing, western Norway, one of four assembly-places in Norway in the Middle Ages 87, 94, 115, 122
Gulaþingslǫg, the law of the area covered by Gulaþing 87, 122
Gull-Haraldr see Haraldr Knútsson
Gunnarr, son of Egill Skalla-Grímsson 124, 146
Gunnarr Hlífarson 167
Gunnhildr, daughter of Bjǫrn hǫlðr 51, 84, 88
Gunnhildr, queen of Eiríkr blóðøx, daughter of Ǫzurr toti 51, 57–58, 62, 68–70, 86–89, 93–94, 98, 100–01, 104–05, 115–16, 125
Gunnhildr, daughter of Hálfdan jarl 29
Gunnlaugr Hrómundarson 86
Gunnlaugr ormstunga, son of Illugi svarti 168, 182
Guttormr, son of Sigurðr hjǫrtr 35–37
Gyða, sister of Arinbjǫrn hersir 117–18
Gylfi, sea-king 165 n., 166
Gǫndul, valkyrie 119
Haddr, son of Þorgeirr þyrnifótr 51, 94, 96–97
Hafnarfjǫll, on the south side of Borgarfjǫrðr 39
Hafrsfjǫrðr, battle-site in Rogaland 10, 16
Háfslœkr, stream between Borg and Ánabrekka 39, 168, 170, 174
Haki, sea-king 110
Hákon inn góði Aðalsteinsfóstri, son of Haraldr hárfagri, king of Norway 71, 100–01, 114–15, 122, 125–27, 130, 132, 142, 154
Hákon Hlaðajarl (9th century) 4
Hákon jarl inn ríki Sigurðarson (d. 995) 163–64, 180
Háleygjafylki (Hálogaland) 15
Hálfdan hvítbeinn, king in Norway 130
Hálfdan svarti, king in Norway, father of Haraldr hárfagri 2, 9, 35, 158
Hálfdan jarl 29

Halland, southern Sweden (earlier belonging to Denmark) 66
Hallbera, daughter of Úlfr inn óargi 1
Hallbjǫrn hálftrǫll, son of Úlfr inn óargi 1
Halldórr, son of Óláfr Hǫskuldsson 144
Hallgeirr, on Hallgeirsey 30 n.
Hallgeirsey, on the south coast of Iceland 30 n.
Halli, son of Þorsteinn Egilsson 168
Hallr Guðmundarson 144, 182
Hallsteinn, son of Atli jarl inn mjóvi 2
Hallvarðr harðfari 22, 24–26, 28, 35–37
Hálogaland (Helgeland), northern Norway 2, 7–8, 11, 13–15, 18, 20–21, 29
Háls, in Limafjǫrðr 129, 163
Haraldr gráfeldr, son of Eiríkr blóðøx 127, 129, 155, 163
Haraldr Gormsson, king of the Danes 65, 70
Haraldr lúfa/hárfagri, son of Hálfdan svarti, king of Norway 1 n., 2–11, 13, 15–16, 18–19, 22–26, 28–29, 31–32, 34–35, 37, 40, 46, 48–49, 62, 71, 93, 100, 103–04, 130
Haraldr Knútsson (Gull-Haraldr) 163
Hárekr Bjǫrgólfsson (see Hildiríðarsynir) 8, 12, 14–16, 18–19, 21–22
Hárr (a name of Óðinn) 60
Haugar, farm in Stafholtstungur, Borgarfjǫrðr 40
Haugasund, in Rogaland (Haugesund) 93
Heggr of Heggsstaðir 53–54
Heggsstaðir, in Andakíll 53
Heiðr (Mosfellsheiðr), south-west Iceland 144
Hel, daughter of the god Loki, presiding over the world of the dead 62, 109 n., 154 n.
Helga Helgadóttir 30 n.
Helga, daughter of Ketill hœngr of Hrafnista 7
Helga, daughter of Óláfr feilan 167
Helga Þorfinnsdóttir 136
Helga in fagra, daughter of Þorsteinn Egilsson 167, 182
Helgi Hœngsson, of Vǫllr 30
Helgi Óttarsson 162
Helgi Rannveigarson 56
Helgi Rauða-Bjarnarson 166
Helgi Þorfinnsson 137, 142
Helsingjaland, in eastern Sweden (Hälsingland) 5, 18
Herðla, island off Hǫrðaland 95, 97–98
Herðluver, island off Hǫrðaland 95, 97
Herjólfr Hœngsson 30
Herlaugr, king in Naumudal 2
Herlaugr, son of Hákon Hlaðajarl 4
Hersteinn, son of Atli jarl inn mjóvi 2
Hildir of Hildisey 30
Hildiríðarsynir (Hárekr and Hrœrekr) 8, 10, 12, 14, 16–18, 20–21, 25, 29
Hildiríðr, daughter of Hǫgni of Leka 7–8, 12
Hildisey, farm on Landeyjar, southern Iceland 30
Hildr, valkyrie 110 n., 133
Hísing, island in the estuary of the Gautelfr 22, 25
Hjaltland (Shetland) 5, 46
Hjarðarholt, farm in Laxárdalr, Breiðafjarðardalir 144–45
Hjǫrleifr (foster-brother of Ingólfr) 30
Hjǫrleifr, son of Þorsteinn Egilsson 168
Hlaðir, in Þrándheimr (Lade) 26, 28
Hlér (= Ægir) 85
Hlíðarendi, farm on Fljótshlíð 30
Hlín, name of a goddess 84
Hlǫkk, valkyrie 62
Hof, farm on Rangá in eystri 30
Hólmr (farm near Hítarvatn in Hítardalr, western Iceland) 86
Hólmsteinn, son of Atli jarl inn mjóvi 2
Hrafn, name of a horse (used as a common noun) 167
Hrafn Hœngsson, first lawspeaker in Iceland (930–49) 30, 40
Hrafn, son of Þorsteinn Egilsson 167
Hrafn Ǫnundarson see Skáld-Hrafn
Hrafnhildr, daughter of Ketill hœngr of Hrafnista 29
Hrafnista, island in Naumdœlafylki in Norway (Ramsta) 1, 7
Hrafntóptir, on Rangá in ýtri 30
Hrifla, son of Þorsteinn Egilsson 167
Hringaríki (Ringerike), eastern Norway 35

Hringr, jarl in Wales 72–73, 76–78, 80
Hrísar, farm in Flókadalr 53
Hrísbrú, farm in Mosfellssveit, south-west Iceland 181
Hróaldr, jarl in Firðafylki, grandfather of Arinbjǫrn 2, 4, 160
Hrollaugr, king (later jarl) in Naumudalr 2
Hrómundr, brother of Grímr inn háleyski 86
Hrœrekr Bjǫrgólfsson of Torgar (see Hildiríðarsynir) 8
Huginn, one of Óðinn's ravens 113
Humra, river in England (Humber) 101
Húnþjófr, king in Norðmœrr 3
Hváll, Hvállinn (Stórólfshváll), Stórólfr Hœngsson's farm, southern Iceland 30
Hvalseyjar, islands off Mýrar 40
Hválslœkr, on Fljótshlíð 30
Hvanneyrr, farm in Andakíll 39
Hvítá, river in Borgarfjǫrðr 39–40, 53, 144, 175, 178
Hvítárvellir, farm on Hvítá (see Vellir) 53
Hœngr see Ketill hœngr Þorkelsson
Hǫð, island off Sunnmœrr (Hareidland) 116
Hǫðr, a god 81
Hǫgni, farmer in Leka 7, 8
Hǫrðafylki (Hǫrðaland) 88
Hǫrðaland, western Norway 10, 21–22, 48, 50–51, 55, 87, 93–94, 116, 122, 126, 143, 154, 167 n.
Hǫrðar, inhabitants of Hǫrðaland 167
Hǫskuldr Dala-Kollsson 144
Illugi svarti, father of Gunnlaugr ormstunga 86
Ingibjǫrg, daughter of Haraldr hárfagri 29
Ingiríðr, queen of King Óláfr kyrri 56
Ingólfr (Arnarson), the first Norse settler in Iceland 30, 34, 38
Ingunn, Hœngr's wife 30
Ingvi, sea-king 164
Írakonungr, king of the Irish 144
Írar (Irish) 71, 101
Íri, Þorsteinn Egilsson's freedman 175
Írland (Ireland) 5, 34, 143
Ísland (Iceland) 5, 30, 38, 40–41, 46–49, 51, 53, 55, 86, 93, 99, 103 n., 114, 116, 124, 128–29, 143–44, 154, 165, 181–82
Ívi, sea-king 103
Jamtaland, western Sweden (Jämtland) 5, 18
Jarðlangsstaðir, farm in Borgarfjǫrðr 39
Jarlsnes, unidentified place in Wales 77
Járnbarðinn, Eiríkr jarl's ship 182
Játmundr (Edmund, son of Edward the Elder), English king 940–946 125
Játvarðr (Edward the Elder, son of King Alfred), English king 901–924 71–72
Jófríðr Gunnarsdóttir 167
Jórvík, in Northumbria (York) 72, 101, 114, 156
Jótland, in Denmark (Jutland) 68, 70, 86
Jótlandssíða (the western side of Jutland) 70
Jǫrð, wife of Óðinn 97 n.
Jǫrundr goði (son of Hrafn heimski) 30
Kári see Berðlu-Kári
Katanes (Caithness in Scotland) 5
Katli dat. of Ketill
Ketill blundr 52–53
Ketill gufa 143–44
Ketill hǫðr 91–92
Ketill kjǫlfari 38
Ketill hœngr of Hrafnista, son of Hallbjǫrn hálftrǫll 1, 7, 29, 114
Ketill hœngr, son of Þorkell Naumdœlajarl, Icelandic settler (also called Hœngr), 29, 30
Kilir, mountain range in Finnmǫrk 18
Kirjálaland, in Finland (Karelia) 18, 20
Kirjálar (Finnish Karjala, Karelians) 17–18
Kjartan Óláfsson 144, 182
Kjǫtvi inn auðgi, king in Agðir 10
Knarrarnes, headland and farm off Mýrar 39, 41
Kollsveinn, son of Þorsteinn Egilsson 168
Kolr 130
Kóranes, on Mýrar 143
Kóri, slave of Ketill gufa 143
Kormákr, son of Ǫgmundr Galtason, poet 168
Krumr see Þorbjǫrn krumr
Krumshólar, farm in Borgarfjǫrðr 39
Krumskelda, by Krumshólar 100
Kúrir, people of Kúrland 63–64
Kúrland, in the eastern Baltic area 63, 77

Kveld-Úlfr (Úlfr Bjálfason) 1–3, 5–7, 23–25, 31–40, 50
Kvenir, inhabitants of Kvenland 17 (see note), 18
Kvenland 17–18, 20
Kvígr, brother of Heggr 54
Kylfingar, a Finnish tribe east of the Baltic 13
Lambastaðir, farm on Mýrar 99–100, 143–44, 177
Lambi Þórðarson 143–44, 177
Langá, river on Mýrar 39, 41, 86, 174–76
Langaholt, near Leirulœkr 176
Langárfors, farm on Mýrar 86
Langavatn, north-east of Mýrar 175
Langr, Þórólfr Skalla-Grímsson's sword 76
Laufi, a sword 134
Laugardalr, south-west Iceland 40
Laxárdalr, in Breiðafjarðardalir 144
Laxfit on Grímsá 54
Leirulœkr, farm on Mýrar 41, 86, 175, 177
Leiruvágr, in Kollafjǫrðr near Reykjavík 167
Leka, island off Hálogaland 7–8, 17
Líðandisnes (Lindesnes, southern Norway) 24
Limafjǫrðr (Limfjorden), in Jutland 129, 163
Listi (Lister), on the southernmost part of Norway 62
Ljótr inn bleiki, Norwegian berserk 116, 118–21, 126–27
Lundr (Lund), town on Skáney (Skåne, now in Sweden) 65–66
Lundúnir (London) 114
Lygra, island north of Bergen (Bjǫrgvin) 48
Lǫgberg (Law-rock), at the Alþingi 166, 180
Markarfljót, river in southern Iceland 30
Melkorka, daughter of the Irish king Mýrkjartan 144
Merkjá, river on Fljótshlíð 30
Miðfjarðareyjar, islands in Borgarfjǫrðr 41
Mímr (Mímir), mythological character 153
Móbil Hallgeirsdóttir 30 n.
Móeiðarhváll, southern Iceland 30
Móeiðr Hildisdóttir 30
Mósey, in Shetland (Mousa) 46
Móseyjarborg (Broch of Mousa) 46
Mosfell, farm below Heiðr, south-west Iceland 144, 167, 171, 178, 181–82
Mostra(r)sund, harbour in Halland 23
Munoðarnes, farm in Stafholtstungur, Borgarfjǫrðr 40
Mýramannakyn, Skalla-Grímr's family 168, 182
Mýramenn, the people of Mýrar 54, 182
Mýrar ('marshes'), Skalla-Grímr's land-taking west of Hvítá 39–40, 143, 174–75
Mýrkjartan, Irish king 144
Mœrir, people of Mœrr 3–4, 7
Mœrr (Norðmœrr–Raumsdalr–Sunnmœrr), in Norway (Møre and Romsdal) 3–4, 116, 119, 121, 126
Naðr (serpent), Egill Skalla-Grímsson's sword 77, 79–80, 119
Náinn, dwarf 147
Narfi, giant 85
Nari, son of the god Loki 109
Naumdœlafylki (Naumudalr) 2, 15
Naumdœlir, people of Naumudalr 3
Naumudalr (Namdalen), between Þrándheimr and Hálogaland 2, 16, 18, 26, 28
Naustanes, near Borg (Skipatangi) 100
Naustdalr, in Firðafylki (Naustdal) 4
Nes (pl.), headlands on the southern side of Faxaflói, western Iceland 143, 171–72, 175
Njǫrðr (a god) 93, 160
Norðimbraland (Northumbria) 72, 73 n., 75, 101
Norðmenn (Norwegians) 18, 72, 141
Norðmœrr (Nordmøre), in Norway 3
Norðrá, river in Borgarfjǫrðr 39–40
Nóregr (Norway) 2, 18, 23, 35, 40, 45–49, 50 n., 52, 68, 71, 83–84, 86, 93–94, 100, 103 n., 105, 114–15, 125, 129–30, 138, 143, 154–55, 163
Nóregskonungr (king of Norway, Hákon góði) 138, 141
Normandí (Normandy), in France 5
Oddbjarnarleið (unidentified) 30 n.
Oddbjǫrn askasmiðr 30 n.
Oddr (Tungu-Oddr) 39, 167, 171–75, 178

Oddr einbúi 32, 40
Óðinn (a god) 31 n., 60 n., 80 n., 85 n., 92 n., 93, 97 n., 106, 107 n., 108, 111, 112 n., 137 n., 147 n., 150 n., 151 n., 152 n., 153 n., 154 n., 157 n., 161 n., 164 n., 167 n.
Óðinssalr 35 n.
Ófeigr grettir 30
Óláfr feilan 40, 167
Óláfr kyrri, son of Haraldr harðráði, king of Norway (d. 1093) 56
Óláfr rauði, king of the Scots 72–79, 80 n., 101
Óláfr trételgja (wood-cutter/carver), (legendary) king in Sweden 130
Óláfr, son of Haraldr hárfagri, king in Norway 93
Óláfr pái Hǫskuldsson 144
Óláfr Tryggvason, king of Norway 995–1000 182
Óleifr halti (hjalti in other sources) 40, 53–54
Ólǫf see Álof
Ónerir, a giant (= Ónarr, father of Jǫrð?) 84
Orkneyjar (Orkney) 5, 46, 101
Ormr inn sterki Stórólfsson 30
Orrostuhváll ('battle hillock'), near Leirulœkr 177
Óslóarfjǫrðr (Oslofjord) 115, 129
Ostr, island in Ostrarfjǫrðr (Osterø) 51 n.
Ostrarfirðir, in Hǫrðaland 32
Ósvífr inn spaki 162, 165
Óttarr, son of Bjǫrn inn austrœni 162
Ragi, son of Óleifr halti 40
Ragnarr loðbrók 72
Ragnarr Guttormsson 35
Ragnhildr, daughter of King Eiríkr blóðøx 101
Ragnhildr Guttormsdóttir 35
Rán, goddess, wife of Ægir 148, 149 n.
Rangá in eystri (river in southern Iceland) 30
Rangá in ýtri (river in southern Iceland) 30
Rannveig, wife of Þóroddr goði 144
Rannveig, daughter of Þórðr of Aurland 56
Rannveig, daughter of Þórðr son of Rannveig, King Óláfr kyrri's mother-in-law 56
Rauða-Bjarnarsynir (Trefill and Helgi) 166
Rauðsgil, farm in Reykjadalr in Borgarfjǫrðr 53
Raufarnes, in Borgarfjǫrðr (Rauðanes) 41
Raumaríki (Romerike), eastern Norway 115
Raumsdalr (Romsdalen), western Norway 4, 116
Reykir inir efri (pl.)(Kópareykir), in Reykjadalr in Borgarfjǫrðr 53
Reykjadalr/Reykjardalr (Reykholtsdalur) 53, 171
Reykjadalsáróss, where the river flows into Hvítá, Reykja(r)dalr 53
Reykjanes, south-west Iceland 38, 41
Reykjardalr see Reykjadalr
Reykjarhamarr, on the south side of Borgarfjǫrðr 145
Rogaland, between Agðir and Hǫrðaland in Norway 10, 48–49, 93, 126
Rosmhvalanes, on Reykjanes 143
Róta, valkyrie 85
Rǫgnir (= Óðinn) 92
Rǫgnvaldr, son of King Eiríkr blóðøx 94–95, 97
Rǫgnvaldr Mœrajarl 4
Rǫkkvi, sea-king 162
Salbjǫrg, daughter of Berðlu-Kári, wife of Kveld-Úlfr 1
Sandnes, farm on Álǫst in Vefsnir, Hálogaland 8, 10–13, 18, 20–21, 25–26, 28–29, 31
Sandvík, on Digranes in Borgarfjǫrðr 54
Sauðey, island near Atl(a)ey in Norway 61
Sauðungssund, in Fjalir 91
Saxland (Saxony) 71, 128
Selalón, west of Mýrar 39
Serkr Brynjólfsson of Sogn 56
Sighvatr rauði 29
Sigmundarnes, by Norðrá 40
Sigmundarstaðir, farm in Borgarfjǫrðr on the south side of Hvítá 40
Sigmundr, farmer at Sigmundarstaðir 40
Sigríðr Sigurðardóttir of Sandnes, wife of Bárðr, later of Þórólfr Kveld-Úlfsson, and finally of Eyvindr lambi 8, 11–12, 27–29
Sigtryggr snarfari 22, 24–25, 36–37

Sigurðr, *lendr maðr* on Sandnes 8, 10–12
Sigurðr hjǫrtr 35
Sigurðr Eysteinsson, jarl in Orkney 46
Sigurðr Guttormsson 35
Sigurðr, son of Haraldr hárfagri, king in Norway 93
Sigvaldi Strút-Haraldsson, jarl in Denmark 164, 165 n.
Skáld-Hrafn (Hrafn Ǫnundarson) 168, 182
Skalla-Grímr Kveld-Úlfsson see Grímr
Skapti Þórarinsson, priest (12th century) 182
Skapti Þóroddsson, lawspeaker 1004–30 144
Skarðsheiðr, south of Borgarfjǫrðr 178
Skarnssund, in Norway 26 (see note)
Skegg-Þórir, in Herðla in Norway, see Þórir
Skorrey, island off Mýrar 143
Skorri, Ketill gufa's slave 143
Skotakonungr (king of the Scots) 72, 73 (see Ólafr rauði)
Skotar (Scots) 71–73, 77–79, 101, 109
Skotland (Scotland) 5, 72, 75–76, 101
Skrýmir, Steinarr Ǫnundarson's sword 177
Skuld, norn 85
Skúli, son of Þorsteinn Egilsson 168, 182
Snarfari = Sigtryggr snarfari 37
Snæfellsstrǫnd, the south side of Snæfellsnes, western Iceland 168–69, 177
Sogn (Sygnafylki), in Norway 6, 44, 48–49, 55–56, 69, 116, 122, 124–25, 143
Sognsær, fjord in Sogn (Sognefjorden) 36, 45, 48, 91
Sólskel, island off Norðmœrr 4
Sólundir, islands off Sognsær (Solundøyar) 35
Solveig in fagra, daughter of Atli inn mjóvi 2
Són, a vessel containing the mead of poetry (*Skáldskaparmál* 3) 161
Sonatorrek (poem), 'the irreparable loss of sons' 154
Staðr (Stadtland), headland on the boundary of Sunnmœrr and Firðafylki 4
Staf(a)holt, farm by Norðrá in Borgarfjǫrðr 171 and note
Stakksmýrr, marsh near Borg 168–69
Stangarholt, farm in Borgarfjǫrðr 39, 176
Steinarr, son of Ǫnundr sjóni at Ánabrekka 39 n., 168–78
Steindórr, son of Óláfr Hǫskuldsson 144
Steinssund, western Norway 91
Storð, island off Hǫrðaland 154
Stórólfr Hœngsson at Stórólfshváll 30
Stórólfshváll see Hváll
Stórólfsvǫllr (Hvolsvöllur), southern Iceland 30
Straumfjǫrðr, fjord and farm on Mýrar 41
Suðreyjar (Hebrides) 5, 46
Sumarliði Herjólfsson 30
Sunnmœrr (Sunnmøre), in Norway 3, 4
Svartr, slave of Ketill gufa 143
Sveinn Brynjólfsson 56
Svíakonungr, king of the Swedes 23, 104
Svíaveldi, the realm of the Swedes 130
Sygnafylki (Sogn) 88
Syn (goddess) 179
Sýr (a name for Freyja) 92
Sæheimr, farm in Hǫrðaland, north of Bergen (Seim) 48
Sæunnr, daughter of Skalla-Grímr 42, 86
Sǫlvi klofi, son of King Húnþjófr of Norðmœrr 3, 4
Tjaldanes, near Mosfell 181
Torgar (Torgø), island off Hálogaland 7–8, 11–12, 14, 16, 18, 20, 29
Trefill (Þorkell trefill) Rauða-Bjarnarson 166
Tryggvi Óláfsson, king in the Vík 142
Tungu-Oddr see Oddr
Túnsberg, town in Vestfold, Norway (Tønsberg) 35, 93
Tveggi, a name of Óðinn 154
Úlfr see Kveld-Úlfr
Úlfr, name of two brothers 138, 141
Úlfr inn óargi, grandfather of Kveld-Úlfr 1
Ullr, god 134
Upplǫnd, in Norway (Oppland) 2, 23, 25, 31, 115, 132
Uppsala, Sweden 37 n.
Útsteinn (Utsten), manor of King Haraldr hárfagri on an island off Rogaland 48
Váfuðr (a name of Óðinn) 164
Vágar, islands off Hálogaland (Østvågø, Vestvågø) 21

Valdres, in Upplǫnd 31
Valgarðr at Hof, son of Jǫrundr goði 30
Váli son of Ketill gufa 144
Valland (France) 5, 77
Valr, mythological horse 179
Vár, goddess 112 n.
Varmalœkr, farm near Flókadalr 40
Vatn, lake or pool in Gufuá 176
Vefsnir, fjord in Hálogaland (Vefnsfjord) 8, 18
Vellekla (‘lack or shortage of gold’, a poem) 164
Velli dat. of Vǫllr
Vellir (acc. Vǫllu; = Hvítárvellir) in Borgarfjǫrðr 144
Vémundr, king in Firðafylki 4
Vermaland (Värmland), in central Sweden 130, 138, 142
Vermundr Þorgrímsson 144
Vestarr Hœngsson 30
Vestfold/Vestrfold, the west side of Oslofjord 22, 35
Vestrlǫnd, the British Isles 5
Vetrliði Sumarliðason, Icelandic poet 30
Véþormr, a dubious name in *Arinbjarnarkviða*, 160
Viddi, a giant 42 (see Glossary)
Víðimýrr, farm in Skagafjǫrðr, northern Iceland 166
Viðrir, a name of Óðinn 106–07, 159
Viðurr, a name of Óðinn 146, 147 n.
Víga-Barði Guðmundarson 144
Vík (Víkin, the land either side of Oslofjord) 2, 10, 23–25, 35, 70, 94, 114–15, 124, 128–30, 142–43
Víkverjar, inhabitants of the Vík 24, 93
Vili/Vílir, brother of Óðinn 112, 153
Vína, a river in Bjarmaland (the Northern Dvina) 51
Vína, a river on Vínheiðr in England (Wen?) 80
Vínheiðr, unidentified place in England 74
Vínuskógar 74
Vitar, rock and small islands off Firðir in Norway 94
Vors, in Hǫrðaland 31–32
Vænir (Vänern), lake in Sweden 130 n.
Vǫllr, farm on Rangárvellir, southern Iceland 30
Vǫrl, island off Sunnmœrr (Valderø) 118
Yggr, a name of Óðinn 157
Ynglingr (descendant of Yngvi) 37 n., 156
Yngvarr, of Firðir, Icelandic settler 25, 40–41, 43, 44 n., 99
Ýrr, daughter of Geirmundr heljarskinn and wife of Ketill gufa 144
Þjórsá, river in southern Iceland 30
Þóra hlaðhǫnd, daughter of Jarl Hróaldr in Firðafylki 44–48, 51, 87–88
Þóra, daughter of Þórir hersir 114
Þóra, daughter of Þorsteinn Egilsson 168
Þórarinn, brother of Ragi Óleifsson 40
Þórarna see Þórǫrnusynir
Þorbergr, son of Óláfr pái 144
Þorbjǫrg, daughter of Óláfr pái 144
Þorbjǫrn digri see Bjǫrn inn digri
Þorbjǫrn hornklofi, Norwegian poet 9
Þorbjǫrn krumr, son of Þórarna 32, 39
Þórdís, daughter of Óláfr feilan 40
Þórdís Yngvarsdóttir 99
Þórdís, daughter of Þorfinnr strangi 86
Þórdís stǫng Þórisdóttir 39
Þórdís, daughter of Þórólfr Skalla-Grímsson 84, 86, 100, 144, 167, 178, 180–81
Þórðr, error for Þóroddr 144 n.
Þórðr, brother of Hallvarðr harðfari and Sigtryggr snarfari 22, 24
Þórðr beigaldi (Beigaldi), son of Þórarna 32, 39
Þórðr of Aurland, son of Brynjólfr 44, 55, 56, 88, 90, 116, 122, 124 n., 143
Þórðr gellir, son of Óláfr feilan 40, 167
Þórðr Granason 53–54
Þórðr, son of Rannveig, daughter of Þórðr of Aurland 56
Þórðr, son of Þorgeirr lambi (Þórðr Lambason) 99, 143
Þórðr, son of Þorsteinn Egilsson 168
Þorfiðr strangi at Langárfors 68–70, 77, 79, 86
Þorfinnr, farmer at Eiðaskógr 132, 135–37, 142
Þorgeirr, farmer on Álptanes, kinsman of Þorsteinn Egilsson 176

Þorgeirr blundr, son of Geirr inn auðgi 53, 175, 178
Þorgeirr, brother of Hallvarðr harðfari and Sigtryggr snarfari 22, 24
Þorgeirr jarðlangr of Jarðlangsstaðir 32, 39
Þorgeirr lambi of Lambastaðir 99
Þorgeirr, son of Þorsteinn Egilsson 168, 182
Þorgeirr þyrnifótr at Askr 51, 84, 90, 91 n.
Þorgerðr, daughter of Bjǫrn inn digri 168
Þorgerðr brák, slave-woman of Skalla-Grímr 54
Þorgerðr, daughter of Egill Skalla-Grímsson 124, 144–46, 154
Þorgils gjallandi (dat. Þorgísli) 16–17, 21–24, 35–36
Þorgils Ǫgmundarson 168
Þórhallr goði Oddason 144
Þórir (Skegg-Þórir) 95, 98
Þórir haklangr, king in Agðir 10
Þórir þruma 23–24
Þórir þurs of Þursstaðir 32, 39
Þórir hersir, son of Hróaldr jarl in Firðafylki and father of Arinbjǫrn 2, 34, 44–50, 56–58, 61–63, 66, 68–70, 84, 88–89, 114, 159
Þórir, son of Ketill kjǫlfari 38
Þorkell Gunnvaldsson 166
Þorkell Naumdœlajarl 29
Þórlaug, daughter of Hrafn Hœngsson, Lawspeaker 30
Þormóðr, slave of Ketill gufa 143–144
Þormóðr, follower (*húskarl*) of Þorsteinn Þóruson 167
Þormóðr Kleppjárnsson 168
Þormóðssker, rocks off Mýrar 143
Þóroddr goði (Eyvindarson) in Ǫlfus 144
Þóroddr Hrísablundr, son of Geirr inn auðgi 53
Þóroddr, son of Tungu-Oddr 167
Þórólfr Kveld-Úlfsson 1–2, 6–7, 9–21, 23–29, 31–33, 35–36, 38, 42, 50 n., 104, 114
Þórólfr Skalla-Grímsson 42–43, 47–52, 55–57, 62–63, 65–73, 76–80, 82–84, 86, 100, 114
Þórr (god) 31, 93 n., 94 n.
Þorskafjǫrðr, north-west Iceland 144
Þorsteinn, son of Egill Skalla-Grímsson 34 n., 39, 124, 146, 166–78, 182
Þorsteinn, son of Þóra and Eiríkr alspakr 114–16, 124, 129–31, 142–43, 167
Þórunn, daughter of Skalla-Grímr 42, 52–53
Þorvaldr ofsi 68–69
Þórǫrnusynir 32
Þrándarholt, farm in Flókadalr 53
Þrándheimr (= Þrœndalǫg) 2–4, 8, 10–11, 18–19, 25, 28, 35, 100, 115, 130
Þrándr, slave of Steinarr at Ánabrekka 169–70
Þruma, island off Austr-Agðir, southern Norway 23
Þrœndalǫg (n. pl.)(= Þrándheimr; Trøndelag, district in Norway) 2
Þrœndir, people of Þrœndalǫg 93
Þundr (Óðinn) 31, 80
Þuríðr dylla, daughter of Gunnlaugr Hrómundarson 86
Þuríðr, daughter of Óláfr pái 144
Þursstaðir, near Borg 39
Þverá, river in Borgarfjǫrðr 39
Þverá, river in southern Iceland 30
Þverárhlíð (*hlíð* = (hill)side), in Borgarfjǫrðr 86
Þyrnifótr see Þorgeirr þyrnifótr
Ægir, personification of the sea 149, 152 n.
Ǫgmundr Galtason 168
Ǫgvaldsnes (Avaldsnes), farm on Kǫrmt (Karmøy), Rogaland 48
Ǫkrum see Akrar
Ǫlfus, area of south-west Iceland 144
Ǫlvaldr, farmer at Ǫlvaldsstaðir 175–76
Ǫlvaldsstaðir, by Gufuá in Borgarfjǫrðr 176
Ǫlvir, Þórir hersir's servant 57–62
Ǫlvir hnúfa, son of Berðlu-Kári, Norwegian poet 1–2, 4–6, 9–10, 16–17, 19, 27–29, 31–34
Ǫnundr (Berg-Ǫnundr) 51, 84, 86–90, 94–97, 104, 114, 115 n., 122
Ǫnundr sjóni, farmer at Ánabrekka, son of Áni 39, 125, 131, 168, 172–76
Ǫzurr toti, father of Queen Gunnhildr and of the brothers Eyvindr skreyja and Álfr askmaðr 51, 69
Ǫzurr Eyvindarson 144

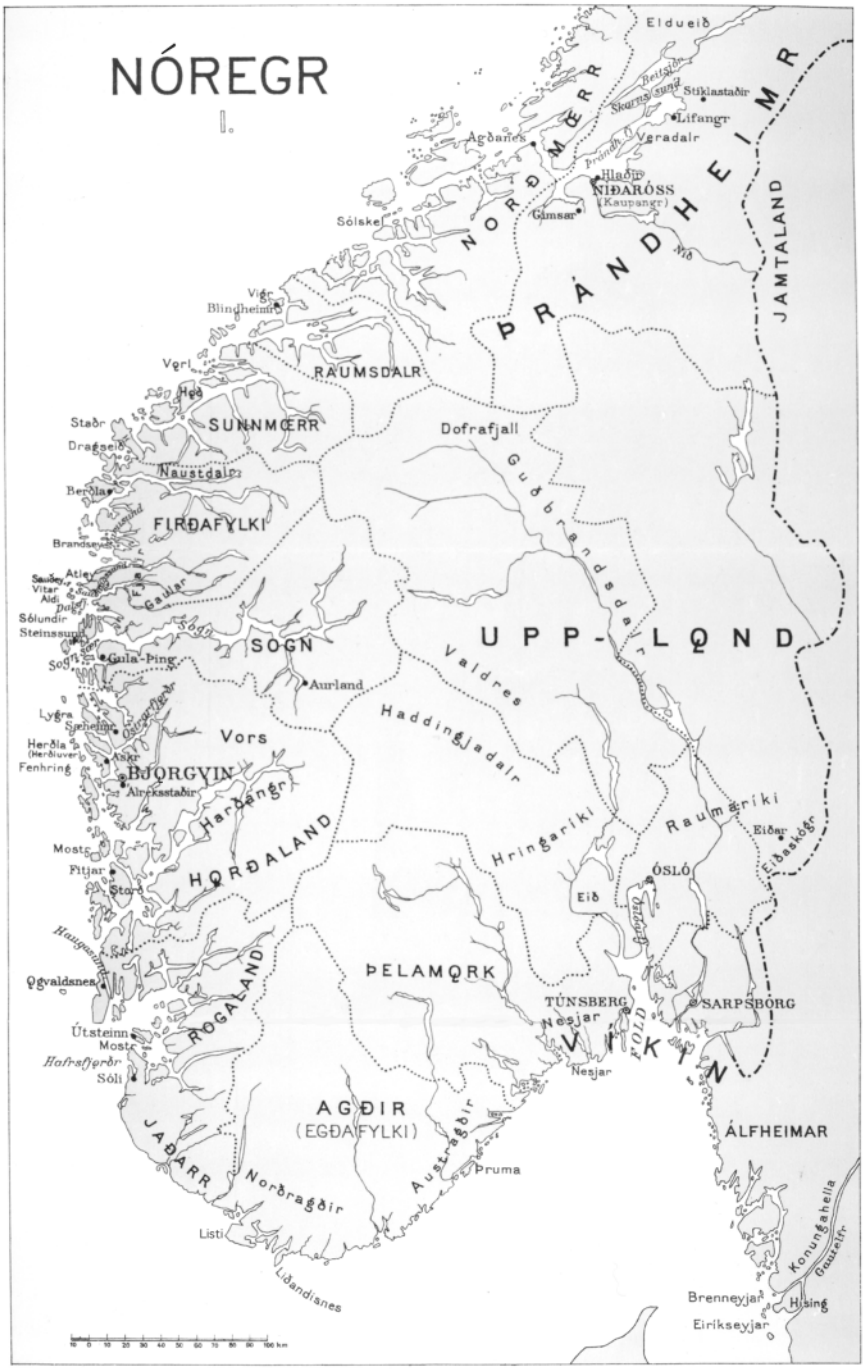
NÓREGR
I.
Eldueið
Stiklastaðir
Lifangr
Veradalr
Agðanes
Hlaðir
NIÐARÓSS
(Kaupangr)
Gimsar
Sólskel
NORÐMŒRR
PRÁNDHEIMR
JAMTALAND
Vér
Blindheimr
Verr
Hes
RAUMSDALR
Staðr
SUNNMŒRR
Dofrafjall
Guðbrandsdalr
Dragseið
Naustdalr
Berðlar
FIRÐAFYLKI
Brandsey
Atley
Sauðey
Vitar
Aldi
Gaular
Sólundir
Steinssund
SOGN
UPP-LǪND
Gula-Þing
Aurland
Valdres
Haddingjadalr
Lyðra
Vors
Herðla
(Herðluver)
Fenhring
BJǪRGVIN
Alrekstaðir
Harðangr
Hringariki
Raumariki
Eiðar
Eiðaskógr
Mostr
Fitjar
Stord
HǪRÐALAND
ÓSLÓ
Eið
Hardr
Hallgrimsey
Ǫgvaldsnes
ÞELAMǪRK
TÚNSBERG
SARPSBORG
Nesjar
VIKIN
FOLD
Útsteinn
Mostr
ROGALAND
Hafrsfjǫrðr
Sóli
AGÐIR
(EGÐAFYLKI)
ÁLFHEIMAR
JÁÐARR
Austragðir
Norðragðir
Pruma
Konungahella
Gautaelfr
Listi
Lindandisnes
Brenneyjar
Hising
Eiríkseyjar

NÓREGR
II.
Finnmörk
LAND
Vágar
HÁLOGALAND
Sandnes
Torgar
Laka
NAUMDŒLAFYLKI
Byrða
Naumudalr
Eldueið
Stiklestaðir
Leifangr
Veradalr